علیشېر نوایی
غرایب‌الصغر

تحریر هیأتیدن

علیشېر نوایی لیریک میراثی‌نینگ مکمل نشری ایلک بار ۱۹۵۹-۱۹۶۰ ییللرده اؤزبېکستان فنلر اکادمیسی‌نینگ ا. س. پوشکین نامیده‌گی تیل و ادبیات انستیتوتی تامانیدن تیارلنگن و اؤزبېکستان فنلر اکادېمیسی نشریاتی تامانیدن عملگه آشیریلگن اېدی. «خزاین‌المعانی» دېوانلری نشرینی اؤزبېکستان‌ده خدمت کۆرستگن فن اربابی، بېروني مکافاتی ساوریندارى، فیلولوژی فنلری دوکتوری، پروفیسور حمید سلیمان تیارله‌گن اېدی. ۱۹۵۶-۱۹۶۰ ییللرده تیارلنگن علمي-تنقیدي تېکست و ترانسکرېپسیون اساساً سابق اتفاقده‌گی فوندلرده سقلنه‌یاتگن قۆلیازمه‌لر (لېنینگراددە‌گی سالتیکوف-شچېدرین نامللی دولت خلق کتبخانه‌سی، اینو. خانیکوف-۵۵، ۹۰۴-۱۴۹۸-۱۴۹۹ ی.، تاشکېنت، اؤزبېکستان فنلر اکادېمیسی شی، اینو، № ۶۷۷، XV عصر و لېنینگراد، دخک، اینو. دارن-۵۵۸، ۱۰۰۱-۱۰۰۴-۱۵۹۲-۱۵۹۶ ی.) و باشقه نسخه‌لر اساسیده توزیلگن اېدی. علیشېر نوایی نامیده‌گی اؤزبېکستان دولت ادبیات موزیمی، اؤزبېکستان فنلر اکادېمیسی قۆلیازمه‌لر انستیتوتی‌نینگ دیرېکتوری، پروفیسور حمید سلیمان‌نینگ فعالیتی بیلن کېینچه‌لیک علیشېر نوایی‌نینگ معتبر ایکّی کلّیاتی‌نینگ فوتونسخه‌سی قۆلگه کیریتیلدی. بولر علیشېر نوایی کلّیاتی‌نینگ استانبول‌ده، تۆپقاپی سرایی فوندیده (اینو. № ۸۰۸) سقلنه‌یاتگن نسخه‌سی، ۹۰۱-۹۰۲-۱۴۹۵-۱۴۹۷ ییللری خطاط درویش محمد طاقیّ تامانیدن هرات‌ده کۆچیریلگن همده پاریس ملي کتبخانه‌سیده (اینو. № ۳۱۶-۳۱۷) سقلنه‌یاتگن، ۹۳۰-۹۳۳-۱۵۲۵-۱۵۲۷ ییللرده کاتب علی هجراني تامانیدن هرات‌ده کۆچیریلگن ایکّی جلدلیک کلّیات فوتونسخه‌لری دیر. هر ایکّله کلّیات کمپوزیسیون و مندرجه جهتیدن بیر-بیریگه یقین.

شوندن سۆنگ «خزاین‌المعانی» علمي-تنقیدي تېکستینی پروفیسور حمید سلیمان لېنینگراد، دوشنبه، استانبول، پاریس قۆلیازمه نسخه‌لری اساسیده قَیته توزیب چیقدی. علیشېر نوایی «خزاین‌المعانی»سی‌نینگ اوشبو تۆلیق نشرینی اۆشه علمي-تنقیدي تېکست همده اوّلگی نشر و یوقاریده ذکر اېتیلگن تۆرت قۆلیازمه‌گه مقایسه قیلیب چیقیلدی و باسمه‌گه تیارلندی. بیرینچی نشرده تورلی سببلرگه بناءً یۆل قۆییلگن اَیریم نقصانلر شو ایش جریانیده امکان باریچه برطرف اېتیلدی. مذکور نشرنینگ ۱ و ۲ جلدلریده‌گی اثرلر کېینچه‌لیک شاعر تامانیدن «خزاین‌المعانی»گه کیریتیلگن. شونینگ اوچون اَیریم شعرلرده شاعر تامانیدن قیلینگن توزه‌تیش و اۆزگریشلر بۆلیشی ممکن.

علیشېر نوایی‌نینگ «خزاین‌المعانی» اثری اؤزبېکستان «فن» نشریاتی تامانیدن چاپ اېتیلماقده بۆلگن ۲۰ جلدلیک شاعر اثرلری‌نینگ تۆلیق نشریده III («غرایب‌الصغر»)، IV («نوادرالشباب»)، V («بدایع‌الوسط»)، VI («فوایدالکبر») جلدلرنی تشکیل اېته‌دی.

«خزاین‌المعانی»گه کیرگن دېوانلرنینگ قیته کۆریلگن و تۆلدیریلگن مذکور نشرینی فیلولوژی فنلری کاندیداتی ف. ق. سلیمانووه رهبرلیگی آستیده فیلولوژی فنلری کاندیداتلری م. ش. حمیدووه، ش. او. شریفوف، ل. ن. سېریکووه و علمي خادملر م. ایناغمخۆجه‌ایوه، م. بهادیروه، م. خیروللەایوه‌لر عملگه آشیردیلر.

غرایب‌الصغر

دیباچه

شکر و سپاس اول قادرغه کیم، چون عدم آسایشگاهیدین وجود آرایشی آگاهلریغه جلوه بیردی، انساننی سایر مخلوقاتدین نطق شرفی بیله ممتاز قیلدی.

رباعیه:

اول کیم، چو جهان خلقتین آغاز اپتتی،
صنعِ کلکینی نقش‌پرداز اپتتی.
انسان خیلین نطق ایله ممتاز اپتتی،
نطق اهلینی نظم ایله سرافراز اپتتی.

و حمدِ بی‌حدّ و قیاس اول صانعغه کیم، چون عبارت جواهرین نظم سلکیگه تارتتی، اول گلشنِ ارم‌آیین‌نی نظم اهلی خامهٔ گوهرافشانی بیله رشکِ نگارخانهٔ چین و غیرتِ خلدِ برین یسه‌دی.

رباعیه:

چون خیلِ بشرغه نطق کامین بیردی،
اول نطق ایله نظم احترامین بیردی.
نظم ایچره بلاغت انتظامین بیردی،
ترکیبیده اعجاز مقامین بیردی.

جَلَّتْ آلاؤُه و عَمَّت نَعْماؤُه وَلا إلٰه غَیْرُهُ.

و درودِ نامعدود اول انبیا حلقه‌سی‌نینگ خاتمیغه کیم، اِنَّ الشِّعْرَ لَحِکْمَةٌ وَ اِنَّ ال بَیَانَ لَسِحْرٌ نکته‌سی بیله شعرا پایه‌سین حکما مرتبه‌سیغه چپکتی و بیان رتبه‌سین سِحر منزله‌سیغه تارتتی.

رباعیه:

اول کیم چو بلاغت اېتتی دعوا، اعراب
کۆرگوزدیلر اول دعوا ارا کۆپ اطناب.
چون نکته‌سیده قیلدی اعیان گوهرِ ناب،
دعواگری گوهرلری بۆلدی سیماب.

و صَلّی‌اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ عَلٰی آلِهِ وَ اَصْحَابِهِ وَسَلَّم.

اما بعد سۆز بَیت‌الحرمی‌نینگ بادیه‌پیمایی و نظم شاه‌بیتی‌نینگ زبورآرایی الفَقِیرُالحَقِیر علیشېر المتخلص بالنّوایی سُتِرَعُیُوبُهُ و غُفِرَ ذُنُوبُهُ ، انداق عرض قیلور کیم، بو خاکسارِ پریشان‌رۆزگار کیچیک یاشدین اۆزومنی شعرنینگ پریشان سوداسیغه گرفتار بۆلغنیمنی و طفلیت زمانیدین کۆنگلومنی[نگ] نظم‌نینگ پراکنده وسواسیغه مشعوف و شېفته‌وار بۆلغنین و ماتقدم شعراسی ملک الکلاملری دستوری بیله جمع و ترتیبیده سعی قیلغنیمنی و نېچه مرتبه انینگ تدوینیده مرتبلر ارتکاب قیلیب هر صنف شعرغه زېب و تزین و آرایش و آیین بېرگنیم‌نینگ کیفیتین بورونغی دېوانیم فهرستیده کیم، «بدایع‌البدایه»غه موسوم دور، شرح بیله عرض قیلیب اېردیم. اندین سۆنگره دغی اول جمع و ترتیبدین باشقه ینه هر تقریب بیله هر نوع ابیات کیم، ایتیلیب اېردی و هر نوع غزلیات کیم، ییغیلیب اېردی، اول خیال شبستانی‌نینگ درخشان اخترلرین و اول کۆنگول مخزنی‌نینگ درخشان گوهرلرین دغی ایکّینچی دېوانیمده کیم، «نوادرالنهایه»غه مشهور دور، ربط و ترتیب بېریب، دېباچه‌سینده شرح بیله اَعِزّهٔ اصحاب و اَجِلّهٔ احباب خدمتلریده عرض قیلیب اېردیم. اندین سۆنگره خیالیمغه کېلور اېردی و کۆنگلومگه اېورولور اېردی کیم، -

رباعیه:
شاعرلیغ ایله شهره قیلیب آتیمنی،
ضایع قیلدیم شعر ایله اوقاتیمنی .
اېمدی توزه‌یین تېنگریگه طاعاتیمنی،
کۆپ اېلگه مشوش اېتمه‌ی ابیاتیمنی.

رباعیه:
چونکیم قریدیم، عمرنی برباد اېتمه‌ی،
کۆنگلومنی ییگیتلر غمیدین شاد اېتمه‌ی،
هر لحظه بیرو عشقیده فریاد اېتمه‌ی،
حالیم شرحین نظم ایله بنیاد اېتمه‌ی!

رباعیه:
اېلّیک بیله آلتمیشقه یېتتی قدمیم،
نې معنا کیم، بۆلمه‌دی اېرکین رقمیم،

نې طرفه که، ثبت اېتمه‌دی اېرکین قلمیم
کیم، یۏق بیریدین خاطر ارا جز المیم.

اگرچه بو نگارش تاپقن ایکّی دېوان ترتیبیده و گزارشقه کیرگن ایکّی دفتر تدوینیده هم بو فقیرِ نامراد و حقیرِ ناشادغه هیچ اختیار یۏق اېردی، نېوچونکه برچه‌سی سلطاني حکملر و احسان و تحسینلر و خاقاني امرلر و تعلیم و تلقینلر بیله اېردی، اندین سۏنگره خود خاطرغه کېلمس اېردی کیم، بیر غزل حسن بهاری غزاله‌لری تعریفیده یا عشق آتشکده‌سی شراره‌لری توصیفیده توگتگه‌یمېن، بلکه بیر بیت بیر شۏخ‌نینگ جمالِ دلفروزی بابیده یا اۏز کۏنگلوم‌نینگ درد و سۏزی شرحیده نظم سلکیگه کییوره آلغه‌یمېن یا خیالیمغه کېچوره آلغه‌یمېن.

رباعیه:
کامین قیلور اېرمیش آدمیزاد خیال،
نقش ایلر اېمیش کۏنگلیگه یوز فکرِ محال،
موندین غافل قالیب که، حیِ متعال
کېلتورگوسی تانگله انینگ آلّیغه نې حال.

رباعیه:
هم دېمگیده یۏق اعتبارې کیشیگه،
هم قیلماغیده یۏق اختیارې کیشیگه.
تقدیر ارا چون یۏق اقتدارې کیشیگه،
نې قیلغنیغه نې اېرک بارې کیشیگه.

ینه رۏزگار حوادثیدین اول فکرلر برچه کۏنگلومدین باردی و عشقِ عاجزکش ظلم و بېدادی اول خیاللرنی خاطریمدین چیقردی، آلّیمغه آنچه دشوارلیغلر یوزلندی و تېگره‌مگه آنچه صعب گرفتارلیغلر ایلندی و سپهر باشیمغه آنچه بلا تاشی آتتی و عشق سپاهی‌نینگ لگدکۏبی ضعیف پیکریم بیله سۏنگکلریمنی آنچه آیاق آستیده اوشتتی کیم، نې سۏزومدین خبریم و نې اۏزلوگیمدین اثریم قالدی. عشقیم آشوبی طغیانیده هر صعوبت کیم یوزلنور اېردی، چون بیر همدرد رفیقیم یۏق اېردی کیم، دردیمدین شمّه‌ای اظهار قیلغه‌یمېن، بیرار بیت بیرله اول حال مضمونین نظم قیلیب کۏنگلومنی خالی قیلور اېردیم و جنونوم شدّتی غلیانیده هر آشوب کیم، آلّیمغه کېلور اېردی، چون همزبان مشفقیم یۏق اېردی که، مخفي اۏتومنی آشکارا اېتگه‌یمېن، بیرار مطلع بیله اول معنانی ادا قیلیب، قتّیغ حالیمنی شرح اېتر اېردیم. بو واسطه بیله کۏنگلوم اۏتیغه آرامې و عشقیم بېدادی ناهموارلیغیغه اندامې حاصل بۏلور اېردی.

بو نوع بیله آز وقتده کۏپ شعر ایتیلدی و هر نوع نظم تېگره‌مگه یېغیلدی. عشقیم شۏر و غوغاسی وقتیده و جنونوم تاراج و یغماسی فرصتیده خود قیده آنچه تسکین و سامانیم بار اېردی کیم، ایتیلغن پریشان ابیاتقه جمع و ترتیب بېره آلغه‌یمېن و یېغیلغن پراکنده شرحِ حالاتقه ربط و قاعده قۏیه آلغه‌یمېن. چون اول تأریخدین مدتې اۏتتی و اول وقتدین فرصتې اراغه کیردی، فلک حوادثی‌نینگ اول

قتّیغ اپسه‌دورغن صرصری تسکین توتتی و اول رنج و تشویشدین ییللر رنجورلوق تارتقن تندپک، بلکه جانیدین مهجور قالغن بدندپک چیقتیم، نبضیمغه حرکت معدوم و نفسیم‌نینگ کیرر-چیقری نامعلوم، تنیم اؤن قتله اندین ضعیفراق کیم نال و کؤنگلوم بیر زمان اؤز حالیده بؤلسه، ینه اؤن ساعت بې‌حال.

و ایکّی مرتب بؤلغن دپوانلردین ینگی ایتیلغن ابیات عددی اکثر و هر بیتی لفظ و معنا بیله درجلیغ گوهر دپمه‌ی کیم شعله‌لیغ آذر؛ خاطرغه کپلور اپردی کیم، اگر بو اوراققه ربط و ترتیب بپریلمه‌سه، بیر حوادث تندبادی اپسکچ، هر صفحه‌سین بیر یان ساوورغه‌ی و اگر بو گلبرگلرنی زپب و آیین بیله بیر گلدسته باغلنمه‌سه، بیر نوایب نسیمی پپتکچ، هر ورقین بیر یان اوچورغه‌ی. و اگر ربط و ترتیبینی هوس قیلسم، هوسیمغه قیده اول قوّت که، ایکّی بیتنی بیر-بیریگه مربوط باغلشتوره آلغه‌ی و خیالیمده قیده اول جمعیت و حالت که ایکّی لفظین بیر-بیریگه یره‌شتوره آلغه‌ی. بو عجزدین خامه‌م تیلی لال و بو زبونلوقدین اؤز تیلیم شکسته مقال اپردی کیم، ناگه عنایت نسیمی هدایت گلشنی رایحه‌سین پپتکوره کیریشتی و سعادت منهیسی دولت روضه‌سی مژده‌سین کپلتوره باشله‌دی، یعنی حکمِ قضا جریان و فرمانِ واجب الاذعان بو بنده آتیغه اول سلطانِ صاحبقراندین پپتیشتی کیم، قوللری حکمیدین عظیم‌الشأن سلاطین باش تارته آلمسلر و بنده‌لری فرمانیدین نافذِ فرمان خواقین بؤیون تؤلغه‌ی آلمسلر.

رباعیه:

شاهی که، فلککه پپتسه فرمانی انینگ،
تاپماققه سکون سرعتِ دورانی انینگ.
گر حشرغه تپگرو بؤلسه پایانی انینگ،
قیلماق حرکت بؤلمه‌غه‌ی امکانی انینگ.

رباعیه:

مینگ بنده‌سی خاقان بیله قیصر ینگلیغ،
یوز چاکری دارا و سکندر ینگلیغ.
هم تختیغه پایه چرخِ اخضر ینگلیغ،
هم تاجیغه قبه مهرِ انور ینگلیغ.

رباعیه:

مورثي قول جنسِ بنی آدم انگه،
میراث ایله ملک جملهٔ عالم انگه،
حیران کرم و جود ایشیده حاتم انگه،
نوشیروان عدل ایچینده تابع هم انگه.

رباعیه:

© ezgu istiklal

فعّالِ قضا حکمیغه انباز کېلیب،
غدارِ قدر امریغه دمساز کېلیب،
بزمی ارا زهره نغمه‌پرداز کېلیب،
انجامی زمان دوریغه آغاز کېلیب.

رباعیه:
حق کۆنگلین اینینگ بیلیک‌که مخزن ایلب،
هر فنده اریغ ذاتینی یکفن ایلب،
جاهی تختین[ی] چرخِ مثمن ایلب،
توفراقدېک اول اۆزین فروتن ایلب.

رباعیه:
اقبال انگه دولت میی پیوست توتوب،
بو باده بیله جانین اینینگ مست توتوب،
حق آنی سپهردین زبردست توتوب،
توفراغدین اول ولي اۆزین پست توتوب.

رباعیه:
هم قبلهٔ اقبال حریمِ جاهی،
هم کعبهٔ آمال بییک درگاهی،
شهلرنینگ دردمندی و آگاهی،
بو طرفه که، دردمندلرنینگ شاهی.

اَلسُّلْطَانُ ابْنُ السُّلطَانِ وَالْخَاقَانُ ابْنُ الْخَاقَانِ مُعِزُّالسَّلْطَنَةِ وَالدُّنْیَا وَ الدِّیْنِ اَبُوالْغَازِی سلطان حسین بهادرخان خَلَّدَاللّٰهُ تَعَالٰی مُلْکَه وَسُلْطَانَه وَاَفَاضَ عَلَی‌الْعَالَمِیْنَ بِرَّه وَاِحْسَانَه.

رباعیه:
بۆلغنچه سپهر دوری کامی بۆلسون،
افلاک اوزه بزم احتشامی بۆلسون.
هم درگهی شاهلر مقامی بۆلسون،
ییلده بیر الرغه باری عامي بۆلسون.

© Özbekistan Milliy

رباعیه:

هر لحظه قیل انگه یوز عنایت، یا رب،

آلیغه یاروت شمعِ هدایت، یا رب،

هم عمرینی ایله بیِ‌نهایت، یا رب،

هم دولتیغه یِتورمه غایت، یا رب.

بو ینگلیغ فلک‌تزین درگاهدین و بو نوع عرش‌آیین بارگاهدین خطابِ صدمت‌آمیز و حکمِ حیرت‌انگیز یِتیشتی. مضمونی بو کیم، ای قدیمي بندهٔ خاص و ای بایري خادمِ ذوی‌الاختصاص، بورونغی ایکّی دِیوان کیم، بیزنینگ حکم و خطابیمیز بیله مرتب قیلدینگ و کلّیات و جزویاتین بیزنینگ مشورت و تعلیم و استصوابیمیز بیله توزه‌تتینگ کیم، بیری‌نینگ عشق‌آمیز ابیاتیدین بو اِسکی دیرنینگ رفیع طاقیده عشّاق‌نینگ شوْر و غوغاسی دور و ینه بیری‌نینگ شوق‌انگیز غزلیاتیدین بو قدیمي منیع گنبد رواقیده محبت اهلی‌نینگ هوی و علالاسی. اندین سوْنگره یِیغیلغن اشعارنینگ و نظم رشته‌سیغه تارتیلغن درِّ شهوارنینگ عددی بورونغی دِیوانلردین آرتقن چاغلیغ دورور و بو لطافت صفات خوبلر و ملاحت سمات محبوبلر بیله ینه ایکّی دِیوان ترتیب بِیرسه بوْلوردِیک معلوم بوْله‌دور. نِیتگونگدور کیم، بو ایشدین دلبندراق بوْلغه‌ی و نِي قیلغونگدور کیم، بو شغلدین سودمندراق بوْلغه‌ی. اِیمدی اولا بو دور کیم، بو غریب ایشگه کوْنگول کِیلتورگه‌یسِین، بلکه حکم بو اِیرور کیم، بو عجیب امرغه خامه سورگه‌یسِین و تفکر خلوتگاهیده خیال شوْخ و رعنالری بیله بزم توزگه‌یسِین و تا فلک گردش قیلور بشر جنسی‌نینگ خیالیغه کِیلمه‌گن اعجوبه‌نی اِیلگه کوْرگوزگه‌یسِین. اوْزونگ بیلورسِین کیم، نظم حریمی‌نینگ خاصلری و شعر بحری‌نینگ غوّاصلری کیم، روحپرور نوالیغ انفاسلریدین زمانه بزمی توْلوبتور و خیال دریاسیدین چیقرغن قیمتي گوهرلریدین دوران لباسی جواهر بیله مرصع بوْلوبتور، هیچ قیسی عالم‌نینگ ربعِ مسکونین آله آلمه‌یدور و توْرت گوهردین مرکّب بوْلغن بشر خیلی هیچ قیسیدین توْرت دِیوان یادگار قالمه‌یدور. بیر اوْز عصریده گنجِ معنوي امیر خسرو دهلوي‌نی دِیرلر کیم، سلطان ملکشاه الپ ارسلان آتیغه توْرت دِیوان مرتب قیلمیش بوْلغه‌ی و خاتمه‌سینی انینگ آتی بیله مذیل اِیتمیش بوْلغه‌ی و بو ایشی اول زمان‌نینگ یخشی-یمانی قولاغیگه یِیتمیش بوْلغه‌ی، اگرچه بو سوْز مذکور دور، اما اول دِیوانلر معدوم دور و اول معدوملرنینگ اگرچه اسامیسی موجود دور، اما وجودی نامعلوم دور. خیالیغه اوْتکریب، ورقه نگارش قیلمه‌غن مو اِیرکین، یا تیلیگه کِیچوروب، ترتیب یوزیدین نسققه گزارش بِیرمه‌گن مو اِیرکین کیم، «خمسه»سی و سایر منظوم کتب و رسایلی اوْز حالی بیله موجود دور. بو توْرت دِیوانی زمان اهلیدین مهر و وفا و انصاف و مروّتدِیک نابود. چون سِینگه توفیق مدد قیلیپتورو بو مقصودنینگ هیچ کیمگه یِیغیلمه‌غن مادّه‌سی یِیغیلیپتور، تیلربیز کیم، فرصتنی غنیمت بیلگه‌یسِین و بو مدعا حصولیغه رغبت قیلغه‌یسِین.

بو حکم چون قولاغیمغه یِیتیشتی، عجز و زبونلوق اوْتی‌نینگ دودی کوْنگلومدین دماغیمغه یِیتیشتی کیم، حکم قوي اِیردی و محکوم ضعیف و امر بغایت کلّی اِیردی و مأمور اسرو نحیف و رعشه پیکریمغه تزلزل سالدی و حواس و خیالیم خیلی بیر-بیریدین قوْزغلدی. نِي عذر ایتورغه زَهره و جرأتیم و نِي قبول قیلورغه حوصله و قوّتیم، اگرچه عذر دلپذیر اِیمس اِیردی، اما اوْز عجزِ حالیمنی عرضغه یِیتکورمکدین هم گزیر اِیمس اِیردی.

رباعیه:

دېدیم که، بو ایشده کیم، بؤلورمېن مأمور،
هر نېچه کیم توتمه‌سم اؤزومنی معذور،
لېک ایشته که، اژدهاغه کېلتورگه‌ی زؤر،
زؤر اېتکه‌ی اؤزیگه، ایسته‌سه قیلماق مؤر.

اول همایون ضمیرنینگ آیینهٔ گېتی‌نماییده روشن و پیدا دور و اول پاکیزه کؤنگول‌نینگ جامِ جهان‌آراییده مبرهن و هویدا کیم، بو بندهٔ فقیرغه نې ناتوانلیغلر شکست بېردی و بو ذرّهٔ حقیرغه نې سرگردانلیغلر دست بېردی. اگرچه مرضیمغه صحت امیدی پیدا بؤلوپتور، اما هنوز غذا بیله شربت کیم، ایچیلور، یېییلور، مثقال ترازوسی بیله تارتیلور و تانگدین اقشامغچه ساعت شیشه‌سیغه کؤز تیکیلور و اگرچه ضعفیمغه قوّت امکانی ظاهر بؤلوپتور، اما هنوز بوزوغ کاشانه‌مدین چیقرغه قؤپماق تیله‌سم، آسیلغن ادبار عنکبوتی تارلری دستگیریم بؤلوب مدد یېتکورمه گونچه، تېبره‌نمککه تاب و توان و حرکتقه مقدور، بلکه امکان یؤقتور؛ پشه یوز پیلِ دمان تارته آلمه‌غن یوکنی نېچوک تارتقه‌ی، بتخصیص کیم، مجروح و رنجور دغی بؤلغه‌ی، مؤرچه مینگ شېرِ ژیان قیله آلمه‌غن ایشنی نېچوک قیله آلغه‌ی، خصوصاً کیم، ببمار و صحت طریقیدین مهجور دغی بؤلغه‌ی.

رباعیه:
اوّل ایکّی دېوانغه چو قیلدیم رغبت،
هم اېردی ییگیتلیک مددیم، هم صحت،
بؤلدوم چو قری و خسته، یؤق اول قوّت
کؤرگوزگه‌لی انداق نیمه‌لرگه جرأت.

کلّیره‌گی بو کیم، اول دواوین ترتیبیده سلطانِ صاحبقران‌نینگ عالي طبعی‌نینگ اصلاح و اهتمامی بېحد و هر جزوي نکته‌ده تغییر و تعلیمِ مالا کلامی بې‌عدد اېرکن جهتدین اول ایش سرانجام صورتین پیدا قیلدی و افتاحیدین اختتامیغه دېگونچه ترتیب رقمی چېکیلدی. بو ضعف و ناتوانلیغیم زمانیده بو عجز و زبونلوق و بې‌سامانلیغیم طغیانیده سلطانِ صاحبقران‌نینگ رأیِ عالم‌آرایی و ضمیرِ خورشیدتأثیری گؤیا کیم بعضی اوقاتده عالم کشوری فتحیغه عزم‌ساز و بعضی حالاتده کشور اهلی آبادانلیغیغه سِحرپرداز و بعضی زمانده عیش و نشاط بیله ایلیگی زرپاش و بعضی اوانده طاعت و عبادت بیله کؤزی گوهرپاشلیققه متأمل و مشتغل اوچون بو خاشاک دریادېک کؤنگلیگه کیرمس و بو ذرّه قویاشدېک ضمیریغه پیدا اېرمس. و سلطانِ صاحبقران‌نینگ همت یوزیدین اهتمامی و سعی غایتیدین تعلیمِ بردوامی بؤلمه‌سه، موناق دشوار ایش ایلگری بارماغی متعسر، بلکه خیالیمغه کېچورماغی متضرر دور.

موناق حکم بؤلغندین سؤنگره گه‌ـگاهی حالیمدین آگاه بؤلمه‌سه نېتکه‌یمېن و لحظه‌ـلحظه احوالیمدین خبر توتمه‌سه نېته آلغه‌یمېن. قومورسقه سلیمان‌نینگ خاطریغه کېلمه‌سه، نې محلِّ تعجب و تحیُّر، سها چرخِ گردان سطحیده کؤرونمه‌سه، نې محلِّ حیرت و تعذُّر. بو خاکسار چون بو دردِ دللریمنی اظهار و نامرادلیغلریمنی آشکار قیلدیم و مذلت توفراغیغه تظلم بیله ییقیلدیم، عنایت بارگاهیدین صدا کېلدی و هدایت کارگاهیدین ندا یېتیشتی کیم، کؤنگلونگنی سالمه و بو نوع سودا و وسواس خیالیغه قالمه کیم، بیز هیچ حالده سېنینگ حالینگدین غافل اېمس اېرکندوربیز، اما بو حالدین سېن غافل و کؤنگلومیزدین هرگز یادینگ زایل اېرمس اېرکندور

و بو معنا سبنینگ کؤنگلونگدین زایل. انداق که بورونغی ایکّی دیوانینگ تکمیلیده رعایتدین هیچ نوع تغافل واقع بؤلمه‌دی و رهنمالیغ و عنایتدین هیچ تورلوگ تکاسل صورت باغله‌مه‌دی، ایمدی دغی همول دستور بیله، بلکه اندین هم آرتوغراق، مونده هم همول قانون بیله، بلکه اندین هم افزونراق، احوالینگدین خبر توتولغوسی دور و هر آز وقتده سروقتینگغه یِتیلگوسیدور. چون ضعفِ حالینگ بیزگه ظاهر و پیدا دور، شفقت و بنده‌نوازلیغلر بیله نیِ یِیرده قالسنگ اؤتکریلگوسیدور و چون شکستِ احوالینگ بیزگه روشن و هویدا دور، مرحمت و نواسازلیغلر بیله هر مشکلینگ بؤلسه حل قیلینغوسی دورور.

رباعیه:

شهدین چو بو نوع لطف و احسان تاپتیم،
امّید دغی بیِ‌حد و پایان تاپتیم،
ظلمت ارا ایردیم، آبِ حیوان تاپتیم،
یؤق-یؤق که، اؤلوب ایردیم، ینگی جان تاپتیم.

کؤنگلومگه اؤزگه قوّت کیردی و طبعیمغه اؤزگه جودت و جلادت حاصل بؤلدی، کلکیم جردهٔ تیزکامیغه اؤزگه روانلیغ و خیالیم سحابِ برق‌خرامیغه اؤزگه گوهرافشانلیغ یوزلندی. قبول برماغین کؤزومگه و منّت ایلیگین کؤکسومگه و جان‌پرور سؤزومگه قؤیدوم و ضمیر خلوتگاهینی خواطر غوغاسیدین معرّا و کؤنگول زیستگاهینی وساوس هجومیدین مبررا قیلدیم. خامه اوچین تیز ایتتیم و طبع آبِ حیاتین آتش‌انگیز. و اؤتگن ایامده ایتیلغن مطلعلر صبحِ بدایتین مقطعلر شامِ نهایتیغه پیوسته و کیچکن هنگامده بیتیلگن پریشان ابیات گوهرلرین تکمیل رشته‌سیغه تارتماق بیله پیوسته قیله باشله‌دیم.

رباعیه:

کون بار ایردی کیم بیر غزل و ایکّی غزل،
بل اوچ غزل و تؤرت غزل بعضی محل.
مهوشلردیک باری لطافتده مثل،
باغلب کیبیان یوزگه حیله تؤنغه حلل.

بو نزاهت شبستانی‌نینگ پرده‌نشینلری یوز مینگ زیب و زینت بیله طبع خلوتخانه‌سیدین جلوهٔ ناز قیلیب چیقیب، سایر ابنای جنس سلکیگه کیررلر ایردی و بو ملاحت نگارستانی‌نینگ نازنینلری مینگ تومن آرایش و نمایش بیله خیال خلوتخانه‌سیدین خرامِ دلنواز بیله حرکت کؤرگوزوب، ینه ابکارِ فتنه‌آثارغه قؤشولورلر ایردی. چون بو موزون حرکتلیک دلکشلر و بو مطبوع صفتلیک شؤخ‌وشلر ایلّیک، آلتمیش یا یوزگه یقین بؤلسه‌لر ایردی، بو فقیر سودایی بیر تاجردیک کیم، ملک‌التجار دیسه بؤلغه‌ی، -

رباعیه:

یوز حور صفت برچه‌سی‌نینگ ناز و فنی،

كشميري و رومي و ختا و ختني،
كيم بير شه اوچون كېتورگه‌ى اول طايفه‌نى،
تاجر اۏزين ايلرگه بها بيرله غنى.

كشميري‌سى سِحرسازليغده دلربا و دلكش و رومي‌سى تركستازليقده كافرآيين و فرنگي‌وش و ختايى‌سى خونريزليغده ناوك‌زن و شېرشكار و ختني‌سى فتنه‌انگيزليغده شېرافكن و غزاله‌كردار، بو شمايل و آيين بيله و بو زېبالېغ و تزين بيله سلطانِ صاحبقران‌نينگ حرمى سرايېغه كيبورور اېردىم و بيرين-بيرين اول حضرت‌نينگ كيمياثر نظريغه يېتكورور اېردىم.

و اول حضرت عنايت كۏزى بيله اول رعنالرنى كۏروب و التفات نظرين هر بيريگه يېتكوروب، قيسى بيرى‌نينگ حرير و حلّه‌سيده قصورې كۏرونسه يا اول حلّه و حريرنى مرصع قيلغن جواهرده عدمِ مناسبت سببيدين فتورې ظاهر بۏلسه، اول لباسلرنى چيقريب، خزانهٔ خاصدين مناسب رنگليگ خز و ديبا لباسلر برچه قيمتي گوهرلر بيله ترصيع قيلغن كېلتوروب اول شۏخلرغه كيبدورور اېردى و هر قيسينى اۏز مناسبتيغه كۏره ترتيب بيله اۏز عالي مجلسيده اۏلتورتور اېردى، يعنى ايتيلغن ابيات برچه لطايف‌آثار و ثبت بۏلغن اشعار برچه ظرايف‌شعار كيم، ابلّيک، آلتميش يا يوز غزلغه يقين ييغيلسه اېردى، حضرتِ سلطانِ صاحبقران‌نينگ فردوس‌آسا صحبتيده و سپهرفرسا حضرتيده حاضر قيليب عرضغه يېتكورور اېردىم و اول حضرت الرغه شفقت يوزيدين باقيب، قيسى معنا شۏخى‌نينگ كيم تركيبى خلعتيده و الفاظى كسوتيده بې‌تكلّفلوق كۏرسه، اۏز گنجينهٔ ضميرى خزانه‌سيدين مناسب الفاظ بيله اول لباسلرغه تغيير ببريب و اول الفاظ كسوتيده صنايع جواهريدين نامناسبليغ معلوم قيلسه، اۏز خزانهٔ خاطرى گنجخانه‌سيدين ياقوت و لعلِ رنگين و گوهر و درِّ ثمين بيله اول زېب و زينتقه تبديل يېتكوروب، هر غزلنى ترتيب يوزيدين اۏز اۏرنيغه رقم قيلور اېردى.

و بو فقيرِ بې‌بضاعت و بو حقيرِ بې‌استطاعت اول تعليملرنى اۏزومگه دستور قيليب همول دستور بيله اول ضبط و ترتيبغه شروع قيلور اېردىم. موندين باشقه دغى اول حضرت‌نينگ كۏپ خاصّه معنالرى خيالاتين و غريب مضمونلرى مقالاتين و دلپذير تشبيه‌لرى نزاكتين و بې‌نظير تنبيه‌لرى جزالتين بورونغى ايكّى ديوانيم ديباچه‌سيده شرح بيله مذكور قيليب اېردىم و تفصيل بيله مسطور اېتيب اېردىم. بو ديوانلرده دغى همول دستور بيله معانى جواهرى شاهواريدين و الفاظ نقش و نگاريدين و تركيب سلاست و لطافتيدين و چاشنى حالت و حرارتيدين هيچ جزوې جزئياتدين يۏقتور كيم، اول حضرت‌نينگ مبارک طبعى‌نينگ انده كلّى دخلى بۏلمه‌ميش بۏلغه‌ى. بلكه اصلى خيال اول حضرت‌نينگ بۏلوب، بو بنده هم اول حضرت‌نينگ بويروغى تعليمى بيله انده جزوې دخلې قيلميش بۏلغه‌يمېن. بو جهتدين بۏله‌آلغه‌ى كه، بو ديوانلر اول حضرت‌نينگ عديلسيز طبعيدېک بې‌نظير و هر شاه بَيتى اۏز همايون ذاتيدېک عالمگير بۏلغه‌ى. چون بو معنا گوهرلرى برچه اول حضرت‌نينگ طبعى بحريدين و ذهنى كانيدين حاصل بۏلدى و الفاظ و عبارت خزاينى همول معنالر گوهريدين تۏلدى، بو معنادين انينگ آتين خزاين‌المعانى قۏيولدى.

رباعيه:
يا رب، بو خزاين كه، مېن اېتتيم معمور
كيم، خازنِ جنت انگه خوشتور گنجور.
چون كېلدى فتورلوق كۏنگوللرگه سرور،
بېرمه اندين كۏنگول سروريغه فتور.

رباعیه:

بو بحر که، گنجِ لامکاني دېدیلر،

هر قطره‌سین آبِ زنده‌گانی دېدیلر.

شه مخزنی طبعیدین نشانی دېدیلر

کیم، انی «خزاین‌المعانی» دېدیلر.

اگرچه خورشیدِ عالمتاب‌نینگ فلکنی بیر دوره قیلغن زمانیغه ییل آت قۏیوپتورلر و ییل کیم، عبارت تۏرت فصلدین دور، هر فصلغه دغی بیر آت تعیین قیلیبدورلر. بو نیِّرِ اعظم فلکنی بیر دوره قیلغنی‌نینگ مانندی کیم، بحري و کاني و نباتي و حیواني‌نینگ نتایجی انده ظاهر بۏلور، مونده دغی جمیع اول نتایجدین دلیل و اثر تاپسه بۏلور. تۏرت فصلی‌نینگ مقابله‌سیده کیم، تۏرت دېوان واقع بۏلوپتور، هر قیسیغه بیر مناسب آت دربایست اېدی، اول سببدین اوّلغی دېوانني کیم، طفلیت بهاری غنچه‌سی‌نینگ عجیب گللری و صغر گلزاری‌نینگ باغچه‌سی‌نینگ غریب چېچکلری بیله آراسته بۏلوب اېردی، «غرایب‌الصغر» دېیلدی. و ایکّینچی دېوانني کیم، ییگیتلیک و آشفته‌لیغ و شباب و آلفته‌لیغ یازی و دشتیده یوزلنگن نادر وقایع بیله پیراسته بۏلوب اېردی، «نوادرالشباب» اتلدی. و اوچونچی دېوانني کیم، وسط‌الحیات میخانه‌سیده عشق بیله شوق پیمانه‌سیدین یوزلنگن بدیع نشاطلر کیفیتین یازیلیب اېردی «بدایع‌الوسط» آت قۏیولدی. و تۏرتونچی دېوانني کیم، عمرنینگ آخرلریده یوزلنگن عشق درد و رنجی فایده‌لری کیم، جانسۏز آه اورماق و جان تاپشورماق دور کیم، انده ثبت بۏلوبتور، «فوایدالکبر» لقب بېریلدی.

امید اول کیم، بو تۏرت دېوان کیم، سلطانِ صاحبقران آتی بیله مذیل دورور و القابی بیله مطرّز، هم انینگ آتیدېک ربعِ مسکونده تۏلغه‌ی و هم انینگ القابیدېک تۏرتونچی کۏککه دېگینچه منتشر بۏلغه‌ی. شکر کیم، بو بنده نظم وسیله‌سی و شعر واسطه‌سی بیله تمام عمرومنی اول حضرت‌نینگ مدحی بیله کېچوردوم و برچه حیاتیمنی انینگ دعاسی بیله اۏتکردیم.

طفلیت اوانی کیم، یېتّی-سېکّیز یاشدین ییگیرمه یاشقه‌چه چینه‌سه بۏلغه‌ی کیم، عمر فصولی‌نینگ نوبهاری و حیات گلشنی‌نینگ شگوفه و گلزاری دور، انینگ مدحیده «غرایب‌الصغر» بیله صرف قیلدیم.

شباب زمانی کیم، ییگیرمه‌دین اۏتتوز بېشگچه دېسه بۏلغه‌ی کیم، هم بو فصول‌نینگ یازی دورور کیم، ییگیتلیک چشمه‌ساری‌نینگ حیات‌بخشلیغی‌نینگ آغازی دور، انینگ وصفیده «نوادرالشباب» بیله کېچوردیم.

و کهولت ایامی کیم، اۏتتوز بېشدین قیرق بېشگه دېگینچه قیاس قیلسه بۏلغه‌ی کیم، بو فصول‌نینگ خزانی دور کیم، تیریکلیک باغی‌نینگ برگ‌ریزی‌نینگ نشانی دور، انینگ تعریفیده «بدایع‌الوسط» بیله اۏتکردیم. و قیرق بېشدین - آلتمیش یقینیغچه کیم تعیین قیلسه بۏلغه‌ی کیم، بو فصول‌نینگ قیشی دور کیم، کیشی‌نینگ خم قد بیله عدم یۏلیغه کیریب، زمان اهلی بیله خیرباد قیلیشی دور، انینگ دعاسیده «فوایدالکبر» بیله نهایتقه یېتکوردوم.

رباعیه:

صرف اېتتیم انگه عمر بهارین دغی،

بۏستانِ حیات و لاله‌زارین دغی،

آلّیده خزانِ زرنثارین دغی،
کافورفشان قیش بیله قارین دغی.

و بو اوقات مابینیده هر مقدار کیم، فرصت تاپتیم، خواه «خمسه» نظمیدین و خواه «نظم‌الجواهر» و «مجالس‌النفایس» و «زبدةالتواریخ» و سایر تصنیفلر اشتغالیدین هم اول حضرت دعای دولتیغه اوقاتیمنی صرف قیلدیم. و بحمدالله انداق مرادلر کسب اېتتیم کیم، مېنینگ ابنای جنسیم‌نینگ یوزیدین بیریگه میسر بۇلمه‌یدور و انداق مقصودلرغه یېتتیم کیم، الر کیم، مېندېک یوز، بلکه مینگ قوللری بار اېردی، بیری‌نینگ ساغری آرزوسی مېنگه نشاط یېتکورگن می بیله تۇلمه‌یدور. بحمداللهِ تعالی که، بو اوقاتده کیم عمر وادیسی‌نینگ کۆپره‌گین اینینگ دولتیدین مرادلر بیله قطع اېتیبمېن و حیات‌نینگ نهایتیغه کاملر، بلکه کامرانلیغلر بیله یېتیبمېن، هیچ تورلوگ ارمان خاطریمده قالمه‌یدور و هیچ نوع آرزو کۆنگلومده سینغنین خیالیم تاپه آلمه‌یدور. هر نې دنیا مرادی و ظاهر کامرانلیغی دور سوروبمېن و سۆزوم‌نینگ صِیت و صداسین اینینگ مدحیده یېتّی فلککه یېتکوروبمېن. اولچه آرزو حیثیتیدین و ارمان جنسیدین قالیتور، آخرت یۇلی‌نینگ سهولت و آسانلیغی و باطن ملکی‌نینگ ایالت و کامرانلیغی دور. و اول وابسته دور حق سُبْحَانَه و تَعَالٰی‌نینگ توفیقی بیله امری اطاعتیغه و رسول صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم شفاعتی و شریعتی‌نینگ متابعتیغه. امیدیم اول دور کیم، اول حضرت دولتیدین بو اقبالغه دغی سربلند و بو سعادتقه دغی بهره‌مند بۇلغه‌یمېن.

بو بابده بیر نېچه سۆز اۆز عرضِ حالیمنی تیلرمېن کیم، ظاهر قیلغه‌یمېن و اول نشاطیم گلی آچیلغندین مېن هم نشاطدین غنچه‌دېک آچیلغه‌یمېن و اول عرضه‌داشتیم سوادین بو دېباچه ذیلیده ثبت اېتکه‌یمېن و بیتکوچیلرگه هم بو فهرستدین بو عرضه‌داشتنی ایرمسقه وصیت اېتکه‌یمېن، تا کون سۆنگی بو دېباچه‌نی اۆقوغن اېلگه بو عرضه‌داشتیم بیله بو مدعامغه یېتکنیم نشانه‌ای بۇلغه‌ی واضح و دلیلې بۇلغه‌ی لایح. بو جهتدن تا عالم انقراضی بۇلگوسیدور سلطانِ صاحبقران دولتیغه دعا قیلغه‌یلر و شفقت و بنده‌پرورلیغیغه ثنا دېگه‌یلر.

قوللوق عرضه‌داشت اول کیم، بو بنده‌غه یاش اولغه‌یغن چاغده ضعفې یوزلندی، و اول ضعف رشته‌سی رشته‌دېک ضعفلیغ پیکریمغه انداق چیرمندی کیم، اول قویاشدېک ضمیرغه روشن دور. حالا مزاجیم استقامتدین منحرف و بدنیمده نېچه مرضِ مختلف دور و اطِبّا علاجیمدین عاجز و معزول و احِبّا مزاجیمدین متعجب و ملول. دماغیم پریشانلیغیدین سۆزوم نامربوط و خیالیم آشفته‌لیغیدین حالیم نامضبوط. بغریم قیزیغنیدین جسمیمده حمّای لازم و کۆنگلوم آزغنیدین باشیم ایلنماغی و کۆزوم قاررماغی دایم. نې تانگدین اقشامغچه اۆزومگه بیر دم غذادین کام، نې اقشامدین تانگغچه طرفةالعینې کۆزومگه اویقودین آرام. خاطریم سوداآمیز خیاللردین مشوش، بې‌سر و دللیقدین هر نېچه دلکش سۆز بۇلسه کۆنگلومگه ناخوش. معده‌مزینگ هضم قیلور غذاسی زمانه اهلی‌نینگ ایذاسی، کۆنگلوم‌نینگ نشاط بزمیده مېِ نابی فلک تیغی آقیزغن بغیر خونابی. ناتوانې کیم، یوقاری مذکور بۇلغندېک غذا قیلور، آشی مثقال تاشی بیله بۇلغه‌ی، اگر گاهی ضعیف خاطری شربت میلی قیلغه‌ی، اول دغی بو تاش ترازوسی بیله تارتیلغه‌ی، کیشی قۇلده‌مه‌یین بېردین قۇپریده کۆپ آزار بۇلغه‌ی و عصا مددی بۇلمه‌غونچه بېردین قدم کۆترمگی دشوار، سَیر هواسین قیلسه ایکی انسانغه آتلندورور - توشورورېده حمّال‌وشلیق و آتلنغندین سۆنگره پیکری یوکیدین بیر حیوانغه مُرده‌کشلیک، توشکندین سۆنگره بو سَیر کۆفتیدین اعضاسی ناکار، بو آزرده‌لیغدین ینه بیر کېچه-کوندوز تېبره‌نه آلمه‌ی، انداق که بیر یېللیق بېمار، ایسّیغ نفسلریدین حیاتی‌نینگ گلی پژمرده و نفسی‌نینگ آغیر کیرر-چیقریدین ضعیف تنی آزرده.

رباعیه:

هر شام و سحرغه تېگرو اینگره‌نماق ایشی،

بو یانیدین اول یانیغه اَیلنماق ایشی.

گه‌ـگاه ایسیتمه اؤتیدین یانماق ایشی،

گه تؤنگدورووریدین ینه چیرمنماق ایشی.

رباعیه:

نېِ جسمیده تاب و نېِ تنیده قوّت،

نېِ کؤنگلیده خوشلوق، نېِ اؤزیده صحت.

موندا‌ق کیشی‌نینگ مناسبی دور عزلت،

ویرانه‌سیدین چیقماق انگه نېِ نسبت.

سلطانِ صاحبقران‌نینگ انعامِ بغایتیدین و احسانِ بې‌نهایتیدین عمرین بو دولتلیغ درگاهده و حیاتین بو سعادتلیغ بارگاهده یوقاری اؤتکن شرح بیله صرف اېتکن بنده‌نینگ التماسی بو دور کیم، مذکور بؤلغن تردد و مشقتلردین آزاد بؤلغه‌ی و غمگین کؤنگلی بو نوع ضعف ایامیده نسبت‌سیز قیغولردین شاد، موندا‌ق عمرده کیم، بوکون تانگله‌لیغ معلوم اېرمس، -

مصرع:

ایش تېنگریگه توبه و انابت بؤلغه‌ی،

و اؤتکن عمر معصیت بیله عذر تقصیریده طاعت و ندامت. بو حالتده دغی اوقات‌نینگ پاکیزه‌سیده اول حضرت‌نینگ دعاسیغه مشعوف بؤلگوسیدور و دعا و نیازی نقدی‌نینگ خلاصه‌سی انینگ فرخنده رؤزگاریغه مصروف.

امید اول کیم، اول حضرت دولتیدین انداق کیم دنیا اقبال و کامیدین مستفید بؤلدوم، آخرت کام و اقبالیدین هم ناامید بؤلمه‌غه‌ی[مېن]. اول آستان‌نینگ قوللری‌نینگ بو قول بیله یارلیغ نشانی اول دور کیم، سلطانِ صاحبقران عنایتیدین بیر یارلیغ نشانی بیتیلگه‌ی و بو بنده‌نی سلطاني عمارت‌نینگ بیت‌المغفره‌سیده سایر جاروبکشلریدین بیری‌نینگ اؤرنیغه منسوب و سرافراز اېتیلگه‌ی کیم، بو افتاده‌لیغ ایامیده بارې اول آستانه‌ده ییقیلغه‌یمېن. قوّتیم بؤلغنده سوپورگو آلیب، ایلگیم بیله و قوّتیم بؤلمه‌غنده سوپورگو اؤرنیغه کیرپیگیم بیله اول آستانه‌نی سوپورور بهانه‌سی بیله کؤزومنی اول منور روضه توفراغیدین یاروتغه‌یمېن و اول آستانه‌نی بو سوپورگو بیرله آریغ و بو اویین اول سورمه بیله یاروغ توتقه‌یمېن و بو خدمتنی دنیا و آخرتیم شرفی بیلگه‌یمېن.

سؤزوم اوزلدی و ادا قیله‌دورغن مقصودوم ییراق قالدی. اگرچه خامه‌نینگ گوهرافشانلیغیغه نهایت ییراق دور و لېکن دعا گوهرفشانلیغی بیله اختصار قیلماق یخشیراق.

رباعیه:

تا دهر اوزه بو گنبدِ دوّار اؤلغه‌ی،
اول گنبد اوزه ثابت و سیار اؤلغه‌ی،
تا ثابت و سیارغه آثار اؤلغه‌ی،
تبنگری باری حالینگده نگهدار اؤلغه‌ی.

رباعیه:
تختینگ بؤلسون سپهرِ اخضر چاغلیغ،
چترینگ رفعتده مهرِ انور چاغلیغ.
ملکونگ بر و بحر ارا سکندر چاغلیغ،
لیکن عمرونگ نوح پیمبر چاغلیغ.

رباعیه:
هم درگهینگ اقبال مکانی، یا رب،
هم باشینگ اوزه تاجِ کیانی، یا رب.
جامینگده زلالِ زنده گانی، یا رب،
اندین سنگه عمرِ جاوداني، یا رب.

© Ezgu iztiklar Zati

غزللر

الف حرفی‌نینگ آفتلری‌نینگ ابتداسی «غرایب»دین

۱

اَشْرَقتْ مِنْ عَکْسِ شَمْسِ الْکأسِ اَنْوار الهدیٰ،
«یار عکسین میده کؤر» دیب، جامدین چیقتی صدا.

غیر نقشیدین کؤنگول جامیده بؤلسه زنگِ غم،
یؤقتور، ای ساقي، میِ وحدت مثللیک غمزدا.

ای خوش اول می کیم، انگه ظرف اؤلسه بیر سینغن سفال،
جام اؤلور گیتی‌نما، جمشید انی ایچکن گدا.

جام و می گر بؤیله دور، اول جام اوچون قیلماق بؤلور،
یوز جهان هر دم نثار، اول می اوچون مینگ جان فدا.

دیر ارا هوش اهلی رسوا بؤلغه‌لی، ای مغبچه،
جامِ می توتسنگ مبنِ دیوانه‌دین قیل ابتدا.

تا که اول میدین کؤنگول جامیده بؤلغچ جلوه‌گر
چهرهٔ مقصودی محو اؤلغه‌ی هم اول دم ماعدا.

وحدتي بؤلغه‌ی میسر می بیله جام ایچره کیم،
جام و می لفظین دیگن بیر اسم ایله قیلغه‌ی ادا.

سبن گمان قیلغندین اؤزگه جام و می موجود ایرور،
بیلمه‌یین نفی ایتمه بو میخانه اهلین، زاهدا.

تشنه‌لب اؤلمه، نوایی، چون ازل ساقیسیدین
«اِشْرَبُوا، یا اَیُّها العَطْشان» کیلور هر دم ندا.

۲

زهي حسنونگ ظهوریدین توشوب هر کیمگه بیر سودا،

بو سودالر بیله کونین بازاریده یوز غوغا.

سېنی تاپماق بسې مشکل دورور، تاپمسلیغ آسان کیم،
اېرور پیدالیغینگ پنهان، ولې پنهانلیغینگ پیدا.

چمن آتشگهیگه آتشین گلدین چو اۏت سالدینگ،
سمندردېک اول اۏتدین کولگه باتتی بلبلِ شیدا.

نې ایشکه بۏلدی بېآرام کۏزگو عکسیدېک مجنون،
یوزی کۏزگوسیده عکسینی گر کۏرگوزمه‌دی لیلا.

قویاشقه گه قیزرماق، گاهې سرغرماق اېرور اندین
که، صنعونگ باغیده بار اول صفت یوز مینگ گلِ رعنا.

نېدین یوز گل آچر عشق اۏتیدین بلبل کیبی وامق،
یوزینگدین گر عذاری باغیده گل آچمه‌دی عذرا.

کلامینگنی اگر شیرین لبیده قیلمه‌دینگ مضمر،
نېدین پس لعل اۏلور فرهادنینگ قان یاشیدین خارا.

جمالینگ پرتویدین شمع اۏتی گر گلستان اېرمس،
نېدین پروانه اۏت ایچره اۏزین سالور خلیل‌آسا.

ملاحت بیرله توزدونگ سروقدلر قامتین، یعنی
که، موندق زېب بیرله اول الفنی ایله‌دینگ زېبا.

قناعت‌نینگ دلیلین انزوا قیلدینگ ینه بیر هم
دلیل اوشبو که قانع حرفیدین خلق ایله‌دینگ عنقا.

نوایی قیسی تیل بیرله سېنینگ حمدینگ بیان قیلسون،
تیکن جنت گلی وصفین قیلورده گنگ اېرور گۏیا.

۳

ای، صفحهٔ رخسارینگ ازل خطّیدین انشا،
دېباچهٔ حسنونگده ابد نقطه‌سی طغرا.

ذرّات ارا هر ذرّه که بار، ذکرینگه ذاکر،
امطار ارا هر قطره که، بار، حمدینگه گۏیا.

مشّاطهٔ صنعونگ دورور اول کیم، نفس ایچره
کون کۆزگوسین اقشام کولیدین قیلدی مجلّا.

کون شکلی یوزینگ سجده‌سیدین بۆلدی مشکّل،
تون طرّه‌سی قهرینگ یېلیدین بۆلدی مطرّا.

صنعونگ قیلیبان صبحنی اول نوع مشعبد
کیم، مهر اۆتین آغزیدین اېتر هر نفس افشا.

گۆیا که کویر آغزی اول اۆت حرقتیدین کیم،
انجمدین اۆلور آبله‌لر گِردیده پیدا.

محتاج سېنینگ درگهینگه خسرو درویش،
پرورده سېنینگ نعمتینگه جاهل و دانا.

گل یوزیده بلبل سېنینگ اسرارینگه ناطق،
شمع اۆتیده پروانه سېنینگ حسنونگگه شیدا.

عشّاق ارا، یا رب که، نوایی‌غه مقامې
بېرگیل که، سېنینگ حمدینگه بۆلسون تیلی گۆیا.

۴

ای حمد اۆلوب محال فصاحت بیلن سنگه،
انداق که، قُرب تقوا و طاعت بیلن سنگه.

تاپماق عجیب فکر و تخیل بیله سېنی،
یېتمک محال عقل و فراست بیلن سنگه.

چون کاینات زبده‌سی عاجز کۆروب اۆزین،
حمد ایته آلمس آنچه بلاغت بیلن سنگه.

اظهارِ عجز بیزدین ادب ترکی دور، بسې
یوز مینگ قصور و نقص و کثافت بیلن سنگه.

هر تیره رۆزگار که، وصلینگغه یۆل تاپیب
سېندین، یېتیب چراغِ هدایت بیلن سنگه.

لطفونگ رفیقیم اؤلمه‌سه نې حد که یېتکه‌مېن
باشدین اياغ گناه و ذلالت بیلن سنگه.

لطف ایله‌گیل که ممکن اېمس قیلمه‌سنگ قبول،
یېتمک تمامِ عمر عبادت بیلن سنگه.

چون سېندین اؤزگه یؤق پنهیم قاچمه‌یین نېته‌ی
جرم و گنه‌دین آه و ندامت بیلن سنگه.

عصیانی کؤپ نوایی‌نینگ و یؤق اویاتی کیم،
ایستر یېتیشسه مونچه خجالت بیلن سنگه.

۵

الاها، پادشاها، کردگارا،
سنگه آچوغ نهان و آشکارا.

صبور اسمی بیله قیلسنگ تجلّي،
قیلیب نمرودغه یوز مینگ مدارا.

قچان کیم ظاهر اېتسنگ «تَنْزِعُ الْمُلْک»،
سکندرنینگ بؤلوب مغلوبی دارا.

یؤلونگ مهلک تاشی یاقوتِ احمر،
اېشیگینگ تیره گردِ مشکِ سارا.

سها بؤلسه شبستانینگده طالع،
بؤلوب نوری قویاشدېک عالم‌آرا.

نوایی نفس ظلماتیغه قالمیش،
سېن اؤلمه‌ی خضرِ ره چیقماق نې، یارا؟!

قیامتده گناهین عفو اېترگه
رسولینگنی شفیع اېت، کردگارا.

٦

ای، نبوت خیلیغه خاتم بني آدم ارا،

گر الر خاتم، سېن اول آت کیم، اېرور خاتم ارا.

یوز اېشیگینگ توفراغیغه سورته آلغه‌یمېن مو دېب،
چرخ قصریدین قویاش هر کون توشر عالم ارا.

انجم ایچره عارضینگ معراج شامی اۆیله کیم،
توشسه درِّ شبچراغې هر طرف شبنم ارا.

نې اوچون کییمیش قرا هریان سالیب جیبیغه چاک،
فرقتینگدین کعبه گر قالمه‌یدورور ماتم ارا.

صاف کۆنگلیده یوزونگ مهرینی گۆیا اسره‌میش،
توش چاغی هر کون قویاش عکسی اېمس زمزم ارا.

مشعلې بۆلمیش ملک ایلگیده روضه‌نگ باشیغه،
آی چراغی کېچه‌لر بو نیلگون طارم ارا.

قوم اېمس بطحاده کیم، مهرِ جمالینگ هجریدین
ذرّه-ذرّه جسمی بیر-بیردین تۆکولدی غم ارا.

یۆل اېمس، یثرب‌ده ییرتیبدور یوزین تیرناغ ایله
مقدمینگ تا یېتمه‌دی اول وادیِ خرّم ارا.

ایتلرینگ مخصوص و محزون دور نوایی، کاشکی
کیرسه بو محروم هم اول زمرهٔ محرم ارا.

۷

زهي جولانگهینگ افلاک اوزه میدانِ «اَوْ اَدْنیٰ»،
براقینگغه تۆقوز گنبد بو تۆقّوز گنبدِ خضرا.

قیلیب چون خوی گلابی میل نعلَینینگ، بۆلوب اندین
ملک رعنالری‌نینگ جبهه‌سیغه چرخ صندل‌سا.

اېسیب رحمت نسیمی چون دمادم سنبلونگ ساری،
بۆلوب روحانیلر جیبی لبالب عنبرِ سارا.

فلک قالیب براقینگدین، اېمس وصفی فلک‌سرعت،

قمر یاروب جمالینگدین، ایمس نعتینگ قمرسیما.

یوزونگدین انجم، انجمدین قویاش نور اکتساب ایلب
انینگدیک کیم، قویاشدین آی و آیدین قیرگون غبرا.

فلک وادیلری قطعیغه عزمینگ چون سوروب مرکب،
خرد پیکیگه هم اوّل قدمده رنج اوْلوب پیدا.

رفیقینگ طایر انداق کیم سلیمان آلّیده هُدهُد،
براقینگ سایر انجم شاهی اوستینده سپهرآسا.

قیلیب بو سیر ارا معشوق وصلی کوْییده منزل،
تیلب سرگشته عشّاقیغه هم رحمت اویین مأوا.

نوایی خوش کوْرر عالمنی آتینگ ذکریدین، یوْقسه،
انگه دوْزخ ارا اوْتدیک دورور دنیا و ما فیها.

۸

هر گدا کیم، بوْریایِ فقر ایرور کسوت انگه،
سلطنت زربفتیدین حاجت ایمس خلعت انگه.

کیم فنا توفراغیغه یاتیب قوْیر تاش اوزره باش،
تخت اوزه ایرمس مُذَهَّب متّکا حاجت انگه.

شه یوروب عالم آچر، درویش عالمدین قاچر؛
هم اوْزونگ انصاف بیرگیل کیم، بو نیِ نسبت انگه.

هر نیِ، شه مقصودی دور، درویش‌نینگ مردودی دور،
کوْر نیِ همت دور مونگه، نیِ نوع ایرور حالت انگه.

فقر کوْیی توفراغین شه ملکیگه بیرمس فقیر،
ملک کوْر کیم، تیَنگ ایمس توفراغ ایله قیمت انگه.

شه سپه چیکسه، فقیر احوالیغه ییتمس فتور،
بو ولیِ چیکچ نفس، برباد اوْلور حشمت انگه.

شه ایمستور بیر نفس آسوده دوْزخ وهمیدین،

ای خوشا درویش کیم، مردود اِبرور جنت انگه.

شهغه صدق اهلی دمیدین مشعلِ دولت یارور،
مهردِک کیم، صبح انفاسی آچر طلعت انگه.

شاهغه شهلیغ مسلم دور، اگر بۆلغه‌ی مدام،
شاهلیغ ترکین قیلیب، درویش اۆلور نیَّت انگه.

ممکن اِبرمس شهلر ایچره بۆیله نیتلیغ، مگر
شاهِ غازي کیم، میسر بۆلدی بو دولت انگه.

شاهلر درویشی و درویشلر شاهی که، بار
شاهلیغ صورت انگه، درویشلیق سیرت انگه.

تا شه و درویش بۆلغه‌ی ایله‌گیل، یا رب، عیان،
شاهدین خدمت مونگه، درویشدین همت انگه.

گر نوایی سۆز اوزه‌تتی فقردین اِبرمس دِمنگ،
بۆلمه‌غونچه حکم شهدین قیده بو جرأت انگه؟!

۹

اول پریوش کیم، بۆلوبمِن زار و سرگردان انگه،
عشقیدین عالم مِنگه حیران و مِن حیران انگه.

اۆقلرینگدین دم-بدم تسکین تاپر کۆنگلوم اۆتی،
باردورور بیر قطره سو گۆیا که هر پیکان انگه.

بیر دلاور دور کۆنگول کیم، غم سپاهی قلبیده،
آهی ناوک، تازه داغی دور قیزیل قلقان انگه.

ناوکینگ‌نینگ پرّ و پیکانیده رنگین توس اِبرور
یا که کۆنگلومدین چو پرّان اۆتتی یوقمیش قان انگه.

نامهٔ شوقوم نِی نوع اول آیغه یِتکه‌ی، چونکه مِن
اِبل آتین اۆقور حسددین یازمه‌دیم عنوان انگه.

خضرِ خطّینگ‌نینگ عجب یۆق سبز و خرّم بۆلماغی،

لب به لب چونکیم بېرور سو چشمهٔ حیوان انگه.

ای خوشا، مغ کۆیی کیم، رفعت بیله زینتده بار
مهر انگه بیر شمسه و کۆک طاقی دور ایوان انگه.

ایسته‌میش بلبل وفا گلدین مگر کیم ژاله‌دین
بغری قاتمیش غنچه‌نینگ، بس کیم اېرور خندان انگه.

قیلمه‌میش جانین فدا جانانغه یېتمس دېر اېمیش،
ای نوایی، اوشبو سۆز بیرله فدا یوز جان انگه.

۱۰

سینسه کۆنگلومده اۆقونگ سورتوب ایسیغ قاندین انگه،
پی مثللیک چیرمه‌غه‌یمېن رشتهٔ جاندین انگه.

بادهٔ لعلینگ مزاجی روحپرور دور بسې،
گۆییا ممزوج اېتیبسېن آبِ حیواندین انگه.

اۆقی کۆنگلوم شعله‌سین گه ساکن اېتتی، گاه تېز،
گه اۆتون بۆلدی، گهې سو اوردی پیکاندین انگه.

درد و غم بۆستانی‌نینگ طاووسی دور کۆنگلوم قوشی،
گل بۆلوب جسمیمده کېسکن نعل هر یاندین انگه.

نې کبوتر یېته آلور اول قویاشقه، نې نسیم،
ای کۆنگول، حالینگنی اعلام ایله افغاندین انگه.

کۆزگه تا کیرمیش خیالینگ ساووغ آهیم وهمیدین،
باغله‌میشمېن قۆرې هر ساری مژگاندین انگه.

ای نوایی، یېغله‌ماق آهیمغه تسکین بېرمه‌دی،
وه، بو نې اۆت دور که، یۆق تأثیر طوفاندین انگه.

۱۱

وه که عشقینگ ظاهر اېتسم وهم اېرور اۆلمک منگه،
گر نهان توتسم دغی جان خوفی دور بېشک منگه.

کپلگن اپرمیش اول مسیح اؤلگنلرین تیرگوزگه‌لی،
مپن تیریک، وه، یخشیراق بو عمردین اؤلمک منگه.

جزو-جزوومنی، فغان کیم، منفک اپتتی تیغِ هجر
بیر-بیریدین لپک اؤزی دور جزوِ لاینفک منگه.

کؤنگلوم اؤتیدین ییغاچ کول دور، بشاک بیر قطره سو،
ناگه اول شؤخِ جفاکپش آتسه بیر ناوک منگه.

آلتون اپزینیب-اپریب کویگن سایو خالص بؤلور،
نې عجب سرغرسه یوز، یپتکن سایو اپمگک منگه.

چاک ایلرمپن یقا اول قاشی یانی کؤرگچ-اؤق،
کیم خدنگین آتسه حایل بؤلمه‌غه‌ی کؤنگلک منگه.

باده هجریدین آقرمیش کؤزلریم، ای پیرِ دیر،
ایله‌گیل می شیشه‌سیدین سیندوروب اینک منگه.

صرصرِ هجران، وجودوم خرمنین انداق ساوور
کیم، فنا یؤلیده صرصر بؤلمه‌سون همتک منگه.

ای نوایی، گر منگه کؤپره‌ک اپمس امّیدِ وصل،
پس نغو عشّاقیدین جوری اپرور کؤپره‌ک منگه.

۱۲

گرچه هجرینگدین اپرور یوز غم و آزار منگه،
غم اپمس وصلینگگه امّید اگر بار منگه.

بیر بوزوغ اوزره جنون قوشلری قؤنغن کیبی دور،
تاش کیم، یاغدورور اول شؤخِ ستمگار منگه.

زاهد اوچماغنی اپتر وصف و مپن اول آی کؤیین،
گلشنِ خلد انگه، اول گلِ رخسار منگه.

تپلبه انداغ که پري جلوه‌سیدین آلدره‌غه‌ی،
اؤت سالور هر طرف اول طرفه نمودار منگه.

© ازبکی ادبیات

بس که قانیمنی یلرلر، عددی کؤپ یره‌دین،
ایتلرین قیلدی ملایم تنِ افگار منگه.

کؤنگلوم ایستر ینه مقصود جمالی عکسین،
ساقیا، توت قدحِ آیینه‌کردار منگه.

سبحه تارینی ییغ، ای شیخ که، بیر لحظه بورون
تاقتیلر مغبچه‌لر رشتهٔ زنّار منگه.

سالغیل، ای عشق، وجودومغه فنا اؤتینی کیم،
یاپتی مقصود یوزین پردهٔ پندار منگه.

چون وفا اهلی زمان ذاتیده یؤقتور، نې عجب،
هر زمان قیلسه جفا اول بتِ عیار منگه.

غرضیم بیر نېچه کون شاهد و می دور، یؤق اېسه،
ای نوایی، بو فنا دیریده نې بار منگه؟

۱۳

اول ملاحت گنجی هجریده بوزوغ مسکن منگه،
اؤیله دور کیم، جاندین ایرو یوز یرالیغ تن منگه.

مهر ایله مه پرتویدین کؤزنی روشن قیلمه‌دیم،
بؤلغه‌لی مهرِ روحونگ ماهیتی روشن منگه.

بؤلدی روزن-روزن اول قاتل خدنگیدین کؤنگول،
جان قوشی چیقماقه بیر یؤل انگله هر روزن منگه.

مېن اؤلرمېن غمدین و، ییغلب کویوب باشیمده شمع
دودیدین چیرمب قرا هر تون توتر شېون منگه.

رحم اېتیب حالیمغه دشمن دؤست بؤلماق، وه، نې سود،
دؤست چون رحم ایله‌مه‌ی بؤلمیشتورور دشمن منگه.

غم تونی ظلمیده خندان بؤلمه‌دی حالیمغه صبح،
صبحدېک نې تانگ که، بؤلغه‌ی چاک پیراهن منگه.

ای نوایی، عشق مشکل دېب نېچوک ترکین توته‌ی،
اېلگه گر بو ایش هنر بۏلسه، بۏلوپتور فن منگه.

۱۴

شهر بیر آی فرقتیدین بیت‌الاحزان دور منگه،
بیر گلِ رعنا غمیدین باغ زندان دور منگه.

بزمِ عشرت ایچره سیز می نۏش اېتینگ، ای دۏستلر
کیم، نصیب اول لعلِ لب هجرانیدین قان دور منگه.

چیقتی عقل و فهم ایله صبر و کۏنگول تن ملکیدین،
چیقمه‌یین هر لحظه زحمت بېرگوچی جان دور منگه.

اۏقی بس کیم تنده دور، تېگمس تنیمغه اۏزگه زخم،
اول که اۏق دېب ناله قیلدیم، اېمدی قلقان دور منگه.

اۏیله رسوامېن که، کۏی و کۏچه‌ده حالیم کۏروب،
بعضی اېل گریان و بعضی خلق خندان دور منگه.

هجریدین بغریم سو دور، اول سو ارا بالیغ کیبی،
درد و محنت اۏقیدین بیر نېچه پیکان دور منگه.

حور مژگانین اگر سورته‌ی دېسه قیلمان قبول
کیم، ایاغده آرزو خارِ مغیلان دور منگه.

می ایچیب طاعتنی فوت اېتمنگ که اول اۏت تابیدین،
نېچه باقسم بهره حالا داغِ حرمان دور منگه.

ای نوایی، خلق دېر: جان بېر و یا کېچ عشقیدین،
گرچه بو دشوار اېرور، لېکن اول آسان دور منگه.

۱۵

مېن مو دورمېن کیم سېنینگ وصلینگ میسر دور منگه،
بختِ گمرهدین قچان بو قصه باور دور منگه.

حق تانوق‌تور کیم، تیریکلیکدین منگه سېن‌سېن مراد،

یۏقسه عالم‌نینگ یۏقی-باری برابر دور منگه.

ای کۏنگول، غوّاصِ بحرِ وصل اۏلوبمېن، نې عجب،
گر نصیب اېمدی اۏشول پاکیزه گوهر دور منگه.

نې اوچون بزمِ وصال ایچینده ایچمه‌ی باده کیم،
کۏزی و آغزی بوگون بادام و شکّر دور منگه.

آی و خورشیدینگنی یېغ، ای چرخِ گردون کیم، بو دم
همدم اول آی‌چهره‌لیک خورشیدپیکر دور منگه.

سرونی اۏرتب، سمننی یېلگه بېر، ای باغبان
کیم، بوگون همصحبت اول سروِ سمنبر دور منگه.

قۏرقرم حرمان سحابین یاپمه‌غه‌ی فهم اېتسه چرخ
کیم، شبستان مهر شمعیدین منور دور منگه.

ای نوایی، هیچ بیلمان کیم تاپیبمېن وصلینی،
یا مگر کیم جملهٔ عالم مسخّر دور منگه.

١٦

کۏرگه‌لی حسنونگنی زار و مبتلا بۏلدوم سنگه،
نې بلالیغ کون اېدی کیم، آشنا بۏلدوم سنگه.

هر نېچه دېدیم که کون-کوندین اوزه‌ی سېندین کۏنگول،
وه که، کون-کوندین بترره‌ک مبتلا بۏلدوم سنگه.

مېن قچان دېدیم وفا قیلغیل منگه، ظلم ایله‌دینگ،
سېن قچان دېدینگ فدا بۏلغیل منگا، بۏلدوم سنگه.

قی پري‌پیکرغه دېرسېن تېلبه بۏلدونگ بو صفت،
ای پري‌پیکر، نې قیلسنگ قیل منگا، بۏلدوم سنگه.

ای کۏنگول، ترکِ نصیحت ایله‌دینگ آواره بۏل،
یوز بلا یېتمس که، مېن هم بیر بلا بۏلدوم سنگه.

جامِ جم بیرله خضر سویی نصیبیم دور مدام،

ساقیا، تا ترکِ جاه ایلب گدا بۆلدوم سنگه.

غصه چنگیدین نوایې تاپمه‌دیم عشّاق ارا،
تا نوایی‌دېک اسیرو بې‌نوا بۆلدوم سنگه.

۱۷

قهرینگ اۆلسه، برچه ایشیمدین ملالت دور سنگه،
لطفونگ اۆلسه، یوز مېنینگدېکدین فراغت دور سنگه.

ای مېنِ سرگشته‌دین گه فارغ و گاهې ملول،
قهرینگ اول، لطفونگ بو، یارب کیم، نې عادت دور سنگه؟

لطفونگ آزی جان آلور، قهرینگ کۆپی هم اۆلتورور،
بوالعجب حالې دورور، آیا نې حالت دور سنگه.

پند اېشیتمه‌ی سېودینگ آنی، ای کۆنگول، چېک درد و رنج،
آز دورور هر لحظه گر یوز مونچه آفت دور سنگه.

وهم اېت آهیم اۆتیدین، ای گل که، دوران باغیده
کۆز یاشیمدین بو قدر لطف و طراوت دور سنگه.

ای قویاش، مهر اهلینی کویدورمه بو وادیده کیم،
گرمرولر آهیدین مونچه حرارت دور سنگه.

ای نوایی، ایسته‌مه وصل اول قویاشدین ذرّه‌دېک،
چون نېچه اول قیلسه استغنا، حقارت دور سنگه.

۱۸

ای الفدېک قامتینگ میلی بوزولغن جان ارا،
گنجِ حسنونگ جوهری بو خاطرِ ویران ارا.

کولمگینگ ایچره ملاحت اۆیله دور کیم، شۆخلر
اۆینه‌ماقدین یوز یاشورورلر گلِ خندان ارا.

گر کلامینگنی مسیح انفاسی دېدیم، ای حبیب،
عیب قیلمه کیم، غلط گاهې توشر قرآن ارا.

اوْقلرینگدین جان تاپرمہن، گوْییا پیکانلری
سو ایچرده غوطه تاپمیش چشمهٔ حیوان ارا.

خسته کوْنگلوم آهی کوْنگلونگغه دہدیم قیلغه‌ی اثر،
قیده اوْلتورسون ولیِ بہمار اوْقی سندان ارا.

باشته گوهر گوْیی‌نینگ فکریدین آرتر دردِ سر
کیم که، کہچتی باشیدین گوْی اوردی بو میدان ارا.

اوی که، ادنیٰ تہبره‌نور ساکنگه خاطر جمع اہمس،
نیِ عجب، گر امن یوْقتور گنبدِ گردان ارا.

لعلینگ آلغن کوْنگلوم احوالین منجم چون کوْرر،
ایتور اول آواره بوْلغن غایبینگ دور قان ارا.

ای نوایی، عشق دردی کوْرگن اہل کوْنگلین بوزر،
هر خراشیِ کیم، اونونگ ظاهر قیلور افغان ارا.

۱۹

کیم که کوْرسه مشکِ ناب اول سنبلِ سہراب ارا،
بیر قاره توفراغ دہگه‌ی کیم توشتی مشکِ ناب ارا.

قاشینگ ایچره رشتهٔ جانیمغه چیرمنغن کوْنگول،
عنکبوتیِ دور که، ایلبدور وطن محراب ارا.

اول قویاشدین ایرو اشکیم یامغوری‌نینگ برقی دور،
اوْت توتشقن رشته ینگلیغ جسمی پیچ و تاب ارا.

اول لبِ عنّاب‌گون کوْنگلومگه اہککن تخمِ مهر،
کوْنگلوم ایچره یاشورون دور دانه‌دہک عنّاب ارا.

اویقو صیدی قصدیغه آتقن تاشینگدین دور نشان،
کوْز قراسی دہمه‌گیل بو دیدهٔ بیِ‌خواب ارا.

چرخِ دایر بحریدین اہل توتمه‌سون ساحل امید،
کیم قوتولمس هر کیشی کیم، توشتی بو گرداب ارا.

© ازبک ادبیات یوردی

گر نوایی یادینی قیلماق حبیب امکان ایمس،
بس دورور مذکور هم بۆلسه گهپ احباب ارا.

۲۰

زورق ایچره اول قویاش سیر ایلەمک جیحون ارا،
اخترِ سعدپ هلال ایچره کېزر گردون ارا.

انگلەمان جیحونده اول آی کېمه بیرله سیر اېتر
یا هلال و مهر عکسین اېل کۆرر جیحون ارا.

کېمەدین هر دم چیقیب رنگین سو کۆزوم قانیدېک،
انده یار انداق که مردم دیدهٔ پرخون ارا.

بارغیل، ای مجنون که، اول آی زورقیدېک تېز ایمس،
جُنگ کیم لیلا عماریسین چېکر هامون ارا.

آلمه خم گردابیدین بیر لحظه ساغر زورقین،
بحرِ غمدین ایستەسنگ مخلص بو دهرِ دون ارا.

بحر موجیدین مشوش بۆلمەسون دېب خاطرینگ،
موج اورر یوز بحرِ غم بو خاطرِ محزون ارا.

دُر بۆلور بحر ایچره پنهان، نظمیدین شه مدحیده
بحر یاشورمیش نوایی هر دُرِ مکنون ارا.

۲۱

مینگ زخم اوردی خنجرِ عشقینگ بو تن ارا،
بو تننی هجر تشلەدی یوز مینگ تیکن ارا.

لېک اول تیکنلر ایچره خیالینگ بیله کۆنگول
اۆینر مگر گل اوزره و اغنر سمن ارا.

جسم اۆییدین کۆنگول تیلر اول کۆینی، ولېک
غربت صعوبتین کیشی بیلمس وطن ارا.

اېرمس اوچوغ لبینگده که اول یوز سهیلیدین
رنگ آلمەدی بو قطره عقیقِ یمن ارا.

جانیم لبینگ شهیدی اېکنگه تانوغ دورور
هر آل رشته قانغه بۆیلغن کفن ارا.

بلبل نې کویمه‌سون که، بیر اۆت یاقتی قصدیغه
هر آتشین گل اوشبو وفاسیز چمن ارا.

کۆردونگ، نوایی، اول سرِ زلف اوزره یوز شکن،
کۆر اېمدی یوز شکسته کۆنگول هر شکن ارا.

۲۲

ایکّی برماغ بیرله توتتوم لعلین اول رخسار ارا،
اۆیله کیم بلبل توتر گل یفراغین منقار ارا.

خطده رخسارینگ سو اېرکین مو یاشونغن سبزه‌ده،
یۆقسه کۆزگو دور که، قالمیش هر طرف زنگار ارا.

کۆِ غم تارترغه خسدېک جسم ایله بېل باغله‌دیم،
آستیغه قالمیشمېن انداغ کیم سمان دېوار ارا.

می دېمه قوشلر قناتی‌نینگ یېلیدین بۆلگوسی
نخلِ قدّینگ مایل اۆلماق هر طرف رفتار ارا.

شکّرِ لعلی خیالیدین سراسر مۆر دورور،
ساچیده اېرمس توگون اوزره توگون هر تار ارا.

کافرِ عشق اۆلغن اولا دېمه‌سه ایمان سۆزین،
خوب اېمس تسبیح تاری رشتهٔ زنّار ارا.

وسمه اوزره زرورقلیق ایکّی قاشینگ یوز اوزه،
جلوه‌گر بۆلغن ایکی طاووس اېرور گلزار ارا.

قامتیم گللر آچیلغن بیر تیکن شاخی دورور،
تۆلغه‌لی پیکانلرینگ قانلیغ تنِ افگار ارا.

گلشن ایچره چون بوتر گل، شۆره یېردین شۆره‌زار،
غیرِ غدر اهلی نې بۆلغه‌ی عالمِ غدار ارا.

© ezgi ishlari

دور اہلی بہدادیدین گر مخلص ایسترسہن، مدام
کپ ایاغیدین باش آلمه کلبۀ خمّار ارا.

حق تیلر بۏلسنگ، نوایی، سیلک دنیادین اہتک،
عشقینگ اۏلسه پاک، اۏزنی قۏیمه بو مردار ارا.

۲۳

کۏنگلوم اۏرتنسون اگر غیرینگغه پروا ایلەسه،
هر کۏنگول هم کیم سہنینگ شوقونگنی پیدا ایلەسه.

هر کیشی وصلین تمنا ایلەسم نومید اۏلەی،
هر کیشی هم کیم سہنینگ وصلینگ تمنا ایلەسه.

اۏزگەلر حسنین تماشا ایلەسم چیقسون کۏزوم،
اۏزگه بیر کۏز هم که حسنونگنی تماشا ایلەسه.

غیر ذکرین آشکارا قیلسه لال اۏلسون تیلیم،
قیسی بیر تیل هم که ذکرینگ آشکارا ایلەسه.

رشکدین جانیمغه هر نرگس کۏزی بیر شعله دور،
باغ ارا ناگه خرام اول سروِ رعنا ایلەسه.

یۏق آغیزدین نکته ایتور مهوشیمدہک بۏلمەغەی،
گر قویاش هر ذرّەسیدین بیر مسیحا ایلەسه.

عافیت جانیمغه یہتتی، ای خوش اول مغ کیم، مہنی
بیر قدح بیرله خرابات ایچره رسوا ایلەسه.

کہلتورونگ دفعِ جنونومغه پریخان، یۏق طبیب
کیم اول انسب دور پري هر کیمنی شیدا ایلەسه.

صبحدہک بیر دمده گردون قۏیمەغەی آثارینی،
ناگه اهلِ صدق کۏنگلی مهرین افشا ایلەسه.

دهر شۏخیغه، نوایی، صید بۏلمه نہچه کیم،
کون عذاری اوزره تون زلفین مطرّا ایلەسه.

۲۴

اېرور عشق اهلی گۆرستانی و یوز مینگ مزار انده،
فنا شهری و لوح و میلدین طاق و منار انده.

عجب شهرې که اوی گۆر اۆلغه‌ی و سکّانی جانسیز تن،
معاشر ماتمیلر، نوحه اهلی نغمه‌گار انده.

کۆنگوللر تازه-تازه داغ ایله قان ایچره ایلنغن،
کۆررسېن لاله‌دین گه-گه گذر قیلسنگ بهار انده.

گیاه اېرمس که عشق اهلی شهیدی بغریغه قانغن،
بۆلوپتور برچه زهرآلود نیشتر آشکار انده.

مگر توسن مینیب، سنچیب اېتک، تارتیب قیلیچ هر دم،
اولوس قتلیغه جولان قیلمیش اول چابکسوار انده.

بو اۆلگنلرگه عمرِ خضر بېرگه‌ی، گر ینه ناگه،
مسیحیم آبِ حیوان ینگلیغ اېتسه بیر گزار انده.

کۆرونگلر عشق دشتین کیم، نسیم و لاله‌دین هر یان،
گهې جانبخش سلقین دور، گهې مهلک شرار انده.

اېرور عشق آیتې کیم، نقطه‌سی‌نینگ دانه‌سین کۆرگچ،
توشر ارواحِ قدسي قوشلری بې‌اختیار انده.

نوایی، دیر ارا کیر، گر فنا جامی تیلر کۆنگلونگ،
ریا دور خانقه اهلیده، بارمه زینهار انده!

۲۵

داغلر کیم، قۆیدوم اول آی فرقتی آزاریده،
دودی هر بیرنینگ اېرور داغې فلک رخساریده.

ضعفیم ایچره قصری تامیغه تیه‌نغندېک دورور،
هر سمان کۆرسنگ یاپوشقن کۆیی‌نینگ دېواریده.

بیر مسلمانغه اېرور دین قصدی اېتکندین حساب

هر توگون کیم، کۆرسنگ اول کافر ساچی زنّاریده.

گلشن ایچره کۆپ بنفشه‌نگدین دېمه، ای باغبان،
نیل ایله، کۆر، خاللر هر یان یوزی گلزاریده.

قۆیدی گلگون مُهرلر جان پرده‌سیده قان ایله،
وه که، سالور مُهری، یا گل مو اېکین دستاریده.

تنغه جان کیرگن کیبی جاناننی یېتکور، ای طبیب،
اېمدی کیم، جاندین رمق ظاهر اېمس بېماریده.

وه که، بیر قاتلغه عاشقمېن که جان‌نینگ بیمی بار،
عشقی‌نینگ جای ایچره هم اخفاسی، هم اظهاریده.

تاپمه‌سنگ دور اهلیدین مهر و وفا، عیب اېتمه کیم،
بوتمه‌میش بو مېوه دوران باغی‌نینگ اشجاریده.

ای نوایی، عقل و دین یغما قیلور دوران میی،
چیق روان بو بزمدین فی‌الجمله هوشونگ باریده.

۲۶

ای کۆنگول، گر کیمسه احوالیم دېمس یار آلّیده،
خاطریم کیمدین ملول اۆلسون، کیمیم بار آلّیده؟!

اول کۆز آلّیده هلاکیم دېسه‌لر، یۆق باک هیچ،
گرچه اۆلمکدین دېمک یۆق شرط بېمار آلّیده.

نې جفاکشمېن کۆرونگ کیم، بار انگه قیلماق جفا،
سۆز وفادین ظاهر اېتسم اول جفاکار آلّیده.

آلّیغه گللر که، سنچیبدور، مشابه دور انگه
کیم، توشر گاهې ملوَّن مُهر دستار آلّیده.

کۆزلرینگ قانیم غذا قیلسون اگر یالغان دېسم،
بیر قاشوق قانیم بِحِل اول ایکّی خونخوار آلّیده.

می بېرور بۆلسنگ منگه دیر ایچره بېر، ای مغبچه

کیم، قۏیه‌ی باشیمنی قۏیسم پیرِ خمّار آلّیده.

ای نوایی، اېر اېسنگ دنیا عروسین قیل طلاق،
بیر یۏلی بۏلمه زبون بو زالِ مکار آلّیده.

۲۷

دهر اېلیدین نفع اگر یۏقتور، ضرر هم بۏلمه‌سه،
مرهم ار یۏقتور، کۏنگولگه نیشتر هم بۏلمه‌سه.

عالم اهلیدین اگر یۏقتور جگرگون ساغرې،
کاشکی یوز مینگ قدح خونِ جگر هم بۏلمه‌سه.

مهوشې کیم بۏلمه‌غه‌ی وصلیدین امّیدِ حیات،
خوشتورور کیم جانغه هجریدین خطر هم بۏلمه‌سه.

بېدلې کیم، بېخبر توشکه‌ی بیرو هجرانیغه،
نې بلا دور گه‌ـگهې اندین خبر هم بۏلمه‌سه.

ساقیا، نېتکه‌ی مېنی اول نوع قیلسنگ مست کیم،
عقل و هوشومدین نشان، بلکیم اثر هم بۏلمه‌سه.

کیم، توزه‌ی مستانه شاهِ غازي اوصافیده صوت،
بو کۏنگول گر بۏلسه اۏز حالیده، گر هم بۏلمه‌سه.

ای، نوایی، سېن چېکرسېن آه، لېکن یخشی دور
اول پري‌نینگ زلفی بو یېل بیرله درهم بۏلمه‌سه.

۲۸

نې خوش بۏلغه‌ی ایکاولان مست بۏلسق وصل باغینده،
قۏلوم بۏلسه انینگ بۏینیده و آغزیم قولاغینده.

دمې وصل ایچره واه‌لیغ بیله رخساریم اېگنیده،
ینه بیر دم نیاز و عجز ایله باشیم ایاغینده.

توتوب گاهې زنخدانین مکرر ایله‌سم بات‌ـبات،
کۏروب گللر آچیلغن باده‌دین رخساری باغینده.

© ezgu itlar adi

شیمیب یوتسم گهې حیوان سوییدېک ذوقدین کۆرگچ،
ترشع بادەدین گل یفراغی ینگلیغ دوداغینده.

گهې کۆز سورتریمده، یۆقسه هر یان شادلیغ اشکیم،
گل اوزره قطره شبنملر کیبی سیمین سقاغینده.

گهې بېخودلوغومدین سېسکنیب توتسم ادب رسمی
بېلیگه چیرمشورده شوق‌نینگ افراطی چاغینده.

نې کېلسه تانگله کېلسون، بیر تون اوسروک یاتسه هم خوشتور
کیشی گل چاغی بیر گل خرمنین تارتیب قوچاغینده.

قچان دوران منگه بیر بۆیله عشرتنی روا کۆرگه‌ی
که، اۆرگتمیش مېنی اۆرترگه هجران درد و داغینده.

نوایی، سېن کیم و عشرت میی، بیلمس موسېن کیم، ایت
اگر قان ایچسه هم باشی کېره‌ک‌تور اۆز یلاغینده.

۲۹

یار توتر کۆنگلومده گردوندین جدا بۆلغن بلا،
جانده دور دېوانه کۆنگلومدین خطا بۆلغن بلا.

ایسته‌مان کیم، عشق مېندین اۆزگه‌نی قیلغه‌ی اسیر،
هیچ کیشیگه بۆلمه‌سون، یا رب، منگه بۆلغن بلا.

شاد یوزلنمنگ بلالر بیزگه کیم بۆلمس خلاص،
بو کۆنگول زندانی ایچره مبتلا بۆلغن بلا.

وصلیده رشک اۆلتورور، هجریده غم، وه کیم، منگه
وصل ارا بۆلغن بلا دور هجر ارا بۆلغن بلا.

اۆلتورورلر همدمینگ بۆلسم، اۆلرمېن، بۆلمه‌سم،
بۆلمه‌غن، جانا، سېنینگ بیرله بلا، بۆلغن بلا.

ناصحا، عاشقلیغیمنی منع قیلدینگ، بیلمه‌دینگ
کیم، نصیحت بیرله دفع اۆلمس قضا بۆلغن بلا.

© Ezizi Uyghur Yurt

چون بلاسیز کام یؤق تاپمس بقا کامین مگر
کیم که، آنی اؤرته‌مس آتی فنا بؤلغن بلا.

ای نوایی، تا که باردی یار، بیلدیم هجر اېمیش
شدّت ایچره هر بلیتدین سوا بؤلغن بلا.

۳۰

خلعتین ایلب مو دور اول شوْخِ سیمینبر قرا،
تون سوادی بیرله کییگندېک مهِ انور قرا.

اول پري هندوسیمېن مېن تېلبه کیم، عریان تنیم
طفللر تاشیدین اینک بؤلدی سرتاسر قرا.

اشکدېک آقتی قرا سو کؤزلریمدین هجریده،
تانگ یؤق ادباریم چو بؤلمیشدور منگه اختر قرا.

کاش اؤیوب یاقسنگ قرا بؤلغن کؤزوم‌نینگ مردمین،
خالِ میگونونگنی قیلغنچه قؤیوب عنبر قرا.

عشق رفع اؤلغچ کؤنگولگه یؤقتورور جز تیره‌لیک،
اول صفت کیم شعله‌سی اؤچکچ بؤلور اخگر قرا.

غیردین قیلغیل ضمیرینگ صفحه‌سین پاک، ای فقیه،
تابکی قیلماق فریب و مکر ایله دفتر قرا.

دودِ آهیدین قرا اېرمس نوایی کلبه‌سی
کیم، قیلیپتور خان و مانین بیر پري‌پیکر قرا.

۳۱

هم رمد تېککن کؤزونگگه جسمِ بیماریم فدا،
هم اوچوق چیققن لبینگغه جانِ افگاریم فدا.

اشک کیم، اندین تامر، گریان کؤز آنینگ صدقه‌سی،
قانغه کیم موندین چیقر بو چشمِ خونباریم فدا.

اول کؤز و بو لبغه عمروم باغ و گلزارینده‌غی

نرگس و گل برگی، یۏق کیم، باغ و گلزاریم فدا.

کۏز و آغزینگدین کېترگه بار و یۏق آشوب و رنج
صبر و عشقیم صدقه، یعنی کیم، یۏق و باریم فدا.

گر کۏنگول آهو کۏزونگ آلّیده لایق بۏلمه‌سه،
ایتلرینگگه بۏلسون، ای شۏخِ ستمگاریم، فدا.

جان اگر شیرین لبینگغه اۏلگه‌لی درخور اېمس،
ایله‌ی الفاظینگ اوچون، ای تلخ گفتاریم، فدا.

اۏزلوگوم‌نینگ قیدیدین بیر می بیله قیلدینگ خلاص،
وه نې دېی، ای مغ، سنگه بت بیرله زنّاریم فدا.

باده مرآتیده شاهد عکسی ظاهر بۏلمه‌دی،
باده و شاهدقه بۏلمه‌ی نقدِ پنداریم فدا.

ای نوایی، دېمه کیم جان و کۏنگولنی نَیله‌دینگ،
ایله‌دیم جولان قیلیب چیققنده دلداریم فدا.

۳۲

دور اېل ساغرینی قیلدی میِ ناب تۏله،
جز مېنینگ اېسکی سفالیمنی که، خوناب تۏله.

جامِ میدېک تۏله قان بۏلدی ایچیم بېرمه‌ی دست،
یار بزمی ارا بېر جامِ میِ ناب تۏله.

وه که، هر کیرپیگی بیر نیشتر اېرور زهرآلود،
گرچه بار اول ایکی نرگسده شکرخواب تۏله.

ژاله‌لر توشتی مو گل برگی ارا، یاخود اېرور،
حقّهٔ لعلینگ ایچینده دُرِ سېراب تۏله.

عارضینگ عکسی دورور کۏزده‌گی یاش اېورولەدور،
باغِ جنت گلیدین بۏلدی بو گرداب تۏله.

مېن و مغ دیری ارا مغبچه باشیده غلو،

سېن و زهد اهلی بیله مسجد و محراب تۏله.

ای نوایی، نېچه آز-آزغینه می مدرسه‌ده،
دیر ارا کیر که، ایچر شیخ تۏله، شاب تۏله.

۳۳

آنچه دوران بیرله کۏردوم اهلِ دوراندین جفا
کیم، کۏزومگه توتیادېک بۏلدی جاناندین جفا.

بو جفا دفعین نې ینگلیغ ایله‌گه‌یمېن کیم، یېتر
ایله‌سم کیمدین جفا منعین طمع، اندین جفا.

مینگ جفا هر لحظه کۏرسم، بیر طرف، اول بیر طرف
کیم، یېتر جانان اوچون جانیمغه هجراندین جفا.

صیددېک کیم، چرگه‌ده یوزلنسه هر یان کېلگه‌ی-اۏق،
اهلِ دوراندین کېلور کۏنگلومگه هر یاندین جفا.

گر کۏنگول اول زلفدین کۏرسه جفا، وه، نې عجب،
چون کۏرر اوشبو سیه‌رۏزِ پریشاندین جفا.

انگله، جانا کیم، جفا قیلماقه تاپقونگ یۏق کیشی،
مېن جفاکشگه نېدین کیم اۏتتی امکاندین جفا.

کېچه‌لر اول آی جفاسیدین که افغان تارتره‌م،
اول خود آرتوقراق چېکر هر تون بو افغاندین جفا.

نې مسلمانلیغ بۏلور اوشبو که، دوران باشیمه
یېتکورور هر دم ینه بیر نامسلماندین جفا.

ای نوایی، بارغه‌لی جانان سری جانیم، یېتر
جانغه جاناندین جفا، مېن خسته‌غه جاندین جفا.

۳۴

گل اوزره خطِّ مشکین بیرله تا قیلدینگ رقم پیدا،
منگه جان صفحه‌سیده بۏلدی یوز خطِّ الم پیدا.

© ezuzitalar.uz

توگنلر کؤنگلوم ایچره لذتِ دردینگنی بیلدوردی،
تنعم دست بېرمس کیمسه‌گه، بؤلمه‌ی درم پیدا.

شفق‌گون یوز، هلالي قاش ایله تا جلوه‌گر بؤلدونگ،
کؤزومده بؤلدی قان ظاهر، قدیمده بؤلدی خم پیدا.

صمد قیلغچ ظهور اول نوع کیم اصنام اؤلور معدوم،
بؤلور بتلر بری مبهوت، بؤلغچ اول صنم پیدا.

چو ایلر جلوهٔ حسن اول پري عشّاق ارا، نېتگه‌ی
یوزین یاشورمه‌سه بؤلغن زمان مېن تېلبه هم پیدا.

نې مهلک وادي اېرمیش عشق دشتی کیم، کیشی انده
قدم اورغن دم-اؤق کؤزگه بؤلور ملکِ عدم پیدا.

قؤیونگ ییغله‌ی که کؤنگلوم‌نینگ غباری پستراق بؤلسون
که، منعِ گرد اېتر ناگه هواده بؤلسه نم پیدا.

آقیزغیل باده سېلابینی، ای ساقي که، هجراندین
کؤنگول دشتیده بؤلمیش کاروانِ درد و غم پیدا.

نوایی‌نی چو سؤردونگ، ای پري، بیر دم توقف قیل
که، اول مجنون بؤلور صحرا یوزیدین دم-بدم پیدا.

۳۵

بؤلسه ایکیمیزنینگ یوزی عکسی سوده پیدا،
اول سو نې طرف بارسه، آچیلغه‌ی گلِ رعنا.

زلفونگ غمی کؤنگلومنی بېلینگ فکریگه سالدی،
کؤر کیم، نې تخیلغه سالیپتور انی سودا.

غوغا قیلور اېل مهوشلر کؤییده، لېکن
مهوشلر ایشی قیلماق انینگ کؤییده غوغا.

احوالیمه فرهاد ایله مجنون‌غه تعجب،
عشق اېتتی خرد اهلی قاشیده مېنی رسوا.

هر ساری تماشاغه کیم، اول شۆخ قیلور عزم،
یۆق انگه تماشا که، اېرور اېلگه تماشا.

دوران سنگه ظلم اېتسه، قدحلر تۆله می اېچ،
قان یوتسنگ اياغلر تۆله دورانغه نې پروا.

اول شۆخ که میدان ارا کۆرگنگه سالور تیغ،
کۆرمسگه سالور، یېتسه نوایی سری عمدا.

٣٦

می بیرله یوزونگ تیم-تیم احمر مو اېکین آیا،
یا شعله ارا بیر-بیر اخگر مو اېکین آیا؟

هر ساری قولاغینگده گوهر مو اېکین یاخود
هر جانبیده آی‌نینگ اختر مو اېکین آیا؟

رخسارینگ اوزه خویدین یوز قطره که کۆرگوزدونگ،
گل برگیده شبنمدین گوهر مو اېکین آیا؟

غنچه ایچیده دوران محکم تیکن اورغندېک،
کۆنگلوم ارا غمزه‌نگدین خنجر مو اېکین آیا؟

کۆنگلوم قوشی کیم قالمیش زلفونگ ارا سرگردان،
سودا تونیده سایر شب‌پر مو اېکین آیا؟

زلف ایچره یوزی ینگلیغ آفاقنی کویدورگن،
آهیم توتونی ایچره آذر مو اېکین آیا؟

هجرانده مو اول مهوش اغیارغه مایل دور
یا زهرِ فراق ایچره نیشتر مو اېکین آیا؟

جان پرده‌سیده هر یان کیم، ینگی توگانلر دور،
قتلیمغه فلک توزگن محضر مو اېکین آیا؟

اېل دېسه نوایی‌نی کیم، جور ایله ترک اېتتی
عشقینگنی، سنگه بو سۆز باور مو اېکین آیا؟

© ezgi kitap

۳۷

زار جسمیمغه خدنگینگ زخمیدین آرتر نوا
سازدېک کیم، تېشسه‌لر آنی فزون ایلر صدا.

قدّی هجرینده غمیم شمعینی هر دېوارغه
کیم، تیه‌بمېن سرو اندامی بیله بۏلمیش قرا.

غنچه‌نگ انفاسی نسیمی زورقِ جان قصدیغه
پېتکورور هر دم عدم دریاسیدین موجِ فنا.

آرزوی وصلیدین رنجور اېرور مونگلوغ کۏنگول،
قوت اوچون تزویر ایله بېمار بۏلغندېک گدا.

نېگه یېغلب عنبرین زلفین کېسر هجران تونی،
اۏلمگیمنی انگله‌بان گر شمع توتمه‌یدور عزا.

هجر دردین کۏنگلومه کم قیلدی خالینگ عاقبت،
داغ اېمیش دردِ شلایین خسته‌غه آخر دوا.

روحپرور دور نوایی آهی اول یوز شوقیدین
اول صفت کیم، لاله و گل یوزیدین کېلگه‌ی صبا.

۳۸

نې نوا ساز ایله‌گه‌ی بلبل گلستاندین جدا،
ایله‌مس طوطي تکلم شکّرستاندین جدا.

اول قویاش هجرینده قۏرقرمېن فلکنی اۏرته‌گه‌ی
هر شرارې کیم، بۏلور بو اۏتلوغ افغاندین جدا.

دېمه، هجرانیمده چېکمه‌یسېن فغان و ناله کۏپ،
جسم ایلر مو فغان بۏلغن نفس جاندین جدا؟

هجر اۏلومدین تلخ اېمیش، موندین سۏنگ، ای گردون، مېنی
ایله‌گیل جاندین جدا، قیلغونچه جاناندین جدا.

بۏلسه یوز مینگ جانیم آل، ای هجر، لېکن قیلمه‌غیل

یارنی مېندین جدا یاخود مېنی اندین جدا.

وصل ارا پروانه اۏرتندی همانا بیلدی کیم،
قیلغودېک دور صبح انی شمعِ شبستاندین جدا.

بیر اېیه‌سیز ایت بۏلوب اېردی نوایی یارسیز،
بۏلمه‌سون، یا رب که، هرگز بنده سلطاندین جدا.

۳۹

مهوشا، سروقدا، لاله‌رخا، سیم‌تنا،
چاره کیم، قالمه‌دی صبریم غمی هجرینگده ینا.

اخترِ سعد سېنینگدېک که توغوبتور گۏیی
کیم، قویاش اېردی اتا و تۏلون آی اېردی انا.

گر فلک سیری دور ایستر سېنی ایلب تک و دو،
ور ملک ذکرین اېشیتسنگ سنگه دېر مدح و ثنا.

اۏیله عشقینگ میی لب‌تشنه‌سیمېن کیم، ایچمان
آز دېبان، بادەم اوچون بۏلسه فلک جامِ انا.

عشق محنتلری ترکینی بویورمنگ منگه کیم،
موجبِ صحت و قوّت دورور اول رنج و عنا.

خانقاه ایچره اېرور شیخ و اۏزین کۏرستمک،
ای خوشا، مغبچه‌لر جلوه‌سی و دیرِ فنا.

جز نوایی باریغه جامِ کرامت توتتونگ،
«اَیهُّاالساقي مِنْ کَأسِ فَنَا اَیْنَ لَنَا».

© ezgi iftihar zari

۴۰

زهي وصالینگگه طالب توتوب اؤزین مطلوب،
محبتیدین آتینگنی حبیب اتب محبوب.

عروجونگ اقشامی بؤلمه‌ی تؤقوز سپهر حجاب،
یوزونگ خجالتیدین مهر اؤلوب ولي محجوب.

اؤت ایچره توشسه بؤلور نسبتی سمندردېک
کیشی که، عشقینگ اؤتیغه اؤزین قیلیب منسوب.

ایتینگ حسابیغه کیرگن حساب وقتیده،
اگرچه جرمی اپرور بې‌حساب، اېمس محسوب.

کتابت اېتمگنینگدین قلمده نال اېرمس
که، توشتی کؤنگلی ارا تاب اؤیله کیم مکتوب.

لباسِ ماتم ارا قالدی تا ابد سایه
که، مهریدین نېگه یانینگده بؤلمه‌دی مصحوب.

مطیعِ امرینگ اگر پادشاه، اگر سایل،
گدایِ خوانینگ اگر هوشمند، اگر مجذوب.

عجب یؤق آلسه کؤنگول هوشین اول ایکی گېسو،
بو بؤلسه سلسله، کؤپ تېلبه‌نی قیلور مغلوب.

تیله‌سه روضه‌نی زاهد، نوایی و کؤیونگ
که، هر کیشی انی ایستر که، بار انگه مرغوب.

۴۱

ایکّی اؤتلوغ نرگسینگ کیم، قیلدیلر بغریم کباب،
بیری دور عینِ خمار ایچینده، بیری مستِ خواب.

تیغ تارتیب دم آله آلمه‌ی بېتیشتینگ باشیمه،

گؤییا خورشید ینگلیغ یؤلده کؤرگوزدونگ شتاب.

آفرینش بس که احوالیمغه ییغلر هر کیچه،
اشک دریاسی اپرور گردون و کوکبلر حباب.

تالپینورمپن اشک ارا هر دم که تیشلر لعلینی،
کیم تپنگیزگه توشسه، جان وهمیدین ایلر اضطراب.

رنج و ضعفیم بؤلمیش انداق کیم سؤرر کپلگن اولوس،
حالیم ایلرلر سوال، اما اپشیتمسلر جواب.

نیچه تسبیحینگ حسابی، زاهدا، ایچ باده کیم،
سپن و مپندپکلرگه خود بو کارگه‌ده نپ حساب.

گر کرم دریاسی‌نینگ موجی بو دور کیم، چاغله‌دیم،
قانی اؤز بؤینیغه، کیم عشرتدین اپتسه اجتناب.

ایچ، نوایی، می که فهم اپتتوک طبیبِ عشقدین،
غصه و غم زهریغه تریاک اپمیش یاقوتِ ناب.

خاصّه بزمی کیم قویاش جامین شفق راحی بیله
اپلگه توتقه‌ی خسروِ انجم‌سپاهِ جم‌جناب.

۴۲

قاش و یوزونگنی منجم چونکه کؤردی بپ‌نقاب،
دپدی: کؤر کیم قوس برجیدین توغوپتور آفتاب.

بیر لبینگ جان آلدی انداق کیم، بیریسی بیلمه‌دی،
اپمدی کیم بیلدی ارالریده باردور شکّرآب.

گر فلک قاشینگ بیله بحثپ هلالیدین قیلور،
بیر دپسه پیوسته، جانا، اپشیتور ایکّی جواب.

گل کیبی یوزونگده تپر فرد اپتتی هوشومدین مپنی،
گرچه بپهوش اپلگه هوش اوچون مقوي دور گلاب.

کیم سرشکیم کؤردی معلوم اپتتی عشقیم حاصلین،

دانه بیرله اؤیله کیم اہل نقدینی ایلر حساب.

نې چمن دور بو که حسرت سویی و درد اؤتیدین
پرورش تاپمیش قیو بیر گلده کیم، بار آب و تاب.

گر نوایی‌نینگ کویوک بغریده قان دور، نې عجب،
خام‌سؤز اؤلور یالین اوزره توشوب کویگن کباب.

۴۳

چابکې کیم، هر طرف میدان ارا ایلر شتاب،
برقِ لامع دور سمندی گردی انداق کیم سحاب.

اؤقی رشکیدین اہرور کؤکسوم ارا کؤنگلوم قوشی،
اول کبوتر کیم، قبق ایچینده قیلغه‌ی اضطراب.

آتسه اؤق اول قاشی یا، یوز پیچ اورر جان رشته‌سی
کیم، منگه حرمان و آنینگ اؤقیغه پیتکه‌ی طناب.

ناگهان آتقه‌ی مو دہب بیر اؤق قبق شکلی بیله
باشی اوستیگه کہلور میدانده هر کون آفتاب.

اول قویاشتین باشقه کیم آتقه‌ی قبق، وه، کؤرمه‌دوک
اخترِ سعدې که، هر دم ظاهر اہتکه‌ی بیر شهاب.

جان بہرورمہن قیریلور چاغده کؤروب بہلیده پیچ،
اؤلسه تانگ یؤق اول که، جانی رشته‌سیغه توشسه تاب.

کیم که سرکش‌ره‌ک، حوادث اؤقیغه کؤپره‌ک هدف،
اوشبو حالتنی قبق احوالیدین قیلغیل حساب.

ای نوایی، چون اؤقی هر دم فلک میلی قیلور،
سہن آتی گردیگه قانع بؤل که، باردورسہن تراب.

۴۴

هوا خوش اہردی و آلّیمده بیر قدح مې ناب،
ایچر اہدیم ولې غمدین قدح-قدح خوناب.

© ezuiztalar.edu

که حاضر ایردی اۏشول سرو و نرگسِ مخمور،
ولیک رغمیمه قیلمس ایدی قدحغه شتاب.

منگه نې زَهره‌ای اول کیم، دیسم که، بیر قدح ایچ،
نې آنسیز ایچکه‌لی می، نې قرار و طاقت و تاب.

بو غصه بیرله ایچیم قان بۏلوب نیچوک که قدح،
کۏزومگه هر نفس اشک ایورولور مثالِ حباب.

چو انگله‌دی که بارور اختیار ایلگیمدین،
کولوب قدح کیبی لطف ایله‌دی و قۏیدی عتاب.

قدحنی ایچتی و یوز لابه بیرله توتتی منگه
که، انینگ ایچکنی ـ اۏق قیلدی مېنی مستِ خراب.

چو ساقي ایتتی قدح کۏزگوسیده جلوهٔ حسن،
نې عیب عاشقِ میخواره کۏنگلی بۏلسه یباب.

نوایی وصل بهشتیده شکر قیل بو نفس
که، ینه چېکمه گه‌سېن هجر دۏزخیده عذاب.

۴۵

یوز سۏزومدین بیریگه بېرمس جواب اول نۏش‌لب،
آغزینی یۏقتور دیسم واقع که، هیچ ایرمس عجب.

نقطهٔ خالینگ نیدین شیرین لبینگ اوستیده دور،
نقطه چون آستین بۏلور هر قیده کیم یازیلسه لب.

وصل نې ینگلیغ میسر بۏلگوسیدور، چون ایرور
دلبریم نازک مزاج و مېن بغایت بې‌ادب.

گر قویاش دیرلر یوزونگنی گرم بۏلوب چېکمه تیغ،
ایلگه جرمې یۏق، اینر چون آسماندین هر لقب.

لعلینگ آلسه چاکلیک بیمار کۏنگلومنی نې تانگ
ای ملاحت نخلی، چونکیم خسته‌سیز بۏلمس رطب.

زنده‌دل مجنون‌نینگ اؤلمیش کؤنگلی چون لیلاغه حی،
پس نې آسیغ آنی حی‌دین قاوله‌ماغلیغ، ای عرب.

طالب اؤل کیم تاپمه‌سنگ داغی بو بس کیم، ایله‌مس
بیر نفس غافل سېنی مطلوب یادیدین طلب.

قهر برقی بیرله رحمت یامغوری گر بؤیله دور،
ایمن اېرمس بوالعلا، نومید اېمستور بولهب.

گر نوا تاپسه نوایی لبلرینگ‌نینگ ذکریدین،
تانگ اېمستور، چون مدام افزون بؤلور میدین طرب.

۴۶

صبحِ دولت یوزونگ، ای توسنِ گردون سنگه اشهب،
باشینگ اوستیده‌گی دُر اؤیله که، تانگ باشیده کوکب.

پایمال اېتکن اوچون مرکبی جولانده باشیمنی
عذر اوچون قیلدیم انینگ نعلینی یوز بیرله مُذَهَّب.

مهر ترکین قیلیبان پست، فلک رخشیدین اؤتتی،
اللّٰه-اللّٰه، بو نې راکب دورور و، وه، بو نې مرکب.

نې قتیغ حال که، هجرینگ کېچه‌سی تینغه‌لی قؤیمس،
یېر اېلین اشک ایله اندوه، کؤک اېلین نعره و یا رب.

ایتی مهمانلیغ اوچون اېمدی قدم قؤیسه بؤلور کیم،
کؤنگول اؤت قیلدی مهیا و بغیر طعمه مرتب.

هر کیشی بؤلدی قولونگ، اول کیشی دور عالم ارا شه،
قوللرینگ قُربینی کیم تاپسه اېرور شهغه مقرَّب.

یوزی وصفیده کېره‌ک صفحه ولې لوحهٔ خورشید،
ساچی وصفینی یازر وقتده تون دودی مرکّب.

یار چون برچه زمان ناظر اېرور حالینگه، بؤلغیل
باری حالتده مشاهد، باری اېل بیرله مؤدب.

© ازبکلر یاری

تپلبره‌ب کؤنگلی نوایی‌نینگ اگر عربده ایلر،
دفعیغه سلسلهٔ زلف ایله بس دور چهِ غبغب.

۴۷

نېچه بؤلغه‌ی منگه هجر ایچره تظلم، یا رب؟
ایله بو ظلم ارا حالیمغه ترحم، یا رب.

وعدهٔ قتل قیلیب وعده‌غه قیلغونچه وفا،
نېگه مېن خسته‌نی اؤلتوردی توهم، یا رب؟

لبلری‌نینگ کلماتی که ببرور جسمغه روح،
آبِ حیوان اونی دور، یؤقسه تکلم، یا رب.

خوانِ وصلیده اؤکوش نعمت ارا دور اغیار،
رؤزي اېت بیزگه هم اول نوع تنعم، یا رب.

وه که، کؤنگلومنی شکاف اېتتی کولومسوب آغزی،
غنچه‌لرنی نېتیب آچتی بو تبسم، یا رب.

عمر چون فاني اېمیش، گر کیشی عالم شهی دور،
چون اؤلر، نېوچون اېتر مونچه تعظُّم، یا رب.

یار قتل اېتکه‌لی عشّاقینی ییغدورغن اېمیش،
ببر بو بزم ایچره نوایی‌غه تقدم، یا رب.

۴۸

ای، سنگه یوز خوب و لب خوب و لبینگدین کولگو خوب،
هر نې کیم واقع بؤلور سېندین، کؤزومگه اسرو خوب.

دېدینگ اول آی وصفین، ای راوی، ینه سؤز دېمه‌گیل
خوبلردین کیم، سؤزونگ اېردی بو یېرگه تېگرو خوب.

خوبلر قول بؤلدیلر، لېکن پریلر قاچتیلر،
عالم ایچره آدمي بیر سېنچه بار اېرکین مو خوب.

خوبلرنی عرض قیلدیم، قیلمه‌دی کؤنگلوم پسند،

آنی کؤرگچ اختیاری قالمه‌یین دہدی بو خوب.

وصلیده جانیمغه هجریدین نې کہلگننی دہمان
کیم، فرح بزمیده ذکر اہتمک اہمستور قیغو خوب.

جور و لطف و کبر و ناز اندین کؤنگولگه خوب اہرور،
حق ازلده ذاتینی آنینگ یراتیبدور چو خوب.

صاف قیل خاطر که، سالغه‌ی عکس اول یوز یخشی کیم،
کؤرگوزور یوزنی، قچان کیم روشن اؤلدی کؤزگو خوب.

ای کؤنگول، بارسنگ اول آی نظّاره‌سیغه زنهار
اشک بیرله کؤزلرینگدین غیری‌نینگ نقشین یو خوب.

خوبلرنی کؤرمه‌سه سہن‌سیز نوایی قیلمه عیب
کیم، کؤرونمه‌یدور کؤزیگه کیمسه سہندین ایرو خوب.

۴۹

سہن لبینگ سؤرغن سایی مہن قان یوترمہن، ای حبیب،
سہن می ایچقیل کیم، منگه خونِ جگر بؤلمیش نصیب.

دہدیلر، احباب دردیغه حبیب ایلر دوا،
وه که، مہن کویدوم محبتتین، اہمس واقف حبیب.

کؤیونگگه کیرگچ، کؤنگول قاشینگغه میل ایلر بلې،
گؤشهٔ محراب اہتر پیوسته منزلگهٔ غریب.

چهره سرغرغن سایی آرتر کؤنگول‌نینگ ناله‌سی،
بار عجب واقع خزان فصلیده نالان عندلیب.

خاص، للّٰه، شربتیمنی زهرِ قاتل بیرله اہز،
چون ایش اندین اؤتتی کیم، کہلگه‌ی مسیحیم، ای طبیب.

نہچه اول آی مهریدین شیدا کؤنگولنی آووته‌ی،
تہلبه‌گه یالغان حکایت بیرله بہرگندہک فریب.

میغه رهن اؤلمه‌ی فنا دیریده تسبیح و ردا،

پیرِ دیر اېتمس حواله اېلگه زنّار و صلیب.

نفسینگ اېتسه شۇخلوغ، چرخ اېمگگیدین قیل ادب،
طفلنی انداق که زجر ایلر فلک بیرله ادیب.

ای نوایی، ظلمیدین دېرمېن که عشقین ترک اېتەی،
تا نظردین غایب اۇلدی، یۇق ینه صبر و شکیب.

۵۰

عشقدین یانسه تنیم سۇرمه سبب،
کویسه خاشاک یالیندین نې عجب.

سېکریدی، چونکه سمندینگ دېدی عقل،
برق بۇلمیش بو قویاشقه مرکب.

خوبلر مکتب ارا خیلِ نجوم،
اول قویاش اۇرتەده ماهِ مکتب.

ذقنینگ چاه و انینگ آستیده خال،
چاەنینگ نقطەسی، ای نۇشین‌لب.

حسن ارا عشوه و ناز اېل کۇنگلین
آنچه آلمس که حیا بیرله ادب.

نېگه مطلوب تیلرسېن، چونکیم
نې طلب دور سنگه، نې درد طلب.

هجر ارا خسته نوایی و فغان،
ای وصال اهلی، سیز و لحنِ طرب.

۵۱

آغزی‌نینگ سرّی منگه معلوم اگر اېرمس نې عیب،
هیچ کیمگه ذرّەای چون بېرمەمیش حق علمِ غیب.

عاشق و شیدالیغیمنی منع اېتر زاهد، کۇرونگ
کیم، هنر هم بار اېمیش نادان کیشی آلّیده عیب.

© ezgu iştiklar yurt

ياشورون قالغه‌ی مو كۆكسوم جييدىك چاك اۆلغنی
خاصّه كيم، هجر ايلگيدين كۆكسوم كيبی چاك اپردی جيب.

كۆزلرينگ بيرله لبينگ انداغ كه اوردی دين يۆلين،
نې بلالردين بلال اۆتكه‌ی، نې صهبادين صهيب.

ذرّه‌غه صديک اپسه آغزينگ منگه يۆق هيچ شک،
چهره‌نگ اۆلغندىک قوياش‌نينگ ده صدی يۆق هيچ ريب.

پيرسيز كېزمه بو وادي ايچره كيم، تاپمس كليم
تيره شامين روشن امر اپتمه‌ی انگه خدمت شعيب.

ای نوايی، سېندىک اپتكن ضايع ايامِ شباب،
سودی يۆق انجم كيبی اشكِ ندامت شامِ شيب.

۵۲

باوجودی كيم عدم بۆلدوم غميدين قيغوروب،
هيچ آغزی‌نينگ سۆراغين لعليدين تاپمان سۆروب.

جان كه قت-قت قان بۆلوپتور، داغِ عشقينگ كېتمه گه‌ی،
لاله برگيدىک انی بير-بير ساوورسنگ كويدوروب.

ناوكينگ كۆنگلومده قيلميش خانه باور قيلمه‌سنگ،
كۆكسومه ايلگينگنی كېلتور كيم، توروپتور بيلگوروب.

عشقې دور جان پرده‌سيده روشن اپتتيم، دۆستلر،
نېچه كويگه‌يمېن حرير ايچينده اۆتنی ياشوروب.

برقدىک پۆيه‌منی عيب اپتمنگ، سلامت اهلی كيم،
موندا‌غ اۆتې كيم، توتاشيبدور منگه بۆلمس توروب.

ايسته‌مه تحسين كه، شاكرمېن نې كېلسه آلّيمه،
شكر قيلمه‌ی نَيله‌ی آلورسېن قضانی يازغوروب.

چون نوايی جانيغه مرهم اپرور پيكانلرينگ،
كاش، ياقسه مرهمې اۆقونگ يانيمغه اۆلتوروب.

۵۳

خاکِ پایی بۏلدی جانِ خاکساریم قان یوتوب
کیم، چیقیب لعلینی اۏپکه‌ی رشتهٔ زلفین توتوب.

زلفین آچقنده زنخ چاهیغه توشکه‌ی مینگ کۏنگول،
قۏیمه‌سه اول چاه اوزه رخساری شمعین یاروتوب.

عشقِ محرق دشتینی قطع ایله‌مک دشوار اېرور،
کیرمه‌سم، آهیم یېلی بیرله هواسین ساووتوب.

کویگه‌لی راضیمېن و هجریغه یۏق، وه کیم، مېنی
ایله‌دی راضی ایسیتماقله اۏلومدین قۏرقوتوب.

دېب اېمیش بیر کون کېلیب کۏنگلی یراسین بوتکره‌ی،
کېلسه بوتقیل، ای کۏنگول، بو سۏزگه خود بۏلمس بوتوب.

دهر بۏستانیده قیلماق سیر ایلب های و هوی،
هرزه کېزمک دور حیاتینگ قوشلرینی اورکوتوب.

جامِ وصلینگدین که اېلنی تیرگوزورسېن، بیل یقین
کیم، نوایی اۏلگوسی خونابهٔ هجران یوتوب.

۵۴

وه، نې قاتل دور کېلور آیینِ قتل و کین سالیب،
عاشق اۏلتورمک اوچون هر قاشیغه یوز چین سالیب.

چون اۏتوب عشق اهلیدین آشوبِ صبر و فهم اۏلوب،
چون یېتیب زهد اهلیغه تاراجِ عقل و دین سالیب.

اېل سری کیم یوزلنیب قیندین چیقاریب تیغِ کین،
چون منگه مرکب سوروب باشیمغه تیغِ کین سالیب.

بو سریغ رخساره بیرله قان یاشیمدین یاد قیل،
ایچسنگ آلتون جام ایچینده بادهٔ رنگین سالیب.

سېنسیزین، ای عمر، چون ممکن اېمس آرام و صبر،

بارمه هر دم بیزنی موندا‌غ بېدل و غمگین سالیب.

هر طرف کیم، گام اوروب یوز پارسا یۏلین اوروب،
هر قیان کیم، کۏز سالیب یغما و قتل آیین سالیب.

باغِ حسنونگ کیم گل آچتی رنگ-رنگ، ای مغبچه،
گۏیی ایچتینگ میغه برگِ لاله و نسرین سالیب.

شرعسیز خاشاک ارا خشخاشدېک دور، ای حکیم،
کۏککه چیقسنگ جیبینگ ایچره سبحهٔ پروین سالیب.

درد و غم قالیب، نوایی جانی چیقتی عاقبت،
هجر اېلیندین خان و مانین باردی اول مسکین سالیب.

۵۵

خنجرینگ جانیمغه یېتتی کۏکره‌گیمگه سنچیلیب،
ناوکینگ یانیمغه اۏلتوردی عیادتقه کېلیب.

کیریب اۏتگن اۏقلرینگ جان پرده‌سین رېش اېتگه‌لی
صفحه‌دېک‌تور کیم قیریلغه‌ی سهو خطلر یازیلیب.

یوگورور هر کیرپیکیمگه آرتیلیب بیر قطره یاش،
شۏخ یاشلردېک که اۏینرلر چوبوق مرکب قیلیب.

اوشبو هجران کېچه‌سین توش کۏرسم اېردی ناگهان،
اۏلگه‌ی اېردیم وهمدین، البته، زَهره‌م یاریلیب.

نعلیم ایچره داغ اوچون قۏیغن فتیله دود ایله،
درد اۏچاغینده توته‌یدور انده اۏتی یاقیلیب.

اول قویاش بیرله بارور اېل سایه‌دېک، مېن خاکسار،
وه که، قالورمېن ایزی‌نینگ توفراغیدېک اَیریلیب.

سرِّ وحدت چون فنا دیریده سیغمس لفظ ارا،
نېوچون آیا خانقه ایچره توگنمس ایتیلیب.

نکتهٔ توحیدنی بیلگن قیله آلمس بیان

کیم، بیان قیلدیم دېسه بیلگیل که قیلمه‌یدور بیلیب.

ای نوایی، میده ساقي لعلیدین اېرمیش فروغ،
کیفیتنی چونکه فهم اېتتینگ نېترسېن آییلیب.

٥٦

سۏزِ هجرینگ ایچره هر دم ضعفلیغ جسمیم یانیب،
اۏتقه توشگن قیل مثلیق اۏرتنورمېن تۏلغانیب.

آچقیل اۏتلوغ عارضینگ، ای شمع کیم، پروانه‌دېک
اۏرتنه‌ی باشینگ اوزه بیر نېچه قتله ایلانیب.

سالغه‌سېن عالمغه اۏت، گر گل ساووغی تابیدین
غنچه‌دېک گلشنغه چیقسنگ حلّه‌لرغه چیرمانیب.

بیم اېرور کیم، آفرینشدین چیقرغه‌یسېن دمار،
بزمدین اوسروک چیقیب میدانغه چاپسنگ آتلانیب.

یار ایله خوی ایله‌گن کۏنگلوم اېرور اول نوع قوش
کیم، کیشیدین اَیریله آلمس کیچیکدین اۏرگانیب.

مالدین عمرونگغه آسایش اگر یېتمس نې سود،
نوح عمرین حاصل اېتسنگ، گنجِ قارون قازغانیب.

قبریم اوزره قۏیغه‌سیز تاشې که، ضعف ایامیده
اول پري کۏییده یاتمیشمېن باشیمغه یستانیب.

ای نوایی، توشته گر کۏرمک انی ممکن اېسه،
برچه گر خود سۏنگغی اویقو دور، نېترسېن اویغانیب.

٥٧

خسته جانیم ضعفین انگله، کۏنگلوم افغانین کۏروب،
سۏرمه کۏنگلوم یاره‌سین، فهم اېت کۏزوم قانین کۏروب.

وصلیده لعلی اوزه خالین کۏروب کویگن کیبی،
اۏرتنورمېن جانده اېمدی داغِ هجرانین کۏروب.

© Ezgi Uzbek Edebiyatı

وادیِ صبریم دغی خار و خسک قیلدیم گمان،
کؤنگلوم اطرافیده هریان نؤکِ پیکانین کؤروب.

انگله‌دیم قیلمیش کؤزی آلغن کؤنگول صیدیغه قصد،
هر طرفدین چرگه توزگن خیلِ مژگانین کؤروب.

پیر و کؤکته ایسته‌بان پیدا ایمس خضر و مسیح،
قاچتیلر گؤیا دوداغینگ آبِ حیوانین کؤروب.

جسم باغیده روان شکلیِ تصور قیلدی عقل،
بؤستانِ حسن ارا سروِ خرامانین کؤروب.

شبنم ایرمس نرگس اشکی دور نیدین قان ییغله‌مس،
کؤز یوموب آچقونچه گلشن عمری پایانین کؤروب.

چرخدین صدق اهلی ماتم ایچره دور، فهم ایله‌گیل،
هر سحرگه صبح‌نینگ چاکِ گریبانین کؤروب.

نامه‌سینده کیم آچیب سالماق نظر ممکن ایمس،
چون نوایی هوشی زایل بؤلدی عنوانین کؤروب.

۵۸

کؤز یاشیم بؤلدی روان بیر نرگسِ جادو کؤروب،
طفل ینگلیغ کیم یوگورگه‌ی هر طرف آهو کؤروب.

قالدی حیران زاهد اشکیمده کؤروب هر یان حباب
روستایی‌دیک که، حیرت ایله‌گه‌ی اوردو کؤروب.

جان ارا تیغینگ کؤروب کؤنگلوم قوشی توزدی نوا،
طوطیی‌دیک کیم، تکلم ایله‌گه‌ی کؤزگو کؤروب.

وادیِ عشقینگ مکان قیلدی کؤنگول کؤرگچ یوزونگ،
اهل بیابان ایچره منزل ایله‌گندیک سو کؤروب.

جانده اؤز داغین کؤروب عاشقلیغیمنی انگله‌دی
اول کیشیدیک کیم، تنیغه‌ی اؤز قولین بیلگو کؤروب.

بادە توتقچ، دېمە ببخود بۆلدی کیم اول کۆزگودین،
باردی هوشوم یار حسنی جلوەسین اۆترو کۆروب.

ای نوایی، دفع اۆلور حالین کۆروب کۆهِ غمیم
فیل ینگلیغ کیم، هزیمت ایلەگەی هندو کۆروب.

۵۹

اۆلوکنی تیرگوزور لعلینگ مسیحآسا کلام ایلب
تکلم چاشنیسین شربتِ یُحْیِیالْعِظام ایلب.

ازلدە لعلینگە صید اېتکەلی کۆنگلوم قوشین گۆیا
قضا صیادی جانلر رشتەسیدین یایدی دام ایلب.

چمندە تازەلیغدین هر قوروق شاخیِ اېرور خضریِ،
مگر کیم اندین اۆتمیش آبِ حیوانیم خرام ایلب.

اگر حرف اۆلسە مدغم، وە کە، خالینگ نقطە ادغامین
عیان قیلدی کۆزومنینگ مردمی ایچرە مقام ایلب.

نیِ بۆلغەی تیرە بۆلمەی رۆزگاریم کیم، آچیب گېسو
قرا شامیمنی مهلک ایلەدینگ صبحومنی شام ایلب.

غرض اول یوزنی مستور اسرەماق دور کیم، حکیمِ صنع
اولوسقە آە اېتر قسمت انی آیینەفام ایلب.

چو حق درگاهیدین مردود اېتر نَیلرسېن، ای زاهد،
قبولِ خلق اوچون آرتوقسی طاعت التزام ایلب.

یاشینگنی دانە، بغرینگنی سو قیل کیم، توتتی فقر اهلی
هدایت قوشلرین بو دانە و سو بیرلە رام ایلب.

نوایی کوندە چون بیر قرصِ مقسوم آرتمس، نیِ سود
فلکدېک بۆلماغینگ سرگشتە تون-کون اهتمام ایلب.

۶۰

قان یاشیم یۆلونگدە تاممەیدور کۆزوم گریان بۆلوب،

کیم، آیاغینگغه توشوبتور کؤز قراسی قان بؤلوب.

غنچه‌دیک کؤنگلوم چیکر اون، غرق اؤلوب خوناب ارا
سؤز دیگنده آغزینگ ایکّی لعل ارا پنهان بؤلوب.

سؤرسه مجنون عشق دشتیده مینی، ایت، ای رفیق
کیم، قویوندیک ایتتی بو وادیده سرگردان بؤلوب.

هجری کؤنگلومنی بوزوب، غم سیلی هموار اینتی، وای
کیم، اثر هم یؤقتور اول معموره‌دین ویران بؤلوب.

تیغی خود اؤتتی صعوبت کؤر که مهلک یاره‌سی،
بو زمان باشیمغه قالیبتور بلایِ جان بؤلوب.

هر زمان آغزینگ خیالی سنچیلور کؤنگلوم ارا،
گؤییا بو غنچه آنی زخم اینر پیکان بؤلوب.

چرخ عشّاق آهی اؤقیدین مگر وهم اینتدی کیم،
قبّه قیلدی مهرینی اؤز هیأتی قلقان بؤلوب.

حشر خورشیدیغه مانع فکر قیلمس‌سین، نیِ سود،
اطلسِ گردون سراپرده‌نگغه شادوروان بؤلوب.

ای نوایی، فانی اؤل یار ایسته‌سنگ کیم، خوب اینمس،
جاننی سینومکلیک بهانه اؤرته‌ده جانان بؤلوب.

٦١

کیمسه یاری بیرله خوشتور غم دییشیب مونگره‌شیب،
یاتسه گاهی چیرمشیب، اؤلتورسه گاهی یانده‌شیب.

زلفی اینل کؤنگلین پریشان ایله‌مکله جمع اؤلوب،
طرفه‌راق بو کیم، کؤنگوللرنی بیغرغه ترقشیب.

ممکن اینرمس تارتماق پیکانلرین کیم، جسم ارا
هر بیری مسکن توتوپتورلر سؤنگک‌که اؤرنشیب.

چیقتی زلفین سالغچ اول چاهِ زنخداندین کؤنگول،

عنکبوت اول نوع کیم، تاریغه چیققه‌ی یارمشیب.

هجر خیلی کۆنگلوم ایچره مۆردېک ایلب هجوم،
گرچه وصل امّیدی یېتکنده چیبیندېک بوتره‌شیب.

کویدوم و اول زلف تابی رشتهٔ جانیمده دور،
شمع تاری‌دېک که کول بۆلغنده تورمیش چیرمشیب.

ساقیا، قیلسنگ حمایت غالب اۆلغوم بۆیله کیم،
غم بیله کۆنگلوم تلاشورلر ایکولان قرمشیب.

قیل حواله دُردکشلر جانبی، ای میفروش،
می چو هر ساعت تۆکولگه‌ی جۆش اوروب کُپتین تاشیب.

آشوروب حددین نوایی هم نیاز و عجزینی،
یار استغنا و نازی هر نېچه حددین آشیب.

٦٢

کېزرمېن کۆییده ییللر نظر حالیمغه سالغه‌ی دېب،
اگر اۆلتورسه قانیم رنگی توفراغیده قالغه‌ی دېب.

کۆنگولگه یوز تومن نیش اورسه هجران، ایله‌مان ناله،
وصالینگ نۆشیدین اول زخملر بیر کون اۆنگالغه‌ی دېب.

کۆنگولگه ناوکینگ تا کیردی بېحد حفظین ایلرمېن
که، بو شیشه ایچینده اول دغی ناگه اوشالغه‌ی دېب.

کۆنگولنی کۆییده یوز رنج ایله محنتقه تاپشوردوم
که، گر کۆرسه بو سرعت بیرله شاید کۆنگلوم آلغه‌ی دېب.

سرشکیم قانی قیلدی کۆیی‌نینگ توفراغین آغشته،
ایتیگه شاید اول بلچیغ بیله بیر اوی یسالغه‌ی دېب.

حرم وصلین تیلرسېن پۆیه اور مردانه، ای سالک،
قدم آهسته چېکمه بغرینگ اول ایلمکده تالغه‌ی دېب.

نوایی بې‌نوالیغ بیرله دایم می ایچر، بیر کون

نوا نقشینی دوران مطربی بزمیده چالغه‌ی دہب.

٦٣

دم-بدم جامِ طرب غیر ایله اول ماه چېکیب،
مېن ییراقتین باقیبان، قان یوتوب و آه چېکیب.

نې غمیم ایت کیبی اۏلمکدین، اگر اېلتور اېسه
بۏینومه ایپ سالیبان کۏییگه اول ماه چېکیب.

غرضیم بو که، اونوتتورمه‌غه‌مېن اۏزنی انگه،
کۏییگه کیرمگیم افغان گه و بېگاه چېکیب.

کۏنگلومه هجر اگر درد اۏقی یاغدورسه، نې تانگ،
گر چیقرور اېسه پیکانینی دلخواه چېکیب.

مېن عدم یۏلیغه بارمان، مېنی لېکن اېلیتور
آغزی شوقیده کۏنگول اۏزیگه همراه چېکیب.

مِی اسفر که تۏکولمیش قۏیوبان یوز ایچسم،
کهربانی کۏرونگوز جلوه قیلور کاه چېکیب.

جرعه‌سین ببرسه نوایی‌غه اېرور اۏلگوچه بس،
بزمِ عیش ایچره طرب ساغرین اول شاه چېکیب.

٦۴

نې مخلصیم بار انینگ عشقیدین کناره قیلیب،
نې تۏیماغیم بار انینگ حسنیغه نظّاره قیلیب.

اۏچرگه عشق اۏتی چاره قیل دېدینگ، ای شیخ،
بۏلور مو قسمتیم اۏلغن بلاغه چاره قیلیب.

باشیمده تیغی یاره‌سین نېچه دېبان سۏرمنگ،
کیشی بۏلور مو باشی‌نینگ توکین شماره قیلیب.

کۏنگول که ایتتی قیلیب تیره خان و مانیمنی،
قاوه‌ی اگر ینه کېلسه، یوزینی قاره قیلیب.

© ezgu iktidar edi

کۆنگولنی یاره قیلیب اول که تیکتی کۆکسیمنی،
یاقه‌منی تیکمک اېرور کۆکره‌گیمنی پاره قیلیب.

دېدیم که، میکده‌دین خانقه یۆلین توته‌یین،
نېته‌ی که، اول ساری یۆل بېرمس استخاره قیلیب.

نوایی اېتتی نهان عشقین، ای فغان بیله اشک،
انینگ بو عیبینی نَیلرسیز آشکاره قیلیب.

٦٥

اول آی قصدیمه تیغِ بُرّان چېکیب،
مېن آلّیده شکرانه‌غه جان چېکیب.

مسیحیم چو فریادیمه یېتمه‌دی،
نېچه اۆلتوره‌ی اۆزنی افغان چېکیب.

همانا یمان کۆزگه میل ایله‌دینگ،
الف نیل ایله یوزگه هر یان چېکیب.

لبینگ نۆش‌داروسیدین نې آسیغ،
مېن اۆلدوم چو خوناب هجران چېکیب.

کېتور، ساقیا، دور ایاغین تۆله
که، جان قالمه‌دی رنجِ دوران چېکیب.

اگر وصلِ باقي کېره‌ک، ایسته‌گیل،
فنا کۆییگه رختِ حرمان چېکیب.

نوایی بېریب جان اۆقی شوقیدین،
انینگ زخمیدین یار پیکان چېکیب.

٦٦

چابکوم رخش اوزه هجران یۆلیده پۆیه قیلیب،
مېن انینگ کېینیچه گاهي یوگوروب، گه ییقیلیب.

ییقیلیب یانه قۆپوب، چونکه اوروب یۆلغه قدم،

وه که، یوز نیشترِ هجران ایاغیمغه تیقیلیب.

تابانیم درد و بلا خارەلریدین اۆیولوب،
یورەگیم رنج و عنا خارلریدین تېشیلیب.

طرفه، کۆرگیل که عنان تارتمەی اول شۆخ دمې،
سۆنگیچه بۆیله قتیقلیق بیله حالیمنی بیلیب.

عشق دردیغه جز اۆلمک یۆق اېمیش هیچ علاج،
باش قۆیوب آلّیغه آنینگ که بو معنانی بیلیب.

ایسترەم اۆزنی خرابات ایچیده لایعقل،
هوش چون باعثِ رنج اۆلدی، نېترمېن آییلیب.

گر نوایی‌غه یاغین اشک اېدی و رعد فغان،
هجر چون کاج اوروبان کۆزلریگه اۆت چاقیلیب.

© Ezgu istiklal Zari

٦٧

مېندین اول چابک‌نینگ، ای پیکِ صبا، میدانین اوْپ،
کوْییگه باشیم نیازین یېتکوروب چوگانین اوْپ.

بادپایی سیریغه همتکلیک ایله‌ی آلمه‌سنگ،
یېرگه مېندین یوز قوْیوب کوْرگن سایو جولانین اوْپ.

کولسه لعلی، وه که، قالمس مېنده بیر اوْپکونچه هوش،
حشو اېرور، کوْنگلوم که، ایتورسېن لبِ خندانین اوْپ.

پاک اېتک ایستر اېسنگ، بیر پاک اېتکلیک ایسته‌بان،
خاکِ نعلَینیغه یوز قوْی، گوْشهٔ دامانین اوْپ.

گر ایاغین رخشی‌نینگ اوْپمک میسر بوْلمه‌سه،
کوْز سالیب هر یېرده کیم، کوْرسنگ ایاغ باسقانین اوْپ.

قاشی یاسی غمزه اوْقین آتسه، وه، مېن خسته‌دین،
کوْزلرینگگه سورتوبان سوفارینی پیکانین اوْپ.

ای نوایی، کعبهٔ مقصود وصلین ایسته‌سنگ،
شاهِ غازي قصری‌نینگ درگاهِ عالي‌شانین اوْپ.

٦٨

زلف و یوزدین سنبلونگنی گل اوزه ترقتمه کوْپ،
دهر باغیده گل و سنبل ایسین بوتره‌تمه کوْپ.

کوْزلرینگ کیم، مست و خواب‌آلود اېرور کوْپ آوله‌مه،
هر سری اویقوغه بارغن فتنه‌نی اویغتمه کوْپ.

زلفیغه، ای مشک، ایسترسېن قاریمچی بنده‌لیغ،
یوْق حدینگ کېچکیل بو سودادین اوْزونگنی ساتمه کوْپ.

اوْینه‌ی-اوْینه‌ی اوْلتورور بیر-بیر اولوسنی کوْزلرینگ،

شوخ قاتللرنی جانلر قصدیغه اوینتمه کوپ.

تیره دور مجنون که، مېندېک دېبسېن آنی، ای خرد،
عقل و هوش اهلینی بو دېوانه‌غه اوخشتمه کوپ.

ای که، مژگاندین یسال توزدونگ کوئنگوللر صیدیغه،
کوز یوموب آچقونچه اوشبو خیلنی قوزغتمه کوپ.

اېل بیله هر دم قدح ینگلیغ کولوب، ای مغبچه،
قان یاشیم ساچیب صراحیدېک مېنی ییغلتمه کوپ.

صفحهٔ خاطرده، ای عارف، کېره‌کتور یار و بس،
صافیِ وحدتقه خاشاکِ خواطر قاتمه کوپ.

چون نوایی قسمتی جامِ می اوْلمیش، ای فقیه،
سرزنش ایلب انگه سنگِ ملامت آتمه کوپ.

© ezgi istakan zari

٦٩

قصرِ جاهینگغه سپهر اوجیده ایوان بۆلدی توت،
هم سپهر آسیبیدین یپر بیرله یکسان بۆلدی توت.

لعلِ رومّاني تیلرسپن دم-بدم زینت اوچون،
قطره-قطره بغرینگ اندین ناردپک قان بۆلدی توت.

نفع چون کویمکتین اۆزگه کۆرمه‌دوک پروانه‌دپک،
بیر قویاش هر تون سنگه شمعِ شبستان بۆلدی توت.

دیر قصدی قیلمه‌غیل هر لحظه عاشق بۆلغه‌لی،
قصدِ دینینگ قیلغوچی بیر نامسلمان بۆلدی توت.

ایسته‌دینگ دنیا عروسین توشته‌گی محبوبدپک،
تاپمس اپرگچ کام لعلیدین پشیمان بۆلدی توت.

شۆخلر قاشین تیلرسپن، لپک انداق کیم هلال،
جانغه پپتگنده کۆرونگچ کۆزگه پنهان بۆلدی توت.

بیر مغنّیدین نوا تاپماق تیلرسپن، چنگدپک
اپگری قد بیرله ایشینگ فریاد و افغان بۆلدی توت.

کوسِ شوکت پپتّی دۆزخقه اپشیک قاقماق دورور،
پس پپتی اقلیم ملکی اوزره سلطان بۆلدی توت.

ای نوایی، اۆزنی جمع اپت، یۆقسه عالم مخزنین
قان یوتوب جمع ایله‌بان اۆلگچ پریشان بۆلدی توت.

٧٠

ای کۆنگول، اول عهدی یالغان مهر شرطین قیلدی توت،
عهدینی پایانیغه پپتکورمه‌یین اَیریلدی توت.

خنجرِ هجران بیله آخر کپسر چون رشته‌سین،

مهر تارین رشتهٔ جانینگغه محکم بۆلدی توت.

چون میِ وصل اۆزگه‌لر ایچمککه باعث بۆلگوسی،
هر نفس خونابِ هجران یوتماغینگنی بیلدی توت.

یا اپشیتمس، یا اپشیتکچ ظلمین ایلر بیرگه یوز،
حالینگ اول ظالمغه یوز مینگ قتله بس ایتیلدی توت.

دپمه سنچیب نیشِ هجران یپتکوره‌ی نۆشِ وصال،
چون بو نۆشونگ اۆلتورور، اول نیش هم سنچیلدی توت.

ماتم اشکی درّی چون توفراغینگه ساچیلغوسی،
گوهرِ انجم فلکدین باشینگه ساچیلدی توت.

ای نوایی، کسوتِ فقر ایسته، یۆقسه چرخ‌نینگ
اطلسین کییدینگ گمان اپت، عاقبت اپسکیلدی توت.

۷۱

کپل-کپل، ای قربان کۆنگول، اول قاشی یا مهرین اونوت،
چون وفادین تارتیلورسپن هم باریب بیر گۆشه توت.

چونکه اول بیزنی اونوتماغنی ساغیندی، یخشی ایش
سپن دغی کپل بیر نفس آنی ساغینماغنی اونوت.

اول قویاش هر دم بۆلور بیر ذرّه بیرله گرم‌مهر
مهر شمعین سپن دغی بیر اۆزگه آی بیرله یاروت.

حیف اپرور هر شۆخِ رعنا یوزیگه چون پاک عشق،
شوق اۆتین کپل سپن دغی بو عشوه‌گرلردین ساووت.

ای پري، بیر تپلبه گر آواره بۆلدی، غم یپمه،
آدمي‌وشلر بیله نازک مزاجینگنی آووت.

گر کۆزوم یاشیغه اول گل ملتفت بۆلمس، نې غم،
گل بولوتدین تازه دور، سپراب اپمس گلدین بولوت.

دهر باغیده گیاهِ مهر هرگز بوتمه‌دی،

گر دېسنگ کیم کۆرمەیین بیِمهرلیک بو سۆزگه بوت.

شهدِ عیشینگ زهر اېتر گردون، سېن اوشبو جامدین،
خواه کامینگنی اچیت، خواهی مذاقینگنی چوچوت.

ترک قیل، سېن هم نوایی‌دېک هواسین، ای کۆنگول،
یا که هر دم بیر طرف میلین کۆروب، خونابه یوت.

۷۲

آه کیم، اول آشنا بېگانه بۆلدی عاقبت،
هجریدین بېخودلوغوم افسانه بۆلدی عاقبت.

عقل و دانش لافینی اورغن کۆنگول بیغله‌ی یوروی،
اول پریوش هجریده دېوانه بۆلدی عاقبت.

قطره-قطره شادلیغ اشکین که ساچتیم وصلیده،
برچه هجران قوشلریغه دانه بۆلدی عاقبت.

بارغه‌لی اول حسن گنجی غم بوزوغ کۆنگلومده دور،
اژدها اویی بیزینگ ویرانه بۆلدی عاقبت.

ساقیا، می توت که، هجر اندوهیدین مېن تېلبه‌نی
فارغ اېتکن ساغر و پیمانه بۆلدی عاقبت.

چېکمه اون، آهیم کۆر، ای مجنون که، بلبل کۆپ فغان
چېکتی، اۆرتنگن ولیِ پروانه بۆلدی عاقبت.

بتقه گر باش قۆیمه‌دیم کۆرگیل که دینیم تحفه‌سی
دیر پیری آلّیده جرمانه بۆلدی عاقبت.

دېدینگ اوّل کیم، نوایی، سېنی گه-گه تیرگوزه‌ی،
هیچ بیلمان کیم سنگه، جانا، نه بۆلدی عاقبت.

۷۳

جهدیم انداق دور یېتیشگه‌یمېن مو دېب وصلینگغه بات
کیم، قبول اېتمان آغیر دېب چیقسه اېگنیمدین قنات.

صبر تاغی بیرله قیلماق پۈیه بۈلمس، ای کۆنگول،
تشله اول یوکنی یېتیشمک ایسته‌سنگ وصلیغه بات.

شهسواریم‌نینگ براقی پۈیه‌سیدین قالدی برق
کیم، اینینگ فعلی شتاب اېرمیش، مونونگ رسمی ثبات.

کۆپ مسیحادین دم اورمه، قیل حیاتینگنی طفیل
انگه کیم، تاپمیش مسیح آنینگ طفیلیدین حیات.

مهر یوز کۆرمه‌ی اۆچشتی پرده‌دین چیققچ یوزونگ،
آلغه‌لی قۈیمس سریغ یوزین قرا یېردین اویات.

چون یودی کۆزلر سوادین اشک یاروت یوز آچیب
کیم، درمسیز اېلگه بای اېل فرض دور بېرمک زکات.

ای نوایی، خاکِ پایی وصفیده شیرین سۆزونگ
بار بعینه توتیا ایچینده سالغندېک نبات.

۷۴

تیره کلبه‌مگه کیریب، جانا، اۆلومدین بېر نجات،
ظلمت ایچره خضرغه اول نوع کیم آبِ حیات.

ساده کۆنگلوم ایچره لعلینگ‌نینگ خیالی توشگه‌لی،
شیشه‌ای دور کیم، اینینگ ایچیگه سالمیشلر نبات.

عارضینگ مهریده آغزینگ دور گدالیغ قیلغنیم،
حق سېنی خورشید قیلمیش، ذرّه‌ای بېرگیل زکات.

تا کۆنگولدین باش چیقرمیش هر طرف پیکانلرینگ،
قوش باله‌سیدېک بۈلوبتور کیم، بۈلور تېمورقنات.

وصل امّیدیغه تیلرمېن عمر، لېکن وای کیم،
سېنسیزین کۆرسم، تیریکمېن، اۆلتورور مېنی اویات.

ایسته‌سنگ کیم، اول قویاش چیققچ سنگه قیلغه‌ی طلوع،
ای کۆنگول، غم سیلی یېتکچ، تاغدېک توتقیل ثبات.

عشقینگ اؤتین گر نوایی دېسه کیم ایله‌ی رقم،
سؤزیدین کویر قلم، قورور قرا، اېریر دوات.

۷۵

کؤزوم اوچر که همایون یوزونگنی کؤرگه‌ی بات،
بعینه انگه کیرپیکلر اؤلمیش ایکّی قنات.

بېزه‌نسه درد و بلا شاهدی هلاکیم اوچون،
مژه‌م تراغ دورور، اېسکی توگنلریم مرآت.

لبینگ خیالیده اشکیم اېرور حیات سویی،
فراقینگ ایچره قاررغن کؤزوم انگه ظلمات.

زکات اؤلور اېدی یوزونگ جمالی نقدیغه مهر،
تجمل اهلیغه یوزدین بیر اؤلسه اېردی زکات.

دېسنگ که، جانیمه اؤت سالمه‌غه‌یسېن، ای ساقي،
تکلم اېتمه می‌آلود لب بیله هیهات!

قالورلر آغزین آچیب عشق اهلی پؤیه‌مدین،
ساغ اېلگه کولگو اېرور تېلبه ایله‌گن حرکات.

لبینگ که، جان بېره‌دور اهلِ درد قانی اوچون،
نوایی قانیغه گر میل اېتر ممدِّ حیات.

۷۶

ای کؤنگول، یار اؤزگه‌لر دامیغه بؤلدی پای‌بست،
سېنگه مشکل حالت و بیزگه قتیق ایش بېردی دست.

وصل تارین چېکتی اول، مېن داغی چېکتیم آه کیم،
رشته‌نی اوزدی و بؤلدوم هجر توفراغیغه پست.

نېچه باش قؤیدوم یؤلیده، وه که، قیلدی پایمال،
ضعفلیغ جسمیمغه زلفی تاریدېک سالیب شکست.

زَهره یؤق، موجب سؤررغه بؤلمه‌سون، یا رب، کیشی

مفلس و عاشق، سپور دلداری مستغني و مست.

ساقیا، بو ایشگه بېخودلوغدین اۆزگه یۆق علاج،
مژده مغ کۆییگه یېتکورگیل که، بۆلدوم می‌پرست.

غرق اۆله‌ی می بحری ایچره راست اۆل غایتقچه،
کیم سالیب بۆغزوم ارا چېککه‌ی اجل قلابی شصت.

ای نوایی، جرم عذری دشتیده قیل پۆیه کیم،
یخشی اېرمس زهد زنجیریغه بۆلماق پای‌بست.

۷۷

صبح اېرور، ساقي و مېن مخمورمېن، سېن می‌پرست،
توت قویاشدېک جامنی، مانع نې دور بۆلماقه مست.

تیره شامِ هجر ارا، وه، اسرو کۆپ چېکتوک خمار،
مست اۆلالی بو نفس کیم، وصل صبحی بېردی دست.

کون بییک چیققونچه هوی و ناله‌نی پست اېتمه‌لی،
کۆپ بییک چیققه‌ی بوگون کیم بۆلغه‌بیز بیز یېرگه پست.

انجمن اهلی یوزین گل‌گل قیلالی می بیله،
مهردین تاپقونچه انجم گللری بیر-بیر شکست.

چرخ ماتم یېتکورور، بیز داغی آنچه یېغلالی
کیم، کهن غمخانه‌سی اول سیلدین قیلسون نشست.

گر شفاعتقه ملایک کېلسه، نامحرم دېبان،
مهر شکلیدین فلک یۆلین قیلالی خاربست.

تانگ اېمس بۆلسه نوایی مست تا شامِ ابد
کیم، ازل صبحیده بۆلمیش قسمتی جامِ الست.

۷۸

جنون تاشی اوروب هر یان ینگی داغیمنی افگار اېت،
ایچیمدین لاله‌دېک، عشق ایچره تاشیمنی نمودار اېت.

چو مجنون قیلدینگ ایمدی، ای مغنّی، گؤشه‌تابینگنی،
کؤنگول سوداسی تسکینی اوچون بؤینومغه طومار ایت.

دیسنگ، کؤنگلوم قوشی ایلب، هوا چیککه‌ی نوایِ عشق،
خدنگینگ‌نینگ پرین ایلب قنات، پیکاننی منقار ایت.

ساچینگ کفریده اؤلسم قبریم اوزره قؤیمه خرقه‌منی،
چیکیب هر تارینی بیر برهمن بیلیگه زنّار ایت.

کؤنگول ایوانیده آهیم یلیدین پردهٔ عشقینگ،
دیسنگ کیم، اوچمه‌سون، مژگاندین اطرافیغه مسمار ایت.

دیسنگ آغزین کؤره‌ی، ای عقل، مرکز نقطه‌سین ایسته،
ولیِ شرط اوشبو کیم، اوّل قویاش دورینی پرگار ایت.

عمارت طرحی دور نعل و الفدین هر طرف کؤکسوم،
وفا قصرین قؤپرسنگ، بو بنالر اوزره دیوار ایت.

ایرور مقصد ییراق، وادي اوزون، تون تیره، یؤل بورتاق،
بو یؤلده سلب ایتیب اؤزلوک یوکین، اؤزنی سبکبار ایت.

نوایی اؤلسه تیرگوزگیل، یوزیگه یوز قؤیوب، یعنی
یوزیگه سو اوریب اول اویقوسیدین آنی بیدار ایت.

۷۹

وجودوم اؤرته‌دینگ، ای عشق، ایمدی ترکیم توت،
خدای اوچون که، مینی قیده کؤردونگ انده اونوت.

کؤنگولنی وصل چراغی بیله، دیدینگ، یاروته‌ی،
توتشتی چون بیزنینگ اوی، ایمدی اؤزگه اوینی یاروت.

چو وصل کویمک ایله حاصل اؤلمه‌دی، ای کؤز،
تحسور اشکی بیله شعله‌لیغ کؤنگولنی ساووت.

جنونی دفعیغه کؤنگلومنی داغ ایته‌ی دیسین،
بو داغ سهل دورور، هجر داغیدین قؤرقوت.

بخارِ آهیم ابرور لایق، انگله‌گیل، ای اشک،
بهارِ حسنیغه ناگه کبره‌کلیک اؤلسه بولوت.

نې واقع اؤلسه چو تقدیردین ایمس خارج،
بس اؤکته دور قیلوریدین کیشیگه بیرمک اؤگوت.

نواییا، بو اؤتر عالم ایچره بیش کون قیل
اؤزونگنی می بیله مشغول و عشق بیرله آووت.

۸۰

کؤنگلوم آلدی بیر پري‌پیکر ملک‌سیما ییگیت
کیم، بنی آدمده انداق بؤلمه‌میش پیدا ییگیت.

آتی سرکش، تؤنی زرکش، حسنی دلکش، نطقی خوش،
کؤرمه‌دوک بو نوع مهوش چابک و رعنا ییگیت.

عشقیده کؤز و کؤنگول‌نینگ بیر-بیریدین رشکی بار،
اللّٰه-اللّٰه، بؤلور ابرمیش مونچه هم زیبا ییگیت.

زارلیغلر بیرله اؤلمه‌ی تاپمه‌غومدور خود وصال،
نې اوچونکیم مېن قری قول دورمېن، اول میرزا ییگیت.

یؤلیده یوز مینگ کهن‌پیر اؤلسه، قیلمس التفات،
کیمسه کؤرگن مو ابکین بو نوع بې‌پروا ییگیت.

یؤلونگ اوزره هم گدامېن، هم قری، هم خسته حال،
بیر باقیب اؤت حالیمه حسنونگ زکاتی، آ ییگیت.

دیر پیری مذهبین توتمه‌ی، مسلمانلر، نېته‌ی،
آلغن اؤلسه نقدِ ایمانیمنی بیر ترسا ییگیت.

باش آقردی، سبزه خطلر ترکی توتسم یخشیراق
کیم، خوش ابرمستور ییگیتلر بزمیده، اِلّا ییگیت.

ای نوایی، قریب اؤزنی سالمه کیم، ایلر سېنی
بیر قدح می بیرله اول شؤخِ قدح‌پیما ییگیت.

© Ezgi Ekin Yayınları

۸۱

مست چیقتی ینه اول قاتلِ بیپاک ییگیت،
چاک ایلرگه کؤنگوللر یقاسی چاک ییگیت.

عقل پیرینی فنا دیریده رسوا قیلدی،
کیم کؤروبتور بو صفت ظالم و بیپاک ییگیت.

یتّی اقلیمده آفت ییگیتیمچه اپرمس،
قویاشیدین یسهسه بو یتّی افلاک ییگیت.

گه قیلور ظلم و گهې قتل هوس، کیم کؤرمیش
قاتل و ظالم ارا بؤیله هوسناک ییگیت.

پاکلیک پردهسیده توتسون انی ایزدِ پاک
کیم، اپرور اسرو یوزی پاک و اؤزی پاک ییگیت.

قریدینگ، اؤزنی قریلر ساری سال کیم، یرهشور
کیرسه چالاک ییگیت بزمیغه چالاک ییگیت.

ای نوایی، ییگیتینگ نظمینگه میل اپتتی، سبوون
کیم، نصیب اؤلدی سنگه صاحبِ ادراک ییگیت.

۸۲

ینه سالدی هجر هم تن، هم کؤنگول، هم جانغه اؤت،
سالدی اؤت هجران منگه، یا رب که، سال هجرانغه اؤت.

اَیتقهی کییمیش جنون ملکی شهی زرکش لباس
کؤرگن اپل، بو نوع کیم توشمیش مپنِ عریانغه اؤت.

گؤیپا بؤلدی قویون غم دشتیده اپسکن سموم،
یؤقسه توشتی مپن کیبی مجنونِ سرگردانغه اؤت.

منزلینگ اپردی کؤز و کؤنگلوم، ولې سپن بارغهلی
مونی سو قیلدی خراب و توشتی اول ویرانغه اؤت.

مپن دغی کویمهی قوتولماق، ای کؤنگول، ممکن اپمس،

بۆیله کیم سالدی دمیم غم دشتیده هر یانغه اۆت.

دودِ آهیم داش دودیدېک مو روزندین چیقر،
یا سالیبتور فرقتینگ بو کلبهٔ احزانغه اۆت.

گر منگه اۆت سالدی دوران هجریدین، پس عیب اېمس،
مېن دغی سالسم دمادم آه ایله دورانغه اۆت.

نې اوچون اشجاردین ییغمیش اۆتون، ای باغبان،
آتشین گلدین اگر اورمس فلک بۆستانغه اۆت.

ای نوایی، تن قالیب جانیمنی آلیب باردی یار،
سالدی اول بارغنغه اۆت، هجران ولې قالغنغه اۆت.

۸۳

وه که، هجرینده جهان بۆلدی کۆزومگه ظلمات
کیم، بارور یایقه‌لیب و قیتمس اول آبِ حیات.

زلفی آلّینده بنفشه که، باشین سالدی قویی،
آنی کۆرمککه همانا مونگه مانع دور اویات.

حرکت قیلسه لبینگ، توز تۆکولوب، شهد آقر،
توزلوق اېل کۆپ، بیری یۆق سېن کیبی شیرین‌حرکات.

تېرله‌گن لعلی گلاب ایچره مودور گل برگی
یۆقسه اوسروک کۆز مو سالدی عرق ایچره نبات.

کۆنگلوم اول گلگه قیلیب میل، فغان کیم، بلبل
عاریت ایسته‌دیم و بېرمه‌دی بیر لحظه قنات.

بو چمن ایچره خزان صرصریدین سرو کیبی،
غمی یۆق توزلوک ایله کیم که شعار اېتتی ثبات.

کۆر نوایی‌نی که کۆنگلی اویی دور بتلر ایله
اۆیله بتخانه که، انده تۆله دور لات و منات.

۸۴

ای نسیمِ صبح، احوالیم دلارامیمغه ایت،
زلفی سنبل، یوزی گل، سروِ گل‌اندامیمغه ایت.

بو که لعلی حسرتیدین قان یوترمِن دم-بدم،
بزمِ عیش ایچره لبالب باده‌آشامیمغه ایت.

کام تلخ و باده زهر و اشک رنگین بۆلغنین،
لعلی شیرین، لفظی رنگین شۆخِ خودکامیمغه ایت.

شامِ هجران رۆزگارینگ تیره نېوچون قیلدی دېب،
سۆرمه‌غیل مېندین بو سۆزنی، صبحی یۆق شامیمغه ایت.

اول پري هجریده ننگ و نام کیم، ترک ایله‌دیم،
کۆنگول آتلیغ هجر وادیسیده بدنامیمغه ایت.

ای کرامت‌گۆی، ایشیم آغازی خود عصیان اېدی،
شمعِ رحمت پرتوی پېتکه‌ی مو انجامیمغه، ایت.

یۆق نوایی بې‌دل آرامی غم ایچره، ای رفیق،
حالینی زنهار کیم، کۆرسنگ دلارامیمغه ایت.

۸۵

خرمنِ رخساریغه سالمیش مِی گلناري اۆت،
اۆیله کیم، گل خرمنیغه آتشین رخساری اۆت.

هجر شامی غم سپاهین، کۆر که، کۆنگلوم دشتیده
نې یاقیبدورلر چېریک توشگن کیبی هر ساری اۆت.

اۆت اگر ایتسه جهاندین، آهیم اۆلسه، غم اېمس،
پېتکوره‌ی بیر دمده یوز اوّلغی اۆت مقداری اۆت.

گر حرارت موجبی اېرمس چوچوکلوک، پس نې دور
هر زمان جانیمغه سالماق لعلِ شیرینکاری اۆت.

فوطۀ زربفت اېمس اول شۆخِ رعنا باشیده
کیم، عیان قیلدی عذاری تابیدین دستاری اۆت.

© ئۇيغۇر ئەدەبىياتى

می بطی‌نینگ کؤر نشاط‌افزالیغین حزن اهلیغه
کیم، ساچر صحبتنی گرم ایلر اوچون منقاری اؤت.

گر نوایی اؤخشتور کؤکنی توتونگه، عیب ایمس،
چون بولوتقه اورمیش آنینگ آهِ آتشباری اؤت.

۸۶

لاله‌زار ایرمس که، آهیمدین جهانغه توشتی اؤت،
یؤق شفق کیم، بیر قیراقدین آسمانغه توشتی اؤت.

دیدیلر: ایل خان و مانین اؤرتر اول رخسار اؤتی،
بو سؤز ایشیتکچ، مینِ بی‌خان و مانغه توشتی اؤت.

عارضینگ‌نینگ لمعه‌سی کویدوردی صبریم خیلینی،
برقِ آفت چاقیلیب اول کاروانغه توشتی اؤت.

اؤقلرینگ کؤنگلومگه توشکچ کویدی هم کؤز، هم بدن
کیم، کویر اؤل و قوروغ چون نیستانغه توشتی اؤت.

ساووروب گل خان و مانین مو قویون رنگین ایکین،
یا فلک بیدادیدین سروِ روانغه توشتی اؤت.

کویدوم اول دم کیم، یوز آچدینگ خلقنی کویدورگه‌لی،
ایلگه اؤت سالدینگ ولی، مین ناتوانغه توشتی اؤت.

ای نوایی، بیل که آهی چیکمیشم بی‌اختیار،
دیسه‌لر کیم، بیشهٔ مازندرانغه توشتی اؤت.

۸۷

وای کیم، دشمندیک اؤلدی عهدیدین بیگانه دؤست،
دشمنیم اؤلتورسه، عهد ایتتیم که، توتمه‌ی یانه دؤست.

ساغریمده زهر و صحرا اوزره پؤیه‌م شدّتین
بیلمس اول کیم، بار انگه همکاسه و همخانه دؤست.

جان قوشی اؤرتندی سیوگچ یارنینگ اؤتلوغ یوزین،

نَیله‌گه‌ی کویمه‌ی، چو بۆلغه‌ی شمع ایله پروانه دۆست.

وادیِ هجرانده اغیاریغه یار اۆلدوم، نې تانگ
گر بۆلور غولِ بیاباني بیله دېوانه دۆست.

دۆستلوق جاناندین ایسترمېن، منگه عالم اېلی
دشمنِ جان بۆلسه بۆلسون، بار اېسه جانانه دۆست.

اهلِ دین پیمان‌شکن دور، قیلسه بۆلمس دۆستلوق،
بس منگه مغ دیریده اول کیم، توتر پیمانه، دۆست.

زلفیغه توشسه نوایی خالی شوقیدین نې تانگ،
دامدین یۆق چاره‌سی هر قوش که، بۆلغه‌ی دانه‌دۆست.

۸۸

باش قۆیرمېن کپ ایاغینده می ایچسم پیوست،
قنی مغ دیریده مېندېک ینه بیر باده‌پرست.

هجریدین تا که کۆنگول سیندی آقر تورمه‌ی قان،
شیشه‌دېک کیم، تۆکولور باده‌سی چون تاپتی شکست.

دین هوس ایله‌سم، اۆلتورمنگیز، ای مغبچه‌لر
کیم، بورون توبه اوشتقن کونی بۆلمیشمېن مست.

مېن و میخانه که ساقي و مغنّي قیلمیش
چنگِ زلفی و طرب ساغری بیرله پابست.

جاه بزمی ارا سرکشلیک ایله تاپمه غرور
کیم، بۆلور بۆیله بییکلر ینه بیر جام ایله پست.

یۆق حریفي که، فنا دشتیده قۆللر توتوشیب،
بۆلسه یۆل قطعیده همپای منگه و همدست.

مېنی اوسروک کۆروبان جامیم اوشتمه، ای شیخ
کیم، بو ینگلیغ مېنی مست اېتگن اېرور جامِ الست.

سیلدین تامغه نشست اۆلغنیدېک، دیر ایچره

باده سیلابیدین اؤلدی مېنِ ویرانغه نشست.

غرقِ می بؤلدی نوایی و ابرور اؤیله ضعیف
کیم، صراحی قیلیدین سالسه بؤلور بؤغزیغه شصت.

© Ezgi istiklar Sari

۸۹

قچان که اول بتِ شیرین کلام قیلدی حدیث،
خواصیِ شربتِ یحیی‌العظام قیلدی حدیث.

مسیح دم اوره آلمس انگه عروج تونی،
مگر بیزینگ مهِ علوي خرام قیلدی حدیث.

قیان که یازدی حدیث، اوْلدی صید اہل گوْیا
نقطه‌نی دانه، خطوطینی دام قیلدی حدیث.

لبیدین ایرو توشوب سوْگ اوچون کتابتدین،
نې تانگ، لباسین اگر مشکفام قیلدی حدیث.

چیبیننی شهد نېچوک کیم ییغر، تکلمدین
رمیده‌لرنی نفس ایچره رام قیلدی حدیث.

زهي تکلمِ معجزنظام کیم، کېلگچ،
عرب فصیحلریغه حرام قیلدی حدیث.

اولوسنی توتتی نوایی سوْزی انینگ بیرله،
مگر رسولِ علیه‌السلام قیلدی حدیث.

۹۰

نطقی جان بېرمک قیلور اول لعلِ خندان بیرله بحث،
راست عیسی‌دېک که قیلغه‌ی آبِ حیوان بیرله بحث.

یار دېر کیم، بحث قیل اېرنیم بیل کیم، نې اوچون
کوْنگلونگ آلیب قصدِ جان اېتتی قیله‌ی جان بیرله بحث.

ای کوْنگول، گر عقل اېتر منعِ جنونیم نې جدل،
عیب اېرور کیم، اهلِ دانش قیلسه نادان بیرله بحث.

جاننی جانان گر تیلر، بالله که، منّت جانغه دور،

هر نېچوک حکم اېتسه، تېگمس جانغه جانان بيرله بحث.

ناصحا، قيلمه جدل، اَيريل کييکلردين دېيان،
عالمِ شهر اېتمه‌گه‌ی غولِ بيابان بيرله بحث.

فقر کۆييده مسلم توت نې قيلسنگ استماع،
عارف اېرمس هر کيشی کيم قيلسه عرفان بيرله بحث.

ای نوايی، هر نېچوک ظلم اېتسه، چېک، دم اورمه‌غيل
کيم، گدا حدّی اېمس هيچ ايشده سلطان بيرله بحث.

۹۱

مېنينگ جنونومه گر اول پري اېرور باعث،
هلاکيمه قد ايله پيکری اېرور باعث.

دېمه نېدين کويه‌سېن کيم، انينگ يوز و لبيدين
بو ايشگه شعله بيله اخگری اېرور باعث.

کۆنگول قوشی تون و کون ملکِ باختر سری
هوا قيلورغه مِه خاوري اېرور باعث.

منگه که، غمزه‌سيدين اۆلميشم، حياتِ ابد
خيالينغه لبِ جانپروری اېرور باعث.

چمنده بلبل اېتر شوق نکته‌سين تکرار
که، گل ورقلری‌نينگ دفتری اېرور باعث.

اول آی فراقيده اشکيم آقرغه شام و سحر،
طلوعِ زهره بيله مشتری اېرور باعث.

کۆنگولنی چاک و بغيرنی شکاف ايستريمه
انينگ قيليچی بيله خنجری اېرور باعث.

همېشه دير ايچيده بۆلماغيمغه مغبچه‌لر
کرشمه‌سی و فنا ساغری اېرور باعث.

نوايی اۆلمسيغه عازمِ عراق و حجاز

مگر نزاهتِ ملکِ هري ابرور باعث.

© Ezgi istiklar Sari

۹۲

بوزوغ کؤنگولگه فنا بؤلسه کام، چپکسون رنج
که، رنج چپکمه‌سه هرگز میسر اؤلمس گنج.

اگر کیشیگه چپکیب رنج، گنج بؤلدی نصیب،
دپسه بو گنجنی اسره‌ی، یؤق اندین آرتوق رنج.

کیشی که نقدینی وزن ایله‌بان قیلور مدفون،
بو غصه‌سنج دور، آلغن کیشی - فراغت‌سنج.

ییلان کیبی، نې عجب، گنج اسره‌غن کیشی‌نینگ
همیشه کامیده گر زهر اپرور، تنیده شکنج.

زمانه جاهی اوچون هر غلولهٔ تشویش،
که، کپلسه کؤنگلونگ اوییني انگه قیلورسپن خنج.

دپسنگ که، فرد اؤله‌ی، اپلدین کؤنگولنی خالی توت
که، طاق دپرلر اگر خنج سری اپتسنگ لنج.

باشی قویی دورور آزاده سوسن آلّینده،
چو نرگس اؤلدی چمن مخزنیده نقدالفنج.

تریق کیبی سؤیولور تلخکاملیق بیرله،
تریغ تریغ که، ییغیشتوردی آلتونین نارنج.

ایتور کؤنگول حرمیدین خواطر اصنامین،
نوایی، اؤلسه مقامینگ مدینه، گر افرنج.

۹۳

ای گداییینگ‌نینگ گدایی برچه اهلِ تخت و تاج،
کیم گداییینگ دور، انگه یؤق تخت ایله تاج احتیاج.

کؤزلرینگ آز جرم اوچون قیلسه عتاب اپرمس عجب،

بار معین کیم، بۆلور بېمارلر نازک مزاج.

گر صنوبر توزمه‌میش سروینگ خلافین کۆنگلیده،
یېل چنار ایلگی بیله نېوچون اورر یوزیگه کاج.

ای که، کۆنگلومنی بوزوب، دېرسېن، خیالیمنی چیقر،
هیچ کیم ویرانه‌دین گنج ایسته‌مس هرگز خراج.

سېن جفا قیلغچ، کۆنگول جان بیرله ترکیم توتتیلر،
بۆلسه شه ظالم، اېل ایچره ظلمغه اېرمیش رواج.

هجردین داد ایسته‌دیم، دېدینگ، صبور اۆل وای کیم
تازه داغیمغه یانر اۆت بیرله ایلرسېن علاج.

چون فنا گردی یاپر، نې سود، تختِ جاهینگه،
کۆک‌نینگ انجمدین مکلل اطلسین قیلسنگ دوواج.

تا گداییینگ دور نوایی تخت ایله تاج ایسته‌مس،
ای گداییینگ‌نینگ گدایی برچه اهلِ تخت و تاج.

۹۴

چرخ ایزینگ گردیگه قیلدی کوکبِ سیار خرج،
جوهر آلماقغه غني قیلغن کیبی دینار خرج.

سایر و ثابت نثارینگ قیلسه تانگ یۆق کیم، بۆلور
کېچقورون شاه اۆلسه مهمان، کیمسه‌گه بسیار خرج.

نقدِ رحمت خرجینگ اېتسه حق، نې تانگ، اول کیم تاپر،
سېن کیبی محبوبی وصلین، ایله‌گه‌ی ناچار خرج.

فاش اېتیب نقدِ شفاعت قیلدینگ امتنی خلاص،
ایله‌گندېک نقدینی تاپقن قیزیق بازار خرج.

بحرِ رحمتدین که، تاپتینگ، خلق اوزه بیر قطره بس،
گرچه تېنگ اولا دور اېتمک دخل ایله اظهار خرج.

مغفرت گنجی سنگه تملیک اېرور، مانع اېمس،

ایله‌سنگ عصیانی کۆپ امتقه هر مقدار خرج.

سېن کیم و نعتین دېمک، تیل اسره‌غیل کۆپ نکته‌دین،
ای نوایی، معرفتنی قیلمه هر نې بار خرج.

۹۵

مېِ لعلینگ اېرور جان بیرله ممزوج،
یۆق اېرسه آبِ حیوان بیرله ممزوج.

جگرگون دور سرشکیم، نېگه کیم بار
بغیر بو اشکِ غلتان بیرله ممزوج.

جهاننی بوزدی اشکیم آه ایلن کیم،
اېرور صرصر بو طوفان بیرله ممزوج.

قۆشولدی کۆزلریم‌نینگ اشکی وهم اېت
که، قلزم بۆلدی عمان بیرله ممزوج.

کۆنگول قان بۆلدی و عشقینگ اۆتیدین
بو قان محلول پیکان بیرله ممزوج.

یوزیگه توشتی زلف ایلنگ نظاره
که، بۆلدی کفر ایمان بیرله ممزوج.

منگه هر می که، توتتی ساقیِ دور،
بورون قیلدی انی قان بیرله ممزوج.

مېِ وصل ایسته‌مه کۆپ، ای کۆنگول کیم،
اېرور اول زهرِ هجران بیرله ممزوج.

نوایی سوری ماتم بۆلدی کیم، بار
سرودِ عیشی افغان بیرله ممزوج.

© ezgu ishlar ziri

۹۶

کؤنگوللر ناله‌سی زلفونگ کمندین ناگهان کؤرگچ،
اېرور انداق که، قوشلر قیچقیریشقه‌یلر ییلان کؤرگچ.

کؤنگول چاکین کؤزومده اشکِ رنگین اېلگه فاش اېتتی،
بلیغ زخمینی فهم ایلرلر اېل دریاده قان کؤرگچ.

کؤزوم قان یاش تؤکر، نېتیب کؤنگول زخمین یاشوره‌ی کیم،
تاپرلر یېرده زخمین صید قانیدین نشان کؤرگچ.

بؤیالغن قان ارا جان پرده‌سی یېتکچ غمِ هجرینگ،
کؤنگول باغیده برگِ دور که، آل اؤلمیش، خزان کؤرگچ.

خدنگینگ زخمی ایچیندین بلالرنی یوغن یاشیم،
اېرور طفلې که، آلغه‌ی قوش باله‌سین آشیان کؤرگچ.

کؤنگوللر نقدینی تاراج اېترگه یاپماغینگ برقع
انینگدېک دور که، یوز باغلر قراقچی کاروان کؤرگچ.

یوزین زلف ایچره تا کؤردوم اؤلوب وصلیغه یېتمس‌مېن،
غلط اېرمیش یوز اورماق، کېچه اؤتنی هر قیان کؤرگچ.

اېرور چون عالم ایچره جاه فاني، یخشی آت باقي،
پس اېل کامین روا ایله اؤزونگنی کامران کؤرگچ.

نوایی، خردهٔ نظمینگنی انداق ایله‌دینگ تحریر
که، ساچقن خرده باشینگ اوزره شاهِ خرده‌دان کؤرگچ.

۹۷

جمالین وصف اېترمېن همدمیم اول گلعذار اؤلغچ،
قوروق شاخ اؤیله کیم ظاهر قیلور گللر، بهار اؤلغچ.

قاشین کؤرگچ حسددین ایسترەم اېل کؤزی باغلنغه‌ی،

نېچوک کیم کؤز توترلر اېل ینگی آی آشکار اؤلغچ.

جنون اېرمس کییکلر صحبتی دېرمېن منگه شاید،
بیر اؤق تېککه‌ی غلط، اول قاشی یا گرمِ شکار اؤلغچ.

هوس عشق ایله‌گن آزاده، کېچقیل بو خیالینگدین
که، چیقمس بو تیکن کؤنگلونگده ناگه استوار اؤلغچ.

دېیالمس درد ایله ایتتیم، ولې بیلگیل که، چېکمیشمېن،
بیر آهې برچه عالم غصه دودی بیرله تار اؤلغچ.

قیلیب منعِ جنونوم اول پري کؤییگه یوزلنگن
سؤزی حشو اېرکنین فهم ایله‌گه‌ی، بې‌اختیار اؤلغچ.

قنی حاتم، قنی قارون، قنی جمشید و افریدون؟
پس احسان قیل سنگه گردوندین ادنا اعتبار اؤلغچ.

غرورِ جهل جامی بیرله مست اؤلمه که، اؤلمکدور،
معاذالله، بو میغه چرخ دوریدین خمار اؤلغچ.

نوایی شمعدېک ییغلب، کویوب حالیمنی شرح ایله‌ی،
اول آی بزمیده بیر تون راست عاشقلرغه بار اؤلغچ.

۹۸

حسنی آرتر یوزده زلفین عنبر افشان ایله‌گچ،
شمع روشنراق بؤلور تارین پریشان ایله‌گچ.

یوزنی گللردین بېزه‌ب مو بیزنی قربان ایله‌دینگ،
یا یوزونگگه تېگدی قانلر بیزنی قربان ایله‌گچ؟

تیغ ایله پیکانلرینگ پېتتی کؤنگول بؤلغچ خراب،
سو قویوب تخم اېکتینگ، اول کشورنی ویران ایله‌گچ.

قان اېمس کیم یاپتی گلگون حلّه جنت خازنی،
عشق مقتولین شهید ایلرده عریان ایله‌گچ.

آشکار ایلب یوزین کؤزومنی حیران ایله‌دی،

© Ezgi Kitabevi

یاشورون آلدی کؤنگول کؤزومنی حیران ایله‌گچ.

جانغه قؤیغچ نقدِ عشقینگ قیلدی کؤنگلومنی هلاک،
اؤلتورور محرمنی سلطان گنج پنهان ایله‌گچ.

ای نوایی، عشق اگر کؤنگلونگنی مجروح اېتمه‌دی،
پس نې دور کیم، قان کېلور آغزینگدین افغان ایله‌گچ؟!

۹۹

یېتیشسه عشق ارا یوز محنت و بلا، قدح ایچ،
نفس-نفس قویوبان می، تؤلا-تؤلا قدح ایچ.

مکدر اؤلسه ضمیرینگ زمانه محنتیدین،
اگر دېسنگ، بېره‌ی اول کؤزگوگه جِلا، قدح ایچ.

نشاط بزمیده ساقیِ ماهوش سرخوش
باش اورسه دغی ایاغ توتسه، قؤل سالا قدح ایچ.

جهان ایشیده باقیب خلق ابتلالریغه،
الردېک ایسته‌مه‌سنگ اؤزنی مبتلا، قدح ایچ.

دېسنگ خلا و ملاده بؤله‌ی نشاط بیله،
اگر ملا، قدح ایچقیل، وگر خلا، قدح ایچ.

ریا ایچینده نې کیم حاصل اېتتینگ، ای زاهد،
دېسنگ خلاص اؤله‌ی، اېت رهن و حاصلا، قدح ایچ.

سنگه که دیر اېلی‌نینگ شاهی‌سېن، نوایی، اگر
یؤلوقسه دیرده مخمور، اوروب صلا، قدح ایچ.

۱۰۰

فقر اهلیغه پادشا محتاج،
اؤیله کیم شاهغه گدا محتاج.

یارغه بیلگچ احتیاجیمنی،
بؤلمه‌دیم کیمسه‌گه ینا محتاج.

اشتیاقیم کۆپ، احتیاجیم هم،
انگه مشتاقمېن و یا محتاج.

یۆق گدالیغده اختیاریم کیم،
تېنگری قیلمیش مېنی سنگا محتاج.

کۆییگه کیرگنیمده توسن اېدیم،
لېک بۆلدوم تورا-تورا محتاج.

تېنگری رزّاق کېلدی رۆزی اوچون
ایله‌مه اۆزنی خلق ارا محتاج.

بې‌نوا دور نوایی آلّینگده،
تانگ اېمس، بۆلسه بې‌نوا محتاج.

© Ezgu istiklal yurt

۱۰۱

زهي تیلینگ انا افصح تکلمیده فصیح،
سېن املح اۏلدونگ، اگر دلربالر اۏلدی ملیح.

طلوعِ صبحِ سعادت یوزونگ صباحتیدین،
زهي کمالِ صباحت، زهي جمالِ صبیح.

خمیر مایهٔ جسمینگدین آرتقننی قضا،
ایکی بدنده قیلیب روح اتەدی خضر و مسیح.

فلکنی چاک قیلیب اۏتگنینگده گر بعضی
توهم ایلەدی، شقّ‌القمرده بۏلدی صریح.

قدم قویاش اوزه قۏیدونگ عروج شامی نې تانگ،
کفینگنی گر یدِ بیضاغه قیلسەلر ترجیح.

اېرور کلامې کیم، انده حروفِ علت یۏق،
قیو حدیث که، سېندین بیانغه کېلدی صحیح.

اېمس نوایی و مدحینگ دېمککه حد، بس دور
انگه بو قدر که، مادیحلرینگغه بۏلسه مدیح.

۱۰۲

بدنغه کېلمەدی تا عزمِ کۏیونگ ایلەدی روح
که، روح شخصینی اول غمزه ایلەدی مجروح.

حیات بخش اېسه اول حور عکسیدین باده،
محلِّ حیرت اېمس، حور عکسیدین دور روح.

قیزردی لاله و سرغردی صبح خجلتدین،
بو لالەلر که، عذارینگده آچتی جامِ صبوح.

وفاغه وعده قیلیپتور دېب اۏتمه، ای قاصد،
خدای اوچون منگه کیفیتین دېگیل مشروح.

حیات یار وصالی دور، ای کؤنگول، یؤق ایسه،
سینی فراقده فرض ایله‌یین که، بؤلدونگ روح.

بویورمه توبه ینه، ناصحا که، مغبچه‌لر
هواسی قیلدی مینی توبه توبه‌سیده نصوح.

فغان که، تیره کؤنگول کنجیده نهان رازیم
پیاله شعشعه‌سیدین ایل ایچره تاپتی وضوح.

بسا کیشی که، ایشی مسجد ایچره بند اؤلدی،
چو آچتی دیرِ فنا ایشیگین پیتیشتی فتوح.

نوایبا، نبدین اول غمزه تیغ تارتیبدور،
گر ایسته‌مس که، کؤنگول صیدین ایله‌گه‌ی مذبوح.

۱۰۳

کؤنگولنی مغبچه آلدی مغانه توت اقداح
که، یؤق صلاح ایله بؤلماغلیق ایمدی بیزگه صلاح.

بیر آی فراقیده بیخودلوغ ایسترم تؤله توت،
اگر قیلیب ایسنگ افلاک جرمیدین اقداح.

حلال بؤلدی خراباتي عشق اهلیغه می،
توتربیز اهلِ ورع، کیم که انی توتسه مباح.

حیات‌بخش لبینگ روح ایمیشتوک، ای ساقي،
مگر که واوینی اعلال ایتیب قیلیبسین راح.

یؤق ایرسه جسمده اول حاصل ایله‌گن قاندین،
حکیم نې اوچون اجزاسینی دیدی ارواح.

صباح میکده باغلیغ دور و خماریم تند،
تعجب ایتمنگ، اگر ذکریم اؤلسه، یا فتاح.

نې ایردی میکده غوغاسی، رز قیزین گؤیا
بو شام قیلدی نوایی‌غه پیرِ دیر نکاح.

۱۰۴

نېگه کۆرگوزدی ساووغ آه و ساریغ رخسار صبح،
گر نهاني مهریدین مېندېک اېمس بېمار صبح.

گر هوایی بۆلمه‌سه مېن تېلبه ینگلیغ، پس نې دور،
کۆنگلکین چاک ایله‌بان تاغ اوزره مجنونوار صبح.

مهریدین مېندېک نهاني تازه داغی بۆلمه‌سه،
یوزده نېوچون کوکبِ اشکین قیلور اظهار صبح.

دېمه شنگرفي بولوت هر یان اېرور قانلیغ ماموق،
تازه داغیدین اېرور مېندېک مگر خونبار صبح.

غم تونی آهیم شراریدین توتشتی کۆککه اۆت
کیم، اینینگ آتین قۆیوپتور گنبدِ دوّار صبح.

کون شعاعی خطلری اېرمس که توتمیش ماتمیم،
یوزنی انجم تیرناغی بیرله قیلیب افگار صبح.

ساقیا، توتقیل صبوحي باده کیم، بو دیردین،
بیز کېتیب بو نوع طالع بۆلگوسی بسیار صبح.

ای نوایی، ایسته‌سنگ برگ و نوا بو باغ ارا،
گلدېک اۆل راکع کېچه، بلبل کیبی بېدار صبح.

۱۰۵

رۆزه و گل یېتتی و ایچمس اول آی گلگون قدح،
نې کۆنگول خوشلوق بیله تارته‌ی مېنِ محزون قدح.

یا مېنِ محرومغه خونابۀ هجران بېریب،
اۆزگه محرملر بیله اول آی چېکر گلگون قدح.

بارې هر تقدیر ایله کیم بار مېنِ لب‌تشنه‌غه
توتمس اېرمیش زهرِ غمدین اۆزگه دهرِ دون قدح.

ساقیا، بو غصه دفعی مست و بېخودلوغ دورور،

توت شفقگون می تۆله گر خود اېرور گردون قدح.

رۆزه آیین کۆرمه‌ی ایلگینگدین قدحنی سالمه‌غیل،
لېک آل بیرەم هلالی هم کۆرونگن تون قدح.

جام اېرور مېن تېلبه‌گه قانلیغ کۆزوم‌نینگ کاسه‌سی،
لاله‌لر صحراده بس، گر ایسته‌سه مجنون قدح.

چون فنا دیریغه کیردیم باده توت، ای پیرِ دیر،
ظرف خواه اېسکی سفال اۆلسون، وگر آلتون قدح.

یوز قدح قیلغیل مرصع کیم چېکرسېن جامِ مرگ،
هیچ کیم خود تاپمه‌دی جمشیددین افزون قدح.

ای نوایی، بیزنی یاد اېتکه‌ی مو برق‌انداز کونی
ایچسه جامِ جم تیلب ثانیِ افریدون قدح.

۱۰۶

ای منگه جانبخش گلبرگِ ترینگدین تازه روح،
تازه-تازه هر بیری شوقین سالیب آوازه روح.

روحِ محض اول تازه و تر سروِ رعنادېک قدینگ،
نې عجب بۆلسه روان بۆلغنده اېلگه تازه روح.

کۆیی گردیدین اۆلوک جان تاپسه تانگ یۆق، نېگه کیم
توفراغ اۆلدی کۆییده بېحدّ و بې‌اندازه روح.

بۆلگوسی جانان کیبی بۆلسه مجسم صورتی،
حلّه کییسه سورتوبان جنت گلیدین غازه روح.

چیقتی جاندین پیکر ایلب ناز و حسن اظهار اېتیب،
زار اول پیکرگه جان، واله بو حسن و نازه روح.

شوق تیغی بیرله سالک ایله‌سه کۆنگلینی چاک،
فیض شهرستانی سیریغه تاپر دروازه روح.

ای نوایی، شکر کیم، یۆل تاپتی جانان کۆییگه

هجر شامی ظلمتیده یۆلنی آزه-آزه روح.

© ئزمی ئیثلار یاری

۱۰۷

گدایِ فقر ایله سۏز ایته آلمس پادشا گستاخ،
شه آلّینده نېچوک کیم، دم اوره آلمس گدا گستاخ.

نې قوّت بیرله شه گستاخ سۏزلشگه‌ی انینگ بیرله
که، وهم اېتگه‌ی باشیغه سایه سالماقتین هما گستاخ.

عروج ایستر اېسنگ بو دیر ایچینده فاني اۏلغیل کیم،
ملک اوزره قدم باسیب اۏتر اهلِ فنا گستاخ.

بلا ایچره دلیر اورمه قدم تا عاشق اۏلمه‌یسېن،
سمندر بۏلمه‌غونچه کیرسه بۏلمس اۏت ارا گستاخ.

نې محرق وادي اېرمیش عشق کۏیی دشتی کیم، اول یان
اۏته آلمس سموم اۏلماق هراسیدین صبا گستاخ.

شجاعت بیرله کیرمک کلبهٔ فقر ایچره بۏلمس کیم،
بو ویراننی قیله آلمس وطن هر اژدها گستاخ.

چو تاپمس هر نې کیم، تقدیر دور، بو دیر ارا تغییر،
ادب اېرمسدورور قیلماق هر ایشنی مدعا گستاخ.

نې نازک خویی بار اول دلربانینگ کیم، نیاز اهلی،
شکایتقه نې یېتگه‌ی کیم، دې آلمسلر دعا گستاخ.

نوایی عشق استغناسینی تا انگله‌دی وه کیم،
قیله آلمس فغان فارغ، چېکه آلمس نوا گستاخ.

۱۰۸

بهار سېنسیز اۏلوپتور منگه عجب دۏزخ،
قیزیل گل انده اۏت و آق شگوفه‌لر دور یخ.

بهار سېنسیز اگر دۏزخ اۏلسه تانگ اېرمس،

بهشت ایچینده لقا بۆلمه‌سه اېرور دۆزخ.

خیالی خیلی کۆزومگه کېلورگه دور گۆیا،
یوزوم که یۆل-یۆل اۆلوپتور سرشکدین رخ-رخ.

غریب کېلمه‌دی شیرین لبینگغه اچّیغ سۆز،
اېمس غریب چوچوک مېوه بۆلسه خسته تلخ.

کۆنگول فنا کنجیدین زۆر بازو ایستر کیم،
وجود پنجه‌سینی انگله‌میش بغایت شخ.

نوایی اېگنی یلنگ دور دېمنگ که، باردور انگه
فنا حصیری، بلا خاره‌سی نسیج ایله نخ.

مگر شه اشهبی آلّینده پیک بۆلدی سپهر
که، قیلمیش اۆن کېچه‌لیک آینی اېگنیده ناچخ.

۱۰۹

تانگ اېمستور، بۆلسه هر سروِ پریرخسار شۆخ،
لېک اېرور سروِ پریرویوم مېنینگ بسیار شۆخ.

گر مېنینگ شۆخِ ستمکاریم پریزاد اۆلمه‌سه،
ممکن اېرمس آدمي بۆلماغلیغ اول مقدار شۆخ.

تورمه‌سه قان بو کېچه کۆکسوم شکافیدین نې تانگ
کیم، اېرور کۆنگلومگه کیرگن چابکِ عیار شۆخ.

وه، نې تانگ هر لحظه بې‌طاقتلیغیم کیم، دلبریم
باوجودِ حسن، هم شیرین اېرور، هم بار شۆخ.

تا یېتیشگه‌ی جانغه یېتکورگن کۆنگولگه یوز بلا،
شکر اېترمېن کیم، نصیب اۆلمیش منگه دلدار شۆخ.

شۆخلردین توز قدم قۆیماق چو کېلمس، واقف اۆل
کیم، ستمگر چابکې دور چرخِ کجرفتار شۆخ.

گر دېسنگ کیم جانغه یېتمه‌ی هر زمان بیر جوردین،

ای نوایی، پند ایشیت، یار ایسته‌مه بسیار شۇخ.

۱۱۰

وه که، هجران شربتیدین بیزگه بۇلدی کام تلخ،
هر کیشی زهر ایچسه بۇلغه‌ی کام انگه ناکام تلخ.

هجر یېتسه می بیله دېدیم آوونغه‌یمېن، ولېک
یارسیز بار اېرمیش ایچمک بادهٔ گلفام تلخ.

شامِ هجریمدین نې آگه اول که هجران تونلری
تانگغه تېگرو تۇکمه‌دی شۇرابه‌نی بیر شام تلخ.

شربتِ صبر آتینی توتمنگ که، بیر آی هجریدین،
آغزیمه حیوان زلالین ایله‌میش ایام تلخ.

آغزیدین اچّیغ سۇز ایتیب ظاهر اېتسه زهرِ چشم،
عیب اېمستور پسته شۇر و تانگ اېمس بادام تلخ.

جامِ هجران چېککه‌لی بیلدیم که، جورینگ صعب اېمس،
می نېچه تلخ اۇلسه، کۇرمس آنی زهرآشام تلخ.

ناصبور اۇلمس کۇنگولگه یېتسه خونابِ فراق،
نې اوچونکیم تلخ می ایچکندین اۇلمس جام تلخ.

عمر شهدی بس چوچوک دور، لېکن آخر قیلمه‌سه
مرگ زهری بیرله آنی دهرِ نافرجام تلخ.

وصل جامیدین نوایی اېلگه بۇلدی بهره نۇش،
وه که، هجران شربتیدین بیزگه بۇلدی کام تلخ.

۱۱۱

سالدی بیر آیدین ایرو مېنی ابتلاغه چرخ،
قالدېگ اۇز آیی هجریده مېندېک بلاغه چرخ.

گر خان و مانیم ایسته‌مس اېردی قرا، نېدین
قیلدی اسیر اول کۇزی، قاشی قراغه چرخ.

© ezgi itlar adi

فرهاد بیرله وامق و مجنون چیقیب ایدی،
سالدی مبنی الر عوضی دیب اراغه چرخ.

اول نې قویاش دورور که بجز صدقه ایله‌مک،
تاپمس انگه اؤزین نبچه قیلسه مراغه چرخ.

نې رہو و مکر ایرور که کیریب عشق یؤلیدین،
بې‌چاره قیلدی سلطنت اهلین گداغه چرخ.

غم شامی باردی اول قویاش انداق که گردینی
تاپمس تیلب اؤکوش کؤز ایله توتیاغه چرخ.

می توت که، فانې اؤلدی فلکدین بسې بنا،
هرگز خلل بیتورمه‌دی دیرِ فناغه چرخ.

اهلِ وفا یؤق ایرسه، نې تانگ، چرخ جوفیده
هرگز چو میل قیلمه‌دی رسمِ وفاغه چرخ.

تقدیردین نې کیلسه، نوایی، اطاعت ایت
کیم، سبن کیبی زبون ایرور امرِ قضاغه چرخ.

۱۱۲

خانقه‌ده حلقهٔ ذکر ایچره غوغا قیلدی شیخ،
اهلِ دلله نقدِ اوقاتینی یغما قیلدی شیخ.

اول بیری دام ایردی، بو بیر دانه ایل صیدی اوچون،
هر قچان کیم عزمِ تسبیح و مصلا قیلدی شیخ.

یا خیالِ بنگ یاخود خانقه فکری ایدی،
هر کرامات و مقاماتې که افشا قیلدی شیخ.

کف ساچیب، فریاد ایتیب، سیکریب، پریوشلرنی صید
قیلغه‌لی، دیوانه‌لیغلر آشکارا قیلدی شیخ.

تؤق چیقیب خلوتدین، اؤزنی رؤزه دیب، جُهّالدین
اسرو کؤپ نادانني اؤز طوریغه شیدا قیلدی شیخ.

باوجودِ مسخ و نادانلیغ مرید ایلر اوچون
کؤپ اؤزیدین مسخ و نادانراغنی پیدا قیلدی شیخ.

دیر پیری‌نینگ مریدیمبن که فیضِ عام ابرور،
خانقه‌ده فیضِ عام ابلدین تمنا قیلدی شیخ.

دیر ارا تیندی قولاغیم، راهبا، ذکرینگ بخیر
کیم، سحر ذکر ایتوریده کؤپ علالا قیلدی شیخ.

ای نوایی، خرقه‌سین بیردی، کرامت ایله‌دی
کیم، منگه ترتیب وجهی رهنِ صهبا قیلدی شیخ.

۱۱۳

ساچینگ که هر طرف ایردی بیر معنبر شاخ،
حیات گلشنی‌نینگ سنبلی دورور هر شاخ.

باشینگدین اَیریلیبان شاخ-شاخ کیم کؤرمیش
بو نوع سنبلِ تر بؤلغنین سراسر شاخ.

یشیل تؤن و ایکی یینگ بیرله قامتینگ اول سرو
که، ایکّی یانیدین اَیریلمیش ایکّی اخضر شاخ.

قدینگ خرامیده ایلگینگ جفاسی اؤکسومه‌دی،
غریب نخل که، دایم انگه بیرور بر شاخ.

لبینگ که، بادهٔ لعل اندین آقتی مست اؤلغچ،
ابرور مشابهِ مرجان و انده احمر شاخ.

قدی حیاتیم ابرور، اورسه تاش و تارتسه تیغ،
بو نخلدین خوش ابرور گر ثمر دورور، گر شاخ.

چو یاغدی تاشی نوایی‌غه کؤپ شکست اؤلدی،
قوروق بیغاچقه یاغیب ژاله سیندی اکثر شاخ.

© Ezgi Etkileri Yurt

۱۱۴

آدم که، بشر نسلی سلکیگه اېرور پیوند،
صورتده سنگه والد، معناده سنگه فرزند.

یوسف که، جمال ایچره معدوم اېدی مانندی،
تاپمه‌دی ملاحتده حسنینی سنگه مانند.

عیسی دمیدین اۏلگن کیم، روح تاپر اېردی،
بیلگچ که، تاپر دینینگ، جان تاپتی بۏلوب خورسند.

دوران چمنیدین سېن اول لحظه که، چیقدینگ، گل
تیرناغلر ایله قیلدی رخسارینی یوز پرکند.

شهلرغه گدا انداق کیم کېلدی بوکون محتاج،
تانگله بۏلوبان شهلر احسانیگه حاجتمند.

گېسو سنگه بۏلمیشدور چون سلسلهٔ مقصود،
مجنونونگ اېرور جانلر، قیل سلسله بیرلن بند.

شکّرگه عذوبتده نطقونگ نې عجب کولسه
کیم، اېرنینگه اېش بۏلمیش اخلاق ارا شکّرخند.

یۏق بۏلدی کلامینگدین اسفارِ سما برچه
اسفارِ سماوي‌دین بۏلغن کیبی یۏق پاژند.

نې کېلسه نوایی‌غه سېندین یوز اېوورمس کیم،
اول ذرّه دورور، سېن مهر، اول بنده و سېن خاوند.

۱۱۵

سېن اۏز خلقونگنی توزگیل، بۏلمه اېل اخلاقیدین خورسند،
کیشیگه چون کیشی فرزندی هرگز بۏلمه‌دی فرزند.

زمان اهلیدین اۏز پیوند، اگر دېسنگ بیراو بیرله

قیله‌ی پیوند، بارې قیلمه‌غیل نااهل ایله پیوند.

کۆنگول کامینی قۆی، گر خود مېنینگ دېوانه کۆنگلومنی
تاپرسېن اۆیله یوز پرکند و سال هر ایتگه بیر پرکند.

اېشیتمه‌ی خلق پندین، طرفه کیم پند اېلگه هم دېرسېن،
قیله آلسنگ، اېشیتگیل پند، سېن کیم، اېلگه بېرمک پند.

بو فاني دیر ارا گر شاهلیغ ایستر اېسنگ، بۆلغیل
گدالیغ نانیغه خورسند و بۆلمه شهغه حاجتمند.

بۆلوب نفسینگغه تابع، بند اېترسېن توشسه دشمننی،
سېنگه یۆق نفسدېک دشمن قیله آلسنگ انی قیل بند.

شکرلبلر تبسم قیلغنین کۆرگچ کۆنگول بېرمه
که، بېدللرنی اچّیغ ییغلتور آخر بو شکّرخند.

جهان لذّاتینی شیرین کۆررسېن، لېک بندینگ دور،
گرفتار اۆلمه، واقف بۆل که، قید و قند اېرور مانند.

کۆنگولدین جهل رنجی دافعی گر ایسته‌سنگ باردور،
نوایی باغی نظمی شکّرستانیده اول گلقند.

۱۱٦

یاپ اول یوز آیینه‌سین، چېکسم آهِ دردآلود،
بو وجهدین که قیلور میل خوبلر ساری دود.

جهان که آهیم ایله تیره دور، اېمس ممکن
بو شام دفعی، یوزونگ صبحی بۆلمه‌یین موجود.

یوزونگده هر ساریدین اېگمه قاش اېرور یاخود
بت آلّیده ایکی هندوغه واقع اۆلدی سجود.

می ایچتی دېب مېنی یازغورمنگ، ای مسلمانلر،
که رحمتیدین اېمس ناامید گبر و جهود.

قدح که، دیرده ایسترمېن اوشبو کۆزگودین،

بیلینگ که مغبچه عکسی اېرور منگه مقصود.

قاورلر ایتلری اول کۆی ارا فغانیمدین،
نې ایت که کۆپ اولوسه، اېل ارا بۆلور مردود.

دېدیم که: سود قیله‌ی جان بېریب وصالی اوچون،
نوایيا، چو فراقیده عمر کېچتی، نې سود.

۱۱۷

قاشینگ محرابینی وصل اهلی اېتمیش قبلهٔ مقصود،
باشیم یوز قتله اورسم بېرگه هجرینگدین منگه نې سود.

ایچیمده عشقدین یوز برق و دم اورماقه زَهرەم یۆق،
اوی ایچره اۆت سالیب، وه، مشکل اېرمیش اسره‌ماغلیغ دود.

یده تاشیغه قان بېتگچ یاغین یاغقندېک، ای ساقي،
یاغر یامغوردېک اشکیم چون بۆلور لعلینگ شراب‌آلود.

چو قۆیدونگ داغ، تیندوردونگ کۆنگولنی دردینگ ایستردین،
درم بیرله گدانی اۆیله کیم، قیلغه‌ی کیشی خوشنود.

جنون بو بۆلسه‌کیم یاغدی پریوش طفللر تاشی،
مناسب دور بو تاشلر عقل اېشیگین قیلغه‌لی مسدود.

تۆکولدی گل، فغان بس قیلدی بلبل، شکر کیم، بارې
سېنینگ حسنونگ، مېنینگ عشقیمده نقصان بۆلمه‌دی موجود.

تون و انجم دېمه دورانغه راحت قیلمه‌سون دېب میل،
قضا گل‌میخلر قاقتی قیلیب گردوننی قیراندود.

خرابات و مناجات اهلی‌نینگ مطلوبی سېن دورسېن،
منگه کۆرستمه‌سنگ یۆل نَیله‌یین، قی ساری دور بهبود.

نوایی، کعبه ذکرین قۆی که، بیز دیرِ فنا ایستب
ذَهَبْنَا وَادِیَالْمَقْصَد، وَجَدْنَا ماهُوَالْمَقْصُود.

۱۱۸

ای عارضی نسرین، ساچی سنبل، قدی شمشاد،
بلبل کیبی هجرینگده ایشیم ناله و فریاد.

صید اؤلدی کؤنگول کؤزلرینگه، وه، قوتولور مو
بیر قوش که انینگ قصدیده بؤلغه‌ی ایکی صیاد.

اول مکتب ارا کیم اؤقودونگ ناز رموزین،
گؤیا که، وفا علمین اونوتمیش ابدی استاد.

اشکیمنی کؤروب تبز بؤلور کؤنگلی جفاغه،
آرپ، ایتیمس چونکه سویی بؤلمه‌سه فؤلاد.

مینگدین بیر ابمس اؤز یوره‌گی زخملریدین،
هر نبچه که تاغ بغرینی زخم ایله‌دی فرهاد.

اؤلوکنی کیشی دفن ابته آلمس، ولیِ هر کون
یوز تیغ قیلور دفن کؤزونگ بؤلغه‌لی جلّاد.

گل یفراغی تیرناغلر ابرور بو چمن ایچره،
بلبل پر و بالینی یولوب بیرگه‌لی برباد.

نیِ عیب، نوایی کیبی دیوانه‌لیغ ابتسه،
هر آدمیِ کیم، بؤلسه انینگ یاری پریزاد.

۱۱۹

ایله‌مس هر نوع بؤلسم اول بتِ رعنا پسند،
بؤلمه‌غن کؤپ یخشیراق عالمده مبندبک ناپسند.

عمر اؤتوب بیر خدمتیم اول آی پسندی توشمه‌دی،
وه نیِ عمر ابرکین، نیِ قیلسم ایله‌گه‌ی آیا پسند.

یار اگر مشکل‌پسند اؤلمیش، کؤرونگ مشکل که، بار
مبنده یوز مشکل ایش، اول قیلمس بیرین اما پسند.

عشقیده قیلدیم جهاندین قطع و جاندین هم، نیِ سود،
چونکه اول جان و جهانیم ایله‌مس قطعا پسند.

© ازی ایلیاری

ای کؤنگول، کویدور طمع تخمین، تمنا مزرعین،
بو اېکیننی چونکه هرگز قیلمه‌دی دانا پسند.

دولتِ فقر ایسته‌گیل، نېچونکه بار، اول کؤی ارا
صدق ایله کیرگچ، اگر اعلا و گر ادنا پسند.

چون فنا شالینی کییدیم اطلسینگ ییغ، ای سپهر
کیم، بو بازار ایچره اېرمس هرگز اول کالا پسند.

ساقیا، ببر اؤت که، کول قیلغه‌ی وجودوم خرمنین،
ایله‌مان حیوان سویین کیم، ایله‌گه‌ی احیا، پسند.

بو نیِ عقل و زهد بؤلغه‌ی، زاهدا کیم، قیلمه‌غه‌ی
مېن کیبی عالمده بیر دېوانهٔ رسوا پسند.

کېچ بو باغ و گللریدین هم نوایی کیم، اېمس
اهلِ تحقیق آلّیده دنیا و مافیها پسند.

۱۲۰

تاپقه‌لی خاکي تنیمغه ناوکِ عشقینگ کشاد،
کؤنگلوم ایتور خیرِ مقدم، جانیم ایتور خیرباد.

خط مو دور یاخود بیاضیده یوزی‌نینگ کلکِ صنع،
خوبلوغ طغراسینی زنگار ایله قیلدی سواد.

خطّی‌نینگ وصفین یازرمېن کیرپیک و خالی بیله،
خط یازرده چون ضرورت دور قلم بیرله مداد.

طعن قیلمنگ کیم، بؤلوب عاشق مرادي تاپمه‌دینگ
کیم، اېرور بیزگه بو ایشتین نامراد اؤلماق مراد.

کیردی گر شیدا کؤنگول، ای عشق، ناصح پندیغه،
غم یېمه دېوانه‌لر خوییغه بؤلمس اعتماد.

بو نفس کیم اؤلگه‌لی یېتمیشبیز آنینگ یادیدین
مسیحا بیر عیادت بیرله قیلمس بیزنی یاد.

ای نوایی، غم یېمه باشینگغه بۆلسون مستدام
اول که باردور وارثِ تختِ جم و تاجِ قباد.

۱۲۱

عارضینگ مشتاقی دور بو کۆز که، بۆلمیش دردمند،
گرچه باردور دردلیغ کۆزگه یاروغلوقتین گزند.

درد اۆتین یاقتی کۆزومگه هجر، چون کۆردوم یوزین،
کویدورور البته هر دارو که، بۆلغه‌ی سودمند.

بو قیزرغن کۆز ارا مردم اېمس کیم اېل کۆزی،
تېگمه‌سون حسنونگغه دېب اۆت اوزره سالیېمېن سپند.

تاکیم اول بېمار کۆز آشفته‌سی بۆلمیش کۆزوم،
ایسته‌بان جنسیت آغریق شېوه‌سین قیلمیش پسند.

کۆزلریم لعلیغه همرنگ اۆلدی، وه، نې حال اېکین
کیم، بو اچّیغ ییغله‌غن سایی اول ایلر نۆشخند.

کۆزنی بیر ایز توفراغیدین روشن اېت کیم سود اېمس
صافِ کافوري چېکیب آسماق انگه مشکین پرند.

اول قویاش هجرینده بیلمان کیم، نوایی کۆزیگه
برچه عالم تیره دور یا باغله‌میشدور چشم‌بند.

۱۲۲

چېکر اون کۆنگلوم اورسنگ تیغِ بېداد،
نې تانگ، سو قۆیغچ اېتمک شعله فریاد.

کۆنگول سېنسیز تاپر غم شادلیغدین،
غمینگ یېتگچ ولې ایلر انی شاد.

نې تانگ مجنونلوغوم کیم، جلوه ایلر
کۆزومگه لحظه‌ـلحظه بیر پریزاد.

کۆنگولنی، ساقیا میدین قیلیب خوش،

بوزوغنی سیل ایله ایلرسین آباد.

مینی شاد ایله‌گیل بیر جرعه بیرله
که، غمدین جانغه یئتتی جانِ ناشاد.

صنم آلّیده میدین باش کؤترمان
که، قیلدی دیر پیری موناق ارشاد.

سینینگ یادینگ بیله اؤلدی نوایی،
تیریگ بؤل، گرچه آنی قیلمه‌دینگ یاد.

۱۲۳

جلوه‌ده حسن اهلی ایچره کؤرمیشم بسیار قد،
قامتینگدیک ظاهر ایتکن کؤرمه‌دیم رفتار قد.

کؤییگه بارورغه یؤل بیردی الفدیک فال ارا
چونکه مین قیلدیم تغافل، ظاهر ایتتی یار قد.

نی صنوبر قالدی اؤز حالیده، نی گل باغ ارا،
گل کیبی یوز بیرله کؤرگوزدونگ صنوبروار قد.

یوز کؤنگول بیرله صنوبر بیدل اؤلغه‌ی قدّیغه،
جلوه بیرسه، زارلر کؤنگلین آلیب دلدار قد.

صنع کلکی بیر الف چیکمیش قدین کیم، اؤخشه‌مس
بیر انگه حسن اهلی تارتیب مشق اوچون بسیار قد.

عازِم میخانه‌مین کیم، ناگه اول جانب منگه
کؤرگوزوب قیلدی نهان اول مهوشِ خمّار قد.

ای نوایی، اول قویاش وصلین گدالیغ قیلغه‌لی
ظاهر ایلبمین سریغلیغ دلق و گردونوار قد.

۱۲۴

مینین اهل هر سؤز دیسه، باور قیلور اول سروقد،
یؤق منگه سؤز دیرگه حد، هر نی دیسم هم برچه رد.

چون دېسه مقبوللر کۆپ نکته، مېن مردودمېن،
مېن که قَولوم برچه رد، سۆز دېرگه تاپقه‌یمېن مو حد.

بېوفا احبابدین بیر هم منگه بۆلمه‌ی ممد،
طرفه کۆر کیم، برچه ایلر مدعی ساری مدد.

طرفه‌راق بو دور کیم، اول کیم جان انگه قیلدیم فدا،
باور ایلب حالیمه هر نېچه، دېب اهلِ حسد.

دهر اېلیدین گۆشه توتماق بۆلدی اولا اۆیله کیم،
توتمه‌غه‌ی اول قوم آتین، تاپسه کیشی عمرِ ابد.

ساقیا، ببهوش‌دارو اېز، دغی توت باده کیم،
اندین اۆلسون هوش، دارو ایله زایل کیم خرد.

رندلر سرخیلی مېندورمېن بوگون دیر اهلیغه،
میکده توفراغیدین مسند منگه بس دور سند.

عشق وادیسینده مقصد ایچره دور اوّل قدم،
اۆزلوگونگ کۆهِ بلاسی بۆلمه‌سه آلینگغه سد.

ای نوایی، قیل فنا حاصل که، ایستر چاغده دۆست
بېلگه رست ایلب اېتک تېبررگه بۆلغه‌یسېن مُعد.

۱۲۵

یۆق که آهیمدین قیلیبدور تیره بو ویراننی دود
کیم، قارانغو ایله‌میش ویرانهٔ دوراننی دود.

دودِ آهیم کیم، چیقر اوی تونگلوکیدین بوتره‌بان،
داشخانه ایله‌میش بو کلبهٔ احزاننی دود.

آه دودی مو اېکین، یا عشق اویومگه سالدی اۆت،
بو که توتمیش حجره و گنبدنی دود، ایواننی دود.

هجر زندانی سیه‌چال اۆلدی آهیم دودیدین،
اېمدی زندان اېتتی عشق اهلیغه بو زندانی دود.

آه وقتی چون آقر اشکیم قرا هجران تونی
مُهره‌ای ایلر شبه هر بیر درِ غلتاننی دود.

تیره آهیم هر دم انداق تؤلغه‌شور بؤغزومغه کیم،
چیققه‌لی قؤیمس کؤنگولدین ناله و افغاننی دود.

کپچه اول آی کؤیی دوریده چپکییمپن اؤتلوغ آه،
خیلِ انجمنی شرر بیل، گنبدِ گرداننی دود.

چرخ ماتم کسوتی بپرمیش منگه یا آهدین
پردهٔ شبگون بیله یاپمیش مپنِ عریاننی دود.

باده شمعی بیرله، ای ساقي، یاروت کؤنگلومنی کیم،
آهدین قیلمیش قاره بو کلبهٔ ویراننی دود.

عالم اهلی‌نینگ وفاسیزلیغلریدین چپکسم آه،
سنبلستان ایله‌گه‌ی یوز گلشن و بؤستاننی دود.

ای نوایی، اسرو روشن اپردی هجریم شامی کیم،
تیره آهیمدین قراراق هم قیلور هجراننی دود.

۱۲۶

اونوتمه‌غیل که تا هجر اپتتی بپداد،
مپنی بیر نامه بیرله قیلمه‌دینگ یاد.

کؤنگول یاد اپتمسینگدین بؤلسه غمگین،
ولي روحوم اپرور یادینگ بیله شاد.

بوزوغ جسمیم اویین ییقتی فراقینگ،
بو اویده کؤپ بوزوغلوغ قیلدی بنیاد.

کول اؤلدی سرو تا گل‌گشت اپترگه
قدینگ بزمِ طربدین قؤپتی آزاد.

مپنی گه دشت و گه تاغ اوزره کؤرگن
تیریلمیش ساغینور مجنون و فرهاد.

© ازبکی لغتی

کۆنگولنی می بیله معمور قیل کیم،
خمارِ دور انی قۆیمس آباد.

نوایی تبلبه بۆلغن چاغده کۆردی،
پري بیرله انی ساغیندی همزاد.

۱۲۷

وه که، هر ساعت بۆلورمېن وصلیدین پېتکچ نوید،
یاردین امّیدوار، اما اۆزومدین ناامید.

دېدی، مهمانینگ بۆلوب یوز جور ایله ایله‌ی هلاک،
وه که، بار اول شۆخ‌نینگ هر وعده‌سینده یوز وعید.

قتلیم اېتتینگ، ایله‌سونلر اېلتیبان کۆیونگده دفن
کیم، بارور جنتقه ظلمونگ تیغیدین بۆلغن شهید.

تیکتی کۆکسوم چاکین و تیغین تنیمده قیلدی گم،
اېل اېشیکنی قفل اېتیب توفراققه کۆمگندېک کلید.

ایسلرەم کۆیونگ ایتی‌نینگ نېچه‌سین، نې ایشکه کیم
آنچه آسایش دماغیمغه پېتورمس مشک‌بید.

دۆست چون جان ایچره دور قۆی، «نَحْنُ اَقْرَبْ» سۆزینی
توت بۆیون بس کیم، یقینراق کېلدی «مِنْ حَبْلِ‌الوَرِید».

ای نوایی، شه خیالین اسره کۆز ملکی ارا
کیم، اېرور هم «باغِ زاغان» انده هم «باغِ سفید».

۱۲۸

ایش منگه قیلماق دورور اول شۆخِ بې‌پروانی یاد،
اول اونوتمیش آنی کیم، قیلغه‌ی مېنِ شیدانی یاد.

خلد ارا بۆلسم انینگ کۆیین ساغینغوم، وه، نې تانگ
غربت ایچره ایله‌مک اېل منزل و مأوانی یاد.

بۆیله کیم لعلینگ میی‌نینگ شوقیدین مست اۆلمیشم،
باده‌دېک قانیم تۆک، اېتسم بادهٔ حمرانی یاد.

لعلی اپلنی تیرگوزورده اؤزگه‌لرنی یاد اپتر،
اؤلتورورده غمزه‌سی ایلر مېنِ رسوانی یاد.

رشکدین ببخود تیلرمېن خلقنی کیم، قیلمه‌غه‌ی
جنسِ آدم اول پری‌پیکر ملک‌سیمانی یاد.

کؤر مونی کیم اندین اؤزگه کیمسه بار مو یادیمه،
ای که دېرسېن، قیلمه‌غیل اول چابکِ زېبانی یاد.

دیر پیری ایلگیدین زنّار اپترمېن آرزو،
هر قچان کیم، ایله‌سم اول دلبرِ ترسانی یاد.

دؤست یادیدین کؤنگولنی اؤیله ایسترمېن تؤله
کیم، اول ایله‌ی آلمه‌غه‌ی دنیا و ما فیهانی یاد.

چونکه توفراغ اؤلدی یادینگدین نوایی سېن دغی،
نېتتی قؤیسنگ جرعه‌ای توفراققه، ایلب آنی یاد.

© ezgi iştiraki yurdu

۱۲۹

زهد و طاعت شهدینی اهلِ زمان کۆرمس لذیذ،
هر نې نافع دور، مریضِ ناتوان کۆرمس لذیذ.

ظلمت اهلی غفلت ایسترلر که عالم کامینی
اویقوچه شبگیر قیلغن کاروان کۆرمس لذیذ.

قوتِ باطن ایسته کیم، ظاهر غذاسی بیرله طبع
بیر زمان گر تاپسه لذت، بیر زمان کۆرمس لذیذ.

عار اېتر پشمینه‌دین ابله تیلب زررشته‌نی
کیم، اېشک حلوانی انداق کیم سمان کۆرمس لذیذ.

هر نې اېلدین قوتقرور لذتلیغ اول دور کیم، فقیر
مهر قرصین اۆیله کیم بیر پاره نان کۆرمس لذیذ.

یوتمه‌یین خونابه یېتمس وصلی آنینگ، اهلِ عشق
تاپسه کوثر شربتی، انداغ که قان کۆرمس لذیذ.

تاپمه‌یین لذت نوایی سالدی کۆزدین اشکدېک
باده‌نی تا خسروِ صاحبقران کۆرمس لذیذ.

۱۳۰

اېمس غمیمنی یازر خطقه زرفشان کاغذ
که، شعله چېکتی دیمدین بیتیر زمان کاغذ.

سپهر دوری بو سرگشته آهیدین بۆلمیش،
مگر بو آه توتون بۆلمیش، آسمان کاغذ.

تیریلمیشم بیتیگینگدین قیلورده مُهر، مگر
لبینگغه تېگدی و کېلتوردی تحفه جان کاغذ.

عذار و لعلِ لبینگ وصفینی قچان یازدیم،
آقیب کۆزوم یاشی گلرنگ بۆلدی قان کاغذ.

آچیلدی خسته کؤنگول رقعه‌سین یره‌مغه یاپیب،
یاروغ بؤلور اپمیش اوی، بؤلسه تابدان کاغذ.

یازر فرشته قویاش صفحه‌سیغه وصفینگنی،
مگر کیم اول فلکي تاپمس آبدان کاغذ.

کؤنگول شکافیغه کاغذ ارا اپرور مرهم،
غمیم سؤررغه رقم قیلسه دلستان کاغذ.

کؤنگول صحیفه‌سین اسره خطور بحریدین
که، سوغه ضایع اؤلور توشسه ناگهان کاغذ.

خمار دفعیغه قوللوق خطین تیلر ساقي،
نواییا، دپمه حجت کپتور روان کاغذ.

۱۳۱

دپمه‌گیل کؤیینی بپ‌نام و نشانلرغه ملاذ
کیم، اپرور تاجده و، ملک‌ستانلرغه ملاذ.

آچسه‌لر لعلِ میی شوقی بیله میخانه،
ساحتی بؤلغه‌ی الم دفعیغه جانلرغه ملاذ.

اپل یاغیندین پنه ایستر کیبی کؤیونگ یادی
وادیِ فرقت ارا اشک‌فشانلرغه ملاذ.

دیر پیری قولیدورمپن کیم، انینگ درگاهی
یخشیلرغه پناه اؤلدی و یمانلرغه ملاذ.

حبّذا، عشق که کِریاسی فضاسی دور انینگ
برچه بپ‌منزل و مأوا و مکانلرغه ملاذ.

کیر فنا ملکیگه فارغ که، اپرور اول کشور
آهِ سؤزانلر ایله اشکِ روانلرغه ملاذ.

شاهِ غازي اپشیگین تپنگری بسپ توتسون کیم،
ناتوانلرغه پناه اؤلدی و خانلرغه ملاذ.

۱۳۲

ای ذاتینگه هر نېچه قیلیب عقل تفکر،
اول فکرگه بۇلمه‌ی ثمرې غیرِ تحیُّر.

یوز مهرگه نېتسون چو اېرور موجبِ حیرت
هر ذرّه که، تحقیقیده عقل اېتسه تفکر.

ادراکِ کمالینگنی خرد حدّی ساغینگن
بیر قطره ارا ایله‌دی یوز بحرِ تصور.

کونین عدم بۇلسه، وجودونگغه نې تغییر،
گر موج سکون تاپسه، تېنگیزگه نې تغیُّر.

قهرینگ یۇق اېتر خلقنی کیم تورغه‌لی بۇلمس،
صرصر یۇلیده پشه گروهیغه تهوُّر.

بو طرفه که، دفعینی یریم پشه‌غه قۇیدونگ،
هر پیل نهادې که سنگه قیلدی تکبُّر.

هجرینگ تونیده شمع کیبی قالدی نوایی،
هر تون نې عجب کویسه تۇکوب اشکِ تحسُّر.

۱۳۳

پریم بۇلسه، اوچوب قاچسم اولوستین تا قناتیم بار،
قناتیم کویسه اوچماقدین، یوگورسم تا حیاتیم بار.

چیقیب بو دیردین عیسی‌غه نېوچون همنفس بۇلمه‌ی،
بحمدالله تجرد بیرله همتدین قناتیم بار.

خلایق صحبتیدین مینگ غمیم باردور که، مفت اۇلغه‌ی،
اگر مینگ جان بېریب بیلسم که، بیر غمدین نجاتیم بار.

چېکیب اغیاردین یوز جور و تارتیب یاردین مینگ غم،
نې اۇزگه خلقدین غیرت، نې اۇزومدین اویاتیم بار.

کېچیب کؤزدین یازه‌ی بیر خط که، دهر اهلیغه کؤز سالمه‌ی
بو دم کیم، کؤز سوادیدین قرا، کؤزدین دواتیم بار.

تیلر کؤنگلوم قوشی عنقادین اؤتسم ناری یوز وادي،
مونونگدېک سیر اېترگه قافدین آرتوق ثباتیم بار.

نوایی، بیل که شه کؤنگلی منگه قید اؤلمه‌سه، بالله،
اگر، کونینغه خاشاک چاغلیغ التفاتیم بار.

۱۳۴

کېمه آغزی دېمه کیم، عشقینگده کؤکسوم چاکی دور،
بحر موجی یؤق که، اشکیم سیلی‌نینگ کؤلاکی دور.

سوده اېرمس مهر عکسی، بلکه دریا جانیغه
سالغن اؤتلر خسته جانیم آهِ آتشناکی دور.

خس اېمس گرداب ارا کیم باشینگه اېورولگه‌لی
سو اوزه سرگشته عاشق جسمی‌نینگ خاشاکی دور.

وه که، اول کشتیده دریاکُش، منگه خود یؤق حیات
اېل دېگندین کیم، فلان‌نینگ کافرِ بېباکی دور.

اول بلیغ توتقنده سالیب شصت و آنینگ رشکیدین،
سودین اَیریلغن بلیغ ینگلیغ کؤنگول تاپاکی دور.

کؤرمه فقر اهلی سرشکی بحریده هر یان حباب
کیم، فنا کوکبلری، بلکیم بلا افلاکی دور.

ای نوایی، کېمه تیری کؤکسوم ایچره هجر اؤقی،
کېمه آغزی گؤییا عشقیده کؤکسوم چاکی دور.

۱۳۵

آغزیم اچیتقن دم-بدم اول لعلِ شکّرخند اېرور،
وه-وه، توز اېرمیش اول که، مېن قیلدیم گمان کیم، قند اېرور.

اؤتسنگ غمیم صحراسیدین، قانلیغ کؤنگول اجزاسیدین،

هر لاله برگین انگله کیم، بیر داغلیغ پرکند اپرور.

کؤیونگده مونگلوغ جانغه تن، یوز زخم ایله دور خرقه‌ای
مرهم بیله قؤیغن ماموق هر یان انگه پیوند اپرور.

مجنون کؤنگول قیلمس هوا هر یان اؤقونگدین گؤییا
کیم، بو تپمور بیرله ییغاچ حبسیغه آنینگ بند اپرور.

باققچ قویاش رخساریغه اندین قیلورمپن کؤز یاشی
کیم، اول مسافر آییمه حسن ایچره بس مانند اپرور.

غم برقی و محنت تونی زاینده بؤلسه عشقدین،
تانگ یؤق که اؤتقه گه شرر، گاهپ توتون فرزند اپرور.

دنیا عروسی زلفینی توتقن نپ آگه فقردین،
گنج ایسته‌مس اول کیم، ییلان توتماق بیله خورسند اپرور.

مینگ ناله تارتیب کؤرمه‌ی اول گل وصلین آخر اؤلگنیم،
بو باغ‌نینگ بلبللری گر بیلسه‌لر، خوش پند اپرور.

کؤز اوچی بیرله باقتینگ و قییدینگ نوایی کؤنگلینی،
بیلدینگ آنی کیم، بیر قییا باقماقله حاجتمند اپرور.

۱۳٦

اپل تیلیدین جانیمه گر یوز بلا موجود اپرور،
غم ییمان، گر اول قیزیل تیل تیغِ خون‌آلود اپرور.

یوز اوزه سیمین زنخدانینگده خطِ مشکبوی،
اؤتقه قؤیغن آلمه‌دین گؤیا که چیقتن دود اپرور.

جان بپریب آلدیم جنون و عشق تا بؤلدوم فنا،
اللّٰه-اللّٰه، اول نپ خوش سودا، بو نپ خوش سود اپرور.

هجر بپدادیدین اول یوز شوقی آرتر هر نپچه
کیم، خزان آسییدین گل یفراغی نابود اپرور.

کسوتپ دور خلقتیم عشق آفتی شخصیغه کیم،
رشتهٔ جان انده تار و تارِ جسمیم پود اپرور.

قیلمه‌دینگ عهدینگده بیر عهدیٖ که قیلغه‌یسہن وفا،
بہوفالر عهدی موناق گؤییا معهود اہرور.

مهر ایسی بو مجمرِ فیروزه‌دین کؤز توتمه کیم،
برچه قد شمشادی بو مجمر ایچینده دود اہرور.

ای که قدّینگ بؤلدی خم، عالم بیله قیل خیرباد
کیم، خم اہتمک قد همیشه لازِم پدرود اہرور.

ای نوایی، اہرمس اول ظالم کؤزی اویقوده کیم،
ظلم اہشیگی شاهِ غازیٖ عدلیدین مسدود اہرور.

۱۳۷

ییغله‌سم کؤنگلومگه ایشیم آهِ دردآلود اہرور،
اؤتقه کیم یاغمور یاغر آنینگ نشانی دود اہرور.

لعلی شوقیدین کؤنگول خورسند اہرور خوناب ایچیب،
تہلبه‌گه رنگین سو بہرسنگ، می دہبان خوشنود اہرور.

یوز ایاغی توفراغیدین آلمان اوشبو وجه ایله
کیم، نہچه توفراغ ایچینده تورسه آلتون سود اہرور.

چیقمس آهیم شدّتیدین اول مهِ خیرگه‌نشین،
شمعغه فانوس یہلدین اسره‌ماق مقصود اہرور.

وصلین ایستب کؤپ اہنلدیم، قاودی کؤییدین مہنی،
بؤلسه مبرم‌شہوه، البته گدا مردود اہرور.

تلخ میدین، ساقیا، تاپتی چوچوک جانیم حیات،
ای بسا مکروه کیم، ضمنیده بیر بهبود اہرور.

تہلبه ایتدہک دور نوایی اول پریوششیز نیٖ تانگ،
آغزیدین گر اؤت ساچیب اعضاسی گردآلود اہرور.

۱۳۸

اول که یوز محنتقه جانیم عشقیدین پامال اہرور،

انگه رحم و منگه طاقت یۏق، عجایب حال اېرور.

زېب اېرور حسن اهلیغه اهلِ نظر نظّاره‌سی،
کۏز که، بلبل تیکتی گل رخساری اوزره خال اېرور.

خطّی شوقیدین تۏکولدی جسمیم اول ینگلیغ قوروب
کیم، سۏنگکلرده قلم کۏرگن ساغینغه‌ی نال اېرور.

لعلیدین کام آلمه‌غونچه بیلمه‌دیم شیرینلیغین،
برگِ گل زنبور کامی ایچره کیرگچ بال اېرور.

گلخني مجنوندېک آهیم چیققچ، آفقن یاشلریم
تېلبه کېپنیدین یوگورگن گۏییا اطفال اېرور.

بو چمن گلبرگی خوشرنگ اۏلسه، میل اېتمنگ که، اول
غازه بلبل قانیدین سورتر که رنگی آل اېرور.

ای نوایی، کیمگه کیم بیر جرعه چېکتی جامِ وصل،
سۏنگره هجران زهریدین یوز جامِ مالامال اېرور.

۱۳۹

یۏق عجب، لعلینگدین ار بېخودلوغوم آیین اېرور،
چونکه اوسروکره‌ک بۏلور هر می که، لب‌شیرین اېرور.

رز قیزی تا پرده‌درلیق ایله‌گه‌ی تلبیس اوچون،
شیشه معجر دور انگه و موجی آنینگ چین اېرور.

قان یاشیم تأثیریدین ساریغ یوزوم‌نینگ صفحه‌سی
کاغذي دور کیم، حنا سویی بیله رنگین اېرور.

مهلک اۏتومنی دمینگدین تېز قیلمه، ای مسیح
کیم، بو اۏتقه ماتم اشکی سوییدین تسکین اېرور.

اول پري عشقیده اشکیم لهو تخمی دور دېمنگ
کیم، ملک تسبیحیغه بو دانه‌دین تزیین اېرور.

آلمه‌یین یېردین قدم سیرِ مقامات ایله‌مک
چنگ پیریدین بو بزم اهلیغه کۏپ تلقین اېرور.

سیز و وصل، ای عیش اهلی کیم، نوایی جانیغه
انده هجرانِ ازل دېوانیدین تعیین اېرور.

۱۴۰

تا لبینگ شوقیده جسمیم غرقهٔ خوناب اېرور،
هر جنون تاشی انگه کیم، تېگدی لعلِ ناب اېرور.

گر اسیر اۏلدوم، تانگ اېرمس کیم، کۏنگول‌نینگ لامیدېک،
مبتلا کۏنگلومده زلفی تاریدین قلاب اېرور.

قدّی یادېکلرنی زار اېتمیش هلالي جام اوچون
اېگمه قاشینگ کیم، اۏزی راکع، اۏزی محراب اېرور.

کۏز قراسین یوب، سریغ عارضنی بې‌قدر اېتتی اشک،
گۏییا هر وجه ایله عین آفتی سیماب اېرور.

غم تونی گر تابسیز جسمیم کویر، وه نې عجب،
کویدورورلر کېچه کۏپره‌ک رشته کیم، بېتاب اېرور.

هر طرف نعل و الف جسمیمده، گۏیا عشق ارا
خطِّ ادباریمنی واضح قیلغه‌لی اِعراب اېرور.

سېنده دور مقصود گنجی، لېک جسمینگ دور طلسم،
وه که، بو گنج اول طلسم ایچره عجب نایاب اېرور.

ای نوایی، جسم ارا جان رشته‌سین توتقیل عزیز
کیم، باری لۏلیوشیم لعبی اوچون اسباب اېرور.

۱۴۱

اول پري کۏنگلی اوچون روحوم اسیر و زار اېرور،
بوالعجب تاشې قناتسیز قوشقه بدرفتار اېرور.

هر کېچه قان بیرله جسمیم صفحهٔ تقویم‌دېک،
گۏیی انجم تیرناغیدین سربه‌سر افگار اېرور.

کافرِ مستې دور اول کۏز کیم، کمندِ زلف انگه

© ezgi tekkai zari

یېشیبان یانیده قۇیغن رشتهٔ زنّار اېرور.

بختیم اویقوسیدین افغانلر چېکردین گۇییا،
هر کېچه کۇز یوممه‌ی انجم تا سحر بېدار اېرور.

ینگله کۇنگلوم وصل تاپتی رحم قیل، ای آه کیم،
تند یېلدین ینگی بوتکن یاره‌غه آزار اېرور.

قتلیمه اول کۇز سوادی هیأتیدین بغریغه
بیر قاره تاش باغله‌غن قان قیلغوچی خونخوار اېرور.

اۇقوسم نامه‌نگنی پېچ و تابلیغ بېخود تنیم
گۇییا کیم نامه‌نی چیرمب یوبارگن تار اېرور.

چون قویاشدېک یېرگه کیرگونگ، نې آسیغ، گر یوز قویاش،
مسندینگ طاقیده هر یان شمسهٔ دېوار اېرور.

تیرگوزوب، دېبسېن، نوایی جانیغه منّت قۇیه‌ی،
گر سېن اۇلتورسنگ که اول جان بیرله منّتدار اېرور.

۱۴۲

کۇنگول که، عشقیده دېرسېن بلا نې بۇلگوسیدور؟
نې کیم بۇلور، سنگه بۇلغه‌ی، منگه نې بۇلگوسیدور؟!

اول آی جمالیغه عشقیم خود آرته‌دور هر دم،
بو ایشته عاقبتیم، وه که، تا نې بۇلگوسیدور؟

دېمه نې بۇلگوسی اول زلف قیدیده، کۇنگلونگ
اسیر و واله و شیدا ینه نې بۇلگوسیدور؟

فراق دردیغه دېرسېن دوا نې بۇلغه‌ی اېکین؟
بو دردغه هم اۇزونگ دې، دوا نې بۇلگوسیدور؟

بهشت محنت اېمس، بۇلسه وعدهٔ دیدار،
وصال امیدی بار اېرسه، جفا نې بۇلگوسیدور؟

بو یۇل مسافری‌نینگ حالی، آه کیم، مطلق
بیلینمه‌دی که، نې نوع اۇلدی یا نې بۇلگوسیدور؟

© ezuvchilar.uz

نوایی، دېمه فانې بۆلوب وصالغه يېت،
منگه که هجر چېکيبمېن، فنا نې بۆلگوسيدور؟

۱۴۳

جفا قيلور بری گلچهرەلر، وفا قيلەکۆر،
وفا هم اېلگه قيلورسېن، ولې منگا قيلەکۆر.

نې تېلبەنی که، مقيد تيلرسېن، ای گردون،
انينگ سلاسلِ زلفيغه مبتلا قيلەکۆر.

دېسنگ حجابنی آلغەيلر، ای کۆز، آلّينگدين،
نې گرد انينگ يۆليدين قۆپسه توتيا قيلەکۆر.

تجلّی ايستەسنگ اول يوزدين اۆرتەبان جسمينگ،
کولی بيله کۆنگول آيينەسين جِلا قيلەکۆر.

اميدِ وصل ايله کۆيونگگه باردی خسته کۆنگول،
ييگيت‌ليگينگ حقی، اول حاجتين روا قيلەکۆر.

بيک نشيمن اېرور، ای کۆنگول، وصال اوجی،
طلب قناتی بيله اول طرف هوا قيلەکۆر.

نوايیا، چو المسيز مراد ممکن اېمس،
دېسنگ که، وصل تاپەی، هجر اۆتيغه ياقيلەکۆر.

۱۴۴

جانيم آرامی اوچون قاصد که جاناندين کېلور،
گۆيیا جانپرور نسيمې آبِ حيواندين کېلور.

نامه قاصد ايلگيدين، قاصد حبيبيم آلّيدين،
مژدۀ جان يېلدين و يېل ماهِ کنعاندين کېلور.

وعدۀ وصلی که جاناندين کېلور هجران کونی،
تيندورور کۆنگلومنی سۆز ينگليغ کيم، اول جاندين کېلور.

گوهرې‌دېک دور که، چيقميش خامەسی‌نينگ نۆکيدين

نامه اوزره شادلیغ اشکیم که مژگاندین کېلور.

شادلیغدین جان نثار اېتسم، نې تانگ کیم، بو خبر
هم کۆنگولدین، فی‌المثل، هم کۆنگلوم آلغاندین کېلور.

وه که، مضمونی دور اهلِ درد سرگردانلیغی،
هر بلا مکتوبی کیم، بو چرخِ گرداندین کېلور.

دېب اېمیش نامه‌مغه قیلمه‌یدور نوایی جان نثار،
انده جان بۆلسه قچان بو نوع ایش اندین کېلور.

۱۴۵

توتولمیش اېردی غضبدین اولوسنی قیلدی اسیر،
قویاش توتولسه، بلې، فتنه دور انگه تأثیر.

اگرچه یاده گره بۆلسه، اۆقی توز چیقمس،
قاشی گره بیله ظلم اۆقین اېتمه‌دی تقصیر.

کۆنگولنی کۆزلرینگ آلدی، نې تانگ، ایکی بۆلمک
بیر اهلِ دیننی ایکی مست کافر اېتسه اسیر.

کۆروب یوزیده غضب، زلفی سری قاچتی کۆنگول،
کۆنگولگه سایه کېره‌ک ایتیک اۆلسه مهرِ منیر.

خدنگینگ اۆتتی کۆنگول پرده‌سیغه یېتمس اېکچ،
نې حدِّ منع خصوصاً قضا اۆقیغه حریر.

غم اۆلسه، سالمه گرهلر قاشینگغه کیم، قیلمس
غلیظ اۆلوب بو قاره منعِ خامهٔ تقدیر.

نواییا، سنگه بو سۆزده شبهه‌ای بۆلسه،
قدح کېتور که، خطوطیده کۆرگوزه‌ی بیر-بیر.

۱۴۶

پریوشیم قرا بۆرکین که بیر یان اېگری قیلیبدور،
مگر که شمعِ جمالی فتیله‌سی اېگیلیبدور.

© ezgiizlidiwan

خط اېرمس اول که، چیقریب سوینی مهرگیه‌نینگ
قویاش صحیفه‌سیده رحمت آیتی بیتیلیبدور.

نې نوع سینگره‌مه‌یین هجر ارا که، بغریم و کۆنگلوم
فراق ایگنه‌لریدین اۆته-اۆته تېشیلیبدور.

دلیل اېرور که، کۆنگوللرنی قیلمیش اۆلغه‌سېن آزاد،
بو کیم سلاسلِ زلفونگ توگونلری پېشیلیبدور.

مسیح ایگنه‌سی مریم ایگیرگن ایپ بیله گۆیا
چیگیلیب، اېگنیگه جانبخشلیغ تۆنی تیکیلیبدور.

اگر مسیح دعاسی اۆلوگنی تیرگیزور اېردی،
نې نطق اېرور که، سۆکونچونگ بیله اۆلوگ تیریلیبدور.

تۆله قدح کېره‌ک ایچسم کۆنگولنی قیلغه‌لی خالی
که، انده دور اېلیدین درد و غصه کۆپ یېغیلیبدور.

فلک دقایقیدین کیمسه باش چیقرمه‌دی هرگز
کیم، اوشبو رشته‌نینگ اسرو توگونلری چیگیلیبدور.

کۆپ اېتمه وعده نوایی‌غه وصل و قیلمه تمسخر
که، بو محال ایش اېرکننی اول هم اېمدی بیلیبدور.

۱۴۷

کۆزی اول یوز اۆتیدین خلق ایچینی داغ اېته‌دور،
یاخود ایکی قاشی‌نینگ یالرینی چاغ اېته‌دور.

عشق کۆنگلومنی شیار ایلب و کۆزدین سوغاریب،
مگر اول گل یوزی‌نینگ حسرتیدین باغ اېته‌دور.

لعلیدین مست اۆلوبان باردی خماریم مرضی،
طرفه می دور بو که، هم اوسروک و هم ساغ اېته‌دور.

سووه‌نگ اول آی اېوی‌نینگ تامینی بلچیغ یسه‌بان
پیکریم‌نینگ اېوینی هجر که توفراغ اېته‌دور.

هجری اشکیم تېنگیز و جسمیم اېتیب کۆهِ بلا،

عالمِ عشق ارا بحر بیله تاغ اېتەدور.

غم تونی مهرسیز اۏلدی که، سپهر انجمیدین
مهر رخسارینی رېش اېتکەلی تیرناغ اېتەدور.

بو بلاغه نې دوا دور که، نوایی‌نی اول آی
نېچه که کۏرسه، مونی عشق انگه امراغ اېتەدور.

۱۴۸

کوندوز اول خورشیدِ رخشاندین کۏزومگه یاش اېرور،
کېچه حالیم زلفی سوداسی بیله چیرماش اېرور.

آلمەغن دین نقدی بیرله ییقمەغن محراب یۏق،
ای مسلمانلر، نې کافر کۏز، مفتِّن قاش اېرور.

چاک کۏکسومدین ایچیمگه سالیب اول آی کۏنگلیدېک
اسررەم کیم، هم اول آی باشیمغه آتقن تاش اېرور.

رحم اېمس، بې‌رحملیق دور سورمەسنگ باشیمغه رخش
کیم، بو کۏپ قتله انینگ پامالی بۏلغن باش اېرور.

عشق سرّین نېچه کۏنگلوم ایچره پنهان اسرەسم
هم، کۏنگول اۏتی زبانه چېککچ، اېلگه فاش اېرور.

قیسی گل بزمین که سوغه، یۏقسه یېلگه بېرمەدی،
بو چمنده تا بولوت سقّا، صبا فرّاش اېرور.

بې‌نوالر آلّیده عمرِ ابددین یخشیراق
کیم، نوایی دیر ایچینده داخلِ اوباش اېرور.

۱۴۹

تېلبرەب اِیتکن کۏنگول یادیمغه کیرسه گاهلر،
ییغلب اېل کۏنگلی بوزولغودېک چېکرمېن آهلر.

اۏتتی خوبلر آی کیبی، یۏقتور اراده اول قویاش،
وه که، اول بدمهرنی کۏرمان اۏتەدور ماهلر.

خوبلر زلف و زنخدانیغه باردینگ، ای کؤنگول،
حاضر اؤل، تون دور قارانغو، یؤلده باردور چاهلر.

گر مصور سیزسه دیوار اوزره اول گل خرمنین،
جَو-بجَو مینین نشان بیرگوسی بیر-بیر کاهلر.

ای کؤنگول، فرهاد ایله وامق، دغی مجنون قنی؟!
بؤلمه‌غیل غافل که، بیر-بیر باردیلر همراهلر.

تؤکتی قان گلگون لباسین کییگچ اول خوبلر شهی،
قان تؤکر ایرمیش، قیزیل تؤن کییسه بیشک شاهلر.

ای بهارِ حسن، ایشیتسنگ نوایی آهینی،
کیره‌ک، البته، خزان یبلین ساغینسنگ گاهلر.

۱۵۰

یوز تومن محنت اؤقی اندوهلوغ جانیمده دور،
تا هوادین سرزنش سروِ خرامانیمده دور.

حاجتیم بو دور، خدایا کیم، کرامت قیلغه‌سین
ناتوان جانیمغه هر زحمت که، جانانیمده دور.

درد مینده سیندین آرتوق بؤلسه، جانا، نی عجب
کیم، سینینگ جسمینگده دور زحمت، مینینگ جانیمده دور.

سؤردوم، آغزی طعمی تلخ ایرمیش، عجب یؤق اؤلمگیم
مین که، بو ینگلیغ اچیغ طعم آبِ حیوانیمده دور.

ای مسیحا، صبحِ عیشیم تیره بؤلمیش گؤییا،
ذرّه بی‌تابلیغ خورشیدِ تابانیمده دور.

دهر باغی ایچره برباد اؤلمه‌غن گل چیقمه‌دی،
یؤق عجب، گر یبلدین آسیبی گلستانیمده دور.

ای نوایی، سؤرمه‌دینگ دیرسین ملول اؤلغنده یار،
ساغینورسین گؤییا کیم بخت فرمانیمده دور.

© ezuzi.tilshunoslik.uz

۱۵۱

کیردی سیمابي لباس ایچره ینه اول گل‌عذار،
اول قویاشدېک کیم، انگه مانع بۆلور ابرِ بهار.

اول بولوت ینگلیغ لباس اوزره سیزیلغن خطلری
بار اینینگدېک کیم، یاغین توشکه‌ی بولوتدین تار-تار.

بو لباسِ سیمگون ایچره سېنینگ نازک تنینگ
اول کوموشدېک دور کیم، اول سیماب ارا توتقه‌ی قرار.

مهرِ رخسارینگ لباسِ سیمگوندین مطلقا
اول قویاش دور کیم، قیلور کۆزگوده عکسین آشکار.

بۆلدی سیمابي لباسینگ رنگی، بس کیم ایله‌دیم
کۆز سحابیدین باشینگغه اشک سیمابین نثار.

تننی چون سیماب اېتر بو چرخِ اخضر عاقبت،
تۆن اگر سیمابي اۆلسون، گر یشیل، بیر حکمی بار.

ای نوایی، کسوتی گر آبگون دور، نې عجب،
بو یقین دور کیم، اېرور سو ایچره درِّ شاهوار.

۱۵۲

فرقتینگدین زعفران اوزره تۆکرمېن لاله‌لر،
لاله‌لر اېرمس که، بغریمدین اېرور پرگاله‌لر.

دُر تیشینگدین دانهٔ صبریم قالور بې‌بر دېسم،
کولوب ایتور کیم، اېکین‌نینگ آفتی دور ژاله‌لر.

برگِ گل اوزره یاپیشیبدور شکر هر ساریدین،
یا مگر لعلینگ اوزه قَینبدورور تبخاله‌لر.

تاله-تاله نَی اۆقونگ کۆکسومده گۆیا سیندی کیم،
تېورولوپتور ناتوان کۆنگلومده بیر-بیر تاله‌لر.

فتنه‌لیک تۆقّوز فلک گِردینگده، جانا، طرفه دور،
کیم کۆروپتور بیر قویاش دورینده موناق هاله‌لر.

باردیلر احباب و مېن ییغلرمېن اۆز احوالیمه،
کاروانديڼ قالغن ایت ینگلیغ که، قیلغه‌ی ناله‌لر.

کۆهِ غم بۆلدی نوایی، لاله‌لر گلگون سرشک
تاغ اگر بو دور، بلې، اشک اۆلغوسیدور لاله‌لر.

۱۵۳

اول ملاحت شمعیدین موندا‌غ که جسمیم یانه‌دور،
هر بیر اوچقون غم شبستانیده بیر پروانه دور.

شامِ هجریم شرحین اېل افسانه قیلدی، آه کیم،
اویقوغه سالغن قاره بختیمنی بو افسانه دور.

غیر کیم، محو اۆلدی و سېنسېن بوزوغ کۆنگلوم ارا،
جغد ایتیب، طاووس بیر توتمیش عجب ویرانه دور.

کۆکسوم ایچره کیم غمینگدین ناردېک بۆلدی شکاف،
گۆیيا هر بیر بغیر پرگاله‌سی بیر دانه دور.

کۆییده سۆرسنگ کۆنگوللرنی اونوتمه، ای صبا،
مېنینگ آواره‌منی کیم، هم خسته، هم دېوانه دور.

چرخ شبگردیغه گۆیا نقدِ عمرونگ دور غرض،
تېگره‌نگگه هر تون که ایکّی بوکره‌ییب ایلانه‌دور.

سۆرمه هجرینگده نوایی یارین و سرمنزلین،
یار انگه دردینگ، وطن بیر کنجِ محنتخانه دور.

۱۵۴

تا خیالینگ گه کۆنگول، گه کۆز ارا مهمان اېرور،
کۆز بیله کۆنگلوم اراسیده حسددین قان اېرور.

کۆنگلومه پیکانلرینگدین قطره-قطره سو اېمس
حالیمه کۆزدېک بعینه اول دغی گریان اېرور.

غرقه‌مېن اشک ایچره کیم، عشقینگ تنیمنی اۆرته‌مس،
یۆقسه اۆت کیم کۆردی کیم، خاشاک ارا پنهان اېرور.

هجر اؤقیدین کیم اہرور بغریم ارا یوز مینگ تہشوک،
هر تہشوک بیر کؤز دورور کیم، حالیمه حیران اہرور.

حسن میدانیده اول کؤز چابکې دور کیم، انگه
خالِ مشکین گؤی و زلفونگ عنبرین چوگان اہرور.

دهر بؤستانیده باش چہککن نهال اطرافیده،
شاخ اہمس، ناوک دہگیل، یفراغ اہمس، پیکان اہرور.

تیغ ایله دشوار ایلبسہن نوایی قتلینی،
چهره‌دین برقعنی آلغیل کیم، بسې آسان اہرور.

۱۵۵

غنچهٔ خندان بیله حسنونگ گلی خرم بهار،
خطّینگ انداق سبزه کیم، بؤلغه‌ی انگه همدم بهار.

یوز اوزه تہردین خطینگ گر باش چہکر، ای گل، نې تانگ،
سبزه‌غه باعث دورور، چون بؤلدی اہرسه نم بهار.

شادلیغدین گلشنِ وصلینگده ییغلب چہکسم آه،
یاپمه یوز کیم، گلگه بؤلمس یہل، یاغیندین غم بهار.

عارضیم عکسی یوزونگ آیینه توشکن، طرفه دور،
کیم کؤروپتور هم خزان بیر آیده بؤلماق، هم بهار.

وای کیم، بیر گل خزانغه سالدی عیشیم گلبنین،
اوشبو فصل ایچره که تاپمیش جملهٔ عالم بهار.

رعد و سیل اہرمس، فغان و اشک اہرور بو کیم، هر اہل
گل یوزونگ کؤرگچ توتر اؤز حالیغه ماتم بهار.

قصدی بلبل کؤنگلی قیدی بؤلمه‌سه، نبوچون سالور
باغ شؤخی سنبلِ زلفیغه پیچ و خم بهار.

گل اہمس، بو باغ تاراجیغه اینک لعلدین
ایله‌دی آویزه مهری دوریغه خاتم بهار.

© Ezgi Ghazi Ali

ای نوایی، چین بهار ابرکین بو، یاخود کۆرگوزور
باغِ خُلقیدین اولوسقه داورِ اعظم بهار.

۱۵٦

وه که، کۆنگلوم غصه‌سی هر لحظه قصدِ جان قیلور،
هجریم اندوهی بوزوغ صبریم اویین ویران قیلور.

کۆپ مدد دور هجر اندوهیده ساووغ آهلر،
کیم سینگورسه مېن کیبی اۆزیگه قصدِ جان قیلور.

نېچه ییللیق محنتیم عشق ایچره بیلگه‌ی عاشقې
کیم، حدیثین یار ایله اغیاردین پنهان قیلور.

جاننی ایسترمېن چیقرسم، اوییدین کۆزلرنی هم
کۆنگلوم اول دم کیم، خیالین لحظه‌ای مهمان قیلور.

اسره‌دیم جان ایچره مهرین، بیلمه‌دیم آخر نفس
اول مسیحا اۆلمگیم انگلب اۆزین نادان قیلور.

فقر یۆلینده ایریک پشمینه‌دین عار ایتمه کیم،
هر تحرکدین تعیُّن بندینی سوهان قیلور.

ساقیا، حالیمنی بیلدینگ، ایمدی توتقیل باده کیم،
بو صعوبتلرنی بېخودلوغ منگه آسان قیلور.

راستلرغه چرخ اگر هر لحظه قیلمس سرزنش،
شمع پس هر تون نېدین ییغلب کویوب افغان قیلور.

دفع ایتر دردین نوایی‌نینگ اۆشول می کیم مدام
خسروِ خسرونشان ساقیلری احسان قیلور.

۱۵۷

تررده عقده‌لیغ زلفین مسلسل ایله‌دی چینلر،
گره «میم»، ایکّی زلفی ایکّی «لام»، اینک تراغ «سین»لر.

گرهلر زلفیده گۆیا حساب ایلیتور اول کافر
آلورده زهد و تقوا اهلیدین تاراج ایتیب دینلر.

آسیب نہوچون فغانه سالدی زلفیدین کؤنگوللرنی،
قرار و صبر نقدین آلغه‌لی گر ایله‌مس قینلر.

نې یوز دور، اللّٰه-اللّٰه، باده تابیدین که، هر ساعت،
آچر نسرینلر اوزره گل، ساچر گل اوزره نسرینلر.

کہلور اول سرو کیم گللر ملوَّن قیلدی گلشننی،
کیررده شه نہچوک کیم ملک اہلی باغلرلر آیینلر.

دہسم حسن اهلینی کؤرمنگ که، ظالم دورلر و قاتل،
کؤنگول ایتور کؤره‌ی، شاید که موناق اہرمس اہرکینلر.

اہرور محزون کؤنگوللر ظلمتی زلفیده زار انداق
که، شامِ هجریده عشق اهلیدین هر ساری غمگینلر.

نې یللنمق دور، ای شه، مؤر خیلیدہک چہریکدین کیم،
سلیمان‌دہک بو وادي ایچره برباد اؤلدی چندینلر.

نوایی، بؤلمه‌یین زار و ضعیف اؤلمس نوا تاپماق،
بو اہرمیش پیرِ چنگ اوتاریدین دیر ایچره تلقینلر.

۱۵۸

آلّیم اول آی سجده‌سیدین رہش اہرور، حالیم بو دور،
طاعتِ مقبولوم اول دور، داغی اقبالیم بو دور.

اؤقلریدین قوشدہک اؤلدوم جانغه اول کؤی آرزو
اوچماق ایسترمہن، ولې کؤر کیم، پر و بالیم بو دور.

بس غنیمہن کؤهِ غم بیرله جنون تاشی ارا،
اینک-اینک تختِ جاهیم اول دور و مالیم بو دور.

یار شوقیدین اؤلر حالتده دورمہن، ای طبیب،
نې علاجینگ بار مہنینگ خود ضعفِ احوالیم بو دور.

چؤمغه‌لی قؤیمس قوروق نَی‌دہک سؤنگکلر اشک ارا،
طرفه کؤر کیم، بحرِ بې‌پایان ارا سالیم بو دور.

تاپمه‌یین دنیاده کامې، دینني برباد ایله‌دیم،
حیف دۆزخ هم منگه، بالله، گر اعمالیم بو دور.

ای نوایی، گر اۆلرده جان تلشسم قیلمه عیب،
دېرمېن اول آینی کۆروب، جان بېرسم اهمالیم بو دور.

۱۵۹

تیرگوزور هر دم رقیبلرنی و مېنی اۆلتورور،
اۆت یاقیب اېل جانیغه مېنینگ ایچیمنی کویدورور.

کۆنگلوم احوالین صبادین سۆردوم اېرسه دېدی کیم:
تېلبه‌لردېک بیر پري کۆییده سرگردان یورور.

اول قویاش یوزیگه باققن سایی آرتر کۆز یاشیم،
مهر تابیدین اگرچه هر نې کیم، اۆل دور، قورور.

قان یاشیم رنگی یاشوردی خاتمي لعل آغزینی،
اۆینه‌ماقده یاشلر انداق کیم اوزوکنی یاشورور.

سېن که یۆقسېن ماەرخلر جلوه ایلرلر ولېک،
کېچه ایشنر قورت نوری مهر چیققچ بیلگورور.

اول قویاش هجرانیده هر تون ایکی مونگلوغ کۆزوم،
تانگغه تېگرو صبحدم یۆلیغه باقیب تېلمورور.

توزلوک ایلب شمعدېک، وه، بیلمه‌دیم کیم، بو نهال
محنت اۆتی گل آچر، یاش قطره‌سی بر کېلتورور.

بوالعجبلیغلر بهارِ عشق ارا کۆر کیم، مېنی
گه بولوتدېک ییغلتور، گاهي چاقیندېک کولدورور.

زهد آهنگین نوایی هر نېچه کیم ساز اېتر،
بیر نوا بیرله مغنّي یانه یۆلدین آزغورور

۱۶۰

ینه سېن‌سیزین مونسیم غم بۆلوپتور،
کۆزومگه یوره‌ک قانی همدم بۆلوپتور.

قراریب کۆزوم دم-بدم زار ییغلر،
انگه شامِ هجرینگده ماتم بۆلوپتور.

یاره‌مدین چېکرگه اۆقین سعی قیلمنگ
که، پیکان سۆنگک ایچره محکم بۆلوپتور.

ایچیمدین نېچوک تارتقه‌یلر اۆقین کیم،
کۆنگول قۆیمس و جان مدد هم بۆلوپتور.

کۆنگولگه یاقر کیرپیکینگ‌نینگ خیالی،
مېنینگ زخمیمه نیش مرهم بۆلوپتور.

غبارین تیلب ییغله‌مه هر دم، ای کۆز
که، اشکینگدین-اۆق یېر یوزی نم بۆلوپتور!

بو گلشن ارا برگ طوطیلریغه
خزان طفلی بس باعثِ رم بۆلوپتور.

وفا شخصی‌نینگ فرقینی چرخ تیغی
ایکی بۆلدی، وه کیم، بیری کم بۆلوپتور.

اېمس غم یوکیدین که، قاشینگنی کۆرگچ،
نوایی سجود اېتکه‌لی خم بۆلوپتور.

١٦١

کۆزونگ نې بلا قرا بۆلوپتور
کیم، جانغه قرا بلا بۆلوپتور.

مجموعِ دوانی درد قیلدی
دردینگ که، منگه دوا بۆلوپتور.

عشق ایچره انینگ فداسی یوز جان،
هر جان که، سنگه فدا بۆلوپتور.

بېگانه بۆلوپتور آشنادین،
بېگانه‌غه آشنا بۆلوپتور.

© ezgu izlar

تا قیلدی یوزونگ هواسی جانیم،
یوز ساری انگه هوا بۆلوپتور.

باقي تاپر اول که، بۆلدی فاني،
رهروغه بقا فنا بۆلوپتور.

تا توزدی نوایی آیتِ عشق،
عشق اهلی ارا نوا بۆلوپتور.

۱۶۲

کۆک غزالی چونکه کافور اوزره مشک‌افشان بۆلور،
کوکب‌افشان کۆزلریمدین اول قویاش پنهان بۆلور.

مونگره‌یيب انداق سینوق کۆنگلوم بوزولور کیم، سپهر
بوالعجب حالیمغه یوز مینگ کۆز بیله حیران بۆلور.

گه یوروب، گه اۆلتوروب، بیر لحظه توتمس‌مېن قرار،
غصه بندیدین بری عالم منگه زندان بۆلور.

گه کۆنگول اۆتی اورر کۆکسوم شکافیدین علم،
گه بغیر پرگاله‌سی کۆز یۆلیدین غلتان بۆلور.

اۆلتورور اوی سقفیغه آهیم تفیدین قطره‌لر
یا مېنینگ حالیمغه دور کیم، تام و تاش گریان بۆلور.

ای که، ایسترسېن سلامت، عشق کۆیین سۆرمه‌غیل
کیم، بو یۆلغه هر کیشی کیم توشتی سرگردان بۆلور.

ایسته‌گنگه دۆست کامین ایسته‌بان کویمک نې تانگ،
گر توتون سنبل، اۆتون اشجار و اۆت ریحان بۆلور.

ایچنی عریان قیل که تاشینگ زېبی منعِ فقر اېمس،
فقر اېمستور، گر ایچینگ مملو، تاشینگ عریان بۆلور.

ای نوایی، عشق منعین اېلگه ارشاد ایله‌دینگ،
اللّٰه-اللّٰه، بو نې مکر و حیله و دستان بۆلور.

۱۶۳

وه که، میدان عزمیغه سېکرېتتی اول چابکسوار،
کیم دورور کیم، اسرەغه‌ی اېمدی عنانِ اختیار.

قاش و یوزونگدین اگر آرتر جنونوم نې عجب،
تېلبه‌لیککه هم ینگی آی دور مدد، هم نوبهار.

چاک اېتینگ کۆکسوم که، چیقسون اۆتلوغ آهیم شعله‌سی،
بیر نفس بۆلغه‌ی که، بو اندوه اۆتی تاپقه‌ی قرار.

عقل و فهم آشفته‌حال اۆلدی ییگیت جانینگ اوچون
کیم، ینه اویدین مونونگدېک چیقمه‌غیل آلفته‌وار.

ساقیا، چون ایچکومیزدور عاقبت جامِ اجل،
باده توت اندین بورون کیم، بیزنی اۆلتورگه‌ی خمار.

بیر زمانلیغ هجر چون مینگ ییلچه بار، اۆلسم نې تانگ،
چونکه بۆلمس هیچ کیشی‌نینگ عمری مینگ ییل پایدار.

ای نوایی، شکر کیم، میدانغه اول شه قۆیدی یوز
کیم، یۆلیده قالمه‌دی نومید جانِ خاکسار.

۱۶۴

وحی نازل بۆلدی یاخود یارنینگ پیغامی دور
کیم، غمیم تسکینی غمگین خاطریم آرامی دور.

صفحهٔ کافور اوزه مشکین رقم کیم ایله‌میش،
گۆییا صبحِ سعادت اوزره دولت شامی دور.

هجریدین جانیم اراسیغه اگر خود کیرمه‌دی،
نېگه شکلی جان ارا کیرگن الف اندامی دور.

کیردی جان جسمیمغه خطّی صفحه‌سین کۆرگچ، مگر
اېلگه جان بېرمککه مهر اوزره مسیح ارقامی دور.

وعدهٔ وصل اېردی مضمون، گه اۆلوگمېن، گه تیریک،
انگله‌مان قاتل مو دور بو مژده، روح‌افزا می دور.

وادیِ حیرتده قالغنلرغه جان حرزی اوچون
رقعهٔ مقصود کامل نطقی یا اعلامی دور.

ای نوایی، نېگه سورتوب کۆزگه سالمه‌ی جانغه کیم،
هم کۆزوم‌نینگ نوری، هم آزرده جانیم کامی دور.

١٦٥

برماغی حیرت بیله کیم لعلِ خندان ایچره دور،
اول الف ینگلیغ دورور کیم، فی‌المثل جان ایچره دور.

خوانِ حسنی ذوقینی بیلمککه یاخود برماغی
لعلِ خندان ایچره اېرمس کیم، نمکدان ایچره دور.

لعلی بیر سۆز بیرله یوز یېللیق اۆلوکنی خضر اېتر،
گۆیا روح‌الله اوشبو آبِ حیوان ایچره دور.

منفعل دور یوز و زلفیدین که تېبره‌نگه‌ی نسیم،
جلوه‌گر طاووس کیم، فردوسِ رضوان ایچره دور.

عارضینگ هجرینده هر قانلیغ کۆزوم دور لاله‌ای،
داغلر کۆزنینگ قراسین انگله کیم، قان ایچره دور.

توتمه الفت باغ ارا کیم صرصرِ دَیدین دورور،
ایمن اول قوش کیم، انینگ مأواسی ویران ایچره دور.

ای نوایی، بیرگه یوز جامِ بلا تورمیش تۆله،
هر نېچه کیم ساغرِ عشرت بو دوران ایچره دور.

١٦٦

قاشینگ کۆزدین نهان، اندین نهانراق خالِ مشکین دور،
بو انینگ نقطه‌سی دور، گۆیا اول «نونِ» تنوین دور.

کۆنگول زلفونگ غمیدین تازه-تازه داغ ایله گۆیا
که، نصفی قان و نصفی مشک بۆلغن نافهٔ چین دور.

ایتینگ‌نینگ گاه ایزی، گه پنجه‌سیدین دور دماغیم خوش،
بو بیر دور مشک‌بید، اول بیر انگه گۆیا که نسرین دور.

نېدین بیلمان یوزوم سرغردی محرق عشق تابیدین،
یوزی اۏتقه یقینراق بۏلغن اېل‌نینگ چونکه رنگین دور.

ایچیمده انداق اۏت دور کیم، توگن جسمیمده کویدورسم،
انگه بو اۏتدین انداق کیم، سودین بو اۏتقه تسکین دور.

یوزونگگه باقسه بۏلغه‌ی آی و کونچه، نوری اۏکسولسه،
یقین اېرمس بو هم، استغفرالله، بلکه تخمین دور.

قیزیل تۏن بیرله چیقتی، لاله‌رخلر نې کۏرونگه‌ی، وه،
بو گلدین خلعت اېتکن سرو، الر هر یان ریاحین دور.

جهان مکاره‌سی دلکش دور، اما کیم که عقد اېتسه،
اېپک جان رشته‌سی، یارماق انگه دین نقدی کابین دور.

قاشینگ محرابیغه، ای مغبچه، یوز قۏیغه‌لی قۏی کیم،
بو طاعت دیر پیریدین منگه عشق ایچره تلقین دور.

یوزونگ کۏرمک تیلب تینمس نوایی کۏنگلی سالماقتین
خدای اوچون آلیب برقعنی آنینگ کۏنگلینی تیندور.

۱۶۷

نقطهٔ خالینگ که کۏزدین دایما معدوم اېرور،
نقطهٔ خال اېرمس اول کیم، نقطهٔ موهوم اېرور.

تانگ اېمس اول نقطه گر کۏزدین نهان دور، وه، نې تانگ،
مردمین کۏرمکلیگیدین کۏز اگر محروم اېرور.

بس که خالی کۏزده دور بۏلمیش جهان بیر صفحه کیم،
رمل مشقی ینگلیغ انده نقطه‌ـاۏق مرقوم اېرور.

اخترِ بختیم دورور اول خال، یۏقسه کۏرمه‌دوک
کوکب انداق تیره کیم، خورشید اوزه معلوم اېرور.

خالِ رخسارینگ کوموش مسنده هندوستان شهی
آلّیده صف تارتیبان خط، تابع و محکوم اېرور.

ای که میدین خالی اېرمس، دېب مېنی طعن ایله‌دینگ،
بارې کۆرگوز آنی کیم، بو دیر ارا معصوم اېرور.

داغی پنهان دور نوایی کۆنگلیده، ای لاله‌رخ،
نقطهٔ خالینگ که، کۆزدین دایما معدوم اېرور.

١٦٨

هر لبینگ اۆلگننی تیرگوزمکده، جانا، جان اېرور،
بو جهتدین بیر-بیریسی بیرله جاناجان اېرور.

جانیم انداق تۆلدی جاناندین که، بۆلمس فهم کیم،
جان اېرور جانان اېمس یا جان اېمس، جانان اېرور.

بۆلسه جانان باردورور جان هم چو جانان قیلدی عزم،
جان کېتیب جانان بیله جاندین منگه هجران اېرور.

جان منگه جانان اوچون دور، یۆق که جانان جان اوچون،
عمر جانانسیز قتیق، جانسیز ولې آسان اېرور.

بارسه جان، جانان ییتر، گر بارسه جانان، جان کېتر،
کیمسه‌گه جانان و جانسیز عمر نې امکان اېرور.

خوش‌تورور جان و جهان جانان بیله، جانان اگر
بۆلمه‌سه جان اِیله کیم، اۆلمس جهان، زندان اېرور.

جانیم آل، ای هجر و جانانسیز منگه رنج ایسته‌مه،
چونکه جانانسیز نوایی جانیدین رنجان اېرور.

١٦٩

هر قچان کیم کېمه‌گه اول آی سفر رختین سالور،
موجلوغ دریا کیبی آشفته کۆنگلوم قۆزغالور.

ییغله‌مه، ای کۆز، نېدین ساحلغه چیقمس کېمه دېب
کیم، یاشینگ دریاسی دور هر ساری کیم اېل کۆز سالور.

تیتره‌بان سیماب‌دېک کۆنگلوم، ییتر جان آغزیمه
تند یېل تحریکیدین هر دم که، دریا چه‌یقالور.

صبر کۆنگلومده، کۆنگول اول آیده، اول آی کېمه‌ده،
وه که، باریب تېلموروب کۆز، مونگره‌یيب جانیم قالور.

دم توتولغندین اۆلر اېل‌دېک یېتیېمېن اۆلگه‌لی
سورمه‌سون دېب کېمه‌سین بس کیم نفسلر اسرالور.

کیرمه سودا بحریغه عالمدین ایستب سود کیم،
سیم نقدی توشسه، لېکن عمر نقدی سییغالور.

غرق اېتر بحرِ فنا غم زورقین، ای پیرِ دیر،
ایلگیگه چونکیم نوایی باده کشتیسین آلور.

۱۷۰

جان بېرور اېلگه اگرچه لبیدین قان تامه‌دور،
وه، دېمه قان تامه‌دور، بلکه چوچوک جان تامه‌دور.

ناز اۆقی بیرله کۆزوم مردمین اېتدینگ مجروح،
اشکی گلگون دېمه زخمیدین انینگ قان تامه‌دور.

وه، یرەم ایچره نې قان دور بو که دېوانه کۆنگول
تاپسه تسکین توره‌دور، ایله‌سه افغان تامه‌دور.

گۆییا فتنه سحابیدین اېرور سیلِ بلا،
رخشیدین قطره که، جولان ارا هر یان تامه‌دور.

تامچیدېک اشکیم اېمس، کۆنگلوم اۆتی دفعی اوچون
گه بدن کلبه‌سینی قیلغه‌لی ویران تامه‌دور.

وه که، گل شمعین اۆچورمکلیک اوچون دور گر خود
قطره اۆرنیغه بولوتدین درِّ غلتان تامه‌دور.

لعلی وصفیده نوایی سۆزیدین آبِ حیات
قیلسه پیدا، آقه‌دور، ایله‌سه پنهان، تامه‌دور.

۱۷۱

خال و خطینگ خیالیدین، ای سروِ گل‌عذار،

گاهي کؤزومگه خال توشوپتور، گهي غبار.

يوزونگده خال صفحه‌ده تامغن کيبی قرا،
خالينگ ملاحتی توز اپرور کيم، قراده بار.

جانيمنی اؤرته‌گن يوز و خالينگنی بيلمه‌سنگ،
اؤت شعله‌سيده ايله گمان بير اؤچوک شرار.

بيلمان کؤنگولده خاللرينگ‌نينگ خيالی دور،
يا کيرپيگينگ تيکنلرين ايلبسپن استوار.

هر دم کؤنگول هلاک و کؤزوم تيره بؤلماغين
بيلگه‌ی بيرو که، ياری اپرور شؤخ و خالدار.

مشّاطهٔ قضا بيزه‌ميش خال و خطّينی،
بي‌اختياريليقده منگه بار مو اختيار.

مسکين نوايی خالِ لبينگ کؤرسه جان بپرور،
باقسنگ نې بؤلدی صورتِ حالينغه، ای نگار.

۱۷۲

چيقتی آو عزميغه جولان ايلب اول چابکسوار،
جان نثار اول صيد اوچون کيم، جان انگه قيلغه‌ی نثار.

بو اپدی قصديم که بير کون صيدِ فطراک ايله‌گه‌ی،
قيلغنيم عمرې کيپکلر بيرله صحبت اختيار.

چون کيپک قتلينی ايستر، کاشکی روحوم اوچوب،
بير قتيل اپتگن کيپک جسمی ارا توتقه‌ی قرار.

تاکه پيتکورسم رکابيغه باشيمنی، کاشکی
قيلسه شخصيمنی قضا ايت شکلی بيرله آشکار.

قامتی هجريده هر يان ياره‌دين قانليغ کؤنگول
بير کيپکدپک دور که، اؤق زخمی بيله بؤلميش فگار.

گؤر اوچون آچماق نې دور هر لحظه بهرامي کمند،
چون سپنی بهرام‌دپک ايلر اجل گؤری شکار.

ای نوایی، اول قویاش‌نینگ سایه‌سیده کۆر ایتین،
کامران و یۆق سنگه آلّیده ایتچه اعتبار.

۱۷۳

برگِ گل یوزینده لعلینگ رشکیدین خونابلر،
غنچه کۆنگلی ایچره آغزینگ حسرتیدین تابلر.

صفحه‌ای دور عارضیم دیباچه عشق اوراقیغه،
قان یاشیم‌نینگ خطلری شنگرف بیرله بابلر.

اشکیم ارتیلغن اوچون خم بۆلمه‌میش کیرپیکلریم
کیم، یسبدور کۆز خیالین چپککه‌لی قلّابلر.

هجریدین کۆزلرگه کیم اشک اپورولور، اول اشک اپمس
کیم، اپرور درد و بلا دریاسیغه گردابلر.

عیبیم اپتمنگ باش کۆترمه‌یدور دیبان خمخانه‌دین،
قیلمه‌یین مو سجده تاپسم بو صفت محرابلر؟!

هجر ارا ایکّی کۆزوم ایچره بپلینگ‌نینگ نقشی دور،
اۆتکرور تونني خیال ایلب کپچه بپخوابلر.

رۆزگارین قیلدی مظلوم آهی‌نینگ دودی قرا،
کۆرمه ظالم خلوتی‌نینگ کۆرکه‌سین سنجابلر.

تپرگه باتقن گرمرولردین مگر دفع ایله‌میش،
اۆزلوگی چرکین تحرکدین ایریک ماشابلر.

دۆستلر، مسکین نوایی تیره شامین یاد اپتینگ،
یار ایله جامِ هلالي چپکسنگیز مهتابلر.

۱۷۴

تپلبه کۆنگلوم، وه که، هر ساعت بیرو ساری بارور،
منع قیلدیم اپرسه، بغریم آغریغودپک یالبارور.

قۆیدوم اپرسه، کپلتورور مونگلوغ باشیمغه یوز بلا،

قۆیمەسم جانغه ضرر یېتگودېک اۆزیدین بارور.

قۆیمەسم بو، قۆیسم اول، وه، بۆلسه یوز جانیم فدا
اول کیشیگه کیم، حزین جانیمنی اندین قوتقارور.

عقل وسواسینی قۆیسم اولا اول کیم، مېن دغی
باشیم آلیب کېتکەمېن هر ساری کیم، اول باشقارور.

ساقیا، بیر نوعمېن لب‌تشنه یۆق کیم آغزیمه،
هر یرەم آغزیغه قویسنگ بیر قدحنی سیپقارور.

ایکّی یوزلوک بۆلمه کیم، بو باغ‌نینگ رعنا گلی
گر قیزارور بیر یوزی، لېکن ینه بیر سرغارور.

کولده پنهان اۆت کیبی تاپمس نوایی کۆنگلینی،
هر نېچه کیم عشق کول قیلغن وجودین اختارور.

۱۷۵

اول آی که، جفا نردینی خوبلردین اوتوپتور،
یا رب، نې بلا، مهر و وفانی اونوتوپتور.

آغزی بیله پسته اۆچاشور پوجلوغیدین،
بیلمان که اۆشول آغزی آچوق قیده بوتوپتور.

هر دم قیزیق آهیم تفیدین مضطر اۆلورمېن،
اۆتلوغ نفس، ای وای که، آغزیم قوروتوپتور.

یللر لبِ لعلینگ غمیدین جانِ حزینیم
حسرت سوییني خونِ جگر بیرله یوتوپتور.

عکسینی کۆنگول کۆزگوسیده کۆردوم و اۆلدوم
کیم، غیرین انینگ اېویگه نېوچون یاووتوپتور.

هجران کونی عشق اهلینی اۆرترگه مگر چرخ
آتشکدەسیده شفق اۆتین یاروتوپتور.

بلبل کیبی خوشگۆی نوایی‌نی قیلیب خوار،
اول گلنی کۆرونگ جانبِ بدگۆی توتوپتور.

۱۷٦

برچه خوبلرنینگ قد و رخسار و خطّ و خالی بار،
لبک اول کیم بیزنی بیِ‌حال ایلر اؤزگه حالی بار.

یوزوم آلتوندیک دورور بو وجهدین کیم، حالیا
سیمبرلر اول کیشی‌نینگ دور کیم آنینگ مالی بار.

کیرگه‌لی کؤنگلوم ارا بیر-بیر اؤقونگ بؤلمیش تنیم
اول قلمدیک کیم، انینگ ایچیده توز-توز نالی بار.

سنبلونگ توشسه ایاغینگ آستیده نیِ عیب کیم،
گل بیله خورشیدنینگ آستیده لام و دالی بار.

اول سببدین، زاهدا، مشغول ایمسمین زهد ایله
کیم، کؤنگول‌نینگ مطرب و می بیرله کؤپ اشغالی بار.

آدم اؤلمیشمین که، عشق اهلی منگه اولاد ایرور،
یؤقسه یاشدین مینچه کیم‌نینگ یوز سری اطفالی بار.

گوهرِ مقصود چون وابستهٔ توفیق ایرور،
دیسه بؤلمس کیم، مونونگ سعیی، انینگ اهمالی بار.

ای نوایی، تاپمه‌سنگ کامیِ لبِ جانبخشیدین،
سینینگ اوچون بؤلسون آنینگ غمزهٔ قتّالی بار.

۱۷۷

چارهٔ کار ایسته‌بان بیِ‌چاره‌لیغ کؤنگلوم تیلر،
خان و مان ترکین قیلیب، آواره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

ایسترم آلّینگده قیلسم سجده و اؤپسم لبینگ،
بت پرستش ایله‌بان، میخواره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

بغریم و کؤکسوم بیله کؤنگلومنی قیلدینگ یاره‌لیغ،
جاننی هم بو حال بیرله یاره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

عاشق ایشی چون سَوَادُالْوَجْهِ فِی‌الدَّارَیْن ایرور،

بو ملامت کؤییده یوز قاره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

قصدیمه هر یاندین اول کؤی ایتلرین قؤی، ای رقیب
کیم، سلامت پرده‌سین یوز پاره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

تن غبارین جان یوزیدین رفع قیل، ای درد کیم،
کؤزنی اول یان گه‌ـگهې نظّاره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

ای نوایی، نېچه کیم کؤنگلومگه توشکن درد اوچون
چاره ایسترمېن، ولې بې‌چاره‌لیغ کؤنگلوم تیلر.

۱۷۸

هر اؤقی اول قاشی یانینگ جاننی کیم، قربان قیلور،
راست بیر اؤق دور که، قربان کؤنگلوم ایچره سنچیلور.

ایسته‌سه وصلین کؤنگول کؤز رشکدین قان یاش تؤکر،
کؤز یوزین کؤرگچ، کؤنگول یوز ناله غیرتدین قیلور.

تیغی کؤکسوم چاک اېتیب، کؤنگلومنی آچسه نې عجب
کیم، روان سودین همېشه خلق کؤنگلی آچیلور.

گرم اؤلوب هر یان اول آتش‌پاره کیم ناوک آتر،
راست اؤتدېک دور که، گِردیدین شررلر اَیریلور.

یوزنی اؤن تیرناق ایله کیم غصه‌دین قیلدیم شیار،
دانه اېرکین کؤز یاشیم کیم، هر دم انده ساچیلور.

باده ایچ کیم، چرخ جامی سرّینی جم بیلمه‌دی،
گرچه اول یوز جم کیبی میخواره‌نینگ دورین بیلور.

آه اؤتیدین شکوه گر ایلر نوایی عیب اېمس،
تېلبه‌لرنینگ هر نې کیم، آغزیغه کېلسه، ایتیلور.

۱۷۹

ای صبا، شرح ایله اوّل دلستانیمدین خبر،
سؤنگره دېگیل کؤنگول آتلیغ ناتوانیمدین خبر.

چون منگه بېردینگ خبر، لطف ایلب اول یان داغی اېلت
خاطرِ مجروح ایله آزرده جانیمدین خبر.

گر بولر کۆنگلیگه تأثیر ایلەمسدېک بۆلسه، ایت
یېر یوزین غرق ایلەگن اشکِ روانیمدین خبر.

ور مونگه هم قیلمەسه پروا، دېگیل افلاک اېلین
کېچه-کوندوز جانغه یېتکورگن فغانیمدین خبر.

قیلسه استغنا کېرەک کیم، ایلەگەی، البته، رحم،
گر دېسنگ جانیم ارا داغِ نهانیمدین خبر.

ایت کیم، توتقیل خبر مېندین یۆق اېرسه، تاپمەغونگ
عالم ایچره ایستەبان نام و نشانیمدین خبر.

عرض قیل تدریج ایله کیم، شادلیغدین اۆلمەیین،
ای نوایی، کېلسه ناگه دلستانیمدین خبر.

۱۸۰

یا رب، بو نې گل دور کیم، باشیغه چېچک سنچر،
گه اېگری قۆیر بۆرکین، گه بېلگه اېتک سنچر.

کۆنگلومگه چېکیب ناوک، عاج ایلەدی پیوندین،
هر زخم که اول تېشتی اېل انگه سۆنگک سنچر.

باشیمده هوس لعلینگ، عالمغه وداع اېتتیم،
چیقسه کیشی مجلسدین، باشیغه گزک سنچر.

غم کلبەسیده، جانا، اول خستەغه رحم اېت کیم،
تېبرەنسه بغیر آغریر، دم اورسه یورەک سنچر.

قلابِ محبت دور سرگشته کۆنگوللرگه،
چون قوش سالیب اول چابک، باشیغه کجک سنچر.

هر کوکب اوچین گردون نیش اېتتی شعاعیدین،
غم شامی وفا اهلین هر نوع کېرەک سنچر.

سنچیلغن اجل خاری عشق اوچرەسه بیلگەیسېن

کیم، جانغه بلا نیشین هجر اؤزگچه‌ره‌ک سنچر.

جسمین چو نوایی‌نینگ پیکانی تېمور قیلدی،
بیلمان که، سنان اېمدی بغریغه نېتک سنچر؟!

۱۸۱

غمینگ اؤقی که کؤنگوللر اویین نشانه قیلور،
مېنینگ چو خاکي تنیم ایچره یېتتی، خانه قیلور.

لبینگ بهانه‌سیز اېل قانینی تؤکر هر دم،
منگه چو یېتتی ایش، البته، بیر بهانه قیلور.

کؤنگول بېرورده فسونلوغ کؤزیگه بیلمس اېدیم
که، اېل ایچینده مېنی عاقبت فسانه قیلور.

کؤنگولده جوهرِ پیکانینی که یېغمیش جان
عجب اېمس که، بو ویرانه‌نی خزانه قیلور.

دېسه که، مهرگیاهین کؤکرته‌یین گردون،
زمانه اهلی وفا کؤز یاشینی دانه قیلور.

هلاک دامی یایر صبح‌خېز قوشلر اوچون
سحر یېلی که، چمن سنبلینی شانه قیلور.

نصیب بلبل اوچون خارِ غم دورور، اول هم
نوایی نغمه‌سی بیرله مگر ترانه قیلور.

۱۸۲

تا بؤلدی کؤنگول اول کؤزی اوسروککه گرفتار،
اېل کؤزیگه ساغمېن، ولي اؤز-اؤزومه بېمار.

تانگدین تنیم آقشامغچه تاش زخمی بیله رېش،
تندین بدنیم تانگغچه تیش زخمیدین افگار.

کلبه‌م‌نینگ اېمس خشتلری درزی که، آچمیش
حالیمغه فغان قیلغه‌لی آغزین در و دېوار.

خلق ایچره کؤنگول عشقینی فاش ایله‌دی آهیم،
اوی ایچیده اؤت بار اېکنین دود اېتر اظهار.

اول بت غمیدین کافرِ عشق اؤلغه‌لی کؤنگلوم
جان رشته‌لرین جمع قیلیب باغله‌دی زنّار.

خوش گلشن اېرور دهر بو دور عیبی که، انده
پیوسته خزان یېلیدین آزرده دور اشجار.

یار آلّیده گر بار، یؤق اېرسه عجب اېرمس،
اغیار چو بار انده، نوایی، سنگه نې بار؟!

۱۸۳

فغان که، یار وفا اهلیغه ستم قیله‌دور،
نیاز و عجز گناهیغه متهم قیله‌دور.

نعیمِ وصلیغه خوی ایله‌گن کؤنگوللرنی،
اسیرِ هجر اېتیبان مبتلای غم قیله‌دور.

رقیب بېهوده تقریری بیرله یوز تقصیر،
ضعیف غمزه‌لر آتیغه رقم قیله‌دور.

نې حکم قیلسه وفا اهلی جرمیده غم اېمس،
بو ظلم اېرور که، جفا اهلینی حکم قیله‌دور.

اؤز ایلگی بیرله گر اؤلتورسه باک یؤق، وه کیم،
رقیب آلّیده افتاده و دژم قیله‌دور.

محبت اهلینی، وا حسرتا که، کؤپ اؤرتب،
الرنینگ آهی اؤتیدین هراس کم قیله‌دور.

چو گل وفاسیز اېرور، نېچه اسره‌سم، وه کیم،
کؤنگول قوشی بو گلستاندین اېمدی رم قیله‌دور.

زمانه اؤق کیبی توزلرنی سیندوروب، «یا»دېک
الر که اېگری دورور شهغه محترم قیله‌دور.

نوایی اؤلگه‌ی اېدی بؤلمه‌سه امیدِ وصال،

بو قصدلر که، انگه هجر دم-بدم قیله‌دور.

۱۸۴

اول که، آنسیز خسته کؤنگلوم‌نینگ یوز آه و وایی بار،
هجریدین یوز مینگ مېنینگدېک اؤلسه، نې پروایی بار.

چرخ تانگ آتقونچه ییغلر مهرین اېلدین یاشوروب،
گؤییا اول سرگشته‌نینگ هم بیر مسافر آیی بار.

گنجِ حسنونگ ینگلیغ اؤلمیش مخزنِ مهریم مېنینگ
کیم، نېچه اسراف بیرله خرج قیلغن سایی بار.

زهرِ هجران کیم چېکرمېن، طعمینی بیلگه‌ی مگر
بېدلې کیم، بیر وفاسیز کافرِ خودرایی بار.

عشق ملکیدین خبرلر تاپسه لیلا تانگ اېمس
کیم، انینگ مجنون کیبی پیکِ جهان‌پیمایی بار.

مهرنینگ کؤرمه شفق ایچره شعاعی خطلرین
کیم، سپهر آسییبیدین مژگانِ خون‌پالایی بار.

هجر ارا قیلدی نوایی قاشلرینگ کؤنگلیده نقش،
رزم اېلیدېک ایش کونی قربانده ایکّی یایی بار.

۱۸۵

وای، یوز مینگ وای کیم، ترکِ محبت قیلدی یار،
بیلمه‌یین قالدیم مېن و قیلمه‌ی خبر اَیریلدی یار.

باردی اؤقدېک تېز و «یا»دېک قامتیم یاد اېتمه‌دی،
عشق ارا گؤیا مېنینگ اېگریلیگیمنی بیلدی یار.

چون گدالر بیرله شهلر قیلمس اېرمیش یارلیغ،
مېن گدانی کؤزگه پس نېوچون بوروندین ایلدی یار.

پند اېشیتیب، دؤستلر، هیچ کیم بیله یار اؤلمنگیز
کیم، مېنینگ بغریمنی تیغِ هجر بیرله تیلدی یار.

مېندین اَیریلغن بلا و درد اوچون مو ییغله‌یین
یا انگه کیم، باریبان اغیار ایله قاتیلدی یار.

ییغلشیب غم شامی ظاهر ایله‌سونلر درد اؤتین،
کیمگه کیم بیت‌الاحزنده شمعدېک تاپیلدی یار.

ای نوایی، یار اوچون تارتر اېدینگ غربتده رنج،
یؤلغه توش، اېمدی روانراق بؤل، عزیمت قیلدی یار.

۱۸٦

هر قیان باقسم کؤزومگه اول قویاشدین نور اېرور،
هر سری قیلسم نظر، اول آی منگه منظور اېرور.

چون مثل بؤلدی ساچینگ ظلم ایچره، یاشورماق نې سود،
مشک ایسین یاشورسه بؤلمس، بو مثل مشهور اېرور.

تېلبره‌بمېن تا انی کؤرمان، عجایب دور بو کیم،
اول پري دېوانه کؤزیدین داغی مستور اېرور.

چون مدام اېرنینگ میی قاشینده دور، کافر کؤزونگ
نېدین اېرکین کیم، دمې اوسروک، دمې مخمور اېرور.

دلربالر داغی جانیم صفحه‌سیده گؤییا
درد اېلی عشقیم اوچون مُهر ایله‌گن منشور اېرور.

پر اوروب باشینگغه توتمه اوج کیم، هر نېچه مؤر
کیم، قناتلنغه‌ی قچان اوچماق انگه مقدور اېرور.

گر نوایی سیمبرلر وصفین ایلب کؤرسه رنج،
یؤق عجب نېوچون که خام اېتکن طمع رنجور اېرور.

۱۸۷

یار باردی و کؤنگلومده اینینگ نازی قالیبتور،
انداق که قولاغیم تؤله آوازی قالیبتور.

کؤز خانه‌سینی قیلدی برانداخته بو اشک،
کؤز باردی ولې خانه‌براندازی قالیبتور.

کؤنگلوم قوشی تا سنبلونگوز دامیغه توشتی،
بلبل کیبی هر گل ساری پروازی قالییتور.

اول قوش سفر ایلب نې طرب گلبنین آچقه‌ی
کیم، باغ ارا بیر سروِ سرافرازی قالییتور.

مېن عشق رموزین دېمه‌ی اؤلدوم، سفر اېت کیم،
فرهاد ایله مجنون‌نینگ اؤکوش رازی قالییتور.

تقلید قیلیب کؤنگلومه عشق اهلی چېکر آه،
اول باردی و اېل ایچره سراوازی قالییتور.

هجران و وصالین کؤپ و آز دېمه نوایی،
یوز شکر دې کیم، کؤپی باریب، آزی قالییتور.

۱۸۸

اول ملک‌سیما پري کیم، خلق انینگ حیرانی دور،
جانلر آشوبی ولې آشفته جانیم جانی دور.

طفل اوراق ایچره بیر-بیر برگِ گل تېرگن کیبی،
نامهٔ هجران ارا تیم-تیم سرشکیم قانی دور.

کؤرسه جان زخمیده قانلیغ مرهمین ایلر گمان
کیم، بوزولغن کؤنگلوم اؤتیدین قیزیق پیکانی دور.

یوزونگه می گللری یوز فتنه قیلدی گؤییا
فتنه هر گل کیم، آچر، یوزونگ انینگ بؤستانی دور.

بار مو دور کؤنگلومده کېسکن هم الف، هم نعل و داغ،
یا بو مرآت ایچره سالغن عکس حسنونگ آنی دور.

دهر تاراجی قیلور عریان چمن رعنالرین
یېلدین اون چېکمس ییغاچلر کیم، چمن افغانی دور.

ای نوایی، بیل که تانگ آتقونچه ییغلر هر کېچه
چرخدېک هر کیم که، بیر بدمهر سرگردانی دور.

© ezgu itkilar art

۱۸۹

شهسواریم هر قچان جولان قیلور،
محو اؤلوب بیلمان اؤزومنی، حق بیلور.

انگه هر کؤز کیم توشر، کیرپیکلری
خسته کؤنگلومگه تیکندیک سنچیلور.

آچیلور کؤنگلوم سمندی سیریدین،
غنچه ینگلیغ کیم صبادین آچیلور.

اَیریلور گؤیا قویاشدین بیر شهاب
آتی نعلیدین هر اؤت کیم، اَیریلور.

آه تارترده مگر جان پیچ اورر،
اؤق آترده هر قچان کیم قیریلور.

توسنِ گردوننی مرکب قیلمه کیم،
یپر بیله راکبنی آخر تپنگ قیلور.

تپز اپتر تیغینگ نوایی عشقینی،
گرچه اؤت اؤچر، اگر سو ساچیلور.

۱۹۰

قیسی بیر کؤک‌نینگ یوزینگدیک مهرِ عالم تابی بار؟!
قیسی گلشن‌نینگ جمالینگدیک گلِ سپرابی بار؟!

زلفیدین، ای زخملیق کؤنگلوم، قوتولغونگ یؤقتورور
کیم، سپنینگ هر حلقهٔ زلفونگده بیر قلابی بار.

زلف و یوزیدین دم اورمنگ، تون بیله کون چشمه‌سی
کیم، بو سنبل بیرله گل‌نینگ اؤزگه آب و تابی بار.

نپ اوچون هر دم سریغراقتور یوزوم‌نینگ آلتونی،
باوجودِ کیم یوزیده اشکدین سیمابی بار.

سجده گر ایلر ملک، نپ تانگ کیم اول آی قصری‌نینگ
کنگری شکلیدین اطرافیده کؤپ محرابی بار.

© ezgi iktisat

دولتِ ظاهر که، محبوب ایله‌دینگ، ترک ایله کیم،
قیدینگه زلفینی «دال» و «لام»یدین اسبابی بار.

یوز و لعلینگدین نوایی بېخود اۏلسه سۏرمه‌غیل،
بیر ایتینگ دور کیم، سحر وقتیده شکّرخوابی بار.

۱۹۱

اول که یوز مېندېک جهانده واله و شیداسی بار،
نېچه کیم باردور نیازیم، ناز و استغناسی بار.

دم-بدم کۏنگلوم ببریب جان نقدی ایستر وصلینی،
اللّٰه-اللّٰه، تېلبه کۏنگلوم‌نینگ عجب سوداسی بار.

کۏنگلکیم قانلیغ توگنلر اۏرنیدین گل-گل اېرور،
اول کتاندېک کیم، یوزیده هر طرف تمغاسی بار.

تا اۏقونگ یامغور کیبی کېلدی، کۏزوم بۏلمیش صدف،
باوجودِ اول که دُردین یوز ساری دریاسی بار.

جان ببریب، دردینگ آلیب کۏکسومده اسررمېن، نې عیب،
اسره‌سه صندوق ارا اول کیم ثمین کالاسی بار.

بۏلمه ایمن چرخ دوریدین مرقع‌پۏش دېب
کیم، قویاشدین بو مرقع ایچره اۏتلوغ تاسی بار.

ایتلرینگ بۏلمیش نوایی کۏنگلی اوچون مهمان،
بو کېچه اول کۏی ارا کۏر کیم، عجب غوغاسی بار.

۱۹۲

ینه غریب گلې جانیمه جفا قیله‌دور،
ینه عجب تیکنې کۏنگلوم ایچره سنچیله‌دور.

ینه بیر اۏزگچه عشق ایکّی ایلگی زۏریدین
بغیر بیله یوره‌گیم بیر-بیریدین آیریله‌دور.

قله‌دی، وه که، اۏتوندېک سۏنگکلریمنی سپهر،
بو ینگی اۏتقه که تن کلبه‌سیده یاقیله‌دور.

فراق کاجلری بیرله، وه که، نې اۏتلر
بولوتدېک اشک‌فشان کۏزلریمگه چاقیله‌دور.

سرشک ایله‌دی خاکي تنیمنی انداغ کیم،
قدم قۏیه‌ی دېسه اویقو کۏزومگه، تاییله‌دور.

قاچر بو تېلبه کۏنگول، ینه واقف اۏل، ای عقل
که، تالپینور کۏپ و کۏکسوم شکافی آچیله‌دور.

غریب قصه اېرور عشق کیم توگنمه‌دی هیچ،
اگرچه بۏلغه‌لی عالم بناسی اَیتیله‌دور.

نوایی، اهلِ جنون قیدی یار زلفی اېمیش،
خرد طنابینی اوز، بند اگر بو سلسله دور.

۱۹۳

میدین ایرو گل اېمس گۏیا اېرور گلگون حریر
کیم، کېسیب گل هیأتی بیرله سېپیپتورلر عبیر.

بزم اېمس باغ ایچره می‌سیز کیم، هنرور ایلگیدین
بۏلدی رنگین موم هر قالب بیله هیأت‌پذیر.

تا قیزیتمه‌یدور قولاغنی می گلی یکسان اېرور،
بلبل آغزیدین صفیر و باغ اېشیگیدین صریر.

ساقیا، جانیمغه یېتتیم توبه‌دین، جانینگ اوچون
بۏل منگه بیر لب-بلب پیمانه بیرله دستگیر.

باده‌ای کیم، یېتگچ آغزیمغه، چیقرغه‌ی نشئه‌سی
تقوا و اسلام و عقل و زهد جانیدین نفیر.

تا بۏلوب رسوا ینه بیر جام اوچون مغ کۏییده
هر زمان اۏزومنی کافرلرغه قیلغه‌یمېن اسیر.

ای نوایی، معصیت عذریده اۏلسنگ یخشیراق،
زهد عجبیدین مکدر بۏلغوچه لوحِ ضمیر.

۱۹۴

ساقیا، دی شدّتیدین عقل و حس بېتاب اېرور،
چارەسی جامِ بیلورین ایچره لعلِ ناب اېرور.

تیین و قاقمنی راکب شۇخلر اۇز اېگنیدین
تاب بیرله یوزگه چېککندین کۇنگول بېتاب اېرور.

عشقدین یۇق کیم، ساووغدین آتشین گل ایستەبان
تاپمەغندین بلبل اعضاسیده پر سنجاب اېرور.

سیم اۇتدین سو بۇلور، یېلدین عجایب دور بو کیم،
تیترەمکدین سیمبرلر جسمی چون سیماب اېرور.

تۇلون آی اېرمس، تون آقشام کیم قویاش‌نینگ چشمەسی
موز تۇنگوبتور کیم، ضیاسی تیره چون مهتاب اېرور.

سیمدین بهمن چمن قافینی تا ذال ایلەدی،
قوشلر اول سیم آستیده سیمرغدېک نایاب اېرور.

ای خوش اول کیم، لعلگون می ایچ دېبان تکلیف اوچون
ایلگی بیر زرین کمرنینگ بۇینیغه قلاب اېرور.

کیش و اۇرمک قیدیدین اۇت عیشنی فوت اېتمه کیم،
کیش قراراق تولکو، اۇرمک یوپقەراق ماشاب اېرور.

ای نوایی، گر مهیا تاپمەسنگ اسبابِ عیش،
غم یېمه، شه قوللوغی یوز عیش اوچون اسباب اېرور.

اول سرافرازې که، عالي درگهی‌نینگ هیأتی
برچه سرکشلرگه باش قۇیماق اوچون محراب اېرور.

۱۹۵

عارضینگ خورشید و آغزینگ ذرّەدین تمثال اېرور،
ذرّه اوزره نقطه ینگلیغ آغزینگ اوزره خال اېرور.

کاکلونگ دور مشک و اوستیده گره مشک اوزره «میم»،
قامتینگ شمشاد و زلف آستیده توشگن دال اېرور.

قاش و قدّ و زلفیدین پیوسته تا نعل و الف
تنده کېستیم، ناله‌دین آزرده جسمیم نال اېرور.

چون دېدیم: خالینگ بیله کۆز مردمی‌نینگ حالی بار،
دېدی اول کیم: خال دېیسېن، نقطه‌سیز هم حال اېرور.

نکته دېر حالتده تار آغزینگنی کۆرگوزگن لبینگ،
گۆیيا زنبور نیشیدین تېشیلگن بال اېرور.

دُردکشمېن پیرِ دیر آلّیده مقبول اۆلغه‌لی،
دولت اهلی‌نینگ قبولی کۆر که، نې اقبال اېرور.

ساقیا، گر دور تعجیلین کۆروب قان ییغله‌مس،
پس نوایی‌دېک صراحی اشکی نېوچون آل اېرور.

۱۹۶

عارضینگ کۆزگوسی مو تېر کثرتیدین سوده دور
یاخود اول عارض سویی‌نینگ عکسی مو کۆزگوده دور؟

دېمه عینِ نازدین اول کۆز آچیلمه‌یدور که، بار
کافرې کیم مستلیغ افراطیدین اویقوده دور.

تاپماغیم اۆزنی محال اۆلمیش فراقینگ شامی کیم،
تب ارا دور خسته جسم و تاب اول گېسوده دور.

سېن آترسېن ناوک و کۆکسوم شکافیدین کۆنگول
کۆرگه‌لی کېلمیش، خطا قیلمه که، خوش قابوده دور.

سجده قیلماق نې تفاوت کعبه یاخود بتقه کیم،
قاشی محرابی، قیان قیلسم سجود، اۆتروده دور.

اۆلمگیمدین زلفونگه گۆیا پریشانلیغ یېتیب،
ماتم اهلیدېک قویی سالیب باشین قیغوده دور.

نوح عمری و سلیمان ملکیگه یۆقتور بقا،
ایچ، نوایی، باده کیم عالم غمی بېهوده دور.

۱۹۷

عارضینگ کؤزگوسیده خط سبزه دور کیم، سوده بار،
یا مگر زنگار سو تأثیریدین کؤزگوده بار.

اؤقلرینگ پیکان بیله هر یان قوروق جسمیمده دور،
شاخلر اوزره کؤنگوللردہک که اول ناجوده بار.

زهرِ هجرینگ قیلدی دفع اول کؤز قاره‌سی، وه، بو نوع،
قیده بیرگه‌ی خاصیت پازهر کیم، آهوده بار.

باردورور محراب تورغچ بتقه قیلغندہک سجود،
سجده قیلسم قبله‌غه تا قاشلرینگ قرشوده بار.

زلف ارا خالینگ اگر دین قصدی ایلر نې عجب،
مونچه کافرلیغ رگی، وه، قیسی بیر هندوده بار.

عشق وادیسین خطر دور علم ایله قطع ایله‌مک،
سالک ایرسنگ تشله معلومونگنی و آسوده بار.

یوزین ایسترسېن، نوایی، قاچمه زلفی فکریدین
کیم، سېن ایستر عیش‌نینگ امّیدی بو قیغوده بار.

۱۹۸

یوزونگده زرورق هر یان که لطفی بې‌نهایت دور،
جمالینگ مصحفیده هر بیری گؤیا بیر آیت دور.

ساچینگده زرفشان چهره‌نگ ذلالت شامیده هر یان
تجلّی مشعلیدین یاروغن شمعِ هدایت دور.

یوزونگده نیل خالی روضه ایچره نیلوفر شبهی،
بنفشه گلشن ایچره یوزده نیلینگدین کنایت دور.

کؤنگول صیدیغه آچمه سنبلونگ دامین یوز آچقیل کیم،
گل-اؤق آچیلسه قید اېتمککه بلبلنی کفایت دور.

اېل ایچره کؤپ‌تورور افسانه لیلا حسنیدین، لېکن
سېنینگ حسنونگغه تشبیه اېتمک آنی نې حکایت دور.

کۆنگول قانین کۆپ اول خونخواره کۆز ایچتی، اِیمس گۆیا
یوزونگ گلگونه‌دین گلگون کیم، اول قاندین سرایت دور.

دِیمه توش وقتی اول یوز کوندین آرتوق‌تور، مونی کۆرگیل
کیم، اول یاندین نهایت بۆلسه، بو یاندین بدایت دور.

اِیرور بِیداد، بارینده ترحم، دۆستدین یوز حیف
انگه کیم، شکر بارینده ایشی دایم شکایت دور.

نوایی‌غه کۆنگول بِیردینگ که، جانین آلغه‌سِین بیر کون،
اِیرور اۆز نفعی، شه‌دین گر رعیتقه رعایت دور.

© Ezgu istiklar yurt

۱۹۹

جهانِ بوقلمون ایچره توشمیش ابلگه گداز،
مگر که تاسیغه اوْت یاقتی چرخِ شعبده‌باز.

بو طرفه‌راق که، مونونگدیک تموغ ارا توشمیش،
سمور و قاقم اوچون عالم اهلیغه تک و تاز.

نې کوْککه چیقماق ابرور دالبای و اوْته‌غه بیله
که، بال و پر بو ابسه، ممکن ابرمس اول پرواز.

نې گرملیغنی قوْیر، نې فسرده‌لیغنی بشر
نیچه که کویوب ابریر اوْت و موز کیبی قیش و یاز.

فلک عروسیده یوْق مهر و دلربالیغ کوْپ
نیچوک که حسن و جمال اهلیغه وفا بیله ناز.

ابگیلیب اوْپسه یبر اهلِ غرور حرمت اوچون،
شبیه ابرور انگه مطلق که مست قیلسه نماز.

خوش اول جریده که، بیر نوع قیلسه سیر و سلوک
که، سایه همقدم اوْلسه انگه، کمر همراز.

نوا اگر تیله‌سنگ، توت قیراق که، ابگری بمی
نې کوْپ تپانچه یبر و نې بییک چپکر آواز.

نوایی، یار ایله بوْل کیم، بو دور حرم وصلی،
مقامینگ اوْلسه عجم یا عراق یا که حجاز.

۲۰۰

رفیقلر، مبنِ محزون نیچوک بوْله‌ی غمسیز
که، کوْنگلوم ابرمس المسیز، کوْزوم ابمس نمسیز.

سینوق کوْنگولده چو یوْق شادلیغ، ساغینورمبن
که، یوْقتورور باری عالمده بیر کوْنگول غمسیز.

دېمنگ که، هجرده می همدم اۏلسه غم کم اۏلور
که، سم دورور، دم اېمس، باده یار و همدمسیز.

خوش اول که، یار فراقی و یا کۏنگول غمیدین
تمام عمریده بیر لحظه اېردی ماتمسیز.

کۏنگول غمینی دېب احباب، رحم قیلدی حبیب،
مېنینگ جراحتیم اېردی که، قالدی مرهمسیز.

کۏزومدین اېتمه‌گیل، ای سرو، هیچ جانب میل
که، یخشیراق کۏرونور سرو کیم، بۏلور خمسیز.

نوایی‌نی ورع و زهد قیدی اۏزلوگیدین
خلاص قیلمه‌دی، ای عشق و می، مگر هم سیز.

۲۰۱

تیرگوزور هر خسته‌نی بیر ناز ایله اول دلنواز،
چون یېتر مېن خسته‌غه نوبت، قیلور یوز نوع ناز.

زاهدا، هر دم دېمه کیم مذهبینگده بار قصور،
قیسی مسجدده قیلیب اېردیم سېنینگ بیرله نماز؟!

عشق ارا کۏنگلومنی اول یوز مهریدین منع ایله‌منگ
کیم، اېمس ممکن سمندر اۏتدین اېتمک احتراز.

بیر کون آهیمدین اۏشول بدمهر کۏنگلی یومشه‌غه‌ی،
نېچه کیم پۏلاد اېرور قتّیق تاپر اۏتدین گداز.

یا رب، آخر نېتگه‌مېن اول شۏخِ بدخو بیرله کیم،
ظلم اېتر، قیلسم تظلم، ناز اېتر، قیلسم نیاز.

چرخِ مینایی خطی سرّیغه همراز ایسته‌مه
کیم، بو خط مضمونیدین دم اورمه‌ی اۏتمیش اهلِ راز.

ای نوایی، سېن بسې آلوده‌دامن‌سېن، مگر
عشق اول پاک ایله اۏینرسېن که دېرلر پاکباز .

۲۰۲

رمیده کؤنگلوم اېرور عشق مبتلاسی هنوز،
باشیمده باردورور اول سروقد هواسی هنوز.

یوزونگ فراقیده هر بیر کؤزوم مېنینگ بیر داغ
قۇیوپتورور، ولې توشمه‌یدورور قراسی هنوز.

فقیه قیلدی دعا «عشقدین قوتولغیل» دېب،
قبول قُربیده اېرمس اېمیش دعاسی هنوز.

نېچوک طمع قیله‌یین مهر ایله وفاسین کیم،
حقیر جانیمه درخورد اېمس جفاسی هنوز.

هلاک اۆقی کؤزونگ اورمیش کؤنگولگه تانمه که، بار
یانیده کیرپیک و قاشینگدین اۆق و یاسی هنوز.

هلاکینگ اۆلغه‌لی جان کؤز قارردی، وه، یوز آچیب،
قاره‌دین انی چیقرغیل که، بار عزاسی هنوز.

سپهر ظلمیدین اول نوع ماتمی دور صبح،
که، عمرلر اۆتوبان چاک اېرور یقاسی هنوز.

نوایی جان ببرور، اول مدعینی محرم اېتر،
بو ایشچه یوز مینگ اېمستور انینگ سزاسی هنوز.

۲۰۳

جماعتې که، جنون منعینی منگه قیله‌سیز،
تاش آتیبان نې اوچون تېلبه‌لرگه قاتیله‌سیز؟

کېتینگ، کؤنگول بیله جان کیم، وداعینگیز قیلدیم،
فراق اگر بو دورور، اېرته کوننی کېچ قیله‌سیز.

فراق وقتی دور، ای کؤزلر، اېمدی قان ییغلنگ،
بیلور موسیز که، بوکون نې کیشیدین اَیریله‌سیز؟

کؤزوم حقینی بِحِل قیلدیم، ای جواهرِ اشک
که، بارې هم انینگ-اۆق مقدمیغه ساچیله‌سیز.

© Ezizi Uyghur Yurt

فراق نیشلری، وه که، ینه رحم اېتمه‌ی،
نفس-نفس نېگه مجروح ایچیمگه ساغیله‌سیز؟

کؤنگول فسانه‌لری، سیزنی، وه، نېتیب یاشوره‌ی،
بو نوع کیم، یوز اوزه قان یاش ایله یازیله‌سیز.

نوایی هجرغه قالدی، قیلینگ وصالده شکر
جماعتې که، سېور یارینگیز بیله بیله‌سیز.

۲۰۴

نوبهار ایامی بؤلمیش، مېن دیار و یارسیز،
بلبل اؤلغندېک خزان فصلی گل و گلزارسیز.

گاه سرو اوزره، گهې گل اوزره بلبل نغمه‌ساز،
وه که، مېنمېن گنگ و لال، اول سروِ گلرخسارسیز.

تانگ اېمستور گر دیار و یارسیز آزرده‌مېن
کیم، اېمس بلبل گل و گلزارسیز آزارسیز.

روضه اشجاری اؤتون دور، گللری جانیمغه اؤت،
ممکن اؤلسه انده بؤلماغلیغ دمې دلدارسیز.

می چو بېردینگ زلف ایله بند اېت مېنی، ای مغبچه
کیم، خوش اېرمس مغ بیله ایچمک قدح زنّارسیز.

تاپمه‌دوق گلرنگ جامې بې‌خمار، ای باغبان،
وه که، بو گلشن ارا گل بوتمس اېرمیش خارسیز.

اهلِ زهد ایچره نوایی تاپمه‌دی مقصدقه یؤل،
وقتینگیزنی خوش توتونگ، ای جمع کیم، خمّارسیز.

۲۰۵

اؤزگه بؤلدی یار و مهری مېنده باقي دور هنوز،
ناتوان کؤنگلومده اول آی اشتیاقی دور هنوز.

گرچه اؤزگه یار ایستر خاطریم، باردور ولېک
جان انگه منزل، کؤنگول آنینگ وثاقی دور هنوز.

غیر عشقی کؤنگلوم اوییندہ نہچوک قیلغہ‌ی نزول
کیم، خیالی مسکنی کؤزوم رواقی دور هنوز.

عشق ایله می ترکین، ای ناصح، نې نوع ایله‌ی قبول
کیم، کؤنگولگه آرزو اول طرفه ساقي دور هنوز.

فرقت اؤتی دافعی داغ اؤرته‌مکدور دہمه کیم،
اؤرته‌گن جانیم اول آی داغِ فراقی دور هنوز.

چرخ یالغیز قیلمه‌دی فرهاد قانین لاله‌زار،
لاله قانین تؤککوچی آئینگ نفاقی دور هنوز.

ای نوایی، گرچه مېنی مهرسیز دہر اېردی یار،
اؤزگه بؤلدی یار و مهری مېنده باقي دور هنوز.

۲۰٦

خرّم اؤلدی باغ و بیر گلدین ایچیمده غم هنوز،
کولدی هر یان غنچه و کؤنگلوم ایشی ماتم هنوز.

بلبل اؤلدی گل حریمی خرمنی‌نینگ محرمی،
گل عذاریم کؤییده مېن تېلبه نامحرم هنوز.

چیقتی توز هر نخل اوزه بیر عشق‌پیچان چیرمشیب،
وه که، بیر قد عشقیدین جسمیمده پیچ و خم هنوز،

آچتی سودا دفعیغه سنبل مسلسل طرّه‌سین،
آه کیم، بؤینومده زنجیرِ جنون محکم هنوز.

ساقیا، رحمی که تارتیب لاله ساغر دم-بدم،
لاله‌گون ساغرغه مېن بؤلمه‌ی دمې همدم هنوز.

فقر نخلیدین گلِ مقصود اوزمک ایسته‌مه،
یېتمه‌ی انده آه و اشکینگدین هوا و نم هنوز.

بیر سؤزین ایستب نوایی اؤلدی، وه کیم، یېتمه‌میش
حقّهٔ یاقوتیدین کؤنگلومگه اول مرهم هنوز.

© Ezizi Uyghur Edebiyati

۲۰۷

سیل اون چپکتی و سودا مپنده بې‌پایان هنوز،
دشت سرسبز اؤلدی و مپن تپلبه سرگردان هنوز.

گنبدین قیلدی عمارت غنچه‌نینگ یاز یامغوری،
تپلبه کؤنگلوم اویی سودا سیلیدین ویران هنوز.

هر قوروغ شاخ اؤلدی دشت اوزره صبادین حلّه‌پؤش،
تینمه‌غور جسمیم جنون وادیسیده عریان هنوز.

تانگ نسیمی بیرله نیسان یامغوری نې سود کیم،
آه و اشکیم دهر ارا هر دم سالور طوفان هنوز.

یانغیل، ای عیسی‌دمیم، حسنونگ بهاری حقّی کیم،
باردورور مهلک جنونومغه دوا امکان هنوز.

نې آسیغ هر آق گل اؤلسه مرهم اوچون بیر ماموق،
چونکه چیقمه‌یدور یره‌مدین غنچه‌دپک پیکان هنوز.

دشت حیوانی قاچرلر صحبتیمدین رم قیلیب،
عقلی یؤق ناصح گمان ایلر مپنی انسان هنوز.

کام یپتکورمک غنیمت انگله حاجت اهلیغه،
ای غني، بو دم که کامینگ بیرله دور دوران هنوز.

شیخ منع ایلر جنون هر دم نوایی‌غه، کؤرونگ
کیم، بهار ایامیده عاقل دور اول نادان هنوز.

۲۰۸

کؤیونگ باریده قیلمان جنتقه گذر هرگز،
قدّینگ قاشیده سالمان طوبیغه نظر هرگز.

اؤقونگغه کؤنگول مایل، موجب نې دور، ای قاتل
کیم، اؤتکنیدین بؤلمس کؤنگلومگه خبر هرگز.

بو جسمِ نزار ایچره کؤنگلومنی گمان قیلمنگ،
شاخې که قورور، انده کیم کؤردی ثمر هرگز؟!

© ezgi ithaf edi

لعلینگده ملاحتدین جان کامیده دور لذّت،
بو طعم قچان ببرگه‌ی توز بیرله شکر هرگز.

کؤنگلیگه فغانیمدین رحم اؤلمه‌سه، ای بلبل،
گل غنچه‌سیغه بار مو ناله‌نگدین اثر هرگز.

پیل اؤلسه سېنینگ خصمینگ، دېسنگ که ضرر تاپمه‌ی،
بیر پشه‌غه عالمده یېتکورمه ضرر هرگز.

مخلص تیله‌سنگ غمدین دهر ایچره نوایی‌دېک،
قؤیمه‌غه‌سېن ایلگینگدین ساغرنی مگر هرگز.

۲۰۹

زمانې گرچه یادیم قیلمس اول نامهربان هرگز،
فغان کیم، یادی چیقمس خاطریمدین بیر زمان هرگز.

آتی آغزیم ارا مذکور، اؤلرمېن آه کیم، بؤلمه‌ی
آتیم آغزیغه بیر مذکور اؤلورغه کامران هرگز.

کؤنگول تا وادیِ عشقیغه توشتی، قیلمه‌دی بیر هم
وطننی یاد اول آوارهٔ بېخان و مان هرگز.

لبیدین کیم، کؤزوم یاشی جهاننی لعلگون قیلدی،
بغیر جزویدین ایرو تاپمه‌دی بیر قطره قان هرگز.

ایتی فریادینی یاقمنگ منگه کیم، خوییدین عمرې،
اولوغراق تینمه‌دیم، نې نوع چېککه‌یمېن فغان هرگز.

یاریب کؤکسوم جنون تعویذیدېک جان پرده‌سین آچمه
که، فاش اؤلمه‌یدور اول قانلیغ نېچه داغِ نهان هرگز.

غم و اندوه یأجوجیغه هر دېوار سدّې دور،
فنا میخانه‌سیدېک تاپمه‌دوق دارالامان هرگز.

بو دمنی توت غنیمت کیم، کېلور دمدین اثر یؤقتور،
نې دم کیم اؤتتی، خود اندین کیشی تاپمس نشان هرگز.

قران قیلدینگ، نوایی، نظم ارا کیم التفات اېتمس،
سۈزونگدین اۈزگه سۈزگه خسروِ صاحبقران هرگز.

۲۱۰

هر نېچه کۈنگلومنی چاک اېتسنگ قیلور عشقینگ ستیز
اول صفت کیم، اۈتنی یارغن سایی بۈلور شعله تېز.

صبر ایله عشقیم خصومت باشلب اۈرترلر مېنی،
اۈت بۈلور زاینده، تاش اېتسه تېمور بیرله ستیز.

غم تونی رحلت سحابی ژاله‌سی دور یا اېرور
ماتمیمغه چرخ انجم جوهریدین اشکرېز.

وصل ارا اشکیم قیلور طغیان اۈشول یوز تابیدین،
یاز فصلیده قویاش تېز اۈلسه بۈلور سیلخېز.

سرو و غنچه‌نگ جلوه‌سی کویدوردی اېلنی، آه کیم،
دهر ارا طوبی و کوثر بیرله سالدینگ رستخېز.

کۈز اوییدین اول پري رم قیلدی، مردم اشکیدین
بۈلدی چون همخانه تردامن اېرور اولا گریز.

چون نوایی وصل تاپتی، اېمدی بیر دور، ای طبیب،
شربتین گر زهر یاخود آبِ حیوان بیرله اېز.

۲۱۱

محنت اۈتیدین یاروق‌تور هر طرف کاشانه‌میز،
بۈلدی گۈیا اژدها کامی بیزینگ ویرانه‌میز.

طایرِ وصل اوچتی اشکیم دانه‌سیدین وهم اېتیب،
قوشقه، وه کیم، رم ببرور طالع یۈقیدین دانه‌میز.

اول چراغِ حسن ویران کلبه‌نی یاروتقه‌لی
مهر شمعین یاروتوپتور هر کویوک پروانه‌میز.

© ezgu ishkiri

بۆلدی عاشق عقل ایله هزل ایله‌بان واله کۆنگول،
اۆتقه توشتی اۆینه‌ی-اۆینه‌ی کول بیله دېوانه‌میز.

اېل تیلیدین اویقو اوچمیشتور کۆزومدین گۆییا
کیم، اېرور بخت اویقوسی‌نینگ باعثی افسانه‌میز.

اۆلتوره‌ی بیر می بیله دېب، تیرگوزورسېن، ساقیا،
آبِ حیوان بیرله گۆیا کیم تۆلر پیمانه‌میز.

مرشدې کیم، قیلسه ارشادِ فنا، بالله انگه
بو وجودی عارضیدین اۆزگه یۆق شکرانه‌میز .

کۆییده کۆنگلوم کۆنگوللر ایچره کۆردوم، طرفه کۆر،
طرفه‌راق کیم، آشنالیغ بېرمه‌دی بېگانه‌میز.

۲۱۲

بۆلمه‌سه اول بت قاشی محرابیم ایچره جلوه‌ساز،
قبله‌غه، کافرمېن، ار باش ایندوروب قیلسم نماز.

قان یاشیمدین لعلگون کیرپیک بیله ایتور کۆزوم
عارضینگ نظّاره‌سین ایلرده یوز تیل بیرله راز.

قدّی وصلین ایسته‌سم رعنالیغ ایلر ناز ایله،
حسن بۆستانیده اول سرکش قد اېرمیش سروِ ناز.

آدمیلیغدین قاچیب یېتتیم جنون اۆتین ساچیب،
ای سلامت اهلی، ایلنگ تېلبه ایتدین احتراز.

چهره آچ کۆنگلومنی دېسنگ کویدوره‌ی، هجراننی قۆی،
اۆت نې حاجت، موم تاپسه مهر تابیدین گداز.

رشتهٔ اشکین توتوب توفراغ ساری تارتر فنا،
اول سببدین اېگمه قد ظاهر قیلور اهلِ نیاز.

ای نوایی، غیر نقشین پاک یوب جان لوحیدین،
یار اوچون جان اۆینه‌سنگ، اول لحظه بارسېن پاکباز.

۲۱۳

جلوه مو قیلدی سریغ بۆرکین کیبب اول سروِ ناز،
یا که چپکتی شعله اخضر جسم ایله شمعِ طراز.

کویسه مجنون کۆنگلوم اول یوز لمعه‌سیدین تانگ ایمس
نې اوچونکیم ایله‌مس دیوانه اۆتدین احتراز.

اول که ایرمس عشقی پاک و سجده ایلر کۆرسه حسن،
اۆیله دور کیم، ایله‌گه‌ی فاسق طهارتسیز نماز.

رازِ عشقینگ دیرگه پیکانینگ ایرور کۆنگلومگه تیل،
لال تیل بیرله قیلور ایرمیش تکلم اهلِ راز.

سېکریتیب چیقتی ینه میدان سری اول تورک مست،
تا ینه قیسی کۆنگول ملکیگه قیلغه‌ی تورکتاز.

عشق اگر کامل دورور، عاشق قیلور معشوقنی،
یۆقسه نیوچون ایله‌دی محمودقه قوللوق ایاز.

هر مقام ایچره که بۆلسنگ ایرو بۆلمه یاردین،
ای نوایی، حاجت ایرمس قیلماق آهنگِ حجاز.

۲۱۴

توفراغیمدین کاشکی جسمې مرتب قیلسنگیز،
بیر ایت اۆلسه کۆییده روحیغه قالب قیلسنگیز.

یېتمه‌گه‌ی چابکسواریم گردیغه، ای اهلِ عشق،
مهرنی راکب قیلیب، گردوننی مرکب قیلسنگیز.

باده‌نۆشوم بزمی غوغاسیدین، ای جان و کۆنگول،
سمعیغه یېتمس نیچه فریاد و یا رب، قیلسنگیز.

عالمِ عشق اوزره بس لایق دورور، ای درد و شوق،
دودِ آهیمنی سپهر، اشکیمنی کوکب قیلسنگیز.

© ازلی اویغور کۆرۆ

مرکبی نعلین مجلّا قیلغوچیلر زہب اوچون،
عارضیمغه سورتونگ اول دم کیم، مُذهب قیلسنگیز.

غیرِ نۏشانۏش ازل ساقیسیدین کہلمس خطاب،
بیزنی پس می جرمیدین بۏلمس مخاطب قیلسنگیز.

تا نوایی، قسمت اۏلغن مینی ایچمس چاره یۏق،
دۏستلر، اولا بو کیم، جامین لبالب قیلسنگیز.

۲۱۵

یوزونگ فراقیده هر آه اۏتین که چہکتیم تہز،
اول اۏت شراره‌لری بۏلدی هر طرف گلرہز.

قضا مصوری گۏیا حل اہتتی لعلي رنگ
لبینگ عقیقینی ایلر محلده رنگامہز.

لبینگ ملاحتی غوغا قۏپردی عالمدین،
شکرنی بۏیله کیشی قیده کۏردی شۏرانگیز.

ایتینگ که شہر زبون دور انگه، تاپه آلمان،
دہسم کۏره‌ی انی باشیمدین اۏزگه دستاوہز.

چو کہلدی خسته‌لیغیم سۏرغه‌لی قدح‌نۏشوم،
کہتور پیاله که، اۏلسم هم ایله‌مان پرهیز.

دہسنگ زمانه ستیزینی هر زمان کۏرمه‌ی،
زماننی خوش توت و قیلمه زمانه بیرله ستیز.

گلِ صباح یوزین کۏرمه‌گه‌یسہن، ای بلبل،
بو گلشن ایچره نوایی‌دہک اۏلمه‌سنگ شبخیز.

۲۱۶

یاردین اَیریلغه‌لی شیدا کۏنگول، بہخواب کۏز،
هر زمان ظاهر قیلور سودا کۏنگول، خوناب کۏز.

کؤز و کؤنگلوم بحر و بر سیر اېتتیلر یار ایسته‌بان،
بو سفرده تاپتیلر یغما کؤنگول، غرقاب کؤز.

کؤز و کؤنگلومدین بیری کویوب، بیریسین بوزدی سیل،
یؤقسه نېوچون بؤلدی ناپیدا کؤنگول، نایاب کؤز.

دېب اېمیش هجریمده مېندېک کؤز و کؤنگلین اسره‌سون،
وای کیم، یؤقتور منگه خارا کؤنگول، قصّاب کؤز.

وه، نې کون بؤلغه‌ی که، یېتکه‌ی وصلیغه کؤز و کؤنگول،
تارتیبان فریاد و واویلا کؤنگول، ییغلاب کؤز.

کؤرمه‌یین دېب کؤردی کؤز، کؤرگچ کؤنگول قیلدی هوا،
بؤلدی زار اېتکن مېنی رسوا کؤنگول، قلّاب کؤز.

دؤست کؤزله، خصمدین اوزگیل کؤنگول کیم، توشسه ایش،
بېرمس و آلمس اېمیش اعدا کؤنگول، احباب کؤز.

ای نوایی، گؤییا کیم یار مهمان بؤلگوسی
کیم، مرتب ایله‌میش مأوا کؤنگول، ابواب کؤز.

۲۱۷

تیره دور اؤیله کیم، یاروغلوغ انگه قؤیمس یوز،
شامِ هجریمده اگر بؤلسه قویاش هر یولدوز.

اؤتتی هجران کېچه‌سی رنجیده عمروم، یا رب،
بیر کون اؤلغه‌ی مو که، اوشبو کېچه بؤلغه‌ی کوندوز.

خوبلر انجمنی ایچره نظیرینگ یؤقتور،
مهرنی انجم ایچیده دېسه بؤلور یالغوز.

اېگریلیکلر اېسه زلفونگ حرکاتی نې عجب،
کیم ییلاننی حرکت قیلغنیده کؤرمیش توز؟

سېندین ایرو اېمس، ای دؤست، اؤلوگ و تیریگیم،
قهر و لطفونگ بیله گر اؤلتور، اگر خود تیرگوز.

گلده یؤق سرو قدی، سروده گل رخساری،
سروِ گلرویوم اېرور حسن طریقیده تؤکوز.

ساقیا، می تؤله کیم عربده ایستر کؤنگلوم،
ای قلندر، چاله باشله اؤکورور کؤکته قؤبوز.

غم غذاسی آره‌سینده قنی تورکانه ایاغ،
تؤره آیینی بیله تامسه تؤقوز، آقسه اؤتوز.

ای نوایی، تیله‌سنگ یار ایله تاپماق پیوند،
غیریدین سعی قیلیب رشتهٔ پیوندنی اوز.

۲۱۸

یؤق که اول کؤز قاره دور حسنونگ ارا، ای قاره‌کؤز
کیم، قاشینگ داغی اېرور اسرو قرا، ای قاره‌کؤز.

گر کؤنگوللرنی جلایِ وطن ایستر بؤلسنگ،
یېش توگونلرنی و زلفونگنی ترا، ای قاره‌کؤز.

قاره نرگس کؤز و گل یوز بیله گر سېن کیبی یؤق،
بلبلې مېن کیبی یؤق نغمه‌سرا، ای قاره‌کؤز.

کؤزلرینگ زخم اگر قیلمه‌دی هر کیرپیک ایله،
پس، نې دور کؤنگلومه یوز یېرده یرا، ای قاره‌کؤز!

مېنمېن و بیر یره‌مس کؤنگلوم، انینگ قتلی اوچون
کؤز قاره قیلمه، بیر ایشیمگه یرا، ای قاره‌کؤز؟!

گاه فقر اهلیغه هم رحم کؤزی بیرلن باق
کیم، دعاگؤیونگ اېرورلر فقرا، ای قاره‌کؤز.

سېن نوایی‌غه وفا ایله‌مه‌سنگ، بار اؤلسون
شاه ابولغازی ابن بایقرا، ای قاره‌کؤز.

۲۱۹

منگه اول کؤزی قرا دېدی چوچوک چندین سؤز،
نې عجب آنی قرا کؤز دېسم و شیرین سؤز.

لبی یوز وعده‌نی انداق منگه یالغان قیلدی
که، دېی آلمس کیشی یوز ییلده بیر انداق چین سؤز.

هجرینگ افسانه‌سیدین سؤز دېر اېسم وصل تونی،
تاپمه‌غه‌ی تانگغچه تون ییلچه اېسه تسکین سؤز.

بېلی و لعلِ لبی آلّیده لال اؤلدی خرد
کیم، اېرور بیری دقیق و بیری بس رنگین سؤز.

هر فصاحت که، لبینگ قیلدی، مسیحا اېشیتیب،
جان تاپیب، کېلمه‌دی آغزی ارا جز تحسین سؤز.

حسنی وصفیده سؤزوم توتتی بری عالمنی
مرشدِ عشق منگه ایله‌گه‌لی تلقین سؤز.

بزمِ عیش ایچره نوایی، نې عجب اورمه‌سه دم،
ایته آلمس چو نشاط اهلی ارا غمگین سؤز.

۲۲۰

نکته‌سی مفهوم اؤلور، بؤلمس ولې مفهوم آغیز،
تانگ اېمستور هیچ مفهوم اؤلمه‌سه معدوم آغیز.

اللّه-اللّه، طرفه دور بو کیم ایکی جانبخش لب،
ایکّی یان معلوم و اېرمس اؤرته‌ده معلوم آغیز.

وهمنی یوز مینگ گمان ایچره سالور موندین که بار
خطِّ موهوم اول بېل، اما نقطهٔ موهوم آغیز.

اول الفدېک قد لطافت ایچره بؤلدی بیرگه اؤن،
صفردېک تا بؤلدی انینگ ضمنیده مرقوم آغیز.

دال انگه کیم عشق کتمانی کېره‌ک عشق اهلیغه،
عشقینگ اسراریده سرّې دور عجب مکتوم آغیز.

© ezgi iteliar

وه که، اول یوز و آغیز شوقیدین اؤلدوم، لبک بار
یوزیدین یوز ناامید و آغزیدین محروم آغیز.

زهرِ هجر آغزیم تؤله نَیلب قیله‌ی اؤپمک خیال،
حیف دور کیم، یېتکه‌ی آغزی نؤشیغه مسموم آغیز.

پاک لفظ ایتورغه آغزینگ پاک قیل کیم، حیف دور
یخشی سؤز بارینده سورگه‌ی نکتهٔ مذموم آغیز.

ای نوایی، مخلص ایستر بؤلسنگ اېل تیل، آغزیدین
نظمدین هم تیلنی تییغیل، نثردین هم یوم آغیز.

۲۲۱

اول پري کؤییده مېن دېوانه‌نی بند ایلنگیز،
بند-بندیم زلفی زنجیریغه پیوند ایلنگیز.

خلق ترکِ عشقی ایلرگه مېنِ دلخسته‌نی،
اؤلتوروب عالم اېلیگه موجبِ پند ایلنگیز.

تېلبه کؤنگلوم تاپسنگیز، ای یار کؤیی ایتلری،
تؤش-تؤشیدین تیشله‌بان پرکند-پرکند ایلنگیز.

بادهٔ عشق اسرو مست اېتمیش مېنی، ای دؤستلر،
جامیمه افیون اېزیب بیر دم خردمند ایلنگیز.

ییغله‌سم اچّیغ ملول اؤلماق نې دور، ای خوبلر،
هزل اوچون گاهې باقیب، سیز هم شکرخند ایلنگیز.

عشق بحریده درِ وصل ایسته‌منگ، ای اهلِ درد،
کؤنگلونگوز اول نقدی یادی بیرله خورسند ایلنگیز.

قیلسنگیز تصویرِ لیلا حسنین اول آیدېک سیزینگ،
لبک مجنون‌نی نوایی بیرله مانند ایلنگیز.

۲۲۲

غم یوکی قیلمه‌یدورور یالغوز مېنِ محزوننی کۆڑ،
هم بو یوک قیلمیش ابدی فرهاد ایله مجنون‌نی کۆڑ.

قیلدی چون فرهاد ایله مجنون قدین خم، نې عجب
یوز الرچه ضعف ایله گر قیلسه بو محزوننی کۆڑ.

یوک اگر بو دور نې فرهاد و نې مجنون و نې مېن،
راست، گر دېرسېن بو یوک ایلبتورور گردوننی کۆڑ.

وه، نې یوک دور بو که گردون قامتین کۆڑ ایله‌دی،
اۆیله کیم گردون‌نینگ آستیده کۆررسېن «نون»نی کۆڑ.

یوزی مهتابیده مشکین قاشی نېوچون کۆڑ ابرور،
اۆغریلیق گر قیلمه‌دی اول هندویِ موزوننی کۆڑ.

ابگریلیکله شهره بۆلماق ایسته‌مس‌سېن، ایله‌مه
اهلِ عصیان خدمتیده قدِّ بې‌نقصاننی کۆڑ.

گر نوایی کۆڑ ابرور شه خدمتیده نې عجب،
چونکه قیلمیش قوللوغی جمشید و افریدون‌نی کۆڑ.

© Ezizi Uyghur Edebiyati

۲۲۳

دهر سودیدین طمع اوز کیم، زیانی بیش ایمس،
عمرنی توتقیل غنیمت کیم، زمانی بیش ایمس.

اوی بنا ایلب عجب‌تور اهلنی مهمان ایله‌مک،
اول که بو اوی ایچره بیش کون مهمانی بیش ایمس.

قوّی توانالیغ سوزین، یاد ایت اجل خارین که، بیل
پشه‌لر نیشی قاشینده ناتوانی بیش ایمس.

کیر فنا دیریده کیم، هر شیخ و یوز سودا انگه،
اول که آتین خانقه قویمیش، دکانی بیش ایمس.

ای که، بوّلمیش خلعتینگ زربفت باری بیل کیم، اول
معنا اهلین کولدورورگه زعفرانی بیش ایمس.

مهر تاج و چرخ تختینگ بوّلسه، غافل بوّلمه کیم،
مهر بی‌مهر و فلک نامهربانی بیش ایمس.

شهغه ایش اهل فکرینی قیلماقدور، اول کیم، زیب کیم؟
بیر سوروگ قوّی دور رعایا، اول شبانی بیش ایمس.

گر نوایی ایسته‌دی آواره‌لیغ، ای اهلِ هوش،
غم یمنگ دیوانهٔ بی‌خان و مانی بیش ایمس.

اوجِ دولت اوزره بوّلسون دایما بلقیسِ عهد
کیم، زحل قصریده هر تون پاسبانی بیش ایمس.

۲۲۴

نی عجب گر نقل تخمی غم قوشین رام ایله‌مس،
مست چون بیر دم آووچ قاقماقدین آرام ایله‌مس.

تون قویاشقه یاووی آلمسدیک دور اول کیم، می سری

تیرەلیک شخصی عزیمت بیر-ایکی گام ایلەمس.

فکر و غم قاچماققه میدین ایستەسنگ روشن دلیل،
شیخ یا زاهد نې دور کیم باده آشام ایلەمس.

عینِ ناز و شېوەدین کافر کۆزونگ، ای مغبچه،
طرفةالعینې اېمس کیم، قصدِ اسلام ایلەمس.

جسم ارا پیکانلرینگ سو قیلدی کۆنگلوم آه ایله،
بادهٔ شوقین عجب کیم، ایچکەلی جام ایلەمس.

واعظا، ایلب طمع قان یوتمەغیل کیم، پیرِ دیر
بادەدین اۆزگه سوال اهلیغه انعام ایلەمس.

دېمه عشق اۆینب نوایی عاقبت نې بۆلگوسی
کیم، بو ایش آغاز قیلغن فکرِ انجام ایلەمس.

۲۲۵

کییک چرمی ضعیف اېگنیمگه مجنونلوغ نشانی بس،
جنون تاشی سینوق باشیم اوزه قوش آشیانی بس.

دمینگنی اسره، ای عیسی که، رنجیم دفعیغه هر کون
غذا اول آی قیلیچی زخمی‌نینگ بیر قطره قانی بس.

سېن و حیوان سویی، ای خضر، توتقیل ترکِ جانیم کیم،
منگه یار آلّیده اۆلمک حیاتِ جاوداني بس.

شه و عزت سریری کیم، اگر بو دور جهان جاهی،
منگه ادبار کۆییده مذلت خاکدانی بس.

غني و کۆنگلیده پنهان درم فکری و عشق اۆتی
مېنینگ کۆنگلومده کویدورگن نېچه داغِ نهاني بس.

سنگه کوثر سویی و لحنِ داوودي که، دیر ایچره
مغنّي نغمەسی بیرله منگه جامِ مغاني بس.

حوادث دفعیغه شه کۆک حصاری اوزره گر چیقسون

که، فقر اهلی اوچون دیرِ فنا دارالامانی بس.

فغان کیم، لطف و قهریغه تفاوت یؤقنی هم انگلب،
فنا اهلیغه جورین قیلمه‌دی بو دیرِ فانی بس.

نوایی‌دېک اؤلر حالیمده دېمنگ حور و جنتدین،
سېزینگ برچه که، بو آواره‌غه بیر کؤرمک آنی بس.

۲۲٦

نفیس کییگولوک اؤلسه یلنگ تنیمغه هوس،
حصیر نقشی حصیری لباس اؤرنیغه بس.

سرشک یؤلینی خس بیرله توتتیلر، یاخود
کؤزومنی یؤلیغه سورترده مونچه تؤلمیش خس.

بیر اؤت دماغیمه هجر اوردی کیم، نفس اندین
چیقر سموم اؤلوب، ار خود بؤله‌ی مسیح‌نفس.

عظیم اینگدېک اېرور عشق محملی کیم، انگه
قضا فلکنی ایکّی بؤلسه بؤلغه‌ی ایکّی جرس.

تنیمغه چاکلر آچتی، نې عیب اگر اؤلسم
که، روح بلبلی‌نینگ لایقی اېمس بو قفس.

کؤنگول که، کافرِ عشق اؤلدی عار اېرور زنّار،
نېدین که مغبچه زلفین بېلیگه قیلدی مرس.

فنا هوس قیل و فقر اېت هوا نوایی‌دېک،
ولې هوا و هوس، قیلمه‌غیل هوا و هوس.

۲۲۷

دمې اېرمس که، لعلینگدین کؤنگول یوز لخت قان اېرمس،
دغی هر لخت قان یاشیم بیله کؤزدین روان اېرمس.

یوزونگ مهری ایچینده کؤز سالیب آغزینگنی کؤرمسمېن،
اگرچه ذرّه خورشید آلّیده کؤزدین نهان اېرمس.

اوشلغن هر سۆنگک جسمیمده گۆیا کعبتینې دور،
نهاني داغِ زاید نقطه‌سی دور کیم عیان اېرمس.

اېرور دردیمغه تسکین بو کېچه لېکن تۆشوک کۆکسوم،
عجب گر ناوکی کۆنگلومگه کیرگندین نشان اېرمس.

مېنی اۆلتورگه‌لی غمزه‌نگ اۆقی عمرې دورور، لېکن
تیریک لعلینگ خیالی بیرله‌مېن، جسمیمده جان اېرمس.

لحد کنجین وطن ایلب تینیپتور عمریدین مجنون،
نې بۆلسه، مېن کیبی آوارهٔ بې‌خان و مان اېرمس.

بو دور ایچره قچان جامِ فراغې یېتگه‌ی، ای ساقي،
چو بیر دم درد و محنت زهری چېکمکدین امان اېرمس.

اگرچه قان یوتر بلبل، ولې نې غم انگه چونکیم،
نواله غنچه‌دین ایرو و گلدین اۆزگه خوان اېرمس.

نوایی اۆلدی، گر پروانه کویدی، بلبل اون چېکتی،
بولر گر یخشی دورلر، عشق ارا اول هم یمان اېرمس.

۲۲۸

سنبلین لیلا آچیپتور، یېل عبیرآسا اېمس،
داغینی مجنون قانتمیش، لالهٔ حمرا اېمس.

نسترن کۆزگوسیده بیر ساری مېن، بیر ساری یار
چهره عکسین کۆرگوزوپتوربیز گلِ رعنا اېمس.

گلنی اۆخشتقن اوچون یاریمغه گۆیا باغ ارا،
مضطرب کۆنگلوم قوشی دور، بلبلِ شیدا اېمس.

سنبل اوستیدین نسیم اېسکچ، نگاریم طرّه‌سین
یاد قیلدیم کیم، دماغ آشفته دور، سودا اېمس.

نرگس آلتون جامی‌نینگ آلّیده کافوري حریر
پردهٔ جانیم دورور مرهون، قدحپالا اېمس.

دېمه، افغانيمده بلبل ناله‌سيدېک يۏق نشاط،
بو هم اندوه‌زا اېمس، گر اول نشاط‌افزا اېمس.

گلنی سرو اوزره خيال اېتتيم کۏنگول بۏستانيده،
راست ايته‌ی: سروِ گلرويوم کيبی زېبا اېمس.

بۏلمنگيز مغرورِ حسن، ای شۏخلر کيم، باغ ارا
سيز کيبی بيلتورغی گللردين بيری پيدا اېمس.

منگه گلرخ ساقي و بلبلغه گل توتتی قدح،
مست اېرور اول هم نوايی‌دېک، ولي رسوا اېمس.

۲۲۹

دېمه کيم، نۏشِ لبيدين قوتِ جان قيلديم هوس،
آبِ حيواندين حياتِ جاودان قيلديم هوس.

لعلی نۏشيدين گر اۏلسم هم اېمستور عيب کيم،
هضم اېته آلمس غذا مېن ناتوان قيلديم هوس.

تاش يېبان اطفال کامی بيرله جان بېرسم نې تانگ
کيم، پري وصليغه جاننی کامران قيلديم هوس.

آستانينگ ايسته‌ديم باش قۏيسم اېرمس عيب کيم،
سلطنت تختين مېنِ بې‌خان و مان قيلديم هوس.

هر فتيله زخم ارا کيم، اېردی چېکتيم جان ارا،
کۏنگلومه قۏيماق نېچه داغِ نهان قيلديم هوس.

زهد ايله يۏل تاپمه‌ديم مقصدغه، می توت، پيرِ دير
کيم، اۏزومنی اېمدی رسوای جهان قيلديم هوس.

ای نوايی، تاغ و وادي توتماغيم عيب اېتمه کيم،
ياشورون دردیم دېمک تارتيب فغان قيلديم هوس.

۲۳۰

پس نې دور کۏز گر خيالينگ خيليغه منزل اېمس،

هر قاره بیر اؤت یبری دورینده کیرپیک خار و خس.

جنت اهلیغه اِبرور هر لحظه کؤیونگ آرزو،
دؤزخ اهلی اؤیله کیم جنتنی قیلغه‌یلر هوس.

ناوکینگ پیکانینی تا چپکتیلر، نالان کؤنگول
ایله‌مس افغان، کؤنگولسیزلیکدین انداق کیم جرس.

دیمه مِن مجنونغه، ای ناصح، که بس قیل آهنی،
کیم منگه ایش اول پري عشقیده بؤلمیش آه و بس.

ضعفدین بیخود کؤروب، آغزیمگه اول یوز کؤزگوسین
قؤیسنگ اول دم اورمه‌غه‌یمِن، باللّٰه ار اؤلسم، نفس.

دیر پیری خدمتیغه چپکمه‌یین مو بیلنی چست،
کیم نیچه زنّاردین تانگمیش بیلیمگه بیر مرس.

ساقیا، دوران اگر بو دور، نوایی هر زمان،
جامیغه بیهوش دارو قاتماغ ایلر ملتمس.

۲۳۱

آه اؤقین جان ایچره اسره‌ب، کؤنگلوم اظهار ایله‌مس،
یؤقسه بیر دم بار مو کیم، یوز جاننی افگار ایله‌مس.

وه، نې یوز دور اول که تقلیدین قیلیب نقاشِ چین
چپکسه یوز صورت، بیرین یوزدین نمودار ایله‌مس.

عشقدین چون منکر اؤلمیش کؤنگلوم اؤلتورمک نې سود،
هجردین تا آنی قؤرقوتمس‌سِن اقرار ایله‌مس.

قؤیدونگ، ای عقل، آچقه‌لی یوز پاره کؤنگلوم زلفینی،
هر بیری بیر رشته‌سین قاندین که زنّار ایله‌مس.

جان فدا قیلغومدورور، لعلینگ قبول اِیتسون دیسم،
دیر که: روح‌الله بو نوع ایشلرگه بیگار ایله‌مس.

نې آسیغ هر ذرّه‌غه آهیم قویاشدیک سالسه اؤت،

اول قویاش کؤنگلیگه چونکیم ذرّه‌ای کار ایله‌مس.

ساقیا، دور ایچره اول یوز عکسی کؤرگوزگن قدح،
فتنه ایلر کیم، سپهر و مهرِ سیّار ایله‌مس.

فاني اؤل، گر ایستر اہرسنگ مهر کیم، قیلمس نصیب،
کیمنی بیر دولتقه کیم تہنگری سزاوار ایله‌مس.

دہمنگیز کیم، برخبر بؤل تہلبه کؤنگلومدین، چو اول
قیده کیم بارسه نوایی‌نی خبردار ایله‌مس.

۲۳۲

زلفیدین ایرو جنونومغه دہسم تدبیر اہمس،
تہلبه ایتکه چاره دہر کیم، قتل اہرور، زنجیر اہمس.

عارضین کؤرسم نې دور دہب سؤرمه کؤنگلوم حالتین،
چهره تغییریدین انگله حاجتِ تقریر اہمس.

هر تون انجمدین مہنینگ حالیمغه گردون اشکی بیل،
چرخ اوزه آهیم بخاری تفیدین تأثیر اہمس.

زلفی پہچ و تابیغه باریب کہلور شیدا کؤنگول،
باوجودِ تیره‌لیک، کؤرگیل که کؤپ دلگیر اہمس.

ایسته‌سنگ قتلیم، چیقرغیل تیغ و اهمال اہتمه کیم،
نې دہسنگ مہندین بؤیونسونماقده خود تقصیر اہمس.

دیر ارا اوسروک کؤروب، زاهد مہنی عیب ایله‌میش،
بیلمه‌میش مسکین که، هیچ ایش خارجِ تقدیر اہمس.

اول پري قیلمیش مہنی مجنون و رسوا شهر ارا،
ای نوایی، گؤشه توت کیم، حاجتِ تشهیر اہمس.

۲۳۳

دم-بدم لعلینگ خیالیدین ایچیم قان مو اہمس،
قطره-قطره کؤز یؤلیدین یوزگه غلتان مو اہمس؟!

گه اۆلوب، گاهي تيريلسم، تانگ ايمس، وه، غمزه‌سی
قاتل ايرمستور مو يا نۆشِ لبی جان مو ايمس؟!

نيِ عجب، عشق آفتيدين چيقسه جان تن ملكيدين،
شه نه ظالم مو ايمس، يا ملک ويران مو ايمس؟!

ناوكِ ظلم اورماغينگدين تانمه‌غيل، ای قاشی يا،
تنده زخم ايرمس مو، يا كۆنگلومده پيكان مو ايمس؟!

تيلبه كۆنگلومنی دېمه كۆپ واله ايرمس عشق ارا،
شهرهٔ آفاق، يا رسوای دوران مو ايمس؟!

دهر شۆخيغه كۆنگول گر بېرمه‌ديم، عيب ايتمنگيز،
عشوه‌سی چين مو ايمس، يا عهدی يالغان مو ايمس؟!

دشت ارا كۆرسنگ نوايی‌نی ايمس مجنون دېمه،
تاش مو اورمس كۆكسيگه، يا جسمی عريان مو ايمس؟!

۲۳۴

چاک بۆلغن كۆنگلومه قيلماق علاج آسان ايمس،
غنچه كيم، آچيلدی، بوتكرمک انی امكان ايمس.

كۆنگلوم ايچره گلبنِ درد اوزره هر يان غنچه دور،
ای معالج، دفعيغه سعی ايتمه كيم، پيكان ايمس.

مهريم اۆتين هوش و صبر و عقل و حس ياشورمه‌دی،
مهرِ لامع تۆرت برقع كېينيدين پنهان ايمس.

آتشين لعلينگ غميدين كۆنگلوم ايرور پسته‌ای
كيم، كويوبان چاک اۆلوپتور غنچهٔ خندان ايمس.

زاهدا، منع ايله‌دينگ كۆنگلومنی ميدين، بيلمه‌دينگ
كيم، سمندرغه ياليندين سود ايرور، نقصان ايمس.

يېنگسه دير ايچره مېنی حيرت نيِ تانگ، ای مغبچه،
كيم دورور بو كارگه وضعيغه كيم حيران ايمس.

© Ezgu Vitalia Kari

دردِ هجرینگدین نوایی کۆکسی اوزره داغ و نعل،
تن حریمیغه عجب گر شمسه و ایوان ایمس.

۲۳۵

خسته کۆیونگده یاتمیشم بې‌کس،
توتقوچیم، قاپقوچیم ایتینگ دور بس.

اشک ارا اۆرته‌دی تنیمنی غمینگ،
گرچه کویمس سو ایچره توشکن خس.

جان و نالان کۆنگول بیله نې عجب
پاسبانینگ کېچه یوروتسه جرس.

اۆقلرینگدین ایچیمده ایسته‌سه عشق
یسه‌ی آلور کۆنگول قوشیغه قفس.

خوانِ حسن ایچره خالینگ و آغزینگ
کېلدی خشخاش‌نینگ یانیده عدس.

تارِ امّید ارا حریصنی بیل،
رشتهٔ عنکبوت ایچینده مگس.

ایتینگ اۆلدی نوایی، ای چابک،
بۆینیغه محکم ایله حلقه مرس.

۲۳۶

بیزگه عالم باغیدین اول سروِ گلرخسار بس،
گاه اندین جلوه، گاهې دولتِ دیدار بس.

یاغلیغین زخمیمغه باغلرغه نې حدّیم ایسته‌مک،
قیلسه لطف اندین مونی تیکمک اوچون بیر تار بس.

مېن کیم و زلفونگ تمناسی، اگر کفر ایسته‌سم،
ایتلرینگ بۆینی طنابیدین منگه زنّار بس.

هجر اۆتیدین سیندی کۆنگلوم، ایسته‌مان قصرینگ پناه،

سایه بیر کؤنگلی بوزولغنغه بوزوغ دېوار بس.

کؤزده بیر اویقونی کؤرسم، اویقوده کؤرسم سېنی،
تا اجل اویقوسی اوشبو دولتِ دیدار بس.

واعظا، مېن عاصي اېرمان حور و جنت لایقی،
مغبچه ساقي، مقامیم کلبهٔ خمّار بس.

اؤزلوگونگدین اؤزنی سلب اېتسنگ غرض بیر گام دور،
ای نوایی، قیلمه‌غیل بو شېوه‌نی زنهار بس.

۲۳۷

منزلي کیم، اول پري‌پیکرنی کؤردوم بیر نفس،
گر انی تاپمان، همول منزلنی قیلسم طوف بس.

رنگسیز خالی یوزی‌نینگ زېبی دور، وه کیم، دېگه‌ی:
حسنی خانیغه کېره‌کلیک مونچه بؤلغه‌ی بیر عدس.

بندِ زلفونگ بؤینومه توشکچ هلاک اېتتی مېنی،
ایتکه، جانا، هیچ کیم اؤلتورگه‌لی تاقمس مرس.

عشقینگ ایچره بولهوس گر دېسه‌لر، یؤقتور غمیم،
باک یؤق بو طعندین بؤلسه منگه وصلینگ هوس.

اشک بحرینده اگر جسمیم غریق اېرمس، نې تانگ،
یؤق انگه اول وزن کیم چؤمغه‌ی تېنگیزگه توشسه خس.

بو چمن‌نینگ گللریگه یؤقتور، ای بلبل، وفا،
اولا اول کیم، ایله‌سنگ گلبانگ چېکمک‌لیکنی بس.

چاره نې بؤلغه‌ی نوایی‌غه فراقینگ شامیده،
گر خیالینگ بؤلمه‌سه بې‌چاره‌لرغه چاره‌رس.

۲۳۸

فغان کیم، کؤنگلوم آلغن دلبریم دلدارلیغ بیلمس،
بیلور عاشقنی غمگین قیلماق و غمخوارلیغ بیلمس.

نېچوک دېی یار اېمس، دشمن دېمک بۆلمس، خود ایته‌ی کیم،
اېرور خود یار اول، اما طریقِ یارلیغ بیلمس.

کۆنگولده زارلیغ بیرله فغان کۆیونگده عیب اېتمه،
گدایِ خسته‌ای دور جز فغان و زارلیغ بیلمس.

آغیرراق دور فراقیم تاغیدین بختیم‌نینگ اویقوسی
که، نالەم بۆلدی رستاخېز و اول بېدارلیغ بیلمس.

بۆلوب مجنون پریدېک ایتمیشم، نېوچون که یاریم
هم پری‌پیکر دور، اما غیرِ مجنونوارلیغ بیلمس.

کېتور، ای ساقیِ مهوش، منگه بیر ساغرِ دلکش،
که، دوران یارلیغ، افلاک جز غدارلیغ بیلمس.

قضا ایلگی تیلرمېن یېر بیله هموار قیلغه‌ی کیم،
زمان اهلِ زماندېک غیرِ ناهموارلیغ بیلمس.

مېنینگ یاریمده آنې دور که، اندین اۆرتنور جانیم،
که آنی هر قویاش یوزلوگ شکرگفتارلیغ بیلمس.

نوایی کۆزلری‌نینگ مردمیدین جوری قان تۆکتی،
دریغ اول شۆخِ مردمکش که مردمدارلیغ بیلمس.

۲۳۹

چاک اېتیب کۆنگلومنی آچیلسون دېمک امکان اېمس،
غنچه‌نی عمداً آچیب، گل ایله‌مک آسان اېمس.

دېمه زاهد کیم، نېدین حیرانسېن اول رخسارغه،
عالم ایچره بیر کیشی تاپ کیم انگه حیران اېمس.

قطره سولر دور کۆنگول اۆتیغه تسکین بېرگه‌لی
کیم، اول آی یاغدوردی قاشی قوسیدین پیکان اېمس.

هجر دشتیده قویوندېکمېن، ولې اول مېن کیبی
خاکسار و باده‌پیما، داغی سرگردان اېمس.

گرچه حسنونگ کؤزگودین کیردی تیمور قؤرغان ارا،
مهردیک آیینه‌گون، افلاکدین پنهان ایمس.

گل وفاسیزلیغلرینی شرح ایتر مینگ داستان،
ایل گمان قیلغن کیبی بلبلده مینگ داستان ایمس.

ای نوایی، اول پریدین آدمیلیغ کؤرمه‌سنگ،
عیب ایمس، اول حور دور یاخود ملک، انسان ایمس.

۲۴۰

خوبلرغه مینگ اول آی‌نینگ تازه قوللوق داغی بس،
کؤزلریگه سورمه کؤیی‌نینگ قرا توفراغی بس.

بیستون سیرینی نَیله‌ی کیم، منگه ایگنیمده‌گی
کؤک رواقیغه ستون بؤلغن ملامت تاغی بس.

چون تنیم زاغ و زغنغه طعمه بؤلدی، ای سپهر،
یوز بلا قلابین آلغیل کیم، الر تیرناغی بس.

شاه و تاج و خلعتیِ کیم، مین تماشا قیلغه‌لی
اؤزبگیم باشیده قلپاق، ایگنیده شیرداغی بس.

گؤشهٔ میخانه‌دین گلشنغه بارمان کیم، منگه
گل اوزه نسرین، میِ گلرنگ اوزه کپ یاغی بس.

یاشینگ ایلّیک بؤلدی، یوز قؤیغیل فنا توفراغیغه
کیم، شباب ایامی عیش و بی‌ادبلیغ چاغی بس.

گر نوایی حالیغه اول شوخ باقمس رحم ایله،
گاه عبرت بیرله هم اول یان نظر سالماغی بس.

۲۴۱

سیندیگ و کییگن شب اندر رؤز حلّه‌نگدیک ایمس،
کیچه و کوندوز لباسین کییسه‌لر آی و گونس.

عشق سرگردانلری باشیمغه ایورولمک نی تانگ

کیم، بو وادیده قویونمبن، اول جماعت خار و خس.

عشق اہلی کؤنگلوم فغانیدین تاپر مقصدغه یؤل،
دشت ارا هر یان آزیققنلرنی چارلر بو جرس.

زلف ارا خالینگ کؤنگوللر خیلینی تاراج اہتر
قلب شبرولر لباسین کہچه آلغندہک عسس.

آق اوییدین هیچ جانب اول پري قیلمس هوا،
نې عجایب، قوشقه، کؤر کیم، نې مناسب دور قفس.

صدق اهلی آهیدین، ای حسن شمعی، وهم قیل
کیم، کواکب شمعین اہتتی تیره صبح اورغچ نفس.

دیر پیری مست اہتیب، کؤنگلومنی آلدی مغبچه،
قیلمنگ، ای احباب، مغ دیری تماشاسین هوس.

باش آقریب یوز قرالیغ دور ینه ترکِ ادب،
دؤست غیرت ایله‌مسدین بورنه قیل عصیاننی بس.

تاق نوایی بؤینیغه دہسم طنابِ زلف، دہر:
کؤی ایتی بؤینیغه کیم تاقندورور مشکین مرس.

© ازبکی ازبکی

۲۴۲

زهي كمال ايله كونين نقشيغه نقاش،
مُكَوَّنات وجودين وجودونگ ايلب فاش.

وجودونگ ايله‌دی موجود اولوسنی كيم، بؤلمس
وجود ذرّه‌غه موجود بؤلمه‌غونچه قوياش.

سنگه يېتيشمه‌سه تانگ يؤق بو عقلِ ظلماني
كه، مهر شمعيغه پروانه بؤلمه‌دی خفّاش.

قيو پريغه كه قيلدينگ يوزين قوياش، بېردينگ
كؤنگول جنونی اوچون عنبرين هلال ايله قاش.

انگه كه، بؤلدی جنون عشق ايچينده ياغدوردونگ
خرد قوشينی اوچورماقه طفللردين تاش،

انينگ كه، كؤنگليده عشق اخگرينی ياشوردونگ،
نهاني اؤتين اولوغ تينماغيدين اېتتينگ فاش.

مُوَسوسِي كه، معاشينی عقل ايله توزدونگ،
فنا يؤليده ايه‌دينگ بېرورگه عقلِ معاش.

حكيمِ قدرتينگ آلّينده چرخ ايله انجم،
محقَّر اؤيله كه خشخاش و دانهٔ خشخاش.

يؤلونگده اؤلدی نوايی و بؤلدی توفراغ هم،
ياپوشسه اېردی بو كؤی ايتلری ايياغيغه كاش.

۲۴۳

مېنِ سرگشته جسمين داغ ايله قان لاله‌زار اېتميش،
قويون ياخود تؤكولگن لاله‌زار ايچره گذار اېتميش.

تنيمدين قان چيقرغن هر طرف پيكانلرينگ گؤيا
اېرور يامغور كه توفراغدين چېچكلر آشكار اېتميش.

کؤنگول بیرله سؤنگک منقل ارا اؤت و اؤتوندیک دور،
ملامت تاشلرین تا عشق تیگره‌مده حصار اپتمیش.

یوزین می گل-گل اپتکندین خراش اپرمس اونوم، بلکیم
کؤنگولده خارخاری نالەم اندامین فگار اپتمیش.

لبینگ جانیمغه سالغن شعله‌لر ایچره قضا گؤیا
اولوغراق لعلدین اخگر، کیچیکره‌کدین شرار اپتمیش.

بؤله آلسم اولوسقه اول قویاشنی کؤرگه‌لی مانع،
نې غم دور گر یؤلیده چرخ جسمیمنی غبار اپتمیش.

هلاکیم بیلگه‌ی اول کیم، باردور اول ینگلیغ جفاکارې
که، طورین حسن بې‌پروالیغی آلفته‌وار اپتمیش.

کبوتر قصر برجیده اپمس شه شصتیدین ایمن،
خوشا، اول جغد کیم ویرانه کنجین اختیار اپتمیش.

معاف اپرمیش قیان گام اورسه رهرو ناقۀ جسمی،
نفس تارین قضا چون بورنیغه آنینگ مِهار اپتمیش.

مغنّي نغمه‌سی جان بپرسه بزم اهلیغه تانگ یؤق کیم،
نوایی رشتۀ جانین اپشیب چنگیگه تار اپتمیش.

۲۴۴

کؤنگول کیم زرنشان پیکانلرینگدین ناتوان بؤلمیش،
مگر بو باغ ارا اول برگلر بیرله خزان بؤلمیش.

گلِ رعنا کیبی کاغذ اوزه نامینگنی یازمه‌یمېن
سریغ اپردی یوزی، خونابِ اشکیم بیرله قان بؤلمیش.

یوزومنی اشک مو یؤللر قیلیپتور یا نظر پیکی
سېنی ایسترگه کؤپ هر یان یوگورمکدین نشان بؤلمیش.

قوروغ شاخې دورور جسمیم که، کؤز دوریده کیرپیکدین
خیالینگ قوشلریغه انده ایکّی آشیان بؤلمیش.

© ezgutarixi.az

کۆزوم خوناب ارا بۆلمیش بعینه اۆیله کیم کۆنگلوم
قراسی قان ارا کۆنگلومدەغی داغِ نهان بۆلمیش.

سرشک آلّیده مژگان شاخی سنچیب باغلەیین دېرمېن،
یۆلین بو سیل‌نینگ کیم، اېلگه اندین کۆپ زیان بۆلمیش.

یوزونگ هجریده بیل کیم، قان یاشیم آقمیش چمن ایچره،
قچان کۆرسنگ که، هر بیر شاخ اوزه گل ارغوان بۆلمیش.

مرصع قیلمه چترینگ لاجوردي اطلسین، ای شه،
گدا آلّیده کیم، بو نوع چترِ آسمان بۆلمیش.

نوایی‌غه دېمنگ اول طفل عشقین اسرەغیل مخفي،
بو دم کیم حالی شهر اطفالی ایچره داستان بۆلمیش.

۲۴۵

چیقتی یاریم کېچه یۆل عزمین قیلیب اول بغری تاش،
بس عجایب دور قارانغو کېچه چیقماغلیغ قویاش.

گر قویاشقه اېل نظر قیلسه کۆزیگه یاش تۆلر،
اول قویاش بارغچ نظردین، کۆزلریمگه تۆلدی یاش.

زخمیدین کۆپ قان باروردین قالدی چاک اۆلغن کۆنگول
زنگدېک افغان چېکیب، خیلیده بۆلغەی اېردی کاش.

فرقتینگدین ییغله‌بان حقدین وصالینگ ایسترەم،
گه ساچرمېن باشقه توفراغ، گه قۆیرمېن یېرگه باش.

قطره قانلر کیم تامر کۆکسومگه اورغن تاشدین،
زخمدین دور دېمه کیم، قان ییغلر احوالیمغه تاش.

چون تۆشرلر عاقبت اوستونگگه خارا بیرله فرش،
نې آسیغ آستینگده گر چرخ اطلسیدین دور فراش.

فاش اېتر مهرین نوایی‌نینگ سریغ رخسارەسی،
صبحدېک کیم سرغریب رخساری ایلر مهر فاش.

۲۴٦

قتیق دردیم زلالِ اشک اپتر فاش،
سوزوک سو ایچره قالمس یاشورون تاش.

هلاکیم وصل ارا مینگدین بیر اپتینگ
که، بپرگه‌ی تپنگری بیر یاشینگغه مینگ یاش.

دپمککه فتنه تعلیمین بۆلوب خم،
قولاغینگ ساری باش اپلتیپتور اول قاش.

مگر ساچینگنی تییدینگ فتنه‌دین کیم،
پریشان‌حال ایاغینگغه قۆیر باش.

یسر چاغده لبینگ رنگینی گۆیا
اپزیپتور آبِ حیوان بیرله نقاش.

قدح، ای مغ که، جان ایله‌ی نثارینگ،
نپچه بۆلسم خرابات ایچره قلاش.

نوایی جانی سپنسیز دردِ سر دور،
بارورده آنی هم آلغه‌ی اپدینگ کاش.

۲۴۷

چو بیلدی شمع کیم، غم شامی کۆنگلومنی هلاک اپتمیش،
تنین اشک اپتمه‌دی یۆل کیم، یاقه حالیمغه چاک اپتمیش.

چمنده یۆق که بلبل، زاغ هم اون چپکسه ضعف ایلر
حزین کۆنگلومنی کۆر کیم، فرقتینگ نې دردناک اپتمیش.

کۆنگولدین غیر یادی چیقتی پپتکچ تیر بارانینگ،
کدورت نقشیدین یامغور سویی بو اوینی پاک اپتمیش.

قویون ینگلیغ گذر کۆییگه قیلماغ گر اپرور ممکن،
غم اپرمس، وادیِ هجرانی گر جسمیمنی خاک اپتمیش.

سو ایچمه‌ی کۆنگلی زهدومدین اگر کپتمیش اپدی ساقي،

وضو ابریقیده می دور تؤله، کبلدبگ نې پاک اېتمیش.

فلک پیکانی ظلمی، وه که، تېشمیش خسته کؤنگلومنی
نېچوک کیم، تامچی بیر یېر اوزره کؤپ تامیب مغاک اېتمیش.

قدح توت کیم، قیزرته‌ی چهره، ای ساقي که، هجرانینگ
یوزومنی اسفر انداغ کیم، خزاني برگِ تاک اېتمیش.

بلا دور نفس شرکی فقر یؤلیده، خوش اول فاني
که، بیر رهروغه جسمی توفراغین گردِ شِراک اېتمیش.

نوایی‌نی دېدینگ کیم، بیر جفا بیرله هلاک ایله‌ی،
وفا قیل اېمدی کیم، بو آرزو آنی هلاک اېتمیش.

۲۴۸

کؤز کؤترمان اول قویاشدین گر کؤزوم قیلماقه رېش،
پشه‌لر ینگلیغ هوا اوزره چېکر هر ذرّه نیش.

تېلبه‌لیک باغی گل و نیلوفری اېرکین بو کیم،
هم کؤکردی خلق تاشیدین تنیم، هم بؤلدی رېش.

خوشتورور کؤنگلومده زلف و قدّیدین نعل و الف
کیم، بو قرباندېک تاپیلمس انداق اؤق و یاغه کېش.

ببلی تاری هجریدین جسمیم بؤلوپتور تاردېک،
ای فلک، رحم اېت، بو ایکّی رشته‌نی بیر-بیرگه اېش.

طرفه کؤر کیم، کؤنگلومه عشقینگ کیررگه یؤل بؤلور،
نېچه کیم، عشقیمنی ترک اېتقیل، دېبان کؤکسمنی تېش.

ایسته‌سنگ دیرِ فنا طوفین ببلینگدین، ای فقیه،
قید زنّارین اوزوب، زنّار قیدین داغی یېش.

طعن قیلمنگ کیم، نوایی بې‌کس و بې‌یار اېمیش
کیم، انگه عالمده عاشقلیق ایش اؤلمیش، عشق اېش.

۲۴۹

عارضین یاپقچ کؤزومدین ساچیلور هر لحظه یاش،
اؤیله کیم پیدا بؤلور یولدوز، نهان بؤلغچ قویاش.

قوت بیر بادام و یپریم گؤشهٔ محراب اپدی،
غارتِ دین اپتتی ناگه بیر بلالیغ کؤز و قاش.

بو دمادم آهیم افشا ایلر اول آی عشقینی،
صبح‌نینگ بات-بات دمی انداق که ایلر مهر فاش.

بؤسه‌ای قیلمس مروّت اسرو قتّیق دور لبینگ
دپسم، آغزی ایچره ایتور لعل هم بار نوعي تاش.

ناوکینگ کؤنگلومگه کیرگچ جان تلشماق بو اپکین
کیم، قیلور پیکانینی کؤنگلوم بیله جانیم تلاش.

عمرِ جاوید ایسته‌سنگ فرد اؤل که بؤستان خضری دور،
سرو کیم، دأب ایله‌دی آزاده‌لیغ بیرله معاش.

قاشی آلّینده نوایی بپرسه جان عیب اپتمنگیز،
گر بو دور محراب، بیر-بیر قیغوسی دور برچه باش.

۲۵۰

سریغ گل دپمه کیم، چون سروِ نازیم باغ ارا بارمیش،
یوزین کؤرگچ قیزیل گل ضعف اپتیب، اول نوع سرغارمیش.

کؤنگول اطرافیده آچقن اوچون هجران اؤقی یؤللر،
بلا خیلینی عشقینگ شهنه‌سی اول ساری باشقارمیش.

غمینگ منّت قؤیوب جان آلدی، وه، جانیمغه یوز منّت
که، خود بارپ تیریکلیک منّتیدین جاننی قوتقارمیش.

کلامینگ گوهریدپک تاپمه‌میش، گرچه صبا ایلگی
یقاسین غنچه‌نینگ پیرتیب نپچه کیم قؤینین اختارمیش.

کؤنگولنی چاک-چاک اپتکچ، پپتیشتی اؤقی هر یاندین،
اؤتون قؤیماققه گؤیا کیم بو اؤت‌نینگ توش-توشین یارمیش.

نچه کیم قد چپکر، سرکشلیک ایلر عنبرین زلفی،
اگرچه کون بیک چیققنده دایم سایه قیسقارمیش.

ایلیک بۆغزیغه اپلتیب، شیشه تۆکمیش قان یاشین مېندېک،
مگر ساقي ایاغین اۆپکه‌لی اول داغی یالبارمیش.

یوگورمه رزق اوچون نې یېتسه حقدین انگله کیم، کامل
نې کېلتورگیل دېمیش، نې غیبدین کېلگننی قیتارمیش.

فراق و زهد دفعیغه نوایی عشق صهباسین
مگر تۆقّوز توتوب، تۆقّوز فلک جامینی سیپقارمیش.

۲۵۱

پارساوش دلستانیم بۆلغن اېرمیش باده‌نۆش،
تا باشیم بۆلغه‌ی ایاغینگ بۆلگوسی، ای میفروش.

ایچگنین کۆرگن زمان-اۆق مست بۆلغونگدور، دېمنگ
کیم، اېشیتگن لحظه مېندین زایل اۆلمیش عقل و هوش.

بزمِ وصلیدین ییراق آغزیمده خُمدېک مُهر اېرور،
تانگ اېمس قانیمغه می‌دېک شوق اۆتیدین توشسه جۆش.

جان و کۆنگلوم قان یوتوب افغان چېکرلر هجریدین،
عشرت اهلی می ایچیب بزمیده قیلغندېک خروش.

چاک کۆنگلک بیرله تا اوسروک چیقییسېن، آه کیم،
کسوتین میخانه رهنی ایله‌میش یوز خرقه‌پۆش.

صبحدم اول بت صبوحي بزمین اېتتیم آرزو،
چیقمه‌غیل دیرِ فنادین دېب ندا قیلدی سروش.

ای نوایی، قارو اېرمس بۆلسه یوز مینگ جان فدا،
گر قدح‌نۆشوم ایکی لعلی ییدین توتسه قۆش.

۲۵۲

سېنی کۆرگچ دېر اېدیم، بیر مهربانیم بار اېمیش،

اللّٰه-اللّٰه، نې بلا باطل گمانیم بار اېمیش.

عارضینگ ماهیت و آغزینگ سۆزین شرح ایلرەم،
وه، نې طبعِ پاک و ذهنِ خردەدانیم بار اېمیش.

چاک قیل کۆکسومنی، ای بدمهر، تا کیم بیلگەسېن،
تیغِ هجرینگدین نې نوع آزرده جانیم بار اېمیش.

نې حیات اېردی، اۆلر حالیمده کیم، کۆرگچ مېنی،
ناز ایله دېدی هنوز اول ناتوانیم بار اېمیش.

جوهرِ عشقین آلورغه خلق مخفي نقدیدېک
جان ایچینده بیر نېچه داغِ نهانیم بار اېمیش.

یوز غمیم بار اېردی، مغ کۆییگه کیرگچ بۆلدی دفع،
وه که، مېن غافل عجب دارالامانیم بار اېمیش.

دېر که، یالقیمېن نوایی اونیدین، وه، یخشی دور
کیم، تیریگلیکدین نشاندېک بیر فغانیم بار اېمیش.

۲۵۳

وسمه بیرله قاشین اول مهوش که رنگین ایلەمیش،
کۆزی جلّادی قیلیچیغه یشیل قین ایلەمیش.

کۆنگلوم اۆتین دېمه کیم، تارتر زبانه زلفیدین
کیم، اول افعي تیل چیقرماغلیغنی آیین ایلەمیش.

سنبلونگ افعیسیدین زخمي یېمیش گۆیا تراغ،
یۆقسه نېوچون عارضین باشتین-ایاق چین ایلەمیش.

تیترەگوچدین قیلمیش اول کیرپیک یسالیغه علم،
وه، ینه تا نې کۆنگول یغماسیغه کین ایلەمیش.

اۆیله دور کیم، ایلگینی حنا اوزه قیلمیش نگار،
اول که گلگون کۆنگلک اوزره تۆنین اېپکین ایلەمیش.

رز قیزیدین، ساقیا، بیردم مېنی شاد ایله کیم،

چرخ زالی غصه‌سی کۆنگلومنی غمگین ایله‌میش.

گر نوایی‌غه سلیمان ملکیچه باردور نې تانگ،
بو که بلقیسِ زمان نظمینی تحسین ایله‌میش.

۲۵۴

نې ابرش دور که، سېکریتمیش ینه میدانغه اول مهوش،
قیزیل، آق گل بیله یېلدین مگر خلق اۏلدی اول ابرش.

جهان میدانیده تا شۏخ چابکلر قیلور جولان،
کیشی کۆرمه‌یدور انداق ابرش اوزره اول صفت مهوش.

اېمس ابرش، سپهرې دور شفقدین کۆرگوزوب انجم،
قویاشتور که انگه راکب، تانگ اېرمس گر اېرور سرکش.

نېچوک اۏلمه‌ی اول ابرش اوزره اول مهوشنی کۆرگچ کیم،
همول ابرش اېرور سرکش، همول مهوش اېرور سرخوش.

مېنِ مجنون ییقیلسم کۆرگچ-اۏق، حیرت یېری اېرمس
که، عقلِ کل گه هر ساعت اېرور نظّاره‌سیدین غش.

پریوش رخش اوزه سرخوش پرې جولان قیلور، نېتسون
جنون جامیغه قیلمه‌ی باده‌پالا اهلِ تقوا فش.

قویون ینگلیغ اېگرسه ابرشین اول شۏخ، دم اورمان
نوایی‌دېک، نېدین کیم اوشبو سۏز بار اسرو کۏپ چیرمش.

۲۵۵

اول سرو عذاری گلِ سېرابدېک اېرمیش،
لعلِ لبی گل اوزره میِ نابدېک اېرمیش.

کۆردوم قاشی عکسینی کۆنگول کۆزگوسی ایچره،
بو قبله‌نما، اول مونگه محرابدېک اېرمیش.

کۆردوم کۆنگول احوالینی کۆکسوم تۏشوگیدین،
لعلینگ غمیدین قطرهٔ خونابدېک اېرمیش.

حسن انجمنی ایچره یوزین کۆرمه‌میش اپردیم،
انجم ارا خورشیدِ جهانتابدپک اپرمیش.

دپوانه کۆنگول قیدی جنوندین نې قوتولسون
کیم، هر خمِ زلفونگ انگه قلاّبدپک اپرمیش.

توت فقر اپتگین، اطلسِ زربفت سۆزین قۆی
کیم، اول دغی تن حفظیده ماشابدپک اپرمیش.

بیر یۆلی نوایی‌نی ییراق سالمه نظردین
کیم، اول دغی بیر کون سنگه احبابدپک اپرمیش.

۲۵٦

نې عجب گر بار اپسم دپوانه‌وشلیغ بیرله خوش
کیم، کۆنگول آلغن پریرویوم اپرور دپوانه‌وش.

منع اپترسیز هوشی یۆق کۆنگلومگه لعلی باده‌سین،
ایتینگ، ای هوش اهلی، کپلگه‌ی مو بو سۆز اوسروککه خوش.

صافِ وصلی بۆلمه‌سه گر برچه زهرِ هجری دور،
ساقیا، بیر جرعه توت کیم، آلدی جانیمنی عطش.

سالدی کۆنگلومنی غمِ هجران گدازی ایچره یار،
گۆییا کیم عشق ارا اول قلبده بار اپردی غش.

وه، نې ینگلیغ ساغ اۆله‌ی مپن تپلبه بو حالتده کیم،
اول پري هم باردورور دپوانه‌وش، هم جرعه‌کش.

شیخ باشیغه بلا اپرکن دورور دستار کیم،
عشق اسرارین اپشیتمکلیک‌که مانع بۆلدی فش.

دپمه کیم، بیر یخشی سۆز بیرله نوایی جانینی
آلسم، اول بۆلغه‌ی مو راضی، یخشی سۆزگه نې کپنگش.

۲۵۷

تا کۆز بیله کۆنگلومنی اول غمزه مقام اپتمیش،

قانیمنی حلال انگلب، اویقومنی حرام اېتمیش.

سرو اۏلمه‌دی باغ ایچره آهیم یېلی بیرلن خم،
باق کۏز اوچی بیرلن کیم، قدّینگغه سلام اېتمیش.

حیوان سویی دور شودرون، عیسی دمی دور سلقین،
بۏستان سری جانانیم گۏیا که خرام اېتمیش.

هجر اۏقلری زخمیدین جسمیم بیله اشکیمنی
توتماقه بلا صیدین، غم دانه و دام اېتمیش.

تا عاشق و شیدامېن قتلیم قیلور اول کۏزلر،
مجنون‌غه کییکلرنی عشق الفتی رام اېتمیش.

معشوق قیلور جلوه، هر کیم که انینگ کۏنگلین
درد اۏتی کولی بیرله عشق آیینه‌فام اېتمیش.

اسکندر و جم‌لیق دور عشقینگده نوایی‌غه
کیم، رخشینگ ایز و نعلین کۏزگو بیله جام اېتمیش.

۲۵۸

بارغنینگدین جان تلشماق اېردی مېن محزونغه ایش،
کېلدینگ و جانیمنی آلدینگ، اول باریشقه بو کېلیش.

وصل عاشق جانی دور، مېن جان تلاشیم هجر ارا
هجر باریب وصل یېتکچ، اۏلمک اېرور طرفه ایش.

تیغی تا کۏکسومنی یاردی ناله قیلمان ضعفدین
راست انداق کیم، قۏیر افغاننی چاک اۏلغن قمیش.

کییمه‌میش اول سرو گلگون تۏن که، تانگ اېرمس بو رنگ،
نخل کیم، کۏز باغیده قان بیرله تاپتی پرورش.

اعتدالِي دور هوایِ عشق ارا کیم، خوش کېچر
ساووغ آهیم بیرله یاز و کۏنگلوم اۏتی بیرله قیش.

جسمیم اوزره بار ینگی بوتگن کۏکومتول داغدېک

سۏزِ هجرینگدین که اوردوم غصه‌دین هر یپرگه نپش.

کیش و سنجابین نې تانگ گر کییسه موزي بازگون
کیم، چیقرمیشتور کیشیلیکدین انی سنجاب و کیش.

توز بۏل اۏقتپک گر تیلرسپن اوج، یا کیم، اپگری دور،
دَور هر بیر گۏشه‌دین بۏغزیغه سالیپتور کپریش.

ای نوایی، هر دم اول آی مهری آرتر کۏنگلومه،
گرچه ییللر دور کیم، اول ترکِ محبت ایله‌میش.

۲۵۹

عارضین کۏردوم، نهان اشک ایله‌دی سرّیمنی فاش،
یاشورون قالمس اۏغورلوق اوی ارا کیم بۏلسه یاش.

زلفی سرکشلیک قیلور هر نپچه اول آی چپکسه قد،
سایه گرچه قیسقرور دایم بییک بۏلغچ قویاش.

هر سرِ مو اول پري هجرانیده بیر یاره دور،
بس که اطفالِ جنون باشیم اوزه یاغدوردی تاش.

ایله‌گیل ناله‌م خراشیدین حذر، ای سیمبر
کیم، بو سوهان بیرله ناگه تاپمه‌غه‌ی سیمینگ خراش.

کعبه دور کۏنگلوم اویی ایلنگ طواف، ای درد و شوق،
انده محراب اۏرنیغه یپر توتقه‌لی اول اپگمه قاش.

دهر باغی ایچره چون بیر گلگه یۏق بوی وفا،
قیلمه‌غه‌ی اپردی هوا کۏنگلوم قوشی اول گلگه کاش.

ای نوایی، دیر ارا توتسه ایاغ اول مغبچه،
نۏش اپتیب آلمه ایاغیدین انینگ اۏلگونچه باش.

۲۶۰

هر کون آقشامغچه هجرینگده منگه زارلیغ ایش،
کپچه تانگ آتقوچه اندوه ایله بپدارلیغ ایش.

ایش وفا قیلماق ایرور، گر قیله آلسنگ که ایمس،
ای وفاسیز، بو جهان ایچره جفاکارلیغ ایش.

عشق ارا قاچمه، کؤنگول، خوار و زبونلوغدین کیم،
عاشق اؤلغنغه زبونلوق بؤلور و خوارلیغ ایش.

لطف و دلجؤلوغ ایرور خوب پریوشلرغه،
ای پري، بیل که، ایمس جور و دل‌آزارلیغ ایش.

تقوا اهلیغه بیلینسه ایدی چرخ اوضاعی،
ایله‌گه‌یلر ایدی بو دیرده خمّارلیغ ایش.

عالم اهلی بیلینگیز کیم، ایش ایمس دشمنلیغ،
یار اؤلونگ بیر-بیرینگیزگه که، ایرور یارلیغ ایش.

خسته کؤنگلینی نوایی‌نینگ آلیب اسره که، بار
سنگه دلدارلیغ ایش، بیزگه دل‌افگارلیغ ایش.

٢٦١

یار کیم یاغلیغ بیله کؤکسوم یراسین باغله‌میش،
انده اؤت توشمیش کؤنگولدین قان ترشع قیلمه‌میش.

بو که پاره-پاره دور کویگن بغیر بیرله کؤنگول،
ایتلری آلّیده اول کافر همانا تؤغره‌میش.

رشتهٔ زلفونگده کیم، توشمیش گرهلر بې‌حساب،
گؤیيا قتل ایله‌گن اهل‌نینگ حسابین اسره‌میش.

بیر کیشی سودایی اؤلمه‌ی قالمه‌غه‌ی بو نوع کیم،
عالم ایچره سنبلِ زلفونگ نسیمی بوتره‌میش.

باشیمه تیغ اوردی، کؤکسوم چاک و بغریم قیلدی زخم،
مستِ بې‌باکیم دیدیم قهر اېتمیش، اول خود اؤینه‌میش.

هر سری بیر زخملیق عضووم اوزولغن تاپمیش اهل
ناتوان جسمیمنی کیم، کؤییده ایتلر سودره‌میش.

عالم اهلی ایچره بیلدیگ مغتنم هر کیمسه کیم،
هر وفاغه مینگ جفا ایلر کیشیگه اوچره‌میش.

قۇزغه‌مه بلبلنی کۇپ، ای گل که، دوران باغیده
قالمه‌میش قۇزغلمه‌یین اول کیم، بیرونی قۇزغه‌میش.

اضطرابیدین نوایی کۇنگلی بیر دم تۇقته‌مس،
سېنسیزین، ساغینمه کیم، غربته کۇنگلی تۇقته‌میش.

٢٦٢

کۇنگلومه کېلمس خزاني باغ ارا نارنج خوش
کیم، خزانِ هجر ارا بۇلدی یوزوم نارنج‌وش.

چهره نارنجي و مېن نارنج ینگلیغ تلخ‌کام،
قیده کېلگه‌ی کیمسه‌گه بول حال ارا نارنج خوش.

شۇخِ نارنجي لباسې هجری کۇنگلوم اۇرته‌دی،
شربتِ نارنج اېته آلمس منگه دفعِ عطش.

بۇلمه‌سه آلتون پیاله، بۇلمه‌سون، کېل، ای رفیق،
جام اېتیب نارنج نصفیدین بۇلالی جرعه‌کش.

اول پري عشقیده آتیم بۇلدی مجنونلوققه فاش،
اندین آرتوق کیم بورون موندین منگه اېردی ادش.

شیخ دستارین چو می وجهی یۇق اېردی سیرمه‌دیم،
میغه مرهون قیلغه‌لی اول یخشی، می سوزمککه فش.

ای نوایی، نَیله‌ی اېل ترخان بیله برلاسینی
کیم، ببرور کۇنگلومگه حالا مالیش اول شۇخِ ملش.

٢٦٣

سېندین ایرو تنده کۇنگلوم یۇقتور و کۇنگلومده هوش،
بېدل و بېهوشلردېک نې عجب قیلسم خروش.

بادهٔ وصلیم آلور هوشونگنی دېب قۇرقوتمه کیم،

وهم بو سۆزدین بیرو قیلغه‌ی که، بۆلغه‌ی انگه هوش.

هجردین مخلص تیلب نۆش ایلرەم زهر اول صفت
کیم، یېتیشسه زهردین اچّیغ دورور آغزیمده نۆش.

عشقده غیرت تیلیمنی لال اېتیبدور، ای رفیق،
هجر ظلمیدین، اېمستورمېن سۆزوم یۆقتین خموش.

برچه جسمیم هجر اۆتیدین رېش و مرهملیق ماموق
اتصالیدین مېنِ عریاننی دېرلر خرقه‌پۆش.

هجردین جان یېتتی آغزیمغه آلیب جان نقدینی،
قوی که، کُپ آغزینی آغزیمگه قۆیه‌ی، ای میفروش.

ای نوایی، هر نې عالم ایچره بۆلغه‌ی سهل توت،
لېک مطلوبونگ تمناسیده بۆلغیل سخت‌کۆش.

۲۶۴

سورمه بیلن مو اول آی کۆزنی قاره ایله‌میش،
یۆقسه ختن جیرانی مشک ایچیده اغنه‌میش.

کۆییده مېن ضعفدین اۆیله که، هر یان مېنی
ایت دېمه‌یین، بلکه مۆر طعمه اوچون سودره‌میش.

غمزه‌نگ اۆقی کثرتی کۆنگلوم ارا مو اېکین،
یۆقسه بو قوش پرلرین هجرینگ اۆتی چورکه‌میش.

حلّۀ زربفتدین قیلدی مو اول آی سه‌پېچ،
یۆقسه شعاعی خطین باش‌قه قویاش چیرمه‌میش.

عالم ارا بیر کیشی تېلبره‌مه‌ی قالمه‌غه‌ی،
بۆیله که یېتکچ نسیم زلفونگ ارا بوتره‌میش.

وادیِ هجر ایچره کیم بۆلدی سۆنگک اهلِ عشق،
بو دور اۆتون کیم، انی غم سپهی اۆرته‌میش.

لمعۀ رخسار ایله اۆرته‌دی عشّاقینی،

غیرتِ حسنی مگر زارلرین تپرگه‌میش.

تپگمه‌سه بزمینگده می، بس دورور اول سو منگه
کیم، سپن ایچر جامنی سوچی آلیب یایقه‌میش.

نَیله‌گه‌مپن باغله‌مه‌ی مغبچه زنّارینی
کیم، بو کهن دیر ارا عیسی انی باغله‌میش.

مهر و وفا عیبیدین پاک دور ابنای دهر،
پاک نظر دور کیم اول ساری نظر سالمه‌میش.

توتتی نوایی عزیز کؤییده اول تاشنی کیم،
گاه انی باشیغه، گاه باشین انگه یسته‌میش.

٢٦٥

لعلی عشق اهلیدین آنچه غارتِ جان ایله‌میش
کیم، اؤلوککه جان بپرور آیینین آسان ایله‌میش.

کؤییده اطفال عشّاق اؤلتورور بپداد ایله،
شه مگر شهر ایچره ایت قتلیغه فرمان ایله‌میش.

صبحِ عیشیم ایسته‌میش غم شامیغه بؤلماق بدل،
یؤقسه نپوچون یوز اؤزه زلفین پریشان ایله‌میش.

یا رب، اول تونني یاروتمه مهر بیرله تا ابد
کیم، غریبپ مهربان یارینی مهمان ایله‌میش.

اهلِ دوران کؤنگلوم آشوبین نپتیب منع ایله‌گه‌ی
کیم، انی آشفته بیر آشوبِ دوران ایله‌میش.

گل کیبی ساچ خرده کیم، یپل پیرتیبان تاراج اپتر
غنچه کیم، اؤز نقدینی آغزیده پنهان ایله‌میش.

ای نوایی، دپمه کیم بغریم اپریتمیش عشق اؤتی
کیم، انی هجران کونی‌نینگ اندوهی قان ایله‌میش.

٢٦٦

اول گلپ کیم، بزمیده زاغ و زغن قیلغه‌ی خروش،
اولا اول کیم، بلبل اوچقه‌ی، اوچمه‌سه بۆلغه‌ی خموش.

گر سلیمان مجمعیده بۆلمه‌غه‌ی جز اهرمن،
کیمگه اول مجمع ارا، یا رب، ندا قیلغه‌ی سروش.

یارغه اغیار خیلی بۆلدی مطبوع، ای کۆنگول،
اېمدی غم خمخانه‌سیده یأس جامین ایله نۆش.

شاه بزمی دور دغی محکوملوغ، وه، دیر ارا
حاکم ایلر بیر قدح بیرله گدانی میفروش.

هوشمند اېل ساری بو دیر ایچره باقمس مغبچه،
بیر قدح لطف اېتسه پیرِ دیر، اېترمېن ترکِ هوش.

سخت‌کۆش اېلگه دېمه آخر فلک دور سختگیر،
ارزیمس عالمده هیچ ایش خود بۆلورغه سخت‌کۆش.

ایکّی دنیادین اگر کېچسه نوایی عیب اېمس،
هر قچان کیم اول بتِ خمّار اېلیدین ایچسه قۆش.

٢٦٧

قیلغه‌لی کییگن لباسین اول بتِ زېبا بنفش،
وه که، یاقمس خاطریمغه هیچ رنگ الّا بنفش.

سروِ رعنا حلّه مو کییمیش بنفشه برگیدین،
یا لباسین ایله‌میش اول چابکِ رعنا بنفش.

خوش‌تورور گر خلعتین قیلسه قاره یا سوسني
کیم، قویاش مشکین بولوتدین خوش کۆرونور یا بنفش.

اېزدی جنت گللریدین رنگ نقاشِ قضا،
سېن کییردېک چونکه بۆلمس دهر ارا پیدا بنفش.

تا بنفش اېتمیش تۆنین اول گل بارورمېن هوشدین،
باغ ارا هر گلنی کیم کۆرسم مېنِ شیدا بنفش.

گل بنفشه‌زار ارا توشگن کیبی اول شۏخ‌نینگ
کۏنگلکی والا بنفش و تۏنی هم کمخا بنفش.

سبزه‌ده سوسن یرشقندېک ملایم دور، بسې،
شۏخِ سبزه رنگلرنینگ رنگیگه دېبا بنفش.

جز بنفشه باغ ارا گل اېکمه‌گیل، ای باغبان
کیم، لباسی رنگینی ایستر بیزینگ میرزا بنفش.

بۏیله کیم، ساقي تۏنین قیلمیش بنفش اېرمس عجب!
عکسیدین بۏلسه بیلورین ساغرِ صهبا بنفش.

چرخ رنگامیز اېرور، کۏرمه تفاوت زینهار
رنگلر کیم، کۏرگوزور کۏک و یشیلدین تا بنفش.

ای نوایی، اول بنفشه‌پۏش گل‌نینگ وصفیده
بۏلمه‌سون هر نې یازرسېن کاغذې الّا بنفش.

۲٦۸

توزمه‌گه‌ی اېردی قضا بو جسمِ ویرانیمنی کاش،
چونکه توزدی، سالمه‌غه‌ی اېردی انگه جانیمنی کاش.

تن اوییگه جاننی سالغچ قیلمه‌غه‌ی اېردی مقیم،
اول اوی ایچره کۏنگول آتلیغ زارِ حیرانیمنی کاش.

بۏلدی چون جان و کۏنگول، بارې نظر شمعی بیله
قیلمه‌غه‌ی اېردی منور چشمِ گریانیمنی کاش.

چون عدم صحراسیدین کېلدیم وجود ایوانیغه،
بوزغه‌ی اېردی مرگ سیلابی اول ایوانیمنی کاش.

چون توزلدی تن اویی، قاوغه‌ی اېدی اندین روان،
یۏق کۏنگول دېوانهٔ رسوای نادانیمنی کاش.

چون انی هم قاومه‌دی، کۏر اېتسه اېردی تیغ ایله
کۏز دېگن قان یاش ایله آلوده‌دامانیمنی کاش.

چون بو داغی بۆلمەدی، قیلمەسە اېردی جانیمە
مونچە زېبا و ملیح و شۆخ جانانیمنی کاش.

چون بو ینگلیغ بۆلدی، جانان قۆیسە اېردی مرهمې
گە-گهې کۆرگچ کۆنگولدە داغِ هجرانیمنی کاش.

عشق ایچینده چارە اۆلمکدین، نوایی، دېمە، حق
رۆزی اېتکەی لعلِ جانبخش، آبِ حیوانیمنی کاش.

۲۶۹

دېدیم، اول پیکاننی لعل اېتکن یورەک قانی اېمیش،
غنچەنگ ارمانیده اول خود لعلِ پیکاني اېمیش.

پردۀ جان ایچرە تیم-تیم قان سراسر لالەدېک،
فرقتینگدین تازە-تازە داغِ پنهاني اېمیش.

لبلرین توزلوق تکلم بیرله فهم اېتتیم سۆروب،
لعلدین خوانِ جمالی‌نینگ نمکدانی اېمیش.

بیر جزع سالمیش ملایک خیلی ایچرە رستخېز،
اېمدی کیم فهم ایلەمیشلر کۆنگلوم افغانی اېمیش.

غم تونی دېدیم بولوت‌نینگ پردەسیدین چیقتی آی،
زلفدین چیققن جمالینگ مهرِ رخشاني اېمیش.

دور ایاغین، ساقیا، قۆیمە ییگیت جانینگ اوچون
کیم، ییگیتلیک رۆزگاری عیش دورانی اېمیش.

ای نوایی، چاک بۆلغن کۆنگلونگگە قیلدیم نظر،
یار باقي انده، باقي اۆزگەلر فاني اېمیش.

۲۷۰

ایلگیگە ماوي کتان اول شۆخ نېوچون چیرمەمیش،
گۆییا کۆپ تیغِ ظلم اورماقتین آغریب باغلەمیش.

اۆلتورورده کاش اول یاغلیغ بیلن-اۆق باغلەسە

کؤزلریمنی کیم، انی ایلگیگه حالا چیرمه‌میش.

کؤرگوزور ابردی یدِ بیضا اوررده تیغِ قتل،
باغله‌میش چون ایلگین، اہل کؤزین قارانغو ایله‌میش.

انگله‌غونچه کؤنگلومه یوز داغِ اندوه اؤرته‌دی،
اول که کؤرگچ پنجه‌سین باغلیغ، دہدیم داغ اؤرته‌میش.

کاش جانیم رشته‌سیدین بؤلسه ابردی یاغلیغی
کیم، اول آی‌نینگ دست‌بؤسی دولتیغه اوچره‌میش.

ساقیا، می کیم، انینگ ایلگیده یاغلیغ تاریدہک
درد و غم خیلی بوزولغن خاطریمنی قاپسه‌میش.

اؤلتورور ایلگیده گر تیغ اؤلسه آنینگ گر حریر،
هیچ بیلمان کیم، نوایی نی بلاغه اوچره‌میش.

© Ezgi istiklal Zari

۲۷۱

دېمه، نې سود اېرور اۏلماق فنا حریمیغه خاص،
ینه نې سود کېره‌ک اۏزلوگونگدین اېتسه خلاص.

عوامدین، دېمه کیم، اۏزنی قوتقره‌ی، اېر اېسنگ
اۏزونگدین اۏزنی قوتولماقه جهد قیلغیل خاص.

کۏنگول علیل اېسه فارغ اېمس خواطردین،
جراحت اوزره ییغیلماق دورور چیبینگه خاص.

عجب اېمستور اگر تاپتی گوهرِ مقصود
بیرو که، بۏلدی فنا اشکی بحریده غوّاص.

آووچ قاقرمېن اۏز احوالیمه تحیُّردین،
رمیده کۏنگلوم اېرور بو اصول ایله رقاص.

دېسنگ، بو یۏلده اۏله‌ی، نفسنی بورون اۏلتور
که، عشق شرعیده گۏیا بو نوع کېلدی قصاص.

رضا یۏلیده نوایی بارور قیان چېکسنگ،
چو عشق باغله‌دی بۏینیغه رشتهٔ اخلاص.

۲۷۲

گلرخوم یادی بیله کۏنگلوم اېرور گلگه حریص
کیم، بېرور یوسف ایسی قان ارا یوز پاره قمیص.

لطف وقتیده اول آی آلّیده اېل دور مخصوص،
وه که، بېداد قیلورده مېنی ایلر تخصیص.

ای اجل، کېلمک اېمیش باشیمه اول عمر منگه
رحم قیل جانینگ اوچون بېرمه زمانې تنقیص.

باده کۏنگلومنی خلاص ایله‌دی دوران غمیدین،
گۏیی اول اۏت بیله بو قلبغه بۏلدی تخلیص.

عشقیم ایلر سېنی قان تۆککه‌لی هر دم ترغیب،
حسنونگ ایلر مېنی جان بېرگه‌لی هر دم تحریص.

بند اېتیپتور جدل اهلی ایشین اشکال انداق
کیم، نې «مفتاح» انگه سود قیلور، نې «تلخیص».

وصل حرمانی نوایی‌غه اېمس هیچ عجب،
چونکه محروم بۆلور هر کیشی کیم، بۆلسه حریص.

۲۷۳

جان بېتیب آغزیمغه تاپمان دردِ هجراندین خلاص،
جاننی هجراندین خلاص اېت یا مېنی جاندین خلاص.

انداق آچتی سنبلین گل اوزره یېل کیم، بۆلمه‌غه‌ی
بیر کۆنگول عالمده اول زلفِ پریشاندین خلاص.

دېمه، ناله‌نگدین اوچر هر شام اېلدین اویقو کیم،
تون‌نینگ اول باشیده اېل اېرمس بو افغاندین خلاص.

گرچه یېر تاپتینگ کۆنگولده، وهم اېت آه و اشکدین
کیم، کیریب ویرانغه بۆلمس کیمسه طوفاندین خلاص.

یاغسه مجنون کۆنگلوم اوزره شۆخلر دردی نې تانگ،
تېلبه اطفال ایچره بۆلمس سنگباراندین خلاص.

ایسته‌مس بیر-بیرنی سېنسیز جان و تن، تېنگری اوچون
کیم انی موندین خلاص اېتگیل، مونی اندین خلاص.

هجر اویی ایچره قبلمیش یار هجریدین کۆنگول،
وه، قچان بۆلغه‌ی بیزینگ توتقون بو زنداندین خلاص.

جام دوریدین خلاص اۆلماقنی زنهار ایسته‌مه،
ای که، بۆلماق ایسته‌دینگ اندوهٔ دوراندین خلاص.

بندِ زلفونگدین نوایی‌نی خلاص اېتقیل دېسم،
دېر که، بۆلمس، بۆلمه‌غونچه حکم سلطاندین، خلاص.

۲۷۴

باده مېنی ایله‌دی زهد و ریادین خلاص،
زهد و ریا یۏق که، مینگ رنج و عنادین خلاص.

اۏزلوگومه اۏت سالیب بېردی منگه عشق دمې
زهد و ورعدین فراغ، درد و بلادین خلاص.

جاننی خلاص ایله‌دی جامِ فنا زهددین،
یا رب، انی ایله‌مه جامِ فنادین خلاص.

یار ایله اغیاردین بیر نفس اَیریلمه‌سون،
کیم که تیلر بۏلمه‌غه‌ی ناز و جفادین خلاص.

کۏنگلومه یاغدوردی اۏق چرخ فراقینگ تونی،
ممکن اېمس بۏلماغی مونچه یرادین خلاص.

حسنونگگه تا کیم نظر بۏلگوسی نظّاره گر،
بۏلمه‌غونگ ایلب جفا اهلِ وفادین خلاص.

اۏزنی نوایی خلاص ایسته‌مس اۏز یاریدین،
یا رب، آنی قیلمه اول ماه‌لقادین خلاص.

۲۷۵

ای، سېنینگ خنجرِ هجرینگ یره‌سی جانیمه خاص،
هر جنون تاشی که آتسنگ تنِ عریانیمه خاص.

شاه قصریده تیله‌نگ عیش و طرب خاصلرین
کیم، اېرور خیلِ بلا کلبهٔ ویرانیمه خاص.

اویقو خاص اۏلدی مېنینگ بختِ گران خوابیمغه،
اویقوسیزلیق نېچه کیم دیدهٔ گریانیمه خاص.

تارتماق ظلم و ستم جانیمه خاص اۏلغندېک،
قیلماق اول ایکّینی حق ایله‌دی جانانیمه خاص.

ای اجل، هجر تونی جانیمه قصد ایله‌مه کۏپ

کیم، هلاک اِیتمک اِیرور محنتِ هجرانیمه خاص.

خوبلر نازیدین اؤلمیش متنفّر کؤنگلوم،
نِچگه کیم بؤلدی بو آیین کؤنگول آلغانیمه خاص.

ایسته‌مه باغده بلبل اونیدین عشق اثری،
ای نوایی، کیم اِیرور بو صفت افغانیمه خاص.

© Ezgi istiklar Yurt

۲۷٦

بیرو که امر خلافیدین ایله‌گه‌ی اعراض،
اگر اولوس شهی دور یۏق انینگ کیبی مرتاض.

ریا و عجب و حسد دفعین اپت فنا بیله کیم،
کپتر بو دارو ایله مونچه مختلف امراض.

عملغه باقمه که بې‌بهرِ فضل اپرور یکسان،
فُضیلِ برمکي اۏلسون، وگر فُضیلِ عیاض.

زمانه اهلینی بو کارگاه ارا بیلگیل،
ظروف کیم تۏله دور انده مختلف اغراض.

هلاکِ نفس ولي نطقی بیل که، رشتهٔ کفر
کپسر ایشیگه علی ذوالفقاری دور مقراض.

زمانه مشکونگگه کافور قاتتی، کۏز آچقیل
که، چون کۏز آلّیده دور بۏلمس ایله‌مک اغماض.

سواد جهلینی یوب، وقت اپرور که اویغانسنگ
که، عمر شامیغه صبحِ اجل کپتوردی بیاض.

فقیر یاشورون آهیغه باقمه کیم، اۏرتر
جهاننی گرچه اپرور بو چاقین ایشی ایماض.

بۏلور اۏلوککه نوایی حدیثی جان بپرسه،
نپدین که فیض اپشیگین باغله‌مه‌یدورور فیّاض.

۲۷۷

ایچیب اول شۏخ گل-گل قیلدی لعلِ ناب ایله عارض،
مېنِ محزون نپچوک کیم دم-بدم خوناب ایله عارض.

مگر سیمابِ اشکیم قیلغه‌لی شنگرف‌گون اول شۏخ
قیلور شنگرفدین گلگونه یوب سیماب ایله عارض.

© ezgi kitabevi

هم اول کون مهرِ اقبالیمنی شامِ غم نهان قیلدی
کیم، اول گل قیلدی پنهان سنبلِ سپراب ایله عارض.

قویاش‌نینگ پرتوی بیرله اگر اول یوزنی تپنگ توتسه،
اپرور انداق که تپنگ توتقه‌ی قویاش مهتاب ایله عارض.

مگر زنجیرِ زلفونگ شامیده ماتم نصیبیم دور
که، هر ساعت خراش ایلرمپن اول قلاب ایله عارض.

قاشی بیرله اشارت سجده‌گه ایلر خوش اول دولت
که، ایلب سجده روشن قیلسم اول محراب ایله عارض.

دپمه قیش ساووغ، آهیمدین دورور کیم، چپکتی اول چابک
قاشی اوستیده کیش بورکین یاپیب سنجاب ایله عارض.

طلب یؤلینده یوز قؤی هر اپشیک توفراغیغه، یعنی
بیر اهلِ دین آیاغیغه یپتور هر باب ایله عارض.

نوایی عارضی سرغردی غم یپب بپخود اؤلماغدین،
نپچوک سرغرمه‌غه‌ی بو نوع خورد و خواب ایله عارض.

۲۷۸

جانغه زلفونگ تابیدین اول لعلِ خندان دور غرض،
خضرغه ظلمت تیلردین آبِ حیوان دور غرض.

شوق اؤتیغه اورمه‌سم سو کویدورور کؤنگلومنی پاک،
ایسته‌گندین اؤقلرینگ کؤنگلومگه پیکان دور غرض.

نپوچون، ای هجران، عذاب ایلرسپن آنسیز جانیمه،
ایسته‌گیل کیم، تاپشوره‌ی گر خود سنگه جان دور غرض.

یوز توگن قؤیدوم، اپمس قانع، کپتینگ، جان و کؤنگول،
گؤییا اول بپوفاغه داغِ هجران دور غرض.

آل اپتر بؤلسنگ کفینگنی دهشت اپتمه، تیغ سور،
مپن بحلمپن گر سنگه بو بیر آووچ قان دور غرض.

© ازی اثار ازی

عالم و آدم فدانگ اۏلسون که بارسېن، ای حبیب،
سېن غرض انساندین ار، عالمدین انسان دور غرض.

ای نوایی، واقف اۏل حالینگغه کیم یار آلّیده
بس فراوان دور غرض گۏ اسرو پرّان دور غرض.

۲۷۹

ای صبا، جانیم هلاکین ایله جانانیمغه عرض،
یۏق که جسمِ ناتوان احوالین اېت جانیمغه عرض.

آه دودین، اشک قانین، ناله مدّین ایله گیل
زلفی سنبل، یوزی گل، سروِ خرامانیمغه عرض.

کفرِ زلفی، دین و ایمانیمنی برباد ایله‌بان،
قیلغنین جان قصدی اېتکیل نامسلمانیمغه عرض.

وعدهٔ وصلیغه یېتمه‌ی اۏلگنیمنی، ای رفیق،
قیلغه‌سېن هر یېرده کۏرسنگ عهدی یالغانیمغه عرض.

عاشق اۏلتورمککه چیقمیش مست، وه، عشقیم سۏزین،
ای رقیب، اېتسنگ نې اول بې‌باکِ نادانیمغه عرض.

وصل شوقی غالب و مېن گنگمېن کیم، ایله‌مک
حاجت اېرمس کاشفِ اسرارِ پنهانیمغه عرض.

ای نوایی، هجر زندانیده جان‌نینگ خوفی بار،
قیلغه‌سېن تاپسنگ محل، البته سلطانیمغه عرض.

۲۸۰

نفس قطاع‌الطریقی منزلی دور بو رباط،
نقدِ دین حفظیغه قیل اوْتکونچه اندین احتیاط.

منزل ایتسنگ بو رباط ایچره اقامت قیلمه کیم
هر کون اوْزگه کاروان آرامگاهی دور رباط.

نیِ توْشرسبن تختِ جاهینگ فرشین آلتون خشت ایله
کیم، سپنینگدیک شاهنی کوْپ اوْتکریپتور بو بساط.

طوقِ لعنت دیسه‌لر بوْینینده تسبیحین نیِ تانگ،
مکر و حیلت بیرله شیخ اهل بیرله قیلسه اختلاط.

شیخِ جاهل بوْلماق اوْز اسراری بیرله منبسط،
غفلت اهلی بنگ ایله قیلغن کیبی دور انبساط.

زرق جامی بیرله وجد ایتگن ایرور اول طفل کیم،
می دیبان رنگین سونی قیلغه‌ی ایچیب عمداً نشاط.

فقر کوْیی ایتلریدین کیم که کم کوْردی اوْزین،
تاپسنگ آنی، ایتلری سلکیده تاپقیل انخراط.

وصلغه یوْل هجردین فقر اوْلدی کوْرگیل طرفه کیم،
بیردین اوچماغ دور خجل، بیردین تاموغ، بیردین سراط.

ای نوایی، عشق ارا بیِ‌ربط اگر سورسم حدیث،
انده مضمون بیل غرض مقصود کوْرمه ارتباط.

۲۸۱

یوزده خالینگ دور مو یا تحریر ایتر حالتده خط،
تامدی قدرت کلکیدین کون صفحه‌سیغه بیر نقط.

سبزهٔ خطّینگ کوْزومنی یاروتور باقمن سایی،
کوْپ نظر قیلسه، اگرچه تیره ایلر کوْزنی خط.

آینی رخسارینگ دېدیم گؤیا قارانغو اېردی تون
کیم، منگه اسرو ییراقتین واقع اؤلمیش بو غلط.

جان اراسیغه کیرر هر دم خرامان قامتینگ،
گرچه ساکن دور الف کیم، جانغه بؤلمیشدور وسط.

تورکِ انجم شامِ هجریمنی یاروتمس، گؤییا
ناوکِ آهیمدین اؤلمیش توسنِ گردون سقط.

مسکنینگ می اؤتیدین، ای مغ، اېرور آتشکده،
انده بیر اؤتلوغ سمندر می تؤله هر ساری بط.

زاهد اؤلدوم دېب، نوایی، عشقنی ترک اېتمه کیم،
بؤلمه‌سه اول شؤر، توزسیز لقمه دور زهدی فقط.

۲۸۲

قیلسه بؤلمس آه و افغاندین مېنِ شیدانی ضبط،
اؤیله کیم، جور و جفادین اول بتِ ترسانی ضبط.

هر دم اېل قانین تؤکر اوسروک چیقیب بېداد اېتیب،
کیم دورور کیم، قیلغه‌ی اول شؤخِ قدح‌پیمانی ضبط.

شؤخلیقدین ظلم قیلماقه اېرور بې‌اختیار،
ممکن اېرمس قیلماق اول حورِ ملک‌سیمانی ضبط.

زلفی زنجیریغه اهلِ عشق کؤنگلین تارتیبان،
یخشی قیلدی بیر سوروک دېوانهٔ رسوانی ضبط.

تېلبه کؤنگلوم دشتنی قیلسه مساحت عیبی یؤق،
عامل ار مجنون دورور قیلغه‌ی مگر صحرانی ضبط.

غنچه‌لر آچیلسه، اؤلگنلر تیریلسه نې عجب،
ایله‌ی آلمس کولگودین چون لعلِ روح‌افزانی ضبط.

ضبط ایله‌ی آلمس اهلِ عشق کؤنگلی کشورین،
خسروِ کیم ایله‌ی آلغه‌ی سربه‌سر دنیانی ضبط.

© ezgi kitaplar evi

اشک موجین منع اېترسیز مېنده هم یۏق اختیار
کیم، قیلیپتور خاصه چه‌یقلغن زمان دریانی ضبط.

دور اېلی ظلمین خیال اېتمک بیله بۏلدوم هلاک،
تیندی اول کیم، قیلدی بیر وسواس ایله سودانی ضبط.

دیر پیری بنده‌سی دورمېن که نافذ حکم ایله
ایله‌میش یوز مینگ جهود و گبر ایله ترسانی ضبط.

ای نوایی، سېن دغی دېوانه‌سېن، کۏنگلونگ دغی،
گر سېنی ضبط اېتسه‌لر، کیم ایله‌ی آلغه‌ی آنی ضبط.

۲۸۳

رخسار ایله لبینگدین اېتر کۏنگلوم انبساط
کیم، گل چاغیده باده اېرور موجبِ نشاط.

ای آی، سپهر عرصه‌سیده اۏزنی ساتمه کۏپ،
شاهیم رخین اونوتمه که، خالي اېمس بساط.

قیلمنگ نظاره آغزیغه کۏپ کیم، تاپیلمه‌غه‌ی
خورشید ایچینده ذرّه‌نی کۏپ ایلب احتیاط.

اول شۏخ نېچه غیر بیله بۏلسه مختلط،
مېن غیری بیرله ممکن اېمس قیلماق اختلاط.

شهلر، دېمان که، قوللوغومه بۏلدی منخرط،
گر قوللرینگ‌نینگ اۏرته‌سیده تاپسم انخراط.

قۏیمه کۏنگولنی دهرنینگ اېسکی رباطیغه،
سایرغه چون محلِّ اقامت اېمس رباط.

آشفته بۏلسه نظم نوایی‌غه، ای پري،
دېوانه‌لر سۏزیده طمع قیلمه ارتباط.

۲۸۴

طریقِ عشقدین بۏلمیش منگه بلا ملحوظ،
نېچوک که فقر تیلردین اېرور فنا ملحوظ.

اگرچه دردسیز اۏلمس دوا ولېک مېنینگ
بو درد ایسته‌گنیمدین اېمس دوا ملحوظ.

ایاققه کیرسه نې بوشقه‌ی بلا مغیلانی،
گر اۏلسه بادیه‌دین کعبهٔ صفا ملحوظ.

اېرور ملاحظه‌م اول آی رضاسی عشق ایچره،
اگرچه اېلگه وصال اۏلدی عشق ارا ملحوظ.

فریب بېرمه منگه انتهادین، ای زاهد،
که باردور اهلِ حقیقتقه ابتدا ملحوظ.

نیازینگ اۏلسه، یېتر دیر پیریدین قدحې،
یۏق اېرسه بزمیده اېرمس شه و گدا ملحوظ.

می ایچ که، خلق گناهین یوماقه ابرِ کرم
یاغر محلده اېمس رند و پارسا ملحوظ.

عجب که فیض چراغی ایشیگه سالغه‌ی نور،
بیرو که بۏلغه‌ی انینگ زهدیدین ریا ملحوظ.

نوایی، اېمدی قدح شمعینی یاروتقیل کیم،
یاروغلوغ اۏلمه‌دی تقوا بیله منگه ملحوظ.

۲۸۵

رشته دقّت دور کلامینگده، درِ شهوار لفظ،
رشته‌غه درلر چېکرسېن چون تاپر تکرار لفظ.

© ezgi iqlim zari

لعلِ جانبخشینگ اہرور گؤیا که روح‌الله کیم،
ساچیلور جان هر طرف قیلغن سایی اظهار لفظ.

گؤییا حیوان سوییدین قطره سپکریر هر سری،
چون تکلم وقتی لعلینگدین چیقر دُربار لفظ.

گر اؤلوکنی تیرگیزور، وه کیم، تیریکنی اؤلتورور
لعلیدین قیلغچ عیان اول شؤخِ شیرینکار لفظ.

دیمه لفظین کیم تیلی اہورولمه‌گندیندور سینوق
کیم، تاپر تار آغزیدین چیققونچه کؤپ آزار لفظ.

سرِّ عشقیمنی تیلرمپن شرح قیلمه‌ی انگله‌سنگ
کیم، اپمس عشق آیتیغه محرمِ اسرار لفظ.

ای نوایی، چون گهر بی‌قدر اہرور شاه آلّیده،
نې عجب گر بؤلسه نظمینگدین قاشیده خوار لفظ.

۲۸۶

مسیح‌آیین اگر منبرده ظاهر قیلسه دم واعظ،
نبي اؤرنیغه اورماق بې‌حیالیغ دور قدم واعظ.

انینگ بو جرأتیغه بؤلمه‌غن بؤلسه جنون باعث،
نېدین سالیب ایاغ ایلگین چېکر اون دم-بدم واعظ.

ایاغ منبرغه قاقیب ایله‌مک دستارین آشفته،
نې دور گر زرقِ محض اہرمسدورور سر تا قدم واعظ.

اگر جامِ غرور ایچمک‌که مجلس توتمه‌میش،
نېوچون نظایرخوان ایله اؤز لحنین ایلر زہر و بم واعظ.

ملاده قیچقیریب می منعین اہلگه ایله‌مک نې سود،
اہرور چون خلوت ایچره می ایچرگه متهم واعظ.

کرم ترغیبی ایلر مجلس اهلیغه فغان ایلب
ربا وجهینی اہلدین آلمه‌سه، ایلر کرم واعظ.

مگر کیم آسمان‌نینگ زینه‌سی بۏلدی انگه منبر
که، انده چیققن اۏز غیری گمان ایلر عدم واعظ.

قدح آل دیر پیریدین که، بو دیرِ فنا ایچره
قیلورلر زرق یخشی انگله‌سنگ هم شیخ و هم واعظ.

نوایی تانگ اېمس بو وعظدین میخانه‌غه بارسه
که، شاد اېتکه‌ی اۏزین کیم، کۏپ انگه یېتکوردی غم واعظ.

۲۸۷

بو نغمه اېردی مو، یۏق اېرسه آفت، ای حافظ،
که بزم اهلیغه سالدینگ قیامت، ای حافظ.

اولوستین آلدی اونونگ هوش، سېن سلامت بۏل،
گر ایتتی اېلگه طریقِ سلامت، ای حافظ.

نېچه که نغمه‌نگ اېرور مستقیم و لحنینگ توز،
ولېک اېلدین آلور استقامت، ای حافظ.

نې هوش ملکیده تاپقه‌ی اقامت اول که دمې،
اۏقورده تاپسه یانینگده اقامت، ای حافظ.

مگر مسیح ایله داوودسېن نفس بیله کیم،
حیات و موت اېرور اول علامت، ای حافظ.

قیلیب تلاوت اسلام اېلیگه قصد اېتمه،
که تېنگری آلیده تاپقونگ ندامت، ای حافظ.

مگر که حافظِ شېرازسېن که، بیر ساغر
توتوب نوایی‌غه قیلدینگ کرامت، ای حافظ.

۲۸۸

ایسته‌سنگ کیم اورغه‌سېن دورانغه تیغِ انقطاع،
اول وداع اېتکونچه، سېن قیلغیل بورونراغ الوداع.

جان بېریب شیرین و مهلک جاه اوچون ایلگینگده تیغ،
نزع وقتی شربتِ مرگ ایستب ایله‌یسېن نزاع.

اسره‌دینگ کتّان کفن قیلماق اوچون، نې سود کیم،
حشر بازاریده بې‌قیمت دورور موندق متاع.

مسکنینگ آخر چو توفراغ دور، نې اۏتکرمکدورور
مدفنینگ ایوانیغه کۏک گنبدیدین ارتفاع.

صندل‌آیین اېو یسب، اېلدین کۏررسېن سرزنش،
کیم بو ینگلیغ کۏردی صندلنی که، یېتکورگه‌ی صداع.

یېر اۏپرسېن رزق اوچون منّت یوکیدین خم بۏلوب،
تېنگری یارینگ کیم، قیلیبسېن خوش نمازې اختراع.

دُر قولاغینگده ماموقدین بیر چیگیت دور، اېل سۏزین
بو ماموق بیرله چیگیتدین ایله‌مس‌سېن استماع.

بېشه شېرین گر زبون قیلسنگ شجاعتدین اېمس،
نفس ایتین قیلسنگ زبون عالمده یۏق سېندېک شجاع.

ای نوایی، تېنگری اسراریغه تیل محرم اېمس،
چاک کۏنگلونگ ایچره توت کیم «جَاوَزَ الاِثْنَیْنِ شاع».

۲۸۹

جسمی وصلین قیلدیم اول زلفِ سمن‌سادین طمع،
اول کیشی ینگلیغ که، قیلغه‌ی سیم سودادین طمع.

لعلیدین تیرگوزمک ایتسم آرزو عیب ایتمنگیز
کیم، کیشی اؤلتورمک ایتمه‌یدور مسیحادین طمع.

ذرّه‌نی خورشیدچه روشن طمع قیلغنچه بار،
ذرّه‌چه مهر ایتمک اول خورشیدسیمادین طمع.

نې عجب قیلسم طمع آواره کؤنگلومدین جنون،
قیلسه بؤلمس عقل خود مجنونِ شیدادین طمع.

داغ ایتیب کؤنگلوم توقع قیلدی صبریم نقدینی،
اهلِ ظلم انداق که قیلغه‌ی نقد تمغادین طمع.

گلخنیدین گلخن آلاتین طمع قیلماقدورور،
هر کیشی دنیالیک ایتسه اهلِ دنیادین طمع.

سرو و گلدین کؤپ دیمنگ سؤز کیم، نوایی ایله‌میش
برگِ گلدین خلعت ایتگن سروِ آزادین طمع.

۲۹۰

کؤزومنی تاکه قیلمیش اول سعادت اختری مطلع،
قراغ ایرمس که، شبگون حلّه‌دین قیلدیم انگه برقع.

لبینگ هجرینده قان یاشیم کېلور بغریم شکافیدین،
عجب ایرمس بو ینگلیغ سوغه بؤلسه اؤل صفت منبع.

قیلورلر قصدِ جانیم کېلتوروب بیر-بیرگه باش، گؤیا
بو کیم پیکانلرینگ کؤنگلوم حریمین قیلدیلر مجمع.

بو نې راکب دور و مرکب که، جولان وقتی باردورلر
قویاشدین پایه‌ده اعلی، فلکدین پؤیه‌ده اسرع.

توشر کؤنگلومگه اول یوز پرتوی کؤکسوم شکافیدین،
بو روزننی نې بؤلغه‌ی قیلسنگ، ای تیغِ قضا، اوسع.

نې تانگ هر کون اگر بر ببرسه یوز آفت که، انجمدین
ساچیپتور یوز مخالف خاصیتلیغ تخم بو مزرع.

نوایی واقف اوّل گردون عروسیدین که، قصدینگغه
آچر گه شامدین گپسو، کییر گه صبحدین مِقنع.

۲۹۱

اوچوق اِبرمس که چون بۇلدی سهیلِ عارضینگ طالع،
عقیقینگ رنگ آلورده بۇلدی خالینگ سایه‌سی مانع.

گلستان دِیمه کیم، چهره‌نگ آچرده صنع نقاشی
قیلورغه امتحان اول رنگلرنی ایله‌دی ضایع.

چو هر یان تیغ سالدینگ اول حسددین ییغله‌دیم، لیکن
نیته‌ی کیم، برق اۇتیغه بۇلمه‌دی یامغور سویی دافع.

کۇنگول قصدیغه یالغوز تیرباران قیلمه‌دی غمزه‌نگ،
بلا و فتنه خیلی کیلگه‌لی هم ایله‌دی شارع.

هلاکیم قصدی واقع بۇلمه‌دی اول غمزه‌دین، لیکن
لبینگدین اِیلنی تیرگوزمک مِیْنی اۇلتوردی فی‌الواقع.

چو تیغینگ کیردی قانیمغه فرح بۇلدی منگه افزون،
نیچوک کیم میغه سو ممزوج اۇلور کۇپره‌ک بۇلور نافع.

لبینگغه جان بۇلور مایل، تنیم خاکِ رهینگ بۇلسه،
عجب اِبرمس بۇلور چون برچه اشیا اصلیغه راجع.

نیچوک زنّار باغلب باده ایچمه‌ی، ای مسلمانلر،
که پیرِ دیر هر ایش کیم قیلور بارمِن انگه تابع.

نوایی فقر کۇییده تعلق کفری محض اِبرمیش،
بیر اللّٰه دۇستدین نِی کیم، نصیبینگ بۇلسه، بۇل قانع.

۲۹۲

داغ اوزه داغدین آواره کۇنگول دور ضایع،
نِی قرا کونلر انگه واقع اِبرور فی‌الواقع.

تیربارانِ غمینگ قیلدی زره جسمیمنی،
گر زره بو اپسه کؤپ بؤلگوسی اؤقدین مانع.

هجر اؤتی دودی کؤزومدین نې عجب تؤکسه سرشک،
چونکه، تون خیلیغه انجم سپهی دور تابع.

لعلی شوقیده سریغ یوزنی یاشوردی قان یاش،
گرچه صفراغه چوچوک شربت اپمستور دافع.

اؤرتنور عشقیده پروانه، چپکر اون بلبل،
اول گلِ شمع‌جبین عشقیده مپنمپن جامع.

اپل نصیبی چو ازل قسمتیده تاپتی رقم،
سپن که سعی آرتوق اپترسپن نپچوک اؤلغه‌ی نافع.

اول قویاش هر کیشیگه طالع اپرور، وه نپته‌یین
کیم، نوایی‌غه بو نوع اؤلمه‌دی بیر کون طالع.

۲۹۳

وصل شامی خلوتیمده یاقسه‌لر ناگاه شمع،
رشکدین جانیمنی گاهې سایه اؤرتر، گاه شمع.

روشن اپتسه اوینی دلخواهیم، یاروتمنگ شمع کیم،
شمعِ بزمیم بؤلدی چون دلخواه، اپمس دلخواه شمع.

اورمه‌سون کؤپ لاف کویمکدین که هجران تونلری
تؤزمس اپردی آلّیده تارته‌ی دپسم بیر آه شمع.

رشتهٔ جانی کویر اشکی آقیب، جسمی اپریب،
تیره شامیم ظلمیدین بؤلمیش مگر آگاه شمع.

آهیم انداق تیره قیلدی کؤکنی کیم، تاپمس اؤزین،
گر قویاشدین یاقمه‌سه عیسای روح‌الله شمع.

تاپسه حرمان ظلمتی ایچره نې تانگ حیوان سویین
کیمگه کیم، بؤلسه هدایت نوریدین همراه شمع.

هجر ارا ایستر جمالینگ هم نوایی، هم کۆنگول
کیم، تیلرلر تیره تونلرده گدا و شاه شمع.

۲۹۴

یوزیگه کۆزگونی هر دم قیلور اول سیمبر مانع،
انینگدېک کیم قویاش رخساریغه بۆلغه‌ی قمر مانع.

جهاننی اول قویاش‌نینگ برقِ حسنی اۆرته‌گه‌ی اېردی،
کرانسیز بحرِ اشکیم بۆلمه‌سه اېردی اگر مانع.

قوروق جسمیمنی غم تیغیدین اسرر درد ایله شوقونگ
ییغاچقه کېسمگیدین اۆیله کیم بۆلغه‌ی ثمر مانع.

قبول اېتمان قنات اېگنیم اوزه چیقسه آغیر دېب کیم،
یۆلونگده برقدېک پۆیه‌مغه بۆلغه‌ی بال و پر مانع.

کۆزوم اوزره حبابِ اشک اول یوز مانع اېرمس،
بعینه شیشه‌دېک کیم، بۆلمس ایلرگه نظر مانع.

دېمه زاهد که، تقواغه نې مانع دور که، باردورلر
شباب و باده و عشق و جنونوم سربه‌سر مانع.

آغیز بیرله قد و قاش و کۆزونگ زهدومغه قۆیمسلر،
نېچوک قیلغه‌ی کیشی بیر ایش که، بۆلغه‌ی بو قدر مانع.

کۆنگول بیت‌الحرامی طوفیغه مانع خواطر دور،
سفرغه کعبه ساری اۆیله کیم بۆلغه‌ی خطر مانع.

نوایی جانیغه تن گردې اېرمیش مانعِ مقصود،
نسیمِ وصل اېسکچ فیض باغیدین کېتر مانع.

۲۹۵

مهرسیزلیکدین فلک اہل قتلین ایلر بې‌دریغ،
یۏقسه نېوچون دفن اېتر هر کون قویاشتین یېرگه تیغ.

تیغِ ظلمی زخمیدین هر شام انداق کیم شفق
قان و توفراغ ایچره دور خورشیدعارضلر دریغ.

کون اېمس، عالم کۏزیگه منتشر ایلر بیاض،
تون اېمس، بلکیم چېکر خورشید رخساریغه میغ.

کیمگه کیم، دۏلاب چرخیدېک سالور سرگشته‌لیک،
بۏغزین ایپ بیرله بۏغر قیلغن سایی فریاد و چیغ.

نېچه کیم ییغسه اۏزین، شهلر باشی اوزره چېکر
چتردېک کیمنی سرافراز ایله‌مکلیک قیلسه بیغ.

گۏییا آنی سبب قیلدی مسبب نې اوچون
کیم، انگه بو قیلماغیدین نې زیان دور، نې آسیغ.

ای نوایی، بیل نې کیم بۏلغننی حق تقدیریدین،
موندین اۏزگه امردین کۏنگولنی اوز، ایلگینگنی ییغ.

۲۹۶

ضعیف تنده غمینگدین یوز اېسکی بۏلغن داغ،
هر اېسکی داغ بو شاخ اوزره بیر قوروق یفراغ.

یوزونگگه حسن فزون بۏلدی نیل زینتیدین،
مگر که یارودی گوگرد اۏتیدین بو چراغ.

قدینگ چو ایله‌دی گل‌گشت، سرو و گل دېمه کیم،
بۏیلدی قانغه الفلر کېسیب غمینگدین باغ.

© ezgu ilkin Zati

ساچی اسیریمېن اۏپمه‌ی هنوز خالین، وه
که، دانه‌غه آغیز اورمه‌ی نصیبیم اۏلدی توزاغ.

علاج سلسلهٔ زلفی دور جنونومغه،
اگرچه مشک ایسیدین اېمگنور ضعیف دماغ.

چو بۏلسه غیر هجومی وصال ممکن اېمس،
شهود اۏلور مو خواطردین اۏلمه‌غونچه فراغ.

اگر نوایی ایکی نرگسینگ خیالی بیله
مریض و مست جهاندین اۏتر، سېن اۏلغیل ساغ.

۲۹۷

ساقیا، هجر ایلگیدین کۏپ تارته‌دورمېن زارلیغ،
می کېتور کیم، مصلحت اېرمس منگه هوشیارلیغ.

قصدیم اېتمیش هجر و بېخودلوغ علاجیم دور دمې،
میغه افیون یار قیل گر ایلر اېرسنگ یارلیغ.

مست قیل انداق که، باش قۏیسم مگر بۏلغه‌ی منگه
محشر اهلی یا رب و غوغاسیدین بېدارلیغ.

چاره‌سی یا باده دور، یا وصل، یا مرگ، ای طبیب،
هر کیشی کیم تاپسه هجران دردیدین بېمارلیغ.

بر یېگیل، یا رب، حیاتینگ باغیدین، ای مغبچه
کیم، میِ لعلینگدین اۏلدی بیزگه برخوردارلیغ.

زهد، ای ساقي، بلا اېرمیش، خوش اول میخواره کیم،
ایچکه‌لی جامِ بلا بۏلمیش ایشی خمّارلیغ.

ای نوایی، زهددین یوز قتله آرتوق دربدر
بیر سفال ایلگیمده مغ کۏییده قیلسم زارلیغ.

۲۹۸

اول سمنبر قدّی‌نینگ سرویغه کؤنگلوم بؤلدی باغ،
آتشین گللر انگه هر یئنگی قانلیغ تازه داغ.

هجر ارا اول شؤخ کؤنگلوم صید اپتر رخسار آچیب،
طفل اقشام قوش توترغه روشن اپتکندپک چراغ.

موجبی کؤپ ییغله‌ماق اپرمیش نظر پاک اؤلماغی،
اؤیله کیم ایلر سویین افزون آریتماغدین بولاغ.

ای حکیم، آلغیل صراحی لؤله‌سیدین پخته کیم،
سود اپرور قانین نپچه دفع اپتسه محرور دماغ.

غنچه‌دین تا چیقتی گل، مست اؤلدی بلبل، ساقیا،
می صراحیدین که چیقمس دهردین تاپمان فراغ.

خطّ و خالی نقطه‌سی یوز چاکلیک کؤنگلومده دور،
بیر قفسده طرفه دور، وه-وه، کؤرونگ طوطی و زاغ.

نپچه رنگین اشک تؤکسم کؤزده اول یوز نقشی دور،
لاله‌دین اؤزگه نې گل بپرگه‌ی، سویی قان بؤلسه، باغ.

یاغمه‌غونچه اشک دفع اؤلمس کؤنگولدین تیره‌لیک،
بو یاغیننی گؤییا دپپتور قضا اول اؤتقه یاغ.

فقر یؤلینده، نوایی، ایله‌گیل باشتین قدم
کیم، بو یؤل قطعیده باش قؤیماقدورور قؤیماق ایاغ.

۲۹۹

اؤرتنورمپن کپچه‌لر هجرینگده انداق کیم چراغ
روشن اَیله رشته جسمیم دور، کؤنگول اؤت، اشک یاغ.

سرو و سنبل لاله‌دپک قد، زلف و یوزونگ هجریدین،
هم الف، هم نعل کپستیم کویدوروب یوز پپرده داغ.

بیر کؤزومگه سرو اؤق دور، بیر کؤزومگه گل تیکن،
سپنسیزین، ای سروِ گلرخ، ناگه اپتسم گشتِ باغ.

© Ezgu Uzbek Yazi

جانیم ایچره اوْت دورور بیر لعلِ میگون هجریدین،
ساقیا، نوبت منگه یېتکچ لبالب توت ایاغ.

ساغ بوْل، دېوانه اېتسنگ مېنی بیر می بیرله کیم،
هجردین دېوانه‌مېن بوْلدوم اېسه بیر لحظه ساغ.

ایسترەم آغزین قیلیب لعل و خط و خالینی وصف،
خلق غایبدین نشانلر اَیتیب اېتکندېک سوْراغ.

اول فراغ و بو تردد ایتتی مقصود اوْرته‌ده،
گم بوْلوب مقصود، اوْتتی هم تردد، هم فراغ.

رۇزگاری تیره، نطقی لال بلبل دور مگر
کیم، خزان فصلیده ایلرلر تصور آنی زاغ.

تېلبه دېب قیلمه نوایی‌نینگ علاجین، ای حکیم
کیم، مشوش دور انگه بیر اوْزگه سودادین دماغ.

۳۰۰

گرچه مېن هجرینگدین اوْلدوم تارتیبان کوْپ زارلیغ،
سېن حیاتینگدین تاپ، ای بدمهر، برخوْردارلیغ.

خسته اېردیم کوْزیدین یېتکوردی لعلین آغزیمه،
تېنگری جان بېردی، ولې چېکتیم بسې بېمارلیغ.

کېچه‌ای کیم توشکه کیرگه‌ی اول سعادت اختری،
بېرمه‌گیل، یا رب، منگه اول اویقودین بېدارلیغ.

بادهٔ لعلینگ بیله مونداق که اوسروکمېن مدام،
کافرِ عشق اوْلغه‌مېن، گر ایسته‌سم هوشیارلیغ.

بو کوْنگول آزاریدین بېزارمېن بار مدتې
بوْلغه‌لی بیزلر ارا آزارلیغ، بېزارلیغ.

نې بنا اېرکین بو کیم، بیر پاره کاشی توشمه‌دی،

قیلغه‌لی بو طاقنی صنع ایلگی میناکارلیغ.

ای نوایی، صحبتینگدین قیلسه عار اول کؤرکه‌بای،
یؤق عجب نهوچونکه سپنسپن بیر گدا، اول بارلیغ.

۳۰۱

نیچه، ای آرامِ جان، هجرینگده بی‌آراملیغ،
دؤستلوغ کؤرگوز که، حددین آشتی دشمنکاملیغ.

شکر شمعین یاقمه‌دیم وصلینگده، یبتتی داغِ هجر،
بیزنی بو اؤتلرغه کویدورگن اپرور اول خاملیغ.

اپرمس اؤتلوغ کؤنگلوم آغزینگ نقشی دور کؤکسوم ارا،
قطرهٔ قان آتشین گل غنچه‌سی اندامليغ.

دپب اپمیش‌سپن ترک اپتیب عشق و محبت شپوه‌سین،
آت چیقرمیش‌سپن صلاح ایچره، زهي بدنامليغ.

لعلیدین ضعف اپتتی قان بؤلغن کؤنگول، وه، باده‌دین
نفع تاپمس اپرمیش اول کیم، قیلسه خون‌آشاملیغ.

کؤز یاشیمدین نم تاپیبدور، گرچه معمارِ قضا،
باغله‌دی کؤک گنبدی طاقینی استحکاملیغ.

زلفیده درد و بلا ایستر نوایی عشقیدین،
اول گدادپک کیم، تیلر اهلِ کرمدین شاملیغ.

۳۰۲

لاله‌گون بؤلمیش سوررده قتلیمه دلدار تیغ،
یا بلا تاغیدین اپتمیش لاله‌زار اظهار تیغ.

گل تنی یوز چاک اؤلوب بو کیم بؤیلمیش قان ارا،
تپگدی غمزه‌نگ خیلیدین گؤیا انگه بسیار تیغ.

تیغ تارتیب پپتکچ-اؤق قیلدیم فداسی جاننی کیم،

بۆلمەغەی آزردە قاتل، کۆرمەگەی آزار تیغ.

جسم پیکانینگ بیلە تۆلدی و جان دور غمدە کیم،
ایلەسنگ قتلیمغە رغبت بۆلمەغەی ناکار تیغ.

عشق دشتی سبزەسیدین لالە هر یان ساچیلور،
یعنی اول صحرا گیاهی بار اېمیش خونبار تیغ.

عالم اهلی قتلینی بیر دمدە قیلسنگ آرزو،
یوزدین آل برقعنی، قیندین چېکمەگیل زنهار تیغ.

نظم ملکین تیل چېکیب آلمیش نوایی اۆیلە کیم،
چېکسە عالمنی آلور شاهِ فلک مقدار تیغ.

© Ezgi istiklal yurt

۳۰۳

کېچتی عمروم نقدی غفلت بیرله نادانلیغده حیف،
قالغنی صرف اؤلدی اندوه و پشیمانلیغده حیف.

جانغه بیر دشوارلیغ قۏیمه‌ی ریاضت رنجیدین،
صرف بۏلدی نقدِ اوقاتیم تن آسانلیغده حیف.

باغله‌دیم پیمانه‌دین پیمان، فغان کیم، عقل و دین
بۏلدی بو پیمانه و اول سست‌پیمانلیغده حیف.

ای مسلمانلر، بیلینگ کیم، بۏلدی عمروم حاصلی
نفسِ کافر فتنه‌سیدین نامسلمانلیغده حیف.

حیف کیم، نفع ایله‌مس هر نېچه کیم تارتیب ایلیک،
دېسم اۏز احوالیمه بو نوع حیرانلیغده حیف.

انداق ایش قیل کیم، پشیمان بۏلمه‌غه‌یسېن کیم، اېمس
هیچ آسیغ چون ایش خطا بۏلدی پشیمانلیغده حیف.

هر نې اۏتکن سۏزلریم چین دور دېسم یالغان اېرور،
چین بو دور کیم، دېگه‌مېن عمر اۏتتی یالغانلیغده حیف.

چون یېنگیلره‌ک دور حساب اۏلغنده سلطاندین گدا،
حیف کیم، بۏلغه‌ی گدا اوقاتی سلطانلیغده حیف.

ای نوایی، واقف اېرمان خلقدین، باری مېنینگ
کېچتی عمروم نقدی غفلت بیرله نادانلیغده حیف.

۳۰۴

زار جسمیمده قیلیچینگ زخمی هر یان مختلف،
هر بیری دور صرف قدّینگ حسرتیدن بیر الف.

تال نهالیده ایمس یفراغ که تیللر تارتیبان،
سروِ آزادیم اوچون قولوقده بؤلمیش معترف.

قاش و کؤزین کؤرگه‌لی، ای شیخ، بیلدیم، مکری بار
هر سیه‌پؤشي که محراب ایچره بؤلغه‌ی معتکف.

عنبرین خط بیرله اول یوز بؤلدی عالم آفتی،
عالم آفت‌سیز ایمس خورشید بؤلغچ منکسف.

ساقیا، اول کوثرآسا باده‌دین بیر جرعه توت
کیم، مبنِ حیرانغه بؤلغه‌ی کشف سرِّ لوْ کُشِف.

بادهٔ مقصود جامِ ذوقیدین طبعیم یوزین،
وه، نیچه دایم خمارِ جهل توتقه‌ی منخسف.

جان بیریب آلسنگ، نوایی، باک ایمس اول باده‌دین
کیم، ابرور یحیی‌العظام اوصافی بیرله مُتصف.

۳۰۵

یاشورون غمزه‌نگ قیلیچی کیم قیلور کؤکسوم شکاف،
بو که، مخفي دور، انگه گؤیا قاشینگ بؤلمیش غلاف.

قاشلرینگ نې صف چپکیب، بؤلمیش قراوول کیرپیکینگ،
کیم کؤنگول سلطانی خیلیغه ایمس حاجت مصاف.

مهر انگلب عاشق اؤلدوم، سؤنگره بیتسه کؤهِ غم،
نې عجب عشق ابتداسی «عین» ابرور، پایانی «قاف».

قاشی کؤنگلوم اؤغریسی دور راکع اؤلماغلیغ نې سود،
اؤغری باش سالغچ قویی باردور دلیلِ اعتراف.

عشق ارا مجنون‌نی دېر بعضی فزون، بعضی مېنی،
لېک حالیم انگله‌غن تاپمس محلِّ اختلاف.

بؤل صفا اهلیغه همدم، یار وصلین ایسته‌سنگ،
عکسینی سالغه‌ی مو ساقي بؤلمه‌غونچه باده صاف.

© ezgi tahlar zari

ای نوایی، گر قیلور کؤنگلونگ حرم طوفینی قصد،
قطع اېتیب دشتِ فنا مقصد حریمین قیل طواف.

۳۰٦

کؤرگوزور هجران حروفی نقطه‌سین جان هر طرف،
سېنسیزین یعنی که قؤیمیش داغِ هجران هر طرف.

اؤیله شدّت بیرله چرخ ایلر مېنی سرگشته کیم،
زخم کؤپ تندین یاغر شودرون کیبی قان هر طرف.

کؤنگلوم احوالین نې دېی کیم، شرحیغه بیر تیل دورور
کؤکره‌گیمدین باش چیقرغن نؤکِ پیکان هر طرف.

تشله‌دیم یېتکچ جنون خیلی توگنلر تخته‌سین،
یعنی آچتیم مهمانلر آلّیده خوان هر طرف.

اشک قانلیغ کؤزنی اېلتور اؤیله کیم، سو لاله‌نی،
بؤلمه‌سه یؤلینده مانع خارِ مژگان هر طرف.

رشکدین کؤپ مضطربراق دور کؤنگول اول گؤیدین
کیم، کېسیب باشیمنی اول شؤخ اورسه چوگان هر طرف.

قؤی بشرنی، گر ملایک دامی اېرمس یخشی دور،
اول پري موناق که زلف اېتمیش پریشان هر طرف.

نېتیب اؤلمه‌ی کیم، ینه اول شؤخ اوسروک آتلنیب،
تېر سویی مرکب یېلیدین سالدی طوفان هر طرف.

کؤر، نې حیرت دور منگه کیم، باردورور بو دیر ارا
دانشی یوز مېنچه‌لر، یوز مېنچه حیران هر طرف.

شیشه‌دېک کؤنگلومنی پیدا اؤرته‌دی ساقي، ولېک
داغین اېتتی می حباب آستیده پنهان هر طرف.

ای نوایی، نوحهٔ هجران توزوب اون چېکمه کؤپ

کیم، کیشی قالمس تیریک یېتکچ بو افغان هر طرف.

۳۰۷

باده خوشتور گر حریفیم بۏلسه بیر یارِ ظریف،
می حریفی گر ظریف اېرمس، انگه اېرمن حریف.

اول صفت ذاتینگ لطافت عینیدین جانبخش دور
کیم، همانا آنی مظهر قیلدی اسم‌اللطیف.

ضعفدین گر دردِ عشقینگدین شکایت ایله‌دیم،
عشق شرعی ایچره اېرمس معتبر قولِ ضعیف.

خاکِ پایینگنی ملایک قیلدیلر تاجِ شرف،
اللّٰه-اللّٰه، کیم کۏروپتور بو صفت ذاتِ شریف.

ضعفیم انداق دور که دم اورسم اېرور بیمِ هلاک،
نې اوچونکیم اول تحرک دور انگه بېحد عنیف.

دور رنجیدین تیلرمېن میغه توشمک اۏیله کیم،
میغه توشگن قیل کیبی غرق اۏلسه بو جسمِ نحیف.

ای نوایی، قیلغه‌لی طبع اهلی جنسی شعر نظم،
نظمینگ اۏلدی برچه‌سیغه قافیه، بلکیم ردیف.

۳۰۸

بزم ارا گر یۏق می بیله دف،
هم یمان اېرمس اون بیله کف.

ساقیِ گلرخ، باده کېتور
کیم، منگه حددین آشتی شف.

دور ایله دیر ارا می چېککه‌لی،
چېکمک نېچه مسجد ارا صف.

باده‌غه ببرسم جان نقدی،

بۆلماق اوچون دور نقد تلف.

کېل ببری کیم، یۆق سنگه وبال،
لېکن اېرور کۆپ بیزگه شرف.

شیخِ ریایی فاني اېرمس،
اول طرف اۆلسون، یا بو طرف.

اۆقونگ اوچون خسته نوایی،
کۆزی قاره‌سین قیلدی هدف.

© Ezgi istiklar Yurt

۳۰۹

زهي ازلده کرم ایله‌بان سنگه خلاّق،
کریم خلقت ایچینده مکارمِ اخلاق.

سپهر گنبدینی روشن اپتکه‌لی ذاتینگ،
چراغ اؤلوب، انگه قندیل عرصهٔ آفاق.

نجوم کؤزلرینی گردِ مرکبینگ یاروتوب،
گهي که سپکریتیبان چرخ ساحتیده براق.

رکابینگ اؤپمگی‌نینگ آرزوسیده آی و کون
بپریب براقینگ اوچون اؤزلریگه شکلِ چناق.

هلال و مهر و شهاب اؤلدی نعل و داغ و الف،
فلککه بؤلغه‌لی سپندین نصیب دردِ فراق.

سپهر هر کپچه یوز مینگ کؤزین نپدین یوممس،
وصالینگگه ینه بیر کپچه گر اپمس مشتاق.

مقامینگه پیته‌یین دپب نوایی ایلر سَیر،
گهي عجم بیله نپرپز، گهي حجاز و عراق.

۳۱۰

یاردین ایرو کؤنگول ملکي دورور سلطانی یؤق،
ملک کیم سلطانی یؤق، جسمي دورور کیم، جانی یؤق.

جسمدین جانسیز نې حاصل، ای مسلمانلر کیم، اول
بیر قاره توفراغدپک دور کیم، گل و ریحانی یؤق.

بیر قاره توفراغ کیم، یؤقتور گل و ریحان انگه،
اول قارانغو کپچه‌دپک دور کیم، مهِ تابانی یؤق.

© ezgi kitabi zari

اول قارانغو کېچه کیم یۏقتور مهِ تابان انگه،
ظلمتې دور کیم، انینگ سرچشمهٔ حیوانی یۏق.

ظلمتې کیم، چشمهٔ حیوانی آنینگ بۏلمه‌غه‌ی
دۏزخې دور کیم، یانیده روضهٔ رضوانی یۏق.

دۏزخې کیم روضهٔ رضواندین اۏلغه‌ی ناامید،
بیر خمارې دور که، انده مستلیغ امکانی یۏق.

ای نوایی، بار انگه موندا‌ق عقوبتلر که، بار
هجردین دردی و لېکن وصلدین درمانی یۏق.

۳۱۱

بۏلمس اېرمیش دلربالر عهدی محکم، ای رفیق،
گر کیشی دېر کیم، بۏلور، توتمه مسلم، ای رفیق!

هر پریزادې که اۏز مجنونیغه قیلمیش وفا،
بیل که، اندین دور که، اېرمس نسلِ آدم، ای رفیق!

ماهوشلر شامِ زلفی نې اوچون آشفته دور،
توتمه‌میش بۏلسه وفا اهلیغه ماتم، ای رفیق!

درد مهلک، عمرنینگ تعجیلی کۏپ، جانینگ اوچون
کیم، مسیحیمنی کېتور باشیمغه بیر دم، ای رفیق!

قۏیدی بیر اۏتلوغ فتیله داغ اوچون هر غنچه‌دین،
چرخ تا گلشننی کۏردی سبز و خرّم، ای رفیق!

گل اېمس گلبنده قانلیغ داغ اېرور کیم، نسترن
تېوروک ایلېتور ماموق قۏیماقغه مرهم، ای رفیق!

بو منقش سقف تاریخی یازیغلیق چون اېمس،
کۏپ مشقت چېکتیم، اما قالدی مبهم، ای رفیق!

مېن خود اېتتیم عزم مغ کۏییده رسوا بۏلغه‌لی،
سۏز اېشیت، البته، مېندین قالمه سېن هم، ای رفیق!

ایچ دغی توتقیل نوایی‌غه قدح کیم، ارزیمس
بیر نفس هوشیار بۆلماغلیغقه عالم، ای رفیق!

۳۱۲

سنگه ایش جولان قیلیب میدانده چوگان اۆینه‌ماق،
منگه آلّینگده باشیمنی گۆی اېتیب جان اۆینه‌ماق.

باش آووچلب اېگمه قامت بیرله قالمان رخشیدین،
تا تیلر چابکسواریم کۆنگلی چوگان اۆینه‌ماق.

کۆز قراسین اۆینه‌تور هر لحظه اول مردمنی کۆر،
هندویې‌دېک کیم اېرور آیینی قلقان اۆینه‌ماق.

اۆینه‌ی-اۆینه‌ی ایله‌دینگ کفر ایله دینیمنی بدل،
اللّٰه-اللّٰه، بو مو دور، ای نامسلمان، اۆینه‌ماق.

جور تاشین اول پري اۆینب آته‌ی دېر اېل سری،
وه که، بو دېوانه‌غه یېتکچ نې امکان اۆینه‌ماق.

هر سری اشکیم یوگورماق نې عجب کیم، عیب اېمس،
تیره اویدین چیققچ-اۆق یاشلرغه هر یان اۆینه‌ماق.

چرخ اۆیون بیرله آلور دین نقدین اېلدین، واقف اۆل،
بو مشعبد بیرله بۆلمس اهلِ عرفان اۆینه‌ماق.

وعده کۆپ قیلدینگ نوایی‌غه و لېکن اۆینه‌بان،
مونچه بۆلغه‌ی اېل بیله، ای عهدی یالغان، اۆینه‌ماق.

۳۱۳

آه کیم، غم تیغیدین کۆکسومنی قیلدی چاک عشق،
دودِ آهیمدین کۆزومنی ایله‌دی نمناک عشق.

درد کیرمک بیرله جان چیقماقده گر یۆل قیلمه‌دی،
نې اوچون غم تیغیدین کۆکسومنی قیلدی چاک عشق.

اول پري کؤييده کيم هر لحظه يوز مينگ باش بارور،
سودره‌بان ابلتور مېنِ دېوانه‌نی بې‌باک عشق.

کؤزومه هر دم ياروغراق دور يوزونگنونگ کؤزگوسی،
خاصيت موندق ابميش هر کيمده بؤلسه پاک عشق.

عاشق اؤلدی خسته جان کؤرگچ اول آتشپاره‌نی،
اللّٰه-اللّٰه، برق ايله اؤينه‌يدورور خاشاک عشق.

عشق واديسيغه کيرگن، يان که اندين هر قويون
کيم، چيقر سرگشته‌ای دور کيم قيليبدور خاک عشق.

ای نوايی، عاشقې کيم، سېن کيبی ايستر فراغ،
گر ابرور مجنون که، اول قيلمه‌يدورور ادراک عشق.

۳۱۴

وه، نېچه جسميمنی غمدين ناتوان ابتکه‌ی فراق،
ناتوان جسميمغه هر دم قصدِ جان ابتکه‌ی فراق.

جسميم ايلب ناتوان جانيمغه قصد ايلب نهان
قصد قيلغان جاننی رسوايِ جهان ابتکه‌ی فراق.

جاننی رسوا ايله‌گندين سؤنگ قناعت قيلمه‌يين
يوز غم و اندوه خدنگيگه نشان ابتکه‌ی فراق.

ابمدی کيم اندوه و محنت اؤقيغه قيلدی نشان،
هر جراحت اوزره يوز داغِ نهان ابتکه‌ی فراق.

ای کؤنگول، سالمه اؤزونگنی درد ايله مردانه بؤل،
بيزنی، شايد کيم بو ينگليغ امتحان ابتکه‌ی فراق.

وصليدين دم اورمه‌يين قيلسق فراق ايچره بسر،
شايد اؤزين بيزگه بير کون مهربان ابتکه‌ی فراق.

کويدی جانيم وصليده ابل رشکيدين تا يېتتی هجر،
وصل مونگلوغ جانيمه اؤت سالدی تا نېتکه‌ی فراق.

© Ezgi Iftikar Azeri

دۆستدین ایستر رضا زنهار انی کۆرمه کیم،
وصل قیلغه‌ی کامران یا ناتوان اېتکه‌ی فراق.

ایچ، نوایی، می بغیر قانیدېگ و بېخود ییقیل،
نېچه وصل امّیدیدین بغرینگنی قان اېتکه‌ی فراق.

۳۱۵

قان یاشیم ساریغ یوز اوزره آشکار اېتتی فراق،
زعفران‌زاریمنی غمدین لاله‌زار اېتتی فراق.

تا فراق اوییگه کیردیم، وه که، اشکیمدین اېدی،
گرچه یوز گوهر، ایاغیمغه نثار اېتتی فراق.

دم-بدم آهیم چېکرگه صبر ایله طاقتنی عقل
اختیار اېتتی، ولې بې‌اختیار اېتتی فراق.

جان تلشور اېلنی مرگ انداق که ایلر مضطرب
لبلرینگ ایستر کۆنگولنی بې‌قرار اېتتی فراق.

دېب اېدوک عشق اندوهیدین هر دم افغان قیلمه‌لی،
وه که، بو دعواده بیزنی شرمسار اېتتی فراق.

کېت، فرح کیم، غمنی، محنت تاشین آلیب، کۆنگلومه
یوز تومن مسمار بیرله استوار اېتتی فراق.

ای نوایی، وصل ارا بۆلغه‌ی که باقیب کولگه‌مېن
داغلرنی کیم کۆنگولگه یادگار اېتتی فراق.

دېمنگیز نېتتی فراق آخر که بۆلدونگ دشمنی،
منعِ وصلی خسروِ جم‌اقتدار اېتتی فراق.

۳۱۶

جنون تاشی خرابات ایچره هر دم کۆکسومه اورماق،
اېرور تقوا و دانش بتلرین تاش بیرله سیندورماق.

قویاش کیم ذرّه قۏزغب کیرسه ویرانیمغه هجرینگده،
کۏزومگه کول ساوورماق بیل آنی، کۏنگلومگه اۏت اورماق.

چو پیرِ دیر تقوا خرقه‌سین کویدور دېدی گر خود،
انینگ هر تاری دور جان رشته‌سی بۏلمس باقیب تورماق.

لبینگ هجرینده خاکي تن ارا کۏنگلومنی حبس اېتتیم،
نېچوک کیم جانسیز اېلنی رسم اېرور توفراققه تاپشورماق.

دېمه، اول دلرباغه نې اوچون کۏنگلونگنی آلدوردونگ،
اۏز اېرکی بیرله نې ممکن کیشی اۏز کۏنگلین آلدورماق.

اگر آهیمدین ایلب جلوه یاغدوردی جفا تاشین،
نې تانگ گلبن صبا تحریکیدین گل برگی یاغدورماق.

بنفشه سالخورد اېل‌دېک که باش سالدی قویی، گۏیا
یقین انگلب جزانی عمر انگه دأب اۏلدی قیغورماق.

قدح ایچمک یازوق دېب اسرو مردود اېتمه‌گیل، ای شیخ،
بو قسم اېرسه ازلدین، بې‌جهت دور بیزنی یازغورماق.

قراغلردین پولک جان رشته‌سیدین چِلّه‌وار اېتقیل،
قاشینگ یاسین نوایی قصدیغه گر ایسته‌سنگ قورماق.

۳۱۷

یار چون ایستر که، بۏلغه‌یمېن مدام اندین ییراق،
اول جهتدین برچه وصل ایستر، مېنِ محزون فراق.

یخشیلرغه بس یمان دور حال کیم، یار آلّیده
تېنگ دورور یخشی-یمان، بلکیم یمانراق یخشیراق.

شه یانین فرزین کیبی کجلر مقام اېتمیش، نې تانگ،
راسترولر عرصه‌دین گر توتسه‌لر رخ‌دېک قیراق.

تازه هر یان داغ اېمس جسمیمده اول یوز عشقیدین
کیم، بو کوکبلرغه بۏلمیش اول قویاشدین احتراق.

بو ییراقلیقدین یقین دور اۏلگەمېن، وه، یارنینگ
ایستەبان رایین بۏلوپتورمېن یقینلیقدین ییراق.

مهجبینلردین سیەدللیک نې تانگ، آی کیم انینگ
باطنین کۏرسنگ قرا دور، گر کۏرونور ظاهر آق.

کۏپ حجاز آهنگی توزمه یار ایله بۏل برچه وقت،
ای نوایی، گر عجم بۏلسون مقامینگ، گر عراق.

۳۱۸

چیقسه جانیم، عیب قیلمه، جسمِ بېماریمغه باق،
کویسه جانیم، حیرت اېتمه، نالهٔ زاریمغه باق.

هجر دشتی‌نینگ گلی گر لاله بۏلسه، سیلی قان،
قیلمەغیل، ای گل، تعجب چشمِ خونباریمغه باق.

ای که، کۏرمەیسېن قوروق شاخې ببزلگن گل بیله،
هجر تاشیدین سراسر جسمِ افگاریمغه باق.

زلفین آچتی اول صنم، ای شیخ، باور قیلمەسنگ
کیم، اسیرِ کفرمېن بت بیرله زنّاریمغه باق.

یېر بیله تېنگ قیلدی خاکِ تن اویین اشکیم سویی،
عشق سیلیدین یېقیلغن اېسکی دېواریمغه باق.

قیلمەسنگ توبەمنی سیندورغننی باور، ای فقیه،
خرقهٔ چاکیمنی کۏر، آشفته دستاریمغه باق.

باش کۏترمەی میدین اېکتیم جرم تخمی برچه عمر،
ای نوایی، عمر اېتیب ضایع سر و کاریمغه باق.

۳۱۹

غمیم کۏپ، ایته آلمس‌مېن نې تانگ کۏنگلوم هلاک اۏلماق،
ایچیمده یوز قیلیچ، نې عیب کۏکسوم چاک-چاک اۏلماق.

اؤلر دېب شاد اؤلور، کؤپ کؤرسه دردیم مدعی بیلمس
که، عشق ایچره حیاتیم باعثی دور دردناک اؤلماق.

اگرچه حسن ایچینده سېنچه پاک اؤلماق اېمس ممکن،
انی هم کؤر که عشق ایچره بؤلور مو مېنچه پاک اؤلماق.

اگر زهر ایچسم ایلگینگدین تعجب قیلمه، ای ساقي،
که بؤلمیش مست و عاشق شېوه‌سی بې‌وهم و باک اؤلماق.

چو مېن بیر جام اوچون دهقان اسیریمېن، عجب اېرمس
لباسیم تاک برگی، رشته بېل باغلرگه تاک اؤلماق.

جهاندین سیلکینیب چیققن اېتک تاپیب یاپیشماغلیق
میسر بؤلسه، نې ایش دور طلب یؤلینده خاک اؤلماق.

نوایی کؤکسیده عشق اېتمس اؤلسه دفن غم نقدین،
اؤیولوب تازه داغی هر طرف نې دور مغاک اؤلماق.

۳۲۰

دېمنگیز، احباب کیم، قیلمس موسېن بس ییغله‌ماق
کیم، منگه تېنگری نصیب اېتمیش توگنمس ییغله‌ماق.

اسره‌ی آلمان اؤزنی، اشکیم توتتی دشت و تاغنی،
نېچه کیم فرهاد و مجنون دېدیلر، بس ییغله‌ماق.

مست و عاشقمېن دغی کؤنگلومده اَیریلغن کیشیم،
ای مسلمانلر، نې تانگ مېن زارِ بې‌کس ییغله‌ماق.

تانگ اېمس جسمیم آقیزغونچه کؤزوم گر تؤکتی اشک،
نې عجب ابرِ بهاري آققوچه خس ییغله‌ماق.

تیره هجرینگ شامیده گر جان تلشمان تانگغچه،
باشیمه شمع و صراحي نې دورور پس ییغله‌ماق.

دهر باغیدین وفاسیزلیغ اگر فهم اېتمه‌دی،
نېگه شبنم اشکیدین فن قیلدی نرگس ییغله‌ماق؟!

© ezgiitalar.com

ای نوایی، طاقینی مېن داغی اشکیمدین ییقه‌ی،
چون منگه قسم اېتتی بو چرخِ مقوَّس ییغله‌ماق.

۳۲۱

کیم که وصلی ایچره یاقسنگ شمعِ الفت، ای رفیق،
کۆز توت اول شمع اۆتیدین-اۆق داغِ فرقت، ای رفیق.

وصل صافی ممکن اېرمس چونکه بې‌درد و فراق،
زنهار اول باده ساری قیلمه رغبت، ای رفیق.

وصل یۆق کیم، عشق لفظین تیلگه مذکور اېتمه‌گیل،
هر نفس کۆرمه‌ی دېسنگ یوز نوع شدّت، ای رفیق.

کویمه هر بې‌مهر اۆتیغه، گر دېسنگ هر دم سېنی
قیلمه‌غه‌ی کول شعلهٔ اندوه و غیرت، ای رفیق.

شۆخ چابکلر غبارِ توسنیغه سالمه کۆز،
یوزده ایستر بۆلمه‌سنگ گردِ مذلت، ای رفیق.

باقمه گلدېک یوز اوزه خوی شبنمین کیم، بوزمه‌سون
عقل ایله صبرینگ بناسین سیلِ آفت، ای رفیق.

گر سالیب یوز مینگ بلاغه مېندېک اۆزنی بۆلمه‌سه
عشقسیز بیر دم سنگه هم صبر و طاقت، ای رفیق.

تا که ممکن دور، کېزیب بیر مهربان یار ایسته‌گیل،
بغری تاشلرنی سېورگه قیلمه جرأت، ای رفیق.

گر نوایی‌دېک باشینگغه توشسه بیر قاتل غمی،
انده داغی کۆرگه‌سېن نې بۆلسه قسمت، ای رفیق.

© ezuvikidi.kzt

۳۲۲

ای، دہب صفتینگده اهلِ ادراک،
لَوْلاکَ لَما خَلَقْتُ الأفْلاک.

افلاک نہچوک که خاکِ راهینگ
اول یۏلده که، عاجز اۏلدی ادراک.

دہسم افلاک اہرور طفیلینگ
بس دور گوهیم حدیثِ «لولاک».

طوبی بیله شاخِ سدره کہلدی،
قدرینگ چمنیده ایکّی خاشاک.

کیم توتسه شفاعتینگ امیدی،
بې‌باکلیگیدین انگه نې باک.

چون شامِ عروج قیتتینگ بات،
صبح اہتتی یقانی غصه‌دین چاک.

وصفینگده نې اَیتقه‌ی نوایی،
جز عجز ایله عذرِ ماعَرَفْناک.

۳۲۳

وه، نې دور میدانده هر یان عزمِ جولان ایله‌مک،
بیزگه یہتکچ اۏزگه یان آهنگِ میدان ایله‌مک.

زلفدین چوگان چہکیب اہل باشینی گۏی اہتکه‌لی،
کۏز یاشیمنی گۏیدہک هر ساری غلتان ایله‌مک.

قان ارا جسمیم بۏیب، دہرسہن که، عشقیم ترکین اہت،
بو اہکین عالمده کافرنی مسلمان ایله‌مک.

تن غبارینده یاشوردوم داغِ عشقین کیم، ایمس
عیب مفلسدین درم توفراققه پنهان ایله‌مک.

کؤکته گر انجم ایمس آهیم اؤقی‌نینگ یاره‌سی
شاملر نې دور شفقدین کؤنگلکین قان ایله‌مک.

چرخ صدق اهلین غمین ایستر که، بؤلمیش صبح ایشی
اشکدین کوکب ساچیب چاکِ گریبان ایله‌مک.

گر نوایی جسمینی عشق ایسته‌مس تاشدین فگار،
پس نې دور آنی جنون کؤییده عریان ایله‌مک.

۳۲۴

عشق ارا وصلینگ تیلب هجرینگده بؤلدوم دردناک،
خسته ینگلیغ کیم، حیات امّیدیدین بؤلغه‌ی هلاک.

یؤق عجب گر اول قویاش نوحه‌نگغه باقمس، ای کؤنگول،
اؤتقه نې غم گرچه کویگن ناله ایلر دردناک.

تېککنین یېتکچ آچر پیکانی کؤکسوم چاکی‌نینگ،
اول کلید اؤلمیش، اجل دروازه‌سی گؤیا بو چاک.

ایلر اېردوک پاک عشق اؤتیغه کویمک آرزو،
شکرللّٰه عاقبت کویدوردی عشقینگ بیزنی پاک.

سالدی می اول حور شوقین کؤنگلومه، ای باغبان،
بېردینگ اؤخشر پرورش کوثر زلالی بیرله تاک.

عشق ارا دؤزخدین، ای ناصح، مېنی قؤرقوتمه کیم،
هجر اؤتین کؤرگن سمندرغه شرردین قیده باک.

تا تنینگ اوجِ حیات اوستیده دور سېن خاک بؤل،
ایسته‌سنگ کیم اوج توتقه‌یسېن تنینگ بؤلغنده خاک.

ای نوایی، شامِ غمدین ایرو یؤقتور صبحِ وصل،
آق اېرور، لېکن قاررتور هر نېنی رنگ اېتسه زاک.

۳۲۵

کبلگوسی اول سروِ سیمینبر گلِ سبرابدبک
کیم، تنیمده هر زمان تیترر کؤنگول سیمابدبک.

وه، نې ینگلیغ اخترِ سعد ابردی کیم قیلغچ طلوع
تون کبچه کؤزوم یاروتتی مهرِ عالم تابدبک.

قوچقه‌مبن ببلین کمر زنجیر ایلن دبب بؤلدی خم
ناتوان جسمیم مطلاّ ایله‌گن قلابدبک.

سجده اول چابکسوار آلّینده اندین ایلره‌م
کیم، آیاغی اوزره نقشې کؤرمیشم محرابدبک.

عقل صرافی لبینگ رنگین و نازک سؤز بیله
تاپتی گلگون رشته اؤتکرگن عقیقِ نابدبک.

سیلک ابتک زررشته بیرله گل تؤقولغن جنسدین
کیم، ابمس تاری چوبولغن وصله‌لیغ ماشابدبک.

کؤر نوایی مسندین عشق ایچره کیم، گلخن ارا
شعله آلتایی و کوللر دور انگه سنجابدبک.

۳۲۶

طرفه رخسارینگ که، حسن ایچره ابرور گلزاردبک،
طرفه‌راق بو دور که، گلزار ابرمس اول رخساردبک.

سروِ نازیم باشیده تورنه پرین کؤر کیم، ابرور
شمع‌نینگ باشیده کول بؤلغن پریشان تاردبک.

بیر تون اول آی هجریدین کویدوم، اولوس کؤردی مبنی
تانگله‌سی بیر ییل تکسُّر تارتقن بیماردبک.

تاشلر کیم اوردی اول شؤخ، ایپگه باغلب آسمیشم
بؤینومه کؤنگلوم غمی تسکینیگه طوماردبک.

ضعفدین کۆییده قۆیدوم باشیم آستیغه کپسک،
سایه هم گر ایسته‌سم یۆقتور بوزوغ دپواردپک.

اول قویاش مست اۆلدی، گۆیا کیم قیلیب اپگری خرام
یوز جفا جانیمغه ایلر چرخِ کجرفتاردپک.

تپلبه کۆنگلونگنی، نوایی، ضبط ایله‌ی آلمه‌دینگ،
اپمدی چپک اندین ایلیک هر ساری بارسه باردپک.

۳۲۷

نپ نوع باردی اپکین اویگه کپچه اول چابک
که، تون قارانغو اپدی، رخشی تند، اۆزی اوسروک.

نپچوک که یپلدین اۆلور هر طرف نهالغه میل،
سمند اوزه اپگیلور اپردی اول قدِ نازک.

اگرچه کیفیت ایچره کۆرونوبان بیر نوع
و لپک کیفیت اندین کۆنگولگه یوز تورلوک.

گهپ که کۆز آچیبان کیرپیگی آتیب ناوک،
توشوب قیان که آتیب جان و کۆنگلوم ایچره تۆشوک.

اگرچه اۆلتوروبان یوز تیریکنی غمزه‌سیدین،
و لپک جان تاپیبان نکته‌سی بیله یوز اۆلوک.

نپتیب اۆز ایلگیده قالغه‌ی عنانِ هوش و خرد
که، باده کوچلوک و رخشی عنانی هم کوچلوک.

نواییا، بو بلالر سنگه که یوزلندی،
خیالِ عافیت اپتسنگ، اۆزونگگه بار اۆتروک.

۳۲۸

مپن که چپکتیم لعلی شوقی بیرله جاناندین ایلیک،
گۆییا حیوان سویی بیرله یودوم جاندین ایلیک.

© ezgiifakiri

چون مېنِ حیران انگه زار و، آقر اشکیم نې تانگ،
اول پري‌پیکر یوسه مېن زارِ حیراندین ایلیک.

ایلگی حنادین مو رنگین دور که، مېن قربان انگه،
یا قیلورده قتل، انگه رنگ اۏلدی قرباندین ایلیک.

لطف ایشیده کۏرگوزور هر دم یدِ بیضا اول آی،
نې عجب گر اېلتسه موسای عمراندین ایلیک.

جان چیقر حالتده بس تاپسم ایتیدین پای‌بۏس،
نې حدیم اۏپمک اوچون ایسترگه جاناندین ایلیک.

دیر ارا چون مغبچه اېل یاری بۏلدی، ای کۏنگول،
یو مغانه می بیله اول نامسلماندین ایلیک.

رحم اېتیب حالیمغه سالسه کۏز یاشیمغه بیر نظر،
وه، یومه‌ی نېتکه‌یمېن اول دم عقل و ایماندین ایلیک.

بېرسه یوز آشوب دوراندین ایلیک مېن خسته‌غه
چېکمه‌گونگدور هرگز اول آشوبِ دوراندین ایلیک.

صیددېک اۏقتین قتیل اۏلدی نوایی کۏنگلی کیم،
سوندی آیلر تیغ ایله کېسمککه هر یاندین ایلیک.

۳۲۹

مهوشیمده ضعف و مېن بو غصه‌دین هر دم هلاک
کیم، نې یعنی مېن تیریک بۏلغه‌یمېن و اول دردناک.

ناگه، ای احباب، دوران قیلمه‌غه‌ی بې‌باکلیک،
یۏقسه بیزدېک یوز تومن جانان اوچون اۏلسک، نې باک.

پاک جانین، یا رب، آلمه پاکلر کۏنگلی اوچون،
بۏلمه‌سه معشوقی پاک، آخر نې آسیغ، عشقِ پاک.

کۏنگلکین چاک ایله‌میش اندوه‌دین گل، چون یاقه
چاک قیلسه نَیله‌سون بلبل‌نینگ اۏلمه‌ی کۏکسی چاک.

© Ezgu Uyghur Edebiyati

گر بۆلور یوز جانِ پاک آنینگ فداسی آز دورور،
مېن نې حد بیرله بۆلەی، چونکیم اېرورمېن تیره خاک.

چون اجل جامین سومورمەی چیقمس اېل بو باغدین،
خرّم اول کیم، باش کۆترمس بادەدین انداق که تاک.

ای نوایی، یار دردی نې بلا مهلک اېمیش
کیم، انینگ ضعف اېتکنی عشّاقنی ایلر هلاک.

۳۳۰

سود قیلمس اېتگینگنی ایلیگیمدین چېکمک
کیم، قیامتقه دېگینچه بو ایلیگ دور، اول اېتک.

قانیمه قۆل شیمل و تیغنی چېکمه که، قیلور
قتل پۆلاد قیلیچدین بورون اول سیم بیلک.

قید قیلمنگ که، جنون سلسلەسی قیدیدەمېن
کیم، کېسه آلمس انی قیلسەلر الماس اېگک.

تیرگوزورده نفسینگ یوزنی قاچورماق نې اېدی،
میل قیلمس خود اۆلوک کیمسەدین آلماقه موچک.

عشقدین مَخلَصیمه ایلەبان احباب دعا
مستجاب اۆلمس انینگ مېنِ محزونغه تیلک. سۆفار

ژنده بیرله کیشی درویش اېمس، بۆلسه فنا
تېنگ دورور خواه پلاس اۆلسه تۆنونگ، خواه اېپک.

کۆییده اۆلدی نوایی بو صفت کیم، بار اېدی
تکیه خارا و حصیری یانی آستیده توشک.

۳۳۱

کۆنگلکینگ برگِ گل و اوستیده گلرنگ یېلک
گل کیبی جسمینگ اوزه اۆیله که گلگون کۆنگلک.

قلەغەی صفحەده رقعەنگنی کۆروب آقتی یاشیم،
طفلدېک کیم یوگورور کۆرسه ملوَّن کۆپلک.

کۆیی‌نینگ توفراغیدین قۆپمس اېسم تانگ اېرمس،
غم تاشیدین چو بوتون قالمەدی جسمیمده سۆنگک.

بوکون اول نوع که مېندین باش اېرور، سېندین تیغ،
تانگله هم بۆلگوسیدور مېندین ایلیک، سېندین اېتک.

یوره‌گیم ایتلرینگ انداق یېدیلر تیشلشیبان
کیم، ینه یۆقتور الر آلّیغه بارماقله یوره‌ک.

مېنی بیر مغبچه آشفته و واله قیلمیش،
نَیله‌ی اسلام ارا گر کۆپ اېسه میرزا و میرک.

تیشله‌بان، دیر ایچیده جامِ هلالي چېکسم،
قرصِ لیموسی کواکب‌نینگ اگر بۆلسه گزک.

سلطنت خلعتیدین آرتوق اېرور دیرده مست،
سودره‌سم باده گدالیغیده ییرتوق کېنک.

اۆزلوگونگ قیدینی کېسمککه نوایی بیل کیم،
یۆقتورور دهر ایریکلیکلریدین یخشی اېگک.

۳۳۲

کیمگه بیر مجلسده آه و درد ایله سۆزني کېره‌ک،
موندغ اۆت یاقماقله اوّل مجلس‌افروزني کېره‌ک.

مجلس‌افروزني اگر هم بۆلسه مجلس اهلی‌نینگ
بغرینی کویدورگه‌لی آهِ جگرسۆزني کېره‌ک.

صبحِ وصلینگ ایچره تیرگوز خیلِ عشّاقینگنی کیم،
شامِ هجر اۆلتورگه‌لی مېندېک سیه‌رۆزني کېره‌ک.

کۆیونگگه هر کون باریب هر دم کۆره‌ی دېرمېن سېنی،

مېنگه هر کون بیرەم و هر لحظه نورۇزې کېرەک.

یخشی اسره غم تونی آهیم اۇقین، ای چرخ کیم،
سېن عوض آتماقله هم چون تیرِ دلدۇزې کېرەک.

بیر خضروش همتین بېرمه ایلیکدین، نېگه کیم
دشتِ حرمان قطعیگه آخر قولاووزې کېرەک.

عشق تعلیمین نوایی‌دین آلورلر اهلِ درد،
اۇیله درس اهلیغه موندای دانش‌آموزې کېرەک.

۳۳۳

کیم که عاشق بۇلسه زار و خسته‌حال اۇلماق کېرەک،
رشکدین عالم اېلیگه بدخیال اۇلماق کېرەک.

وصل تاپماغلیغ که عشق اهلیغه امرې دور محال،
کېچه و کوندوز ایشی فکرِ محال اۇلماق کېرەک.

شوق ارا گه مویه‌دین بۇلماق کېرەک، انداق که موی
هجر ارا گه ناله‌دین انداق که نال اۇلماق کېرەک.

وصل ممکن یۇق، ولې هجرانده هر دم یوز بلا
موندای آفت مبتلاسی ماه و سال اۇلماق کېرەک.

عشق کۇییده زلالِ وصل ایچمه‌یدور کیشی،
دیر ساری طالبِ جامِ زلال اۇلماق کېرەک.

ظلم کۇر کیم چرخ اېتیب ایکّی سېنی کینه‌ور،
مۇرلر خیلی اراده پایمال اۇلماق کېرەک.

ای نوایی، ایسته‌سنگ مخلص کدورتدین سنگه
خانقه‌دین دیر ساری انتقال اۇلماق کېرەک.

۳۳۴

یار بۇلمیش اۇرته‌غه هجران طریقین سالغودېک،

عقل و هوش و جان و کؤنگلوم خیلی هم قؤزغالغودیک.

یار باریب عقل و هوش و جان و کؤنگلوم قؤزغه‌لیب،
تن یاتیب، کؤز بوالعجب حالیمغه باقیب قالغودیک.

باشنی حالا کیم، اپرور فرصت، ساله‌یین آلّیغه،
تندلوغدین گرچه اپرمس آنی یپردین آلغودیک.

ساقیا، می توت، مغنّی نوحه آهنگینی چال
کیم، سپاهِ عمروم اؤلمیش کوسِ رحلت چالغودیک.

هجر ارا، ای خضری فرّخ‌پی قؤلوم توت کیم، اپرور
پؤیه اورماقتین بو وادي ایچره بغریم تالغودیک.

حلّه گل برگیدین اپتینگ پردهٔ جانیمدین اپت،
بؤلسه آنینگ آستیده ناگه تنینگ توشالغودیک.

ای کؤنگول، نقدِ حیاتینگ قیل فنا یؤلیده صرف،
حیف اپرور گر بؤلسه عمرِ نوح اوچون سایغالغودیک.

بیر زمان دور عمر عزمِ دشت اپتیب آسوده بؤل،
بؤلسنگ ابنای زمان بپدادیدین قیینالغودیک.

ای نوایی، زورقِ جسمینگ نې تانگ بؤلسه غریق،
بحرِ اشک اؤلمیش چو هر دم آهدین چه‌یقالغودیک.

۳۳۵

ای، کؤنگولده شهدِ لعلینگ حسرتیدین یوز تپشوک،
هر تپشوک دور شهد زنبوری اویی ینگلیغ چوچوک.

گر تپری بیرله سؤنگکمپن طعمه هم قیلمس ایتینگ
کیم، تپری اسرو قتیق بؤلمیش، سؤنگک اسرو چوروک.

نې لبینگدین کام تاپتیم، نې کؤزونگدین جور اؤقی،
بو صفت محروملوقتین نې تیریگمپن، نې اؤلوک.

اؤیله زنجیرِ جنون رسواسیمپن کیم، هر زمان
تپگره‌مه فرهاد و مجنوندپک ییغیلمیش بیر سوروک.

عشق اؤتیدین قوللوغونگ داغینی قؤیدوم کؤکسومه،
اؤزنی بو نوع ایله‌دیم عشق اهلی ایچره بپلگولوک.

فقر وادیسینده اؤزلوک نپچه کمره‌ک یخشیراق،
یؤلنی آسان قطع اپتر سالک پینگیلره‌ک بؤلسه یوک.

اپلگه اؤت سالدینگ، ولپ کویدی نوایی غصه‌دین،
اؤخشه‌مس اؤت بیرله کویدورگنگه بو ینگلیغ کویوک.

۳۳٦

جنون صحراسیده بایپ یؤق اپرکندور بو محزوندپک
که، بؤلغه‌ی وحشپ خیلین کوتکه‌لی چؤپانپ مجنوندپک.

نپ تانگ گر عالمِ کبرا اپسم هر قطره اشکیم چون
تپنگیزدپک دور ایچیمده یوز توگن هر قیسی گردوندپک.

شفق کؤک ظرفین اپتکه‌ی لعلپ، اما لعلی هجرینده
قیزرته آلمه‌غه‌ی عالمنی بو اشکِ شفق‌گوندپک.

منگه اطفال آتقن تاش و صبریم کشورین کؤر کیم،
مپنِ دپوانه‌غه اول تاغدپک بؤلمیش، بو هاموندپک.

ساچینگ سوداسیدین ایتور پریشان سؤزلریم باردور،
فسونگر صنعت ایلرده پیلانغه قیلغن افسوندپک.

فراقینگ پایمالی قامتیم کیم، حلقه‌دپک بؤلمیش،
نظر قیل کیم، بعینه بؤلدی هجران آستیده «نون»دپک.

قؤیوب فرهاد و مجنون قصه‌سین، کؤر دفترِ عشقیم
که، بیر-ایکّی خطینده تاپیلور اول ایکّی مضموندپک.

چو کؤمدونگ پیرگه قارون گنجی حکمی توتتی، ای منعم،
توته‌ی کیم نقد ایله بؤلدی خزانه‌نگ گنجِ قاروندپک.

وفا ایلب، وفا کۆز توتمه عالم دونلریدین کیم،
وفاسیز کېلدی عالم دونلری هم عالمِ دوندېک.

منگه دیرِ فنا سینغن سفالی جامِ جم‌دېک دور،
کمین سایللری ایسکی پلاسی خز و اِکسوندېک.

نوایی نظمیغه سالسه قولاق شه، نې عجب کیم، بار
انینگ هر لفظیده شاهانه لعل و درِّ مکنوندېک.

۳۳۷

لبینگ که، سیلِ سرشکیمنی آقیزور قاندېک،
ایرور بو قاندېک، ایمس اول ولېک قانغاندېک.

تموغ اۆتی بیله اهلِ عذاب جانیغه داغ،
ایمس فراق اۆتی بیرله داغِ هجراندېک.

فراق دشتیده کۆنگلومنی قیلدی خارِ خسک
تیکن که، هر یانیدین باش چیقردی پیکاندېک.

بهشت و بۆینومه حورا سلاسلِ زلفی
چو سېنسیز اۆلسه گمان ایله بند و زنداندېک.

کۆنگول که توشتی جنون دشتیغه باریب، گاهې،
قویوندېک آهیم انینگ تېگره‌سیده اَیلاندیک.

وفاغه گرچه فلک دوری عاجز ایرسه، هنوز
بو شېوه ایچره ایمس ایرکین اهلِ دوراندېک.

قدح توبیده کۆرونگ باده دُردینی مخفي،
غم ایچره قان تۆله کۆنگلومده داغِ پنهاندېک.

نوایی اسرو بوزوغ، لېک وامق و مجنون
ایمسلر ایکّیسی اول خان و مانی ویراندېک.

۳۳۸

هجر تابی ایچره کیم کؤرمیش بو جسمِ زاردېک
کیم، تاپیبدور برق شکلی اؤتقه توشگن تاردېک.

ای کبوتر، طوق پیدا ایله‌گونگ طوطی کیبی،
سؤزلوق نامه‌منی آسسم بؤینونگگه طوماردېک.

بؤلدی یوز مینگ پاره جسمیمده سؤنگگک، قان قالمه‌دی،
مالشِ هجرینگدین اؤلمیشمېن سیقیلغن ناردېک.

وه، نې هجران دور که، هم اوّل تونی‌نینگ تانگله‌سی
بؤلمیشم ییللر ملالت تارتقن بېماردېک.

ای کؤنگول، دیر ایچره اول کافرنی سېودونگ بیل که یؤق
رشته‌ای اؤزنی انگه باغلر اوچون زنّاردېک.

یار اگر همپا و پابرجا اېسه بو دور ارا،
باشیغه هر لحظه اېورولمک بؤلور پرگاردېک.

هر سؤنگگک یانیمده بؤلمیش بیر تېشوک غم بزمیده،
هر بیریده اؤزگه ینگلیغ ناله موسیقاردېک.

باده ایچمککه مقامې ایستر اېرسنگ، ای رفیق،
مأمنې بو ایشگه یؤقتور کلبهٔ خمّاردېک.

هر دم اول آی هجریده آواره‌لیغ ایستر کؤنگول،
ای نوایی، قوی انی هر قیده بارسه باردېگ.

۳۳۹

ای تؤقوز طارمِ اخضر بؤلوبان جلوه‌گهینگ،
خیلِ انجم سپهینگ، نورِ غبارِ سیهینگ.

مژدهٔ وصل ایله تاپمه‌ی دمې آرام، مگر
مقصدی صدق بؤلوب بیر نفس آرامگهینگ.

چرخ یوز مینگ کؤزی گؤیا یارودی، تارتیلیبان
سورمه‌گون تون ایچیده سورمه‌صفت گردِ رهینگ.

صوفیِ عالمِ قدسي سېن و اصحاب رسل،
عرشِ اعلی کېلیب اول خیل اوچون خانقهینگ.

ته-بته بو تۏقوز افلاکیدین اۏتگنده ابدی
یوقاری خالق اۏلوب، ماخلق‌الله تهینگ.

اېل کۏزین نورِ شفاعت بیله یاروتقنینگ‌گه
تارتقن سورمهٔ مازاغ ایکّی کۏز دور گوهینگ.

ای نوایی، چو شفیعینگ اول اېرور، بۏلدی گناه
اول ملکلرگه که، یازماق تیله‌گه‌یلر گنهینگ.

۳۴۰

قرا دور خال و خطّ و کۏز و قاشینگ،
مگر بارینی کویدورمیش قویاشینگ.

یاشیم تارین اوزه‌تتینگ کیم، سېنینگ هم
اوزلغه‌ی عیش ایله، یا رب که، یاشینگ.

باشیمغه تاشلر یاغدورمه کیم، بار
مرصع تاجدین آزرده باشینگ.

خراشیده کۏنگولدین چیقتینگ، ای آه
که، اېل کۏنگلین خراش اېتتی خراشینگ.

نېچوک سېن زلفی ایچره، ای کۏنگول کیم،
اۏتر بس تیره‌لیک بیرله معاشینگ.

پلاسِ حزن و مېن، ای اطلسِ چرخ،
منگه لایق اېمس والا قماشینگ.

نوایی فاني اۏلدی، ای غم و درد،
انینگ رختین فنا کۏییگه تاشینگ.

۳۴۱

ای چوچوک جانیم سېنینگ شیرین لبینگ،
مېوهٔ جانیم ترنجِ غبغبینگ.

مېن کیم و اۏپمک یوزونگ کۏزگوسینی،
بس میسر بۏلسه نعلِ مرکبینگ.

نېچه اېلنی کېچه، یا رب، ای کۏنگول،
قۏیمه‌غه‌ی اویقوغه «یا رب-یا رب»ینگ.

تېزلیکده گردیگه یېتمس شهاب،
ای قویاش، جولانغه کیرسه اشهبینگ.

یوزیده تېر قطره‌سین کۏر، ای سپهر،
آی اوزه موندق کۏرونمس کوکبینگ.

شربدین نقصان اېمس، ای پارسا،
فقر ایله بۏلسه موافق مشربینگ.

غمزه‌نگ اۏلتورسه نوایی‌نی نې باک،
سۏز بیله چون تیرگوزه آلور لبینگ.

۳۴۲

کولمه‌دینگ، تا کۏزلریمنی کوکب‌افشان قیلمه‌دینگ،
تۏکمه‌دینگ قانیمنی، تا بغریم تۏله قان قیلمه‌دینگ.

طفلدېک کیم، غنچه آچقه‌ی، قیلمه‌دینگ، ای بغری تاش،
خاطرینگنی جمع تا کۏنگلوم پریشان قیلمه‌دینگ.

اېلگه ایتور زَهره یۏق، وه، یۏقسه قی بیر تورکتاز
ایله‌دینگ کیم یوز کۏنگول ملکینی ویران قیلمه‌دینگ.

تا قویاشدېک جلوه قیلدینگ، قۏیمه‌دینگ بیر ذرّه کیم،
آفرینش ایچره رخسارینگغه حیران قیلمه‌دینگ.

یوز بلا تاشینی عشق اطفالیدین یاغدورمه‌دینگ،
تا جنون تاراجیدین جسمیمنی عریان قیلمه‌دینگ.

ای فلک، قیسی قویاش یوزلوگنی بیر کون چرخ اوزه
جلوه‌گر قیلدینگ که، آقشام یبرگه پنهان قیلمه‌دینگ.

دیمه کیم، قۆیدوم نوایی جانیغه داغِ اجل،
شکرِ باري مبتلای داغِ هجران قیلمه‌دینگ.

۳۴۳

ای، مېنینگ جانیم آلیب یخشیلیغینگ،
بېریبان جان ینه یخشی قیلیغینگ.

قهر ایله باده که، توتتونگ اۆلدوم،
زهردېک اۆلتورور ایلنی اچیغینگ.

حسندین مهر غرض دور، ای عشق،
بو مثل دور: سیلیغینگدین ایلیغینگ.

اسره‌دیم سېنی کۆز ایچره، ای یاش،
قانیمه ایردی تانوغلوغ آسیغینگ.

مست اول کافرِ بېباک کېلور،
عقل و دین اهلی، اۆزونگوزنی ییغینگ.

غیر گردی بارور اول پاک سری،
قنی، ای کۆز، بو محلده اریغینگ.

ای نوایی، نېچه سالغه‌ی آشوب،
اول پري کۆییده دیوانه‌لیغینگ.

۳۴۴

ایکی غنچه‌نگ ایرمس، ای گلچهره، تېنگ،
آغزینگ اسرو تار و کۆنگلونگ اسرو کېنگ.

آغزینگگه تېگمس عذارینگ بیرله سۆز،
بۆلمه‌دی خورشید بیرله ذرّه تېنگ.

لاله‌نینگ داغی بۆلور چون اۆرته‌ده،
نېگه توشمیش عارضینگ یانیده مېنگ.

بۆلدی ایلگیم داغ و کۆکسوم زخمی فاش
کیم، تنیمده تۆن یۆق و ایلگیمده یېنگ.

سالغوچه عالمغه اۆت عارضنی آچ
کیم، جهاننی کویدورور اول اۆتلوغ اېنگ.

حسن دعواسیغه قۆل یېنگدین چیقر،
یوز یدِ بیضا چیقرگندېکنی یېنگ.

دنگ قیلمیشتور نوایی‌نی خمار،
انگه توتسون بیر قدح، ساقیغه دېنگ.

۳۴۵

شاه بۆلدی عشق ایچینده صاحب‌اسراریم مېنینگ،
عشق منشوریده طغرا دور بو شهکاریم مېنینگ.

لعلی یادیدین تیریگمېن، یۆقسه اۆلگوم ضعفدین،
قان که هر یاندین تۆکر بو جسمِ افگاریم مېنینگ.

مېن جنون صحراسیده یېتتیم، گر انده هر کیشی
کۆرسه مجنوننی اېرور، بیلدېگ، نموداریم مېنینگ.

آغزیدین انداق عدم کۆییده فاني بۆلمیشم
کیم، وجود اقلیمیده تاپمسلر آثاریم مېنینگ.

بوالعجب حالیم جنون ایچره گر اېلنی کولدورور،
وه که، یېغلتور یوز آنچه نالهٔ زاریم مېنینگ.

کۆنگلوم اۆز حالیده یۆق، واقف بۆلونگ، احباب کیم،
هجر دردیدین اېرور حال اوزره بېماریم مېنینگ.

کافرِ عشق اۆلدوم اول بت آلّیده، وه، یخشی دور
دیر ارا باغلنمه‌سه بۆینومغه زنّاریم مېنینگ.

سېن دغی کۆرگوزمه مکر و شۆخلوق، ای زالِ چرخ
کیم، بیلور سېندین کۆپ آرتوق شۆخِ مکاریم مېنینگ.

خاطریم، هم دَور و هم دور اهلیدین آزرده دور،
ای نوایی، ایسته‌مه پند ایتیب آزاریم مېنینگ.

۳۴۶

مطربا، غم بزمیده تا نوحه آهنگ ایله‌دینگ،
ضعفلیغ جسمیمنی تار و قامتیم چنگ ایله‌دینگ.

بۆلدی بۆستانِ عذارینگ باده‌دین افروخته،
مینی گۆیا بۆستانافروز ایله رنگ ایله‌دینگ.

چاک اېتیب اېل کۆنگلین اېتتینگ غنچه‌دېک کۆنگلوم گره
آچتینگ اېل کۆنگلین اگرچه بیزنی دلتنگ ایله‌دینگ.

بو که تشبیه اېتتینگ، ای کۆز، خاکِ پایین سورمه‌غه،
بیل که جوهرنی قرا توفراققه هم‌سنگ ایله‌دینگ.

عشق سرّی محملین کۆک پیلی چېکمس، ای قضا،
گر هلالیدین گجک، خورشیدیدین رنگ ایله‌دینگ.

نې قتیق وادي اېکین، یا رب، سنگه ای عشق کیم،
عقل سرکش توسنین قۆیغچ قدم لنگ ایله‌دینگ.

قیل نوایی‌نی وجودی ننگیدین، یا رب، خلاص،
چون وجودین برچه عالم اهلیغه ننگ ایله‌دینگ.

۳۴۷

عارضینگ صبحیدین اېل عیشینی جاوید ایله‌دینگ،
صبحِ وصلینگدین مېنینگ شامیمنی نومید ایله‌دینگ.

لعلِ سېرابین تیله قۆی عیسی و حیوان سویین،
ای کۆنگول کیم، آرزوی عمرِ جاوید ایله‌دینگ.

قاش و یوزی عکسی کۆک جامیغه توشگچ، ای قضا،
بو بیرین قیلدینگ هلال، اول بیرنی خورشید ایله‌دینگ.

ای مغنّی، زهره‌سیدین کۆکنی قیلغونگ منفعل،
سېن که هر تېر قطره‌سین بیر طرفه ناهید ایله‌دینگ.

ای کۆنگول، آخر قیلیچی خطّیغه قۆیدوم بۆیون،
وه که، سیفی حرزینی بۆینومغه تعوید ایله‌دینگ.

وصل سرکش قدّیدین قیلدینگ تمنا، ای کۆنگول،
اول الف کیم، یأس ارا دور نخلِ امّید ایله‌دینگ.

ایتلری سینغن سفالی ایچره چېکتینگ دُردِ شوق،
ای نوایی، آنی جام، اۆزونگنی جمشید ایله‌دینگ.

۳۴۸

عشقیم آرتر خطّی ظاهر بۆلغه‌لی جانانه‌نینگ،
شمع دودی شعله‌سین افزون قیلور پروانه‌نینگ.

هر دم اشکیم کېلتورور یوز طعن مجنون کۆنگلومه،
قسمی یاشلردین همېشه تاش اېرور دېوانه‌نینگ.

عارضینگ‌نینگ نقشیدین بتخانه دور کۆنگلوم اویی،
عشق بۆلمیش برهمن ایچینده اول بتخانه‌نینگ.

شامِ هجریم شرحی اېلنی بېخود اېتسه نې عجب
اویقو کېلتورمکدورور خاصیتی افسانه‌نینگ.

سو دورور بغریم که، پیکانی کۆنگولدین چېکتی باش
نم هواده سبزه چیققندېک اوچیدین دانه‌نینگ.

یېقمه‌دی کۆک گنبدین یاغیب حوادث یامغوری
کیم، سوور اېرکین چیقیب تامینی بو کاشانه‌نینگ.

اۆقلرینگ چاک اېتتیلر هر یان نوایی کۆنگلینی،
یۆللر اېتگندېک یاغین دېواریني ویرانه‌نینگ.

۳۴۹

تانگ نسیمین سایر اېتکن گل عذاریم دور مېنینگ،
سېکریتیب میدانغه کیرگن شهسواریم دور مېنینگ.

گرد اېمس، گردینده بلکیم کۆرمه‌سون دېب اېل کۆزی،
واله و سرگشته جانِ خاکساریم دور مېنینگ.

مرکبی‌نینگ نعلیدین هر دم چاقیلغن اۆت اېمس
کیم، کۆنگول آتلیغ ضعیفِ بې‌قراریم دور مېنینگ.

بس که، تېلموردی کۆزوم کیرگه‌ی مو دېب میدان ارا،
کۆز قراسی یۆق که، داغِ انتظاریم دور مېنینگ.

اول بهارِ حسن مینگن قطره‌افشان بادپای
گلشنِ عیش آچقه‌لی ابرِ بهاریم دور مېنینگ.

چابکِ مهر اۆلدی بې‌مهر و حرون کۆک توسنی،
توتمنگ آتین کیم، اېشیتمک آنی عاریم دور مېنینگ.

یۆلیده ایله‌ی فدا کۆز گوهرین، جان جوهرین،
ای نوایی، یېتسه اول چابک، نثاریم دور مېنینگ.

۳۵۰

کاغذ اوزه قلمنی فسونساز قیلمه‌دینگ،
بیر رقعه بیرله بیزنی سرافراز قیلمه‌دینگ.

جانسیز تنیم حیاتی اوچون نامه یازمه‌دینگ،
کلکینگ اوچینی معجزه‌پرداز قیلمه‌دینگ.

وصلینگ کونی و شامِ فراقینگ بیانیده
کافور بیرله مشکنی همراز قیلمه‌دینگ.

بیر مهر نامه‌سی بیله سرگشته ذرّه‌نی
کوندېک جهانده موجبِ اعزاز قیلمه‌دینگ.

© ئۇيغۇر كۈتۈپخانىسى

تا رؤزگاریم ایله‌مه‌دینگ دوددېک قرا،
بیر نامه‌نینگ سوادینی آغاز قیلمه‌دینگ.

ای کؤک دبیری، کیمسه‌گه بیر نامه یازمه‌دینگ
کیم، خامه ینگلیغ انی سرانداز قیلمه‌دینگ.

رحمت، نواییا، سنگه کیم یار هر نېچه
ظلمین کؤپ اېتتی، مهر و وفا آز قیلمه‌دینگ.

۳۵۱

غم خزانین ظاهر اېتمیش چهرهٔ زردیم مېنینگ،
بارغه‌لی یېلدېک بهارِ نازپروردیم مېنینگ.

تېلبه‌لردېک سؤزلشورمېن اؤز-اؤزوم بیرله مدام،
چون اؤزومدین اؤزگه یؤق عالمده همدردیم مېنینگ.

توفراغ اؤلسم کؤییده، ای ابرِ رحمت یامغوری،
قیل مدد آنچه کیم، اندین چیقمه‌غه‌ی گردیم مېنینگ.

چیقتی جان بیلمه‌ی مقامین مژده‌ای بېر، ای مسیح
کیم، قیو منزلده دور مهرِ جهان گردیم مېنینگ.

هر نېچه کؤنگلوم ساووغ آهیدین ایتور، آه کیم،
یارغه یاقمس نې کیم، ایتور بو دمسردیم مېنینگ.

رزق چون مقسوم اېرور، بیر قرص اوچون هر کون نې دور
چرخدېک سرگشته‌لیک کؤییده ناوردیم مېنینگ.

ای نوایی، تا که اوردی مهر نقشین تاسِ چرخ،
بو بساط ایچره عجب ششدرده دور نردیم مېنینگ.

۳۵۲

هر کؤنگول آرامی چون بؤلمیش دلارامیم مېنینگ،
اول سببدین یؤقتورور کؤنگلومده آرامیم مېنینگ.

دودِ آهیم سرودېک چیقتی و گلگون بۆلدی اشک،
قیلغەلی ترکِ وفا سروِ گل‌اندامیم مېنینگ.

نېگه کۆرگوزدی شفقدین شعله، کوکبدین شرار،
گر اېمس غم دۆزخی بو صبحی یۆق شامیم مېنینگ.

دلربالر عهدیغه هیچ اېتمەسونلر اعتماد،
ای صبا، عشق اهلیغه یېتکور بو پیغامیم مېنینگ.

عاشق آتیغه کیرېپتور کۆنگلوم و تاپمس وصال،
فاسقِ محرومتېک بۆلمیش بو بدنامیم مېنینگ.

دانهٔ تسبیح میلی ایلەمس کۆنگلوم قوشی
رشتهٔ زنّارِ زلفونگ بۆلغەلی دامیم مېنینگ.

ای نوایی، مېندېک اول بت کۆیی ساری کیرمه کیم،
کفر ایله بۆلدی بدل بو یۆلده اسلامیم مېنینگ.

۳۵۳

نې لطف اېدی که، مېنی نامه بیرله یاد اېتتینگ،
نې نامه اېردی که، غمگین کۆنگولنی شاد اېتتینگ.

تیلیم قلم تیلیدېک شکردین اېرور عاجز،
بو نامه بیرله که بو ناتوانینی یاد اېتتینگ.

اۆقورده آقتی یاشیم اختیارسیز، گۆییا
که، هجر دوده‌سیدین نامه‌غه مداد اېتتینگ.

یېتوردی جسمیمه روح، ای قویاش، مگر که مسیح
معلم اېردی دمې کیم انی سواد اېتتینگ.

جواهرې که یېباردینگ بو نامرادینگ اوچون،
کۆنگول خرابه‌سینی مخزنِ مراد اېتتینگ.

نې سود بۆلسه عمل نامه‌سی قاره گر خود
آتینگ نشان اوزه جمشید یا قوباد اېتتینگ.

نوایی، جسمینگگه روح اول قویاش حدیثی ایمیش،
مسیح نطقیغه یؤق یپرده اعتقاد ایتتینگ.

۳۵۴

ای عشق، ینه فرقت اؤتین جانیمه اوردونگ،
جسمیمنی کول ایلب، کولینی کؤککه ساووردونگ.

انجم دیمه، گؤیا که ملایککه توتشتی،
آهیم اؤتی اوچقونلری کیم، کؤککه یپتوردونگ.

قید ایتمه‌دینگ و بس خمِ زلفونگنی کؤنگولگه
کیم، غیر خیالین هم اینینگ بیرله سوپوردونگ.

پابؤسینی ایستب مگر، ای شادلیغ اشکی،
بو زار ایله دلبر کؤروشور چاغده یوگوردونگ.

فرقت کونی بس تیره دور، ای عشق، همانا
کیم، صرصرِآهیم بیله کؤک شمعین اؤچوردونگ.

هجران تونی، ای چرخ، مشعبد گر ایمس‌سین
نې نوع قویاش تاسینی خرقه‌نگده یاشوردونگ.

ترک ایتمه‌دی باش قؤیماق ایشیگینگده نوایی،
بو کؤیدین ایت دیب انی هر نیچه که سوردونگ.

۳۵۵

نیچه جورین تارته‌یین اول سروِ حوریزادنینگ،
یؤق مو دور پایانی آیا ظلم ایله بیدادنینگ؟

عقل دیر سال کؤنگلونگگه زهد و ورع بنیادینی،
عشق ایتور یؤقتورور بنیادی اول بنیادنینگ.

تاش ایریتتی، وه که، خسرو کؤنگلیگه کار ایتمه‌دی
شعله‌لر کیم، تیشه‌سیدین سیکریدی فرهادنینگ.

کۆنگلی مهر ایلر عیان، کۆرگچ رقیبی یوزینی،
کۆرمه‌گونچه زاک، چیقمس جوهرِ پۆلادنینگ.

تا که صیدینگمپن، ایشینگ نپوچون غضب دور چون مدام
قوش گرفتار اۆلسه کۆنگلی خوش بۆلور صیادنینگ.

اۆلمگیمنی باقمه هجرانینگده، ای سلطانِ حسن،
قتل حکمی قیلسه شه نپ اپرکی بار جلّادنینگ.

راکع اپردیم چنگ اونی کپلدی سحرگه، آه کیم،
باردی مطرب نغمه‌سیغه حاصلی اورادنینگ.

یۆل قارانغو دور، طلب ناقص، قدم نپ نوع اوره‌ی،
یارومه‌ی کامل دمیدین مشعلِ ارشادنینگ.

ای نوایی، نپچه بلبلدپک فغان اول گل اوچون
یۆق انگه تأثیری چون بو ناله و فریادنینگ.

۳۵٦

کۆنگوللر قوتی شیرین داستانینگ،
بغیرلر قانی لعلِ درفشانینگ.

نهان و آشکارا مپن سنگه یار،
سپنینگ اغیار ایله رازِ نهانینگ.

محبلر بیرله هر تون، بیزدین ایرو
قدحلر کیم، چپکرسپن، نۆشِ جانینگ.

ولپ وهم ایله اندین کیم چپکیب وای
دمادم قان یوتر بیر ناتوانینگ.

عجب لعلپ‌سپن، ای اشکِ جگرگون،
عجب یۆق کیم، اپرور غم تاغی کانینگ.

کولر، ای باغبان، هر غنچه گۆیا
که، غافل دور خزاندین گلستانینگ.

نوایی عشق وادیسیغه کیردی،
خطرلیق یۏل دور، ای احباب، یانینگ!

۳۵۷

رفیقلرنی بارین یار و معتمد قیلدینگ،
اراده تېک مېنی، مردود اېدیم که، رد قیلدینگ.

فلک جفاسی، اۏلوس طعنی و فراقینگ اۏتی،
بس اېرمس اېردی که، سېن هم ینه مدد قیلدینگ.

کېچیب جهان ایله جاندین سېنی دېدیم، جانا،
مگر که قتلیمه بو جرمنی سند قیلدینگ.

غرض چو اۏلمگیم اېردی، بس اېردی لطفونگ هم،
غضب نې اېردی که، ای شۏخِ سروقد، قیلدینگ.

غمینگنی چېککه‌لی یالغوز کۏنگول اېدی عاجز
که، تیغِ فرقت ایله انی یوز عدد قیلدینگ.

چو بخت اخترِ سعد اۏلمه‌دی نې سود، ای کیم،
سپهر زیجینی حل قیلغه‌لی رصد قیلدینگ.

نوایی، یار نې جور اېتسه، جانغه منّت قۏی،
ازلده چونکه بو دعوانی تا ابد قیلدینگ.

۳۵۸

ایستب اول بتنی خرد بېلیده زنّارین کۏرونگ،
بیر کلابه ایپ بیله یوسف خریدارین کۏرونگ.

لعل و خالی نقشی جانده، تنده قان و تازه داغ،
ظاهریمده باطن احوالی نمودارین کۏرونگ.

زار جسمیم چیرمشور اول آیغه یازغن نامه‌غه،
وصل امیدیدین بیتیککه چیرمه‌غن تارین کۏرونگ.

ضعفلیغ جسمیم اېگیلدی کثرتِ پیکانیدین،
بو یېغاچ‌نینگ شاخینی خم ایله‌گن بارین کۆرونگ.

عمر دوری‌نینگ بقاسین بیلمه‌گنلر هر طرف،
سوده یامغور نقطه‌سی‌نینگ دور پرگارین کۆرونگ.

ای که، کۆرمه‌یسیز بنا اهلِ فنا توفراغیغه،
سایه‌سیده مېن بۆلور ویرانه دېوارین کۆرونگ.

دېمنگیز هجر اسرو زخم اېتمیش نوایی جسمینی،
جسمیده زخمیچه یوز جانیده آزارین کۆرونگ.

۳۵۹

خیالینگ حسنیغه کۆنگلومده زینت بېرسه هجرانینگ،
اېرور گلگونه قان، مشّاطه عشق و کۆزگو پیکانینگ.

جفا سرلوحیده قیلدی الف مشقی، کۆزونگ یاخود
الفدېک جانغه نیش اورماقله صفلر چېکتی مژگانی.

لبینگ خط ظاهر اېتتی، خضر عمری بېرسه‌لر اۆلگوم،
خصوصاً کیم خضرغه همدم اۆلغه‌ی آبِ حیوانینگ.

توشومده وصلی اېردی، ای کۆنگول، یا رب، بلا اورسون
سنگه کیم، مېنی اویغاتتی عجب حالتده افغانینگ.

دماغی، یۆق مشوش بۆلمه‌غن، گۆیا که بوتره‌تمیش،
جهان باغیده سودا سنبلی زلفِ پریشانینگ.

نېچه یاغدورسه غم تاشین فراق اطفالی، ای مجنون،
نې غم باش اوزره لیلا بارگاهی بۆلسه قلقانینگ.

قفس قیدیده دور بلبل، بو کیم ویرانه توتمیش جغد
وفاسی یۆق اېکننی بیلدی گۆیا اهلِ دنیانینگ.

بو بزم اهلی نفاقیدین تاریقمیش کۆنگلوم، ای ساقي
اېزیب ببهوش دارو توت منگه یېتکنده دورانینگ.

نوایی، هجریده نې نوع سیلِ اشک آقیزدینگ کیم
وصالی بۇلدی چون ممکن، اۇترگه یۇقتور امکانینگ.

٣٦٠

چمنده چهره فروغی اوچون قدح آلدینگ،
نې اچیغ اېردی که گل خرمنیغه اۇت سالدینگ.

عجب یۇق اشکینگ اگر یوممه‌یین آقر، ای کۆز
که، یار باقمه‌یین اۇتتی و سېن باقیب قالدینگ.

سمندی پۇیه‌سیدین صرصر اورغن اۇت ینگلیغ،
نې حالت اېردی سنگه، ای کۆنگول که قۇزغالدینگ.

غمیم یوکین کۆتریب، ای سپهر، هجر تونی
چو قیلمه‌دینگ حرکت گۆیی اسرو توشالدینگ.

دېدیم ترانهٔ جانبخش مطربا، سېن خود
فراق سازی توزوب اۇلتورور کۆکی چالدینگ.

وصال گلشنین، ای جان قوشی، کۆپ ایسترسېن،
بو دامگه ارا گۆیا که اسرو قییناالدینگ.

فنا یۇلیده نوایی‌غه بۇلمه‌دینگ همره،
بو دشت پۇیه‌سیدین، زاهدا، مگر تالدینگ.

٣٦١

غم تاشین جسمیمده پیکانینگ بیله بند ایله‌دینگ،
اول ثمرنی بو بیغاچقه برگ‌پیوند ایله‌دینگ.

چون شکر شیرینلیک اظهار اېتتی لعلینگ آلّیده،
دېمه‌یین، قیلدینگ تبسم کیم، شکرخند ایله‌دینگ.

اېلگه عشرت باده‌سی توتتونگ یاییب خوانِ وصال،
وه که، بیزنی قان یوتوب، غم یېرگه خورسند ایله‌دینگ.

ایسته‌مس بۆلسنگ مېنی، بلبل کیبی شیدا، نېدین،
یوزنی گلگون باده بیرله گلگه مانند ایله‌دینگ.

قیلدینگ اول یوز جنتیدین ایرو بو کۆز مردمین
آدم و هر ساری یاشین انگه فرزند ایله‌دینگ.

دهر باغی‌نینگ گلیده یۆقتورور بویِ وفا،
اۆزنی، ای بلبل، اگر پرکند-پرکند ایله‌دینگ.

ای پري، دېبسېن نوایی بار اېمیش مجنون کیبی،
بیر یۆلی اول تېلبه‌نی قیدین خردمند ایله‌دینگ.

۳٦۲

ای وصال اهلی، اول آی کۆنگلینی خوشحال توتونگ،
گر هلاکیم خبریدین آوونور کیم، آووتونگ.

یوز تومن مېندېک انینگ کۆنگلی رضاسیغه فدا
مېن اگر اۆلسم اۆله‌ی، سیز آنی خوشحال توتونگ.

گر سۆزوم یخشی یمان خاطریغه کېلمس خوش،
اول اونوتقن کیبی لطف ایلنگ و سیز هم اونوتونگ.

ماهوشلر بیله کوندوز بېرینگیز بزمیغه زېب،
شمعِ می بیرله شبستانِ فراغین یاروتونگ.

نازنین خاطریغه کېلمه‌سنگیز سیز دغی خوش،
یاوومنگ مېن کیبی بزمیغه و خونابه یوتونگ.

عشق ارا خوار و زبونلوق کېره‌ک، ای اهلِ جنون،
آره‌غه غافل و رعنانی دېمن کیم یاووتونگ.

غمزه‌سی بیمی کۆپ اچیتتی نوایی آغزین،
لعلی پیغامی بیله بیر دغی کامین چوچوتونگ.

۳٦۳

عشق کېلتورسه ایشیم دیرِ فنا عزمیده اۏنگ،
خانقه کنجی هوس ایله‌مه‌یین اندین سۏنگ.

راستلر مأمنی دور دیر، توز اور اول سری گام،
کیم که اول اېگری قدم اوردی، ایشی کېلمه‌دی اۏنگ.

همت اهلی بیله هر تیره‌غه تېگمس پرواز
نسرِ طایر بیله نې نوع هوا قیلغه‌ی قۏنگ.

بارکشلرگه فنا منعی قچان قیلغه‌ی جاه؟
تېوه‌نینگ کۏنگلی کیچیک دور گر اېرور پیکری چۏنگ.

آه و اشکیدین اېرور اۏت و سو ایچره عاشق،
زاهدا، نې غم انگه گر قیزیغ اۏلغیل، گر تۏنگ.

زۏر بازو کیشیگه دهر چو قۏیمس جاوید،
سعی اېتیب قۏلده بیراونی، چو یېتر اېمدی قۏلونگ.

کرمین ایسته نوایی که، کیشی طاعت اېتیب،
نامه معلوم اېمس، سۏل قۏلیدین دور یا اۏنگ.

© Ezgu Uyghur Kuti

۳٦۴

ای کۏنگول، پیر-کۏک اساسین اسرو بې‌بنیاد بیل،
اول کېسکنی سوده کۏر، بو صفحه‌نی برباد بیل.

جسم اویی چونکیم اېرور فاني، تفاوت یۏق انی
گر فنا سیلابیدین ویران و گر آباد بیل.

تۏرت عنصر قیدیدین تا چیقمه‌غه‌یسېن، نفع اېمس
آسماني تۏرت دفترنی توته‌ی کیم یاد بیل.

ای که دېیسېن، حقنی نې تعریف و وصف ایله بیله‌ی،
وصفدین مستغنی و تعریفدین آزاد بیل.

تېنگری ذکری کیم، ملایک‌که غذایِ روح اېرور،
بو غذانی حق یۏلیغه کیرگن اېلگه زاد بیل.

گر حبیبیم قیلسه اظهارِ کلام، ای پیرِ دیر،
عیسای مریم‌نی اول دم گنگِ مادرزاد بیل.

منطقِ عشق ایچره عاشقنی تصور ایله نوع،
فرد بۏلغنلرنی بو یۏلده انگه افراد بیل.

اېل ایاغیغه توشردین باشقه چیقماق رسمینی
می کهن‌پیریدین اوشبو دیر ارا ارشاد بیل.

ای سلوک اهلی، قچان مقصود تاپقومدور دېسنگ،
ماسوالله‌نی فنا کۏرگن کونین میعاد بیل.

ای که دېیسېن کیم، بیله‌ی توحید سرّیدین خبر،
شرعدین نې کیم تجاوز ایله‌دی الحاد بیل.

دۏست وصلین تاپمه‌غن دنیا و عقبادین کېچیب،
اوشبو دردینگغه نوایی حالین استشهاد بیل.

٣٦٥

آغزیدین چیققن حدیثِ نازک و رنگیننی بیل،
لعل سفتیدین چیقرغن رشته دور رنگی قیزیل.

بیر زبانه هر یره‌مده سۆزِ عشقینگدین اپرور،
کۆنگلوم اۆتی شرحیغه آچقن آغیزلر ایچره تیل.

ای اجل، کۆییده باشیم قیل آغیر کیم، ایله‌میش
هجر اشکیم سیلین ایلدم، ضعف جسمیمنی یپنگیل.

قان یاش ایچره غرقه دور جسمیم، چیقر، ای مغبچه،
کۆرسنگ انداق کیم آلورسپن لعلگون می ایچره قیل.

خوبلر هر دم اۆتر سپنسیز قاشیمدین، وه که، بار
هر نفس هجرینگ منگه بو آیلر اۆتگن بیرله ییل.

صرصري دور هر دمینگ مقصود ایزین گم قیلغه‌لی،
گر بو وادي ایچره غفلت بیرله یوز مینگ ییل تیریل.

ای نوایی، فقر توفراغیغه کۆپ تۆکتونگ سرشک،
گر تیلر بۆلسنگ فنا هم انده‌اۆق اپمدی ییقیل.

٣٦٦

انینگدپک مستمپن دی صبحی کیم، بو مشکل اپرمس حل
که، میلیق شیشه قویغن شیره دور یا شعله‌لیق منقل.

قویاشدپک تیتره‌مک دفعین سحرگه آرزو قیلسنگ،
قویاشدپک جامنی تیترەب سومورمک فرض اپرور اوّل.

مونینگدپک فصل کیم، تون مشکینی چرخ اپتتی کافوري،
صبوحي میدین اول کیم، بۆلسه لایعقل اپرور اعقل.

صداعیم غالب و گلگون میمنی محتسب تۆکمیش،
تاپیب آلّیمغه اول بلچیقدین‌اۆق سورته‌ی قیزیل صندل.

© ezgu-ulkar.com

ساووغ یا تیره اېرسه دی صبوحی، ایسته روشن می،
نېترسېن مهر اۏتیدین شعله یا آی نوریدین مشعل.

خوش اول مخمورلوغدین تیره کۏز کیم، آچقچ-اۏق بۏلسه،
اۏشول کۏزگوگه ساقي‌نینگ هلالی قاشیدین مِصقل.

محاسن صبحدین باغلب، ساچر اۏت آغزیدین گردون،
صبوح اهلی، نشاط ایلنگ که، تاپمیشسیز عجب مهزل.

می ایچره عکس اېرور ساقي یوزیدین انگله‌من، یاخود
کۏزوم نظّاره‌دین تۏرت اۏلدی، یاخود بۏلمیشم احول.

قولاق هر سۏزگه سالمه ایسته‌سنگ عشق ایچره رسوالیغ
که، واعظ کۏپ چېکیب فریاد و ناصح کۏپ دېگه‌ی مهمل.

میسر دور، نوایی، یار وصلی خلوتې تاپسنگ
که، یعنی بۏلمه‌سه اول خلوت ایچره اۏزلوگونگ انکل.

۳٦۷

یوزونگنی کۏردوم اېمدی کۏزلریمنی باغله، ای قاتل
که، ناگه بۏلمه‌غه‌یلر اۏزگه یوزنی کۏرگه‌لی مایل.

کتاب اوراقیدېک بۏلغه‌ی مسطح قالمه‌یین دوری
غمیم تاشیغه بۏلسه بیر نفس تۏقوز فلک حامل.

مېنِ بېدل‌نینگ آهین اۏگمه کیم، عالمنی کویدوردی،
هنوز اېرمس کۏنگول‌نینگ شعله‌سی بو اۏت ارا داخل.

تنیمده گل اېمس گلخن نشانی تېلبه‌لیکدین کیم
کول اۏلدوم اۏرتنیب عشقینگ اۏتیدین، لېک سېن غافل.

لبینگ شوقی کۏنگولدین خلق طعن ایلب قچان کېتسون،
صبادین غنچه‌نینگ هرگز بۏلور مو حمرتی زایل.

نې دور آی صفحه‌سی بۏلغن قاره‌دین داغلیغ، گۏیا
جمالینگ دفترین یازغنده بۏلمیش بیر ورق باطل.

مېنینگ جرم ایچره عذروم شیخ‌نینگ زهد ایچره عجبیدین
بتر دور دۏست لطفی حالیمه گر بۏلمه‌سه شامل.

فغانی اۏقیدین بلبل‌نینگ، ای گلبن، حذر قیل کیم،
تیکن پیکانیغه گل جوشنی هرگز ایمس حایل.

نوایی قوللوغین فقر اهلی‌نینگ پیری قبول ایتسه،
ایرور بیر بنده آزاد ایله‌گن ینگلیغ شهِ عادل.

۳٦۸

هجر اۏتیغه ایسته‌سنگ یاقیلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول،
یاردین زنهار کیم، ایریلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

وه، نې طالع دور که تاپمه‌ی عمرې ایستب یارنی،
چون سېنی یار ایسته‌گه‌ی تاپیلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

بو که قان بۏلدونگ دېسنگ کیم، آشکارا بۏلمه‌سون
میل ایتیب یاشلر سری قاتلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

دېسه‌لر: لیلا مو آرتوق حسن ارا یا اول پرې؟
گرچه مجنونسېن کېره‌ک یانغیلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

قیلدی چون ساقي لبی یېتکن قدح هوشونگنی محو،
تا ابد زنهار کیم، آییلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

غنچه‌سېن غمدین، ولې ساقي بهارِ عارضین
آچسه بیلمان کیم، نېدین آچیلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

دولتِ باقي نوایی‌دېک ایرور تاپماق محال،
تا تمام اۏزلوکنی فاني قیلمه‌غه‌یسېن، ای کۏنگول.

۳٦۹

چمنده قانینی بس کیم آقیزدی زار کۏنگول،
ساغینمه غنچه که گلبن کېتوردی بار کۏنگول.

نې گللر آچقه‌ی الم گلشنیده غنچه کیبی
نهاني زخملرین قیلسه آشکار کۆنگول.

تۆنونگده توگمه ایمس برچه لعلِ پیکاني،
لبینگ هواسیغه بارور توزوب قطار کۆنگول.

چمنده قان یاغر اۆتسنگ، مگر صنوبر اوزه
آچر جراحتی آغزینی هر فگار کۆنگول.

توتشقن اۆت دورور اۆتون ارا، بو کیم تاپمس
فراقینگ اۆقلری بیرله دمې قرار کۆنگول.

فتیله‌لرنی یره‌مدین چېکیب توتشتوردی،
مگر غمینگده قۆیر داغِ انتظار کۆنگول.

فراق زخمیده آچمیش آغیز کېتور، ساقي،
قدح که، ایسته‌مس اۆلماغنی هوشیار کۆنگول.

نې مهر ایسی، نې وفا رنگی تاپقونگ، ای بلبل،
بو باغ گللریگه بېرمه زنهار کۆنگول.

نوایی اېتکه‌ی انینگ ترکین اختیار، ولې
قچان بېرور انگه بو ایشده اختیار کۆنگول.

۳۷۰

مېن جهاندین کېچتیم و کېچمس مېنینگ جانیمدین اېل،
مېن ایلیک جاندین یودوم، چېکمس ایلیک قانیمدین اېل.

تۆش-تۆشومدین بس که رسوالیغ اۆتی لاو-لاو یانر،
هر طرف یۆلدین چیقرلر اۆتسه‌لر یانیمدین اېل.

بختیم اویقوسیغه گۆیا کیم سرودې دور حزین،
کۆییده بو کیم اویومس هر تون افغانیمدین اېل.

تانیمسلر بیر-بیرین یاغقن مذلت گردیدین،
سۆرغه‌لی حالیم کیریب چیققونچه ویرانیمدین اېل.

مبنده طومارِ جنوندبک پیچ، وه کیم، بیخبر،
هر طرف کؤنگلومده قانلیغ داغِ پنهانیمدین اہل.

ایسترەم، ای خضر، کہلگەیمبن قیلیب جان بیرله طوف،
کعبۀ کؤیین خبر تاپقونچه بارغانیمدین اہل.

ای نوایی، قیلمەغەیلر عیب اگر دیوانەمبن،
اول پري وصفین اؤقوغن سایی دیوانیمدین اہل.

۳۷۱

قرا کؤزوم کہل و مردملوغ اہمدی فن قیلغیل،
کؤزوم قراسیده مردم کیبی وطن قیلغیل.

یوزونگ گلیگه کؤنگول روضەسین یسه گلشن،
قدینگ نهالیغه جان گلشنین چمن قیلغیل.

تکاورینگغه بغیر قانیدین حنا باغله،
ایتینگ گه غمزده جان رشتەسین رسن قیلغیل.

فراق تاغیده تاپیلسه توفراغیم، ای چرخ،
خمیر اہتیب ینه اول تاغده کؤهکن قیلغیل.

یوزونگ وصالیغه یہتسون، دیسنگ، کؤنگوللرنی،
ساچینگنی باشتین-ایاغ چین ایله شکن قیلغیل.

خزان سپاهیغه، ای باغبان، اہمس مانع،
بو باغ تامیده گر ایگنەدین تیکن قیلغیل.

یوزیده تہرنی کؤروب اؤلسم، ای رفیق، مبنی
گلاب ایله یو و گل برگیدین کفن قیلغیل.

نوایی انجمنِ شوق جان ارا توزسنگ،
انینگ باشاغلیغ اؤقین شمعِ انجمن قیلغیل.

۳۷۲

نامه‌سی قۏینومده بس کیم، اضطراب ایلر کۏنگول،
اۏپگه‌لی چیقماقده گۏیا کیم شتاب ایلر کۏنگول.

تازه بوتمیش اپردی کۏکسوم چاکی، وه کیم، تالپینیب
چیققه‌لی اول رخنه‌نی هر دم خراب ایلر کۏنگول.

اۏقی زخمی یۏلیدین سالسم ایچیمگه نامه‌سین،
بیر فتیله مرهم اۏرنیغه حساب ایلر کۏنگول.

چیرمه‌بان جان پرده‌سین منشور اوزه والا کیبی
کۏرمه‌سون دپب غیر آنی، گۏیا نقاب ایلر کۏنگول.

غنچه‌دپک قت‌ـقت بۏلوب قان اول مسافر شوقیدین
نامه‌سی ینگلیغ دما‌ـدم پیچ و تاب ایلر کۏنگول.

مبهم اپرمیش رقعه‌سی دوران‌نینگ، اسرو یاوه کیم،
جانغه بو اندپشه‌دین هر دم عذاب ایلر کۏنگول.

ای نوایی، آچتی کۏکسوم‌نینگ تیکیلگن چاکینی،
نامه‌سی قۏینومده بس کیم، اضطراب ایلر کۏنگول.

۳۷۳

یاردین کپلمیش منگه بیر طرفه مکتوب، ای کۏنگول
کیم، اپرور هر سطری، بل هر لفظی مرغوب، ای کۏنگول.

لفظ یۏق، هر حرفی جان حرزی، دغی هر نقطه‌سی
مردمک ینگلیغ بعینه کۏزگه مطلوب، ای کۏنگول.

ایله‌دیم طومار اگر طومار اپتر دفعی جنون
بو مپنی قیلمیش جنون ایلگیده مغلوب، ای کۏنگول.

صفحه‌ده اپرمس محبت شرحی کیم کپلمیش کیپب،
حلّۀ کافورگون بیر طرفه محبوب، ای کۏنگول.

اسرو کۏپ تکرار اپتردین اول پریوش نامه‌سین،
بۏلمیشم اپل ایچره مجنونلوقده منسوب، ای کۏنگول.

غیردین صفحه‌نگنی قیلغیل پاک، یعنی ایله‌مه
خاطرینگ لوحینی هر خط بیرله معیوب، ای کؤنگول.

غمدین آزاد اؤلدی خطّیدین نوایی، بیرمه‌سه
بیگیگه قوللوقه خط بؤلغه‌ی مو محسوب، ای کؤنگول.

۳۷۴

اول پري کیم، بندِ زلفیغه مجانین دور عقول،
مېن کیبی دېوانه‌لر قیدین قچان قیلسون قبول.

ذرّه اېرمس کیم قویاش اجزاسی نور ایلرگه کسب
اول پري قصریغه روزندین قیلور هر دم نزول.

عالم‌آرا حسن ایله جانبخش نطقونگ مو اېکین،
یا مسیحا روحی یوسف جسمیده قیلمیش حلول.

ای که دېرسېن، کېلدینگ و شاد اؤلغوسی وصلینگغه یار،
شاد بؤلغه‌ی اېردی بؤلغن بؤلسه هجریمدین ملول.

مصحفِ اوصافینگده اېرمیش، اللّٰه-اللّٰه، مجملې،
سوره-سوره هر کرشمه‌نگ شرحیده اینک فصول.

یېرگه ساچینگ سودره‌لور کلبه‌مگه کیرسنگ خم بؤلوب،
مهر پست اؤلغن زمان انداق که تاپقه‌ی سایه طول.

ایکّی زلفونگ تؤلغنور هر دم صبا تحریکیدین،
ایکّی هندو نغمه بیرله ظاهر اېتکندېک اصول.

راستلیقدین دیر طاقیغه مدار اؤلماق نې عیب،
سالکې کیم بؤلسه خدمتده ستون ینگلیغ همول.

بؤلمه‌سه اېردی نوایی سرِّ عشقینگغه امین،
نې ظلوم اېتکه‌ی اېدینگ آنینگ خطابین، نې جهول.

۳۷۵

قان تۏکر کۏز عارضینگ گلگونه‌لیق کۏرگن محل،
نې اوچونکیم سویی آنینگ قان ایله بۏلمیش بدل.

طاقِ اخضر قاتتی برچه فتنه و بېدادینی
قاشینگگه مشّاطه گۏیا وسمه ایلر چاغده حل.

نیلدین گلگون عذارینگ باغیده هر ساری خال،
نیلوفر گلشن ارا هر یان آچیلمیش فی‌المثل.

کېچره‌ک آچماق برقع اېرمس اېل اۏلر دېب رحم اوچون،
بلکه ایلرسېن اولوس کۏپره‌ک ییغیلسون دېب حیَل.

باغ ارا هر رنگ تۏن اېگنیده چیقمیش اۏیله کیم،
حور جنت سَیریغه چیققه‌ی کیبب تورلوگ حلل.

تا یودونگ زنّارِ زلفونگنی، ساچیلغن سوییدین،
کشورِ اسلام ارا یوز مینگ بنا تاپمیش خلل.

دهر شۏخیدین، نوایی، توت قیراق کیم، باغله‌سنگ
بیر ایاق سو بیرله عقدین، اول دورور جامِ اجل.

۳۷۶

کۏزومده هجر اۏتی‌نینگ حمرتین کۏر، دېمه قان دور اول،
قاره ساغینمه، پیکانینگ سویی تامغن نشان دور اول.

لبینگ خالی که خط یاشوردی جاننی یاشورون اۏرتر،
همانا عشقدین جانیمده‌غی داغِ نهان دور اول.

کۏنگول باغی ارا هر یان اۏقونگ زخمی اېمس، گۏیا
نهالِ مهرینگ اېکمکلیک اوچون قازغن مکان دور اول.

کۏزوم‌نینگ مردمی کیم، تا سحر کوکب سنر هر تون
اول اویدین اویقو عیارین قاورغه پاسبان دور اول.

کۏنگولدین کېلگن آهیم خیلینی منع اېتمه‌سم اولا
که محنت کشوریدین عزم قیلغن کاروان دور اول.

قدینگ سرویده دور کؤنگلوم قوشی، وه، سنبلونگ ایرمس،
کیم، اول سرو اوزره قوش قصدیغه چیرمشقن ییلان دور اول.

صراحی آغزیده قیل شکلیدین خوش‌دلمبن، ای ساقي،
مگر عیش و فراغت طایریغه آشیان دور اول.

ایمس بؤلسنگ تعیُّن خانقاهی شغلیدین ایمن،
فنا دیریغه کیر فی الحال کیم دارالامان دور اول.

نوایی ضعفین انگلب اؤزگه‌گه حمل ایتمه جورونگنی
که، ییللر اوشبو آغیر یوکنی چیکّکن ناتوان دور اول.

۳۷۷

قنی بیر چهره که میل ایتکه‌ی انگه خسته کؤنگول،
قنی بیر زلف که، بؤلغه‌ی انگه وابسته کؤنگول.

زخمي آغزیده لبینگ ذکری و احوالی قتیق،
جان یِتیب آغزیغه حال اوستیده دور خسته کؤنگول.

غصه تیرناغی بیل کیم قیلور اطرافینی ریش،
نقش ایتر ایگمه قاشینگ شکلینی پیوسته کؤنگول.

غم یِمان بوزدی ایسه کؤنگلوم اویین کیم،
قؤیمس مخزنِ عشقینی تا بؤلمه‌سه شایسته کؤنگول.

ته-بته قان دیمه کیم، ایکّی یوزونگ شوقیدین
درد باغیده قیلور لاله و گلدسته کؤنگول.

کؤنگلونگ ار بؤلمه‌سه وابسته، تانگ ایرمس، ای شیخ،
بار مو آخر باری عالم ارا وارسته کؤنگول.

ظلمیدین دیسه نوایی که، قیله‌ی عشقین ترک،
منع ایتیب ایچکریدین یالبرور آهسته کؤنگول.

۳۷۸

هر کیشی کؤرسه قیزیل خاراده اول مهوش جمال،
قان یاشیم موجی ارا قیلغه‌ی قویاش عکسی خیال.

ناوکین چپکمنگ که، چیرملمیش انگه جان رشته‌سی
کوچ بیله چیقماق نې امکان رښه بېرکیتکن نهال.

اول قویاش‌نینگ مرکبی کؤک توسنی دور نې عجب،
گر رکاب اؤلماققه باش بیر-بیرگه یېتکورگه‌ی هلال.

نون باشینده شمره ینگلیغ دور قاشینگ اوزره گره
عارض اوزره نقطه مثلی دور عذارینگ اوزره خال.

گؤیبا قیلغه‌ی شفق بیرله قویاشتین رنگ حل،
صنع نقاشی تصور قیلسه چهره‌نگدین مثال.

میده ساقي عکسینی کؤرگچ اېگیلدیم اؤپگه‌لی،
باش کؤترمن اېمدی، یعنی کیم تاپیبمېن انفعال.

ای نوایی، اؤلگیل اندین بورنه کیم، یېتکه‌ی اجل
کیم، اجل یېتکچ اؤلرگه بېرمه‌گه‌ی شاید مجال.

۳۷۹

قیلدی آواره مېنِ خسته‌نی آواره کؤنگول،
خان و مانیمنی قاره قیلدی یوزی قاره کؤنگول.

ایتلرینگ آلّیده یوز پاره کؤنگولنی سالدیم،
مونه کؤر، هر بیری‌نینگ آغزیده بیر پاره کؤنگول.

یار یوز پاره قیلیب باردی حزین کؤنگلومنی،
هیچ اؤسانمه‌ی ینه هر لحظه بارور پاره کؤنگول.

یاش تؤکر کؤنگلوم انینگ وصلیغه میل ایله‌سه کؤز،
قان یوتر کؤز، یوزینی ایله‌سه نظّاره کؤنگول.

ناز اؤقین جان بیله جسمیمغه اوروب خود اؤتتونگ،
باق که، قالدی باقیبان یالباره-یالباره کؤنگول.

© Ezgu Uzbek Adabiyoti

لعبتِ دهر فریبی بیله بازی یپمه کیم،
بپرمه‌دی کیمسه‌گه بو شاهدِ مکاره کؤنگول.

کؤنگلی ایستر که، سینوق بؤلسه نوایی کؤنگلی،
بؤلمه‌سون شیشه کؤنگول قصدیده، وه، خاره کؤنگول.

۳۸۰

نې قاش و یوز دورور سنگه، ای صنعِ لایزال،
بیر آی باشیده کؤرمه‌دی هیچ کیم ایکی هلال.

آغزی سؤزین دېمکده بېلی یادیمه کېلور،
آرې دقیق نکته ارا یوز بېرور خیال.

کؤز و قاشینگ بعینه نرگس باشینده نون،
زلفونگ ایاغینگ آستیده چون ورد ایاغی دال.

خط لفظی کیم که یازسه قؤیر نقطه یوقاری،
مشکین خطینگ‌نینگ اوستیده انداق کؤروندی خال.

سرسبز اېرور همېشه بو گلشنده سرودېک،
آزاده‌ای که بؤلسه مزاجیده اعتدال.

وصل ایسترم عیان قیلیبان اشک دُرلرین،
سایل یېتیملر ییغیب اېتکن کیبی سوال.

اول چابک آلّیده باشین اېتتی نوایی گؤی،
چوگان سرگذشتیمه بس دور گواهِ حال.

۳۸۱

یا رب، اول آی حسنین اېل فهمیغه نامفهوم قیل،
بؤیله موجود اېتمه‌سنگ، اوّل مېنی معدوم قیل.

برچه یوزدین اؤیله کیم کؤزومنی محروم ایله‌دینگ،
برچه کؤزنی اول پریوش یوزیدین محروم قیل.

© ezgi ürkek kitaplığı

بۆلسه عشقیمده قصورې کۆنگلینی مېندین ساووت،
عشقیم ار پاک اۆلسه، تاشدېک کۆنگلین آنینگ موم قیل.

قیلسه ظلم اول ظالم اېلنی قیلمه‌غیل، یا رب، زبون،
چون تظلم دور ایشیم دایم مېنی مظلوم قیل.

تا کۆزوم قوتلوغ یوزیدین اۆزگه ساری توشمه‌سون،
هر نې کۆز کۆرگه‌ی مېنینگ بختیمغه آنی شوم قیل.

تا تیریکمېن عشقی حرفی دور ایچیمده، ای رفیق،
اۆلسم آنی-اۆق مزاریم تاشیده مرقوم قیل.

دېمه کیم، بار مو اېکین مهریم نوایی کۆنگلیده،
انده سېنسېن، بیر تأمل ایله‌بان معلوم قیل.

۳۸۲

بۆینومغه قیده قیلغه‌ی اول آی قۆلینی مایل
کیم، بس دورور قولاده ایت بۆینیغه همایل.

یوز خوب جلوه قیلسه بارمس کۆزومدین اول آی
کیم، ذرّه خیلی بۆلمس هرگز قویاشقه حایل.

اول کیم، کولوب کۆزیگه سورمه چېکر نې فکری؟
گر کۆز یاشیمدین اۆلغه‌ی کۆزنینگ قاره‌سی زایل.

ناز اېت که سرو و گلده، بل انس و جِنده یۆقتور
بو حسن و بو لطافت، بو شکل و بو شمایل.

قیل سیغمس آغزینگ ایچره کۆپ نکته تانگ اېمس کیم،
نازکره‌ک اۆلدی قیلدین هر سۆزگه بۆلسه قایل.

بو شکر اوچون کرم قیل، سایلغه، ای غني کیم،
اېرمستور اول توانگر، سېن خدمتیده سایل.

هجرانده بېخود ایستر اۆزنی نوایی، ای شیخ،
آی و ییل آنی اوسروک کۆرسنگ، دېمه که، آییل.

© ازبک ادبیات آثار

۳۸۳

زلفینی آچمیش صبا یوزیگه چیقمیش تابِ مل،
زلف و یوزی عکسیدین تۏنیغه توشمیش دال و گل.

قان یوتوب کۏنگلوم تیلر هر لحظه عشقینگ داغینی،
قرصِ لیمو ایسته‌گندېک اهلِ عشرت ایچسه مل.

پر ایمس بلبلده، بلکیم آتشین گل شوقیدین
گلخني دېوانه دور کیم، یوقمیش اعضاسیغه کول.

یوز و خالینگ اۏتی تا داغ ایتتی، بۏلمیش لاله‌دېک
کۏهِ غم تیغِ جفادین چاک-چاک اۏلغن کۏنگول.

بارغوسی گردینگ فلک‌که بادپالر سَیریدین،
بادپایینگغه نې آسیغ اطلسِ افلاک جل.

گر بنفشه خطّینگه قوللوق قیلوردین قاچمه‌دی،
اېل ارا نېوچون اېرور باشی قویی، بۏینیده غول.

کیرپیک اېرمس کیم نوایی اۏتکه‌ی اول چابک دېبان،
کۏز قرا سوییغه باغلېتور قمیشلر بیرله پل.

۳۸۴

کۏنگلونگ ایستر یارلر بیرله همیشه شاد بۏل،
مېندین و کیمدین که، کۏنگلونگ ایسته‌مس، آزاد بۏل.

گرچه صبریم اویی ینگلیغ ایله‌دینگ ویران مېنی
دایما، یا رب که، حسنونگ ملکیدېک آباد بۏل.

مېن چېکیب اندوه اۏله‌ی، ای جانی بۏلسون اول مسیح
ساورول، ای چرخِ نگون، وی دهرِ دون، برباد بۏل.

بېوفالر ظلم و بېدادیغه اېرمس‌سېن حریف،
ای سینوق کۏنگلوم، اگر خود شیشه، گر پۏلاد بۏل.

© ezuwwat Kdri

توتتوم اؤلمکدین تیریلمک هجریده تېنگ دور منگه،
اېمدی گر ببرگیل زلالِ خضر، اگر جلّاد بؤل.

چېکمه باش کیم ایمن اېرمس‌سېن خزان یغماسیدین،
بو چمن ایچره اگر سوسن، اگر شمشاد بؤل.

ای نوایی، عالم اهلیغه چو یؤق اېرمیش وفا،
کېل و موندین نری، بې‌کسلیک بیله معتاد بؤل.

۳۸۵

قامتینگغه هر زمان یوز جلوه، ای زېبا نهال،
ناتوان کؤنگلومگه هر بیر جلوه‌سیدین اؤزگه حال.

اېورولور کؤنگلومده اول چابک خیالی هر کېچه،
شعله‌لیق کؤنگلومنی قیلدی چرخ فانوسی خیال.

باش قؤیه‌ی دېدیم ایاغی توفراغیغه دېدی: قؤی
بؤسه ایستب لعلِ رنگین سؤردوم اېرسه، دېدی: آل.

غنچهٔ خندان که، دېرلر منفعل دور آغزیدین،
لېک کولمک بیرله ایستر قیلسه دفعِ انفعال.

خطّ و خالی حسرتیدین آنچه اشکیم آقتی کیم،
بیر کؤزوم توتتی غبار و بیر کؤزومگه توشتی خال.

دور خم قیلدی قدینگنی، گؤشه‌ای توت، یؤق عصا،
نېگه کیم، درد-اؤق بؤلور ظاهر الف یانده‌شسه دال.

ای کؤز، آنسیز اؤزگه یوز کؤرمکنی قیلمیش‌سېن هوس،
هجر تیغیدین اؤیول، یاخود نوایی‌دین اویال.

۳۸۶

باغ مېندېک سرغریب، بلبل مېنینگدېک بؤلدی لال،
گؤیيا موناق بؤلور بیر گلدین اَیریلغنغه حال.

پیرده‌گی یفراغ غریب و خاکسار ار بؤلمه‌سه،
مېن کیبی نې وجهدین دور یوزی ساریغ، اشکی آل؟

سوغه کیم توشمیش قیزرغن برگلر، کؤرگن کیشی
کؤز یاشیم ایچره بغیر پرگاله‌سی ایلر خیال.

شاخ مجنون دور که، عریان بؤلوبان افغان قیلور،
برگ لیلا دور که، نیل و ایگنه بیرله قازدی خال.

هجر ارا آهیمغه باقمه‌ی باردی، لېکن شکر اېرور
کیم، خزانده سروغه آسیب پېتکورمس شمال.

بو سریغ رخسار اوزه هر ساری اشکیم اؤخششور
بیر خزانلیغ باغ ایچینده هر طرف روشن زلال.

وصل انگله عشق باغی‌نینگ بهاریدین نشان،
هجر، بیلگیل گر تیلر بؤلسنگ، خزانیدین مثال.

بو چمن رعنالری سرکشلیک اېتگندین نې سود
کیم، خزان تاراجیدین ایمن اېمستور بیر نهال.

ای نوایی، بو خزان اؤلغه‌ی بهار ایله بدل،
کېلسه دولت گلبنی شهزادهٔ صاحب‌جمال.

۳۸۷

سرونازیم، یؤق عجب، گر رؤزه‌دین تاپمیش ملال
کیم، سو ایچمسدن تاپر پژمرده‌لیغ نازک نهال.

یللر آغزیم کیم قوروتمیش‌سېن زلالِ وصل اوچون،
بیلدینگ اېرکین شمّه‌ای کیم، صعب اېرکندور بو حال.

کون توش اؤلمه‌ی رؤزه و ایسّیغدین اول آی قیلدی ضعف،
نې حرارت دور قویاش، یا رب که، تاپقه‌یسېن زوال.

رؤزه ضعفیدین که چیقمس اویدین اؤلمیش ماهِ نو،
ضعف کؤرگیل کیم، تؤلون آییمنی ایلپتور هلال.

رؤزه مُهری ساغینیب دہرمہن که، آلسم تیشله‌بان
هر قچان کؤرسم انینگ شیرین دوداغی اوزره خال.

شربتین دہرمہن ابزه‌ی جان شیره‌سیدین قیل مدد،
ظلمتینگدین تیره‌لیک، ای خضر و چشمه‌نگدین زلال.

ابلگه شام اؤلمیش، نوایی‌غه یوزونگدین صبح ابرور
کیم، ساغینسون رؤزه شامین، بار ابگچ صبحِ وصال.

۳۸۸

اویغانیب صبح اویقوسیدین مهر شمعین تار قیل،
کؤز آچیب هر گؤشه‌دین بیر فتنه‌نی بیدار قیل!

کؤزنی افسونساز ابتیب جانبخش لبدین نکته ایت،
سامري سحرین، مسیحا معجزین اظهار قیل!

کؤز تؤله اویقو آغیرلیق سالماق اوچون قؤل آچیب،
اول محال امّید بیرله بیزنی منّتدار قیل!

سہپ قاره یپر اوزره خواب آلود کؤزگه سو اوروب،
کؤز یپترچه یپرنی اول سو بیرله نرگسزار قیل!

اویقودین اول گلنی کؤرمک گر مرادیم بؤلمه‌سه،
کؤزومه، یا رب که، هر بیر کیپریگین بیر خار قیل!

دؤست مطلوب ابرسه غفلت اویقوسیدین کؤز آچیب
اوچماق امّیدی، تموغ بیمیدین استغفار قیل!

ای نوایی، توشته اول آی دیدی کیم، وصل ایسته‌مه!
عکس ابرور توش، سہن طلبنی اولچه ممکن بار قیل!

۳۸۹

اول مکحل کؤز جفاسیدین اگر بؤلسم قتیل،
سورمه تاشیدین یسب قبریم قؤیونگ باشیده میل.

لعلی جان آلغن دلیلی اول که، یۏقتور اېلگه جان،
بو که اېلگه جان بغیشلەیدور، بو داغی بیر دلیل.

رشکدین هر ساری عشقینگ داغین ایلرمېن نهان،
باغلەبان مرهم درم هر یان یاشورغندېک بخیل.

یوزده یۏللر شکلی توتمیش قان یاشیمنینگ خطلری،
کېل که، قیلمیش کۏز خیالینگ خیلیغه قانین سبیل.

عارضینگدین خوی منگه تامغەی مو دېب توفراغمېن،
اول کیشی ینگلیغ که، بۏلغەی آبرو ایستب ذلیل.

ساقیا، توت بیر قدح می کیم، اېریتگەی تاشنی
کیم، غم و اندوه غذاسیدین اېرور کۏنگلوم ثقیل.

تا انی ایچکچ، نوایی‌غه آچیلغەی گلستان،
گر سبک روحانه کیرسه اۏتقه انداق کیم خلیل.

۳۹۰

قیلغەلی خلعتین اول سروِ گل‌اندام قیزیل،
قیلدی قان تۏکمک ایله دهرنی گلفام قیزیل.

لعلی شوقی بیله گر بۏلسه کۏنگول قان نې عجب
کیم، قیزیل می بیله تۏلسه کۏرونور جام قیزیل.

چرخ اگر حالیمه قان یېغلەمەدی هجر تونی،
نېگه پس بۏلدی شفقدین یوزی اول شام قیزیل.

قیلدی قانلیغ کۏنگول اول زلف خیالین رنگین،
رقم اېتکن کیبی شنگرف بیله لام قیزیل.

گل سېورمېن که، بو رنگ اېتکەلی خلعت اول شۏخ
رنگلر ایچره ببرور کۏنگلومه آرام قیزیل.

حسن ساتمه شفقینگ رنگیدین، ای زالِ سپهر
کیم، انی قۏیمەغوسی گردشِ ایام قیزیل.

کامِ دل گرچه نوایی‌غه میِ لعلینگ ایرور،
بۇلگوسی چهره‌سی خوناب ایله ناکام قیزیل.

۳۹۱

یۇقتورور عالمده اهلِ عشقدیک بیچاره ایل،
هجر ظلمی بیرله خان و مانیدین آواره ایل.

عشق سیلابی جفاسی بیرله هجران تیغیدین
خاطرِ ویران جماعت، کۇنگلی یوز مینگ پاره ایل.

چیقسنگ اویدین تیلبه بۇلماق عالم اهلی نیِ عجب
کۇرمه‌میش هرگز چو سیندیک بیر پری رخساره ایل.

انگله کیم، آواره بۇلغنلر دور اول آی عشقیدین
هجر صحراسیده کۇرسنگ تاغ و وادی آره ایل.

اۇرتب، ای هجران، مینی دودومنی قیل کۇییده میغ،
تا اول آی حسنیغه ایله‌ی آلمه‌غه‌ی نظّاره ایل.

چون قضا تغییر تاپمس کامی آزلیغدین، گله
محض ناهموارلیغ دور ایله‌مک همواره ایل.

ای نوایی فتنه یاغدورسه اول آی عشق اهلیغه،
آسماندین هرنیِ کیم کیلسه نیِ قیلغه‌ی چاره ایل؟

۳۹۲

کیچه باردی یار و اندین قالمه‌دی گریان کۇنگول،
آلّیده مشعل ساغیندیم بار ایمیش سۇزان کۇنگول.

اول صفت کیم، غنچه‌نینگ طبعیده بۇلغه‌ی گل نهان،
عارضینگ نقشین ایچینده ایله‌میش پنهان کۇنگول.

تاپمس ایردیم کۇییده ایستب، اگر خود زخمیدین
تۇکمه‌سه ایردی قیان عزم ایله‌گندین قان کۇنگول.

غنچهٔ امّید اگر لعلینگدین اوزمن، عیب ایمس
کیم کیشیگه جانیدین اوزمک ایمس آسان کؤنگول.

هجر ارا جانلر بیریب چونکیم قؤشولدی یاریغه،
ای رفیق، اَیریلماق اندین ایمدی نې امکان کؤنگول.

بیر نصیحت قیلغوم، ای عشق اهلی، ایلنگ استماع،
سالمنگیز هر ساری کؤز، تا بؤلمه‌سون هر یان کؤنگول.

ای نوایی، یاردین توشمک ییراق امکان ایمس،
کؤییدین چون اختیار ایتمس دمې هجران کؤنگول.

© Ezgi istiklal yurdu

۳۹۳

بۆلمیش انداق منقطع اهلِ زماندین الفتیم
کیم، اۆزوم بیرله چیقیشمس هم زمانیِ صحبتیم.

ای خوش اول کیم، توتمیش اپردی وحش ایله صحراده انس،
موحش احوالیِ منگه کیم، بار اۆزومدین وحشتیم.

ایسترەم قاچماق عدم وادیسیدین کیم، کیرگه‌لی
وامق و فرهاد و مجنون بس غلو دور خلوتیم.

تۆلغنورمېن اۆزلوگومدین چیقغه‌لی بو کیم اپرور،
درد وادیسیده سرگردان قویوندېک هیأتیم.

ای اجل، تن خرقه‌سین کوی دور که، بۆلمیش بس آغیر،
بو ملامت اۆقلری بیرله تیکیلگن کسوتیم.

ای فلک، انجم اوشاق تاشین ییغیب باشینگغه اور،
چون فنا میخانه‌سی خشتیدین اۆلدی تربتیم.

یېتّی کۆکنی کۆک ورقلردېک ساووزغه‌ی هر طرف،
طاقِ مینایی ارا چیرملسه آهِ حسرتیم.

قۆی دُر و فیروزه بحثین کیم، نجوم و چرخنی
نیلوفر برگی اوزه شبنمچه کۆرمس همتیم.

لعلدېک باشیم آسیلسون غرقهٔ خوناب اۆلوب،
لعل تیککن سلطنت تاجیغه بۆلسه رغبتیم.

طرفه کۆز کیم، خلق کامی بیرله عمروم بۆلدی صرف،
طرفه‌راق بو کیم بیراوگه یاقمه‌دی بیر خدمتیم.

ای نوایی، ایکّی عالمدین کېچیب تاپتیم وصال،
بو ایکی بتخانه‌دین اپرمیش بو یۆلده آفتیم.

© ezgi ilkan zari

۳۹۴

اول پري نظّارەسيغه، وه كه، يۏقتور طاقتيم
كيم، قچان قيلسم نظر دېوانه ايلر حيرتيم.

پس، نې نوع ايلەی تمنا كيم، وصالی شمعيدين
هجر شامی گه-گهې بۏلغەی منور صحبتيم.

صحبتيده بار هم تاپسم بو طالع قيده كيم،
بير نفس محرملری سلكيده بۏلغەی خدمتيم.

خدمتيغه محرم اۏلسم هم قچان امكانی بار
كيم، دېگەی بير لحظەای بۏلغيل حريفِ خلوتيم.

بۏلسه هم خلوت ميسر، وه كه، هرگز يۏقتورور
پايبۏسی دولتين ظاهر قيلورغه جرأتيم.

گر اياق سونسه كۏزومگه هم كۏنگول نې واى كيم،
اول زمان كۏز رشكيدين كويدورگوسيدور غيرتيم.

وصل اميدين قۏی نوايی كيم، خيالې دور محال،
بو محال امّيد ايله هر لحظه ببرمه زحمتيم.

چمنده مونسيم نې سرو اېرور، نې گل، نې سنبل هم،
منگه سروې كېرەک كيم، ساچی سنبل دور، يوزی گل هم.

عجب يۏق تۏلغنيب جسميم، قاررسه صبحِ عيشيم كيم،
توشوب اول كاكل اوزره چين، يوزيگه توشتی كاكل هم.

دېمنگ اول شۏخ ايله اصحاب بزمين قيل تفرُّج كيم،
تلفظ ايلەی آلمن بو حكايتنی، تخيل هم.

يوزونگ بيرله قوياش تعريفيده گر دَور اېرور حاصل،
كېلور زنجيرِ زلفونگ وصفيده لازم تسلسل هم.

يوز و قدّيغه حور و طوبی اۏخشر دېبسېن، ای واعظ،

ییراق اپرمس سۏز ایتورده گهپ قیلسنگ تأمل هم.

چپکیب کۏهِ فراقین صبر قیلدیم، وصلیغه یپتکچ
فغان چپکسم عجب یۏق مونچه-اۏق بۏلغه‌ی تحمل هم.

یوزونگ شوقیده کۏنگلوم آهی شمع و گلگه اۏت سالدی
که، کویدی ناتوان پروانه و کول بۏلدی بلبل هم.

غنیمت انگله‌سون بلبلنی گل یپتگچ که، بۏستاندین
اوچر گل یفراغی هم، قالمس اوچمه‌ی گرچه بلبل هم.

خمار اۏلتورمیش اپردی بۏلمه‌سنگ مغ دیریغه عازم،
بو ایشگه، ای نوایی، ایله‌دی تپنگری سپنی مُلهم.

۳۹۶

نپ تانگ عذاریم اگر سرغریب، قیزردی یاشیم
که، یوز قرالیغ و عصیان بیله آقردی باشیم.

قویاش کیبی یوز ایله تاغدپک غمین نپته‌یین،
مپنینگ که تاغ باشیغه یپتیبدورور قویاشیم.

مگر که جان تلشور وقت اوچون عیان بۏلغه‌ی
ملاعبه یوزیدین خوبلر بیله تلاشیم.

زمان اپلی گر اوروشسون و گر یرشسونلر
که، نپ اوروشیم الر بیرله بار و نپ یراشیم.

اۏقوغن اپلنی هلاک ایله‌گه‌ی کتابه‌سیده،
ایچیمده‌گینی عیان قیلسه قبریم اوزره تاشیم.

یسه‌سه‌لر نپ عجب دیر اوزه مزاریمنی
مپنینگ که مغبچه‌لر دور حریفِ جرعه‌کشیم.

نواییا، مگر ادبار گردینی یوزدین
یوغه‌ی ندامت و حسرت بیله تۏکولسه یاشیم.

© ezuiftiklari.com

۳۹۷

هجر تاشی‌نینگ کۆکومتول داغیدین کویدی تنیم،
آه کیم، گوگرد اۆتی بیرله توتشتی خرمنیم.

تیره کلبه‌م ایچره اۆت سالدی فراقینگ، وای کیم،
یارودی کویمک اۆتی بیرله قارانغو مسکنیم.

نیلدین خال و الف یوز اوزره تا نقش ایله‌دینگ،
داغ کویدورمک ایشیم بۆلمیش، الف کېسمک فنیم.

عشق ارا بۆلدوم غني، کۆنگلوم ارا پیکانیدین
کیم، تۆلوپتور اول جواهر بیرله اوشبو مخزنیم.

زرورق بیرله بېزه‌بدور گل یوزین، وه، طرفه کۆر
کیم، بهار ایچره خزان ظاهر قیلیپتور گلشنیم.

ایمن اۆلمن خانقاه و خلوت ایچره عجبدین،
زاهدا، میخانه ملکیم، کپ ایچی دور مأمنیم.

ای نوایی، اول خط اېتمیش رۆزگاریمنی قاره،
تانگ اېمس یېرتوق یاقه بیرله قلمدېک شېونیم.

۳۹۸

قیلغه‌لی یوز تیل کیبی کۆنگلومنی چاک اول قاتلیم،
تیغِ عشقی لذتین ایلر حکایت هر تیلیم.

هر کېچه غم تاغی ایچره جان یېتیب آغزیمغه، بار
مشفقیم باش اوزره بوم و کۆزی شمعِ محفلیم.

یېغله‌غن سایی سریغراق دور یوزوم، طالع کۆرونگ
کیم، ساچرمېن دانه و اندین سمان دور حاصلیم.

حلقه‌ـحلقه زلفی دامی ایچره‌مېن، وه کیم، کېلور،
تۆش‌ـتۆشومدین نیشِ هجر و بو زره دور حایلیم.

غم سپاهی آلیدین قاچماق نې امکان کیم، ببرور

آه اؤتی و اشک قانیدین نشان هر منزلیم.

نېگه دهر آیا وفا اهلی‌نینگ ایستر اؤلمگین،
آه کیم، اؤلگومدورور حل بؤلمه‌یین بو مشکلیم.

ای نوایی، قیلمه کؤپ مجنون حدیثی نقلینی
کیم، مېن اېتسم نقل، مجنون بؤلگوسیدور ناقلیم.

۳۹۹

بهار بؤلدی و گل میلی قیلمه‌دی کؤنگلوم،
آچیلدی غنچه و لېکن آچیلمه‌دی کؤنگلوم.

یوزونگ خیالی ایله واله اېردیم انداق کیم،
بهار بؤلدی و گل میلی قیلمه‌دی کؤنگلوم.

گم اؤلدی باغده آغزینگ خیالیدین، یوز وه
که، غنچه‌لر آره ایستب، تاپیلمه‌دی کؤنگلوم.

کؤزومده جلوه قیلیب، کؤنگلوم آلماق ایسته‌دی گل،
ایتینگ ایزیچه انی کؤزگه ایلمه‌دی کؤنگلوم.

یوزونگ نظاره‌سیده مست و محو اېدی، یعنی
که، گل چاغیده زمانې آییلمه‌دی کؤنگلوم.

زمانه گلبنیده غنچه‌دېک دور اېل کؤنگلی،
الرغه شکر که بارې قاتیلمه‌دی کؤنگلوم.

نوایی غنچه تیلب، کؤنگلوم آغزین اېتتی هوس،
اگرچه تاپمه‌دی، لېکن یانگیلمه‌دی کؤنگلوم.

۴۰۰

مگر که کؤز یؤلیدین آقتی قان بؤلوب یوره‌گیم
که، تاغ اېتکلریدېک لاله‌گون دورور اېتگیم.

نې توش که، هجری بلاسین کؤررده سېسکنسم،

تۆکولده‌مک بیله قۆشنینی اویغاتور یوره‌گیم.

غمینگ بۆغون-بۆغونومنی ایبردی، هم خوشتور
ایتینگگه تشله‌ماق اوچون بیرین-بیرین سۆنگگیم.

اېمس بو خال که، کۆز عارضینگغه یېتکنده
قالیبدورور یاپیشیب، عینِ شوقدین نېنگیم.

نې بزم اېرور میِ هجرینگ سومورمگیم، هیهات
که، حسرت ایلگی آووچ قاقماغیم دورور گزگیم.

دېمنگ که، قاشلری محرابیده تیلک تیله‌گین
منگه که، قاشلری محرابی-اۆق دورور تیله‌گیم.

چمنده سوسن و رعنا قدیغه مایلمېن
که، سوسني تۆن ایله جلوه کۆپ قیلور میرگیم.

۴۰۱

کۆنگول جان بیرله باردی همرهینگ، مېن درد ایله توردوم،
سنگه جان بیرله کۆنگلومنی، سېنی تېنگریگه تاپشوردوم.

نشان دور تیره بۆلغن اخترِ بختیم سوادیدین
توگنلر کیم، فراقینگ اۆتیدین غم شامی کویدوردوم.

یېغاچ بیرله باشاق کیم، تنده قالمیش اول دورور مرهم
جنوندین کیم، فراقینگ اۆقلرین جسمیمده سیندوردیم.

توتشتی شمعدېک هر برماغیم هجران شراریدین،
ایلیک مرهم قۆیه‌ی دېب چون کۆنگول چاکیگه یېتکوردوم.

چو اول کافر چیقر کۆز سالمه‌غه‌یسیز، ای مسلمانلر
که، مېن بې‌چاره کۆنگلومنی باقیب تورغونچه آلدوردوم.

قاتیبدور کۆزلریم کیم، نې یاپیلماق، نې تحرک بار،
قیبا باققه‌ی مو بیر دېب عزم اېتردە بس که تېلموردوم.

یوزین کؤرگچ باشیمغه توشتی مشکین زلفی سوداسی،
فغان کیم، بیر باقیشده یوز بلا باشیمغه کېلتوردوم.

کؤنگول تینمسقه قالمیش اېردی، هر نوع آرزو بیرله،
رضا کؤییده تا قؤیدوم قدم کؤنگلومنی تیندوردوم.

مکان گلخن کولین قیلدیم نوایی، تېلبه‌دېک یعنی
جنون تاراجیدین آخر قاره توفراققه اؤلتوردوم.

۴۰۲

عینِ ضعفیمدین قؤلوم چون قؤلده‌دینگ، ای دلبریم،
قؤیمه ایلگیمنی که، قؤرقرمېن تؤکولگه‌ی پیکریم.

تا جنون بېماریمېن، گلخن‌نینگ اؤتلوق کوللری
بؤلدی گلگون رشته‌دین گللر تیقیلگن بستریم.

ساووق آهیمدین ضرر تاپقه‌ی اېدیم غم بزمیده
جسم اوییندہ بؤلمه‌سه اؤتلوغ کؤنگولدین مجمریم.

قطره خویلر ایچره اول عارضنی کؤردوم، ای رفیق،
اؤلمگیم اېرمس عجب کیم، سوغه توشمیش اختریم.

دېمه، لعلیم شوقیدین سیپقرمه‌دینگ قان بیر قدح،
مېن ایچرمېن، کؤز تؤکر، نېتیب توگنسون ساغریم.

گلشنِ فقر ایچره تا کیردیم، اېرور بلکیم اېمس
گنبدِ نیلوفري گلشنده بیر نیلوفریم.

هجر تیغی کؤپ اوچون جسمیمده هر یان چېکتی باش
ای نوایی، مېن مذلت طایری، بو دور پریم.

۴۰۳

تون آقشام بؤلدی و کېلمس مېنینگ شمعِ شبستانیم،
بو اندوه اؤتیدین هر دم کویر پروانه‌دېک جانیم.

نې غم کۆرگوزسه کۆکسوم پارەسین چاکِ گریبانیم،
کۆرونمس بۆلسه کۆکسوم یارەسیدین داغِ پنهانیم.

غمیدین درِّ مکنوندېک، سرشکیم آقتی جیحوندېک،
مزین قیلدی گردوندېک جهاننی اشکِ غلتانیم.

فلک هم تۆلدی کوکبدین، قویاش هم توشتی اشهبدین،
کېلیب توشمس بو مرکبدین مېنینگ خورشیدِ رخشانیم.

جهاننی ظلمت اېتتی چه، بو ظلمت ایچره اۆلگوم، وه،
منگه بۆلسنگ نې خضرِ ره، یېتیب، ای آبِ حیوانیم.

دېمه کۆکتین قویاش کېتمیش، فلککه تیرەلیک یېتمیش،
اول آی هجریده تار اېتمیش فلکنی دودِ افغانیم.

نوایی کیبی هجراندین، بو آقشام اۆلدوم افغاندین،
غمیم یۆق بۆیله یوز جاندین، یېتیب گر کېلسه جانانیم.

۴۰۴

عشق ایله بۆلدوم مَثل، سودا بیله افسانه هم،
شکرللّٰه کیم، ینه عاشقمېن و دېوانه هم.

تا اونوتدی آشنالیغ رسمین اول بېگانەوش،
آشنا ییغلر مېنینگ حالیم کۆروب، بېگانه هم.

غم تونی مېن دورمېن آه و اشکدین شمعیم اۆچوب،
باشیمه یېمرولگەلی تورمیش بوزوغ کاشانه هم.

اېلگه مهرینگ بار، بوزوق کۆنگلومگه هم بیر ذرّه باق
کیم، قویاش‌نینگ تابیدین محروم اېمس ویرانه هم.

ای ملاحت شمعی هر ساعت مېنی کویدورمه کیم،
کۆپ یارومس شمع اگرچه اۆرتنور پروانه هم.

یۆق، بو دیر ایچره بېرور جامِ اجل طعمینی می
کیم، اېرور پیمانه تۆلماقدین نشان پیمانه هم.

ای نوایی، گر دېسنگ، اول طرفه قوشنی صید اېتەی،
رشتهٔ جسمینگنی دام اېت، کۆز یاشینگنی دانه هم.

۴۰۵

کېچه اول مهوشنی یاد ایلب فراوان ییغلەدیم،
مهریم آشتی صبحدېک هر نېچه کیم قان ییغلەدیم.

شمع اوّل اقشام-اۆق کویدی فغانیم اۆتیدین
کیم، مېن اۆت ساچقان بولوتدېک تارتیب افغان ییغلەدیم.

تون قارانغو، کلبه خلوت، هجردین کۆنگلوم تۆله،
تاش اوروب کۆکسومگه تا بار اېردی امکان ییغلەدیم.

یار هجریدین کیشیگه ایته آلمس غصەنی،
کۆنگلوم اېتتی شرح و مېن مهجور و پژمان ییغلەدیم.

چرخ هم تۆکتی قویاش‌نینگ هجریدین کوکب، ولې
ییغلەماق اول اېردی کیم، مېن زار گریان ییغلەدیم.

صبحدېک خورشید وصلیدین اگر کولسم نې تانگ
مېن که، صبحِ وصل اوچون کۆپ شامِ هجران ییغلەدیم.

ای نوایی، تاش اېشیتسه نوحه قیلغەی آشکار،
یۆق عجب گر بیر تون اۆز حالیمغه پنهان ییغلەدیم.

۴۰۶

ساقیا، کېچه‌گی می نشئه‌سیدین جان تاپتیم،
ظلمت ایچره مثلا چشمهٔ حیوان تاپتیم.

آغزینگه آلمه آلیب کیم منگه تیشلب بېردینگ،
هم اۆشول آغیز ایله گۆی زنخدان تاپتیم.

باده تابی و یوزونگ پرتویدین تیره کېچه
تۆلون آی کۆردوم و خورشیدِ درخشان تاپتیم.

مهردین کؤپ نفس اورمه دہر ایدیم تانگغه باقیب
کیم، منن اوشبو کیچه خورشیدنی مهمان تاپتیم.

منن تؤکوب اشک فلکدیک ولي بیخودلوغومه
دم-بدم یارومه‌غور صبحِ خندان تاپتیم.

تیلبه کؤنگلوم که، لب و زلفونگ اوچون ایتمیش ایدی،
کیچه میخانه ارا مست و پریشان تاپتیم.

چرخدین مهر طمع توتتوم و آفت کؤردوم،
یاردین وصل طلب قیلدیم و هجران تاپتیم.

زلفی فکریده نوایی‌نی لبی تیرگوزدی،
ساقیا، کیچه‌گی می نشئه‌سیدین جان تاپتیم.

۴۰۷

بیتیگینگدین که، سوادینی کؤروب جان تاپتیم.
ظلمت ایچره مثلا چشمهٔ حیوان تاپتیم.

بحردین قطره‌غه تعظیم ایله تحسین کؤردوم،
مهردین ذرّه‌غه اعزاز ایله احسان تاپتیم.

هر الف سرو ایدی، حي غنچه و دالی سنبل
دیمه‌یین نامه که، بیر تازه گلستان تاپتیم.

عنبرین مدلری کیم مهر ایدی مضمونی اینینگ،
هر اوزون کیچه‌ده بیر مهرِ درخشان تاپتیم.

قطره قانلر که، کؤزوم ساچتی اؤقور حالتیده
هر شبه اوستیده بیر لعلِ بدخشان تاپتیم.

نی شبه ایردی که، مضمونی بیله اشکیمدین
هر شبه اوستیده بیر لعلِ بدخشان تاپتیم.

گه-گهي خسته نوایی تنیغه جان یتکور
بیتیگینگدین که، سوادین کؤروب جان تاپتیم.

© Ezgu iftiklar Azri

۴۰۸

وصال تخمینی اېکتیم فراق بر تاپتیم،
وفا نهالینی تیکتیم، جفا ثمر تاپتیم.

محبت اۏتی که، یاقتیم وصال شمعی اوچون
اۏزومنی عاقبت اول اۏتدین-اۏق شرر تاپتیم.

مېن اشک بیرله یودوم غیر نقشینی کۏزدین،
ولېک غیرغه-اۏق یاردین نظر تاپتیم.

امید بحریده هر نېچه غوطه کیم اوردوم،
صدف کۏزومدین و کۏز یاشیدین گوهر تاپتیم.

دېدیم: بو رمزنی انگله‌ی، ولې خرد پیرین
بو نکته کیفیتی ایچره بېخبر تاپتیم.

چو دردِ عشق بیابانلرینی قیلدیم قطع،
عدم ولایتیدین نری یوز خطر تاپتیم.

نواییا، کېچه-کوندوز خط و یوزینی تیلب،
شبانه نوحه بیله نالهٔ سحر تاپتیم.

۴۰۹

وصل برگین اوز که، مېن هجران گلین بوی اېتمیشم،
مهر ترکین توت که، مېن محنت بیله خوی اېتمیشم.

نخلِ قدّینگغه که، بېردیم کۏز یاشیدین پرورش،
اېمدی باش تارتر که، یاشدین یوز سری جوی اېتمیشم.

هر سری جولان قیلیب یېتکچ منگه چېکتینگ، عنان
بو اېکین جرموم که، یۏلونگده باشیم گۏی اېتمیشم.

نامه ایچره چیرمشیبان سنگه یېتکه‌یمېن مو دېب،
عارضیم کهبرگ و جسمیم رشته‌سین موی اېتمیشم.

© ezgi istiklal kitabevi

می بۆلوب اشکیم، غذا بغریم، سرود افغانلریم،
کېلینگ اهلِ عشق کیم، غم خیلیغه تۆی اېتمیشم.

شیخ باقي بۆلسون و زرق ایچره تینمسلیغ که، مېن
تینمیشم تا کیم فنا دیری سری روی اېتمیشم.

تاپمه‌دیم گلچهره‌لردین شمّه‌ای بۆیی وفا،
ای نوایی، نېچه کیم یېلدېک تک و پوی اېتمیشم.

۴۱۰

تیریگ یورورمېن و بار مېندین ایرو جانانیم،
بو عمر بیرله یوروب اۆلمه‌گن مېنینگ جانیم.

بغیرده یوز خله و «وه» دېمک‌که یۆق زهرەم،
کۆنگولده قان تۆله و یۆق دم اورماق امکانیم.

نې بیر انیس که، اریتسه لالهٔ اشکیم،
نې بیر رفیق که، انگله‌سه داغِ پنهانیم.

کۆروب قاشیده محبلرنی جمع و مېن مردود،
مونگه‌یېبان بوزولور خاطرِ پریشانیم.

کۆنگول خود ایتتی و جان همدمی بۆله آلمن
بیر-ایکّی لحظه که، بار اول ضعیف مهمانیم.

عزیمت اېتکه‌لی اول گنجِ حسن انداق دور
که، جغد عار قیلور کۆرسه اېمدی ویرانیم.

نوایا، بو نوالر که کېچه تارترمېن.
زحل اېشیتور و خورشید اېشیتمس افغانیم.

۴۱۱

ای قدینگ سروِ روان، کۆیونگ بهارِ گلشنیم،
محنت و افغان سېنینگ هجرینگده کۆرگن-بیلگنیم.

قبر تاشی دور بېزه‌کلیک سربه‌سر گل برگیدین،
تازه-تازه داغ ایله کۆهِ بلا بۆلغن تنیم.

چرخ محنت تاشیدین تا روزن آچتی هر طرف،
مېن ملامت بلبلی، گۆیا قفس دور مسکنیم.

محنت و غم اۆقلریغه، وه که، یوز مینگ زخملیق،
اشکِ سیم‌اندود قیلغن هیأت اۆلدی جوشنیم.

تیغې کیم، کۆکسوم اویین آچتی، اېشیکدېک دور انگه
آچیلیب یاپیلسه هر دم چاکلیگ پیراهنیم.

دۆستلر، مېنی کۆنگولسیز دېب سۆررسیز، شادمېن،
بۆلمه‌یین مو شاد کیم، دفع اۆلمیش انداق دشمنیم.

عشق نقدی داغِ غم کیرمیش نوایی کۆنگلیگه،
وه که، بیر دم اژدهادین خالی اېرمس مخزنیم.

۴۱۲

مهر کۆپ کۆرگوزدوم، اما مهربانې تاپمه‌دیم،
جان بسې قیلدیم فدا، آرامِ جانې تاپمه‌دیم.

غم بیله جانیمغه بېتتیم غمگسارې کۆرمه‌دیم،
هجر ایله دلخسته بۆلدوم، دلستانې تاپمه‌دیم.

عشق ارا یوز مینگ ملامت اۆقیغه بۆلدوم نشان،
بیر کمان ابروده توزلوکدین نشانې تاپمه‌دیم.

کۆنگلوم ایچره سرو اۆق دور، غنچه پیکان، گل تیکن
دهر باغی ایچره موناق گلستانې تاپمه‌دیم.

حسن ملکی ایچره سېندېک شاهِ ظالم کۆرمه‌دیم،
عشق کۆییده اۆزومدېک ناتوانې تاپمه‌دیم.

کۆپ اۆقودوم وامق و فرهاد و مجنون قصه‌سین،
اۆز ایشیمدین بوالعجبراق داستانې تاپمه‌دیم.

اول امان ایچینده بۆلسون، ای نوایی، گرچه مېن
بیر زمان عشقیده محنتدین امانې تاپمه‌دیم.

طبع گنجیدین معانی خرده‌سین، یوز قتله حیف
کیم، نثار اېتمککه شاهِ خرده‌دانې تاپمه‌دیم.

۴۱۳

آقیزدی لیمویی بۆرکونگنی کۆرگچ، آنچه قان کۆنگلوم
که، ضعف اېتتی سریغ گل غنچه‌سیدېک ناتوان کۆنگلوم.

کۆنگولده بس که غنچه‌نگ فکرتیدین خرده معنا،
ییغیبمېن غنچه کۆنگلیدېک، بۆلوپتور خرده‌دان کۆنگلوم.

صنوبر کۆنگلیگه کۆنگلومنی اۆخشتمنگ که، اۆرتبدور
نهان هر تخم امّیدیغه بیر داغِ نهان کۆنگلوم.

بدن ویرانیده اول حسن گنجی هجریدین گاهې
گه اۆز یالغوزلوغیدین جغددېک تارتر فغان کۆنگلوم.

دُرِ عشقینگنی تا تاپمیش، اگر چاک اۆلسه سرتاسر
گوهر یوتقن بلیغ ینگلیغ دم اورمس ناتوان کۆنگلوم.

انینگدېک تاپتی سیمین ساعدینگ یادی بیله الفت
که، دست‌آموز قوشدېک آنسیز اېرمس هر زمان کۆنگلوم.

مقامی گه بلا تاغی دورور، گاهې فنا دشتی
که، عشق ایچره بېرور فرهاد و مجنوندین نشان کۆنگلوم.

فلک زالی غم و دردین چېکردین اۆلدوم، ای ساقي،
کېتورگین رز قیزین بات کیم، تیلر بیر نوجوان کۆنگلوم.

نوایی دېر که، کۆنگلونگنی کېتورگیل عشق کۆییدین،
بغایت یخشی دور، گر بۆلسه راضی اول یمان کۆنگلوم.

۴۱۴

نې عیب، اگر میِ صافي غمیده دور کۆنگلوم
که، چنگِ حلقهٔ زلفی خمیده دور کۆنگلوم.

فلک حقیقتی فکریده کویدی اېرسه نې تانگ
که، اژدهای دمان‌نینگ دمیده دور کۆنگلوم.

مغنّیا، کېل و توزگیل خراشلیق اونومه
حزین ترانه که، رودونگ بمیده دور کۆنگلوم.

نشاطدین دېمه سۆز، نوحه بیرله باشله سرود
که، درد و غمزده‌لیغ عالمیده دور کۆنگلوم.

فراق اۆتیغه توشوب دم-بدم تۆکر قان یاش
که، آخر اۆلگوسی اۆز ماتمیده دور کۆنگلوم.

نې عیب وصلیدین ار مرهم اۆلسه کۆنگلومده،
همېشه چونکه انینگ مرهمیده دور کۆنگلوم.

می ایچ، نوایی و، اهلِ زماندین ایله‌مه یاد
که، اوشبو خیلدین اسرو رمیده دور کۆنگلوم.

۴۱۵

ویرانه‌ای دور مسکنیم، اندین منگه بسیار غم،
آهیم بیله اېشیکته اۆرت، اشکیم بیله دېوار نم.

نۆشیدین اېلگه گفت و گو، ای هجر، ایچرمېن مېن آغو،
کاش اۆلسم و کۆنگلومنی بو اندوه‌دین قوتقرسم.

قیل عشق دیریده مقر، سُکّانیغه سالغیل نظر
کیم، بار بو مجمع ایچره هر دُردي‌کشِ خمّار جم.

هر یېر که انده بیر نفس، عشرتقه تاپسم دسترس،
یوز قتله ایلرمېن هوس کیم، بۆلسه اېردی یار هم.

ساقي، بوگون مینی اونوت، مېندېک دمې خونابه یوت،
مطرب نوایِ نوحه توت، سازینگغه باغله تارِ بم.

دېسم که، ای بدمهر اۏغول، یوزونگ کۏروب آی توتتی یۏل،
دېر: یېر قویی گر باردی اول، بیر شبروِ عیار کم.

مسکین نوایی بېرسه جان، ای دیده، هر دم تۏکمه قان،
اول هر نېچه قیلسه فغان، سېن اسره‌غیل زنهار دم.

۴۱۶

آنچه کوکب تۏکتی شامِ غم خیالینگدین کۏزوم
کیم، یارودی عاقبت صبحِ وصالینگدین کۏزوم.

خالدین کۏز تیره بۏلماق رسم اېرور، بو طرفه کیم،
یارودی کۏز مردمیدېک طرفه خالینگدین کۏزوم.

قوی عقیقي می سهیلي جام ارا، ای مغبچه
کیم، یارور اول اخترِ فرخنده فالینگدین کۏزوم.

وصلینگه یېتتیم بحمدالله که، ضایع بۏلمه‌دی،
اول که، قان یېغلر اېدی هر دم خیالینگدین کۏزوم.

بو سببدین کیم، نېدین سېن‌سیز قالیب کۏر اۏلمه‌دی،
باقه آلمه‌یدور یوزونگگه انفعالینگدین کۏزوم.

ینگی آی کۏرگچ خلایق، کۏزنی توتماق رسم اېرور،
لېکن آچیلدی کۏروب مشکین هلالینگدین کۏزوم.

شکر لله کیم، نوایی‌دېک منور دور ینه
خاکِ پایینگدین یوزوم، شمعِ جمالینگدین کۏزوم.

یېر یوزینی توتتی اشکیم، کۏککه یېتتی نالیشیم،
یوقاری تېنگری و قویی سېندین اۏزگه یۏق کیشیم.

لاجرم دېوانه و رسوایِ عالم بۏلغه‌مېن،
چون توشوپتور، ای پري‌پیکر، سېنینگ بیرله ایشیم.

تیش قده‌بمېن لعلینگه اوزمس‌مېن اندین بو طمع

انبرِ هجران بیله بیر-بیر سوغورسه‌لر تیشیم.

هر دم ایسّیغ اشک و ساووغ آهدین درمانده‌مبن،
یوز و زلفونگ دوریده مونداق کېچر یاز و قیشیم.

تیره‌لیک دود و شفق دور شعله و انجم شرار
گؤییا کیم سالدی اؤت هجران تونیگه قرغیشیم.

مهری یؤقلوقتین اېرور هر تون سنانِ آه ایله،
کؤک حصاری خیلی بیرله تانگغه تېگرو سنچیشیم.

ای نوایی، گر سېنینگ ناله‌نگغه ییغلر عندلیب،
بیر کون اول گل کؤنگلیگه هم کار قیلغه‌ی نالیشیم.

۴۱۸

لعلینگ غمیدین دیدهٔ گریان بیله باردیم،
کؤرمه‌ی سېنی یوز ناله و افغان بیله باردیم.

وصلینگغه یېته‌ی دېدیم و هجرینگغه یؤلوقتوم،
امّید ایله کېلدیم، ولې ارمان بیله باردیم.

وصلینگغه شتاب ایلب اؤکوش غم بیله یاندیم،
اؤقدېک کېلیبان بیر نېچه پیکان بیله باردیم.

عالمغه وداع اېتتیم اؤشول یوز هوسیدین،
یوز شکر که، آخر دمی ایمان بیله باردیم.

عمرې تیلب ایش سرّینی کېتمک کېره‌ک آخر
کیم، شمّه‌ای اندین مېنِ حیران بیله باردیم.

عالمغه وداع اېتتیم، آچ اول یوزنی دمې کیم،
زادِ ابد اېلته‌ی چو بو بارغن بیله باردیم.

دېدیم که نوایی‌دېک اؤله‌ی مهرینگ ایلن-اؤق،
یوز شکر که، اول وعده و پیمان بیله باردیم.

۴۱۹

وادیِ هجرینگده بیر دم قان یوتردین قانمه‌دیم،
اوشبو اؤتلوغ وادي ایچره تینمه‌دیم تا یانمه‌دیم.

اؤلگنیمدین سؤنگره کېلدی سؤرغه‌لی دردیمنی یار،
اویقو کؤر کیم، باشیمه یېتیب قویاش اویغانمه‌دیم.

عارضیم سرغردی آلتوندېک ساچینگ سوداسیدین،
موندین اؤزگه نقد اول سودا ارا قازغنمه‌دیم.

کؤییگه ایلندورونگ نعشیم که، هجران ضعفیده
اؤلتوروب حسرت مېنی بیر اول طرف ایلنمه‌دیم.

نال ینگلیغ گرچه خطّینگ شوقیدین بؤلدوم ضعیف،
لېک جورینگ تیغی باشیمغه کېلیب تؤلغنمه‌دیم.

سلطنت کؤر کیم، نوهالې مهردین عرض اېتتیلر،
جز فنا میخانه‌سی‌نینگ کېرپیچین یاستنمه‌دیم.

عشق ارا اقرار کؤپ چېکمه مېنی اؤلتورگه‌لی،
ای نوانی، چونکه مېن هرگز بو ایشتین تانمه‌دیم.

۴۲۰

آنچه ییغلتتی جفادین دؤست دور دېب سېوگنیم
کیم، کولر احوالیمه هر قیده کؤرسه دشمنیم.

دؤست کیم قیلغه‌ی مېنی بېدادی دشمن کولگوسی،
بؤیله دشمن‌کاملیغدین یخشیراق دور اؤلگنیم.

دؤست دشمندین منگه کؤپره‌ک چو تېکوردی جفا،
نې عجب گر اېمدی دشمن‌دؤستلوغ بؤلغه‌ی فنیم.

اورسه دشمن زخم اېرور مرهم توقع دؤستدین،
ایکّیسی زخم اورسه تانگ یؤق چاک-چاک اؤلماق تنیم.

طعنه بیرله بوزمه، ای دشمن، کؤنگول اویین دغی،

اوشبو بس کیم، دۆست ظلمیدین بوزولمیش مسکنیم.

دۆستقه جان بېردیم و دشمن دور اېمدی، وه، نې تانگ
اۆرته‌سه هم دۆست، هم دشمننی آه و شېونیم.

ای نوایی، دۆست خود یۆق، وه، نې حالت دور که، بار
باشیم اوزره دشمن ایکّی دیدهٔ تر دامنیم.

۴۲۱

خزان رنگی یوزیگه ببرسه تانگ یۆق شعلهٔ دردیم
کیم، اېلگه شمعِ بزم اۆلمیش بهارِ نازپروردیم.

اینگ وصلی محال و هجریده دردیم فزون هر دم،
بیرونی همدمی گر کۆرسم، افزونراق بۆلور دردیم.

صبا بیرله بولوت توفراغیمېن، کۆییگه گردیمنی
بیری اېلتیب، بیری قۆیمه‌سه اندین چیققه‌لی گردیم.

چو سورسنگ تیغِ زهرالود کۆنگلوم آچیلور، نېوچون
کیم، اول دور سبزه و قان کیم، بغیردین آقیزور وردیم.

اگر هجران تونیده عمروم اۆتتی، ای کۆنگول، غم یۆق،
تاپرمېن جان اگر بیر تون یۆلوقسه ماهٔ شبگردیم.

خزان بیرله بهارین دهرنینگ نَیله‌ی، چو یاشوردی
بیریسین لالهٔ اشکیم، بیریسین چهرهٔ زردیم.

فلکدېک، ای نوایی، بۆلمه‌سم بیر آی فراقینده
نې دور پس چرخدېک تون-کون جهان گِردیده ناوردیم.

۴۲۲

عقل و جان قصدیده کۆردوم اول کۆز و مژگاننی هم،
چېکتیم اول مژگان و کۆز آلّیده عقل و جاننی هم.

ناوکینگ یېتکچ قیزیق کۆنگلوم یېغاچین کویدیریب

© ezgu itahar zdri

قطرهٔ سو ینگلیغ آشام ایله‌دی پیکاننی هم.

کؤز یاشیمنی قان قیلیب، بغریم سو اپتینگ ای فراق،
یؤق که یالغوز سونی قان قیلدینگ، سو قیلدینگ قاننی هم.

عشق دشتیده قویوندیک خاکسارینگمپن، گهپ،
ایسته‌سنگ عشّاقنی، یاد اپت بو سرگردانني هم.

گؤیدیک باشیم نپچه رخشینگ ایاغی ضربیدن،
پؤیه قیلغن، گه‌ـگهپ یپتکور انگه چوگاننی هم.

ای توانگر، نپچه کیم قصرینگنی قیلدینگ زرنگار،
اسرو حالی کؤرمه درویش اؤلتورور ویراننی هم.

کؤنگلوم آلیب باردینگ و قالمیش منگه بیر خسته جان،
هر قچان کپلسنگ نوایی تاپشورور قالغاننی هم.

۴۲۳

عجایب تیره دور هجریم تونی، ای مهری یؤق ماهیم،
مگر ساووردی عشقینگ اؤرته‌گنلرنینگ کولین آهیم.

وجودوم اول قویاش هجریده انداق مرتفع بؤلدی
که، ممکن یؤق انی ایسترده بؤلماق سایه همراهیم.

یوزوم‌نینگ عکسی کاهپ قیلدی کؤیونگ‌نینگ اوشاق تاشین
کمالِ عشق کؤر کیم، کهربا ایجاد اپتر کاهیم.

کؤنگول هر غمزه‌سی اؤقین که، باردور، آرزو قیلدی،
بحمدالله که، یپتکوردی نپ کیم، بار اپردی دلخواهیم.

یسه‌ی درد اؤقلریدین بیر آق اوی جان گلشنی ایچره
که، کؤنگلومده تاریقسه، انده کیرگه‌ی ماهٔ خرگاهیم.

کؤنگول افسانه‌سین گاهپ دپسم، اپلنی توتر اویقو،
و لپکن هر زمان سپسکندورور افغان ناگاهیم.

قیلیب میخانه توفراغین وطن قان یوتماغیم کؤرگیل
که، بو بیر بادهٔ عیشیم دورور اول مسندِ جاهیم.

اپرور بیر مغبچه ایلگیدین ایچمک آرزوسیدین
فنا دیریده هر دم بیر اپشیکدین شیءاللهیم.

امید اول کیم قدم سروقتیمه یپتکورگن آگاهي،
نوایی گر طلب یؤلیده بؤلسه جانِ آگاهیم.

۴۲۴

تندین اؤقونگنی چپکسه‌لر، آغریردین اپرمس شپونیم،
اندین قیلورمپن نوحه کیم، ایرو توشر جاندین تنیم.

گلخن کولی ایچره نهان، جسمیم جنوندین دور نشان،
تا تپله‌لیک برقی عیان بؤلغچ کویوپتور خرمنیم.

تا عشق ارا افسانه‌مپن، اؤت ایچره که دپوانه‌مپن،
اول شمع اوچون پروانه‌مپن کیم، بؤلمیش اؤرتنمک فنیم.

اول شؤخ سپکریتتی سمند، اپرمس نصیحت سودمند،
هر دؤست بپرسه اپمدی پند، اول دور اولوغراق دشمنیم.

می ایچکه‌لی اول نؤش‌لب ظاهر قیلور هر دم طرب،
بو نوع آچیلماق نپ عجب، انداق سو ایچکن گلشنیم.

چون آدمیده یؤق وفا، کؤر اول پري عشقی ارا
جولانگهیم دشتِ فنا، ویرانهٔ غم مسکنیم.

غم تیغیدین قاچماق هوس قیلمه، نوایی، هر نفس،
اول تیغ‌نینگ دفعیغه بس، یوز پاره خرقه جوشنیم.

۴۲۵

قوروق تنیمغه توگن کویدوروردہ بپ‌باکیم
فتیله اؤتی یپتیشکچ توتشتی خاشاکیم.

© ezgi kitabevi

تن ایچره تبلبه کؤنگول اضطراب ایتر اسرو،
تیکیب نې نوع اؤنگنسون بو سینهٔ چاکیم.

حزین کؤنگولنی مگر چاک قیلگه‌سېن، ای گل
که، غنچه ینگلیغ آچیلغه‌ی دمې بو غمناکیم.

هوایِ عشقینگ ارا اؤزگه عالمیم باردور
که اشکیم انجم اېرور، آه دودی افلاکیم.

دېدیم: باشیمنی چاپیب طعمه اېلت ایتلرینگگه،
دېدی: بو یوکدین اوزولمیش یقینده فطراکیم.

فغان که، عشق حدیثی دقیق اېرور انداق
که، قاصر اؤلمیش انی انگله‌ماقدین ادراکیم.

دېدینگ: نوایی اېمیش هوشمند، بارې دېگیل،
جهانده کیم دورور انداق خراب و رسوا کیم؟

۴۲۶

وصال ایچره اول آی‌نینگ فرقتین آسان گمان قیلدیم،
چو باردی، وای کیم، نې نوع دشوار اېرکنین بیلدیم.

دېر اېردیم، هجریده شاید اؤزومنی اسره‌ی آلغه‌یمېن،
بو سؤز حشو اېرکنین بیلدیم همول ساعت که اَیریلدیم.

فغان کیم، درد و غم کیرمککه خوش-خوش رخنه‌لر بؤلدی،
کؤنگول کیم تؤش-تؤشیدین درد و غم چیقسون دېبان تیلدیم.

همول دم عشق دشتیده مېنی گم قیلدی بېخودلوغ،
اگر هوش و خرد سعیی بیله بیر لحظه تاپیلدیم.

فنا یؤلیغه توشتوم یېتکه‌لی فرهاد و مجنونغه،
نېچوک یؤل بارمه‌یین کیم، یخشی همرهلرغه قاتیلدیم.

چو ایچتیم عشق جامین بېخود اؤلدوم ترکِ هوش ایلب،
انینگدېک می ایچیب بو نوع اوسروکلوکدین آییلدیم.

فراقی مشکل ایرمیش، بیلمه‌یین مبن هم نوایی‌دیک
وصال ایچره اول آی‌نینگ فرقتین آسان گمان قیلدیم.

۴۲۷

هجر ایله کؤرمه روا جانیمغه بی‌پایان اؤلوم،
تیغ سور کیم، خوشتورور آز آغریغ و آسان اؤلوم.

جان بیریب ایسترمبن اؤلمکنی، اؤلوم خوبراق که، جان،
جانیم اؤلمک دور چو ایسته‌یدور منگه جانان اؤلوم.

خلق دشوار اؤلمگیم حیرانی دورلر، طرفه کؤر
کیم، ایرور دشوار هجریم آلّیده حیران اؤلوم.

هجر قالمس یاشورون آه و فغان چیک، ای کؤنگول
کیم، یاشورماق بیرله هرگز قالمه‌دی پنهان اؤلوم.

دردِ هجران صعب و یئتمس شربتِ وصل، ای طبیب،
گؤییا کیم اوشبو دردیمغه ایرور درمان اؤلوم.

فاني اؤلمه‌ی قیلغن اظهارِ فنا، بیل کیم، ایرور
اول گدا کیم رزق اوچون ظاهر قیلور یالغان اؤلوم.

ای نوایی، جهل ایله اؤلمک قتیق ایش دور، ولي
چون کمالِ معرفت کسب اؤلدی، نې نقصان اؤلوم.

۴۲۸

بؤلمه‌سون کؤنگلونگ قوشیغه درّ و گوهر وصلی کام
کیم، قضا اول دانه‌لرغه بحر موجین قیلدی دام.

گر ملک تسبیحی دانه، حور زلفی دام ایرور
کیم، بو دام و دانه‌غه زیرک قوش ایرسنگ، بؤلمه رام.

دهر باغی‌نینگ هواسی دور سموم و سویی زهر،
انده بؤلمس بو هوا و سو بیله قیلماق مقام.

© ازبکی‌کتاب

باغ کیم، نیلوفري گوگرد اؤتی دور انگله کیم،
نې معطر بؤلغه‌ی اندین تربیت تاپقن مشام.

می اؤتی بیرله دماغینگنی قیزیتمه کیم، بو اؤت
اہل دماغیده پیشیرمه‌یدور بجز سودایِ خام.

تا اؤزونگنی خسچه کؤرگونگدور اہمس‌سہن آدمي،
گر هواده سَیر قیل، گر سو اوزه کؤرگوز خرام.

کول قیل اول خسنی فنا آتشگهیغه تشله‌بان،
تا کؤنگول مرآتی اول کولدین جِلا تاپقه‌ی تمام.

ایسترەم، کؤزگوده کؤرسم یار عکسین بیر نفس،
ساقیا، می کیم! اہرور عشق اهلی‌نینگ کؤزگوسی جام.

۴۲۹

مہن که، دوران ظلمی دور کؤنگلومگه، بلکیم جانغه هم،
نَیله‌ی آلغه‌یمہن انگه کیم، ظلم اہتر دورانغه هم.

کؤر غمیم افزونلوغین هر دم که، اشکیم خیلی‌نینگ
قطره‌سی بحر اؤلدی، اہمدی ایلنیپتور قانغه هم.

یاپمنگیز فرهاد ایله مجنوننی کیم، محنت تؤزی
ستر اوچون بس دور منگه هم، اول ایکی عریانغه هم.

تا تاپیبمہن عشقی اؤتی بیرله تیغِ زهرینی،
عیسی انفاسیغه باقمن، چشمهٔ حیوانغه هم.

گاه کؤنگلوم غنچه‌سین ایستر، گهې پیکانینی
کیم، کؤنگول باردور مناسب غنچه‌غه، پیکانغه هم.

نیلوفر نقش ایلب ایوانینگغه مغرور اؤلمه‌غیل،
یؤق، وفا نقشی چو بو نیلوفري ایوانغه هم.

مدعیلر چون نوایی عشقین انگلب، جانیغه
قصد قیلغنلر اہمیش، بارې دہنگیز جانانغه هم.

۴۳۰

اول قویاش وصلیده اؤزنی رشکدین گم ایلرەم،
سایەدین یانیمده تېبرنگچ توهم ایلرەم.

اول پري کؤنگلومده دور کیم، سؤزلشورمېن
دېمه کیم، تېلبەلیکدین اؤز-اؤزوم بیرله تکلم ایلرەم.

شامِ هجریم تانگسیز اؤلمیش نې عجب کیم، عجزدین
شامدېک ییغلمسینیب، تانگدېک تبسم ایلرەم.

قتل حکمی ایلەسه اؤلتورتوبان عشّاقنی
عشق ارا، چونکیم مېن اکملمېن، تقدم ایلرەم.

اېلگه رحم اېتمن، عقوبتلر بیله قتل ایلەسنگ،
اؤز-اؤزومگه محضِ حرماندین ترحم ایلرەم.

پاکلیک دأبی گر اېرمستور سلوک ایچره، نې سود،
بحر و برده گر طهارت، گر تیمم ایلرەم.

ای نوایی، تا مقرر قیلدیم آهنگِ حجاز،
گه عراق و گه عجم ساری ترنم ایلرەم.

۴۳۱

سېنسیز اشکیم یامغوری سیلینی طوفان ایلەدیم
کیم، انینگ طغیانیدین عالمنی ویران ایلەدیم.

بؤیله طوفانغه کؤزومنی ابر اېتیب، نالەمنی رعد،
آه اؤتی اوچقونلرین برقِ درخشان ایلەدیم.

یؤق که، کؤنگلوم شعلەسیدین دهر ارا سالدیم بیر اؤت
کیم، تامغنی اېل کؤزیگه باغِ رضوان ایلەدیم.

مونچه، بل یوز مونچه هم اېرمس اېکین مینگدین بیری،
اولچه مېن اول آیدین ایرو شامِ هجران ایلەدیم.

© ئۆزبېكلار خانلىقى

صعب ایرور هجر اؤلمنگ، ای احباب، عاشق زنهار
کیم، بو ایش تحقیقینی مېن اولچه امکان ایله‌دیم.

سېوگنیم بو عهد ارا می دور، قنی پیمانه‌ای
کیم، کیشی سېومکدین ایمدی عهد و پیمان ایله‌دیم.

ای نوایی، عشق ترکین کیم، دېدیم، معذور توت
کیم، محق دورمېن بو ایشده گرچه طغیان ایله‌دیم.

۴۳۲

حسنونگگه حیرتدین اؤلدی برچه بې‌سامانلیغیم،
مېن کیم و سمان، چو آرتر هر نفس حیرانلیغیم.

کؤییده تون-کون کېزه‌ی دېرمېن نهان قالمس،
ولېک آه اؤتی و اشک قانی رنگیدین پنهانلیغیم.

غیر خاشاکین اگر ساوورمس ایرسم بس نې دور،
کؤیی دوریده قویوندېک مونچه سرگردانلیغیم.

اول اېتک قانیم بیله کؤرگوزدی گلگون حاشیه،
نې عجب، توتسم انی بو دم چو اول دور قانلیغیم .

طفللر تاشی تېریمنی اېلتیبان، قالدی سؤنگک،
اول پري سوداسیده باردور عجب عریانلیغیم.

دین و دنیا نقدینی ساچتیم، چو کیردیم دیر ارا،
بو اېدی اوّل قدح ایچکنده دست‌افشانلیغیم.

دېدی زاهد: اول پریدین حور امیدی بیرله کېچ،
ای نوایی، بؤلمه‌غه‌ی بو حدقچه نادانلیغیم.

۴۳۳

جانیمه داغې قؤیوپتور لعلینگ اوزره خال کیم،
کؤنگلومه اؤت توشمیش اندین یوزگه برقع سال کیم.

توشمه‌گه‌ی اہل کۆنگلیگه اۆت هم که، آنینگ رشکیدین
بیم اہرور، بۆلغه‌یمہن انداق عاجز و بې‌حال کیم

اشک سیلی ایله‌گه‌ی کۆیونگدین آواره مہنی،
بو صفت آواره‌لیغدین ایله فارغبال کیم.

گرچه مجنونمہن سہنینگ کۆیونگنی-اۆق ایلب وطن،
انده-اۆق بۆلسم بۆله‌ی بازیچهٔ اطفال کیم.

یاغسه عریان جسمیمه اۆت انده ایلرمہن قبول،
اۆزگه یېرده گر یاغر گل، ایلرەم اهمال کیم.

انده یاغقن تاش اہرور جنت گلیدین یخشیراق،
بو جهتدین انده بۆلماق ایسترەم پامال کیم.

قتل قیلغه‌یسہن مہنی بیر کون ولې ایتور کۆنگول:
ای نوایی، کېچ بو سۆزدین، سہن کیم، اول اقبال کیم؟

۴۳۴

یوزونگ غمیدین اہرور ابرِ نوبهار کۆزوم،
نې عیب، یېر یوزینی قیلسه لاله‌زار کۆزوم.

سواد و قانی بیله بیر غریب لاله اہرور
که، لاله‌زار بسې قیلدی آشکار کۆزوم.

نې قانی لاله اہرور، نې سوادی داغی انینگ
که، قۆیدی هجر اۆتیدین داغی انتظار کۆزوم.

اگرچه قیلدی مہنی خوار و زار کۆنگلوم و بس
ولېک ایله‌دی کۆنگلومنی خوار و زار کۆزوم.

نې کان و بحر اېکین کیم، لب و تیشینگ غمیدین
گل و سمن‌غه قیلور لعل و دُر نثار کۆزوم.

بو کیم قاررەی چو تردامن اہردی و غماز
فراق شامیده دور تیره رۆزگار کۆزوم.

نوایی، ایله نظر ترکینی دہمنگ، چونکیم
مہن اختیار اہتیبان، قیلمس اختیار کؤزوم.

۴۳۵

سہندین ایرو تا اسیرِ دردِ هجران قالمیشم،
بو که اؤلمه‌ی قالمیشم، حالیمغه حیران قالمیشم.

خان و مانیمنی غمینگ تاراجی برباد ایله‌دی،
خان و مان باریب الاخان و الامان قالمیشم.

عشق دشتی‌نینگ سمومی حلّه‌سین ایله‌ی پناه،
خیلِ غم یغماسیدین موناق که عریان قالمیشم.

درد و غمدین یاشونه آلمن کمالِ ضعفدین،
خرده‌بینلرنینگ کؤزیدین گرچه پنهان قالمیشم.

دشتدین فرهاد و مجنوننی ییغیب مشفقلری،
مہن غریب اول نوع کیم، غولِ بیابان قالمیشم.

وصل دوری جامیدین احباب سرمست اؤلدیلر،
دیر ارا تہک بیر من-اؤق مخمورِ دوران قالمیشم.

ای نوایی، اوچتی بلبللر خزانده باغدین،
مہن قناتسیز قوش مثللیک ایلب افغان قالمیشم.

۴۳۶

نہ اول قولاقه یہتر، عرضِ حال ادا قیلسم،
نہ اول کؤنگولگه یاقر، نقدِ جان فدا قیلسم.

کؤنگول شکافیغه اول کؤی توفراغی قنی کیم،
بو خشک دارو ایله زخمیمه دوا قیلسم.

کہره‌ک قویاش درمی تنگه بؤلسه بیعانه،
چو یوسفومنی ایکی دهرغه بها قیلسم.

© ezuvikidari

فغان که، عشق چېکر باغلب انی بۆینومغه
نېچه که زهد و ورع پرده‌سین ردا قیلسم.

کۆزومگه دهرنی هر لحظه تیره‌راق ایلر،
سوادِ خالینگگه هر نېچه کۆز قرا قیلسم.

ایشیم چو صومعه شیخی بیله توزه‌لمه‌دی، کاش
که، اېمدی میکده پیریغه التجا قیلسم.

نواییا، چو صبا همنفس دور اول گلگه
نې بۆلدی، صرصرِآهیمنی گر صبا قیلسم.

۴۳۷

کۆنگولنی بغیر قانیدین لاله قیلدیم،
قۆیوب داغ پرگاله-پرگاله قیلدیم.

ساووغ آهدین قطره پیکانلرینگنی
یوره‌ک غنچه‌سی جوفیده ژاله قیلدیم.

کۆزومده اول آی مردم اۆرنینی توتتی،
سوادین انینگ دوریغه هاله قیلدیم.

نې قاوماغ که، اویغانمه‌دی گرچه تونلر
تانگ آتقونچه ایتلر کیبی ناله قیلدیم.

کۆروب آبِ حیوان یوزینده حبابین،
تصور لبینگ اوزره تبخاله قیلدیم.

فلک زالی‌نینگ مکریدین بۆلدوم ایمن،
نېدین کیم، طلاقِ بو محتاله قیلدیم.

نوایی سریغ یوزیده داغِ ادبار
چو کۆردوم، گمان سریغ لاله قیلدیم.

© ezgu iqtibas

۴۳۸

ایسترەم یوز منزل اۏتکه‌یمېن عدم صحراسیدین،
تا زمانې تینغه‌مېن عالم اېلی غوغاسیدین.

عمر نقدین صرف اېته‌ی دېرمېن فنا بازاریده،
تا قوتولغه‌ی خاطریم سود و زیان سوداسیدین.

خوشتورور ویرانه‌ای تسکین اوچون، لېکن ییراق
یوز مینگ ییللیق یۏل فلک‌نینگ گنبدِ میناسیدین.

چیقمه‌یین بو دیردین ممکن اېمس بۏلماق خلاص
هر کېچه یوز مینگ بتِ سیمین بدن یغماسیدین.

هر سۏنگک یانیمده قصدِ عمر اېتر، وه، خۏشه‌ای
بار مو امکان کیم، قوتولغه‌ی مونچه محنت داسیدین.

زعفراني یوزده گلگون اشک تۏکمک نې آسیغ،
عشوه کۏرگن دهر باغی‌نینگ گلِ رعناسیدین.

غرقه اېل دفنی اوچون سردابه‌ای دور هر حباب،
عشق وادیسینده اشکیم سیلی‌نینگ دریاسیدین.

عشوه‌گرلر داغیدین جان پرده‌سین کۏر، آه کیم،
بو حریر اېسکیردی ظالم شاهلر تمغاسیدین.

ای نوایی، دهر باغیدین قوتولماق ایسته کیم،
بلبل اوچقن یخشیراق زاغ و زغن مأواسیدین.

۴۳۹

کۏنگولنی ایله‌دیم یوز چاک عشقینگدین، مېنِ محزون
که، حسنونگ وصفی یازغه‌یمېن کتابې کاغذی گلگون.

کۆنگول‌نینگ مزرعی کیم ناوکینگدین بۆلدی یوز خرمن،
باشاق تېرمک اوچون کېلگه‌ی مگر فرهاد ایله مجنون.

قبب هر تون چېکیب یوز مینگ سنان انجم شعاعیدین،
مگر صبریم سپاهیغه شبیخون کېلتورور گردون.

لبینگ شوقیده کۆنگلوم هر نې بارین باشیدین قۆیدی،
می ایستب رندِ مفلس ایله‌دی دستارینی مرهون.

کۆنگولده شۆخلر نازیدین آرتر هر نفس آهیم،
یانر اۆتقه چو اطفال اېوروشورلر، دود اۆلور افزون.

مِی لعلینگ اوچون بېخودلوغوم انداق دور، ای ساقي
که، قاتسنگ تانگ اېمس، جامیمغه کسبِ هوش اوچون افیون.

ایلیک زلفونگغه اېلتور آرزودین یاوه ایتورمېن
بیراودېک کیم ییلان توتماق اوچون آغزیده دور افسون.

تۆکوب فیروزه‌گون کۆک ماتمینگغه گوهرِ انجم،
سېنی فیروزه و گوهر خیالی ایله‌بان مفتون.

نوایی، نظم لافین قۆی که، کۆز بیر کونلوگی اېرمس،
اگر یوز ییل ساچرسېن طبع بحریدین دُرِ مکنون.

۴۴۰

بولوت حیوان زلالی بیرله تیرگوزدی هوا جانین،
سېوونمک اشکیدین شاداب قیلدی سبزه مژگانین.

اېمستور سبزه و لاله که، ژاله تاشیدین گردون
کۆکرتیب یېر یوزین هر سری ظاهر ایله‌دی قانین.

ایریک نېوچون دورور شاخ اوزره گلبن برگی سوهاندېک،
ایتیتمس بۆلسه بلبل جانی اوچون غنچه پیکانین.

چمن لیلاسیدین ایرو دېگه‌یسېن لاله مجنون دور
که، گردون ژاله تاشیدین قانتمیش داغِ هجرانین.

چمن بحری لطافت بۆلدی نَیسان دُرلری بیرله،
قیزیل تالدین مهیا قیلدی هر یان شاخِ مرجانین.

بو فصل ایچره ملامت تاشیدین سالم بیراو قالغه‌ی
که، چپککه‌ی می سومورمکده یوزیگه جام قلقانین.

میپ کیم، آتشین، چیقغه‌ی سریغ گللر، اگر دهقان
تامیزسه قطره‌ای اندین سوورور چاغده بۆستانین.

بیراو کیم، دهر باغی‌نینگ فریبین بیلدی، نرگسدپک
قدحدین باش کۆترمه‌ی سوردی عشرت بیرله دورانین.

گلِ مقصود اول قان دور، نوایی کیم، ایاغینگدین
چیقر چپککنده مقصد کعبه‌سی خارِ مغیلانین.

۴۴۱

محبت رشته‌سین اوزدی که، اۆلتورگه‌ی بو غمناکین،
مگر اول رشته بیرله تیکمیش اپردی کۆکره‌گیم چاکین.

اپمس گریان کۆزوم کیرپیکلری کیم، صرصرِآهیم
سالیب موج اول تپنگیزگه بیر قیراقده سالدی خاشاکین.

منجم کۆنگلوم اۆتی دفعیغه دپدی تاپه‌ی ساعت،
دمیم دودی ارا نپ انجمین تاپتی، نپ افلاکین.

باشیم چاپقنده اول چابک یاشینگنی اسره‌غیل، ای کۆز
کیم، اول سودین یوغه‌یسپن، قان یوقردپک بۆلسه، فطراکین.

نظر یۆلین سرشکیم پاک یوب، کۆز پرده‌سین آچتی
که، چیققچ پرده‌دین کۆرگه‌یمپن آنینگ چهرهٔ پاکین.

کۆزین اویقوده کۆرگچ اۆلدوم، آیا اۆلمه‌یین نپتکه‌ی
کیشی گلشنده بپخود کۆرسه تورکِ مستِ بپ‌باکین.

یوزونگ کۆپ آچمه، گاهپ سۆز دپگیل کیم، عقل دهقانی

نې گل اسرافینی یخشی دېمیش، نې غنچه ایمساکین.

اۏگوب جنت گلین واعظ تیلر کیم، ایله‌سم سودا
نېچه اېسکی درمغه یوسفوم، وه، کۏرگیل ادراکین.

دېسم اول آی، باریب چیقمس غمی کۏنگلومدین ایتور کیم:
نوایی، نې عجب، بۏلماق قمر سایر، حجر ساکن.

۴۴۲

بس که قدّی غنچه‌دېک اېل کۏنگلین آلیب قیلدی قان،
گلبنِ ناز اۏلمیش اېل کۏنگلیدین اول سروِ روان.

کۏزلرینگ خونخوارلیغدین دایما بېمار اېرور،
باده کۏپ ایچکندین انداق کیم، بۏلور اېل ناتوان.

یاشورون حسنونگده بیر آنې دورور کیم، جان ارا
هم الف، هم نعل اوزه داغیم اېرور اندین نشان.

یوزیدین بینامېن ارچه یوز چیقرمس پرده‌دین،
نوردین کۏرمک دور، اما نور اېرور کۏزدین نهان.

عشق کامل بۏلسه، محنت اۏقلریدین باک اېمس،
نې ضرر بلبلغه کیم، بۏلغه‌ی تیکندین آشیان.

عشق باغی‌نینگ سویی قان دور، نې تانگ گر آه و اشک
انده یاخود آتشین گل آچسه‌لر یا ارغوان.

صبح‌نینگ هر تانگ اېرور اېل غفلتیدین کولگوسی،
مهر خوانیدین گمان قیلمه که، یېبدور زعفران.

تاپمه‌دیم بو دیر حالیدین خبر، ای مغبچه،
بېخبر قیل مېنی اۏز حالیمدین اېمدی بیر زمان.

درد اگر بو دور، نوایی چیقسه عالمدین نې تانگ،
مست و عریان کۏکره‌گیگه تاش اوروب، تارتیب فغان.

© ezgu iltifat adri

۴۴۳

عشقیده یخشی-یامان بیدادیدین تاپمن امان
یخشی تا قیلسم نظر یۏقتور کیشی مېندین یامان.

لحظه-لحظه باش چېکر عشقیم شراری، ای رفیق،
الامان شوق و محبت شعله‌سیدین، الامان.

یوز عدم ملکیگه قۏیدوم، کېل که، ایسته‌یدور کۏنگول
بو اوزون یۏل زادی کۏز تیکمک یوزونگگه بیر زمان.

اۏرته‌بان عشّاق جسمین، غافل اۏلمه آهیدین
کیم، ضررلیغ دود ظاهر ایلر اۏت توشگن سمان.

کویمگیمگه ناوکینگ پیکانی بس، هجراننی قۏی،
خسقه اۏت سالماق اوچون اوچقون همان، دۏزخ همان.

سېن مگر توغقنده کون توغقندورور کیم، ذرّه‌ای
فرق فهم اۏلمس آره‌نگیزده نېچوک کیم، توأمان.

اول قویاش هجریده آهیم اۏقیدین وهم اېتمه‌سه،
کۏک تېمور ایچره نهان نېچون بۏلوپتور آسمان.

وقتدین آل نقدِ عیشینگنی که، موناق کیم اېرور
دم-بدم کۏزدین نهان بۏلمس انگه بۏلماق زمان.

ای نوایی، تېلبه کۏنگلوم دردینی انگله‌ی دېسم
آنچه ایتور یاوه کیم، بیر لفظ اندین انگله‌مان.

۴۴۴

یوز و زلفونگنی ساغینیب کېلمیشم، ای مهجبین،
کېچه‌نی کېچه دېمه‌ی، کوندوزنی کوندوز دېمه‌یین.

آه و افغان چېکمه دېب، آغزیمغه، جانا، مُهر قۏی،
چونکه لعلینگ خاتم و یاقوتِ نابینگ دور نگین.

لعلی‌نینگ هر بیر حدیثی شهددېک شیرین اېرور

عارپ-عارپ دایما گل برگیدین دور انگبین.

لعل اوزه خط ایچره خالینگ دور نهان یا هندویپ،
سبزه‌ده یاشوندی شکّر قصدیغه ایلب کمین.

ینگی آی خورشید ارا بۆلماق عیان معهود ایمس،
وه، نپ دور ایلب غضب سالماق جبینینگ اوزره چین.

شمعنی پروانه کویدورمکدین، ای گل، قیلمه عیب،
بلبل ایرمستور مو کول، یا سپن ایمس‌سپن آتشین.

ای نوایی، آچمه‌غه‌ی قانیمدین اۆزگه لاله‌ای،
هر گیه بو یۆلده کیم، قتلیمغه چپکمیش تیغِ کین.

۴۴۵

شکیب اویین بوزه‌دور بپ‌نوا کۆنگول، نپته‌یین،
خرابلیغ قیله‌دور مبتلا کۆنگول، نپته‌یین.

دپدینگ که، اسره کۆنگولنی اۆزونگده و صبر اپت،
چو مپنده تورمس و بارور سنگه کۆنگول، نپته‌یین.

کۆنگولنی قیدِ جنوندین چیقر دپدینگ، ای عقل،
کپتورسه باشینگگه یوز مینگ بلا کۆنگول، نپته‌یین.

کۆنگولنی اۆتقه سالیب، کۆزنی ایسترەم اۆیسم،
بلانی کۆز کپتیرور جانغه، یا کۆنگول، نپته‌یین.

مپن اول کۆزی قاره عشقین قۆیوب اپدیم بالله،
تحمل اپتمه‌دی، یوزی قاره کۆنگول، نپته‌یین.

تغافل اپتسم ایترسپن، اۆلرسپن اپتسم قید،
سپنینگ بیله، دپگیل، ای بپوفا کۆنگول، نپته‌یین.

نوایی دپب اپدینگ: زهد طرحی بنیاد اپت،
شکیب اویین بوزه‌دور بپ‌نوا کۆنگول، نپته‌یین.

۴۴۶

نې تانگ، سریغ یوزومده اشکِ رنگین
که، کییمیش سبزِ تلخ اول سبزِ شیرین.

اۏزی گوهر، تۏنی دریای آفت،
بۏلوب موجِ بلا اول تۏن اوزه چین.

سنگه همرنگ تۏنلوق شۏخلر بار،
نېچوک کیم سرو آیاغینده ریاحین.

اېرور جسمینگده اخضر خلعت اول نوع
که، گلبن برگیدین تۏن قیلسه نسرین.

دېگه‌یلر سرو قدّ و خلعتینگنی
و لېکن سرو کیم کۏرمیش گل‌آگین.

خطینگ شوقیده کۏنگلوم توتیا دور
که، یۏق ذکرینگدین اۏزگه انگه تلقین.

نوایی، چرخِ اخضر دور سیهکار،
طمع سرسبز بۏلماق قیلمه اندین.

۴۴۷

ارغواني تۏن مو دور کیم کییمیش اول سروِ روان،
یا مگر سرو روان قیلمیش لباسین ارغوان.

سرونینگ هر برگی بغریم قانیدین سېراب اېرور،
یۏقسه بۏلمس ارغواني برگلیک سروِ روان.

سرودین تا تاپتی زینت ارغوان یوز شوق ایله،
باشقه سنچر ارغوان هر زاد سروِ نوجوان.

ارغوان و سرو ایسترمېن چمنده، تا مېنی
ارغواني تۏن بیله اول سرو قیلدی ناتوان.

کۏرگوزور قدّ و لباسینگ شوقیدین قانلیغ مژه،

کؤزده هر دم ارغوان و سرودین بیر کاروان.

ارغواني تؤن بیله قتل ایله‌مس اول سرو کیم،
قان ایله قیلمیش لباسین ارغواني بیر اوان.

ارغوان و سرودین تا دهر باغی زیب دور،
بؤلسون اول کیم دهر ارا هم شاه اپرور، هم پهلوان.

۴۴۸

عشق ارا مپنمپن دمپ بپ‌محنت و غم بؤلمه‌غن،
جانیدین محروم اؤلوب، جانانغه محرم بؤلمه‌غن.

یوز وفا ایلب، جفادین اؤزگه نفعپ کؤرمه‌گن،
مینگ جفا کؤروب، وفاسی ذرّه‌ای کم بؤلمه‌غن.

مینگ قویاشچه کؤرگن اؤز یارین، ولپ یار آلّیده
مینگ اولوشیدین بیریچه ذرّه‌نینگ هم بؤلمه‌غن.

عالم اهلی عشق ارا رسوالیغیم طعن اپتمنگیز،
کیم دورور عاشق بؤلوب، رسوای عالم بؤلمه‌غن؟

انجم اپرمس تپر دور آهیم اؤتیدین کؤک سقفیده،
وه که، بو تپردین بنایی قالمه‌دی نم بؤلمه‌غن.

دستگیرپ ایسته کیم غمدین خلاص امکان اپمس،
ایلکی بیر زرین کمر بپلیگه محکم بؤلمه‌غن.

ای نوایی، بیل که تاپمس لعلیدین قوتِ حیات،
جاننی تسلیم ایله‌مکلیکده مسلم بؤلمه‌غن.

۴۴۹

خورشید طلوع اپتسه، قویاشینگ ساغینورمپن،
کؤرگچ ینگی آی میلینی قاشینگ ساغینورمپن.

هر گل که جهان گلشنیدین جسمیمه، ای شؤخ،

یېتکچ، مېنِ سودازده تاشینگ ساغینورمېن.

ای کؤز، قورودونگ، لېک قیو سیلِ بلا کیم،
بیر اوینی خراب ایله‌دی یاشینگ ساغینورمېن.

ای جسم، اجل چابکی هر گؤی کیم اؤینر،
میدانِ فنا ایچیده باشینگ ساغینورمېن.

نَی شرحین اېشیتکچ قیلیب، ای ناله، سېنی یاد،
کؤز شرحه‌لرین کؤرسه، خراشینگ ساغینورمېن.

ای خسته کؤنگول، بؤلغه‌لی سېن عشقده مجنون،
کؤرگچ سېنی سرگشته، اداشینگ ساغینورمېن.

اؤلگن ایتین، ای خسته نوایی و رقیبین
چون کؤرسم ایتی آلیده لاشینگ ساغینورمېن.

۴۵۰

هر خزان برگی اېرور زاریِ که دهر آزاریدین
سرغریب مېندېک توشر ایرو سهی‌قد یاریدین.

هر قوروغن شاخ مجنون دور که توفراغ اوییگه
تاپشیرور هر دم ایلیک یوب نازنین بېماریدین.

باغ ارا، دېمنگ، خزان کیم عاشق اؤلمیش مېن کیبی،
بیلگورور ساووغ نفس بیرله سریغ رخساریدین.

هر آقر سونی خزان تیغی قیلیبدور زرفشان،
کېسکه‌لی مهر و وفا نخلین جهان گلزاریدین.

بو سریغ یوز بیرله اؤلسم کؤییده، تابوتیمه
شاخلر باغلنگ خزانیِ عشق‌پېچان تاریدین.

کؤییده کویمیش کؤنگول بو کیم، خزان دور باغ ارا
اېستی بیر یېل، گؤییا کویگن غرییم ساریدین.

کاهي يوز بيرله اؤلرمېن، عيسوي‌دم ساقيا،
باده توت خورشيدي جامِ کهرباکرداريدين.

باده‌ای کيم جرعه‌سی تامغچ، خزان يفراغلری
تاک برگيدېک قيزرغه‌ی سربه‌سر اشجاريدين.

۴۵۱

شوقدين اشک ايچره غرق اؤلوب، دېی آلمس‌مېن غمين
کيم تېنگيزده گوهر ايستر، اسره‌ماق کېره‌ک دمين.

عيش و صحبت خيليغه توشکه‌ی نسيميدين وبا،
قيده سالسم زخمی ايسلنغن يوره‌ک‌نينگ مرهمين.

پيکريم گردين ساوورغودېک ايسر هجران يېلی،
لطف ايتيب، ای گل، سحابِ وصل‌نينگ يېتکور نمين.

قالب ايتتی ينگی آينی طاق اوچون معمارِ صنع
قدرت ايلگی باغله‌غن ساعت قاشينگ طاقی خمين.

کؤنگلکی دور چاک و کيز بؤينيده فانوس، ای عجب،
توتتی اول هم شمعدېک، غم شامی کؤنگلوم ماتمين.

شمع چابکلوک ارا لؤلی‌وشيمغه يېتمه‌دی،
دوديدين هر نېچه کيم قيلدی مطرّا پرچمين.

ماتمِ هجرانده سازِي دور نوايی جسمی کيم،
ناله‌سيدين زېرينی تاقميش اؤکورمکدين بمين.

۴۵۲

مېنِ بېدل سنگه جان اؤينه‌ماق بيرله يره‌يدورمېن،
بلېِ سېن طفلنی بو تحفه بيرله ارغه‌ده‌يدورمېن.

لبينگ کؤرگچ، ايليگيم تيشلرم هر دم تحيُّردين،
عجب حالت که، بالنی توتمه‌يين برماغ يله‌يدورمېن.

دېدیم: کۆنگلومگه هر یاندین خدنگینگ نې دورور یاره؟
محبت اۆتیغه، دېدی، اۆتون دور کیم، قله‌یدورمېن.

چو اهلِ درد اوچون پیوسته قاش یاسینی تارتیسېن،
منگه اۆق ناوکینگنی خوش کشاد اېت کیم، قوله‌یدورمېن.

انگه پېتکور سۆزوم، ای آه کیم، اول حسن مرآتی
چو قیلدی جلوه، کۆزگو عکسی ینگلیغ الدره‌یدورمېن.

مگر اېلتور پریلر، ای فسونگر، تېلبه کۆنگلومنی
که، تورمه‌یدور نېچه کیم جسمیم اوییندە قبه‌یدورمېن.

نوایی تېلبره‌ب تا اول پري کۆییگه یوزلنمیش،
اېشیتورمېن فغان، لېکن حدیثین انگله‌مه‌یدورمېن.

۴۵۳

تیکمیشم مجروح کۆنگلوم زخمینی غم نیشیدین،
چیقمه‌سون دېب خنجرینگ ذوقی کۆنگول‌نینگ رېشیدین.

لعلدین محرور اېدی کۆنگلوم، چو فصّاد آچتی قان،
قطره قانلر یۆق که، جانلر تامدی اول دم نیشیدین.

قاشی میلین آلمه‌سه قربان کۆنگولدین بس منگه،
یۆقسه نې غم چېکسه یا قتلیمغه هر دم کیشیدین.

کۆنگلوم انداغ کیم، ایتیب مجنون آته‌دین توتتی تاغ،
دردِ عشق ایستر قاچیب عقلِ صلاح اندیشیدین.

ساقیا، چون دور ایشی معلوم اېمس، بیر می بیله
فارغ اېت جانیمنی عقلِ خرده‌دان تشویشیدین.

اول میی کیم تۆلغوچه پیمانه آزاد ایله‌گه‌ی
بو دنې خمخانه دُرد و صافی‌نینگ تفتیشیدین.

اسره‌دی مونگلوغ نوایی رشتهٔ جانین چېکیب،
اسره‌غندېک شاهلر سررشته‌ای درویشیدین.

© ئۇيغۇر ئەدەبىياتى

۴۵۴

انگله‌من سودېک یوزونگ مو دور کۆرونگن کۆزگودین،
یا یوزونگدین کۆزگو سو بۆلدی، یوزونگ ظاهر سودین.

روبرو بۆلغچ یوزونگ غم شامی آلّیمدین کېتر،
سایه توشکندېک کېین خورشید بۆلغچ اۆترودین.

ییغله‌ماق چون ایله‌دی دعوا کۆزوم بیرله بولوت،
برق گۆیا مونی فهم ایلب ییقیلدی کولگودین.

توشته اول مهوش یوزیگه تا کۆز آچتیم هر کېچه،
ایسته‌مسمېن طرفةالعینې کۆز آچماق اویقودین.

خالی اول یوز وجهی تاپقن وجهدین بیر گۆشه‌ده
زلفی ینگلیغ تۆلغنیب باشیم قویی دور قیغودین.

کام ساقي لبلریدین تاپتیم اما آلدی جان،
ای که دوراندین قۆش ایچتینگ، غافل اۆلمه قارودین.

بارغن اېرموشمېن اۆزومدین جلوه قیلغن چاغده یار،
سۆرمه‌ی اۆتمیش، ای نوایی، خودنماییم بېخودین.

۴۵۵

ینه نې قد جلوه قیلدی کیم، دېمکدین لالمېن،
یانه قیسی زلف آچیلدی کیم، پریشان‌حالمېن.

ضعفدین قدّیم الف بۆلدی، اول ایکّی لامی - زلف
هر یانیمدین فتنه‌گر، وه نې عجب، گر لالمېن.

ایتلرینگ‌نینگ ایزیدین یوز گل کۆزوم باغیده دور،
شکر اېرور بو هم که، عشقینگ یۆلیده پامالمېن.

جسمیم اندوه ایچره درد آستیده قالمیش، نې عجب
اېگمه قد بیرله اگر زلفونگ غمیدین دالمېن.

ایتتی اول کؤنگلوم که، وصل اوچون تیلر اپردی حیات،
شکر اپمدی اؤلگه‌لی عشقینگده فارغبالمپن.

عشق اؤتی بو نوع کیم عریان تنیمنی چورکه‌دی،
اهلِ درد اوچون فنا یوزیگه مشکین خالمپن.

ای نوایی، نې عجب یوزوم اوزه یوگورسه یاش،
چونکه مجنون بؤلغه‌لی بازیچهٔ اطفالمپن.

۴۵۶

وه که، مپندین ایرو یوز جان، یؤقسه جانان مو اپکین؟
منگه آنسیز مینگ اؤلوم یا دردِ هجران مو اپکین؟

سؤرغه‌لی ضعفیمنی لعلیدین مو اپرکین بیر حدیث،
یا بوزوغ جسمیمده مملو یوز تومن جان مو اپکین؟

روزنیمنی تا یاروتتونگ، کلبه‌م ایچره هر طرف،
ذرّه‌لر سایر مو یاخود مهری رخشان مو اپکین؟

عالم اهلیغه لبینگ ذکری مو دور رطب‌اللسان،
یا باری عالم لبالب آبِ حیوان مو اپکین؟

زلف ارا قدّینگ خیالیدین کؤزوم یاروتقه‌لی
عنبرین یوز شمع یاخود خیلِ مژگان مو اپکین؟

کؤنگلومه اول یوز و لب یادی مو اپرکین غم تونی،
یا شبستانیم تؤله گلبرگِ خندان مو اپکین؟

غیریغه باقغن اوچون کؤز مردمین قتل ایله‌دیم،
اشکِ گلگون یاخود آنینگ زخمیدین قان مو اپکین؟

۴۵۷

یره‌منی تیککه‌لی باشینگ اوزه بیچک مو اپکین؟
بیچکده رشتهٔ جانیم مو یا ایپک مو اپکین؟

© ezgi ilahi zdri

کؤز اسرو تیکتیم انینگ اؤیماغیغه، بیلمان کیم،
کؤزوم آقی مو اپکین انده، یا سؤنگک مو اپکین؟

تون اوزره آیدین و، آیدینده صبح اپرکین مو،
و یا ساچینگده بورونچک اوزه لچک مو اپکین؟

گل اوزره هر ساری تاب اوردی سنبلونگ، یاخود
یوزونگده زینت اوچون سنچقن کجک مو اپکین؟

لبینگدین ایسته‌دی جانیم حیات، بیلمس‌مپن
که، بیر سؤکونچ مو یا قصدی بیر موچک مو اپکین؟

بیر اوسروک اپلنی چیقیب قیرغن اپرمیش، ای لطفی،
سپنینگ بپگینگ مو اپکین، یا بیزینگ میرک مو اپکین؟

نوایی، اوشبو پریشان حدیث ایله غرضینگ
عوام خاطرینی صید ایله‌مک مو اپکین؟

۴۵۸

یوزونگ اؤتیغه توتون زلفِ معنبر مو اپکین؟
آتشین لعلینگ اول اؤت ایچیده اخگر مو اپکین؟

مهر سرچشمه‌سیدین قطره مو تامدی یاخود
عارضینگ بیرله قولاغینگده‌گی گوهر مو اپکین؟

غم تونی هر طرف آهیم اؤقی اول آی غمیده
چرخدین اؤتکنی‌نینگ اؤرنی مو، اختر مو اپکین؟

مضطرب کؤنگلوم اپکین مو کویه‌دورگن تن ارا
یا بو آتشکده کنجیده سمندر مو اپکین؟

قان اپکینمو ینگی داغیم ارا، یا هجرینگده
جامِ گلناري ایچینده میِ احمر مو اپکین؟

زاهد اوچماغ تیله‌دی یاردین و مپن هم اؤزین،
یا رب، اوشبو ایکی مطلوب برابر مو اپکین؟

© ezgi ishlari

ای نوایی، دہمه فرهاد پریشانلیغیدین
اول بو مجنونچه بلا تاغیده ابتر مو اہکین؟

۴۵۹
اول که هر تون اویغانیب، یانیده کؤرمس همدمین،
یؤق عجب گر سایه‌نی همدم قیلیب ایتور غمین.

قؤینیده افعی، نې ممکن کؤزگه اویقو کیرمگی
اول که هر تون یاد اېتر بیر زلف‌نینگ پیچ و خمین.

تکیه نې امکان توشوب بستر ارا یوز مینگ تیکن،
اول که بیر مژگان خیالی تیره قیلمیش عالمین.

کېچه افغان قیلمه‌سم تانگ یؤق، بیراو کیم کؤنگلیگه
هجر اؤقی تېورولدی، مشکل دور قتیق اورماق دمین.

نې یاروغ بؤلغه‌ی حیاتی شمعی اول کیم، عشق انگه
غم شبستانی ارا یاغدوردی هجران شبنمین.

زخمینگه سېپ، ای کؤنگول، نومیدلیغ توفراغی کیم،
تاپمه‌دی کؤک حقّه‌سیده کیمسه وصلت مرهمین.

چرخ انجم اشکینی ساچیب، نېدین کییمیش قرا،
هجر شامی توتمه‌غن بؤلسه نوایی ماتمین؟

۴۶۰
پارسا یاریم ساغینمس مسجد و سجّاده‌دین،
نې اوچون کیم، تا می ایچمیش باش کؤترمس باده‌دین.

باقمه‌سه تسبیح و مصحف خطّیغه یؤق عیب کیم،
فارغ اېرمس دانه نقلی و حریفِ ساده‌دین.

رؤزه‌سین سی رؤزه می قیلسه نې تانگ کیم، صعب اېرور،
نسیه امّیدیغه کېچمک عشرتِ آماده‌دین.

تا کیم اول گلسیز بولوت ینگلیغ هوایی بۆلمیشم،
بزمِ عیشی یادیدین اشکیم قالینمس باده‌دین.

میغه جانیم رهن اپته‌ی مخمور اپسم کیم، فرض اپرور
سروِ آزادې‌غه قوللوق عاشقِ آزاده‌دین.

کیم قیزیتتی عشق اوتی بیرله کۆنگول، میدین دماغ،
نې غمی بار ناصحِ بې‌عقل و شیخِ لاده‌دین.

ضعفدین مخمورلوغ بیقتی نوایی جسمینی،
یار عیشی بزمیده یاد ایلنگ اول افتاده‌دین.

۴۶۱

چیقرغچ اول مهِ محملنشین عارض نقابیدین،
جرسدېک ناله ایلرمېن کۆنگول‌نینگ اضطرابیدین.

اپمس کۆکسومده اپسکی داغلر، بل ثقبه‌لر دور کیم،
سووه‌بمېن تا خیالینگ چیقمه‌غه‌ی کۆنگلوم خرابیدین.

هوایِ عشقینگ اسرغه اپرور هر یان کوموش گنبد
که، قیلمیشمېن عمارت بحرِ اشکیم‌نینگ حبابیدین.

بغیرده نیشِ غم اۆلتوردی و کۆنگلومده یوز غم کیم،
ایتینگ قوت اپتمه‌گه‌ی ناگه کویوک بغریم کبابیدین.

تن و جان زورقین غرق اپتکه‌لی گردابِ آفت دور
قویونلر کیم، یوگورور عشق دشتی‌نینگ سرابیدین.

قاشی محرابیدین یوز قبله‌غه قۆی دېرسېن، ای ناصح،
موجه دېب اېکینسېن، وه که، عاجزمېن جوابیدین.

خرد ملکینی صبریم کشوریدېک بوزدونگ، ای ساقي،
بو سیلې کیم روان قیلدینگ قدح‌پالا سحابیدین.

بو بزم اهلینی بات بیقماقدین اۆزگه ساقیِ دوران
نې قیلدی قصد بو نیلین قدح دوری شتابیدین.

نوایی رشتهٔ فکری چپکر معنا سمن‌بویین،
خوش اول تاجر که، یوسف چهره کؤرگوزگه‌ی طنابیدین.

۴۶۲

صبح یپتکوردی صبا گلبرگِ خندان مژده‌سین،
یا کؤنگول تاپتی مسیح انفاسیدین جان مژده‌سین.

یا فلک ببردی ییغی کؤر ایله‌گن یعقوب‌نینگ
کؤزلری آچیلماق اوچون ماهٔ کنعان مژده‌سین.

نپِ گلِ خندان، نپِ عیسی دور، نپِ یوسف مژده‌سی،
تاپتی بیر مهجور اؤلر حالتده جانان مژده‌سین.

غنچه ابردیم غم یپلیدین تؤنغه سیغمن غنچه‌دپک،
تا صبا یپتکوردی اول سروِ خرامان مژده‌سین.

هجر ارا، ای پیک، اگر سپن نامه یپتکورسنگ نپ تانگ،
تانگ یپلی هر کون ببرور خورشیدِ تابان مژده‌سین.

نقدِ جان ببردیم، مسلمانلر، اویتلیغمپن هنوز
تا ابشیتتیم پیکدین اول نامسلمان مژده‌سین.

ای نوایی، شامِ هجران ییغلریم دفع اؤلدی کیم،
صبح یپتکوردی صبا گلبرگِ خندان مژده‌سین.

۴۶۳

یانیده بؤلمه‌سم نفسپ دردناکمپن،
کؤرسم یانیده غیرنی اول دم هلاکمپن.

جانیمغه یوز غم ایگنه‌سینی تیکتی اول
مسیحا بیلدی کیم، قویاش کیبی عشقیده پاکمپن.

وصلینگ تخیلی و مپن، انصافدین ایمس
کیم، روحِ پاکسپن سپن و مپن تیره خاکمپن.

وهم ایله، ای سپهر، بوکون آهیم اؤقیدین
که، هجر دردیدین ینه بی‌وهم و باکمپن.

جز وصل شربتی منگه سود اپتمس، ای طبیب
کیم، مپن فراق محنتیدین دردناکمپن.

ذاتیمده چون میِ ازلي چاشنیسی بار،
هر ساری مست قؤل سالیب انداق که تاکمپن.

آهیم، نواییا، نپچوک اسره‌ی کؤنگول ارا،
چون مپن فراق تیغی بیله سینه‌چاکمپن.

۴۶۴

کؤنگلوم آچیلمس دمي بو بدنِ زاردین،
اؤیله که، محکم توگون اینیچکره‌ک تاردین.

هجر ارا دردیمغه رحم قیلمه‌سه اول کؤز نې تانگ،
کیمسه مرضغه علاج تاپمه‌دی بپماردین.

عارضیده تابلیغ زلفنی کؤرگیل که، بار
مصحفی شپرازه‌سی رشتهٔ زنّاردین.

گر یاروتور اپل کؤزین کؤیی ارا اول قویاش،
بس که مپنی سؤرمه‌سه سایهٔ دپواردین.

صومعه‌غه بارمه‌سم عیب یؤق، ای شیخ کیم،
هیچ گله‌م یؤقتورور کلبهٔ خمّاردین.

عالم ارا یارلیغ قالمه‌دی، گؤیا که بار
یارغه یوز نوع الم هر نفسي یاردین.

بس منگه ویران مقر، سپن قووان، ای چرخِ دون،
طاقِ مقرنس بیله شمسهٔ زرکاردین.

نپچه جفا و ستم تارتقه‌ی اهلِ وفا،
دهرِ جفاپپشه‌دین، چرخِ ستمکاردین.

تن یلنگ و باش آچوق، تبلبه نوایی‌غه باق
کیم، نې بۇلوبتور خلاص جبّه و دستاردین.

۴٦۵

کۇنگلوم اویین هر نېچه کیم، ایسته‌سنگ غم تاپقه‌سېن،
داغی هجر و غصهٔ بې‌صبرلیغ هم تاپقه‌سېن.

کم اېمس عاشق سنگه، سالسنگ مېنی کۇزدین، ولې
عاشقې کیم، صادق اۇلغه‌ی مېن کیبی کم تاپقه‌سېن.

نۇشِ وصل، ای کیم تیلرسېن، نیشِ هجران کۇرمه‌یین،
چون اېمس بغرینگ جراحتلیغ نې مرهم تاپقه‌سېن.

نې غمینگ یوز ذرّه سرگردانلیغیدین، ای قویاش،
سېن که رفعتدین مسیحا کیبی همدم تاپقه‌سېن.

کولمه خم قدّیمغه کیم، یوکلنسه عشقینگ قاف ارا،
عشق آستیده یازیلغن «قاف»دېک هم تاپقه‌سېن.

مونچه فرقت اشکی بیرله بۇلسه دۇزخ مسکنیم،
کۇزله‌سنگ یوز قری اۇتوب، خرقه‌م تېنگین نم تاپقه‌سېن.

ای نصیحتگۇ، نوایی یخشی دور دېب ایسته‌دینگ،
بیلمه‌دینگ کیم، بۇیله بیر رسوایِ عالم تاپقه‌سېن.

۴٦٦

یوز بلا هجران تاپر هر دم بو محزون جان اوچون،
تېنگری گۇیا کیم یره‌تمیشتور مېنی هجران اوچون.

هجر اوییده منعِ اشکیمگه ملامت تاشلری
فرش اېرور، گۇیا ییقیلغور کلبهٔ ویران اوچون.

قامتینگ هجرینده کۇنگلوم سۇرغوچی ناصح تیلی،
نیشترې دور کیم، یارر اۇق زخمینی پیکان اوچون.

هجر ارا حالیمنی یازدیم یاد توت، ای نوحه‌گر
کیم، بسپ لایق دورورسپن ساز اپتر دستان اوچون.

عشق غم بزمیده اپگری قدّیمه جان رشته‌سین
تار اپتیب، ساز ایله‌دی کؤنگلوم چپکر افغان اوچون.

اژدها آغزی بیل اؤتلوغ کیم، آچیپتور قصدینگه
مونچه کیم واله‌سپن، ای بلبل، گلِ خندان اوچون.

چون نوایی نامهٔ شوقین یپتورسنگ، ای رسول،
تپنگری حقّی رقعه‌ای بو زارِ سرگردان اوچون.

۴۶۷

فرقتینگدین کپچه‌لر اؤرتر مپنی بختِ زبون،
گؤیپا مپن بیر یانر اؤتمپن، قارانغولوق توتون.

اشک اپتیب غمازلیغ کؤنگلوم بوزولسه نپ عجب
کیم، تاپر آزار یاشلردین مدام اهلِ جنون.

مپن تیلرمپن وصل و آنینگ کؤنگلی هر اغیار ایله،
منگه ایکّی تاش اراسینده کپره‌ک البته اون.

قدّینگ و اپرنینگ هواسی جانده دور، عیب اپتمه‌گیل،
بؤلسه افغانیم بییک، سیلِ سرشکیم لعلگون.

کیم کفننی یاد اپتر، اندین اؤلوگ آگاهراق،
گر لباسین بیلسه کیم، اپرور کتان یاخود کتون.

سیلِ اشکیمدین فلک غمخانه‌سی ویران اپدی،
قیلمه‌سه اپردی جفاسی دودِ آهیمدین ستون.

کؤرمه‌سم قاشینگ بؤلورمپن تورغنیم بیرله فغان،
وایی اپرور، بس چو بؤلمه‌سه «نوایی» بیرله «نون».

۴۶۸

سېنسیزین، ای عمر، بیر ساعت منگه جان بۆلمەسون،
سېن بۆل و بس، طوبی و فردوس و رضوان بۆلمەسون.

دېب اېمیش‌سېن: کویدوره‌ی بیر داغ ایله کۆنگلین انینگ
هر نېچوک داغ اۆلسه اۆلسون، داغِ هجران بۆلمەسون.

قاشیغه قیلغچ سجود، اۆلتوردی اول کافر مېنی،
هیچ مسلمان یاری، یا رب، نامسلمان بۆلمەسون.

عشقیده جانیم عقوبتلر بیله آل، ای اجل،
تا انینگ عاشقلیغی هیچ کیمگه آسان بۆلمەسون.

اول پري کۆنگلومده مهمان اۆلمیش، ای جان واقف اۆل،
آه اۆتی دود اېتمەسون، زخم ایچره پیکان بۆلمەسون.

ای کۆنگول، مستِ چیقیب شهر ایچره سالمیش رستخېز،
وه، خبر توت کیم، بیزینگ بې‌باکِ نادان بۆلمەسون.

دېدی کیم: جان بېر دغی اۆپگیل ایاغیم توفراغین،
ای نوایی، تېزره‌ک بۆل کیم، پشیمان بۆلمەسون.

۴۶۹

وصلینگغه یېتیبان ساغینورمېن خیال اېکین،
حالیمنی انگله‌من، منگه، یا رب، نې حال اېکین.

عشّاق اشکیدین سو ایچیب بر جفا بېرور،
یا رب که، قامتینگ نې عجایب نهال اېکین.

زلفونگده خال «جیم» اراسینده‌غی نقطه‌دېک،
یوزونگده زلف ورد یانینده‌غی «دال» اېکین.

هر نېچه کیم کویرمېن، انینگ ذرّه مهری یۆق،
آیا که، طالعیم کونی کانِ زوال اېکین.

دېرسېن که: سېنی قیسی پري تېلبه ایله‌میش؟
ای بغری تاش، بیلیب ینه بو نې سوال اېکین.

زنبورنینگ اہوی کیبی کؤنگلوم تہشوک-تہشوک،
لعلینگ خیالی هر تہشوک ایچینده بال اہکین.

مسکین نوایی جانیغه کؤیونگده قیلمه قصد،
صید ایلەمک حرم قوشین آخر وبال اہکین.

۴۷۰

عشقینگ اہتگین جان ایلیگی بیرله توتوبمہن،
سہن کیرگەلی یادیمغه اؤزومنی اونوتوبمہن.

کؤنگلومگه کہلور هر سری اؤق آتسه نہدین کیم،
جان شیرەسیدین آغزینی آنینگ چوچوتوبمہن.

یارینگ، دہدیلر، غیر بیله باده ایچیبدور،
تحقیقینی بیلگونچه نې قانلر که یوتوبمہن.

گرم اؤلمنگیز، احباب تیلب وصل چراغین،
مہن کیم، یورەگیم کویدی، نې چاغلیغ یاروتوبمہن.

هجرینگ تونی آلّیمغه نې محنت که یېتیبدور،
وصلینگ کونی یادیدین اؤزومنی آووتوبمہن.

خلوت اثری عجب اہکنین انگلەدیم، ای شیخ،
عیب اہتمه، فنا دیریده گر کلبه توتوبمہن.

اشک ایله نوایی سو ببرور، صبر نهالین
بیلمس که، انی آهیم اؤتیدین قوروتوبمہن.

۴۷۱

اؤلگوم دورور چو فرقت ایله اشتیاقدین،
کہل قوتقر، ای اجل، مہنی اوشبو فراقدین.

تانگ یؤق قیزرسه لاله کیبی کؤز، چو مردمی
هر دم غمینگده قان یوته دور اول ایاقدین.

سېن می ایچرسېن اېل بیله، اول غمزه قان قیلور،
مېن قان یوتوب نظاره قیلورمېن ییراقدین.

اطفال سنگ عربده‌سی وهمیدین دمې،
دېوانه‌لر کیبی چیقه آلمن وثاقدین.

ایچتیم ایتینگ سفالیده می، وه، قچان یوغه‌ی،
حیوان زلالی ذوقینی انینگ مذاقدین.

میدین حیات توت که، بېگنمس مسیحنی
هر شب‌پرې که، اوچسه بو اېسکی رواقدین.

مطرب بیله نې کۆنگلی آچیلسون نوایی‌نینگ
کیم، مېن فراقدین دېسم، اول دېر عراقدین.

۴۷۲

ای کیم، تنیمغه جان بېره‌سېن هر طریقدین،
اۆلسم نې، ایرو توشقوچه سېندېک رفیقدین.

بېلینگ مو دور که، انگه قیزیل فوطه باغله‌دینگ،
یا رشته‌ای که اۆتکریلیبدور عقیقدین.

سودا و رشته زحمتیغه اوچره‌دی کۆنگول،
زلف و بېلینگ خیالیده فکری دقیقدین.

هر دم دېمه که کۆز یاشیدین سرگذشتې ایت،
دریا فسانه‌سین نې سۆررسېن غریقدین.

آهیم کۆنگولنی کۆیونگ ارا سالسه نې عجب،
گلزار ارا خلیل توشر منجنیقدین.

زهد اهلی عجب تفرقه‌سیدین خلاص اېمس
شرطِ فنا فراخ دورور اول فریقدین.

تالپینمه اشکینگ ایچره نوایی که، چیقمه‌دی
هیچ کیمسه غوطه بیرله بو بحرِ عمیقدین.

۴۷۳

غمینگده هر کېچه، ای گلعذار، ییغلرمېن،
سحرغه تېگرو چېکیب انتظار ییغلرمېن.

مېن و قاره کېچه، یۏق نسبتیم سنگه، ای صبح
که، سېن کولرسېن و مېن شمع‌وار ییغلرمېن.

بورونغی مهر و وفا، سۏنگغی جور و ظلمینگنی
بیرین-بیرین ساغینیب زار-زار ییغلرمېن.

کولرلر اېل منگه بېاختیار کیم، هر دم
اېشیتسم آتینی بېاختیار ییغلرمېن.

مونگه‌یدی کۏنگلوم انینگ‌دېک که، هزل نغمه‌سیدین
که، اېلگه کولگو اېتر آشکار، ییغلرمېن.

کولر سپهرِ دني اضطرابیغه کۏنگلوم،
ولې اۏزومده کۏروب اضطراب ییغلرمېن.

نوایی، اشکیم آقیزغه‌ی غمیم تونین موندااق
که، چرخدېک کېچه توتمه‌ی قرار، ییغلرمېن.

۴۷۴

لاله‌نینگ غنچه‌سیدېک کۏنگلوم اۏلوپتور تۏله قان،
وه که، اېل غافل و کویدوردی مېنی داغِ نهان.

زهرِ هجر ایچکه‌لی دېرمېن که، قیله‌ی عشقین ترک،
اَیتقندېک کیشی مهلک مرض ایچره هذیان.

رۏزگاریم که قاره بۏلدی، اېرور عشق اثری،
قیده اۏت توشسه، قاره‌لیغی قالور یېرده نشان.

عشقینگ اۏتین که، یاشوردوم، اېل ارا یایدی رقیب،
کیم ایسیتمه‌نی نهان توتسه قیلور مرگ عیان.

خطینگ ایچینده لبینگ‌نینگ ایکی خالی نې عجب
ایکی دور نقطه، یازیلور اپسه خط ایچینده جان.

هجر اوچون قانیم ایچر هر سری قانلیغ توگنیم،
خوان اپرور آلّیده، تا کۆنگلومه بۆلمیش مهمان.

چرخدین مهر ایسی تاپقنغه تکبر نې عجب،
اپل دماغیغه چو گوگرد اۆتی ایلر نقصان.

خلق طعن اپتسه، نوایی اپگیلیب ناله قیلور
ایگری ینگلیغ که، قیلور یپل اثری بیرله فغان.

۴۷۵

صفحهٔ حسنونگده جانبخش اِیرینینگ، ای سیمین‌بدن،
اۆخششور کیم، ایله‌گه‌ی عیسی قویاش ایچره وطن.

یۆق عجب، ای گل، کۆنگول زخمی ارا ناوکلرینگ،
رسم اپرور: چون رخنه بۆلغن یپرگه قۆیماغلیغ تیکن.

حسرتینگدین، بیل که، اۆلمیشمپن، اگر کۆیونگ ارا
بیر گدا ناگه غریب اوچون تیلر بۆلسه کفن.

کۆزونگ و زلف و قاشینگدین اینجودپک بۆلدی یاشیم،
خلق اوشبو وجهدین دپرلر، انی درِّ عدن.

واقف اۆل، ای باغبان کیم، هر طرف گل شکلیدین،
سپندپک اپل‌نینگ قبری دور کیم ظاهر اپتمیش بو چمن.

کۆنگلکی‌نینگ عطری جانسیز جسمیمه بپردی حیات،
گۆیپا اپل جانیدین مخلوق اۆلوپتور اول بدن.

چون نوایی نظمی‌نینگ هر حرفی دور شرحِ غمینگ،
دپسه بۆلور کیم اپرور هر بیتی بیر بیت‌الحزن.

۴۷۶

© Ezgu Uyghur Azati

فلک ستیزه‌سیدین بۆلمه، ساقیا، محزون،
قدح کېتور که، اېرور بېثبات عالمِ دون.

منگه طمع کرم اهلیدین اۆلدی می وجهی،
یۆق اېرسه یېر قویی اول گنجیم، یېغر قارون.

مرقع اوزره درم کیبی وصله‌لر نې آسیغ
که، بیر درمغه چاغیر اوچون اۆلمه‌غه‌ی مرهون.

بو شُکر اوچون گهې، ای شۆخ، بېر نذر که، خدای
سېنی عزیز و شریف اېتتی، بیزنی خوار و زبون.

یېمه بو لُجّهٔ مینا رموزی حلّیغه غم،
می ایچ که، تاپمه‌دی هیچ کیم بو صفحه‌غه مضمون.

خمار جانیمه قصد اېتتی، ساقیا، می بېر
که، جانغه سالسه بیر اۆت کیم، باشیمغه چیقسه توتون.

نوایی نظمی دورور یخشی، گر قولاق سالسنگ،
ترنمې که قیلور اۆزی بیرله اهلِ جنون.

۴۷۷

غم یېلیدین، یا رب، اول گلگه غبارې بۆلمه‌سون،
بلکه آنسیز دهر باغیده بهارې بۆلمه‌سون.

قدّی‌نینگ سرویغه کیم، باغِ لطافت نخلی دور،
چشمهٔ حیواندین اۆزگه جۆیبارې بۆلمه‌سون.

عیش و عشرت جامیدین بۆلسون یوزی گل-گل، ولېک
کۆنگلیگه غم گلبنیدین خار-خارې بۆلمه‌سون.

جلوه‌ساز اۆلغنده میدان ایچره چابک شۆخلر
شاه و سرخیل اندین اۆزگه شهسوارې بۆلمه‌سون.

گر بویورسنگ صدقه باشیغه اېوورمک، ای رفیق،
بو دور امّیدیم که، مېندین اۆزگه بارې بۆلمه‌سون.

دهر باغی‌نینگ نسیمی ساوورور گل خرمنین،
انگه اول گل گلشنی ساری گزارې بۆلمه‌سون.

ای نوایی، قیل دعا جانیغه و جهد ایله کیم،
میلینگ آنینگ قوللوغیدین اۆزگه ساری بۆلمه‌سون.

۴۷۸

ای کیم نفسې غایب ایمس‌سېن نظریمدین،
وه کیم، غمِ هجرینگ آقیزور قان جگریمدین.

رسوالیغ اۆتی بیرله توتشیب کېله‌دورمېن
ای اهلِ سلامت، قۆپونگوز رهگذریمدین.

سېن غافل و مېن وهم قیلورمېن کېچه-کوندوز،
بو نالهٔ شبگیر ایله آهِ سحریمدین.

غم یېلیدین اول نوع اۆتوم اوردی علم کیم،
یوز برق یسر ابرِ بلا هر شرریمدین.

بېلینگ غمیدین مویه بیله ییغله‌دیم آنچه
کیم، اشک دُر و گوهری اۆتتی کمریمدین.

ای زهد، یۆلوم اورمه که، بو مرحله ایچره
مقصدغچه سېنسېن بیری یوز مینگ خطریمدین.

ای عشق، فنا یۆلی سری باشله که، تینمن
گر تاپسه نوایی خبر اوشبو سفریمدین.

۴۷۹

نې تیریگمېن، نې اولوگ، نې ساغ، نې بېمارمېن،
ایته آلمن کیم، فراقینگدین نې ینگلیغ زارمېن.

نقطهٔ آغزینگ غمیدین تارتیبان جدولدېک آه،
اشک سیلین آقیزیب سرگشته چون پرگارمېن.

دۆستلر، کۆنگلوم حدیثین دېمنگیز تېنگری اوچون
کیم، مېن اول دېوانهٔ سرگشته‌دین بېزارمېن.

کۆنگله‌گینگدین کیم تاپر جان دم-بدم یوسف ایسی،
ای عزیزیم، مېن هم اول کۆنگلک ارا بیر تارمېن.

بیر قویاش هجرینده توندېک رۆزگاریم تیره دور،
تانگ اېمس گر تون کیبی ماتم توتوب ییغلارمېن.

میده افیون اېزگیل، ای مغ کیم، بو اېسکی دیر ارا،
تېلبررمېن غصه‌دین گر بیر نفس هوشیارمېن.

نېوچون اېل دشنام و طعنیدین بۆله‌ی آشفته‌حال،
ای نوایی، چون نې کیم دېرلر یوز آنچه بارمېن.

۴۸۰

سروې که نالیشیم بییک اۆلدی هواسیدین،
یوز مینگ فغان که، آگه اېمس مبتلاسیدین.

کۆنگلومنی کۆزلریدین اییرمنگ که، چیقمه‌غه‌ی
مجنون نصیحت ایله کییکلر اراسیدین.

مېن تیره اویده بېخود و یوز نوع گفت و گۆ
هر کۆ باشینده تېلبه‌لیگیم ماجراسیدین.

کۆنگلومده تازه داغلرینگ شکلین ایسته‌سنگ،
فهم ایله اۆتلوغ ایکّی کۆزونگ‌نینگ قراسیدین.

قوّت توتر لبینگ غمینی یېب حزین کۆنگول،
گۆیا که قان تولد اېتر بو غذاسیدین.

دولت لباسی شهغه که، یۆقتور شکایتیم،
مغ دیری تېگره‌سیده گدالیغ پلاسیدین.

غم شامیدین نوایی‌نی نېتکه‌ی خلاص اېتیب،
یاروتسنگ اوینی شمعِ جمالینگ ضیاسیدین.

© ezgi ittifaqi

۴۸۱

دۆستلر، بیر چاره مېن دېوانهٔ شیدا اوچون
کیم، اۆلرمېن اول پري‌پیکر ملک‌سیما اوچون.

آتشین گل تېگره‌سیده لعلگون یوز برگ اېمس،
بلکه یوز نعل اۆتقه سالمیش بلبلِ شیدا اوچون.

خام کۆنگلوم کیم، دوداغینگنی تیلب افغان قیلور،
باردورور اول طفلدېک کیم، ییغله‌غه‌ی حلوا اوچون.

اشک ایچینده غرقه‌مېن، زلفونگنی توتقه‌یمېن مو دېب،
اۆیله کیم تاجر تېنگیز رنجین چېکر سودا اوچون.

تورکِ مستِ دور کۆزونگ اویقوده، کۆز کنجیده خال
اۆغری کیم، قیلمیش کمین یانیده قۆیغن یا اوچون.

گلخنیدېک دور که ایستر گلخن و آلاتینی،
سفله کیم محنت چېکر دنیا و مافیها اوچون.

بو نوایی بنده‌نی، ای سروِ آزاد، اسره کیم،
بۆیله بیر بلبل کېره‌ک سېندېک گلِ رعنا اوچون.

۴۸۲

کۆنگول آلورده عجب دلربا اېمیشتوکسېن،
نې دلربا که، بلای خدا اېمیشتوکسېن.

کۆنگول بېرورده سنگه بیلمس اېردیم، ای بدمهر
که، خسته کۆنگلومه مونداق بلا اېمیشتوکسېن.

طبیب عاجز اۆلوب عاقبت دېدی بیلدیم
که، عشق دردی بیله مبتلا اېمیشتوکسېن.

گدالیغ اېتتیم اېسه بۆسه‌ای، اچیغلنیبان
دېدی که: اسرو اویتسیز گدا اېمیشتوکسېن.

کؤنگولنی کویدوروبان جان آلورسپن، ای ینگی داغ،
فغان که، بیر یؤلی کؤنگلی قرا ایمیشتوکسپن.

چپریگ وحوش و سپنگه تخت قلّه، ای مجنون،
فنا ممالکیده پادشاه ایمیشتوکسپن.

دیدیم: کمینه ایتینگمپن، کولوب منگه ایتور:
نوایی، نې بلا خودنما ایمیشتوکسپن؟

۴۸۳

لعل و غمزه‌نگ بیرله بس کیم نکته‌دان استادسپن،
بیر نفس بارسپن مسیحا، بیر زمان جلّادسپن.

لعلی شوقیدین که غم تاغین قازرسپن، ای کؤنگول،
نې بلا شیرین هوسلیک ناتوان فرهادسپن.

اهلِ دللر چهره‌سی آلتون، سرشکی سیم ایرور،
تا که سیمِ ناب ارا قیلدینگ نهان پؤلاد سپن.

نرگسینگدین بیر نظر قیلغیل که اسرو بیر یؤلی
قوللرینگ حالیدین، ای سروِ روان، آزادسپن.

نیشکردیک قدّینگه، وه، برگنی تؤن دیمه کیم،
عشق‌پیچان برگیده بؤلغن نهان شمشادسپن.

خرّم اؤلمس‌سپن سومورمه‌ی بیر قدح، ای کیم، مدام
چرخدین کؤنگلونگ بؤلوب یوز لخت قان ناشادسپن.

ای نوایی، جسمینگه پیکانلریدین لنگر ایت،
یؤقسه بو آهینگ یلیدین ناگهان بربادسپن.

۴۸۴

یاریدین هیچ کیم مینینگدیک زار و مهجور اؤلمه‌سون،
جملهٔ عالمده رسوالیققه مشهور اؤلمه‌سون.

مېن بۇلەی آواره تا عشقیمدین ایلب گفت و گۆی،
آتی آنینگ هر کیشی آغزیغه مذکور اۇلمەسون.

جانیمه بېداد و ظلمین، یا رب، اول مقدار قیل
کیم، انینگ عاشقلیغی هر کیمگه مقدور اۇلمەسون.

مېن خود اۇلدوم، لېک هر عاشق که، باردور پاکباز،
نوحه تارتیب ماتمیم توتماقده معذور اۇلمەسون.

پند ایله کۆنگلوم اویین قیلمه عمارت، ای رفیق،
بیزنی بوزدی هرگز اول، یا رب که، مأمور اۇلمەسون.

کېچەلر اول گل چېکر اېرمیش قدح، ای تانگ یېلی،
واقف اۇل حالیمنی ایتور چاغده مخمور اۇلمەسون.

یار وصلیغه قووانديم، قاودی کۆییدین مېنی،
ای نوایی، هیچ کیشی دولتقه مغرور اۇلمەسون.

۴۸۵

ناامیدِ مېن کیبی بار مو اېکین جانانیدین،
جانغه یېتکن کۆنگلیدین، کۆنگلی توتولغن جانیدین.

فرد هوش و صبریدین، مهجور زهد و علمیدین،
ایرو شهر و ملکیدین، آواره خان و مانیدین.

تنغه محنت روزنین آچقن یقانینگ چاکیدین،
جانغه رحلت نوحەسین توزگن کۆنگول افغانیدین.

هم صلاح اویین قرا ایلب توگنلر دودیدین،
هم بلا یوزین قیزیل قیلغن الفلر قانیدین.

مېن دغی بیر کون صلاح اهلی اېدیم، ای پارسا،
بو عقوبتلر ارا قالدیم بیراو هجرانیدین.

جامیمه هر دور قوی، ساقي، هلاهل زهری کیم،
ته-بته قان دور ایچیم تاسی نگون دورانیدین.

ای مغنّی، توز مقامِ نوحه کیم، چیقماقته دور
خسته جان جسم اویی آتلیغ کلبهٔ احزانیدین.

جان بېرور هر دم نوایی، نې عجب گر بېرسه جان
قول که، اَیریلغه‌ی بېگیدین، بېگ نې کیم، سلطانیدین.

راستلیغده سروِ آزادې ییگیتلیک باغیدین،
پاکلیکده لعلِ رخشانې اېرنلیک کانیدین.

۴۸۶

یار پیغامی نې آسیغ اۏزگه‌لر تحریریدین،
جان قچان بېرگه‌ی مسیح الفاظی اېل تقریریدین.

رقعه‌سی گر برچه قتلیم حکمی دور خوش دور که، بار
قتل حکمی حرزِ جان عیسی‌دمیم تحریریدین.

کیم که، کۏرسه، وه که، مخفي عشقیم اۏتین فهم اېتر،
رقعه‌سین آچیب اۏقورده حالتیم تغییریدین.

نامه‌سین آچقنده یوز دېوانه‌لیغ قیلدینگ دېمه
کیم، خبر یۏقتور منگه، بالله، الرنینگ بیریدین.

نې فسون قیلمیش اېدی بیلمان که، یۏقتور عقل و هوش،
ناتوان کۏنگلوم ارا الفاظی‌نینگ تأثیریدین.

رقعه‌ای دور چرخ چیرمشلیق که، مضمون صورتین
هیچ کیم فهم اېتمه‌دی عنوانی‌نینگ تصویریدین.

هر نې یازمیش آلّینگگه کلکِ قضا کۏرمک کېره‌ک،
ای نوایی، قاچماق اۏلمس تېنگری‌نینگ تقدیریدین.

۴۸۷

کېل که، وصلینگدین حزین جانیمنی خورسند ایله‌یین،
سېن جگر پرگاله‌سین بغریمغه پیوند ایله‌یین.

© ezgu ilkan kitabevi

چاک اېتیب کۆکسومنی محو ایله‌ی سېنی بغریم ارا،
نېچه بو امّید ایله کۆنگلومنی خورسند ایله‌یین.

کۆزده مردم بۆل، کۆنگولده جان یېرین توت، وه نېچه،
کۆزنی مشتاق و کۆنگولنی آرزومند ایله‌یین.

آز بلا سالدی کۆنگول باشیمغه آنې، ای رفیق،
قۆی که، تیشلب-تیشله‌بان، پرکند-پرکند ایله‌یین.

نې اچیغلنماقدور اندین، نې چوچوک سۆز، ای کۆنگول
خواه اچّیغ ییغله‌یین، خواهی شکرخند ایله‌یین.

گلشنِ وصلین تیلر جان، یېر قویی، جسمی ضعیف،
نېچه قدسي قوشقه مونداق تارنی بند ایله‌یین.

دېر نوایی، وامق و مجنوندېک اۆلغیل، وه، نې نوع
کوچ بیله هوش اهلیغه اۆزومنی مانند ایله‌یین.

۴۸۸

مسیحادین لبینگ افصح، قویاشتین عارضینگ احسن،
قویاشینگغه فلک حیران، مسیحینگغه قویاش مسکن.

کۆزومده گردِ میدانینگ، تنیمده نقدِ پیکانینگ،
انگه کۆز مردمی خازن، مونگه جان کلبه‌سی مخزن.

یسرمېن یوز مقالت، وه، بۆلور کۆرگچ انی ناگه،
کۆزوم حیران، تنیم لرزان، اېسیم واله، تیلیم الکن.

شکیب و صبر اویین بوزدی که، رخسارینده کۆرگوزدی
خطیدین نور اوزه ظلمت، یوزیدین اۆت ارا گلشن.

تۆکرسېن قان کۆزونگ بیرله، بېرورسېن جان سۆزونگ بیرله،
عجایب ذفنونې‌سېن که، هر فن ایچره سېن یکفن.

ملامت تاشی داغیدین یارودی عشرتیم شمعی،
عجب گوگرد اۆتیدین ایله‌دیم بو شمعنی روشن.

© ezgi kitaplığı

یسرده صنع معماری فلک غمخانه‌سین گؤیا
که، قیلدی درد و غم کیرمککه هر کوکبنی بیر روزن.

سپن ایستب خضر عمری، طرفه بو کیم، گنبدِ خضرا
یوزیگه تون قراسین سورتوبان ایلر سنگه شپون.

نوایی، اسره‌بان تمکین، کیشیدین ایسته‌مه تحسین،
چو شه کؤرگوزدی استحسان، کؤروب نظمینگنی مستحسن.

۴۸۹

ازل نقاشی طرح ایلرده گلبرگِ نموداربن،
مگر پرگار قیلدی بلبلِ سرگشته منقاربن.

قضا مشّاطه‌سی پروانه‌لر جسمی کولی بیرله
همانا کیم، یاروتدی شمع‌نینگ مرآتِ رخسارین.

دپگین، مجنون قاره جانی‌نینگ اوزگن رشته‌سیدین دور
که، صنع ایلگی مطرّا قیلدی لیلا زلفی زنّارین.

مگر فرهاد جانیدین سیزیب قانیدین ابتتی رنگ
قدر صورتگری شیرین لبِ لعلِ شکربارین.

ترازو برگِ گل، ایپ رشتهٔ جان، تاش لعل ابتتی
چپکرده خازنِ حکمت لبینگ یاقوتی مقدارین.

قراغلریم ابمستور، بلکه تاپقچ کؤزگه قاقمیشمپن،
ایتردین وهم ابتیب، رخشینگ سِتامین، بلکه مسمارین.

ایاغینگ کیرپیگیمدین آغریغن بؤلسه، یاریب کؤکسوم
ایسیق قانیمغه قؤی کیم، اول حنا-اؤق، چپکسون آزارین.

خرابات اهلی اور و داغ، دپر کیم، کویدورونگ، ساقي،
دوا یؤق سیرمه‌بان قاچماقدین اؤزگه شیخ دستارین.

مگر بؤلدی قویون توفراغ ایله یپل، می، سو بیرله اؤت،

یسرده مستِ سرگردان نوایی خلقتِ زارین.

۴۹۰

رشکدین دہرمہن که مِهر ایتسون سپهر ایوانیدین،
باری ایتقه‌ی سایه ایوان ایچره آنینگ یانیدین.

کؤکسومه اورماقله آلغن تاشقه اؤقی تېگدی، لېک
قیلدی کول جسمیمنی اؤت کیم، سېکریدی پیکانیدین.

آتشین آچیلدی ایچکچ باغ‌نینگ آق گللری
اشک ایله هر قطره‌ای کیم، باردی بغریم قانیدین.

انجم اېرمس کیم، فلک مرآتی ایچره توشتی عکس،
بس که، دُر ساچیلدی یېر اوزره کؤزوم عمانیدین.

دېمه ناله‌نگدین یومولمس کؤزلریم کیم، تانگ اېمس،
کېلمه‌سه بېمارلرغه اویقو ایت افغانیدین.

مهرنینگ اېرمس شفق ایچره شعاعی خطلری،
هجر ظلمی قان تؤکر هر شام انینگ مژگانیدین.

جان آلور لعلیم حدیثی، دېب مېنی قؤرقوتمه‌غیل،
کیم، بو بیر سؤز دور که، ایتورسېن نوایی جانیدین.

۴۹۱

کؤروبمېن کیرپیگینگ باشیتین-ایاغ تېشکن کؤنگول حالین،
قوشې دور کیم، تیریگله‌ی یولمیش اؤلغه‌یلر پر و بالین.

اېکیب تخمینی انداق کیم آچیلغه‌ی بؤستان‌افرؤز،
آچر خونابه کؤز باغیده اېکسم دانهٔ خالین.

جمالین وعد اگر دېېمېن، کؤپ اېتمه، ای عرب، حیرت
یوزی عینین کؤروب هر یان نظر قیل زلفدین دالین.

تنیمنی کیم، قوروپتور خامه‌دېک نال اؤقلرینگدین دور،

قلم قیلسنگ قیل، اما تشلەمه هر یان چپکیب نالین.

بو مجنون قتلین اول طفلِ پریوش ایستەمس بۆلسه،
نېدین تاشلر بیله قصدیمغه سالدی شهر اطفالین.

غمین کۆرمنگ بلا تاغیده لعلی شوقیدین جاننی
که، هر بیر تاشیدین ساتمس ابد عمریغه مثقالین.

چو بۆلمس شمعسیز پروانه و گل بیرله دور بلبل،
فراق اۆرتر کۆنگولنی چون کۆرر وصل ایچره امثالین.

صبوحی جام ایله خوشمېن، نېچوک خوش بۆلمەغەی اول کیم،
مونونگدېک اخترِ فرخنده قیلغەی صبح انینگ فالین.

جواد ایلگیده پیرِ دیرنینگ می زورقین کۆرسون،
بیراو کیم، کۆرمەمیش دریا ایچینده جُنگ تمثالین.

شه اېگنیده مرصع توگمەلیگ خلعتقه بېرمسمېن،
یېغاچلر بیرله آلّین تېورەبان کییگن فنا شالین.

نوایی، ایستەسنگ کۆیین، ایتیگه آشنا بۆلغیل،
یلینغن ینگلیغ اول ایت آشناغه، سېن انگه یالین.

۴۹۲

شهید اۆلسم لباسی لالەگون سروِ روانیمدین،
یسنگ قبریم اوزه مِیلې، بۆینگ گلرنگ قانیمدین.

کۆروب طوماردېک چیرمنماغیم هجریده رحم اېتمس
که، غافل دور ایچیمده هر طرف داغِ نهانیمدین.

قوروق تندین که، قیلدینگ شرحه-شرحه، ناله تارتارمېن،
نې تانگ وجد اۆلسه اېلگه دم-بدم نَی‌دېک فغانیمدین.

الفسیز جان کیبی یۆق اول پریدین اۆزگه موجودې،
حزین جانیمده تا هجران خدنگی چیقتی جانیمدین.

کؤرونوب زلفی‌نینگ تاری، کؤرونمس ضعفدین جسمیم
نېدین کیم اول تواناراق دورور بو ناتوانیمدین.

کؤنگول کؤز اؤت و سیلیدین کېلیب حالیم کؤره آلمس،
ملایک روزنیمدین، بل خلایق آستانیمدین.

اېرور قاتلدین اېتمک آرزو جانبخشلیق رسمی،
امیدِ مهربانلیغ باغله‌ماق نامهربانیمدین.

مېنی اویقوغه سالمیش دهر باغی‌نینگ نسیمی، وه،
نې گل تېرگه‌یمېن اوشبو توشته کؤرگن بؤستانیمدین.

نوایی، بیل که تاپمیشمېن نشان مقصوددین بېشک،
اؤشل کون کیم، نشانې تاپمه‌سنگ ایستب نشانیمدین.

۴۹۳

ساغینمنگ سایه غم شامی ملول اېرمس فغانیمدین،
باسیب اؤلتورمه‌سم، یوز قتله قاچقه‌ی اېردی یانیمدین.

اوچوق زخمی لبینگده بیلگورور-بیلگورمه‌سون کؤردېگ
نشانه کیم که ایستر جان ارا داغِ نهانیمدین.

بلیت شاهدی گلگونه قیلسه بس مناسب دور
ماموغلر کیم، یره آغزیده گلگون بؤلدی قانیمدین.

ایچیمده بس که، تؤلدی ناوکینگ هر یان الف اېرمس
که، رگلردېک اؤقونگ بیلگوردی جسمِ ناتوانیمدین.

کؤز ایچره اویقو خیلی گر کیره آلمس، عجب اېرمس
که، خالی طرفةالعینې اېمس اشکِ روانیمدین.

دېمه راوی اېرور فرهاد و مجنون قصه‌سی مهلک
انی القصه بیر دال و الف بیل داستانیمدین.

یوزومنی، ای بهارِ حسن، قان یاش ایچره کؤرگیل کیم،
یوزونگ شوقیده نې گللر ظهور اېتتی خزانیمدین.

© ازبک ادبیات آثار

اولوس تکلیفیدین کؤپ خسته قیلدیم جاننی، وه ایمدی،
یقین دور اؤلگه‌مین، بس کیم، خجلمین خسته جانیمدین.

نوایی، وقتنی طاعتقه یا عشرتقه صرف ایت کیم،
ساغینسم اؤرتنورمین تیره اؤتکرگن زمانیمدین.

۴۹۴

مهر کؤرسه هر کیشی اؤز دلبرِ زیباسیدین،
اؤرتنور مونگلوغ کؤنگول بی‌مهریم استغناسیدین.

ای مسلمانلر، نیتیب سؤرماق تمناسین قیله‌ی،
مین که بیر سؤکمک تیلب تاپمن لبِ گؤیاسیدین.

قدِّ رعناسیدین ایلگه جلوهٔ وصلین نیته‌ی،
چون مینگه یؤق جز دُر و بؤلماق گلِ رعناسیدین.

یئتکوروب ایلگه لبِ جانبخشیدین قوتِ حیات،
جز اؤلوم حکمی منگه یؤق لعلِ روح‌افزاسیدین.

تانگ یئلی، تند ایسمه اول یان کیم، اویومه‌یدور کیچه
ایتلری فریادی و عشّاقی‌نینگ غوغاسیدین.

قان یوترمین دُردِ ساغر شوقیدین، ای پیرِ دیر
ساغرِ بیر، مغبچه، لعلِ قدح‌پیماسیدین.

ای نوایی، شکر قیل ظلم ایتسه اول سلطانِ حسن
کیم، قیو قول سینچه تاپتی تربیت میرزاسیدین.

۴۹۵

تؤله قان دور کؤزوم‌نینگ حلقه‌سی تا قالدی یاریمدین،
مگر توشمیش قراسی تازه داغِ انتظاریمدین.

کواکب دیمه‌گیل، گردون کؤزی گؤیا یاشرمیشدور،
توتوندین کیم، چیقر گردون سری شمعِ مزاریمدین.

یره‌مغه هیچ مرهمدین یپتیشمس آنچه راحت کیم،
چیقاریب تیل ایتینگ قانین یلر جسمِ فگاریمدین.

مپن اول آی رشکیدین کیم، اپل کؤرر، توفراغ اگر بؤلسم،
کؤرر اپل کؤزلرین کؤر ایله، ای گردون، غباریمدین.

اپگرمس کؤک حصاری دوریغه تورکِ فلک کؤرگچ،
اپوورمک اشهبین بیر خشت اوزه چابکسواریمدین.

اپرور قانلیغ کؤنگولده کؤزلرینگ، وه، طرفه دور اسرو
که، چیقمسلر دمپ اول ایکّی جیرن لاله‌زاریمدین.

ایچیب گر توتمه‌سنگ اپردی قدح، ای نؤش‌لب ساقي،
نپ امکان اپردی قوتقرماق مپنی مهلک خماریمدین.

مپنی یازغورمنگیز قیلسم صبوحی کیم، ازل صبحی
چیقیپتور اختیار ایلگیمدین و ایش اختیاریمدین.

عنایت یامغوری آلّیده دفعی سهل اپرور، گرچه
یاغر ادبار گردی، ای نوایی، رؤزگاریمدین.

۴۹۶

مپنِ ضعیفنی سرگشته ایله‌دی گردون،
شتاب و دور ایله خاشاکنی نپچوک که قویون.

توتشتی تپلبه کؤنگول اول پري عذاریدین،
بو اؤتنی گل ساغینیب، وه که، کویدی اول مجنون.

حباب آنچه که جیحون اوزه اپرور ممکن،
تصور ایله کؤزوم‌نینگ حبابیدین گردون.

یوزونگ شهیدلری توفراغین ساوورمیش پپل،
بو کیم بولوت کؤرونور کؤکته هر طرف گلگون.

نپ عیب، شادلیغ اشکیم کؤپ آقسه وصلینگده،
بهار فصلی بؤلور چشمه‌لر سویی افزون.

قدینگغه سرو باش ایندورمه‌میش ایمس عکسی
که، دهر ادب قیلور انی سالیب سو ایچره نگون.

اوشاتیب اؤقینی محزون کؤنگولنی سیندورمنگ،
که، ایو شکست تاپر هر قچان که، سیندی ستون.

یپر آستیدین کپ ایله لعلنی چیقر، ای مغ،
که، باردی یپر قویی، چون سؤز ایشیتمه‌دی قارون.

غم اؤلتورور مپنی، قؤی پند و پیر قدح پپر کیم،
قیلور پو زهرنی تریاک دفع، یؤق افیون.

نوایی، ایستر ایسنگ سلطنت، فنا پؤل کیم،
جهان زپونونگ ایرور، پؤلمه‌سنگ جهانغه زپون.

۴۹۷

پیلگه پپردی کویدوروپ اول گل تنیم خاکسترین،
آتشین گل هجری ساووپرغن کیپی بلبل پرین.

انگله‌من بلبل قیزیق کؤنگلی مو دور، یا عطر اوچون
غنچه‌سیدین گل مرتب قیلدی اؤتلوغ مجمرین.

پرگِ گل دور، یؤقسه بلبل‌نینگ توتشمیش هر پري،
پس که، یاروتدی صبا گل مجمری‌نینگ اخگرین.

گل ایمستور، پلکه بلبل آشیانین اؤرته‌گن
عشق اؤتی پیل، کؤرسنگ آنینگ دور و لونِ احمرین.

قؤی گل و پلبلنی، گلگون می تؤله توت پلپله،
تا اؤقوی پلبل مقالاتین آچیپ گل دفترین.

دهر پاغیده گل و پلپلغه یؤق پرگ و نوا،
سالمه‌دی پو غصه‌دین نرگس ایلیکدین ساغرین.

ساقیا، حیوان سوپین ممزوج قیلسنگ ایچمه‌گه‌ی،

گر نوایی تاپمه‌سه می ایچره لعلینگ جوهرین.

۴۹۸

نهان عشقینگ که کؤنگلوم ایچره توشتی یوز شرار اندین،
نهاني داغلر قالمیش ایچیمده یادگار اندین.

مقوس قاشلرینگ‌نینگ نقشیدین گریان کؤزوم بؤلمیش
بولوتدېک کیم، بؤلور قوسِ قزحلر آشکار اندین.

بؤلوپتور سروِ نازیم حسن شمعی، باشیده آنینگ
بؤرک زر رشته‌سی اول کیم، یانر بیر نېچه تار اندین.

بوزوغ کؤنگلوم که اطرافیده اول یوز شوقیدین قان دور،
اېرور ویرانه‌ای کیم، لاله‌لر بوتگه‌ی بهار اندین.

نې کیرپیکلر اېکین اول کیم، تخیل ایله‌مک بیرله
بؤلور جسم ایچره هر دم جانیم اندامی فگار اندین.

قدی نخلیدین اؤلسم، دؤستلر، بو دور وصیت کیم،
باشیم اوزره اېکیب سروې قیلینگ میلِ مزار اندین.

جفادین یومسه کؤز، تسکین تاپر کؤنگلوم اؤتی، گؤیا
قراری یؤق کؤزی هر دم آلور صبر و قرار اندین.

جهان بحری اېمیش مهلک، تومن مینگ شکر کیم، گرچه
کؤپ اوردوم دست و پا، توتتوم ولېک آخر کنار اندین.

نوایی ینگلیغ اؤلمیش خانقه اهلی سوروک مجنون،
مگر کیم سرخوش اؤتمیش اول پري دېوانه‌وار اندین.

۴۹۹

دېمه محنت تاغی‌نینگ فرهادِ سرگردانیمېن،
تازه یوز مینگ داغ ایله اول قلّه‌نینگ قېلانیمېن.

لمعهٔ رخساریدین پروانه‌دېک کویسم نې تانگ

© ezuvtarix.uz

مېن كه، يللر اول ملاحت شمعِ سرگردانيمېن.

حسنونگگه حيران اېسم، كېلمس اولوس حيرانليغى،
كيم كه حيرانينگ اېمستور، مېن انينگ حيرانيمېن.

مېن اۏلر حالتده و جان قصدى ايلر اول پري،
آدميليغ كۏرغوزور كيم، بير نفس مهمانيمېن.

گر كۏنگول بوزدى مېنى، يار اېردى باعث شكر كيم،
جغدنينگ يۏق، بير ملاحت گنجى‌نينگ ويرانيمېن.

دير پيرى توتسه مى، نۏش اېتسم اېرمس عيب كيم،
زهر اگر ايچ دېر كيم، آنينگ بندهٔ فرمانيمېن.

تېلبه‌ليكدين عقل ساري ايسته‌ميش زاهد مېنى،
اى نوايى، مونچه نادان بيلمس اېردىم آنى مېن.

۵۰۰

صبحِ وصلين اېلگه كۏرگندين پريشانمېن بوگون،
شامِ هجرين اول كه نفى اېتتيم، پشيمانمېن بوگون.

صبحِ وصل اول، شامِ هجران بو، مېنِ سرگشته، وه،
نَيله‌گه‌يمېن دېب، اۏز احواليمغه حيرانمېن بوگون.

قيده بيلگه‌يمېن وصال اهلى نشاط و عيشينى
مېن كه، زار و مبتلاىِ دردِ هجرانمېن بوگون.

دايما مهمانيم اېردى يار كۏيى ايتلرى،
جمع اۏلوپتورلر كه، مېن باريغه مهمانمېن بوگون.

پرلر اۏرنيغه بليت اۏقلرى‌نينگ زخمى دور،
مېن كه پرسيز قوش كيبى هجرينگده عريانمېن بوگون.

ساقيا، بير مى بيله وهميمنى كمراق ايله كيم،
شامِ هجر آسيبيدين بېحد هراسانمېن بوگون.

چون خیالی مهمانیم دور نوایی، نې عجب،
گر تخیل شخصیدېک کۆزلرگه پنهانمېن بوگون.

۵۰۱

فراقینده کۆزومدین ییغلەماق بۆلغەی مو کم بیر کون،
کولوب کیرگەی مو ویران کلبەم ایچره اول صنم بیر کون؟

ملایک، ترقشینگ کیم، اول قویاش هجرینده قۆرقرمېن،
تېشیب اۆتگەی فلکنی آهیم اۆتیدین الم بیر کون.

حریمِ وصلیغه محرملر آخر شکر اېتینگ، کولمنگ،
مېنی محروم دېب کیم، مېن هم اېردیم محترم بیر کون.

فسانەم یازغوچی، بیل کیم، بیتیک اوزره ساچر کولدېک،
کویوب ساچیلغوسی کاغذگه ایلگینگدین قلم بیر کون.

اېمس غم شامی انجم، قطرەلر آهیم تفیدین بیل،
نې تانگ کون کۆزگوسین گر تیره قیلسه اوشبو نم بیر کون.

اېشیتتیم، تېلبه ایت کۆییده قتل ایلر اېمیش، ایتینگ
کیم، اول کۆی ایتلریدین اېردی بو دېوانه هم بیر کون.

طلب دشتیده ییللر پۆیه ایلب، وه که، تا یېتتیم
حریمِ وصلیغه دېر کیم، بۆلور طوفِ حرم بیر کون.

کۆنگولدین توبه قیدین رفع قیلمس خانقه شیخی،
مگر کیم، دیر پیری ظاهر اېتکەی بو کرم بیر کون.

نوایی، روحپرور نکته و مهلک تجرددین
عجب، گر قۆیمەغەی کۆککه مسیحادېک قدم بیر کون.

۵۰۲

جمالینگ شوقیدین غم شامی کویمک ابتلاسیدین،
کۆزوم شمعی کول ایلپتور عیان قانلیغ قراسیدین.

فراقینگده توگن اوزره توگن قۏیدوم نې حاصل کیم،
منگه اون بۏلمه‌دی حاصل، بو ایکّی تاش اراسیدین.

قویاشنی یوسفوم بیعیغه بېرمک بار اېسه ممکن،
دېگه‌یمېن تنگۀ بیعانه دور، اېرمس بهاسیدین.

چېکه‌ی عشقینگ یوکین دېب، خسته کۏنگلوم قان یوتوب غم یېر،
نې قوّت کسب اېته آلغه‌ی بو شربت، اول غذاسیدین.

جفاسی تیرگوزور اېلنی و مېن بو عیشدین محروم،
مسلمانلر بیلینگ کیم، اۏلگوم اول کافر جفاسیدین.

اېرور مجنون کۏنگولده یوز گره کیم، نې سببدین دور
مسلسل قصه‌لر اېل ایچره زلفونگ ماجراسیدین.

خمارِ هجردین دور تیره کۏز و کۏنگلوم، ای ساقي،
یاروتقیل هم جمالینگ شمعیدین، هم می صفاسیدین.

گر اۏلسم، دیر پیری، تانگ بېلیم زنّار ایله محکم،
منگه تابوت‌پۏش ایلب فنا دیری پلاسیدین.

عدم فرشیده تا قۏیدی فنا تاشی اوزه باشین،
نوایی عار اېتر یېر نطع و کۏک متّکاسیدین.

۵۰۳

منع قیلمس اشک لعلینگدین توتشقان جان اۏتین،
پست نې نوع ایله‌گه‌ی دریا سویی مرجان اۏتین.

اول که ایتور هجر تسکینی اوچون داغ اۏرته‌گیل،
کۏرمه‌میش باشتین-آیاغیم اۏرته‌گن هجران اۏتین.

عشق دشتی‌نینگ سمومیدین گمان اېتکه‌ی قویون،
وادیِ هجران ارا کۏرگن بو سرگردان اۏتین.

بوالعجبلیغ عشق ارا کۏرگیل که، کۏنگلوم چېکسه آه
زخمی آغزیدین مشعبددېک ساچر هر یان اۏتین.

آتشین گلدین قیزرمیش باغ یاخود عندلیب،
اوردی گلبنلرغه گل هجرانیدین افغان اوْتین.

چرخ اوزه اِبرمس شفق کیم، اوْرتنورگه اهلِ درد
تِبز اِبتر هر تون قضا آتشگهی دوران اوْتین.

ای نوایی، هر نسیم اول گل حریمی طوفیدین
کیم، یِتر روشن قیلور کوْنگلومده‌گی حرمان اوْتی.

۵۰۴

سرشک قانین آیاغینگ اوچون حنا قیله‌یین،
قبول توشسه قراغیم اِبزیب قرا قیله‌یین.

عقیقِ لعلینگه جان جوهرین نثار ایله‌ی،
سوادِ خالینگغه کوْز مردمین فدا قیله‌یین.

قاره مِنگینگ بیله قدّینگ خیالی کِبلسه، وطن
مونگه کوْز ایچره یسه‌ی، انگه جان ارا قیله‌یین.

قدینگ که سایه سالیپتور، اوله‌ی انگه، یعنی
که، عشق علمین الفبادین ابتدا قیله‌یین.

لبینی قصدیمه تیشلر، یوزیگه تِبلمورسم،
باقیب توروب نِچه اوْز جانیمه جفا قیله‌یین.

کوْنگول قوشی کیم اِبرور جلوه‌گاهِ گلشنِ قدس،
بو دامگاهده نِبدین انی مبتلا قیله‌یین.

نوایِیا، غمیم اهلی ورعدین اوْلمه‌دی کم،
قوْی اِبمدی میکده پیریگه التجا قیله‌یین.

۵۰۵

چِبککنده نقاشِ قضا اول سروِ گلرخ صورتین،
گوْیا بِیگنمه‌ی تشله‌میش طرح ایلب آی، کون هیأتین.

تا جلوه قیلدی اول صنم، لیلا سۆزی بۆلدی عدم
سودام اۆتی چپکچ علم، پست اېتتی مجنون شهرتین.

رخسار آچیب اول سیمبر، قامتنی ایلب جلوه‌گر،
اوزدی و کېسدی سربه‌سر گل رغبتین، سرو الفتین.

کۆنگلوم یوزونگ بې‌چاره‌سی، جانیم لبینگ خونخواره‌سی،
سۆر، ای جهان عیاره‌سی، گاهې الرنینگ حالتین.

تقوا اېوی هموار اېرور، سبحه‌م ایپی زنّار اېرور،
اوی کلبهٔ خمّار اېرور، تا کۆردوم اول چین لعبتین.

جنتقه قیلمس‌مېن نزول، اول کۆی ارا تاپسم وصول،
دۆزخنی ایلرمېن قبول، اما یۆق آنینگ فرقتین.

ایلب سلاسل آرزو، آرتر جنونوم مو به مو،
ناگه نسیمِ مشک‌بو یېتکورسه زلفونگ نکهتین.

ایش سرّین آیا کیم بیلور، کیمدین بو مشکل آچیلور،
وه کیم، بو غم مهلک قیلور، هر لحظه کۆنگلوم حالتین.

بۆلغیل، نوایی، روبره، قیلغیل فنا کۆیین پنه،
ترک ایله زهد و خانقه، قیل دیر پیری خدمتین.

© ئۇيغۇر ئەدەبىياتى

۵۰۶

وفا اهلیغه دوراندین یپتر جور و جفا اسرو،
جفاسیدین انینگ آزرده دور اهلِ وفا اسرو.

بو کیم، اهلِ وفا نایاب اپرورلر اندین اپرکین کیم،
بو اپسکی طاق الرغه یاغدورور گردِ بلا اسرو.

فلک دردی علاجی چیقمه‌ی اندین کیمسه تاپمه‌یدور،
مگر نایاب اپرور اول حقّه ایچره بو دوا اسرو.

گرانجانلیغنی قۏی، جان بپر، تیلر بۏلسنگ دُرِ مقصود
که، عالمده آغیر دور اوشبو جوهرغه بها اسرو.

فدا جانیمنی ایلب، عالم اهلیدین طمع قیلدیم
وفا، استغفرالله، قیلغن اپرمیشمپن خطا اسرو.

رضا اهلین سیاست تیغیدین قۏرقوتمه‌غیل، ای شه
که، قتلینگدین سپنینگ قۏرقرغه اۏلمه‌یدور گدا اسرو.

طبیعت چاهیدین روحونگنی قوتقر کیم، خوش اپرمستور
قفس قیدی ارا بلبلغه بۏلماق مبتلا اسرو.

چو کوثر جامی ذکری قیلمه‌دی رفع اۏزلوگوم قیدین،
بو رنجیمغه همانا نفع اپتر جامِ فنا اسرو.

هوایِ گلشنِ قدس اپت، نوایی کیم، خوش اپرمستور
زغنلر بیرله بو گلشنده بۏلماق بې‌نوا اسرو.

۵۰۷

یار مستغنی و مهلک غمِ هجران اسرو،
آه کیم، قالمیشم اۏز حالیمه حیران اسرو.

© ezgi tekin zari

رخنه‌لر سالدی اؤقونگ کثرتی کؤنگلوم اوییگه،
اول یاغین ایله‌دی بو کلبه‌نی ویران اسرو.

ای رفیق، اؤقینی زخمیمدین اگر چپکتینگ، لپک
یپته‌دور جانیمه کؤنگلومده‌گی پیکان اسرو.

شیخ تکلیفِ نماز اپتتی، ولي بیلمس کیم
عشق تیغی یاره‌سیدین باره‌دور قان اسرو.

ناز اپتیب غمزه اؤقین گر آتر، ای جان، اسره
کیم، آتر غمزه اؤقین ناز ایله جانان اسرو.

غصه جامی که بو دور ایچره لبالب دور، انی
وه که، بات-بات توته‌دور ساقیِ دوران اسرو.

ای نوایی، دیمه اقبالِ بقا مشکل اپرور،
فاني اؤلغنغه اپرور اوشبو ایش آسان اسرو.

۵۰۸

یوزونگده می گلی یا گل آچیلغن بؤستان دور بو،
گلونگده قطره خوی بؤستانده‌غی سودین نشان دور بو.

کؤزومده قطره قانلر باغله‌غن اپرمس همانا کیم،
نظر باغیده شوقینگدین آچیلغن ارغوان دور بو.

اپمس وصلینگ تیلب اوچقن کؤزوم اطرافیده کیرپیک
کیم، اول دریایی قوشلرغه قمیشدین آشیان دور بو.

کؤنگولدین چیققن آهیم ایلر افزون خلق سوداسین
که، شیدالیغ دیاریدین یپتیشگن کاروان دور بو.

قیزیل رنگلر کؤزومده کؤرگن انگلر اشک سیلین کیم،
آقرغه کپلگن اول یؤللر بیله هر ساری قان دور بو.

لبیندین خسته دور کؤنگلوم دم آچمه، ای مسیح، اؤت کیم،
علاجین یوز سپنینگدپک‌نینگ بپگنمس ناتوان دور بو.

© Ezgi Kitabevi

قویوندېک دشت ارا کۆرسنگ مېنی، کۆپ قاچمه کیم، هر دم
باشینگغه اېورولور سرگشتهٔ بېخان و مان دور بو.

کۆنگول میخانه رامی، خاطریم خوش می بطیدین کیم،
مونگه روح‌الامین دور اول، انگه دارالامان دور بو.

دېمه، هجران تونی هر دم یېتر اول آیغه فریادیم،
اول آی فریادینگه یېتمس، نوایی، نې فغان دور بو.

۵۰۹

جریده کۆنگلومگه بار اول لعلِ سېراب آرزو،
نې عجب مخمور قیلسه بادهٔ ناب آرزو.

اول پری مجنونی اۆلدوم بو سببدین کیم، اېرور
زلفی‌نینگ زنجیریدین بۆینومغه قلاب آرزو.

لعلیدین بېهوش بۆلماغلیق هوس دور جانیمه،
کیمگه، وه کیم، بۆلمه‌غه‌ی موندق شکرخواب آرزو؟!

ایتتیم آغزین ایسته‌بان مېن، یۆق تمنالیغنی وای
کیم، عدم یۆلیده گم قیلدی بو نایاب آرزو.

کۆردوم اوم اول بت قاشلری، کافرمېن، ار اسلامی بار،
کعبه اهلی قیلمه‌سه بو نوع محراب آرزو.

فقر کۆیی‌نینگ قاره شالی بیله گلخن کولین
تاپقه‌لی، بالله که، قیلمان کیش و سنجاب آرزو.

گر نوایی ترکِ عشق اېتتی هوس اۆلتورمه کیم،
چین اېمستور ایله‌میش بو ایشنی اۆینب آرزو.

۵۱۰

هر یان اول یوزده تېر آقیزدینگ مو،
یا آقر مهر چشمه‌سیدین سو؟

قالدی خالینگ تپر آستیده، یاخود
دمین اسرر سوغه چۆموب هندو.

تپردین اول یوزگه بۆلمیش اۆزگه صفا،
قطره‌دین گرچه تیره دور کۆزگو.

گلده شبنم عجب خود اپرمس، لپک
آیده انجم غریب اپرور اسرو.

سپنده تپر، مپنده اشک دور یوز اوزه،
یپغله‌سم مپن، سنگه کپلور کولگو.

اویالیب تپر آقیزدی انجم اپمس،
شامِ هجریده طارمِ مینو.

دپر نوایی که غیر اپمس موجود،
طرفه سۆز «لا اله الا اللهُ».

۵۱۱

سیلِ اشکیم بیرله توتمیش جملهٔ عالمنی سو،
جملهٔ عالم نپ کیم، بو نیلگون طارمنی سو.

ایله‌گندپک مردمِ آبي بورون کۆز مردمین،
اپمدی اول نوع ایله‌میش خیلِ بنی آدمنی سو.

بحرِ اشکیم پپتکورور هر دم قویاشقه بیر حباب،
اۆیله کیم، پپتکوردی کیخسروغه جامِ جم‌نی سو.

زخمیم ایچره قالدی پیکانینگ، نپ ینگلیغ بوتکه‌ی اول،
چونکه قۆیمس یاره‌غه یاپوشقه‌لی مرهمنی سو.

ایسته‌نگیز کۆنگلومنی کیم، صحراده اشکیم سیلیدین
قیده سالدی اپرکین اول بپمارِ دپوانه‌منی سو.

دوردین غمگینمپن، ای ساقي، قدح سیلینی قوی،
بۆغزومه تا اپلتکه‌ی کۆنگلوم اوییدین غمنی سو.

© ezgi iqtibas dari

ای نوایی، اؤیله نظم اېتتینگ بو درِّ آبدار
کیم، عجب یؤق رشحه‌سیدین گر توتر عالمنی سو.

۵۱۲

بېلینگ و زلفونگ خیالین شرح اېترمېن مو به مو،
تشنه دورمېن لعلینگه تا باردورور جانیمده سو.

آرزو ایلر لبینگ آلّینده جان بېرمکنی خضر،
خضر سوییدین اؤلوگ عمر ایله‌گندېک آرزو.

شربتِ لعلینگ قؤیوب نؤش ایله‌گن حیوان سویی
بؤلغه‌ی انداق کیم، قؤیوب حیوان سویین ایچکه‌ی آغو.

سنبلونگنی قیلغه‌لی آشفته یؤل تاپمس نسیم،
بس که اطرافیده دور شیدا کؤنگوللردین غلو.

تېرله‌گن یوز قطره‌سیدین کیم، یوزوم قانین یودونگ،
وه، نې دېی کیم، عشق ارا تاپتیم نې ینگلیغ آبرو.

کؤنگلکینگ لونیدین اؤلدوم، عطریدین تاپتیم حیات،
قیسی گل برگینده بار اېرکین بو ینگلیغ رنگ و بو.

ای نوایی، یار سروقتینگغه یېتمک ایسته‌سنگ،
آه و اشکینگدین سوپور وقتینگ حریمین، بلکه یو.

۵۱۳

اول آیغه نې غم، توشسه بو دېوانه‌دین ایرو،
بؤلمس ضررې شمعغه پروانه‌دین ایرو.

خالینگنی تیلب روحوم اگر اوچسه اېمس عیب،
بو قوشقه تحمل قنی اول دانه‌دین ایرو.

محنت قوشی کؤنگلوم اوییدین چیقمه‌سه تانگ یؤق،
کیم کؤرگن بار جغدنی ویرانه‌دین ایرو.

اندوه و خرد قصدیم اېتر، وای که، محنت
اۆزدین منگه ایرو دور و بېگانه‌دین ایرو.

قصه‌منی اېشیتکن اۆله‌دور، عشق ارا، وه کیم،
اېرمس اول آغیر اویقو بو افسانه‌دین ایرو.

توفراغ اگر بۆلسه تنیم دیرده قیلمه،
ای چرخ، انی ساغر و پیمانه‌دین ایرو.

مسجدده نوایی گر اېمس، نکته بو دور کیم،
نقصان قیلور اۆلماق انگه میخانه‌دین ایرو.

۵۱۴

توتقه‌لی لمعهٔ رخساریغه جانان کۆزگو،
سو دورور بس که قالیبتور انگه حیران کۆزگو.

چرخ زالی سنگه مشّاطه دورور کیم، بۆلمیش
انگه گلگونه شفق، مهرِ درخشان کۆزگو.

نې قتیق کۆنگلی بار آیا که اۆشول مهوش‌نینگ،
روبروییغه کېلور هر نفس آسان کۆزگو.

جان اېوی ایچره خیالینگنی بېزر بۆلسه کۆنگول،
پري اۆلور تراغ اۆقونگنونگ و پیکان کۆزگو.

اول پري یوزیگه دېوانه گر اېرمس، نې اوچون
بۆلدی بازارده سرگشته و عریان کۆزگو.

صاف قیل صفحهٔ خاطرنی تیلر بۆلسنگ فیض،
عکس تاپماق، گر اېرور تیره نې امکان کۆزگو.

کۆزگودېک بارسه نوایی اۆزیدین نې تانگ کیم،
ایله‌دی می قویاشین ساقیِ دوران کۆزگو.

۵۱۵

ساچتی تېردین گل اوزه اول سروِ گلرخسار سو،
کویمگیم دفعیغه قیلدی اۏت اوزه اظهار سو.

یوزده خوی طغیانیدین گر کولسه آغزی یۏق عجب،
غنچه‌غه بۏلمس آچیلماق، ایچمه‌یین گلزار سو.

تیغی بات-بات زخم اوردین زار جسمیم قیلدی دفع،
زمزم اۏلسون کیم، کۏپ ایچسه یېتکورور آزار سو.

یار ایاغی توفراغیدین اۏزگه کۏرمن دارویې،
ای معالج، کۏزلریمدین کیم کېلور بسیار سو.

مهر کیم، اول چهره عکسی دور نې دور، گر بۏلمه‌میش
اۏتلوغ آهیم شعله‌سیدین گنبدِ دوّار سو.

غم اۏتیدین، ای حکیم، اۏلمک تیلرمېن، جامیمه
زهر قۏشسنگ قۏش ولېکن قاتمه‌غیل زنهار سو.

خسته کۏنگلوم آغزی زخمی پخته‌لیغ پیکانیدین،
بار اینگدېک کیم، ماموق بیرله ایچر بېمار سو.

شرعدین ایرو ریاضتدین صفا کسب ایله‌گن،
اۏیله دور کیم صاف اۏلور تسکین بیله مردار سو.

تۏرت یاندین اۏقی یۏل قیلمیش نوایی کۏنگلینی،
عشق سوداسی اوچون گۏیا یسبتور چارسو.

٥١٦

سالسه زهدونگ تونیگه جامِ هلالي پرتو،
سبحه انجملرین اېت باده قویاشیغه گرو.

تیره خلوتنی نېته‌ی، خلوت انی بیل که سالور،
انده ساقي یوزی و باده قویاشی پرتو.

اول پري عشقیده قاچماق دور اۏزومدین غرضیم
بو که، غم دشتیده مجنوندېک اېترمېن تک و دو.

زلفی هجریده دمیم دودی جهاننی توتتی،
مېنِ سودایی اۏشول ظلمت ارامېن شبرو.

دهر خسرولیغین اول کیم تیله‌دی، چرخ انینگ
باشیغه قۏیدی توگن کیم، دېر اۏلوس کیخسرو.

فیض کۏز توتمه ریاضتده تېشیلمه‌ی یوره‌گینگ،
آچمه‌یین روزنه اوی ایچره قویاش سالمه‌دی ضو.

ای نوایی، خوش اېرور خلوت، اگر بۏلسه کیشی
دلبری بیرله ایکو، بۏلمه‌سه لېک انده بیرو.

۵۱۷

جانده جانپرور سۏزی دور مو، لبِ خندانی مو،
روحوم آرامی دېیین مو انی جانیم جانی مو؟

کۏنگلوم ایچره نیشلر کیم، سنچیلیبدور انگله‌من،
نیشترِ مژگانی دور مو ناوکِ پیکانی مو؟

ای کۏنگول، عالم بوزرده قی بیری آرتوغ اېکین
نوح طوفانی مو اشکیم سیلی‌نینگ طغیانی مو؟

جان آلورده قیسی‌نینگ صعب اېرکنین شرح ایله‌یین،
عشقی‌نینگ بېدادی مو، یا شدّتِ هجرانی مو؟

نېسی اول گل‌نینگ ارم گلزاریدین آرتوغ اېمس،
جلوه ایلر سروی مو، یا غنچهٔ خندانی مو؟

ای که، بېردینگ دهر شۏخیغه کۏنگول، قتلینگ اوچون
عشوهٔ پیداسی مو، یۏق آفتی پنهانی مو؟

قتل قیلدیلر نوایی‌نی ولېکن بیلمه‌دیم،
کۏنگلین آلدورماق مو اېردی، یا کۏنگول آلغنی مو؟

۵۱۸

شامِ هجر اؤلتوردی بو ناشادنی، سېن شاد اویو،
قیغوم اېتتی قصدِ جان، سېن قیغودین آزاد اویو.

کېچه گر تا صبح مانع اېردی نالهم اویقونگه،
چونکه بؤلدی دفع اول افغان بیله فریاد، اویو.

بیزنی هجرانینگده سؤنگغی اویقو باستی، باری سېن
کؤز آچیب ناز اویقوسیدین بیزنی قیلسنگ یاد، اویو.

سېن بغایت مست و اوسروک، نرگسینگ اویقو تؤله،
چونکه غنچه‌نگ داغی قیلدی اېسنه‌مک بنیاد، اویو.

تون اېرور کېچ تانگله تاپقونگ اویقوسیزلیغدین خمار،
بیر زمان باشینگ قؤیوب، ای سروِ حوریزاد، اویو.

اؤتتی یریم کېچه و یخشی اېمس مستِ خراب،
کؤز یوموب آچقونچه صحبتنی قیلیب برباد اویو.

ای نوایی، مست بیر تون کؤز آیاغیغه قؤیوب،
اویغنورغه حشر صبحین ایله‌بان میعاد، اویو.

۵۱۹

غمیمنی مو دېیین یا بېغم اېل‌نینگ ماجراسین مو؟
کؤنگول حالین مو یاخود کؤنگلوم آلغن‌نینگ جفاسین مو؟

قتیق عشقیم بلا و شدّتین مو ایله‌یین تقریر،
یؤق اېرسه بېنهایت اشتیاقیم ابتلاسین مو؟

عددسیز درد و رنجیم صعب اېکننی مو قیله‌یین شرح،
صفتقه راست کېلمس شوقوم آشوبِ بلاسین مو؟

کؤنگولده وصل باغی آرزوسین مو بیان ایله‌ی،
بغیرده خارِ هجران نؤکی‌نینگ مهلک یراسین مو؟

وفاسیز یار بېپروالیغی‌نینگ مو سؤزین ایته‌ی،
منگه جور و جفا تیغین اوروب، اېلگه وفاسین مو؟

فلک ظلمی، اولوس بېدادی یا بیر سروِ رعنانینگ
مېنینگ حالیمنی ایلب بېوا هر یان هواسین مو؟

نوایی، التفات آغاز قیلدی یار، بیلمان کیم،
فراقیدین شکایت مو قیلەی، وصل التماسین مو؟

۵۲۰

نظرغه کېلگەلی اول ایکّی نرگسِ جادو،
کۆنگولده یۆقتورور آرام و کۆزده هم اویقو.

کۆنگول که قیغو سپاهی بیله نزاع اېتتی،
نې شاد اۆلەی که، کۆنگولنی باسیپتورور قیغو.

کۆزونگ ختن کیبگی دور، یوز اوزره خاللرینگ
مگر که نافەسیدین مشک ساچتی اول آهو.

کۆنگولنی توز، تیلەسنگ فایض اۆلسه توز معنا،
نېدین که، اېگری اېسه اېگری کۆرگوزور کۆزگو.

خوش اول که، دیرغه بارغچ قدحنی مغبچه مست
یوکونوب ایلگیمه بېردی چیقیب کېلیب اۆترو.

چو کافر اوردی بو ینگلیغ یۆلومنی، دین لفظین
ینه تیلیمگه کېچورسم اویت اېرور اسرو.

نوایی، اۆینەدی جان خلقدین بورون، رحم اېت،
چو قیلدی جلدلیق، اېمدی کېرەک انگه جلدو.

۵۲۱

یوز و کۆزونگده معین کمالی صنعی اِلٰه،
نې یوز دورور بو، نې کۆز لا اله الا الله.

جمالینگ آیینه والشمسِ کۆزگوسی نازل،
کۆزونگ قراسیغه مازاغ سورمه‌سی همراه.

تیلینگ همېشه لدوني علومیغه ناطق،
دام کۆنگلونگ الهي رموزیدین آگاه.

قمر هر آی باشی معجزنمای ایلگینگدین،
قاچیب باشینی اۆغورلر که بۆلور اۆیله دوتاه.

چو سېن سپهردین اۆتتونگ شهاب و حلقهٔ بدر
اېمس که چرخ چېکر کېچه حسرتینگدین آه.

سېنینگ شفاعتینگ امّیدی چون اېرور ممکن،
گناهکار بیرو دور که، یۆقتور انگه گناه.

نوایی گلشنی‌نینگ نرگسی نجوم اۆلغه‌ی،
کۆز اوچیدین انگه قیلسنگ حساب وقتی نگاه.

۵۲۲

آتشین گل گرچه زینت دور جهان بۆستانیغه،
برق اېرور هر بېل اوچورغن برگی بلبل جانیغه.

گرچه شمع اۆلدی شبستان زېبی، کۆر کیم، شعله‌دین
تیل چیقرمیشتور سوسب پروانه‌لرنینگ قانیغه.

می که قویغه‌ی ساقیِ گلرخ اېرور حیوان سویی،
وه که، آفت سیلی دور عشق اهلی خان و مانیغه.

نَی بیلین عیسی دمی توتقیل که، اول باردور سموم
هر نفس اهلِ محبت خاطرِ ویرانیغه.

بیر قدح می ایچمه‌دی بو دیر اهلی بی‌خمار،
تا تحرک بۆلدی بو تاسِ نگون دورانیغه.

باده بی‌رنجِ خمار اېرمیش فنا جامیده، لېک
ایچمک آنی کېلمه‌میش هر بولهوس‌نینگ شانیغه.

حسرت اۆلتوردی مېنی، ای مغ، کېتور جامِ فنا
کیم، چیده‌ی آلمن بوگوندین سۆنگ انینگ هجرانیغه.

بۆلمه‌یین فاني، محبت جامین ایچمک دور محال،
ثبت اېتینگ بو نکته‌نی دیرِ فنا ایوانیغه.

کام تاپمه‌ی کیم که حرمان دردیغه بۆلمیش اسیر،
ایسته‌سه همدرد اۆلتورتونگ نوایی یانیغه.

۵۲۳

کۆنگول کیم، وصلین ایستر هر طرف داغِ ستم بیرله،
اېرور یوسف خریداری نېچه اېسکی درم بیرله.

فغانلیغ کۆنگلوم و اۆتلوغ دمیمنی سهل توتمنگ کیم،
آلیبمېن عشق اقلیمینی بو طبل و علم بیرله.

ایتوردوم آه ایله اغیارنی اول یوز هواسیدین
انینگدېک کیم، کیشی سودین کېترگه‌ی خسنی دم بیرله.

قوروغ جسمیمده قانلیغ زخم اېمستور قطع اوچون هر یان
که، پیوند ایله‌میش‌سېن اول سۆنگکلرنی بقم بیرله.

توگن بیرله الفدین، ای منجم، حالتیم کۆرگیل،
که، کۆکسوم تختهٔ رمل اۆلدی هر یان بو رقم بیرله.

کۆنگول مشهودیغه چون بۆلدی واصل بۆلسه بۆلسون
تیل اگر قایل صمد بیرله وگر ذاکر صنم بیرله.

تعیُّن خرمنین کویدورگه‌ی اما برقرفتارې
که، کۆکدین یېرچه منزل قطع قیلغه‌ی بیر قدم بیرله.

دېمه کۆکسومده اېسکیرگه‌ی توگنلر کیم، کۆزوم هر یان
چو تۆکتی قطره داغ اۆلدی بو سریغ صفحه نم بیرله.

قد و زلفونگ بیله آغزینگ تیلب کۆز یومدی عالمدین،
نوایی‌غه ترحم ایله کیم، باردی الم بیرله.

۵۲۴

کویدی کۆنگلوم کیم، نېدین منزل اېمس جانانه‌غه
توشتی اۆت گنج آرزوسیدین بیزینگ ویرانه‌غه.

اول پري اوسروک کۆزین ایستب بیابان توتمیشم
کیم، کییک بیرله مدام الفت بۆلور دېوانه‌غه.

کېلدیم و کۆردوم یوزین قیتورمېن اېمدی اۆرتنیب،
شمعنی کۆرگن نفس یانماق کېره‌ک پروانه‌غه.

تا منگه بېگانه بۆلدونگ کۆنگلوم اۆلدی شاد کیم،
آشنادین الفتینگ کۆپره‌ک دورور بېگانه‌غه.

چرخدین یېغلرسېن، ای کۆز، بیل که بۆلمیش یېتکودېک
سیلِ اشکینگدین خلل بو اېرته‌گی غمخانه‌غه.

ای که، ایسترسېن بېریب جان، وصل تاپقنلر سۆزین،
صفحه‌غه اۆت سال قچان یېتسنگ بیزینگ افسانه‌غه.

ای نوایی، نېچه بغرینگ سو بۆلوب تۆککونگ سرشک،
طایرِ دولت چو باقمس بۆیله آب و دانه‌غه.

۵۲۵

یانیده اېل کۆرسم اۆق سنچیلمه‌سون مو جانیمه،
مېن که غیرتدین روا کۆرمن انی اۆز یانیمه.

زخملیق جانیم که، عشقی اؤتیدین خورسند اېرور،
اؤت اېمس اول مرهمې دور کیم، یاقیبدور جانیمه.

وصلیغه کؤز محرم اېرمستور، نېتیب محرم بؤلور
ایکّی تر دامن که، تنوغلوغ بېرورلر قانیمه.

چون یېتر اول آیغه افغانیم، اېرور بو دم-بدم
کیم، چیقیب جان دغی همره بؤلگوسی افغانیمه.

عقل و جاندین عشقیده بېگانه بؤلدونگ، ای کؤنگول،
کېت خدای اوچون، بوگوندین سؤنگ مېنی هم تانیمه.

تن اویین درد اؤقی کؤپ زخم اېتتی، اما شکر کیم،
کیرمه‌دی ناشکرلوغ سیلابی بو ویرانیمه.

ای نوایی، کولدی اول گل اشکیمه، بؤلمه‌ی خلاص
یېغله‌ماقدین، کام اگر بو دور گلِ خندانیمه.

۵۲۶

عنبرِ تر ایسته‌من یوز اوزره خالینگ باریده،
کم کؤرونور ینگی آی مشکین هلالینگ باریده.

سیمِ اشکیم ایتلرینگ‌نینگ یؤلیده صرف ایلرەم،
چون دېمیشتورلر که قازغان دؤست مالینگ باریده.

چشمهٔ حیواندین، ای جانیم، سو ایچمه‌یدور کؤنگول
خضروش خطّینگ ارا شیرین زلالینگ باریده.

چون وفا قیلمس کیشیگه عاقبت دورانِ حسن،
پس غنیمت بیل وفا قیلماق جمالینگ باریده.

دېگه‌سېن، مسکین نوایی ناله‌سین بلبل کیبی
ای صبا، اول گل حریمیغه مجالینگ باریده.

۵۲۷

غمیدین گرچه جان یؤق ایردی تنده،
تیریلدیم لعلیدین اؤلدوم دیگنده.

کیچه باغ ایچره بارسم بؤیِ تاپمن،
قدینگدین سرو بیرله ناروَنده.

یاشورون نیچه کؤز سالسم عدم‌نینگ
وجودی یؤقتور آغزینگ بار ایکنده.

تیلر کیرپیکلرینگنی زار کؤنگلوم،
بؤلور بلبل پیری دایم تیکنده.

دیمه گل عمرین آز، ای باغبان کیم،
سینینگدیک کؤپنی کؤرمیش بو چمنده.

نوایی گرچه اؤلدی لاله ینگلیغ
غرور داغینگ بیله قانلیغ کفنده.

نیچه کیم شاه بیِ‌پروالیغ ایتسه،
کیره‌ک اؤکسوتمه‌سه قوللوغنی بنده.

۵۲۸

کؤنگلوم‌نینگ آهی قطرهٔ خونِ جگر بیله
دودیِ دورور که، اَیریلور اؤتدین شرر بیله.

لعل اوزره خال و خط که، یوزونگ کؤزگوسیده دور،
طوطیغه هندو اؤرگتیه‌دور سؤز شکر بیله.

اول شوخ کؤنگلوم آلدی سالیب جسمیمه شکست
بیر طفل‌دیک که، شاخین اوشتقه‌ی ثمر بیله.

نازکلوگیدین ایرکین، یا مین حسودمین،
بو کیم انینگ بیلین کؤره آلمان کمر بیله.

دردا که، عالم اهلیده بیر یار تاپمه‌دیم،
تون-کون نیازِ شام و دعایِ سحر بیله.

بو غصه‌دین دېدیم که، بۆله‌ی عمروم آخری
شاهِ سپهرقدر محمد عمر بیله.

اېل مانع اۆلسه، توشتی نوایی کیبی ایشیم
مجنون بۆلوب عدم یۆلی سری سفر بیله.

۵۲۹

زهي حیوان سوییدېک لبلرینگ‌نینگ حسرتی جانده،
خطینگ خضری که، پنهان دور و لېکن آبِ حیوانده.

یوزونگ حق نوری، جسمینگ روحِ پاک، ای روحدېک غایب،
سېنینگدېک بیر ملک سیما پریوش یۆقتور انسانده.

ایکی کۆز کیم، اراسیندین چیقیب یاش اۆتتی باشیمدین،
بعینه غرق بۆلغن کېمه‌لر دور بحرِ عمانده.

دېگه‌یسېن بحر دوریده قمیشلیغ ایچره اۆت توشمیش،
کۆزوم گِردیده قان یاش کیم، یوگورور خارِ مژگانده.

اېمس پیکانی‌نینگ روشنلیغیدین بو کۆنگول عکسی
هر اۆق کیم، اول آتر کۆنگلوم اېرور، البته پیکانده.

اۆتوب ییللر، اول آی بیر کون که کلبه‌م ساری یۆل آزغه‌ی،
یامان طالعدین اول کون بۆلمه‌غه‌یمېن بیت‌الاحزانده.

نوایی قان یاش ایچره غرق و یاری می ایچیب دایم،
دېر اېرمیش: زرق ایله‌یدور، کۆرونگ مېن قنده، اول قنده؟

۵۳۰

پرده‌غه کیرگن کیبی خورشیدِ رخشان هر کېچه،
عزمِ خلوت ایلر اول شمعِ شبستان هر کېچه.

اول کولوب احباب بیرله صبحدېک، مېن شمع‌وار
اۆرتنیب کۆنگلوم تۆکرمېن درِّ غلتان هر کېچه.

بیر قویاش هجرانیده عریان تنیم گردون کیبی
مهر اۏتیدین کۏرگوزور مینگ داغِ پنهان هر کېچه.

گه‌ـگه، ای مخمورِ خواب‌آلود، سۏر اول خسته‌نی
کیم، یېتر آغزیغه لعلینگ یادیدین جان هر کېچه.

ناصحا، نې نوع پنهان طاعت ایله کیم، آلور
دین و دانش نقدینی بیر نامسلمان هر کېچه.

بیر کېچه سۏرغیل مېنی اندین بورون کیم، سۏرغه‌سېن،
قنی اول بېدل که، ایلر اېردی افغان هر کېچه.

چېک، نوایی، ناله، کۏز می بېرسون و بغریم کباب،
چون بۏلور اول آی خیالی بیزگه مهمان هر کېچه.

۵۳۱

اول مسافر کیم، اېرور برچه سپاه اهلیغه شاه،
جسم و روحی خاکساریم دور انگه گردِ سپاه.

دېدیلر، اول شه قیلور یۏل عزمی، بو امّید ایله
کۏکسومه تیرناغلر بیرله چېکیبمېن شاهراه.

رخشی‌نینگ جولانینی کۏرگچ یېر اۏپسم مېن ضعیف
یۏق عجب، چون خم بۏلور اېرمیش ایتیک یېلدین گیاه.

ناوکی بیرله تۏشوک بۏلغن کۏنگول احوالینی
نېچه شرح ایله‌ی دېسم، آغزیمغه کېلمس غیرِ آه.

کۏزده اشکیمدین قاچیب، کیردی خیالی کۏنگلومه،
کۏپ یاغیندین یۏلده اېل ویرانه قیلغندېک پناه.

بو که هجرینگدین اۏلوبمېن بۏلمه‌سه باور سنگه،
جان و کۏنگلوم کیم سېنینگ بیرله دورور، بس دور گواه.

کېلسه یاروتقه‌ی سپه گردی نوایی کۏزلرین،
اول مسافر کیم، اېرور برچه سپاه اهلیغه شاه.

۵۳۲

جان آلسه نَیله‌ی اول بتِ پیمان‌گسیل بیله،
چون بهرمیشم کؤنگولنی انگه عشقِ دل بیله.

کبلدی منگه چو بیلینی چپکتیم، مثل دورور
کیم، تارتسه بؤلور، کبلوری بؤلسه قیل بیله.

اشکیم که، قان بؤلوب یوزوم اوزره توشر اهرور
یاشپ که، میل بار انگه سریغ-قیزیل بیله.

قدّی هواسیده لبیدین راحت ایسترهم،
ایچسم کبره‌ک مدام چاغیر معتدل بیله.

ظلم اهلی خلق قانی اوچون تیل اوزه‌تماغی
بار اؤیله کیم، سباع ایچر سونی تیل بیله.

کوثر میینی شهد اوزه صنع ایلگی تامیزیب،
لعلینگ مخمر ایله‌دی اول آبِ گل بیله.

دایم قاشینگده بؤلسه نوایی عجب اهمس،
گل بیرله بلبل اؤلسه نپ تانگ متصل بیله.

۵۳۳

آه کیم، جان بؤینیغه زلفونگ طناب اؤلدی ینه،
کچه تانگ آتقونچه ایشیم پیچ و تاب اؤلدی ینه.

عشق اسیر اهتکن جنونلوغ کؤنگلوم ایشی هر زمان،
اؤتقه توشکن تبلبه ینگلیغ اضطراب اؤلدی ینه.

گنجِ علم اهتتیم کؤنگول کنجین، یهتیشکچ سیلِ عشق،
هر عمارت کیم، قیلیب اهردیم خراب اؤلدی ینه.

بیر اؤق اوردی غمزه‌نگ و ایتتی کؤنگول مجنون بؤلوب،
اول بلا اورغنغه بیلمان، نپ بلا اؤلدی ینه؟

گل شبستان بزمیده اوْت یاقتی، وه کیم، غنچه‌دین
برچه بلبل کؤنگلی اول اوْتقه کباب اوْلدی ینه.

دیدیلر، اول شوْخ هر دم آشوقوب اویدین چیقر،
جان ایشی چیقماق اوچون، وه کیم، شتاب اوْلدی ینه.

ای نوایی، بیر سری بوْلدی بو غملر چون سنگه،
عزمِ درگاهِ شهِ عالیجناب اوْلدی ینه.

۵۳۴

عارضی یانیغه گل سنچر جمال اظهاریغه،
انگلتور حسنین انی یانداشتوروب رخساریغه.

اپورولور باشیغه جانلر، وه که، هر جان رشته‌سی
چیرمشیپتور گردِ یزدي معجری هر تاریغه.

ساچ‌باغ اپرمستور که، اول کافر غلاف ایلبدورور
عالم ایچره کفر تعظیمی اوچون زنّاریغه.

کوْز دعاسی چون بیتیرسیز صدقه‌سی ایلب مینی،
تارِ جانیم رشته‌سیدین تارتینگیز طوماریغه.

ینگ بیله نیوچون یاپر آغزین تکلم حالیده،
لبلریدین شهد آلیب یوْل آچمه‌سه گفتاریغه.

برگ اپوورمه‌ی لون، گل سوْلمه‌ی، تؤکر اپرمیش خزان،
باغله‌مه کؤنگلونگنی، ای بلبل، جهان گلزاریغه.

کعبهٔ کؤیین نوایی اپورولورگه ضعفی بار،
بس، مدد دور یتسه ایلگی قصری‌نینگ دیواریغه.

۵۳۵

نصیحت اهلی منگه دیر که، مینی ترک ایت، وه،
ایلیک آلیب کیلور، آغیز ایچر، منگه نی گنه؟

منگه می ایچمک ایمس اؤزلوگومدین، ای ناصح،
بو ایشگه چنگ قدی دال و شاهد اؤلدی گوه.

قیلور جنون و قدح منعینی منگه زاهد،
دیگه‌ی مو تیلبه‌گه بو سؤزنی بؤلمه‌سه ابله.

قدح چراغینی آلّیمغه توتقیل، ای ساقي
که، زهد ظلمتیده اسرو بؤلمیشم گمره.

بو شمع بیرله خرابات سری باشله مینی
که، تیره زهد تونی ایچره اؤلمه‌یین ناگه.

باشیمنی پیرِ خرابات درگهیده قؤیه‌ی
که، بار ایشیگیده شاه و گدا، گدا بیله شه.

نوایی ایتور ایمیش دیر ارا صنم ذکرین،
بو اسم ذکریگه کیم قیلسه میل بسم‌الله.

٥٣٦

قیل اوچی کؤرمه‌ی آغزینگدین نشانه،
انگه عاشق بؤلوبمین غایبانه.

خطینگ باش چیککه‌لی خالینگ کؤرونمس .
کؤکردی چون ایکین، گم بؤلدی دانه.

بهانه قیلمه‌ی ایل قانین تؤکرسین،
منگه یتکچ قیلورسین بیر بهانه.

بولوت ایرمس که، گردون یوز یاشورمیش
که، تارتر شعلهٔ آهیم زبانه.

بو جولان کیم قیلورسین، وه، زمانې،
عنان چیککیل که، قؤزغلدی زمانه.

فنا اهلی سؤزین کؤپ ایله مذکور
که، اویقو دفع ایتر اوشبو فسانه.

اؤتر یارینگ، نوایی، عرض قیل کیم،
قدم قؤیسنگ یقین دور بنده‌خانه.

۵۳۷

تا کؤروبان یوزین قویاش قالغه‌لی اشتیاقیغه
گاه باشیغه اېورولور، گاه توشر ایاقیغه.

قاشیده خالِ هندویی کافر اېرور که اهلِ دین
قتلی اوچون چیقیبدورور کؤز ساله دَیر طاقیغه.

درد و بلا و غصه‌نی کؤنگلوم ارا کېتوردی عشق،
دؤستلرین بیرو کیبی کیم تیله‌گه‌ی وثاقیغه.

وصل مېنی چو اؤلتورور، بار سنگه اؤلمگیم غرض،
رحم اېتیب، ای اجل، مېنی سالمه انینگ فراقیغه.

پؤیه قیلورده چابکوم اوچتی رکابیده پری،
نقش ساغینمه زېب اوچون سیزغن انینگ جناقیغه.

طالبِ فقر بار اېسنگ برچه بیله موافق اؤل،
سېن کیم و اعتراض کیم اهلِ زمان نفاقیغه.

نؤشِ لبینگ زلالیدین خسته نوایی ایچکه‌لی
چېکسه حیات شربتین، زهر کېلور مذاقیغه.

۵۳۸

توشتی اؤت کؤنگلوم اوییگه آهِ دردالود ایله،
کؤزده کیرپیک دېمه بو روزن، قاررمیش دود ایله.

تېلبه ایت دېب هر طرف یؤلدین قاچرلر اهلِ هوش،
اؤت ساچیب آغزیم، یوگورسم جسمِ گردآلود ایله.

چرخ سَیر اېتمس، نېچوک صبح ایسته‌گه‌یمېن غم تونی،
جوفی چون مدروس اېرور بو شامِ قیراندود ایله.

یوسفوم هجریده یعقوب غم ایچره، مطربا،
اؤیله‌مپن کیم، خوشلوغوم یؤق نغمهٔ داوود ایله.

دپمه هر دردینگغه ایله‌ی بیر دوا، قؤی کیم اؤله‌ی
کیم، ملول اؤلغونگدورور بو دردِ نامعدود ایله.

شه تیلر دولت بقاسین، مپن گدا یار آغزینی،
رنجه دور شاه و گدا بیر کامِ ناموجود ایله.

ای نوایی، قیلدیلر دنیانی رد اهلِ قبول،
گر دپسنگ مقبول اؤله‌ی، یار اؤلمه بو مردود ایله.

۵۳۹

لبلرینگ کیم، حیف اپرور تپنگ توتماق آنی قند ایله،
سیندورور یوز قند بازارینی شکّرخند ایله.

تا که حیرانمپن سنگه ناموس ایله ایتمیش کؤنگول
تپلبه ینگلیغ کیم، قاچر اپل غافل اؤلغچ بند ایله.

آدم اول ساعت که جنت ایچره اولادین کؤرر،
نپ قووانغه‌ی، دم-بدم سپن نازنین فرزند ایله.

قؤی نصیحت، زاهدا، اؤتلوغ دیمدین وهم قیل،
تپلبه ایت امکانی یؤقتور کیم ساغلغه‌ی، پند ایله.

حاجتینگنی اپلگه عرض اپتمککه حاجت بؤلمه‌سون،
خوش چیقیشسنگ لحظه‌ای بو زارِ حاجتمند ایله.

لبلرینگ هجرینده یوز پرکند کیم بؤلمیش کؤنگول،
لعل اپرور محلول قان اؤرنیغه هر پرکند ایله.

چون نوایی کؤنگلی سیندی اپمدی لطفونگ نپ آسیغ
کیم، اوشتسه شیشه‌نی بوتمس ینه پیوند ایله.

۵۴۰

مهردین دېرمېن که، بۆلسم دایم اول آییم بیله،
نَیله‌یین کیم، چرخ اېورولمس مېنینگ راییم بیله.

هجر ارا مېندورمېن و پرآه و پرخم قامتیم،
غم چېریگی خصم و مېن بو نوع اۆق-یاییم بیله.

اهلِ مجلس کویدورور تیلین کېسیب، باشین اوزوب،
شمع دعوا قیلسه ماهِ مجلس‌آراییم بیله.

کۆهِ درد و تېشهٔ هجراننی سۆر فرهاددین،
انگله‌مس خسرو که، شیرین بیرله دور دایم بیله.

حسنیغه هر لحظه حیرانراقمېن آخر یخشی دور،
اۆلمه‌سم ناگه بو عشقِ حیرت‌افزاییم بیله.

بۆلمه‌یین دیرِ فنا خمّاری گر قیلسم بدل،
شاهدِ خودبین رداسین باده‌پالاییم بیله.

دم-بدم مسکین نوایی‌نینگ دېگیل قان یوتماغین،
ای قدح، گر همدم اۆلسنگ باده‌پیماییم بیله.

۵۴۱

گر صبادېک همدم اېرمن سروِ آزادینگ بیله،
بارمېن، ای گل، قیده کیم بۆلسم، سېنینگ یادینگ بیله.

رنگیِ یۆقتور چون قیزیل گلدین سنگه، ای عندلیب،
اېل قولاغین اسرو کۆپ یالقیتمه فریادینگ بیله.

ای که دېرسېن، کۆزلریم کۆنگلونگنی نې نوع اېتتی صید،
بیر کبوتر نېتسون آخر ایکّی صیادینگ بیله.

مسجد ایچره بتپرست اۆلماق نېچه، ای پیرِ عشق،
دین اوچون کیردیم فنا دیریغه ارشادینگ بیله.

سِحر اېرور، ای عشق کیم، کۆنگلوم بیله پیکانیدین،
خرقهٔ جسم ایچره اۆت و سونی اسرادینگ بیله.

گر عتابیِ ظاهر ایتسنگ اؤزگه‌لرنینگ کؤنگلین آل،
نیگه کیم مین خوی ایتیبمین ظلم و بیدادینگ بیله.

ای نوایی، تیلبه‌لیک ترک ایتکه‌سین کؤرگچ وصال
حور سیرتلیک، ملک خولوق پریزادینگ بیله.

۵۴۲

وه که، اول شوْخ باریب، جانیمه اوْت سالدی ینه،
تیلموروب ایکّی کؤزوم یؤلغه باقیب قالدی ینه.

نیچوک اوْلمه‌ی مینِ بیمار که، عیسی نفسیم
کؤردی حالیمنی و کؤرمسگه اوْزین سالدی ینه.

ییغلنگ، ای شمع و صراحی که، اوْلریمنی بیلیب،
مطربِ نغمه‌سرا نوحه کؤگین چلدی ینه.

زخمیِ ایستر ایدی کؤنگلوم قیلیچیدین، گؤیا
ایلگیگه تیغ مینینگ کؤنگلوم اوچون آلدی ینه.

عقل و دین نقدی فنا دیری ارا کیرمس ایگچ،
می بیله مغبچه‌لر یؤلیده سایغالدی ینه.

صبر ایلین ییغمیش ایدیم چیقمس ایگچ اول خورشید
وای کیم، ذرّه کیبی هر ساری قوْزغالدی ینه.

یؤلده، ای خضرِ رهیم، خسته نوایی قوْلینی
کیم، بو یوْل پوْیه‌سیدین بغری انینگ تالدی ینه.

۵۴۳

کؤنگلوم آغزینگ‌نینگ خیالیدین که تؤلمیش غم بیله،
نقد اوزه مومیِ دورور کیم، نقش ایرور خاتم بیله.

غم تونی انجمنی آهیم اوْقلری زخمیغه چرخ
اول ماموقلر بیل که، قوْیمیشدور یسب مرهم بیله.

ییغله‌مه، ای کؤز که، بارمس ظلم نقشی کؤنگلیدین،
تاشده قازغن خط نې امکان کیم بوزولغه‌ی نم بیله.

اول الف دور کیم عیان دور بیر طرفدین شمره‌سی،
قدّی بیر یاندین آسیلغن مشکبو پرچم بیله.

شیخِ غافل کؤنگلین اېتتی زرق آهیدین قاره
طفلدېک کیم، کؤزگونی قیلغه‌ی مکدر دم بیله.

آه کیم، آواره بؤلدوم ایته آلمه‌ی شمّه‌ای،
یاشورون کؤنگلومده‌گی دردیمنی بیر همدم بیله.

ای نوایی، گر دېسنگ کیم بې‌نوالیغ کؤرمه‌یین،
آشنالیغ قیلمه‌غیل جنسِ بنی آدم بیله.

۵۴۴

ینه نې اؤت اېدی کیم توشتی خان و مانیمغه،
ینه نې شعله اېدی کیم، توتشتی جانیمغه.

ینه نې برق اېدی کیم، توشکچ اؤرته‌دی خسدېک،
بیر اؤت شراره‌سیدین جسمِ ناتوانیمغه.

ینه نې ناوکِ مژگان اېدی که، قتلیم اوچون
تیقیلدی کؤنگلومه، یعنی که کیردی قانیمغه.

ینه ایچیمگه مگر عشق سالدی اؤت که، چیقر
شررلری قاتیلیب آه ایله فغانیمغه.

بلا اؤتی یانه‌دور تؤش-تؤشیمدین، ای ناصح،
اېشیت نصیحت و زنهار کېلمه یانیمغه.

سریغ یوزومنی قیزیل قیلمه‌دی وصال میی،
بو گلشن ایچره بهار اؤلمه‌دی خزانیمغه.

نوایی اِیتتی قؤیوب یادگار خسته کؤنگول،
دېدی که، یېتکورونگ البته دلستانیمغه.

© ازبکی ادبیات

۵۴۵

مېنِ گدای قېچان يېتتيم اېرسه شاهيمغه،
يوزومنی يېرگه قۏيوب شكر دېی الاهيمغه.

كۏروشمگيمگه اگر بۏلسه ملتفت، بۏلغه‌ی
وصال طوبيی جنت بيله گياهيمغه.

گنه يېراقليغيم اېردی، چو لطف مظهريسېن،
عنايت ايله‌گيل و باقمه‌غيل گناهيمغه.

دېدی سفرده ستون بيرله بارگاهيم دور
كيشی كه، باقتی فلک بيرله دودِ آهيمغه.

بها توگنلريم اۏلميش وصال اوچون، هيهات،
كيشی بو تحفه‌نی ساتقه‌ی مو اول دراهيمغه.

بوزولدی كۏز و كۏنگولدين ايشيم، مگر توشقه‌ی
بير اهلِ دل كۏزی بو حالتِ تباهيمغه.

نوايیا، ينه گر يار يوزينی كۏرسم،
مطيع و قول بۏله‌يين بختِ نېک‌خواهيمغه.

۵۴۶

كۏنگلومه اندوه يېليدين غبارې دور ينه،
گۏيی انی قۏزغه‌غن چابكسوارې دور ينه.

تا نې گللر آچقه‌ی آخر عشق ايلب چاک-چاک،
غنچه‌دېک كۏنگلومده بو كيم خارخارې دور ينه.

آه دودين سهل توتتوم، آه كيم اول دود ارا
صبر اويين كويدورگه‌لی هر يان شرارې دور ينه.

تا لبينگ عشّاقدين جان آلماق اېتتی اختيار،
جان بېرورگه هر طرف بېاختيارې دور ينه.

© Ezgi Şirket Kitabevi

تانگ يېلىدين بۆلدى گۈيا سنبلونگ آشفته كيم،
هر قيان باقسم پريشانرۇزگارې دور ينه.

يېرگه ساچقن تېر فنا دشتيده سالک جبهه‌سى،
گوهرِ مقصوديدين هر دم نثارې دور ينه.

رفع اۆلوب اېردى نوايى‌نينگ جنونى، اى پري،
تا سنگه توشميش كۆزى مجنون شعارې دور ينه.

۵۴۷

كۆره‌دورمېن كه بارور يار و قالورمېن مېنى گمره،
باره آلمن، توره آلمن، نې قتيق حالت اېرور، وه.

هجريدين جانيمه يوز بيم قاله‌يين دېسه اندين،
خوييدين كۆنگلومه مينگ وهم بۆله‌يين دېسه همره .

كۆيونگ امّيدى، يوزونگ حسرتى بيرله، اگر اۆلسم
ياوومه‌ى روضه‌غه والله، تيله‌مه‌ى حورنى بالله.

ميغه مشغول اۆلوبان هجرنى عمداً اونوتورمېن،
بوزولور زار كۆنگول، كيردى اېسه ياديمه ناگه.

عقل تكليف قيلور كۆنگلومه كيم، تركِ جنون قيل،
تېلبه‌دين كيم بو طمع توتقه‌ى، اگر بۆلمه‌سه ابله.

شاه و سايلغه نصيب ار كۆپ و آز دور، نې تفاوت،
تېنگ نصيب اۆلدى، چو توفراققه اگر سايل، اگر شه.

يار غافللىغيدين زلفيده جان بېردى نوايى،
صيد اۆلر دامده، صياد اگر بۆلمه‌سه آگه.

۵۴۸

وه كه، بير بدمهر اۆقى جانيمغه پرّان دور ينه،
تيره كۆنگلوم كلبه‌سى‌نينگ شمعى پيكان دور ينه.

بیر پري عشقیده جان‌نینگ نقطه بیرله «نون»یدیک،
ناتوان جانیمده نعل و داغ پنهان دور ینه.

بس که پیکانینگ ییغیلدی، ییقتی تن کاشانه‌سین،
بو بنا سو کثرتیدین، وه که، ویران دور ینه.

تنغه جزو اؤلدی اؤقونگ اول نوع کیم، اندین انی
آلماق انبورلر بیله تارتیب نې امکان دور ینه.

ای که، کؤنگلومنی دیدینگ مجروح ایمستور عشقدین،
کؤرمه‌دینگ آیا که مژگانیم ارا قان دور ینه.

چیقمیشم مغ کؤییدین سرخوش یاشون، ای چرخ کیم،
یېر بیله تینگ قیلماغینگ آلّیمده آسان دور ینه.

دشت ارا مجنوننی کؤرگنلر نوایی‌نی کؤروب،
قیلدیلر حیرت که، نې غولِ بیابان دور ینه.

۵۴۹

تنیمده ضعف دورور تا ایسیتمیش اول دلخواه،
قویاش حرارتیدین نې عجب قوروسه گیاه.

انینگ نهال قدی تیره‌بان تېره‌ک ینگلیغ،
مېن ایورولوب باشیغه تارتیبان صبادیک آه.

تنینی غنچه کیبی تؤنغه چیرمه‌بان قت‌ـقت،
ولیک تلوسه‌دین گلدیک آچیلیب گه‌ـگاه.

گلابخانه‌ده‌غی گل کیبی سؤلوب جسمی،
قیلیب گلاب کیبی تېرنینگ اؤرته‌سیده شناه.

یاتیب کؤزی کیبی گلگون حریر اوزه بیمار،
ولیک مېندیک ایتیب صحت اهلینی گمراه.

دیمن که، شربت اوچون یخشی دور چوچوک جانیم،
یره‌سه صدقه اوچون قیلغه‌سیز مېنی آگاه.

نواییا، دیمه نیوچون تنینگ ضعیف اؤلمیش،
تنیمده ضعف دورور تا ایسیتمیش اول دلخواه.

۵۵۰

هیهات کیم، بیرو غمیدین زارمین ینه،
فریاد کیم، بلاغه گرفتارمین ینه.

ای مدعی که، عاریم ایدی طعن و سؤکمگینگ،
فارغ دیگیل که، هر نیِ دیسنگ بارمین ینه.

دفع اؤلمیش ایردی نؤشِ لبینگدین ملالتیم،
لطف ایله، ای طبیب که، بیمارمین ینه.

هر کیچه بیر قویاش غمیده غصه تاشیدین،
باشدین-ایاغ سپهردیک افگارمین ینه.

صوفیِ عقل صومعه‌سین شکر کیم بوزوب،
دارالفنای عشقده خمّارمین ینه.

آغزیم قوروب، دمیم توتولوب، سیکریدیم، نیِ تانگ،
کیم، تیلبه چابکومگه جیلودارمین ینه.

عقل ایتتی، هوش کیتتی، کؤنگول کویدی، چیقتی جان،
شکر ایت، نواییا که، سبکبارمین ینه.

۵۵۱

ینه هر دم ایشیم ساچماق دورور کؤز باغیدین لاله
که، بؤلمیش لاله‌دیک قانلیغ کؤنگول پرگاله-پرگاله.

کؤزونگ دور فتنه و افسون سوادیدین قاره نرگس،
یوزوم دور محنت و ادبار داغیدین سریغ لاله.

امیدیم مزرعین، دیدیم کؤکرته‌ی اشکدین، لیکن
ساووغ آهیمدین اؤلدی اول ایکینگه بو یاغین ژاله.

شفق ایچره ایمس انجم که گردون جوفیده آهیم
حرارت آنچه کؤرگوزدی که، ایرنی بؤلدی تبخاله.

مرضلیق زخمی کؤپ تندین بیانې کؤنگلوم افغانی،
بوزوغدین اؤیله دور کیم، جغد قیلغه‌ی دم-بدم ناله.

دیب ایردینگ، جان بیره‌ی اؤلسنگ یئتیشتی اول محل، وه کیم،
گدا سلطانغه نیتکه‌ی جز گدالیغ اؤتسه هم هاله.

نوایی دهرنینگ کون یوزی، تون ساچیغه میل ایتمه
که، آخر عمر نقدین مختل ایلر اوشبو مهتاله.

۵۵۲

نیلدین هر بیر الف اول مهجبین رخساریده،
بیر نهالِ سرو ایرور گؤیا ارم گلزاریده.

عشق سلطانی سیاست ایله‌دی عشّاقنی،
خلق جسمی دور، سمان ایرمس بلا دیواریده.

تازه داغې دور فغانیم اؤتیدین بؤینومده‌غی
هر مدور شکل شنگرفی جنون طوماریده.

طوقلر بؤلمیش جلې تارترغه ایمان اهلینی
حلقه‌لر زنجیری زلفونگ رشته‌سی زنّاریده.

تیلبه‌لیک تاغی تنیم دور، باش اوزه ژولیده ساچ
هر بیری بیر ناتوان مجنون جنون کؤهساریده.

توشسه یوز دستار باشدین، باش ایگیندین، وه، نې تانگ
کیم، ایرور گلرنگ می باشیده، گل دستاریده.

ای نوایی، زار جسمینگ ناله قیلمس ضعفدین
اؤیله کیم، سست اؤلسه، اون بؤلمس مغنّی تاریده.

۵۵۳

کؤنگول قوشی دور انینگ زلفِ تابداری بیله،
چیبین که، باغلیغ اہرور عنکبوت تاری بیله.

سپند آفت اہمس، لاله‌زار آفت اہرور،
یوزینده هر ساری خال آتشین عذاری بیله.

مگر که زلفیده عشق اهلی‌نینگ کؤنگوللری دور،
نې دود کیم، نفسیمدین چیقر شراری بیله.

نهالِ وصل اینینگدہک قوروپتورور که انی
کؤکرته آلمه‌دی کؤز ایکّی جؤیباری بیله.

سپهر ایمن اہمس منجنیقِ آهیمدین،
اؤن ایکّی برجلوغ اوشبو بییک حصاری بیله.

موفق اؤلمه‌سه توفیق ایله، اہمس ممکن
اؤز اختیارینی قؤیماق اؤز اختیاری بیله.

چوروک سؤنگکلریم اؤلمیش قویون ارا خاشاک،
باشینگغه اہوورله‌دورگن تنیم غباری بیله.

۵۵۴

دردینی جسمیم ارا اسره‌ی دہبان تدبیر ایله،
تازه داغ اہرمس اؤقی زخمین توتوبمېن قیر ایله.

تاکه شمعِ انجمن دور ماہِ شبگردیم مېنینگ،
کؤک شبستانیدین آی هر تون قاچر شبگیر ایله.

زلفی ایچره زار جسمیم حالتین قیلسنگ رقم،
ای محرر، زرحل اېتقه‌یسېن قاره تحریر ایله.

حددینگ اہرمستور دہبان عشقیم مېنی یازغورمه کیم،
مېن هم انگلرمېن، ولې نې چاره دور تقدیر ایله.

اول پري زلفی سوادین یازغه‌لی بؤلمیش دوات
اؤیله سودایی که، اسررلر انی زنجیر ایله.

قیر ایله ایلنگ یوزومنی چوم قاره کیم، عمر اۏتوب،
دۏست کۏیی عزمی قیلدیم یوز تومن تقصیر ایله.

عشقِ شرعي‌ده نوایی قتل ایله تاپسنگ خلاص،
بیل که، اۏلمکدین قوتولغندېک دورور تعزیر ایله.

۵۵۵

ایلگین اول گلرنگ اېتیبدور لاله یفراغی بیله،
کفلرین برگی بیله، تیرناغلرین داغی بیله.

رشتهٔ زلفی خیالیدین هوا قیلغن کۏنگول
بیر قوشې دور کیم، قاچیبدور گۏییا باغی بیله.

رېشلر کۏکسومده کۏر، فرهاد بحثین قۏی کیم، اول
قازمه‌دی مېندېک بلا تاغینی تیرناغی بیله.

شمع همدردیم دورور هجران تونی کیم مېن کیبی
هجر اۏتیده قاورولور اول داغی اۏز یاغی بیله.

آتشین لعلینگ شهیدی قبریدین گلگون غبار
کیم، قۏپار، اۏت دور، اېمس قان رنگی توفراغی بیله.

بې‌محل گلبانگ ایله یالقیتمه بلبل اېلنی کیم،
دهر باغی گللری خوشتور، ولې چاغی بیله.

لاله اېرمس، اوردی اۏت گلشنغه بیر گل هجریدین،
اۏرتنیب هر دم نوایی ناله قیلماغی بیله.

۵۵۶

اېرور کۏنگولده صفا عشق تازه داغی بیله،
نېچوک که، کۏزده یاروغلوغ اېرور قراغی بیله.

فراق شامی ینگیلمس اۏقونگ کۏنگول یۏلینی
که، بارور اول سری پیکانیدین چراغی بیله.

اپرور سکوت و فنا، عشق لازمی بلبل،
نې واقف آنچه فغان و اولوغ دماغی بیله.

اول اۏت که اۏرته‌دی پروانه‌نی، همول اۏتدین
کۏرونگ که، قاورولە‌دور شمع داغی یاغی بیله.

شه و اولوس غمی و جامِ جم، خوشا اول کیم،
سینوق سفال ایله دُرد ایچکه‌ی اۏز فراغی بیله.

خمار ارا تیله‌دیم ساقي و قدح یوز شکر
که، اول که مېن تیله‌دیم، کېلدی اۏز آیاغی بیله.

قوچرغه سرو نهالی بیری قدینگدېک اېمس،
اگر کېتورسه انی باغبان قوچاغی بیله.

۵۵۷

مېن مستِ غرقِ باده‌مېن، عکسیم اېمس می ایچره، وه،
ساقیغه باور بۏلمه‌سه بېخودلوغوم بستور گوه.

تقوا رداسی بیرله کیم مسجدغه باردیم دیردین،
ای مغبچه، اینک ردا بۏینومده، گر قیلدیم گنه.

کېلدیم قاچیب غم خیلیدین میخانه‌غه، ای پیرِ دیر،
تېنگری پناهینگ، گر منگه خُم کېینیده بېرسنگ پنه.

دیر ایچره سرخوش مغبچه دینیمنی تاراج ایله‌دی،
عیب اېتمنگیز، گر کېلمه‌سه یادیمگه شیخ و خانقه.

نظّاره‌دین هوش اهلی‌نینگ دستاری توشمک نې عجب،
موندا‌غ که سرخوش سېکریتور هر یان سمند اول کج‌کله.

تسبیحنی می رهنی قیل، هر دانه‌غه میل اېتمه‌گیل،
گر ایسته‌سنگ کۏنگلونگ قوشین صید اېتمه‌گه‌ی بو دامگه.

می تولغی‌نینگ هر پشه‌سی پیلې دورور خرطوملوق،
دفع اېتکه‌لی دیر اهلیغه گر چېکسه درد و غم سپه.

یوز بیرله گر دیرِ فنا یۏلین سوپورسم وجهی بار
کیم، دیر پیری آلّیده بو نوع اۏلوبمېن روبره.

گلخن ارا آستینگده کول، عریان باشینگده عشق اۏتی،
بو نوع تخت و تاج ایله سېن‌سېن نوایی پادشه.

۵۵۸

خوش اول کیم، بار اېدی ایلگیمده پیچان سنبلونگ گه‌ـگه،
توتونلر چیرمشور باشیمغه آنی چون ساغینسم، وه.

یوزونگ دور پاکلیک مهری، کۏزوم دور راستلیق عینی،
انینگدېک یوزگه مونداق کۏزدین اۏزگه کۏز معاذالله.

کۏنگول پرگاله‌سی دور هر طرف عشقینگدین اۏرتنگن
شررلر کیم، چیقر آهیم اۏتی دودی بیله همره.

توشومده لعلی و رخساری دور، اویغاتمنگ مېنی گر خود
مسیحا بیرله یوسف باشیم اوزره پېتسه‌لر ناگه.

اوچوب روحوم قوشی هر دم هوا ایلر زنخدانین،
انینگدېک قوش مثللیک کیم نشیمن قیلمیش اۏلغه‌ی چه.

محبت کۏییده بو کیم، گدا شهنی قیلور عاشق،
بعینه بار انینگدېک کیم، گدانی عاشق اېتکه‌ی شه.

قضایی مامضا چون فوتِ حال ایلر زهي حسرت،
موفق اول که اوّلدین بۏلور اۏز وقتیدین آگه.

قلم یازغن بلادین محترز بۏلغن زهي نادان،
مقرر بۏلمه‌غن رۏزی طلب قیلغن زهي ابله.

نوایی دفترِ هجرینگ یازیب کۏز تۏکتی خونابین،
چو آچسنگ صفحه‌ـصفحه کۏرگه‌سېن قان اۏتکنین ته‌ـته.

۵۵۹

ساقیا، تلخ اؤلدی عیشیم هجر بیدادی بیله،
توت اچیغ می کیم، ایچه‌ی میرزا چوچوک یادی بیله.

سیپقریب جامِ سپهر اقداحین ایله‌ی ربز-ربز،
نیچه چپککه‌یمین زبونلوغ چرخ بیدادی بیله.

زهد کؤنگلوم کؤزگوسین قیلمیش مکدر، ای حریف،
سیندوروررمین توبه پیرِ عشق ارشادی بیله.

بیوفالیغ گر بو دور کیم، قیلدی اول شوخ، ای کؤنگول،
صرفه قیلمس آشنالیغ آدم اولادی بیله.

وه که، سیندی نخلِ امّیدیم، خوشا، اول باغبان
کیم، ابرور خوشحال بیر نورسته شمشادی بیله.

چون حُدي لیلی قولاغین یالقیتور، مجنون، نی سود،
تاغنی گر کیلتورور افغانغه فریادی بیله.

ای نوایی، عشق صحراسیده خود قؤیدونگ قدم،
تا نیچوکلشکه‌یسین اول پایانی یؤق وادي بیله.

٥٦٠

ساچیب سرشک یوگورسم قاشینگ خیالی بیله،
سپهر مینچه ایمس کوکب و هلالی بیله.

کؤزونگ که، مردم ایله جان آلور، ابرور شوخي
که، صید ایله‌گه‌ی ابلدین کؤنگولنی خالی بیله.

کؤنگولده قدّ و عذارینگ خیالین ابتیم نقش،
بو باغنی بیزه‌دیم سرو و گل نهالی بیله.

اولوسنی جور ایله حسن اهلی اؤلتورور، لیکن
هلاک ابتر مینی اول سرو اعتدالی بیله.

ایمس یسنغه‌لی گر سالمس ایلگیدین کؤزگو
که، بؤلدی کؤرگه‌لی درمانده اؤز جمالی بیله.

خرد کۆنگول سپهین تۆقتەی دېدی، وه کیم
بوزولدی کیرپیگی خیلین کۆروب یسالی بیله.

قویاش سېنی کۆروب انداق اویلدی اۆز یوزیدین
که، یېرگه کیردی توره آلمەی انفعالی بیله.

خزان کمینده دور، ای بلبل، اۆلمەغیل غافل،
دمې که دست بېرور عیش گل وصالی بیله.

مکدر اېتسه کۆنگول شیشەسینی زهد، نې غم،
نوایيا، کېل و یوغیل قدح زلالی بیله.

٥٦١

عشق ارا دشوار دور بۆلماق کیشی همدردِ شاه،
چون دې آلمس دردینی بیر ییل یوگورسه دادخواه.

شاه دادیمغه نېتیب یېتسون که ملکِ عشق ارا،
قدری عالي شاه ایله تېنگ دور گدایِ خاکِ راه.

شاه مېندین عشق ارا عاجزراق اۆلسه تانگ اېمس
کیم، بلاکشلیک مېنینگ خوییم دور، آنینگ - عزّ و جاه.

شاهلیق‌نینگ دخلی یۆق عشق و محبت کۆییده
کیم، کېرەک انده سریغ یوز، لعلگون اشک، اۆتلوغ آه.

شاه کیم، مطلوبیغه قوللوق بویورغەی عشق اېمس
کیم که، عاشق دور انگه زار و زبونلوغ دور گواه.

سرو ایله خاشاک اگر گل عاشقی دور فرقی بار،
سروغه تا اۆت توتشقەی، کول بۆلور یوز مینگ گیاه.

ای نوایی، صدق ایله بۆلغیل گدا عشق ایچره کیم،
تخت و تاجین بېرسه، بو دولتنی تاپمس پادشاه.

٥٦٢

قیو یارپ که بیر یاری بیله جامِ وفا چپکسه،
وفاسینده انینگ ییللر بؤلور، درد و بلا چپکسه.

مسلم یارلیغ اول یارغه کیم، قؤیمه‌غه‌ی منّت،
گر اؤز یاری اوچون اغیاردین مینگ ماجرا چپکسه.

وفا اهلی تانگ اپرمس کؤزلریگه توتیا قیلماق،
وجودوم توفراغین گرد ایله‌بان بادِ فنا چپکسه.

قیان کیم، اول سریغ تؤنلوق بارور مپن زار اپریشکننی
ساغینغه‌یلر قچان کهبرگنی بیر کهربا چپکسه.

مصور کیم، قاشینگ چپکتی، اوشتتی خامه نقش اهلی،
کیشی دعوا نپ نوع اپتگه‌ی بیرو بو نوع یا چپکسه.

پپتیشکه‌ی بپ گمان عین‌الیقین اسراریغه هر کیم
ایاغینگ توفراغیدین کؤزلریگه توتیا چپکسه.

بارور کؤیونگگه غم پپب اؤلگه‌لی کؤنگلوم، نپ امکان منع،
کیشینی بیر طرف هم رزق چپکسه، هم قضا چپکسه.

زمانه اهلیدین کؤز توتمه‌سون مهر و وفا پاداش،
کیشی یوز پیل الرغه گر وفا ایلب، جفا چپکسه.

بو گلشن قوشلریغه بپ‌نوالیغ کپلتورور لحنی،
نوایی هر قچان اؤز گلرخین ایستب نوا چپکسه.

۵۶۳

نپ اپدی، ای عشق، یوز تیغِ بلا بیر زارغه،
هجردین مینگ زهرِ قاتل بیر حزین بپمارغه.

یارلیغدین اپرمس اپردی قتل قیلماق یارنی،
اول غضبنی خاصّه کیم قیلماق رجوع اغیارغه.

کؤنگلوم آلدی گر کؤنگولسیزلیکدین اؤلسه یوز غمیم،
اؤیله بپدلمپن که، دپی آلمن انی دلدارغه.

آنچه پیکانینگ تنیمدین چپکتی هریان باش کیم،
صعب دور مرهم دغی یاقماق تنِ افگارغه.

کؤزلری قانیم تؤکرلر، ای مسلمانلر، نې تانگ،
کېچسه جانیدین اسیر اؤلغن کیشی کفّارغه.

ناصحا، گر پند اېشیتمان بیله‌سېن معذورمېن،
مېن کیبی دېوانه بؤلسنگ بیر پري رخسارغه.

عجب ایله تقوادین آرتوق عذر ایله قیلماق گنه،
می قنی کیم، اؤت ساله‌ی بو پردهٔ پندارغه.

رحم قیل، یا رب که، عصیان کثرتیدین یؤقتورور،
آنچه فرصت کیم تیلیم اېورولگه‌ی استغفارغه.

ای نوایی، هم زماندین، هم زمانه اهلیدین
هر زمان غم یېتسه یوزلن کلبهٔ خمّارغه.

٥٦۴

کؤییده ییغلر اېدیم مېن زار هر بېمارغه،
اېمدی ییغلرلر بری بېمارلر مېن زارغه.

هجرِ بې‌پایان یؤلین قطع ایله‌مک دشوار اېرور،
ضعفدین مېن کیم یورورمېن قؤل ته‌یب دېوارغه.

تېلبه کؤنگلوم‌نینگ قوشیدین قان و یوزدین زعفران،
قیلسه‌لر دفعِ جنونوم بس دورور طومارغه.

عشق پیدا و نهان اؤلتوردی، لېکن یؤقتورور
زَهره بو حالیمنی هم اخفاغه، هم اظهارغه.

زلفیده مېن فاني و تسبیح ایله مغرور شیخ،
سبحه تارین پس نې ینگلیغ اؤخشته‌ی زنّارغه.

یؤق عجب اؤلسم دغی کوثر سویی بؤلغه‌ی نصیب

نزع وقتی سالسم اؤزنی کلبهٔ خمّارغه.

زار اؤلوب مسکین نوایی نېچه کیم چېکتی فغان،
قیلمه‌دی اول آی ترحم بو فغان و زارغه.

٥٦٥

چون کویر پروانه اول شمعِ شبستان اؤتیغه،
انگله‌غه‌ی کویمکنی بیر تون کویسه هجران اؤتیغه.

هر دم اؤرترلر مېنی اؤتلوغ ایکی کافر کؤزونگ،
نېچه کویگه‌یمېن اول ایکّی نامسلمان اؤتیغه.

کؤنگلوم اؤتیدین نې تانگ گر تاپسه رخسارینگ فروغ،
شوخ ترسا مصحف اؤرتر شیخ سنعان اؤتیغه.

آتشین لعلینگ گر اشکیمدین کولر اېرمس عجب،
کیم کدورت بحردین فهم اېتتی مرجان اؤتیغه؟!

گر کؤنگول‌نینگ آشکار اؤتیغه تسکین بېرسه اشک،
کیم قیله آلغه‌ی علاج آنینگ بو پنهان اؤتیغه؟!

شعله اول ینگلیغ که اؤرتر شاخنی ایلب نهان،
سطر کېلدی ایش بو جسمِ زارِ عریان اؤتیغه.

غم تونی اېرمس شفقدین شعله کیم محروملر،
کویدورورلر آهدین گردوننی خرمن اؤتیغه.

لعلی کؤنگلوم ایچره دور قیلمه توتون، ای تیره آه،
رسم اېمس چون اویده دود اېتمک عیان کان اؤتیغه.

ای نوایی، دور ایاغین سالمه قؤلدین لحظه‌ای،
گر دېسنگ تسکین بېره‌ی هر لحظه دوران اؤتیغه.

٥٦٦

بؤلمه‌غه‌ی اېردی فلک‌نینگ کینه‌سی دورانیده،

بۆلمەسە یلدا تونی عاشقلیغیم طغیانیده.

تون بلاسیدین قتیقراق یۆقتورور عاشققه حال،
خاصّه کیم بېمار هم بۆلغەی محبت آنیده.

تیره شامِ هجر یۆق کیم، دۆزخ اۆتی دودی دور،
نې قیامت زارمېن اول حوروش هجرانیده.

بیم اېرور کیم شعلەسی جنتنی داغی اۆرتەگەی،
بۆلسه بیر اخگر اۆتومدین دۆزخ آتشدانیده.

گرچه اول آی کۆیی ایچره ایتلری‌نینگ سانی یۆق،
مېن دورورمېن کیم، اېمن کۆییده ایتلر سانیده.

سایل انداق کیم درم اوزره درم قۆیغەی، اېرور
داغ اوزه داغی گداییننگ‌نینگ تنِ عریانیده.

می بیله معشوقدین اۆزگه جهانده هر نې بار،
تاپمەسنگ خوشراق نېچه کیم، زار اېسنگ ارمانیده.

بۆلمه بۆستان و سرا قیدیده عالم ایچره کیم،
یۆق وفا قیلسنگ نظر عالمسرا بۆستانیده.

شمعسیز تون بۆلسه، یعنی سایه داغی بۆلمەسه،
گر نوایی بۆلسه بیر دم دلستانی یانیده.

٥٦٧

عشق ارا ایشلر توشر اېرمیش کیشی‌نینگ باشیغه
کیم، قۆشر اېرمیش بغیر پرگالەسین قان یاشیغه.

قان لبی هجرینده کیم، یوقتی سراسر، قیلدی لعل
عشق باشیم اوزره یاغدورغن ملامت تاشیغه.

قاشیدین نقدین اۆغورلرغه همانا بۆلدی خم،
اول یاشونسون دېب، تېری بۆرکین چېکیپتور قاشیغه.

بۆلدی رنگامیزلیق آق و قیزیل گلدین مگر
عارضینگ رنگین ایزرده صورتینگ نقاشیغه.

اسره سیمینگ، ای غني، می بیر که یۆق توفراقچه،
بیرسه عالم نقدینی دیرِ فنا قلاشیغه.

آستانی زیبیغه تانگ یۆق یېتورسم اشک و آه،
گه بولوت سقّاسیغه، گاهي صبا فرّاشیغه.

ای نوایی، طعن اگر قیلمیش سېنینگ عشقینگنی شیخ،
اۆز ایشینگ مشغولی بۆل، باقمه انینگ قیلماشیغه.

٥٦٨

یۆق علاجیم گر مېنی بیر جور ایله یاد اېتمەسه،
وه، نې بۆلغەی ایلنی هم یوز لطف ایله شاد اېتمەسه.

عشق ارا، ای کیم، دېدینگ، هر لحظه فریاد اېتمه، وای،
اۆت توتشقن چاغ بۆلور مو کیمسه فریاد اېتمەسه؟!

ناصحا، یازغورمه کیم زار اۆلمەغەی کۆنگلوم قوشی،
تېنگری اول عارضنی گل، اول قدنی شمشاد اېتمەسه.

خوبلرغه چون وفا یۆق، اولا اول دور کیم، کۆنگول
اۆزنی اول قتّیغ کۆنگوللوغلرگه معتاد اېتمەسه.

یخشی آچیلمیش بهارینگ گللری، ای باغبان،
غم خزانی خوشتور اوراقینی برباد اېتمەسه.

وعدهٔ وصل اېتتی، آلیب جان خوییغه یۆق اعتماد،
یخشیراق دور گر بو سودا ایچره میعاد اېتمەسه.

مېن وفاده اۆلدوم، اما اول جفاده خوب اېرور،
بیوفالیغ شیوەسین بو جانبِ اِسناد اېتمەسه.

باشنی قوتقرغەی پریلر تاشیدین هر تېلبه کیم،
یارلیغ رسمیده میلِ آدمیزاد اېتمەسه.

دلبر بېدادیدین ایلر نوایی شکوه، لېک
جانغه بېداد ایلر اول بیر لحظه بېداد اېتمه‌سه.

٥٦٩

عشق جرمیدین نېتیب انکار اېته‌ی خلق ایچره، وه
کیم، اېرورمېن بو گنه ایچره بغایت بېگنه.

بۇلسه رهبرلرنینگ ارشادی گنهدین اجتناب،
پیرِ عشق اېتمیش گنه ایلرگه بیزنی روبره.

عشق اگر بۇلسه گنه مېنمېن گنهکار، ای کۇنگول،
تانماغیم ناحق دورور بو ایشده چون حق دور گوه.

گر گنه دور عشق کاش اۇلسه خلایق بې‌گنه،
مېن گنهگه قایل اۇلسم کاش و کۇیی قتلگه.

مېن گدالیققه نې لایق آلّیده، نېوچون که بار
نازِ حسن ایلرده اول آی حسن و ناز اهلیغه شه.

وه که، بغریمنی لبی هجریده تیغِ فرقتی
یوپقه-یوپقه کېستی و، توز سېپتی انده ته-بته.

گر نوایی ینگلیغ اۇرتنسه نې تانگ پروانه هم
کیم، انینگ یاری دورور بیر سروقدِّ کج‌کله.

٥٧٠

لعلیدین بیر سۇز سینوق کۇنگلومنی ایلر تاغچه،
نقدِ جان بېرسم، یۇق آنینگ آلّیده توفراغچه.

روضه‌دین دۇزخقه توشکن‌نینگ اۇتی‌نینگ شدّتی،
یۇقتورور کویمکته هجرانینگده قۇیغن داغچه.

برگِ گلدېک عارضینگ‌نینگ شوقیدین تیرناغ ایله
یوز طرف کۇکسومنی سۇیدوم، هر بیری تیرناغچه.

جسمیم اؤلدی گلبن اول گلسیز ولیکن تازه داغ
انده گلچه کثرتِ گلبن ارا یفراغچه.

نَی کؤروندی قامتینگچه نیشکر شیرین و توز،
نَی انینگ بندی بیلینگگه باغلهغن بیل‌باغچه.

ساقیا، کؤنگلومنی روشن ایسته‌سنگ توت باده کیم،
یاروته آلمس نیمه اول شعلهنی بو یاغچه.

ای نوایی، سین کؤنگول باغین عمارت قیل که، بار
سیکّیز اوچماغ جنبیده آنینگ محقّر باغچه.

۵۷۱

یار هر بزم ایچره، مین خارج مشوشلیغ بیله،
وه که داخل هم بؤله آلمن صبوکشلیغ بیله.

کیرمه‌یین بزمیده تاپسم ایتلری خیلیغه یؤل،
شاد اؤلهی نَیلهی ایش آچیلمس مشوشلیغ بیله.

جاننی خوشلوغ بیرله اول کافرغه بیردیم، نیگه کیم،
اول خود آلور، قالسه ایش آلماقه ناخوشلیغ بیله.

ای فسونگر، قؤپ، مگر اول وصلدین قیلغهی علاج
کیم، مینی دیوانه ایلیتور پریوشلیغ بیله.

کیم فلک‌نینگ ششدریدین ایمن اؤلغهی بؤیله کیم،
ایلته‌دور جان نقدینی، لیکن باری غشلیغ بیله.

دیر ایسنگ کیم سایه ینگلیغ بؤلمه‌یین توفراقه پست،
اول قویاشقه باقمه‌غیل، ای سرو، سرکشلیغ بیله.

ای نوایی، شیخقه شیطان گر افسار اورمه‌دی،
پس نیگه دایم قیلور هزل اول اوزون فشلیغ بیله.

۵۷۲

بهارنی نېتەیین، اۆت مېنینگ بهاریمغه
که، توشمه‌گه‌ی نظریم سروِ گلعذاریمغه.

یوزی اۆتیغه که تېر شبنمی قۆیر یوز خال،
خزاندین اۆلمه‌سون آفت بو لاله‌زاریمغه.

دېدینگ که، دیرغه کیرسنگ می اختیار اېتمه،
قۆیر مو مغبچهٔ مست اۆز اختیاریمغه.

اول آی جفا تاشی یاغدورماغی بیله اۆلسم،
بارین یېغیب تۆکونگوز، دۆستلر، مزاریمغه.

یاپیشتی کۆنگلکیمه یره قانیدین خرقەم،
نېچوک که اول یاپیشیبدور تنِ فگاریمغه.

می اۆتی چون گلِ رخسارین آتشین قیلدی،
انینگ شراریدین اۆت توشتی رۆزگاریمغه.

می انتظاریده قۆیدوم توگنلر، ای ساقي،
کېلیب قدح سوییں اور داغِ انتظاریمغه.

قۆیوب بهشتنی میخانه سری باردیم کیم،
علاج اېمس اېدی کوثر میی خماریمغه.

نوایی ایله‌سه بلبل کیبی فغان نې آسیغ،
چو رحم قیلمه‌دی اول گل فغان و زاریمغه.

© ezuiqtidar.com

۵۷۳

اول جگر پرگاله‌سی اشکیمنی گلگون قیلدیلا،
شاد اېته‌ی دېب ناتوان کؤنگلومنی محزون قیلدیلا.

وعده ایلب جلوه‌سین باغ ایچره انداق کیم پري،
دشت اوزه آواره قیلماغلیققه مجنون قیلدیلا.

دېدی، وصلیم بیرله کؤپتین-کؤپ غمینگنی کم قیله‌ی،
آنی کوندین-کونگه اؤکسوتمکتین افزون قیلدیلا.

قوتقره‌ی دېب چرخ جوریدین مېنِ سرگشته‌نی،
انجمِ پیکان بیله جسمیمنی گردون قیلدیلا.

زلفیغه وحشي کؤنگول صیدین گرفتار اېتکه‌لی،
یؤق آغیزدین بار اېکنچه حدّي افسون قیلدیلا.

مفلس اېردیم می قیلیب سینغن سفالیم جامِ جم،
خاطریم ویرانه‌سین خود گنجِ قارون قیلدیلا.

کیم نوایی‌دین صلاح ایستر، اېرور غافل بسي،
خرقه و سجّاده‌سین اول میغه مرهون قیلدیلا.

۵۷۴

وفا وعده ایلب جفا ایله‌دینگلا،
جفا وعده‌سیغه وفا ایله‌دینگلا.

مېنینگ بیرله یوز تیره‌لیک ظاهر ایلب،
اؤکوش تیره‌لرگه صفا ایله‌دینگلا.

دېدینگ کیم، خطاسیز آته‌ی کؤنگلونگگه اؤق،
دېب اؤق آتمه‌غن نې خطا ایله‌دینگلا.

وصالینگغه بېگانه ایلب کۆنگولنی،
فراقینگ بیله آشنا ایله‌دینگلا.

دېدینگ، ای کۆنگول، عشقدین اورمه‌یین دم،
بو معناده کۆپ ماجرا ایله‌دینگلا.

بورون، ای فلک، کۆرگوزوب مهر، سۆنگره
منگه قسم درد و بلا ایله‌دینگلا.

نوایی، کۆنگولگه سیاستلر ایله‌ی
دېبان بارین آخر منگه ایله‌دینگلا.

© Ezgu istiklar Yurti

۵۷۵

زهي هر لحنی بلبل صوتی‌نینگ ذاتینگغه اثباتي،
جهان باغیده هر گل یفراغی حسنونگغه مرآتي.

وجودی ذرّه‌نینگ ممکن ایمس تا ثابت اۆلمس مهر،
نې حاجت ذرّه خیلیدین قویاش ذاتیغه اثباتي.

بۆلوب ذاتینگده عاجز هر صفت ایچینده موصوفي،
انینگدېک کیم، قیله آلمه‌ی صفاتینگ شرحینی ذاتي.

خرد ذاتینگده تشبیه ایتکه‌لی هر فکر کیم ایلب،
تکلم انده یۆل تاپمه‌ی مگر هیهات-هیهاتي.

نې قهرینگ زهریدین ایمن بۆلوب هر ساکنِ مسجد،
نې لطفونگ باده‌سیدین ناامید اهلِ خراباتي.

نې ذرّه بۆلسه مقبولونگ قویاشدین ذرّه قیلغندېک،
قویاش اول ذرّه‌دین ایلب شرف بیرله مباهاتي.

نوایی ذکری آتینگ دور، امیدی اول که قوتقرسنگ،
انی آت ایسته‌مکدین، بلکه اندین کیم، بۆلور آتي.

۵۷۶

جلوه مو ایلر قیزیل تۆن بیرله هر یان اول پري،
یا مگر کیم لاله‌زار ایچره کېزر کبکِ دري.

تېلبه‌لر قتلی قیزیل قیلمیش لباسین، آه کیم،
بیر یۆلی دېوانه‌لر قانیغه کیرمیش اول پري.

حلّه‌سین خونابلیغ جان رشته‌سیدین قیلدی چرخ،
بۆلدی جانلر جانی، وه-وه، اول پریوش پیکری.

عارضینگ نقشی مو دور قانلیغ کؤنگولده جلوه‌گر،
یا شفقدین بؤلدی طالع آفتابِ خاوري.

ایچ شفق‌گون می که، گردون قاتلي دور کیم، اپرور
ینگی آی بیرله شفق تیغ و لباسِ احمري.

قان ارا کؤنگلوم یوزونگ شوقیدین انداق خسته دور
کیم، اپرور گلگون حریر آلتیده آنینگ بستری.

اول پري لعلیده جانینگ، ای نوایی، بؤلدی محو،
لعلگون کسوتده محو اپتگندپک اؤزنی اول پري.

۵۷۷

سؤزِ هجرینگ ایچره یؤق بیریان کؤنگول‌نینگ طاقتی،
بؤلمس اپرمیش کویگن اپل‌نینگ اؤت بیله کؤپ الفتی.

اشکی تیم-تیم قانیدین کلبه‌م بپزه‌نسه نې عجب
کیم، اپرور گل برگیدین بلبل اپوی‌نینگ زینتی.

تالپینور کول ایچره مپندپک شعله تارتیب گؤییا
کیم، قویاش‌نینگ جسمیغه اؤت یاقتی اول یوز حسرتی.

لعلِ سپرابیدین ار خط ظاهر اؤلمس، عیب اپمس،
خضرنینگ حیوان سویی ایچکندین اؤلمیش غیبتی.

هر سری مخفي توگنلیگ جسم ایله مونگلوغ کؤنگول،
سایلي دور کیم، اپرور مملو درمدین کسوتی.

ای مصور، چپکمه ناظر مپندین اؤزگه زینهار،
دفترِ عشقیم ارا یازیلسه اول آی صورتی.

مدبِري تاپتوق نوایی‌نی سلامتدین ییراق،
کؤر کیم، اول نې نوع و نې ینگلیغ جهانده شهرتی.

۵۷۸

توسنینگ نعلیدین ایسترمېن باشیمغه افسرې،
هندودېک کیم باشیغه طاووسدین سنچر پرې.

عارضینگده می، می ایچره عارضینگ ظاهر قیلور،
گهې اختردین شفق، گاهې شفقدین اختره.

بزمِ عیشین کۆککه نېوچون چېکمه‌گه‌ی اول کیم، انگه
توتسه روح‌الله دمی هر دم قویاشدېک ساغرې.

مسندیم کۆرگیل که، هر تون قصری تاش و فرشیدین،
باشقه خارا متّکا دور، تنغه کاشی بسترې.

وه، نې لۆلیوش دور اول قاتل که عمداً خلق‌نینگ
قانینی تۆکمککه هر بیر کیرپیگی دور نیشترې.

عارضینگ وصفی توگنمس کاتبِ صنع ایله‌سه،
دهر بۆستانیده گل یفراغلریدین دفترې.

ای نوایی، سرودېک آزاد بۆل گر ایسته‌سنگ،
گل مثللیک شاهدې، بلبل کیبی خنیاگرې.

۵۷۹

دولت تانگی یوزی و ساچی تانگ قارانغوسی،
مستِ صبوح کۆزلرین اېلتیب تانگ اویقوسی.

بلبل پرې اېمس، گل اېرور بېرگه‌لی جِلا،
هر برگِ گل که، بېلدین اېرور تیره کۆزگوسی.

گلزار دهر شعبده‌سین گۆیی انگله‌میش،
ایچینده زعفراندین اېمس غنچه کولگوسی.

باشیمنی یوقاری قیله آلمن بنفشه‌دېک،
کۆنگلومگه چونکه چیرمشور اول طرّه قیغوسی.

کۆز بحری ایچره شیشه کیبب مردم اېتتی غوص،
یاییلدی اوشبو وجه ایله یوز سری اینجوسی.

حالیمغه هجر بزمی ارا تارتسم سرود،
بار نوحه مددی تبلبه کؤنگول‌نینگ ایَلغوسی.

قتلیمغه مژده بېردی و اؤلتوردی انتظار،
بیر عمردین سؤنگ اېلگه ییگیت وعده بېرگوسی.

۵۸۰

ظاهر ایلر اشک ایله آهیمنی هجرینگ آغوسی،
گؤیی موندا‌ق اېسنه‌تور آخر نفس‌نینگ اویقوسی.

هجری بې‌پایان، تونی مهلک، جنونوم بوالعجب،
صبح گؤیا ماتمیم توتمیش که، کېلمس کولگوسی.

کویدوروب جسمیمنی، بېرگه‌یسېن کولوم بیرله جِلا،
تیره بؤلسه قان ایله قتلیمده تیغینگ کؤزگوسی.

مېنی مجنوندېک توتوپتور دشت دېمنگ کیم، بو دشت
تاغلر اېردی که، هامون قیلدی کؤنگلوم قیغوسی.

ای کؤنگول، آه اؤقلرین اول غمزه‌نینگ آلّیغه چېک
کیم، اؤق آتماغلیغده سېندین توز دور انینگ قابوسی.

دېمنگیز عاشق کؤزیگه نې یاروغلوغ دور مفید،
غم کونی دلبر یوزی، هجران تونی تانگ یاغدوسی.

هجر ارا توزدی نوایی وصل ملکین بېردی یار،
انداق ایش قیلغنغه موندین کم کېره‌کمس جؤلدوسی.

۵۸۱

اؤت سالور اېل جانیغه هر دم ساووغلوغ بیرله دی،
ساقیا، سینمس هوا زهری کېتور تریاکِ می.

توز شبستان ایچره صحبت کیم، اشارت میغه دور
شمعِ کافوري که، آستی شوشه موزلر بیرله دی.

آتشین می بیرله، ای ساقي، قیزیتقیل بزمنی،
مطربا، اول اوْتنی تېز اېتمککه آل آغزینگغه نی.

دهر مشکین چون هوا کافوری پنهان ایله‌دی،
بادهٔ مشکینِ کافوري مزاج ایچمه‌ی نېته‌ی.

ایچکه‌لی اخفا اوچون تون مشکینی ایستر حکیم،
شکر بو کافور ارا هم ظاهر اېرمس هیچ شی.

اول قویاش قار اوزره چیققچ یوزوم اوزره انگله‌من،
اشک یا کوْز آقی سو بوْلوب آقر مو، یوْقسه خوی.

ایلگیده میلیگ سفال، اوسروک نوایی قار اوزه،
ای فلک، قیل جامِ جم بیرله تماشا تختِ کی.

۵۸۲

شکرللّٰه، ای کوْنگول کیم، رفع اوْلوب هجران تونی،
اول قویاش یوزین کوْررمېن تېنگری‌نینگ قوتلوق کونی.

آتشین لعلینگ انینگدېک اوْرته‌دی عالمنی کیم،
هر طرف بیر اوْت توتشقن جان دور آنینگ اوچقونی.

مهردین رخساره سرغرغن سایی سرگشته‌مېن،
ذرّه سرگردانلیغین افزون قیلور مهر آلتونی.

باده‌دین تیم-تیم قیزرمیش عارضی، وه-وه کوْرونگ
کیم، عجب گللر آچیپتور اول ملاحت گلبنی.

شامِ هجران محنتین شرح ایله آلمن ضعفدین،
اول قاره باسقن کیشیدېک کیم، انینگ چیقمس اونی.

اخترِ دور نحس عشّاقِ بداختر جانیغه،
اول که هر یان ایلتیرر هجران تونی‌نینگ شودرونی.

ای نوایی، دېمه کیم اویقونی توش کوْرگه‌ی کوْزونگ،
یېغله‌ماق بو اېرسه توش کوْرگه‌ی مگر کوْز اویقونی.

۵۸۳

غمینگدین چون اجل گؤر آغزیده جسمیم نهان اپتکه‌ی،
مزاریم لوحی دردینگ شرحینی تیلدپک بیان اپتکه‌ی.

قناتلیغ مؤردپک جسمیمنی اوی قیلمیش اجل خیلی،
مگر اول نوع قوشلر بو بوزوغنی آشیان اپتکه‌ی.

یوز آچقچ اپگمه قدّیم ضعف قیلدی، وه، نې بیلدیم کیم
قویاش وصلی ینگی آییمنی موندق ناتوان اپتکه‌ی.

آغیز بؤلدی کؤنگولگه چاکی و تیل انده پیکانینگ،
نې تانگ بو تیل آغیز بیرله اگر مهلک فغان اپتکه‌ی.

قیلیچینگ سوینی ایستر قوروغن نخلدپک قدّیم،
عجب اپرمس قضا آنینگ گلین گر ارغوان اپتکه‌ی.

دپر اپردیم کؤیینی یوی اشک ایله اپل زخمی قانیدین،
نې بیلدیم کیم، هم اول اپل رشکی-اؤق اشکیمنی قان اپتکه‌ی.

نتیجه کویمگ و اشکیمدین اؤزگه تاپمه‌غه‌ی، اول کیم،
بو گلشن شعله و دودین گل و سنبل گمان اپتکه‌ی.

تیلر یوز لخت قان اپتکه‌ی نصیبین دهر دهقانی
قیو بلبلنی کیم، گل خوانی اوزره مهمان اپتکه‌ی.

جگرگون دور نوایی جسمی قان یاشدین محل دور کیم،
قضا بو نوع لعل اوچون فنا تاغینی کان اپتکه‌ی.

۵۸۴

صحتیم آزرده جانانیمده بؤلغه‌ی کاشکی،
دردی آنینگ تینمه‌غور جانیمده بؤلغه‌ی کاشکی.

ناتوان کؤرگونچه بستره سناندپک قامتین،
یوز سنان بو چشمِ گریانیمده بؤلغه‌ی کاشکی.

بۆلغوچه اشکِ روانیم سیلی هر یان جلوه‌گر،
جلوه اول سروِ خرامانیمده بۆلغه‌ی کاشکی.

کۆزومه گر کیرپیگیم آسییدین سونمس ایاق،
برقِ آفت بو نیستانیمده بۆلغه‌ی کاشکی.

اول ایاق آزرده بۆلغونچه بۆلوب باشیم فدا،
زحمتی باشتین-ایاق جانیمده بۆلغه‌ی کاشکی.

نالەم اول آیغه یېتیب جان وصلیدین محروم اېرور،
جان دغی پیوسته افغانیمده بۆلغه‌ی کاشکی.

ای نوایی، دېمه راضی‌سېن مو عمرونگ ایسته‌سه،
یوز مېنینگ عمرومچه سلطانیمده بۆلغه‌ی کاشکی.

۵۸۵

نېچه کیم، اول آیغه مېندین مهربانراق یۆق کیشی،
یخشی تا قیلسم نظر مېندین یامانراق یۆق کیشی.

خسته‌لر جانیغه اول بېمار کۆزدین ناوکې
گر آترسېن بیل که، مېندین ناتوانراق یۆق کیشی.

آه و خونابیمنی لحن و باده قیلمیش‌سېن گمان،
دلربالر ایچره سېندین بدگمانراق یۆق کیشی.

اهلِ عشق آزارِ جانین ایسته‌بان تیشلر لبین،
مېندین اوشبو قصه‌ده، آزرده‌جانراق یۆق کیشی.

یار اېتر اېرمیش وطن بېخان و مانلر کۆنگلینی،
شکر مېندین کۆییده بېخان و مانراق یۆق کیشی.

خاصلر وصل ایسته‌گه‌یلر، وه که، مېن دېوانه‌دین
اول پري کۆییده بېنام و نشانراق یۆق کیشی.

ای نوایی، خردهٔ نظمینگغه اصلاح ایسته‌سنگ،
شاهِ غازیدین جهانده خرده‌دانراق یۆق کیشی.

۵۸۶

سېنسیزین بزم ایچره قت-قت قان، کؤنگول بېتاب اېدی،
دم-بدم جامِ لبالب چېککنیم خوناب اېدی.

هر مُقنَّد پسته کیم، بزم ایچره اېردی جلوه‌گر،
لعلینگ و آغزینگ خیالیدین کؤنگول بېتاب اېدی.

بزم اېدی جانبخش، می بیرله یاروغ، وه کیم، منگه
ظلمت اېردی کیم، حیاتیم چشمه‌سی نایاب اېدی.

حلقهٔ بزم اېلگه قید و بیر مسلسل طرّه‌دین
چېککه‌لی اول بزمدین جانیمده یوز قلاب اېدی.

یېتّی کؤک جوفی تؤله غمنی ازلدین گؤییا
عشق جمع ایلب مېنینگ جانیم اوچون اسراب اېدی.

سیمگون غلتان سرشکیم دور که، حالا بؤلدی قان،
بو که اېل شنگرف دېیدورلر، بورون سیماب اېدی.

نؤشِ وصل ار یېتمه‌سه غم یؤق نوایی کیم، مدام
هجردین اهلِ وفا جامیده زهرِ ناب اېدی.

۵۸۷

تیلرمېن مضطر اېتسه آفتی آزرده جانیمنی،
ساوورسه عافیت بیرله توزولگن خان و مانیمنی.

چیقیب سرخوش، چاپیب ابرش، قیلیب جولان،
آلیب میدان، وجود اقلیمیدین محو ایله‌سه نام و نشانیمنی.

اوروب جانیمغه نیشِ غم، توزوب قتلیم اوچون مرهم
حنا قیلسه بلا شاهدلری ایلگیگه قانیمنی.

فراق ایچره الفدېک قدّیمه غم تاغینی یوکلب،
اُحُد آستیده‌غی دال اېتسه جسمِ ناتوانیمنی.

جنون کؤییده اوسروک سودره‌تیب رطب‌اللسان قیلسه
فنا اَوباشیغه دیر ایچره بو رازِ نهانیمنی.

یوزین ایلب قرا کېینیچه سالیب عشق اطفالین،
باری مست و ملنگ اؤینه‌تسه عقلِ خرده‌دانیمنی.

نوایی، نې می اېردی کیم، ایچیب عالمغه فاش اېتتیم،
اولوستین یاشورون ییللر کؤنگولده اسره‌غانیمنی.

۵۸۸

ساقیا، توت باده کیم، بیر لحظه اؤزومدین باره‌ی،
شرط بو کیم، هر نېچه توتسنگ لبالب سیپقره‌ی.

بؤغزومه جامی قویوب، قوتقر گدالیغدین مېنی،
وه، نېچه بؤغزوم چېکیب بیر جرعه اوچون یالباره‌ی.

بیر قدح می بېرسه‌لر، وه، غایتی افلاسدین،
نېچه لعلِ قیمتي تاپقن گدادېک آلدره‌ی.

تارته‌ی اؤزومنی عوض، کیم قیلسه احسان بیر قدح،
بو بهانه بیرله اؤزلوکدین اؤزومنی قوتقره‌ی.

وجهِ می جان نقدی و تن داغی دور، ای مغبچه،
خلقتیم گنجینه‌سین یوز قتله گر خود اختره‌ی.

جانغه یېتتیم عقل وسواسی بیله، تېنگری اوچون،
ساقیا، جامیمده افیون اېز که، باتراق تېلبره‌ی.

ای که، دېبسېن غیردین ایرو کېل و چېک جامِ وصل،
گر بو خلوتده نوایی محرم اېرمس قیتره‌ی.

۵۸۹

بؤلغه‌ی اېردی یوز تومن، مینگ رنج و محنت کاشکی،
بؤلمه‌غه‌ی اېردی بلا و دردِ فرقت کاشکی.

© ezgi tirkan zari

یلدیک ایلرده هوا سَیر ایتکه‌لی جسمیم خسین
اؤرته‌گه‌ی ایردی اوروب بیر برقِ آفت کاشکی.

خاصیت چون تپلبره‌ب صحراغه یوزلنمک ایمیش،
توتمه‌غه‌ی ایردیم پریلر بیرله الفت کاشکی.

عافیت کنجین، دیدیم، ایسته‌ی بوزولدوم بیر یؤلی،
کؤنگلوم ایچره کیچمه‌گه‌ی ایردی بو نیت کاشکی.

یوز غریب احوال بی‌کسلیکده هر دم بار ایمیش،
اؤتمه‌گه‌ی ایردی تیلیمگه لفظِ غربت کاشکی.

جلوه قیلغونچه تیلب طاووس ینگلیغ گنجِ زیب،
جغد ینگلیغ توتقه‌ی ایردیم کنجِ عزلت کاشکی.

یاردین ایل رشکیدین بؤلدوم جدا، بؤلغه‌ی ایدی
التفاتین غیر ایله کؤرمککه طاقت کاشکی.

دیمه کیم، جان ایت فدا احباب ایله تاپقچ وصال،
ای نوایی، عمر بیرگه‌ی آنچه مهلت کاشکی.

۵۹۰

خوشتورور گلگون قدح دورینده گلبرگِ تری،
خاصّه بیرم اوّلی بؤلغه‌ی دغی گل آخری.

هر ورق بیر نامهٔ عشرت دورور فهم ایله‌گیل،
تانگ یلیدین ابتر اؤلمستین بورون گل دفتری.

غنچه خودی بیرله گل قالقانیغه یتتی شکست،
بؤلغه‌لی پیدا سریغ سوسن‌نینگ آلتون شش‌پري.

گل عدم شامیغه یوزلنگن اوچون زنبق گلی
بار کوموش مشعل داغی و خرده‌لر دور اخگری.

لاله قان اوزره بؤیه‌لیب، اؤت اوزه عنبر قؤیوب
بار پریخان، چیقمه‌غن غایب چپچکلر دور پري.

نیلوفر توتمیش سپهرِ لاجوردي هیأتین،
ژاله‌لر یوزینده انداق کیم نجوم و اختری.

اۏپسه لعلینگنی نوایی سنگه خوش کېلمس، ولې
خوشتورور گلگون قدح دورینده گلبرگِ تری.

۵۹۱

سېوونگیل، ای کۏنگول، آخر که جسمینگ ایچره جان کېلدی،
قووان، ای جانِ محزون کیم، حیاتِ جاودان کېلدی.

سفردین اول پري یېتتی، مېنِ محزوننی شاد اېتتی،
کۏنگولدین اېسکی غم کېتتی، تن ایچره ینگی جان کېلدی.

خرد، ییغ بو مصافینگنی تحمل، قۏی گزافینگنی،
ورع، ترک ایله لافینگنی که، آشوبِ جهان کېلدی.

دمې کیم اندین اَیریلدیم، کۏنگولنی همرهی قیلدیم،
بوگون کېلدی کۏنگول، بیلدیم کیم، اول نامهربان کېلدی.

کېلیپتور یاشورون اول شه، مېنِ مجنون اېمن آگه،
پري اېرمس اېسه پس، وه، نېچوک کۏزدین نهان کېلدی.

فلک باقتی فغانیمغه، اجل رحم اېتتی جانیمغه،
خزانلیغ بۏستانیمغه گلِ باغِ جنان کېلدی.

مغنّی بیر نوایې توز، نوایی نغمه‌ای کۏرگوز،
ایاقچی، تامسه توت تۏقّوز که دارای جهان کېلدی.

۵۹۲

ایکّی همدم کیم، اېرور می بزم ارا همدملری،
تاپمه‌سون بیزدین ملالت خاطرِ خرملری.

آی و کون کیم بزم توزگه‌یلر فلک خرگاهیده،
ذرّهٔ سرگشته‌دین نې بۏلگوسیدور غملری.

گل بیله نسرین که، چپککه‌ی باده نرگس جامیدین،
ظلم اپرور واقع که، بلبل بۆلمه‌غه‌ی محرملری.

جغددین رم ایله‌سه نې عیب دُرّاج و تذرو،
خاصّه بۆلسه مستلیغدین اۆزگچه عالملری.

ای طبیب، اۆلگومدورور گۆیا که اوشبو کېچه‌دین،
زخملیق کۆنگلومگه اۆقدېک سنچیلور مرهملری.

ای مغنّی، بۆلمه غافل کیم، زبانِ حال ایله،
نوحه ایله‌یدور مېنینگ حالیمغه سازینگ بملری.

کېچه‌لر افلاک نېوچون یاش تۆکر کیبب قاره،
بۆلمه‌سه مسکین نوایی حالیغه ماتملری.

۵۹۳

یوز اورمه هر طرف، ای شۆخ و زار قیلمه مېنی،
قرار توت نفسې، بې‌قرار قیلمه مېنی.

کۆزومنی شمعِ جمالینگ فروغی بیرله یاروت،
تانگ آتکوچه کېچه‌لر اشکبار قیلمه مېنی.

خدای اوچون ینه هر سری بېخبر بارمه،
فغان و ناله‌ده بې‌اختیار قیلمه مېنی.

ترحم ایله‌گیل، ای اختیارسیز ناله،
دما-دم اېل ایچیده شرمسار قیلمه مېنی.

حیات رنجی، اۆلوم یادی صعب اېمیش، ساقي،
بو دیر ایچینده دمې هوشیار قیلمه مېنی.

مېن اۆزگه، وامق و فرهاد اۆزگه دور، ای عشق،
تنعم اهلی ارا اعتبار قیلمه مېنی.

قیان که بارسنگ اۆلرمېن نوایی ینگلیغ زار،
یوز اورمه هر طرف، ای شۆخ و زار قیلمه مېنی.

© Ezgu Uyghur Kitabi

۵۹۴

ای دوداغینگ شربتیده آبِ حیوان لذتی،
لذتیِ بۏلغه‌ی، نصیبیم بۏلسه لعلینگ شربتی.

کېچه‌لر هجرینگده بېخودمېن، مېنینگ حالیمغه دور
شمع‌نینگ گه کویمگی، گه ناله‌سی، گه رقتی.

محنتِ هجرینگده ایشیم آه ایله فریاد اېرور،
آه اگر فریادیمه یېتمس وصالینگ دولتی.

لبلرینگ‌نینگ حسرتی کۏنگلومده بۏلسه نې عجب،
شیشه بیرله باده‌نینگ بیر-بیرگه کۏپتور نسبتی.

عارضینگغه، ای پري، مجنون کۏنگول‌نینگ میلی بار
تېلبه ینگلیغ کیم، انینگ اۏت بیرله بۏلغه‌ی الفتی.

عمر اېرور عشق اهلیغه پیکِ نسیم، ای باغبان،
بس دورور بو مدعاغه شاهد آنینگ سرعتی.

یوز و خالینگدین نوایی‌نینگ کۏزی دور قان ارا
لاله‌دېک کیم، داغی بۏلمیش کۏز قاره‌سی هیأتی.

۵۹۵

نرگسین گل اوزره کیم، بېمار اېتر ناز اویقوسی،
مثلِ شۏخیِ دور که، سست اېتکه‌ی انی یاز اویقوسی.

کۏز آچیب بېخودلوغومنی کۏرمه‌سه یۏقتور عجب
کیم، منگه بخت اویقوسی بۏلمیش، انگه ناز اویقوسی.

چرخِ سایر گۏییا عاشق دورور کیم، کېچه‌لر
بار انینگ هم مېن کیبی کۏپ اشکی و آز اویقوسی.

بیزنی دفع اۏلسون دېبان سالمیش اۏزینی اویقوغه،
زرقدین خالی اېمستور اول فسونساز اویقوسی.

هر تون ایلر استماع اہل قصه‌سین، وه کیم، کہلور،
مبن که اؤز حالیم دہسم، اول قصه‌پرداز اویقوسی.

ایسته کامل خدمتین غفلتنی رفع ایله‌ی دہسنگ
باردور اؤزدین غایب اؤلماق زمرهٔ راز اویقوسی.

ای نوایی، آچمه غمدین کؤز که، سرّیم قیلدی فاش،
یخشیراق بہدارلیغیدین بؤیله غماز اویقوسی.

۵۹۶

تنورِ دور ایچیم، گؤیا قیزیتقن عشق اؤتی آنی،
یاپیشتورغن کباب اؤرنی انگه هر داغِ پنهانی.

قیزیل رگلر اہمس کؤز ایچره کیم، کؤز مردمین غمزه‌نگ
انینگدہک نیشلر اوردی که، آقمیش هر طرف قانی.

اہرور قدّینگ خیالی گه کؤنگول، گه کؤزده گؤیا کیم،
بو دور اول جؤیبار و باغ‌نینگ سروِ خرامانی.

طریقِ عشق ارا کؤنگلومده دور هر دم غمِ اول اوی
عجب یؤل اوزره دور کیم، اؤکسومس بیر لحظه مهمانی.

غمیم شامین یاروتتی قدّینگ اول یوز شعله‌سی بیرله،
نہتر کوندوزنی اول کیم، بؤیله دور شمعِ شبستانی.

یانر اؤتلوغ کؤنگولده آتشین لعلینگ فراقیدین،
قیزیق هر لعلگون پیکان اہرور بیر لعلِ پیکانی.

خطی ریحانی ایچره بادهٔ لعلین خیال ایلب،
اوچر هر لحظه روحوم، ساقیا، توت راحِ ریحانی.

مونونگدہک کیم، ییراق دور کعبهٔ مقصد همانا کیم،
اہرور منزلغه یہتمسدین جرس‌نینگ تینمه‌ی افغانی.

نوایی دولتِ باقی تیلر بؤلسنگ یقین بیل کیم،
اہرور سالککه مشکل تاپماق آنی بؤلمه‌یین فانی.

۵۹۷

ای کؤنگول، بهردینگ ایلیکدین وصلی‌نینگ دورانینی،
بیلمه‌دینگ بو نوع تلخ اهرمیش غمِ هجرانینی.

گؤییا فرهاد اهرور تاغ ایچره کیم، چهکسم فغان،
اول دغی همدردلیغدین تهنگ چهکر افغانینی.

توتیای کؤز توترمهن کیم، کهتورسنگ، ای نسیم،
کؤرسنگ اول بدمهر چابک تورک‌نینگ جولانینی.

قالدی کؤنگلوم سهنده، لهکن اسره‌دیم، ای قاشی یا،
خسته کؤنگلوم اؤرنیده خاکیلرینگ پیکانینی.

نې اوچون کییمیش قیزیل تؤن دهر بؤستانیده گل،
گر آقیزماق ایسته‌مس آشفته بلبل قانینی.

تیربارانِ غمینگ جسمیمنی قیلدی یهرگه پست،
وه که، یامغور کثرتی یهقتی غمینگ ویرانینی.

ای اجل، تهنگری اوچون کهت کیم بِحِل قیلمان سنگه
قؤیمه‌سنگ کیم، دردی-اؤق آلغه‌ی نوایی جانینی.

۵۹۸

اول آی که، مهری ایله عالمنی محترم قیلدی،
بو تهلبه‌گه نهدین آیا نظرنی کم قیلدی.

کؤزوم ایزیگه یقین دور مونگه دغی یوز شکر،
اگرچه یؤلیده گردون قدیمنی خم قیلدی.

نصیحت اهتسه اولوس تهزره‌ک بؤلور عشقیم،
بلې، ایتیکره‌ک اهتر اؤتنی اول که دم قیلدی.

فراق شرحینی هر کیرپیگیم یازر، گؤیا
فلک مژه‌منی تهنگیز ایچره‌گی قلم قیلدی.

اول آی عزیمت اېتیب یوز غم و بلا نقدین
نصیبیم اېتتی، یمان بارمه‌دی، کرم قیلدی.

سپهر عشقده مجنونغه یازدی کۆپ تعریف،
مقابلیده زمانه مېنی رقم قیلدی.

کۆزوم که قان ارا بۆلدی نهان عجب اېرمس
که، «عین»غه چو دم اۆلدی قرین عدم قیلدی.

شگوفه سیم چیقرغچ بو گلشن ایچره خزان،
هواغه برگینی ساچماق بیله ستم قیلدی.

نوایی جسمین اۆقونگ زخمی اېتتی دامِ بلا،
وصال قوشلری اندین مگر که رم قیلدی.

۵۹۹

مهوشې کیم مهریدین بۆلدوم جهان آواره‌سی،
رحم اېتیب بیر چاره قیلمس اۆلسه هم بې‌چاره‌سی.

زخملر قیلدینگ ینه غم نیشیدین، ای بېوفا،
بوتمیش اېردی وصل نۆشی بیرله بغریم یاره‌سی.

بېوفالر کۆنگلی تانگ یۆق لبلرینگگه بۆلسه صید
قیده کیم لعل اۆلسه، اطرافیده بۆلور خاره‌سی.

یوزیگه باققچ، عجب یۆق کۆزلریمگه تۆلسه اشک،
اېل کۆزیگه یاش تۆلر قیلسه قویاش نظّاره‌سی.

دردِ هجرینگدین نوایی کۆنگلی، کۆکسی، بغری دور،
هر بیری یوز پاره و مینگ یاره هر بیر پاره‌سی.

۶۰۰

قیلدیم اول آی آلّیده عاشقلیغیم اظهارینی،
مېن انگه سرّیم دېدیم بیلمان انینگ اسرارینی.

© ezgu iktilar yurti

کؤز قراسین حل قیلیب اول آیغه یازغوم نامه‌ای،
بارپ بو تزویر ایله کؤرگه‌ی کؤزوم رخسارینی.

کؤزیدین تا جانغه یتمن لعلیدین بهرمس حیات،
اول مسیح اؤلدوم دهگنده تیرگیزور بهمارینی.

حیف دور کیم، رشتهٔ تسبیح قیلغه‌ی اهلِ زهد،
کفر زلفی ایچره اؤلگن خلق‌نینگ زنّارینی.

عارضینگ دورین چهکرده گؤییا نقاشِ صنع،
مهر دوری بیرله تهنگ آچمیش اهدی پرگارینی.

تؤکمه جامین کیم، بلا سیلی جهاننی بوزمه‌سون،
مست کؤرسنگ، زاهدا، دیرِ فنا خمّارینی.

ای نوایی، شوقیدین اؤلسم عمارت قیلغه‌سهن،
توفراغیم بیرله محبت کؤیی‌نینگ دهوارینی.

٦٠١

آه کیم، اول گنج یاد اهتمس بیزینگ ویرانه‌نی،
اول قویاش بیر ذرّه یاروتمس بوزوغ کاشانه‌نی.

اهگمه قاشین کؤرگوزوب ایلر منگه منعِ جنون،
ینگی آی بیرله کهره‌ک ساغ اهتسه بو دهوانه‌نی.

کؤزومه اول وجهدین دهرمهن یوزونگ افسانه‌سین،
کیم، سهورلر اویقوسیزلر دایما افسانه‌نی.

اؤزگه‌لر حسنیدین اؤرتنمن که، گردون هر کهچه
یاروتور مینگ شمع و کویدورمس بیری پروانه‌نی.

چیقتی جانیم بادهٔ لعلین کؤروب، ای مغبچه،
وه، تؤله ایلب نهترسهن قصدیمه پیمانه‌نی.

بیلمه‌دی کیم، اوّل ایلر نفی رنجیدین خلاص،
نفی قیلغن شیخ مغ کؤییده‌گی میخانه‌نی.

اشک یۏلین توت، نوایی، خاکِ پایی بیرله کیم،
غصه بر بهرور قیان کیم، ساچسم اوشبو دانه‌نی.

٦٠٢

هر تیکن بو غنچه‌دہک کۏنگلومده پیکان باغله‌دی،
ای جگر پرگاله‌سی، سېنسیز ایچیم قان باغله‌دی.

سېندین اَیریلماق کۏنگولگه ممکن اېرمس تا ابد،
چون سېنینگ بیرله ازلدین عهد و پیمان باغله‌دی.

لبلرینگ‌نینگ شوقیدین هر قطره قان کیم، تۏکتی کۏز،
ساووغ آهیمدین هم اول دم لعل و مرجان باغله‌دی.

دہدی عقل و فهم انی کۏرگچ، شکیبې کۏزله‌لی،
وه که، تون باغین ینه اول شۏخ چسپان باغله‌دی.

قاندین اۏلدی درد باغی‌نینگ گلی هر پخته کیم،
داغیمه صبر ایلگی مرهم بیرله هر یان باغله‌دی.

ساووروب طفلِ خزان توفراغ ایله تېنگ قیلمه‌غن
قیسی بیر گلدسته بو باغ ایچره دهقان باغله‌دی؟

اشتیاقینگدین نوایی اۏلدی و یېتمس سنگه،
گۏییا بو نوع ایاغین بندِ هجران باغله‌دی.

٦٠٣

ای کۏنگول، کېل کیم، ایکاو بۏلوب نگارې کۏزله‌لی،
سرو قدّې ایسته‌بان سیمین‌عذارې کۏزله‌لی.

یارلیغ کۏز توتقنیمیز کۏزله‌دی چون اۏزگه یار،
بیزده هم کۏز بار، باریب بیر یېرده یارې کۏزله‌لی.

چون غبارِ مرکبیدین روشن ایلر اېل کۏزین،
تېرموروب تورغونچه باریب، شهسوارې کۏزله‌لی.

سَیرِ باغ و دشت اېتربیز هم ینه بیر یار اوچون،
باغ ساری کۆز ساله‌لی، دشت‌ساریڭ کۆزله‌لی.

گر انینگدېک شۆخِ شهرآشوبِ آفت تاپمه‌سق،
بیر فقیریڭ، مهربانیڭ، غمگساریڭ کۆزله‌لی.

گرچه ناپیدا اېرور مقصود، ارمان قالمه‌سون
خاص و عام ایچره قیله آلغونچه باریڭ کۆزله‌لی.

ای نوایی، بۆلمه‌غونگ اندین بولر بیرله خلاص،
کېل که، هم وصلین تیلب صبر و قراریڭ کۆزله‌لی.

٦٠۴

غنچه‌دېک قان باغلنیبدور کۆنگلوم، ای گل خرمنی،
بارغه‌لی کۆز جۆیباریدین جمالینگ گلشنی.

کۆز قراسیدین یازه‌ی دېرمېن بیتیگ، هیهات کیم،
کویدورور غیرت که، مېن محروم و اول کۆرگه‌ی سېنی.

عقل قاچتی کۆنگلوم ایچره ساکن اۆلغچ دردِ عشق،
مۆر منزلگاهی اېرمس اژدهالر مسکنی.

کۆنگلوم اوییده غمی تاریقمه‌سون هر زخمیدین،
مرهمین تشلنگ که، هر یاندین آچیلسون روزنی.

ارغواني اشک ارا سوسن مثلليگ لالمېن،
تا تۆنینگ دور ارغواني، کۆنگلکینگ دور سوسني.

هر گل اوشبو باغ ارا کۆرسنگ تیکن آسیبیدین،
غرقهٔ خوناب اۆلوب یوز چاک اېرور پیراهنی.

اشک قانیده نوایی دور سۆنگک جسمی بیله
اول مبارز کیم، قیزیل جنس ایچره بۆلغه‌ی جوشنی.

٦٠۵

غریبلیغ ینه کؤنگلومنی دردناک اېتتی،
شکسته‌لیغ ینه کؤکسومنی چاک-چاک اېتتی.

بو برچه بیر ساری و یار حالتیمنی بیلیب،
تغافل اېتمگی مېن خسته‌نی هلاک اېتتی.

دمینگنی اسره، مسیحا که، چیقمه‌غه‌ی گردیم،
بو دم که، کؤییده جسمیمنی دهر خاک اېتتی.

یوزونگگه اول که قویاش تابی ببردی یوز مینگ شکر،
قویاش کیبی مېنی هم عشقینگ ایچره پاک اېتتی.

خوش اول دمې که، دېگه‌یلر فنا اؤتیغه فلان
قدم قؤیرده نې وهم ایله‌دی، نې باک اېتتی.

نې می، نې جام، مېن اوسروک همېشه، گؤیا عشق
تنیم حدیقه‌سیده رگلریمنی تاک اېتتی.

نوایی‌نی تیله اندین بورون که، دېگه‌یلر
عدم یؤلین توتوب اول زارِ بې‌نوا اېتتی.

٦٠٦

لعلینگگه باغلندی جانیم هجر اېلیندین آل انی،
زلفونگگه چیرمشتی کؤنگلوم قیلمه‌غیل پامال انی.

باغله‌دی کؤنگلوم منگه عاشقلیغی‌نینگ تهمتین،
شرط قیلدیم کؤرگچ-اؤق رسوا قیله‌ی فی‌الحال انی.

سېندین ایرو خوبلردین آچیلور کؤنگلوم، ولې
غنچه ینگلیغ کیم، آچرلر کوچ بیله اطفال انی.

ای صبا، بغریمغه سنچیلغن تیکن کیم، انگله‌دینگ،
بؤلسنگ اول گل بیرله همدم قیلغه‌سېن ارسال انی.

اول الف کیم، نیل ایله چېکتینگ عذارینگ یانیده،
حسن ایچینده بیرگه اؤن قیلمیش یانیده خال انی.

بو چمن کیفیتین آزاده‌ای کیم قیلدی فهم،
اۆن تیلی سوسن‌دېک اۆلسه حیرت ایلر لال انی.

ای نوایی، دېب اېدینگ کۆرگچ انی جان تاپشوره‌ی،
بۆلسه بو دولت میسر قیلمه‌غیل اهمال انی.

٦٠٧

قنی وصالینگگه بیر مېندېک آرزومندې،
وصال امیدی بیله محنتینگغه خورسندې.

فنا میین ایچیب آواره‌لیغ یۆلین توتتوم،
نصیحت اهلی منگه اېمدی بېرمنگیز پندې.

اېرور تنیمده‌گی یوز داغ بیرله مونگلوغ جان،
گدا که، تۆنیغه هر سری سالسه پیوندې.

سبب بو اېردی اېکین خلقتیدین آدم‌نینگ
که، بۆلغه‌ی انگه سېنینگدېک خجسته فرزندې.

کۆنگولنی شۆخلر انداق تلشتیلر کېسیشیب
که، قالمه‌دی مېنِ بېدل نصیبی پرکندې.

چاغیرنی عاقل اېسنگ لعل دېب قیزیتمه دماغ
که، اۆتنی ایسله‌مه‌دی گل دېبان خردمندې.

اجل، نوایی‌نی قوتقز بلای حرماندین
که، اول ضعیف بو درد ایچره اسرو اېمگندی.

٦٠٨

اۆتوم خود اېتمه‌دی اول تاش‌بغیرغه تأثیرې،
بو یانه اۆت که، تاپیلمس بو ایشگه تدبیرې.

نې طرفه صورتی باردور که، هیچ صورت ایله،
قضا مصوری قیلمه‌دی بۆیله تصویرې.

© ezgu izlar kitabi

شکایتیم کۆپ و قالمس سېنی قېچان کۆرسم،
تنیمگه تاب و تیلیمگه مجالِ تقریرې.

توشومده آبِ حیات ایچتیم، آه کیم، کېلمس
کۆنگولگه لعلینی اۆپمکدین اۆزگه تعبیرې.

مېنی مقید اېتر بۆلسنگ آچمه حلقهٔ زلف
که، پشه قیدیغه یۆق احتیاجِ زنجیرې.

گل ایچره شبنم ایله خرده دور سو و دانه،
مگر که، قیدیغه بلبلنونگ اېتتی تزویرې.

نوایی یاردین ار ظلم اېرور که، لطفیچه بار،
سېن اېتمه‌سنگ کېره‌ک اۆز قوللوغونگده تقصیرې.

٦٠٩

جانیم چیقه دور، هجر ایله جانان کېره‌ک اېردی،
کۆنگلوم کویه‌دور، درد ایله درمان کېره‌ک اېردی.

غم شامیده پروانه صفت کیم، کویه‌دورمېن،
باشیم اوزه اول شمعِ شبستان کېره‌ک اېردی.

کۆز باغیده یوز گل آچه‌دور عشق، ولېکن
یوز و خطیدین لاله و ریحان کېره‌ک اېردی.

خوش کېلدی حزین کۆنگلوم ارا غمزه‌لرینگ کیم،
آه اۆقلریغه بیر نېچه پیکان کېره‌ک اېردی.

قبریمغه خرام اېتتینگ و یۆق تحفه‌ای، وه کیم،
بو خس کیبی جان ایچره بوگون جان کېره‌ک اېردی.

خوش زینتی کۆپ نامه دورور عمر، ولېکن
توقیعِ وفادین انگه عنوان کېره‌ک اېردی.

بیلمه‌ی سېنی اول گل قاور، ای زار نوایی،
سېندېک انگه بیر بلبلِ نالان کېره‌ک اېردی.

© Ezgu iftixar Azeri

٦١٠

بۆلدی عید، اول تورکِ چابک عزمِ میدان قیلغوسی،
وه که، اہل بہخودلوغی جانیمنی قربان قیلغوسی.

برقِ آفت بۆلگوسی هر شعلهای کیم اَیریلور،
مرکبی توپناغیدین اول دم که جولان قیلغوسی.

اۆق هونیلب اۆت یالیندہک هر طرف کیم قۆیسه یوز،
یوز کۆنگولنی کویدوروب، یوز جاننی ویران قیلغوسی.

آشکارا جان آلیب هر یان قیلور مشغول اۆزین،
اہلنی بیلمس دہب ییگیت اۆزینی نادان قیلغوسی.

شمع اہمس کۆز آچتیلر نظّارهغه اهلِ قبور
کیم، اول آی عید آقشامی سیرِ خیابان قیلغوسی.

صبح میدان عزمی قیلغچ، وه که، یۆق یالغوز مہنی
عالم اهلین عیدی رخساریغه حیران قیلغوسی.

عیدگاه اهلی هجومی بیرله، ای شه، قیلمه کبر
کیم، فلک بو جمعنی حالی پریشان قیلغوسی.

ای نوایی، رشکدین اۆلدوم که، اول قاتل بوگون
هر طرف بو شکل ایله یوزلنسه یوز قان قیلغوسی.

٦١١

یار ایله بیر خلوت ایسترمہن که، اغیار اۆلمهغهی،
بلکه اول خلوتنینگ اطرافیده دیّار اۆلمهغهی.

کۆزگه کۆنگلوم دردیدین ییغلرغه امکان قالمهغهی
تیلگه دردیم شرحینی ایلرگه گفتار اۆلمهغهی.

اہلدین انداق یاشورون ایسترمہن اول خلوتنی کیم،
کۆنگلوم اندین واقف و جانیم خبردار اۆلمهغهی.

یار بودی ایچره نابود اؤلغه‌مېن کیم، اؤرته‌ده
اؤزگه‌لیکدین دېمه کیم، اؤزلوکدین آثار اؤلمه‌غه‌ی.

بو که، دېرلر باردورور دېوار کېینیده قولاق،
اول فضا دوریده کؤز یېتگونچه دېوار اؤلمه‌غه‌ی.

مخفي اسراریمغه بؤلغه‌ی یار لفظیدین ادا،
یاردین ایرو ولېکن صاحبِ اسرار اؤلمه‌غه‌ی.

ای نوایی، قیلمه هر یار آلّیده سرّینگنی فاش،
یار مو دور امکانی کیم، اول یارغه یار اؤلمه‌غه‌ی.

٦١٢

ینه بلا چاقینین عشق تېلبه جانیمه اوردی،
فنا قویونی یېتیبان کولومنی کؤککه ساووردی.

مگر که، مېن کیبی اېلدین قاچرنی ایله‌دی ورزش،
کیکلر ایچره که، مجنون تمامِ عمر یوگوردی.

مېن ارچه کؤییده اؤلدوم قاوونگ که، تېلبرر آخر،
چوروک سؤنگگنی تنیمدین اوزوب، نې ایت که، کؤموردی.

غمینگ قؤیوب توگن اوزره توگن بو مکر ایله کؤر کیم،
تنیمده هر توگن ایچره نېچه توگننی یاشوردی.

کؤنگولده گر اؤقونگ ایتمیش ینه بیر اؤق دغی آت کیم،
بو نوع تاپسه بؤلور هر کیشی که، بیر اؤق ایتوردی.

دم اورمه و قدح ایچکیل که، تېلبه بؤلمه‌سه واعظ،
نېدین اېدی اورونوب، قیچقیریب که، آغزی کؤپوردی.

فراق داغیغه مشعل فتیله‌سی کېتورونگ کیم،
نوایی آغزینی چون کېکه قؤیدی، پاک سوموردی.

٦١٣

لبینگ تکلم اېتیب، سۆزده لال قیلدی مېنی،
آچیلدی زلفونگ و آشفته‌حال قیلدی مېنی.

یوزی کۆروندی، آچینگ اېمدی زلفی سلسله‌سین
که، اول پري ینه مجنون‌مثال قیلدی مېنی.

ایاغین اۆپکه‌لی باشیم یۆلیغه یېتکوردوم،
فغان که، زلفی کیبی پایمال قیلدی مېنی.

قاشی خیالیده پیوسته بس که، چېکتیم رنج،
فلک بو غمده نېچوک کیم، هلال قیلدی مېنی.

بېلی غمیده خیال اۆلدوم آه و افغاندین،
بو مویه موی اېتیب، اول ناله نال قیلدی مېنی.

کپ آغزیمه قوی و قۆی عدل جامین، ای مغ کیم،
قضا بو شېوه‌ده بې‌اعتدال قیلدی مېنی.

نوایی، انگله که، جرمومچه یوز امیدیم بار،
فقیرِ زاهد اۆزیدېک خیال قیلدی مېنی.

٦١۴

خراب ایله‌دینگ، ای عشق، خان و مانیمنی،
تصور ایله که، اۆلدوم، بغیشله جانیمنی.

مگر که، عشق ملامت اۆتین یاروتماق اوچون
قوروتتی اۆیله که خس جسمِ ناتوانیمنی.

بو طرفه کۆر که، فزون بۆلدی لعلگون اشکیم،
اگرچه شعلهٔ عشقینگ قوروتتی قانیمنی.

فغان که، اۆلدوم و کۆییده خلق غوغاسی
انینگ قولاغیغه یېتکورمه‌دی فغانیمنی.

بوگون تنیمغه نشان اول حیاتدین کېلیبان
که، تانگله تاپمه‌غه‌سېن ایسته‌بان نشانیمنی.

© Ezgu Uyghur Kitabi

چو عشق آیتیده صوت و حرف یؤل تاپمس،
کمالِ عشق ایتورمیش مگر بیانیمنی.

٦١٥

دیدیم که، کؤزگه چپکه‌ی گردِ رهنوردینگنی،
فغان که، تاپمه‌دی کؤز توتیاغه گردینگنی.

مگر زمانه کؤزی سورمه ایستر اپرکن دور
که، گرد قالمه‌دی سورگنده رهنوردینگنی.

فراق و آرزو و شوق هر بیری بیر درد،
دیسم که، دردینگ اپته‌ی شرح قیسی دردینگنی.

سفرده یامغور و یپل بؤلمه‌سون مزاهم انگه،
کؤز، اسره اشک و، کؤنگول، چپکمه آهِ سردینگنی.

تؤشب سمندیغه فرش، ای زمانه، اؤتکردینگ
سپهر و اختریدین سبزه بیرله وردینگنی.

کؤک ابلقین اپگریب، ای قویاش، سنان تارتیب،
مگر بو ذرّه‌غه قیلدینگ عیان نبردینگنی.

نوایی، اپمدی نشاط اوجی توت که، گردشِ چرخ
کپتوردی ماهِ فلک‌سیرِ تپزگردینگنی.

٦١٦

قؤزغه‌دی آهیم سؤنگک بیرله تنِ غمناکنی،
یپل ساووردی بیر آووچ توفراغ ایله خاشاکنی.

دیمه‌گیل صحت سؤزین کیم، کؤکسوم اوزره تیغِ عشق
ایلر ایکّی چاک، تیکمسدین بورون بیر چاکنی.

بو که عالمغه حوادث توشتی، گؤیا قؤزغه‌میش
اول قویاش هجریده آهیم انجم و افلاکنی.

مېن خود اېتتيم عزمِ مسجد، ای مسلمانلر، ولېک
باک اېمس گر کۆرمه‌سم اول کافرِ بې‌باکنی.

قیلدی چون هجران مېنی نابود توتمه جامِ وصل،
زهر چون اۆلتوردی ضایع قیلمه‌غیل تریاکنی.

قدّیدین آغزیمده حیرت برماغی دور، زاهدا،
اۆتقه سال اېمدی عصا، باشینگگه اور مسکواکنی.

غیرِ لاف اېرمس نوایی پاکرولیقدین حدیث،
تاپمه‌یین بیر غیر نقشیدین ضمیرِ پاکنی.

٦١٧

عشقینگ ایچره کۆکسومه آنچه جنون تاشین اوره‌ی
کیم، خردنینگ شوکتین، تقوا شکوهین سیندوره‌ی.

قیلسه توسنلیغ کۆنگول تارتیب جنون زنجیریغه،
هجر زندانیده عشقینگ شهنه‌سیغه تاپشوره‌ی.

اول پري کۆزدین چو مخفي دور همیشه، وه، نېچه
ایستب آنی تاپمه‌سه، مجنون کۆنگولنی یازغوره‌ی.

غم تونی انجم کۆزی ینگلیغ یومولمس کۆز بیله،
وه، نېچه گاهي یوره‌ی، گاهي توره‌ی، گاه اۆلتوره‌ی.

چون نې تقدیر اۆلسه تغییر اۆلمس اېرمیش سعی ایله،
قیغو قسمیم بۆلدی دېب آرتوقسی نېوچون قیغوره‌ی.

اول قویاشقه ذرّه‌ای تأثیر اوچون یۆقتور، نې سود
گر تۆقوز افلاکنی آهیم اۆتیدین کویدوره‌ی.

ای نوایی، ایسته‌سم اۆلمک نې غم اېل طعنیدین،
بارې مېن هر نوع اېتیب، جانانغه جاننی یېتکوره‌ی.

٦١٨

ای کؤنگول، کېل کیم، بلا بزمیده جامِ غم توته‌ی
اؤز قتیق حالیمغه اؤلمستین بورون ماتم توته‌ی.

ییغله‌بان باشیمغه آهیم دودیدین چیرمب قرا،
ماتمیم اېل سؤنگره توتقونچه، اؤزوم بو دم توته‌ی.

عالم اهلیغه نېچه قیلدیم وفا، کؤردوم جفا،
ای کؤنگول، کېل-کېل که، ترکِ جملهٔ عالم توته‌ی.

اېمدی کیم، عشرت سرودیدین آچیلمنگ، ای کؤنگول،
نوحه آهنگین توزوب، بیر دم سېنی خرّم توته‌ی.

مستلیغدین اؤزگه یؤق دردیم علاجی، ساقیا،
می کېتور کیم، هم ایچه‌ی، بیر لحظه آنی هم توته‌ی.

قؤیغیل، ای ناصح که، مغ دیریده اؤز احوالیمه،
مست لایعقل یاقه‌م ییرتیب، سرودِ غم توته‌ی.

چون جهان بیرله جهان اهلیغه یؤق اېرمیش وفا،
ای نوایی، مېن فنا سررشته‌سین محکم توته‌ی.

٦١٩

آلسه جانیمنی لبینگ دوران تؤکوب قان یاشینی،
تانگ اېمس اول یاش ایله لعل اېتسه قبریم تاشینی.

فتنه تعلیم اېتمه‌سه قاشینگ سنگه بېداد اوچون،
خم بؤلوب نېوچون قولاغینگغه کېتورمیش باشینی.

کؤز توتر اېردیم قلم کیرپیکلریمدین باغله دېب،
گر ازلده کؤرسم اېردی صورتینگ نقاشینی.

میل اېتر کؤنگلوم قوشی جان پرده‌سین قیلغه‌ی قنات،
کؤرگه‌لی هر کېچه محرم کؤیی‌نینگ خفّاشینی.

عاشق اؤلدوم، چونکه می بېردینگ، مگر ای مغبچه
عشق اؤتی بیرله پیشورمیشلر پیاله‌نگ داشینی.

شیخ و اهلِ خانقه، تېنگری توته بېرسون منگه
حق یۏلین کۏرگوزگه‌لی دیرِ فنا اَوباشینی.

جان قوشی قصدیغه ساغینغه‌ی گروهه بیرله یای،
ای نوایی، کیم که کۏرسه خالی بیرله قاشینی.

٦٢٠

ای کۏنگول، قۏیغیل که، موندین سۏنگ گدالیغ فن قیله‌ی،
کۏییده بو فن بیله بیر یۏل باشین مسکن قیله‌ی.

گه بو عشرتدین که، اول کۏی ایچره دورمېن شاد اۏله‌ی،
گه بو محنتدین که، اندین ایرو مېن شېون قیله‌ی.

ایله‌مکدین تنغه اندوه و بلا تاشین حصار،
جانیمه خیر و سلامت خیلینی دشمن قیله‌ی.

اول یوز و قامت کېره‌ک، وه، اۏزنی کوچ بیرله نېچه،
مایلِ گل ایله‌یین یا والهِ سوسن قیله‌ی.

یاشورون غم سالدی روزنلر کۏنگولگه، ای رفیق،
قۏی که، مېن هم آه ایله گردوننی یوز روزن قیله‌ی.

ساقیا، کۏز بیرله کۏنگلومنی قرا قیلمیش خمار،
کېل که، بو اویلرنی می خورشیدیدین روشن قیله‌ی.

گر نوایی مست اگر مخمور اۏتر بو دیردین،
باده‌پالادین کفن، مغ دیریدین مدفن قیله‌ی.

٦٢١

کۏنگلومگه شۏر سالدی بیرونینگ ملاحتی،
وه کیم، عجب توز اۏلدی ینه زخمیم آفتی.

تېر قطره‌سین یوزیده کۏروب عشقیم اۏلدی تېز،
افزون بو سودین اۏلدی اۏتوم‌نینگ حرارتی.

اۆینتتی قاش و آه کیم، اول داس نۆکیدین
بغریم‌نینگ اۆلدی تازه اۆنگلغن جراحتی.

سېکریتتی رخش و کویدی کۆنگول‌نینگ اول اۆت بیله
جان مزرعیده خرمنِ آرام و طاقتی.

کۆنگلوم سۆررغه کېلدی، ولې آلدی جاننی هم،
موناق بۆلور مو دلشده‌لرنینگ عیادتی.

شربتِ وصال یا می اېمیش قیسی خسته‌نینگ
کیم، عشق اندوهیدین اۆلوپتور ملالتی.

میغه نوایی اېتتی کۆنگول شیشه‌سینی ظرف،
بو بۆلدی رندلیق ارا انینگ ظرافتی.

٦٢٢

قیلسه کول جسمیمنی اۆرتب آتشین عارض گلی،
هر آووچ کول دهر بۆستانیده بۆلغه‌ی بلبلې.

خطّ و رخسارین تیلب غم شامی چېکسم اۆتلوق آه،
هر شرردین کۆک شبستانیده آچیلغه‌ی گلې.

زلفی سوداسیده اۆلسم تارتقه‌ی قبریمده باش
هر گیهدین خۆشه‌ای، هر خۆشه بۆلغه‌ی سنبلې.

توشته عیشیم صبحیغه کیردی بلا شامی مگر،
قصدیمه شۆخې عذاری اوزره آچمیش کاکلې.

لعلِ روح‌افزاسینی کۆرسون بیرو کیم، کۆرمه‌میش،
روح‌آشام ایله‌بان سرمست بۆلغودېک ملې.

می نهان ایچسم کېره‌ک آغزیم قۆیوب کپ آغزیگه .
کیم، توگتسم چیقمه‌غه‌ی اندین صدایِ قلقلی.

ای نوایی، ایسته‌سنگ بۆلماق ضمیرینگ لوحی پاک،
می سویین کېلتور کیم، آنی غیر نقشیدین یولی.

٦٢٣

عارضینگ زر حقّه‌لردین، ای ملاحت مشعلی،
مصحفیِ دور لاجورد و آلتون آنینگ جدولی.

طرفه آیِ دور عذارینگ، کؤک انگه ماوي لباس،
انجم آنینگ تنگه‌ـتنگه باسمه قیلغن زرحلی.

هر نفس آرتر جمالینگ‌نینگ صفاسی کؤزگودین،
کؤزگونینگ انداق که کولدین بؤلغه‌ی افزون صیقلی.

بیر پري دور لاله‌زار ایچره سریغ گللر ارا
یا اول آی اپگنیده دور زربفت گلگون مخملی.

حسنی اطرافیده، ای مشّاطه، هر یان قؤیمه خال
کیم، ختن ملکیده هندولرنینگ اؤلمس مدخلی.

نو عروسِ دهر عقدین ایسته‌مه، کؤپ کیم عروس
آخری عِفریت اؤلور، گرچه پري دور اوّلی.

ای نوایی، وسمه بیرله کپسمه‌دین تاپقن فریب،
گر ملک دور کیم، بؤلور شیطان‌صفتلر مهزلی.

٦٢٤

کمند اوچیغه یپتکورمس غم و اندپشه عیاری،
بییک چپکمیش مگر میخانه تامین صنع معماری.

خماریم ضعفیده کهگل ایسی تا یپتتی مست اؤلدوم،
سوولمیشدور مگر می لاییدین میخانه دپواری.

تؤله کپ آغزی می خورشیدی دور، گؤیا تپنگ آچیلمیش
چپکرده بو ایکی خورشید دورین صنع پرگاری.

می ایچمیش خانقه شیخی، خرابات اهلی، عیش ایلنگ
که، چیقمیش بخیه اورغن خرقه‌سیدین مبلغِ کاری.

کؤرونگن ماسوا بودی ایمس بلکیم نمودیِ دور
می اوستیده حباب و موج شکلی‌نینگ نموداری.

حباب و موج می تحریکیدین ظاهر بؤلور، لیکن
سکون تاپقچ وجودی میدین اؤزگه قیده دور باری.

قویاش عکسی مو دور حیوان سوییده یا کؤرونمیشدور
روان‌آسا می ایچره ساقیِ گلچهره رخساری.

فنا دیرین کؤنگول ایستر که، بیر-بیر پیرِ دیر ایلگه
توتزده باده شاید جرعه‌ای سونغه‌ی بیزینگ ساری.

نواسیدین فنا چون حاصل اؤلدی قیلغه‌سین، ای عشق،
نوایی رشتهٔ جانین مغنّی عودی‌نینگ تاری.

٦٢٥

ایمس باغ ایچره سریغ لاله زنبق بیل که، هر ساری
ینگی داغ اؤرتب اول گل عشقیدین سرغردی رخساری.

بو حمرت بیرله ایرمس آتشین گل، آق گل ایردی کیم،
یوزونگ برقیدین اؤت توشتی انگه کیم، بؤلدی گلناري.

قدینگ آلّیده بؤلغن جلوه‌گر آق سوسن انگله کیم،
کؤک ایتتی برچه اعضاسین صبا کاجی‌نینگ آزاری.

شجر یفراغلری اؤقدیک قدینگ‌نینگ هجریده باردور
باشاغلر کیم، چمن اشکی نمیدین بؤلدی زنگاري.

دیمه کوندوز، قرانغو تون ایدی، چون پرده‌دین چیقتینگ،
جهاننی قیلدی کوندوزدیک یوزونگ مهری‌نینگ انواری.

دیسم کیم، حق دورور موجود و اشیا هر نیِ دور نابود،
حباب و موجِ بحر اوزره ایرور آنینگ نموداری.

نوایی‌نینگ عقیق اشکی آل ایردی که، توتمیش رنگ،
سهیلِ عارضینگ گؤیا که قیلمیش لمعه اظهاری.

© ezgi iteklar kiti

٦٢٦

دانهٔ خالی اوزره کؤر سبزهٔ خط نشانه‌سی،
دانهٔ خال ایمس، ایرور مهر گیاه دانه‌سی.

اؤرتنورومنی عشقیده بیلمه‌گن، ایت نظّاره کیم،
تیل دور انینگ بیانیغه کؤنگلوم اؤتی زبانه‌سی.

قتلیمه بس بهانه کیم، قیلدی بهانه قالمه‌میش،
ایمدی بهانه عذرینی قؤلماق ایرور بهانه‌سی.

تیره فراق تونلری شرحینی ایت دیمه کیم،
مینگ کیچه دیب توگنمه‌گه‌ی بیر کیچه‌نینگ فسانه‌سی.

ایسته‌مه عشق بحری‌نینگ ساحلین، ای که غرقه‌سین
بیر-بیریگه یئتیشتی چون تؤش-تؤشیدین کرانه‌سی.

توسن ایدی کؤنگول میِ عشقینی تارتقن زمان،
کؤر که، نی رام ایتیبدورور ایمدی انی زمانه‌سی.

باشیم و دیر پیری‌نینگ درگهی چون توشوپتورور
وهم، تعقل ایله‌مس وضع ایله کارخانه‌سی.

فکری بو کارخانه‌نی قیلغه‌ی ایدی هلاک، اگر
بؤلمه‌سه عقل زایلی جامِ میِ مغانه‌سی.

بس که، نوایی ایله‌دی درد سرودیده نوا،
اهلِ طربنی ییغلتور مجلسی‌نینگ ترانه‌سی.

٦٢٧

عشق اهلی گؤرستانیده قبریم چو ظاهر بؤلگوسی،
فرهاد انینگ تاشین یؤنوب، مجنون مجاور بؤلگوسی.

دیرسین، یوزوم ساری کؤزونگ کؤپ باقمه‌سون گر یوز بو دور،
اول مهر تابیدین ایریب، آقونچه ناظر بؤلگوسی.

غمزه‌نگدین اوْلتورمک ایشین تعلیم آله کېلمیش اجل،
بو نوع استاد اوْلسه اول آز چاغده ماهر بوْلگوسی.

خطّی غبارین دېمه کیم، بوْلگوسی اول یوز مانعی،
تون پرده‌سی آی نوریغه نې نوع ساتر بوْلگوسی.

اول غمزه کفریدین کوْنگول نوعې کېلور اسلامغه
کیم، ترکِ اسلام ایله‌بان گوْیا که کافر بوْلگوسی.

بوْلگوسی مطلق شعله‌لر ایچره سمندر سَیریدېک،
سېنسیز کوْنگول گلزار ارا اول دم که، سایر بوْلگوسی.

کوْنگلومده‌گی هر نیشدین گر بوْلسه بیر تیل، هر بیری
یوز تیل بیله اوْز حالی‌نینگ شرحیده قاصر بوْلگوسی.

خاطرنی جمع ایستر اېسنگ اوّل خواطر دفعین اېت،
کیمده خواطر بوْلمه‌سه آسوده‌خاطر بوْلگوسی.

قیلدی نوایی قدّینگگه سروِ سهی تشبیهینی،
بو طبعِ ناموزون بیله بېچاره شاعر بوْلگوسی.

٦٢٨

بوتمه‌دی گلشن طوافی بیرله بغریم یاره‌سی،
بېرمه‌دی اوْتومغه تسکین سرو و گل نظّاره‌سی.

بیر زمانې سرو و بیر دم گلگه کوْپ قیلدیم نظر،
بوْلمه‌دی اول سروِ گلرخ فرقتی‌نینگ چاره‌سی.

گل بیله سرو ایسته‌بان گلشن سری میل ایله‌مس
دشتدین اول سروِ گلرخساره‌نینگ آواره‌سی.

قدّی هجریده هر آهیم دودی سروې دور بلند،
یوزیدین ایرو گلې دور کوْکره‌گیم هر پاره‌سی.

سرو و گل مفتونی بوْلمه کیم، نگار و زېب اوچون،
سیندوروب هر دم اوزر آنی فلک مکاره‌سی.

سرو اوْق دور، گل تیکن، باغ ایچره تا کوْز آلّیدین
بارغه‌لی اول سروِ گلرخ‌نینگ قدّ و رخساره‌سی.

ای نوایی، سرو و گلدین کیچ که، قدّ و یوزیدین
بار اِیمیش یوز ییلچیلیغ یوْل سرو ایله گل آره‌سی.

٦٢٩

غم چپکر جسم و کوْنگولنی کلبهٔ احزان سری،
خسقه اوْت سالیب گدا اِیلتور کیبی ویران سری.

حرز قالقانی، دعا دِرعی نې دور، ای پارسا،
چون بلا تاشی یاغر مېن تېلبهٔ عریان سری.

یار ایستر هجر و عینِ وصل اِیرور کیم، کوْنگلومه
بوْلدی میل آنینگ رضاسین ایسته‌بان هجران سری.

سبزه نیشتر، برگ پیکان، گل اوْت اِیردی جانیمه
هر قچان کیم، سېنسیزین عزم ایله‌دیم بوْستان سری.

نې فتور اسلام ارا توشکه‌ی که، اول کافر ینه
مست اوْلوب، کوْنگلکچه چیقتی سېکریتیب میدان سری.

گر خرابات ایچره ممکن دور سومورمک بیر قدح،
خضر اگر اوْلتورسه بارمن چشمهٔ حیوان سری.

ساقیا، تېزگیندورور هر لحظه باشیمنی خمار،
دور اِیوورسنگ جرعه‌ای سونغیل بو سرگردان سری.

یوز خضر عمریدین آرتوغراق دورور مینگ جان بېریب
بیر قدم قوْیماق، میسر گر بوْلور، جانان سری.

ای نوایی، گر دېسنگ کیم فتنه کوْرمه‌ی، سالمه‌غیل،
بیر نظر هر طرفةالعین اول کوْزی فتّان سری.

٦٣٠

گردِ یزدي معجر آستیده قاشینگ، ای کؤرکه‌بای،
زار انینگدېک کیم کؤرونگه‌ی گرد ایچینده ینگی آی.

وسمه دور اول قاش اوزه یاخود ظرافتدین کؤزونگ،
آلدی بو قربان کؤنگول قصدیغه مینارنگ یای.

گر نهان ساچینگ ترر مشّاطه کېلسون کیم، اېرور
کیرپیگیمدین شانه، اشکیمدین سو، کؤز خلوتسرای.

دلربالر ایچره هر دم کؤزگوگه باقماق نې دور،
وه که، بیلمان، ای پري، خودبین موسېن یا خودنمای.

آتشین گل برگیدین کؤنگلک کییبدورسېن، ولېک،
دېسنگ اؤت سالمه‌ی جهانغه چیقمه‌غیل کؤنگلکچه، وای.

گه توتولسه، گه آچیلسه کؤنگلوم اېرمس عیب کیم،
سنبلونگ دلبند، خندان غنچه‌نگ اؤلمیش دلکشای.

ای نوایی، دهر شؤخی عاشقی بؤلدونگ، ولېک
بیل که، کابین نقدِ جان دور گر بؤلورسېن کدخدای.

٦٣١

باده بو مقبوللوق ذاتیمده موجود ایله‌دی
کیم، مېنی زهد و ریا اهلیغه مردود ایله‌دی.

می اؤتی‌نینگ لمعه‌سی اؤرتب وجودیم خرمنین،
کوللرین نَی نغمه‌سی بیر دمده نابود ایله‌دی.

باده‌دین خوشنود اؤلوبمېن تا مېنی جامِ فنا
دور اېلی‌نینگ صافی و دُردیغه خوشنود ایله‌دی.

میغه رهن اېتگیل ریا سجّاده‌سین، ای شیخ کیم،
هر کیشی بو نوع سودا ایله‌دی، سود ایله‌دی.

میغه اشکیم لعلیدین آلوده‌لیغ گر ایسته‌مس،
نې اوچون ساقي لبی لعلین می‌آلود ایله‌دی.

© Ezgu Uyghur Kitabxanisi

آدمیلیغ کؤرگوزوب قیلدینگ پریوشلرنی قول،
آدم اول دور کیم، ملایک آنی مسجود ایله‌دی.

اہل تیلر مغ کؤیین و ایستر نوایی مغبچه،
عزمِ مقصد ایلب اہل، اول قصدِ مقصود ایله‌دی.

٦٣٢

آهیمه یار آغزی بیر دم کولمگین کم قیلمه‌دی،
چون صبادین غنچه آچیلدی ینه یاپیلمه‌دی.

نیشترِ آهیم عجب یؤق کؤنگلونگگه کار اہتمه‌سه،
تہزلیکدین ایگنه هرگز خاره‌غه سنچیلمه‌دی.

قطره‌ای تامیزمه بیزگه توتقن اسفر باده‌دین،
شمع اؤتیدین، ساقیا، هرگز شرار اَیریلمه‌دی.

عشق کیم، هر بیر ایشیده یازدی یوز مینگ طرفه خلق
طرفه‌راق بو دور که، یوز مینگدین بیری یازیلمه‌دی.

کؤییده آهیم یہلی رفع اہتتی اول یوز بورقعین،
هیچ گلشنده صبادین بؤیله گل آچیلمه‌دی.

قیسی جاهلغه ندامت بؤلغه‌ی اول عالِمچه کیم،
هر نې بیلدی، قیلمه‌دی، هر نې‌که قیلدی، بیلمه‌دی.

ای نوایی، یار وصلین ایسته‌بان اول تاپتی کیم،
اهلِ هجران زمره‌سیده ایسته‌بان تاپیلمه‌دی.

٦٣٣

کؤنگلوم آهیدین تبسم لعلینگگه فن بؤلمه‌دی
اؤیله کیم، لعل اخگری یہل بیرله روشن بؤلمه‌دی.

ایسته‌دی جسم اویی بیر روزن اؤقونگدین، وای کیم،
قالمه‌دی روزن یہری کیم، نہچه روزن بؤلمه‌دی.

دېدی، بیر دشنام اوچون جانینگنی آلغومدور بها
اۏلتورور سودا که، میعادی معین بۏلمه‌دی.

اېل چمنده اول پري بیرله کېزیب مېن تېلبه‌گه
وه که، عشرت جلوه‌گاهی غیرِ گلخن بۏلمه‌دی.

آه اۏتیدین خرقه‌نی پاک اۏرته کیم، هر بولهوس
زرق اشکیدین اېتک یوب پاک دامن بۏلمه‌دی.

لافی عشق اورغن کۏنگول غم دۏزخیدین قاچمه‌سون
کیم، سمندرغه یالیندین اۏزگه مسکن بۏلمه‌دی.

ای نوایی، کیمنی سېوسنگ قیلمه ظاهر کیم، سنگه
کیم دورور کیم، دۏستلوغ فهم اېتتی، دشمن بۏلمه‌دی.

٦٣۴

می خلاص اېتتی ریایی پارسالیغدین مېنی،
شکر کیم، قوتقردی زهد و خودنمالیغدین مېنی.

بۏلدی نابود اۏزلوگوم، یوز شکر کیم، قیلدی خلاص
هر زمان بو کارگه‌ده بې‌حیالیغدین مېنی.

دهر زالین تۏرت مذهب بیرله قیلدیم اوچ طلاق،
فرد قیلدی باري موندق کدخدالیقدین مېنی.

بۏلدیلر بېگانه اهلِ زهد خوش دولت بو کیم،
قیلدی منع اول قوم بیرله آشنالیغدین مېنی.

عارضیمدین غصه کاجی‌نینگ سوادین قیلدی آل،
شکر کیم، قوتقردی موندق یوزقرالیغدین مېنی.

بنده‌مېن ساقیغه کیم، بیر جامِ مالامال ایله
ایله‌دی آزاد یوز مینگ مبتلالیغدین مېنی.

توبه اهلی یارومنگ موندق که محروم اېتتینگیز
دیر ایچینده مست و لایعقل گدالیغدین مېنی.

© Ezgu Uyghur Kitaplar Yurti

دشمنیم‌سیز دۆستلر کیم، قاودینگیز ایلب هجوم،
بې‌نوالیغ کشوریده پادشاهلیغدین مېنی.

ای نوایی، هم مگر، یا مغبچه، یا پیرِ دیر
سیندوروب توبەم چیقرغه‌ی بې‌نوالیغدین مېنی.

٦٣٥

یوزیدین اۆلمه‌سه، یا رب، روا کۆزوم تیلگی،
تظلُّموم ایلیگی دور عدالتینگ اېتگی.

کۆنگولده فرقت اۆقی بیرکیشیبدور انداق کیم
کیشی چېکرده گمان ایله‌گه‌ی انینگ سۆنگگی.

چمنده غنچه اېمس کیم، بۆلوشور اول گل اوچون
فغانیم آنچه که، قان باغلنیپتورور یوره‌گی.

چېچک نېچوک که، یاپر کۆزنی تیره ایلپتور،
کۆزوم بهارینی گلگون سرشک‌نینگ چېچگی.

لبی خیالیده بغریم شکافینی تیکسم،
الفدین ایگنه قیلور، جانو رشته‌دین ایپگی.

خزان چمنغه شبیخون کېلورگه بۆلدی دلیل
صنوبر اوشبو چمندین کناره ایله‌مگی.

نې کۆنگلینی بوزه‌دور درد و غم نوایی‌نینگ،
چو اول پري دور و بس اوشبو تېلبه کۆنگلیده‌گی.

٦٣٦

کېچه هجرینگده تیریکلیکدین ملالیم بار اېدی،
تانگغه تېگرو ایته آلمن کیم، نې حالیم بار اېدی.

فرقتینگ بېدادیدین یۆق اېردی بیر ساعت مجال،
بۆلسه داغی بیغلر اېردیم تا مجالیم بار اېدی.

تاش اوروب کؤکسومگه، توفراغلر باشیمغه ساووروب،
لپک بو وقتپ اپدی کیم، اعتدالیم بار اپدی.

کپلسم اؤز حالیمغه ناگه بو ملامتلر ارا،
گاه اؤزومدین، گه اولوسدین انفعالیم بار اپدی.

وصل امیدی کیرمه‌سه جانیم اراسیغه گهپ،
قیده جان اپلتورگه بارپ احتمالیم بار اپدی.

وصل ترکیدین اگرچه مجرم اؤلدوم، وه، قچان،
هجرنی بو نوع صعب اپرکان خیالیم بار اپدی.

ای نوایی، فرقتیم ایامی موناق قالمه‌غه‌ی،
قالمه‌دی چون اول که، دورانِ وصالیم بار اپدی.

٦٣٧

ای صبا، کؤزدین اوچور مازندران‌نینگ وردینی
کیم، قیلیبمپن سورمه مروی شاهی جان‌نینگ گردینی.

اول که احبابین قیلور پرورده عیش و ناز ایله،
نپ تانگ باشیم آلیب کپتسم قؤیوب یار و دیاریمنی.

چپکمه زحمت، ای طبیب، اپرمس چو ممکن ایله‌مک،
شربتِ وصل اؤلمه‌غونچه دفع فرقت دردینی.

انگله‌غه‌ی دؤزخده بار ایسّیغ-ساووغ بیرله عذاب،
هجر ارا کیم کؤرسه اؤتلوغ کؤنگلوم آهِ سردینی.

انجمِ اشکین تؤکر تانگ آتقوچه مپندپک سپهر،
یؤقله‌میش اول هم مگر بیر مهرِ عالمگردینی.

ای کؤنگول، وصل ایسته‌سنگ بپخود بؤلوب غم یپمه کیم،
کام تاپمس کیمسه قیلمه‌ی ترک خواب و خؤردینی.

یار اگر هجران ارا سالدی نوایی‌نی پیراق،
باک اپمستور وصل ایله گر قیلسه بازآوردینی.

٦٣٨

جنون وادیسیغه مایل کؤررمېن جانِ زاریمنی،
تیلرمېن بیر یؤلی بوزماق بوزولغن رؤزگاریمنی.

فلک بېدادیدین گرچه مېنِ خاکي غبار اؤلدوم،
تیلرمېن تاپمه‌غه‌یلر توتیالیغقه غباریمنی.

شک اېرمس پرتوې توشکچ اویی هم، رختی هم کویمک،
چو گؤرستان گدایی سېرمه‌گه‌ی شمعِ مزاریمنی.

دېمنگ قی ساری عزم اېتکونگ، منگه یؤق اختیار،
آخر قضا ایلگیگه بېرمیشمېن عنانِ اختیاریمنی.

توگندی اشکِ گلگون، اېمدی قالمیش زعفراني یوز،
فلک ظلمی بدل قیلدی خزان بیرله بهاریمنی.

دیاریم اهلی بیرله یاردین باشیمغه یوز محنت،
نې تانگ باشیم آلیب کېتسم قؤیوب یار و دیاریمنی.

یمان حالیمغه بغری آغریغه‌ی هر کیمسه کیم، کؤرگه‌ی
بغیر پرگاله‌سیدین قانغه بولغنغن عذاریمنی.

حیاتیم باده‌سیدین سرگرانمېن اسرو، ای ساقي،
قدحقه زهرِ قاتل قوی، دغی دفع اېت خماریمنی.

جهان ترکینی قیلمه‌ی، چونکه تینماق ممکن اېرمستور،
نوایی، قیل مېنی آزاد اؤرتب یؤق و باریمنی.

٦٣٩

کؤزی هجری مېنی بېمار اېتتی،
قاره آغریققه گرفتار اېتتی.

جزو-جزویمغه تیکیب مژگانینگ
روحوم اجزاسینی افگار اېتتی.

صبح گل صفحه‌لریدین بلبل
عارضینگ وصفینی تکرار اېتتی.

لبینگ انفاسیدین اېردی که، مسیح
اۏلوگ احیاسیده اظهار اېتتی.

ذرّهٔ مهرِ جمالینگ یوسف
تاپیبان عالم اېلین زار اېتتی.

ایله‌دی زهد و ریاغه اقرار
کیشی کیم، عشقدین انکار اېتتی.

دهردین تاپتی نوایی چو ملال،
مسکنین کلبهٔ خمّار اېتتی.

٦۴٠

ای عذارینگ آلّیده شرمنده مهرِ خاوري،
یۏقسه نېوچون یاشونور هر کېچه انداق کیم پري.

قامتینگدین عزمِ صحرا قیلدی گلشندین تذرو،
تاغ سری اۏیله کیم فریاد اېتیب کبکِ دري.

گلشنِ حسنونگغه زینت بېردی تېردین قطره‌لر
کیم، کۏروبتور بۏیله گلبرگ اوزره شبنم گوهری.

هجر سۏزی ضعفلیغ جسمیم ارا بۏلمیش نهان،
بس عجب دور بیر آووچ خس ایچره دۏزخ اخگری.

صفحهٔ حسنونگده حق سرّین کۏرر کۏنگلوم عیان،
تانگ اېمس بلبلغه مصحف اۏرنیده گل دفتری.

یار بزمیده وصال اهلی چېکر جامِ مراد،
دور چون هجر اهلیغه قِسم اېتتی محنت ساغری.

ای نوایی، یار ظلمیغه نې چاره، غیرِ صبر،
کیمسه نېتکه‌ی صبر قیلمه‌ی ظالم اۏلسه دلبری.

٦۴۱

چو عشق ایلگی زبون ایلر دلاور پادشالرنی،
تعقل ایله‌گیل کیم، نَیله‌گه‌ی بیدل گدالرنی.

دلیل ایته‌ی اپرورلر دپب پریزاد و ملک‌سیما،
دپسم کیم، آدمي سانیده اپرمس بیوفالرنی.

وفانی، ای وفاسیز، اپلگه کؤرگوزسنگ کرم ایلب،
جفاکش جانیمه بارې مسلم توت جفالرنی.

انینگدپک هوشدین بیگانه‌مپن کیم، تانیی آلمسلر
مپنی هم آشنالر اؤیله کیم، مپن آشنالرنی.

قیلورغه ظلم عشق اهلینی ایلر جمع اول ظالم،
نپچوک کیم، شاه احسان قیلغه‌لی ییغقه‌ی گدالرنی.

اگر یوز چاک قیلدیم کؤنگلکیمنی هم یمان اپرمس،
فراقینگ تیغیدین جسمیمده باغلرغه یرالرنی.

اپرور مهلک جهان شغلی می ایچ کیم، قوتقرور هر دم
اؤکوش وابسته‌لیغلردین بیزینگدپک مبتلالرنی.

قیامت دشتی بؤلغه‌ی تیره دؤزخ ساری یوزلنسم،
ختا خانی سپه چپککن کیبی باشلب ختالرنی.

اگر عشّاقینگگه بزم ایچره یؤل بپرسنگ نوایی‌دپک،
بیرر ساغر بیله هم یاد قیل بیز بپ‌نوالرنی.

٦۴۲

نوبهار اؤلدی و عیشیم گلبنی آچیلمه‌دی،
کام ایله بیر غنچه‌سی بلکیم تبسم قیلمه‌دی.

وصل جامیدین اولوس مست اؤلدیلر، یوز وای کیم،
بیر قدح بیرله خمارِ فرقتیم یازیلمه‌دی.

اہل کۆزین یاروتتی برقِ وصل، هجران کاجیدین
قیسی اۆتلر کیم، کۆزومگه برقدہک چاقیلمه‌دی.

وصل گلزاری ارا اہل مست و هجران دشتیده،
قالمه‌دی اہرکین تیکن کیم، بغریمه سنچیلمه‌دی.

لاله‌لر کۆنگلومگه قانلیغ داغلر دور نوبهار
کیم، وطنغه لاله‌رخساریم عزیمت قیلمه‌دی.

فرقتیم صعب اہرکنین عشق اهلی ایچره بیلمه‌گه‌ی،
یاریغه اول کیم، قۆشولماقدین بورون اَیریلمه‌دی.

قیده بغریم چاکی مهلک اہرکنین فهم ایله‌گه‌ی،
اول که، هجران تیغِ زهرآلودی بغرین تیلمه‌دی.

چون اۆلرمبن سرِّ عشقیم مخفی اۆلغن یخشیراق،
بیلمه‌سون اہل هم چو هجری جانیم آلغن بیلمه‌دی.

بیر جنون اۆتی ارا توشمیش نوایی تہلبه کیم،
بۆلدی کویمکدین خلاص اول کیم، انگه قاتیلمه‌دی.

٦۴۳

کۆزوم تارتر همانا یار کہلگه‌ی،
سالور کۆنگلوم مگر دلدار کہلگه‌ی.

قوچوشتوم سرو بیرله توشته، گۆیا
بویان اول قدِّ خوش رفتار کہلگه‌ی.

چو سبن باردینگ، کۆنگول هم کہتمیش اہردی،
چو کہلدینگ، اول دغی ناچار کہلگه‌ی.

قچان کیم اول پري‌پیکرنی کۆرسه،
کۆنگول اول ساری مجنونوار کہلگه‌ی.

مبنی اول کۆیدین قاومنگ که، بلبل
گلستان جانبی بسیار کہلگه‌ی.

کۆنگول بو قتله بارسه خانقه‌دین،
مقیمِ کلبهٔ خمّار کېلگن.

کۆنگولنی بیر کۆز آلدی، وه، نې بیلدیم
کیم، اول ساغ بارغه‌ی و بېمار کېلگه‌ی.

کۆنگول جان آلدوروب کېلدی قاشینگدین،
نې بیلدیم بۆیله منّتدار کېلگه‌ی.

نوایی بارسه اول یان شاد بارغه‌ی،
ولې کېلسه، تاپیب آزار کېلگه‌ی.

٦۴۴

اېورولە‌ی باشینگغه و بېهوش و حیرانینگ بۆله‌ی،
بیر زمان صدقنگ بۆله‌ی، بیر لحظه قربانینگ بۆله‌ی.

خوانِ وصلینگدین اگر قاوسه رقیبینگ، رغمیغه
کۆنگلوم ایستردېک تخیل بیرله مهمانینگ بۆله‌ی.

نېتتی جان تاپسم وصالینگدین لبینگ‌نینگ خالیدېک،
کۆز و زلفونگدین نېچه مست و پریشانینگ بۆله‌ی.

خوشتورور وصلینگ میدین هر طرف خرقه‌مده داغ،
نېچه، جانا، مبتلای داغِ هجرانینگ بۆله‌ی؟

گرچه بنده‌نگمېن، مېنی آزاد قیلمه لطفدین
کیم، قویوندېک صدقهٔ سروِ خرامانینگ بۆله‌ی.

تننی جلوه‌نگ وقتی توفراغ ایله‌ی، ای چابکسوار،
تا باشینگغه اېورولورگه گردِ میدانینگ بۆله‌ی.

ای نوایی، گُنگ و لال ایستر اېسم تانگ یۆق سېنی،
تابکی آزردهٔ فریاد و افغانینگ بۆله‌ی.

٦۴۵

سورگنده جفا تیغین قۆل اسره‌مه‌دینگ بارپ،
قانیمنی تۆکر چاغده رحم ایله‌مه‌دینگ بارپ.

یوز لافِ وفا اوردونگ، مینگ تیغِ جفا سوردونگ،
هر نېچه که یالبردیم، هیچ اېسله‌مه‌دینگ بارپ.

احبابنی خاص اېتتینگ جان بېرگه‌لی لطفونگدین،
قتل اېتکه‌لی هم بیزنی بیر ایسته‌مه‌دینگ بارپ.

قتلیمنی بورون وعده قیلدینگ، چو غضب سوردونگ
بعضینی بورون، سۆنگره دېب تالغه‌مه‌دینگ بارپ.

دردینگغه قولاق سالغوم دېب، مست چیقیب کېلدینگ،
حالیم نېچه شرح اېتتیم سۆز تینگله‌مه‌دینگ بارپ.

ای زاهدِ دین‌آیین، دیر ایچره توتوب تسکین،
زنّار اېپینی تارتیب، خرقه‌نگ یمه‌دینگ بارپ.

دورانغه وفا چون یۆق، شکر ایله که، کۆنگلونگنی
اول ساری نوایی‌دېک کۆپ باغله‌مه‌دینگ بارپ.

٦٤٦

ای فلک، بیر آی غمیدین اسرو زار اېتتینگ مېنی،
پۆیه‌دین تون-کون اۆزونگدېک بېقرار اېتتینگ مېنی.

تا که قیلدیم بیر پریوش دردِ عشقین اختیار،
تېلبه‌لیک افغانیده بېاختیار اېتتینگ مېنی.

گۆیبا هر کوکبینگ‌نینگ لمعه‌سین بیر نیش اېتیب،
دردِ هجران شامی سرتاسر فگار اېتتینگ مېنی.

گر اولوس آنی کۆررردین منع اېتر هم خوش دورور،
گرچه محنت خیلی یۆلینده غبار اېتتینگ مېنی.

یار زلفیدین مېنی ایلب پریشان‌رۆزگار،
تاری زلفیندېک پریشان‌رۆزگار اېتتینگ مېنی.

نَیله‌ی آنی کیم، یاشیم دُر بۏلدی باری حالیمه
ییغله‌ماققه اۏیله کیم ابرِ بهار اېتتینگ مېنی.

ای نوایی، عشق تاراجیغه تا بۏلدونگ اسیر،
دربدرلردېک جهانده خوار و زار اېتتینگ مېنی.

٦۴٧

منگه که کۏرمکی اول شۏخ‌نینگ محال اۏلغه‌ی،
بۏله آلور که، بو کۏرمک دغی خیال اۏلغه‌ی.

قویاش یوزیدین اېمستور مثال حسن ایچره،
مگر که، آغزی انینگ ذرّه‌دین مثال اۏلغه‌ی.

قدیم نهالی، دېدینگ، حدِّ اعتداله دور،
خرامی اۏلتورور اېلنی، نې اعتدال اۏلغه‌ی.

فلک‌نینگ آیی یوزونگگه مشابه اۏلغه‌ی اگر،
آغیز سها و زحلدین یوزینده خال اۏلغه‌ی.

اۏلوککه روح وصالینگده محتمل دور، لېک
حیات کیمسه‌گه سېنسیز نې احتمال اۏلغه‌ی.

ملالتیمنی فراق ایچره انگله‌غه‌ی اول کیم،
مېنینگدېک انگه بیرو هجریدین ملال اۏلغه‌ی.

چو ماضي اۏتتی و مستقبل اۏرته‌ده اېرمس،
سېنگه که حال اېمس مغتنم نې حال اۏلغه‌ی.

بو دمنی عارف اېسنگ یخشی توت که، جاهل ایشی
یېتیشمه‌گنگه و اۏتگنگه قیل و قال اۏلغه‌ی.

نوایی ایله‌سه عشقینگده کفر و دین ترکی،
قچان بو واقعه شوق اهلیدین محال اۏلغه‌ی.

٦۴٨

وفا کۆز توتقن اندین هوشدین بېگانه‌ای بۆلغه‌ی،
پریدین آدمیلیغ ایسته‌بان دېوانه‌ای بۆلغه‌ی.

انینگدېک بزم ارا روحوم قوشی کیرمککه یۆل تاپتی
مگر اول حسن شمعی گردیگه پروانه‌ای بۆلغه‌ی.

فراغت قصریدین کۆنگلوم اگر اورکوب بوزوغ ایستر،
عجب یۆق جغدنینگ منزلگهی ویرانه‌ای بۆلغه‌ی.

یانیمنی سۆکتی چون تیغینگ سۆنگککلر شکلیدین کۆردوم
بوزوغ کۆنگلوم اویی‌نینگ فرشیغه دندانه‌ای بۆلغه‌ی.

دېمه، مېندین اوزوب کۆنگول ینه بیر یار توتمیش‌سېن،
گمان قیلمه که، عالم ایچره سېندېک یانه‌ای بۆلغه‌ی.

دېدینگ، بۆلسم سنگه مهمان نې یېرنی بزمگه قیلغونگ
گدایِ خسته‌غه منزل بوزوغ کاشانه‌ای بۆلغه‌ی.

فنا دیرین تیلرمېن بۆلمه‌غه‌ی هیچ کیمسه اۆزلوک هم
اولوغ بیرله کیچیکدین بیر کپ و پیمانه‌ای بۆلغه‌ی.

جهان مکاره‌سی شۆخې دورور بس دلفیریب آخر،
نې اېر کیم، باشیدین کېچگه‌ی انینگ مردانه‌ای بۆلغه‌ی.

نوایی غمغه خوی ایلبدورور کیم، آفرینشده
فلک‌نینگ جوفیدېک مشکل اگر غمخانه‌ای بۆلغه‌ی.

٦۴۹

وه، نېچه اول شۆخ بېدادین مېنِ شیدا کۆره‌ی،
عشقیدین یغما چېکه‌ی، حسنیدین استغنا کۆره‌ی.

نېچه اول درِّ گرامي شوقیده هجران تونی،
کۆز یېتیشگونچه سرشکیم سیلینی دریا کۆره‌ی.

نېچه اول رشکِ غزالِ چینّی ایستب دشت ارا،
ایت کیبی دېوانه کۆنگلومنی جهان‌پیما کۆره‌ی.

نېچه بير كافر خيالی‌نينگ سپاهی ظلميدين
كشورِ جان ايچره دينيم نقديغه يغما كۆره‌ی.

نېچه زهد و عافيت ايچره كۆروب تقوا اېلين،
اۆزنی عشق آشوبيدين عالم ارا رسوا كۆره‌ی.

نېچه كۆز قانی حبابيدين بليت دشتيده
بير يوزی گلگون غميدين لالهٔ حمرا كۆره‌ی.

ساقيا، اول نوع غرق اېتكيل مېنی می ايچره كيم،
گر دم اورسم می يوته‌ی، گر كۆز آچه‌ی صهبا كۆره‌ی.

اېلده چون يۆقتور وفا صحراغه قيلديم عزم كيم،
خلق ايله كۆرگونچه كشور وحش ايله صحرا كۆره‌ی.

جان بيله عزم اېتيم اول قاتل سری كيم، سعی اېتيب،
يا نوايی‌دېک قيله‌ی جاننی فداسی، يا كۆره‌ی.

٦٥٠
ای قوياشقه كۆز قمشتورغن جمالينگ پرتوی،
سروِ رعنالیكده خوشرفتار قدّينگ پيروی.

قاف تاغين گر پريلر مسكن اېتميشلر نې تانگ،
قريلر دور نوجوانيم خجلتيدين منزوي.

اۆيله كيم ماني ايشيدين ضايع اۆلدی نقشِ چين،
اول بتِ چين صورتيدين بۆلدی نقشِ مانوي.

عشق ايلگی قوّتی مېن خسته‌نی قيلميش زبون،
ای كۆنگول، نې چاره ايله‌ی مېن ضعيف و اول قوي.

بلبل ار گلبانگ اورر گل صورتيدين مېن خموش
كيم، تكلم تختيغه كيرمس اداي معنوي.

عشق سرّين رندِ دُرديكش بيلور، يۆق اهلِ درس

اولچه اوراق اوزره ثبت اؤلمس نې بيلگه‌ی مولوی.

دېمنگيز بلبل نوايی‌نی، سمندردېک که، بار
نظمی ايچره شعلهٔ جامي و سۆزِ خسروي.

© Ezgi istiklal yurdu

موستزاد

ای حسنونگه ذرّاتِ جهان ایچره تجلاّ،
مظهر سنگه اشیا،
سېن لطف بیله کون و مکان ایچیده مولا،
عالم سنگه مولا.
هر یان کېزرەم تېلبەصفت تا که یاشوندونگ
کۆزدین پري ینگلیغ،
مجنوندین اۆزین تا که نهان قیلمەدی لیلا،
اول بۆلمەدی شیدا.
عریان بدنیم زخملری ایچره اېمس قان،
یوز پاره کۆنگول دور.
بو روزنەلردین قیلەدور هر بیری یعنی
حسنونگغه تماشا.
هر یان نظریم توشسه سېن آلّیمده توررسېن،
کۆرمس ولې اغیار.
روشن دورور اوشبو که، اېمس قابلِ اعما،
نظّارۀ بیضا.
اول نادرەدین کیم، لقبین حور دېمیشلر،
حسنونگ اېرور احسن.
اول منظرەدین کیم، آتی دور جنتِ اعلی،
کۆیونگ اېرور اعلی.
زهد ایچیده تاپمەدی نوایی چو مقامې،
اېمدی قیلور آهنگ
کیم، بۆلغەی اول و باده و بیر طرفه مغنّی،
مغ کلبەسی مأوا.
هر گوهری توفراغ اوزه بیر قطره سو ینگلیغ
توشکچ عدم اۆلغەی.
گر قیلمەسه اشفاق اېتیبان خسروِ غازی
نظمی سری پروا.

مخمسلر

۱

حلقهٔ زلفونگده کؤنگلوم بؤلغه‌لی غم محرمی
اول قرا قیغو بیلن سوداده چون آرتر غمی،
دہر سنگه دہوانه و شیدالیغیدین هر دمې،
ای ساچینگ شیدا کؤنگوللرنینگ سوادِ اعظمی،
حلقه-حلقه روح‌نینگ سرمنزلی دور هر خمی.

ای گلِ سوري جمالینگ دفتریدین بیر ورق،
سبزه و ریحان سېنینگ خطّینگدین اېلتورلر سبق،
چینِ زلفونگنی آچیبان ایلگینگگه آلسنگ ترق،
سنبلونگنی تره‌غنده گل اوزه تانگ دور عرق
کیم، بولوتلوغ کېچه‌نینگ البته بؤلمس شبنمی.

رشکدین هر دم یقین دور بغریم اېریب آققه‌لی،
یوزونگگه مشّاطه و کؤزگوسی موندق یاققه‌لی،
زلفونگگه مشغول اېرور مشّاطه زېور تاققه‌لی،
مېن ییراقدین جان بېرورمېن طاقتیم یؤق باققه‌لی،
یوزی قتّیق کؤزگو کیم، بؤلمیش جمالینگ همدمی.

آغزی‌نینگ رمزینی مشکل دور فراوان سقله‌ماق،
کیم عدم بؤلسه بیلور اول راز پنهان سقله‌ماق،
برچه دلبرلردین اؤلور جاننی آسان سقله‌ماق،
سېن پریوش حوردین مشکل دورور جان سقله‌ماق
کیم، ملک حیران دور اول صورتقه نېتسون آدمي؟

زلفی وصلین ایسته‌سم رخساری مِهره‌فروزیدین،
یؤق عجب چون ییل کېلیشی بیلگورور نوروزیدین،
کؤزلریم اویی بوزولدی اشکِ سیل اندوزیدین،
مېن بو کؤز بیرله اویاتلیغمېن جمالینگ یوزیدین

کیم، کېلور هر لحظه و اول گۆشه‌نینگ باردور نمی.

اطلسِ گردونغه یېتتی راستي عشّاق اونی
کیم، قبا نېوچون قوچر نازک تنین وصلت تونی،
بو عجب سرشته دور کۆرگیل ارا یېرده مونی،
اول بدن‌نینگ دولتیدین توغدی کۆنگلک‌نینگ کونی،
حسنِ طالع کۆر کیم، اول دور حالی ایچکی محرمی.

ای لبینگ عیسی دمیدېک خسته جانغه چاررس،
وه، نېچه غمزه‌نگ نوایی قتلین اېتگه‌ی ملتمس،
اول مبارک کۆنگلونگه بۆلغه‌ی میسر بو هوس،
لطفینی باشتین ینه تیرگوزسنگ، ای عیسی‌نفس
کیم، یېتیبدور، وه، انی اۆلتورگه‌لی هجران غمی.

۲
آه کیم، ترکِ محبت قیلدی جانان عاقبت،
بۆلدوم اوشبو غصه‌دین رسوای دوران عاقبت،
قالمه‌دی مخفي غمیم اېل ایچره پنهان عاقبت،
یاشورون دردیمنی ظاهر قیلدی افغان عاقبت،
اسره‌غن سرّیمنی یایدی سیلِ مژگان عاقبت.

تا که چېکتی اۆق و یا قصدیمغه اول مژگان و قاش،
ایله‌دی پیکانلری هر ساری بغریمنی خراش،
پردهٔ صبر و سلامت یاییبان، ای بغری تاش،
یاشوروب اېردیم بغیر چاکینی، وه کیم، قیلدی فاش،
هر طرف کۆزدین ترشع ایله‌گن قان عاقبت.

کۆپ یوگوردوم عشق یۆلیده مېنِ گمراه کیم،
بیلگه‌سېن حالیمنی، لېکن بۆلمه‌دینگ آگاه کیم،
عشق ارا اۆلگوم دورور بیل، اېمدی، ای، دلخواه کیم،
تیغِ هجرینگدین نهان کۆکسوم شکافین، آه کیم،
اېلگه روشن ایله‌دی چاکِ گریبان عاقبت.

تیربارانِ غمینگ یاغدورغه‌لی کۆنگلومگه سم،

یوز تومن داغِ نهان قۏیمیش ایدی اول خوف و سهم،
خلق انی فهم ایتمه‌سون دیب بار ایدی کۏنگلومده وهم،
وای کیم، کۏکسوم شکافیدین اولوسقه بۏلدی فهم،
عشق اۏتی بغریمده قۏیغن داغِ پنهان عاقبت.

اول پري کیم، تبلبه‌لرگه عشقیدین مانند ایدیم،
زلفی زنجیریده مجنوندیک اسیرِ بند ایدیم،
جوریغه قانع بۏلوب وصلیغه حاجتمند ایدیم،
شوقیدین دم اورمه‌یین بیدادیغه خورسند ایدیم،
وه که، بۏلدوم هجریدین رسوای دوران عاقبت.

عارضی قاشیده گل یوز وجه ایله باردور کریه،
مینگ جهتدین نطقی آلّینده ایرور بلبل صفیه،
کۏزی و زلفیغه ایرمس نرگس و سنبل شبیه،
گر بو دور کافر کۏز و زنّارِ زلفی، ای فقیه،
بۏلغودیکمین، دیر ارا مست و پریشان عاقبت.

جاننی مجنون اول پري رخساره یادی ایله‌دی،
کۏزنی گریان عشق ظلمی می فسادی ایله‌دی،
تننی عریان، عقل و دانش خیربادی ایله‌دی،
عشق کۏییده جنونومنی منادی ایله‌دی،
هجر تاشیدین منقش جسمِ عریان عاقبت.

باده ایچ کیم دور ایشیده اعتدالي کۏرمه‌دوک،
نوبهارِ حسن ارا صاحب جمالي کۏرمه‌دوک
کیم، خزانِ عمردین انده زوالي کۏرمه‌دوک،
دهر بۏستانی ارا سرکش نهالي کۏرمه‌دوک،
سایه ینگلیغ بۏلمه‌غن یېر بیرله یکسان عاقبت.

شهلیغ ایتکندین نې حاصل فقر سرّین بیلمه‌یین
هیچ کیم ملکِ بقا سلطانی بۏلغن مو ایکین،
فانیِ محض اۏلمه‌یین سلطان ابولغازی بیکین،
ای نوایی، دولتِ باقي تیلرسېن وصلیدین،

انی کسب اېتمک فنا بۇلمه‌ی نې امکان عاقبت.

۳

عشق اۇتیدین جسمِ زارِ ناتوانیم اۇرته‌دینگ،
قیسی جسمِ زار کیم، روح و روانیم اۇرته‌دینگ،
پرده عارضدین آلیب جان و جهانیم اۇرته‌دینگ،
وه که، اۇتلوغ چهره آچیب، خان و مانیم اۇرته‌دینگ،
آتشین لعلینگدین ایتیب نکته جانیم اۇرته‌دینگ.

سېن چو تیغِ کین چېکیب صبریم سپاهی قۇزغه‌لیب،
کۇنگلوم آلیب، عزم اېتیب، زار و حزین جسمیم قالیب،
اېمدی کیم، کۇنگلوم آلیب، هجران اۇتی ایچره سالیب،
دېمه، نې قیلدیم، نې قیلدیم ناتوان کۇنگلونگ آلیب،
اۇرته‌دینگ، ای قاتلِ نامهربانیم، اۇرته‌دینگ.

فرقت ایچره یۇق که جانیم کویدی یالغوز شوقیدین
کیم، کویر محزون کۇنگول هم کېچه-کوندوز شوقیدین،
نېچه، ای گردون، دېدیم کیم، رحم کۇرگوز شوقیدین،
اۇتده قیلدېک تۇلغنیب، کویگنده اول یوز شوقیدین،
نېچه کیم تاب اوردی جسمِ ناتوانیم، اۇرته‌دینگ.

اۇت توتشمیش دهر ارا هر یان اېمستور لاله‌زار،
دود اېرور بۇستان ایچینده سنبل اېرمس مشکبار،
تاغ ارا یاقوتدین اخگرلر اۇلمیش آشکار،
کۇکته ظاهر دور شفقدین شعله، کوکبدین شرار
کیم، انی، ای شعله‌لیق، آه و فغانیم، اۇرته‌دینگ.

آتلنیب چیققنده کیم عالمنی قیلغه‌یسېن خراب،
عارضینگ خورشیدیدین سالدینگ بری عالمغه تاب،
تیغ تارتیب چون کۇنگول صید اېتکه‌لی قیلدینگ شتاب،
بسمل اېتکچ صیدنی انداق که، قیلغه‌یلر کباب،
زخم اېتیب کۇنگلومنی چونکیم آقتی قانیم اۇرته‌دینگ.

اول قویاش تا کیم کۇروندی دیدهٔ گریانیمه،

قالمه‌دی اؤزلوک خیالی خاطرِ ویرانیمه،
هر طرفدین توشتی آفت برقی خان و مانیمه،
اورغه‌لی، ای عشقِ ظالم، برقِ آفت جانیمه،
هر نې اؤزلوکتین که بار ایردی گمانیم، اؤرته‌دینگ.

تا بیلی‌نینگ، ای کؤنگول، عزمِ وصالی ایله‌دینگ،
تا که آغزی نکته‌سی‌نینگ قیل و قالی ایله‌دینگ،
عشق اؤتیده بیزنی بیر اخگر مثالی ایله‌دینگ،
ای نوایی، تا بیل و آغزی خیالی ایله‌دینگ،
بار و یؤق، یعنی که پیدا و نهانیم اؤرته‌دینگ.

© Ezgi istiklar Yurt

مسدس

صبحدم مخمورلوقتین تارتیبان دردِ سرې،
عزمِ دیر اېتتیم که، ایچگه‌یمېن صبوحی ساغرې،
چیقتی ساغر تۆلدوروب کافروشِ مه‌پیکرې،
نقدِ دین آلیب ایچیمگه سالدی میدین آذرې،
وه که، دینیم کشورین تاراج قیلدی کافرې،
کفر اېلیگه حامی و دین اهلیغه یغماگرې.

دېمه کیم، نېوچون حیاتینگدین سنگه یۆق حاصلې،
عشقدین آلّینگده هر دم مشکل اوزره مشکلې،
چون بیلورسېن نېوچون ایلبسېن اۆزونگنی غافلې،
بۆیله بۆلغه‌ی کیمگه یاری بۆلسه سېندېک قاتلې،
چابکې، رعناقدی، نۆشین‌لبې، خارادلې،
مهوشې نسرین‌عذارې، گلرخې، سیمینبرې.

دۆستلر، گر خلق ارا یۆق مېن کیبی دېوانه‌ای،
ایله‌منگ کۆپ عیب کیم، یانیمده دور میخانه‌ای،
انده شۆخ کیم توتر هر دم تۆله پیمانه‌ای،
قیسی شۆخې، باده‌نۆشې کۆزلری مستانه‌ای،
جان بېروردە لعلیدین عیسی‌صفت جانانه‌ای،
کۆنگول آلورده یوزیدین یوسف‌آیین دلبرې.

اول قویاش عشقیده کیم کۆنگلومگه یۆقتور طاقتې،
شامِ زلفیدین اگر جانیمغه یېتسه محنتې،
عارضی مهریغه قیلسم میل اېرمس حیرتې
کیم، اېرور هر کیمسه کیم، نظّاره قیلسه ساعتې،
زلفی کۆزلرنی قرا قیلماققه شامِ فرقتې،
شامِ فرقت دفعیغه رخساری مهرِ انورې .

میل قیلمان باغ ارا گر بۆلسه گل یا سنبلې،
یا که گلدېک یوزده سنبلدېک ساچیلغن کاکلې،
اول که، اندین هر دم ایلرمېن فغان و غلغلې،
گلعذارې دور ولې، صوتی نېچوک کیم بلبلې،

هم گلستان بزمی ایچره سرو قامتلیغ گلپ،
هم شبستان بزمی احیاسیده شمعِ انورپ.

رحم قیلمس ناتوان کۆنگلوم انینگ زاری بۆلوب،
چهره آچمس کۆزلریم‌نینگ اشکی گلناري بۆلوب،
التفات اېتمس تنیم هجر ایچره بېماری بۆلوب،
وصلیدین مرهم یېتورمس بغریم افگاری بۆلوب،
اللّٰه-اللّٰه، بۆیله آفت‌نینگ گرفتاری بۆلوب،
نَیله‌گه‌ی بیر مېن کیبی زارِ ضعیفِ ابترپ.

کۆهِ دردینگ ضعفلیق تن بیرله چېکتیم مدتپ
کیم، وصال امّیدیدین کۆنگلومده اېردی قوّتپ،
اېمدی رحم اېتکیل که، یوزلنمیش عجایب حالتپ،
نې کۆنگولده قوّتپ قالمیش، نې تنده صحتپ،
نې قرار و صبر و نې تاب و توان، نې طاقتپ،
نې کۆنگول، نې جان و نې روح و روان، نې پیکرپ.

اول زمان کیم، بۆلدوم اول آی مهریغه مایل بو نوع،
بیلمه‌دیم کیم، بۆلگوسیدور جانیمه قاتل بو نوع،
کېلگوسیدور عشقیده آلّیمغه یوز مشکل بو نوع،
ایله‌گومدور هجریدین میخانه‌نی منزل بو نوع،
ساقیا، دلداریم اول ینگلیغ مېنِ بېدل بو نوع،
رحم اېتیب، ایلب منگه توتقیل لبالب ساغرپ.

آشنالیغ ترک اېتیب، چون یار اېتر بېگانه‌لیغ،
مېن قیله آلمن سلامت کۆییده فرزانه‌لیغ،
ایله‌یین دیرِ فنا اهلی بیله همخانه‌لیغ
کیم، ملامت جامیدین حاصل اېته‌ی مستانه‌لیغ،
تا بۆلوب بېخود نوایی‌دېک قیله‌ی دېوانه‌لیغ
کیم، ترحم قیلمه‌سه، قیلغه‌ی تماشا اول پري.

© ezgu iteki zati

ترجیعبند

I

کېتور ساقي، اول می که، صبحِ الست
انینگ نشئه‌سیدین کۆنگول اېردی مست.

میی کیم قیلور، قویسه‌لر جام ارا
اۆزی مست و کیفیتی می‌پرست.

اېشیت سرگذشتې که، بیر کون منگه
نېچه می‌پرست اۆلدیلر همنشست.

می آلماقده پیرِ مغان جزبه‌سی
مېنی چېکتی انداق که، ماهینی شست.

قیلیب خرقه می رهنی و ظرفی‌نینگ
اېتیب آغزینی موم ایله سنگبست.

کېلور اېردیم اېگنیمده میلیق صبو،
بۆلوب تۆقّوز افلاک آلّیمده پست

که، آگاه اۆلوب تۆش-تۆشومدین قبب
منگه تاپتیلر احتساب اهلِ دست.

شکستیم مېنینگ آنچه اېرمس اېدی
که، می ظرفی تاپتی آراده شکست.

چو سیندی صبو، چاره‌ای تاپمه‌دیم،
مېنِ مفلسی اور[او]، گریانِ مست.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

II

کېتور، ساقیا، مژده‌ای جامدین
که، پژمرده بۇلمیشمېن انجامدین.

بو گلشن گلیگه چو یۇقتور وفا،
نې پرهیز اېته‌ی جامِ گلفامدین؟

چو یۇق شامِ هجران خماریغه صبح،
ایچیب انگله‌مه‌ی صبحنی شامدین.

خلاص ایله‌ی اۇزنی می و نقل‌نینگ
سو و دانه‌سی بیرله بو دامدین.

بۇله‌ی دیر پیریغه انداق مرید
که، یاد اېتمه‌یین شیخ‌الاسلامدین.

کره‌ی دیر ارا اۇیله مجنون و مست
که، کېتسون خرد خاص ایله عامدین.

ساله‌ی بیر علالا خرابات ارا
که، چیقسون فغان اهلی ایامدین.

خراباتي اۇلماغلیغیم، زاهدا،
سوال اېتمه مېن زارِ بدنامدین.

گرو قیلغه‌لی میغه چون قالمه‌دی
نې تسبیح و نې خرقه، ناکامدین.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

III

سفال ایچره بیر جرعه لایی منگه،
اېرور جامِ گیتی‌نمایی منگه.

کېترمککه خودبینلیغیم رنجینی،
قنی باده ینگلیغ دوایی منگه.

چو مېن دير پيرى وفاسيده‌مېن،
فلكدين يېتيشمس جفايى منگه.

فلكدين جفا يېتسه، اى مغبچه،
نې غم سېندين اۏلسه وفايى منگه.

طريقت سلوكينى كسب اېتكه‌لى،
همول كون كه، بۏلدى هوايى منگه.

بورون زهد و تقوانى ايلب شعار،
دېديم كيم، يېتيشگه‌ى صفايى منگه.

باريب خانقه ايچره قيلديم مقام،
بو معنا خود اۏلدى بلايى منگه.

باقيب خلوت و ذكر و سجّاده‌نى،
ظهور اېتتى هر دم ريايى منگه.

بولردين اۏزومنى خلاص ايله‌ديم
كه، تا حاصل اۏلغه‌ى فنايى منگه.

خرابات ارا كيرديم آشفته‌حال،
مى ايسترگه ايلگيمده سينغن سفال.

IV

تيلرمېن بو دير ايچره كاشانه‌اى
كه، بۏلغه‌ى جواريده خمخانه‌اى.

بو خمخانه صحنيده‌غى ميفروش
سخا شېوه‌ليگ پيرِ فرزانه‌اى.

انينگ قرةالعينى كپ آلّيده
ايليگينده پيمانه جانانه‌اى.

سمنبرلر ايچره پري‌چهره‌اى،

پري‌چهره‌لر ايچره دېوانه‌ای.

مېنگه گاهی اول بېرسه می بيرله جان،
بو قيلسه گهيِ قتلِ مستانه‌ای.

اېرور تېلبه‌ليکدين ايشيم تون و کون
خيال ايله‌مک اۏيله افسانه‌ای.

نېچه مفلس ايستب دېديم می اوچون
قيله‌لی ايچين آرا دنگانه‌ای.

اېشيتتيم که، قيلميش ينه پيرِ دير
خرابات اهليغه ميخانه‌ای.

بوگون آچيب اول ميکده اېشيگين،
بېرور هر گدا يېتسه پيمانه‌ای.

خرابات ارا کيرديم آشفته‌حال،
می ايسترگه ايلگيمده سينغن سفال.

V

ينه بۏلميشم عاشق و زار هم،
خراباتي و رند و خمّار هم.

مباهات اېتيب دُردکشليک بيله،
قيليب تقوا و زهددين عار هم.

صراحينی بت ايله‌بان آغزيده،
قيليدين اېشيب ببلگه زنّار هم.

بۏلوب ميغه سجّاده و خرقه رهن،
باريب نقل اوچون کفش و دستار هم.

فنا ديری ايچره قلندرصفت
کېزيب بلکه دېوانه‌کردار هم.

پري‌چهره اطفال‌نینگ تاشیدین
بۆلوب سربه‌سر جسمیم افگار هم.

مېنی عشقدین اۆرته‌گن مغبچه
که، دېوانه‌وش دور، پریوار هم.

چو بیلدیم که، بو نوع بیرله اېرور
خرابات کۆییده میخوار هم.

اېرور چونکه یکرنگلیک شرطی عشق،
بو تقریب بیرله مېنِ زار هم.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

VI

قنی ساقیِ گلعذاریم مېنینگ
که، جان قصدی اېتمیش خماریم مېنینگ.

فراق ایچره کۆپ محنت و درد و رنج،
چېکیپتور تنِ خاکساریم مېنینگ.

خمار اېمگگیدېک ولې کۆرمه‌میش
تنِ غمکش و جانِ زاریم مېنینگ.

بو خیلِ بلا دفعیغه اولا اول
که، میخانه بۆلغه‌ی حصاریم مېنینگ.

کۆپ و آزدین توتسه می پیرِ دیر،
فداسی انینگ یۆق و باریم مېنینگ.

یېتورسه قدم باشیمه مغبچه،
اېرور جوهرِ جان نثاریم مېنینگ.

خرابات ارا کیرگنیم، ای فقیه،
دېیین، بۆل دمې رازداریم مېنینگ.

© ezgi iktisat

کبچه خانقه ایچره سرمست ابدیم،
بوگون میسیز ایتتی قراریم مبنینگ.

خمار ایلب اول نوع آشفته کیم،
ایلیگدین باریب اختیاریم مبنینگ.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

VII

مبنی می بس آشفته‌حال ایله‌دی،
بو وادیده مجنون‌مثال ایله‌دی.

باشیمنی کپ اطرافیده میفروش
اوزوم جسمیدبک پایمال ایله‌دی.

چاغیر کثرتی می بطیدبک منگه
خرد بلبلین گنگ و لال ایله‌دی.

صبوکش‌لیگیم عینِ ادباردین
قدیمنی یوک آستیده «دال» ایله‌دی.

میِ لعل آلتون قزح شکلیدبک،
یوزوم سریغ، اشکیمنی آل ایله‌دی.

قدیمدین فلک عافیت خرقه‌سین
چبکیب رهنِ جامِ زلال ایله‌دی.

سپهر اطلسی دیر کؤیی ارا
مبنینگ کسوتیم ابسکی شال ایله‌دی.

می ایسترده ادبار و آشفته‌لیغ
منگه جام سینغن سفال ایله‌دی.

خرابات پیری چو بیر جام اوچون

مېنی موندق آشفته‌حال ایله‌دی.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

VIII

ینه دُردکشمېن مباهات اوچون،
بېریب جان هوایِ خرابات اوچون.

کېتور، ساقیا، باده آغزیمغه قوی
دمې کیم، اۏلوبمېن بو مرآت اوچون.

نې مرآت، بلکیم قویاشې که، فیض
انگه عام اېرور برچه ذرّات اوچون.

منگه زاهد اېتتی بسې سرزنش
می ایچمککه صرف اۏلغن اوقات اوچون.

دېدیم: یخشیراق باده اول زهددین
که، قیلغه‌ی کیشی شهرت و آت اوچون.

منگه باده‌دین بۏلدی نفی وجود،
سنگه زهد انی قیلماق اثبات اوچون.

بۏلوب تند مسجد سری قیلدی عزم،
مېنی قرغه‌یین دېب مناجات اوچون.

مناجات اېتیب کیردی خلوت ارا
یسلغن ریایی کرامات اوچون.

کرامات مېن قیلدیم اول لحظه کیم،
ریا بیمیدین دفعِ آفات اوچون.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

© Ezgu Uzbek Edebiyati

IX

ینه باشله‌میش باده ایچمک حبیب،
منگه ایچمه‌ی اؤلغه‌ی مو صبر و شکیب.

ایچرمہن ولې قان، نېدین کیم ایچر
حبیبیم بیله باده هر دم رقیب .

نصیبی رقیبی‌نینگ ار می بؤلوب،
نصیبیم مېنینگ بؤلسه قان یا نصیب!

نې ظلمې که، گلشنده گل محرمی
بؤلوب زاغ و محروم اېرور عندلیب.

نې تانگ باغله‌ماق، کافرِ عشق اؤلوب،
کیشی بېلگه زنّار و آسماق صلیب.

یقام چاک اېتیب کؤکسومه تاش اوروب
سالیب رستخېز اېل ارا مېن غریب.

بولر نفع چون قیلمه‌دی کؤنگلومه،
لبالب قدح بیرله بېردیم فریب.

چو بیلدیم که، بېخودلوغوم دور علاج،
خرابات یؤلیده بؤلدوم نشیب.

نېچوک کیم، یېتیب رستمې کؤییغه
کیرر اېردی سرمست محمودِ حبیب.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

X

نېچوک می بیله بؤلمه‌سون الفتیم
که، جان قصدی ایلر غم و محنتیم.

نظر ایله بو کارگه وضعیغه

که، آرتر تماشاسیده حیرتیم.

قویاش یۏق که، بیر ذرّه ماهیتین
تاپه آلمه‌دی سعی ایله فکرتیم.

نې کېلمک عیان بۏلدی، نې کېتمگیم،
نې مبدأ یقین بۏلدی، نې رجعتیم.

نې کسبِ علوم اېتتی حل مشکلیم،
نې توتتی ایلیک تقوا و طاعتیم.

تاپه‌ی دېب خبر اوشبو مقصوددین،
توتشتی بسې قوم ایله صحبتیم.

نې قیلدی بو دردیم علاجین حکیم،
نې شیخ ایله‌دی دفع بو علتیم.

نې قیلماققه بیر امردین حاصلیم،
نې کېچمککه بو فکردین جرأتیم.

مېنینگ باشیمه بس قاتیق توشتی ایش،
چو تاق اۏلدی بو درد ایله طاقتیم.

خرابات ارا کیردیم آشفته‌حال،
می ایسترگه ایلگیمده سینغن سفال.

© ezgu iqtakir yurt

مثنوی

ثنا حققه کیم، کاشفِ حال اېرور،
خرد مشکلاتیغه حلال اېرور،

علیمې که، یۏقتور بدایت انگه،
عظیمې که، یۏقتور نهایت انگه؛

حذر ایچره بې‌چاره‌لر یاوری،
سفر ایچره آواره‌لر رهبری؛

نې سالک که کیم، دشت اېتیب جلوه‌گاه،
توکلنی ایلب انگه زادِ راه؛

مسافرنی یۏلدین کېچه گم قیلیب،
یانیغه اینینگ قومنی قاقم قیلیب؛

انی کیم، قیلیب عشقدین یاره‌لیغ،
نصیب ایله‌بان انگه آواره‌لیغ؛

بیراوگه نېچه غربت اظهار اېتیب،
چو بیر یېرده کۏپ تورغوزوب، خار اېتیب؛

بیرونی کیم ایلب بیر اېل ایچره خوار،
انگه چاره ایلب اول اېلدین فرار؛

سفرنی تموغدین نشان ایله‌بان،
تموغ رنجین اندین عیان ایله‌بان؛

کۏنگولسیزگه مشفق، کیشیسیزگه یار،
امیدی یۏق اېل اندین امّیدوار.

اینینگ حمدیدین سۏنگره یوز مینگ درود،
بری فرّخ‌آیین همایون‌ورود.

نبي روضه‌سیغه علیه‌السلام،

هم آل و هم اصحابیغه بردوام.

ادا بۆلدی چون حمد و نعت و ثنا،
بو آواره‌دین یوز تومن مینگ دعا.

انگه کیم اېرور فضل اوجیده مهر،
نې مهرې که، بیر ذرّه انگه سپهر.

صفا صبحی‌نینگ مهرِ فرخنده‌سی،
فنا شامی‌نینگ شمعِ رخشنده‌سی.

کرم بارگاهیده مسندنشین،
عدم خانقاهیده خلوت‌گزین.

تیکیب خرقه‌لر اېگنیگه اهلِ راز،
انینگ قاپتنی وصله‌سیدین طراز.

تۆنی چرخ و انده اۆزی بیر جهان،
جهاننی قیلیب بیر تۆن ایچره نهان.

اۆتوک اولتنگی تخته نعلَین انگه،
بۆلوب هر قدم اۆرنی کونین انگه.

فلکدین سپاهی فنا آشوروب،
سپاهیلیق ایچره اۆزین یاشوروب.

جمال ایچره تانگ باشی ناهیددېک،
کمال ایچره توش وقتی خورشیددېک.

وفا انگه پېشه، سخا انگه فن،
وفا و سخا کانی سید حسن.

زهې روضه‌دین خُلقونگ آرتوق بسې،
کېلیب باغِ قدرینگده طوبا خسې.

چو سېن‌سېن بوگون عالم اهلیده فرد

که، حالین دپ آلغه‌ی سنگه اهلِ درد.

منگه کیم، ودادینگغه خورسندمپن،
جنابینگغه شاگرد و فرزندمپن.

غمپ یپتتی چرخِ جفاپپشه‌دین،
همول انجمِ خارج اندپشه‌دین.

که، بۆلماق وطن ایچره دشوار اپدی،
کۆنگولگه جلا دفعِ آزار اپدی.

سفر توشتی آلّیمغه بپ‌اختیار،
قضا امریده اپلگه نپ اختیار؟!

بیلورمپن سپنی هم سفردین قضا،
اگر قیترورغه قیلیب اقتضا.

قیلیب عود، میلِ وطن ایله‌سنگ،
ایچیب باده عزمِ چمن ایله‌سنگ.

اۆز ایلگینگ‌گه جامِ میِ نابنی
آلیب ایسته‌سنگ بیر-بیر احبابنی.

الرنی چو می بیرله شاد ایله‌گونگ،
مپنی دغی، البته، یاد ایله‌گونگ.

بو عزمیمنی شاید که تفتیش اپتیب،
فراقیم ضمیرینگغه تشویش اپتیب،

مپنی یۆقله‌بان بارچه احباب ارا،
تیلب تاپمه‌یین خیلِ اصحاب ارا،

دپگه‌یسپن کیم، اول زارِ آواره‌وش
که، هجران میدین بۆلوب جرعه‌کش،

نپ قیلدی اپکین چرخِ نابختیار

که، سرگشته‌لیک ایله‌دی اختیار؟

خیالیغه حادث نې بۆلدی اېکین؟
بو عزمیغه باعث نې بۆلدی اېکین؟

چو حالیمدین احباب آگاه اېمس،
دېگه‌یلر حدیثې که، دلخواه اېمس،

عیان بۆلغه‌ی آلّینگده هنگامه‌ای،
بیتیمک منگه فرض اېدی نامه‌ای،

سنگه حالتیمنی عیان ایله‌مک،
بو عزمیم وجوهین بیان ایله‌مک.

منگه نېچه نوع اۆلدی بې‌چاره‌لیغ
که، آلّیمغه توشتی بو آواره‌لیغ.

بیر اول کیم، چو سۆزدین دور انسان شریف
چو حیوانغه سۆز یۆقتور اول دور کثیف.

کۆنگول دُرجی ایچره گوهر سۆز دورور،
بشر گلشنیده ثمر سۆز دورور.

اېرور سۆز فلک جسمی‌نینگ جانی هم،
بو ظلمات‌نینگ آبِ حیوانی هم.

اگر جان اېمس، پس نې دور کیم،
مسیح اولوک تیرگوزور، دېب کلامِ فصیح؟

اگر آبِ حیوان اېمس پس نېچوک،
تاپر جان زلالیدین انینگ اۆلوگ.

نې بۆلغه‌ی انینگ وصفیده اېل سۆزی
که، هرنې که دېرلر اېرور چون اۆزی.

بو سۆز کافرینشدین اشرف دورور،

انینگ دغی موزونی الطف دورور.

جواهر نېچه خوب و دلکش دورور،
ولې نظم سلکی ارا خوش دورور.

سۆز ایچره که، یالغان اېرور ناپسند،
چو نظم اېتتیلر، قیلدی دانا پسند.

مېن اول مېن که، تا تورک بېدادی دور،
بو تیل بیرله تا نظم بنیادی دور.

فلک کۆرمەدی مېن کیبی نادرې،
نظامي کیبی نظم ارا قادرې.

نې نظمې دېر اېرسم مېنِ دردناک
که، هر حرفی بۆلغەی انینگ درِّ پاک.

یېتر تېنگریدین آنچه قوّت منگه
که، بۆلمس بیتیریگه فرصت منگه.

بو میدانده فردوسي اول گرد اېرور
که، گر کېلسه رستم جوابین بېرور.

رقم قیلدی فرخنده «شهنامه»ای
که، سیندی جوابیده هر خامەای.

مسلم دورور ظاهراً بو ایشی
که، معرضغه کېلمەیدورور هر کیشی.

دېدی اۆز تیلی بیرله اول کانِ گنج:
که، سی سال بردم به «شهنامه» رنج.

انی دېرگه بۆلسه قچان رغبتیم،
اېرور آنچه حق لطفیدین قوّتیم،

که، هر نېچه نطق اۆلسه کاهل‌سرای،

بیتیگه‌یمپن اوْتّوز ییلین اوْتّوز آی.

اگر خاصّه معنا گر ایهام اپرور،
انینگ کونده یوز بیتی حلوام اپرور.

ولې ایت دپب، کیم منگه توتتی یوز
که، مپن یوز اوچون دپمه‌دیم ایکّی یوز،

نې یوز، نې ایکی یوز که، بو کلکِ تپز،
عطارد بیله قیلسه ظاهر ستیز.

انینگ سَیری بیر دور آخر بوْله،
فلکنی لطایفدین اپتگه‌ی توْله.

بیرو بوْلسه بیر ایشده بو نوع فرد،
ولې کوْرمه‌سه بهره جز رنج و درد.

بوْلوب قاف وجهِ معاشیغه کان،
مربیسی عنقاغه هم‌آشیان،

اویی ناتوان کوْنگلی ینگلیغ بوزوق،
بو اوی ایچره اندوه و غم پپر آزوق،

مِی بزمی برچه یوره‌ک قانیدین،
سرودی حزین کوْنگلی افغانیدین،

دپسه کیم، تاپه‌ی اپسکی پولدین فراغ،
تاپیلمه‌ی جز اعضاسیده ینگی داغ.

معیشت اوچون آرزو قیلسه سیم،
انی تاپقه‌ی، اما اپسرده نسیم،

کیشی جنسی ملکیده مردم گیا
درم صنفی اوضاعیده کیمیا.

کیشی بوْلسه انداغ که، اوْتتی مقال،

بو ینگلیغ کیشیگه بو نوع اؤلسه حال،

نېچوک میلِ آوارەلیغ اېتمه‌گه‌ی،
باشین آلیبان بیر طرف کېتمه‌گه‌ی؟!

ینه بیر بو کیم، ظاهر اؤلمیش منگا
که، چیقمیش خراسان اېلیدین وفا.

وفا عزم ایلرده بؤلمیش مگر
سخا و مروّت انگه همسفر.

بو اوچ فعل چیققچ ارادین تمام،
ینه بؤلمیش اوچ فعل قایم‌مقام.

وفا یېریده ظاهر اؤلمیش نفاق،
سخا اؤرنیده بخل توتمیش وثاق.

مروّته بؤلمیش حسد جایگیر،
زهي هوش اېل و ملکتِ دلپذیر.

نې ملک و نې اېل اېمدی تحریر اېته‌ی،
الر حالتین وصف بیر-بیر اېته‌ی.

دېمه ملک کیم، وحشت‌آبادِ زشت،
تموغ بیلگوروب غایب اؤلغچ بهشت.

تماشاسینی کیم که، بنیاد اېتیب،
سپاهان و ری ملکیدین یاد اېتیب.

حصاری عنا و تعب محبسی،
سیه‌چالدین تیره روراق بسې.

عماراتیده گنجدین یؤق اثر،
خزانه خرابه بؤلوب سربه‌سر.

مساجدده طاعت بیله نور یؤق،

خوانقده نان رسمی دستور یۏق،

هم اوقافنی صدر املاک اېتیب،
ولې کۏپره‌گین می اوچون تاک اېتیب،

هم اېل منزلین شه کتکدېک بوزوب،
تاووغ اۏرنیغه جغد اۏلتورغوزوب.

مدارسده علم و صلاح و یقین
انینگ‌دېک که، دیر ایچره اسلام و دین.

کۏنگول جمعی اهلِ مناجات ارا،
انینگ‌دېک که، تقوا خرابات ارا.

اېلیده کیشیلیکدین آثار یۏق،
شرارتدین اۏزگه پدیدار یۏق.

نې اېل، نې کیشی، بلکه شیطان و دېو،
کېلیب برچه‌غه دأب بېداد و رېو.

بۏلوب لامکان سطحیدین خانلری،
عدم ملکی بوغداییدین نانلری.

قاره پول اوچون ایله‌بان قتل فن،
اۏلوکتین طمع ایلب اما کفن،

نې ویرانده اېسکی طنابې بیلیب،
ییلان ساغینیب، گنج دعوا قیلیب.

قیزیل آلتون ایستب قاره‌تاشتین،
فلک گۏیی بیر دانه خشخاشتین.

توتولسه بیرو اۏغری دور دېب کوچون
توتوبان ایلیک، لېک کېسمک اوچون.

اۏلوم کېلسه بیر زارِ بېدل سری،

مدد ایله‌بان لپک قاتل سری.

هرات اهلین اپلتیب حوادث یپلی،
اپسیب دی یپلیدپک سمرقند اپلی.

بو ملک اهلی اول اپلگه زار و اسیر،
بۆلوب نهب و یغما قلیل و کثیر.

منگه بو اپل ایچره نې بیر همدمې
که، بیر دم ایکاولان دپییشسک غمې،

نې شاهې که تاپسه ایشیم اختلال،
مدیحیگه کۆرگوزگه‌مپن اشتغال.

نې بیر اهلِ دولتدین آنچه امید
که، اندین نوا تاپسه بیر ناامید.

نې وجهِ معاشې مقرر منگه
که، بۆلغه‌ی فراغې میسر منگه.

نې بیر حجره کیم، کام تاپقه‌ی کۆنگول،
دمې انده آرام تاپقه‌ی کۆنگول.

نې بیر شۆخ وصلیغه اول مایه‌دست
که، عزمیم ایاغیغه بپرگه‌ی شکست.

نې یارې که، رنجیمنی قیلغه‌ی قبول،
نې زارې که، هجریمدین اۆلغه‌ی ملول.

یپتیشسه اۆلوم رنجِ بپمارلیغ،
سو بپرگونچه قیلمه‌ی بیرو یارلیغ.

سو بپرمک نې کیم، ظاهر ایلب غلو،
آلورغه اگر بۆلسه جانیمده سو.

سپن اپردینگ که، هر ایشده یاریم اپدینگ،

نې غم کیم یېتر، غمگساریم اېدینگ.

سېنی هم سپهرِ مخالف‌مذاق،
اۏکوش رېو ایله سالدی مېندین یېراق.

بیروگه که یوز قۏیسه مونچه بلا،
نې بۏلغه‌ی انینگ چاره‌سی جز جلا؟!

ضرورت که، یسب سفر برگینی،
توشوب یۏلغه قیلغه‌ی وطن ترکینی.

اوچونچ اول که، چون خالقِ ذوالجلال
که، هم لم یزل کېلدی، هم لایزال.

چو لوحِ وجود اوزره تارتیب قلم،
ایکی کون طرحیغه اوردی رقم.

بورون چېکتی موندغ سپهرِ رفیع،
ینه یایدی بو نوع عرضِ وسیع.

نې کیم جلوه‌گر قیلدی افلاک ارا،
نې قیلدی عیان عرصهٔ خاک ارا.

دېمه‌ی یېتّی آبا و تۏرت امهات
که، خلقت تۏنی کییدی چون کاینات.

اېمس اېردی مقصود جز آدمي
که، حق سرّی‌نینگ بۏلغه‌ی اول محرمی.

بریدین غرض گرچه انسان اېدی،
انگه دغی مقصود عرفان اېدی.

بو سۏز صدقیغه دغی بې‌طعن و طنز،
دلالت قیلور آیتی «کُنْتُ کَنْز».

خیالیمده انداغ مصوَّر بۏلور

که، اول ایکّی ایشدین میسر بؤلور.

بیری بو که، بیر جزبه حقدین یپتیب،
کؤنگولنی یقین جامیدین مست اپتیب،

حقیقت سری تورکتاز ایله‌گه‌ی،
جهان شغلیدین بپ‌نیاز ایله‌گه‌ی.

انگه قالمه‌غه‌ی هم اؤزیدین خبر،
اؤزیدین نپ کیم، اؤزلوگیدین اثر.

بؤلوب رفع امکانِ موجودلوغ،
تاپیب حق وجودیده نابودلوغ.

چو حق تاپتی بو نسبتیدین انینگ
که، مقصود ابدی خلقتیدین انینگ.

مشرف قیلیب انی اؤز رازیدین،
ینه هم اؤز انجام و آغازیدین.

بویوردی که، اہل بؤلغه‌لی بهره‌ور،
سلوک و مراتبغه قیلغه‌ی گذر.

ینه بیر بو دور کیم، گدا گر ملوک
طلب یؤلیده قیلغه‌ی آنچه سلوک.

بورون مرشدِ کامل ایسته‌ی یوروب،
انی تاپقچ اؤزین انگه تاپشوروب.

سلوک امریده اورمه‌یین بپش و کم،
انینگ امریدین ایرو دم یا قدم،

فنا دشتیده سَیری بؤلغچ تمام،
حق اندین سؤنگ اپتکه‌ی عطا اول مقام

که، بیر جذب ایله آشنا بؤلغه‌ی اول،

مقیمِ حریمِ صفا بۇلغه‌ی اول.

الر کیم نشانِ مسالک دېبان،
بورونغینی مجذوبِ سالک دېبان.

بو بیرنینگ که، هر امری مرغوب دور،
آتین سالکې دېب که، مجذوب دور.

چو اوّلغی ایش بۇلمه‌دی دستگیر،
ایکینچیسیدین خوب اېمستور گزیر.

مېنی کیم، بو سودا نزار ایله‌دی،
هوس ایلگیده بې‌قرار ایله‌دی.

نې امکان که، تاپقه‌ی قرار و سکون،
بیرو کیم بو فکر اېتتی آنی زبون.

اوررمېن قدم تا که بارغونچه گام
که، بۇلغه‌ی میسر مېنگه اوشبو کام.

اگر بۇلسه بو یۇلده عمروم تلف،
چو بو یۇلده دور اول هم اېرور شرف

و گر بۇلسم اۇز کامیمه بهره‌مند،
زهې ملکِ جاوید و بختِ بلند.

خوشا اول که عالمده گر چېکتی رنج،
ینه عالم اسبابیغه تاپتی گنج.

خوش اول کیم، اگر چېکسه مینگ خارِ درد،
سۇنگی توشسه ایلگیگه بیر تازه ورد.

نې فرّخ دور اول هجر آواره‌سی
که، وصل اېتکه‌ی آخر انینگ چاره‌سی.

اېمس بۇلسه دوران مرادی بیله،

فنا بۆلسه مطلوب یادی بیله

جنابینگده اول دور منگه ملتمس
که، مېن بې‌نوانی ساغینگن نفس.

سۆزوم ایت فانیلیغ آهی بیله،
مدد ایله همت سپاهی بیله،

بو اېردی سۆزوم کیم دېدیم مېن غریب،
ینه تېنگری دیدار قیلغه‌ی نصیب!

قطعه‌لر

«غرایب‌الصغر» مقطعاتی‌نینگ سرسخنلری

۱

تېنگری ذاتی حقیقتیده کیم، خرد مبهوت و نادان دور و اهلِ خرد فرتوت و حیران

حق ذاتیغه بیرو که، خرد بیرله فکر اېتر،
آتین اېل ایچره عاقل و فرزانه ایله‌بان.

مقدارینی تېنگیز سویی‌نینگ ایستر انگله‌ماق،
لېکن حباب جامینی پیمانه ایله‌بان.

۲

رسولِ اعظم شأنیده کیم، قویاشدین عالم‌آرایراق دور و نفی قیلغن خفّاشدین تیره‌رایراق

محمدِ عربي شأنی اندین اعظم اېرور
که، نقص بۆلغه‌ی اولوس بۆلسه نفییغه قایل،

قویاش اشعه‌سیغه لمعه اندین آرتوق اېرور
که، ذرّه کثرتی بۆلغه‌ی ضیاسیغه حایل.

۳

فنا شربتی بابیده کیم، طعمی زهرِ قاتل دور و بقای ابد نۆشی اول زهردین حاصل

© Ezgi iftiklar Zati

فانعِ مطلق اؤلمه‌یین سالک،
انگه یؤقتور امیدِ مقصدِ کل،

قرا توفراقغه سینگمه‌گن قطره،
اندین امکانی یؤق آچیلماق گل.

۴

فنا مقامیغه یه‌تکن سالک وصفیده کیم، مالدین انگه زیان یؤقتور و جاهدین نقصان

سالکِ آزاده‌نی کؤرسنگ غني، قیلغه‌ی دیبان
مال انینگ منعِ سلوکی قیلمه‌غیل انکار انگه.

کیمه تیری مال ارا بؤلمیش مقید دیمه‌گیل،
کؤر که، آنچه مال اؤلور مو مانعِ رفتار انگه.

۵

اؤزلوکدین قوتولماق صعوبتیده و انانیت ترکی شدّتیده

ای کؤنگول، تن تخته‌سین بو قعری یؤق گردابدین
ایسته‌سنگ ساحلغه چیکمک، بیل که، بو آسان ایمس،

پیر و استعداد و توفیق اؤلمه‌سه بؤلمس بو ایش،
کیم دورور کیم، بغری بو حسرتدین انینگ قان ایمس.

٦

عقل‌نینگ برچه طریقیده معاشنی دشوار بیلمگ و جنونغه قرار بیرمک

وجهِ معاش اوچون کیشی کیم دیسه فکر ایته‌ی،
قسمت رضاسیدین انگه بیگانه‌لیق کیره‌ک.

کنجِ قناعت ارچه ایرور سلطنت ولیک
ایلدین طمعنی اوزگه‌لی مردانه‌لیق کیره‌ک.

کیم عشق اسیری اؤلسه که، ممکن ایمس وصال
درد و بلاغه همدم و همخانه‌لیق کیره‌ک.

© Ezgi Kitaplar Ltd.

لذاتِ نفس ترکی ثمرِ عافیت بپرور،
لپک اول شجرنی اپککەلی فرزانەلیق کپرەک.

تجرید نوریدین کیشی کۆز یاروتەی دپسه،
احباب هجری شمعیغه پروانەلیق کپرەک.

گر انجمننی دپسه مرید و مطیع اپتەی،
کۆپ نکته و فسانەده افسانەلیق کپرەک.

باطن حریمیده تیلەسه مخزنِ حضور،
ظاهر اویی اساسیغه ویرانەلیق کپرەک.

ظاهر یوزیدین ار تیلەسه تاج و عزّ و جاه،
درد و بلا محیطیغه دردانەلیق کپرەک.

دپسنگ خلاص اۆلەی باریسیدین نوایی‌دپک،
بپخودلوغ و می ایچمگ و دپوانەلیق کپرەک.

۷

قناعت نقشی‌نینگ افشاسی و نقشبندیه طریقی‌نینگ اداسی

قناعت طریقیغه کیر، ای کۆنگول
که، ختم اۆلغەی آیینِ عزت سنگه.

دپسنگ شاه اۆلەی یپر و کۆک بس دورور،
بو بیر تخت و اول چترِ رفعت سنگه.

فنا شعلەسیده یاشور جسمنی،
کپرەک بۆلسه زربفت خلعت سنگه.

یپتر لاله بوتکن قایه قلّەسی،
مراد اۆلسه گلگون حشمت سنگه.

اپرور بس اریغ نکته و قان یاشینگ،
دُر و لعلدین زپب و زینت سنگه.

دېسنگ خلوتیم انجمن بۏلمه‌سون،
کېره‌ک انجمن ایچره خلوت سنگه.

وطن ایچره ساکن بۏلوب سایر اۏل،
سفردین اگر بۏلسه محنت سنگه.

نظرنی قدمدین ییراق سالمه‌غیل،
بو یۏل عزمی گر بۏلسه رغبت سنگه.

دمینگدین ییراق توتمه‌غیل هوشنی
که، یوزلنمه‌گه‌ی هر دم آفت سنگه.

بو تۏرت ایش بیله ربعِ مسکون ارا،
چلینماق نې تانگ کوسِ دولت سنگه.

بو آهنگ ایله بۏلغه‌سېن نقشبند،
نوایی، اگر یېتسه نوبت سنگه.

۸

توکل صفتی و بې‌توکللر مزمّتی

توکلنی اول کیم قۏیوب، خاطریغه
توشر شاه آلّینده قوللوق هواسی،

نصیبی انینگ بیر ایاق آش اېرور بس،
اگر گنجِ قارون اېرور مدعاسی.

بیرو کیم، بۏلور بیر ایاق آش اوچون قول،
یوزیگه کېره‌کتور قزان‌نینگ قراسی.

۹

مخلوق ملازمتیدین تنفیر و غیرِ حق ملازمتیدین تحذیر

کیم که مخلوق خدمتیغه کمر
چُست اېتر، یخشیراق اوشلسه بېلی.

© ezgi istiklal zati

قوْل قاووشتورغوچه بو اولا دور
که انینگ چیقسه اِیگنی، سینسه اِیلی.

چون خوش‌آمد دِیمکنی باشله‌سه کاش
کیم، توتولسه دمی، کِیسیلسه تیلی.

۱۰
کمال کسبیگه دلالت و نقصانیدین اظهارِ ملالت

کمال اِیت کسب کیم، عالم اوییدین
سنگه فرض اوْلمه‌غه‌ی غمناک چیقماق.

جهاندین ناتمام اوْتمک بعینه،
اِیرور حمّامدین ناپاک چیقماق.

۱۱
جبهه چینی‌نینگ منعی که، عارض گلی‌نینگ خاری دور و مراد یوزی‌نینگ غباری

بیرو کیم، جبهه‌سیده چین اِیرور توته آلمس
مراد شاهدی‌نینگ ساعدینی کامی بیله.

اگرچه فنّیده صاحب کمال اِیرور صیاد،
قچان بلیغ توته آلغه‌ی سو موجی دامی بیله.

۱۲
سوْزگه قولاق سالماق و آغیز آچمه‌ماق، گوهرنی تبریب، اوْز گوهرین ساچمه‌ماق

قولاقده اسره گرانمایه سوْزنی و فکر اِیت
که، دُرسیز اوْلسه، نیِ بوْلگوسیدور صدف حالی.

سوْزونگنی دغی کوْنگول ایچره اسره‌غیل کیم، حیف
کیم، اوْیله دُرجنی گوهردین اِیتکه‌سِن خالی.

بو دُرجو ایکّی صدفنی تولّه دُر اِیتکنگه،
زهي علوي گوهر، بلکه گوهرِ عالي.

© Ezgi Uzaklar Zati

۱۳

هدایت اهلیغه حوادث آسیب یېتکوره آلمسده و نوایب ضرر یېتکوره آلمسده

نې رهروې که، تاجِ هدایت باشیده دور،
یۏق باک انگه حوادثِ افلاک تاشیدین،

هُدهُد که، قۏیدیلر ازلي تاج باشیغه،
توشکه‌ی مو ژاله یاغقن ایله تاجی باشیدین.

۱۴

زاهدِ ریایی کۏنگلیدین ملامت اهلی کینی رشته‌سین اوزمگ و سلامت یۏلین کۏرگوزمک

کۏرسنگ، ای زاهد، مقامروش قلندرپېشه‌ای،
بۏلمه کۏپ مشغول و دنیا شغلیدین قیل اجتناب.

دانه اۏینب وجهین ایثار اېتسنگ اندین یخشی کیم،
اېپوروب تسبیح و یارماق سودین اېتکه‌یسېن حساب.

۱۵

بداصل اېلگه ملایمتدین احتراز کوسین اورماق و ادبار اهلی صحبتیدین اجتناب قیلماق

یوزیگه اصلی یمان‌نینگ کۏپ آچمه گلشنِ خُلق،
سیه‌گلیمگه البته مِهر ایله‌مه فاش

که قیلمه‌دی گل ایسی بیرله تازه روح جُعَل،
قویاش چراغیغه پروانه بۏلمه‌دی خفّاش.

۱۶

دشمندین تحذیر قیلماق کیم، بیمی بۏلغه‌ی، خصوصاً کیم، اول دشمنِ قدیمي بۏلغه‌ی

چو دشمن اۏلدی قدیمي زیانیدین حذر اېت،
اگرچه نطقِ روان‌بخشی جانغه راحت اېرور.

سو بیرله اۏت ارا ضدیت اۏلدی چون ازلي،

اگر حیات سویی دور که، اوْتقه آفت اٸرور.

۱۷

وقار ترغیبیده کیم، قافِ قُرب قافیدین نشانه دور و اول قاف دولت عنقاسیغه آشیانه

وقار گوهری و حلم معدنی بوْلهکوْر،
دٸسنگ که، قیلغهی اطاعت سنگه گدا بیله شاه.

بو شٸوه تاغده ظاهر دورور که، دوراندین
قچان که تفرقه یٸتتی، اولوسقه بوْلدی پناه.

۱۸

توزلوک ارتکابیده و اٸگریلیک اجتنابیده

بیک مقامیغه اول کیم تیلر ثبات، کٸرهک
که، اٸگریلیکنی قوْیوب، توزلوک ایلهسه قانون.

توز اوْلسه سایهسیده اٸل تینیب منار کیبی،
سپهر اوییده تورر قرنلر نٸچوک که ستون.

گر اٸگری دور یاغیبان اوْق و باغلنیب بوْینی،
بوْلور قبق یٸغاچیدٸک بٸش-اوْنچه کونده نگون.

۱۹

راستلیق صفتی و راسترولر کرامتی

خرامان سوده سایر بوْلماق و اوچماق هوا اوزره
عجب اٸرمس، قچان کیم راسترولیق قیلسه زاده.

شعار ایلب بو ایشنی کٸمه تیری، کوْر که، سو اوزره
خرام ایلب هواغه بادباندین سالدی سجّاده.

۲۰

تزویر اشکی شقاوت دانهسی و نادان یاوهسی ادبار نشانهسی دور

پاکلر جانی بۆلور آزرده تزویر اشکیدین،
کۆزگو رخساری نېچوک کیم، زنگ توتقه‌ی نم بیله.

راستلر کۆنگلینی ایلر تیره نادان یاوه‌دین،
شمعنی اول نوع کیم، جاهل اۆچورگه‌ی دم بیله.

۲۱
نهاني سخاوتده کۆشش آثاری و انینگ جلوه‌سیده نکوهش اظهاری

سخي اول دور که، نوعي بزل قیلغه‌ی،
اگر خود سفره ایچره بۆلسه نانی.

کیم، اول چادر کۆمچیدېک یېتیشکه‌ی
گدا اوییگه کۆزلردین نهاني،

فلکدېک یۆق که، اوّل جلوه بېرگه‌ی
قویاش‌نینگ قرصیدېک عالمغه آنی.

۲۲
تکلف اهلی‌نینگ دنیاغه شېفته‌لیغیده و دنیالیککه فرېفته‌لیغیده

تۆننی زربفت ایله‌بان خِفّتدین اوچقن هر طرف،
یۆق عجب گر بار اېسه دنیا متاعی کام انگه.

اول چیبین کیم، کۆزگه آلتون ینگلیغ اېشنر خلعتی،
کۆپره‌گی، بیل کیم، نجاست اوزره دور آرام انگه.

۲۳
آز سۆز دېمک‌نینگ منفعتیده و کۆپ سۆزنینگ مضرتیده

نوایی، تیلینگ اسره‌غیل زنهار،
دېسنگ کیم، یېمه‌ی دهر ایشیدین فسوس.

نظر قیل که، اۆق آغزی تیلسیز اوچون،
قیلور تاجورلر بیله دستبوس.

© ezgi kitaplar evi

نېچه تاجور دور كېسرلر باشين،
چو هنگامسيز نغمه تارتر خروس.

۲۴

هندو تربيتيده كيم حديث مضمونى بيله بې‌تخلُّف دور و خلاف قيلغنغه بهرهٔ تأسف

ايسّيغ نفس بيلن هندوغه تربيت قيلسنگ،
خصالى هريان اۏلور جهل توسنين سورمک.

كۏميرنى اۏتقه ساليب لعلِ آتشين اېتسنگ،
نتيجه بۏلغه‌ى انگه قيده توشسه كويدورمک.

۲۵

لئيمغه تعظيم اۏز-اۏزيگه رنجِ عظيم دور، بلكه عذابِ اليم

لئيم فرقيغه اقبال تاجينى قۏيماق
يقين كه، بۏلگوسيدور موجبِ عذابى انينگ.

نطقچى باشيغه شونقار توماغه‌سى تانگ اېمس
كه، بۏلگوسى سببِ رنج و اضطرابى انينگ.

۲۶

عالي شأن اېل كيچيک ياشليغ اېكنده هم عالم‌آراى دور و آى بير كېچه‌ليكده انگشت‌نماى

بيک مقامليغ اېل طفل اېكنده هم بۏلمس
كه، تيره قيلغه‌ى انى جهل و ظلمت اهلى تيلى.

قمر چراغى اگر بۏلسه برچه بير كېچه‌ليک،
نې نوع اۏچورگه‌ى انى شبپرک قناتى يېلى.

۲۷

سخا و بخل بابيده نكته سورمک و ارالريده ايكّى واسطه كېلتورمک

دېبان بېرگن كيشى اېر دور ولېكن
دېمه‌ى بېرگنگه اېرليک بيل مسلم.

نې دېب، نې بېرسه بيلگيل آنى خاتون،
دېبان بېرمسنى خاتوندين دغى كم.

۲۸

عوام رؤزه‌سين بيان قيلماق و دهن‌بؤسلر آچليغين عيان قيلماق

نې رؤزه بؤلغه‌ى انگه كيم، آچوق بؤلوب آغزى،
دمې كم اؤلمه‌غه‌ى اندين كلام و هرزه كلام.

غريبراق بو كه، قيلغه‌ى بهانهٔ سنت
كه، شربت ايله‌گه‌ى آشام ظاهر اؤلمه‌ى شام.

نماز قيلمه‌غه‌ى و قيلسه هم نماز ايچره
تخيل ايله‌مه‌گه‌ى غيرِ لون-لون طعام.

چيقيب نمازدين اؤلغه‌ى طعام ايله مملو
بو شرط بيرله كه بؤلغه‌ى طعامى برچه حرام.

دماغ تاپسه رطوبت بو نوع اطعمه‌دين
گونس باش اورغوچه اويغنمه‌غه‌ى كيشى ناكام.

كؤزين چو آچتى ينه رؤزه ايله‌گه‌ى نيت،
اگرچه فاسد اېرور معده و ثقل اندام.

بو طرفه كيم، تيله‌گه‌ى بو قدر قباحت ايله
كه، رؤزه توتمه‌غينى انگله‌غه‌ى خاص و عوام.

بو صوم ايله كه ملک انى يازمه‌غه‌ى جز فسق،
زهي ملكوش صايم، زهي خجسته مقام.

نوايبا اېرور آرتوق بو يېمک-ايچمكدين
يېلان اېتينى يېبان، زهرين ايله‌مک آشام.

۲۹

اچّيغ سو كثرتيدين تنبيه و دريادە چوچوک سونى انگه تشبيه قيلماق

اؤیله غرقِ می دورورلر خلق بو دور ایچره کیم،
شرع‌نینگ عین‌الحیاتیدین اثر مفهوم ایمس.

اول صفت کیم، بحرنینگ اچّیغ سوییده بعضی ایل
تاپیلور دیرلر چوچوک سو هم ولي معلوم ایمس.

۳۰

پادشاه مقربی کیشیگه ایل حسد یيمک و بو ایش‌نینگ دلپذیر جهتین دیمک

شهغه مقرب اؤلسه بیرو برچه خیلدین،
ایل برچه دشمن اؤلسه انینگ بیرله وجهی بار.

کیم خیل و شاه عاشق و معشوق ایرور یقین
گلچهره‌ای که، عاشق انگه بؤلسه بي‌شمار.

اول برچه‌سیدین اؤلسه بیریسیگه ملتفت،
دشمن بؤلورده اؤزگه‌لریگه نې اختیار.

۳۱

ایله‌نینگ هرزه‌سی انتباهیده و ایشک‌نینگ فریادی اکراهیده

عمرین ایله کیچوروب غفلت ایله،
نکته اؤرنیغه که تارتر خرّاس.

بیر ایشک دور که، تغافل یوزیدین
قیلغه‌ی اظهار پیاپی عرّاس.

۳۲

خوبلر وصلیغه مغرور بؤلمه‌ماق و الرنینگ التفاتیغه مسرور

زمانه خوبلری‌نینگ وصالی شربتیدین،
نواییا، تیله‌بان کام کؤپ چوچوتمه مذاق.

که، هر پیاله‌سی ضمنیده کامینگ ایتکه‌ی تلخ،
سپهر توتقوسی دور یوز تغاره زهرِ فراق.

۳۳

«اَلنَّاسُ عَلٰی دِینِ مُلُوک» حدیثی‌نینگ تفسیری

شه‌نینگ افعالی اپتر خیل و سپاهیغه اثر،
چو نبي دېدی که، «اَلنَّاسُ عَلٰی دِینِ مُلُوک».

حکما هم دېدیلر شهنی تېنگیز، خیلی اریق،
اول اچیغ دور، بو اچیغ، اول چوچوک اۏلسه، بو چوچوک.

۳۴

جواهرسېور سلاطین انکاریده و انینگ تاشقه مشابهتی اظهاریده

شها، اېل جوهری جانین چیقردینگ،
جواهر حرصیدین بېداد اېتیب فاش.

چو اۏلگونگ دور نې آسیغ تۏکمک انی
مزارینگ اوزره انداق کیم، اوشاق تاش.

۳۵

اطفالنی قریلر خدمتیغه یۏلده‌ماق و چوچوک سۏز بیله الده‌ماقده

قریلر خاطری نازک دور، ای طفل،
شکستیدین قیلیب وهم، اۏلمه گستاخ:

اونوتتونگ مو که، اطفال اۏینه‌غنده،
سینر آز میل کۏرگندین قوروق شاخ.

۳۶

اۏز طایفه‌دین شکایت و اېلگه یخشیلیق قیلیب، یامانلیق کۏرگن حکایت

نې طالع دور که، هر کیمنی دېسم یار،
منگه اول عاقبت بۏلور بداندېش.

بیرو دور گر انی دېسم کۏزومسېن،

چېکر مژگان کیبی قصدیمغه یوز نیش.

۳۷

اول بابده کیم، حسن قوشی اشک دانه‌سی بیله صید بۆلمس و جان رشته‌سی بیله گرفتارِ قید

اول طرفه قوش هواسیده کۆز تۆکتی درِّ اشک،
جان یایدی رشته‌سین انگه ایلب هوایِ قید.

لېکن گر اینجو ساچسه کیشی دانه اۆرنیغه،
طاووسنی قچان قیلور اۆرگمچی دامِ صید.

۳۸

اول مضمونده کیم تکلفلوق تۆن موجبِ کلفت دور و بې‌تکلفلوق عدمِ الفت

کییب سمور ایله کیش قیلمه اسرو رعنالیق،
اپک لباس ایله توتمه غرور جامی تۆله.

تیین‌نینگ اۆز توکی-اۆق بۆلدی جانیغه آفت،
فریسه‌نینگ پریدین کېلدی اۆز باشیغه بلا.

۳۹

لاجورددین رنگې کۆرمه‌گن کۆکین توزمگ و اول کۆکته رنگې کۆرگوزمک

شاهِ سپهرقدر ابوبکر اول شهې
کیم، کۆک رواقی درگهی قدریغه طاق اېرور.

بو چرخِ لاجورد اوزه خورشید، گۆییا
کۆک‌بۆز تکاوریغه مُذهب جناق اېرور.

بیر پاره لاجورد سری گۆیی انگله‌دی
کیم، بو ضعیفِ خسته‌غه کۆپ اشتیاق اېرور.

حکم اېتتی بیر قولیغه که، تسلیم ایله‌سون،
گۆیا وصولی اول کیشی آلّینده شاق اېرور.

یېردین دېسه قازیب چیقره‌ی، یېر اېرور قتیق،

کۆک کانیدین دېسه که، آلەی، کۆک ییراق اېرور.

۴۰

کوچ بیله کولگودین ییراق ساووقلوققه یاووغراق، ولې کوچ بیله ییغلەماق اېرور اندین ساووغراق

حکمت اهلی آلّیده ساووق صفت یۆق کیمسەده
صبحِ کاذبدېک محلسیز ایلەگن کولگو کیبی.

لېک موندین کۆپ ساووق دور اشک تۆکمک زۆر ایله
دی یېلیده قطره-قطره موز تامیزغن سو کیبی.

۴۱

انانیت اویین بوزماق بابیده کیم، فنا زاویەسین توزمک دور و اۆزین کم قیلماقده اۆزین کۆرگوزمک

کیم که، اۆزلوک عمارتین بوزدی،
بۆلدی نقدِ فنا انینگ مزدی.

اول عمارتنی بوزمەیین سالک
بۆله آلمس بو نقدغه مالک.

۴۲

قانع وصفیده کیم، «اَلْقَنَاعَةُ کَنْزٌ لَا یَفْنٰی» مضمونی بیله عمل قیلور و هر نېچه نفع تاپسه قناعت قیلمس

قناعت گۆشەسین توتقیل که، چون عنقا بو دأب اېتتی،
انگه قوشلر ایچینده قُرب قافیده نشیمن دور.

چو پرواري تاووغنینگ آغزی تینمس طعمەدین گرچه،
اۆلر آخر انگه اوّل کتک زندانی مسکن دور.

۴۳

یوروشده آتلری ضعفی تعریفیده کیم، معما ایچیدەگی آتدېک پیدا اېمس اېردیلر

بو یوروشده ایکی اولاغیم بار،
لېک بارمېن سپاهیلیقده ییاق.

ایکی شطرنج آتیدیک بیریسی
کؤتره آلمه‌ی اؤز یپریدین ایاق.

چاپسه شطرنج خانه‌سی خطیدین،
سپکریمکلیک الرغه بپ‌حد شاق.

بیری رنگی قاره دورور، بیری بؤز،
قاره یپر دور دغی و بؤز توفراق.

۴۴

اول امام بابیده کیم، نماز قیلماقدین مقصودی جماعتدین اؤزنی ممتاز قیلماق اپردی

طرفه ایش کؤر کیم، فلان هر وقت کیم، قیلغه‌ی نماز،
انده بیر ایش، غیرِ نامشروع، ظاهر بؤلمه‌غه‌ی.

گر قیام و گر قرائت، گر روکوع و گر سجود،
هر نپ قیلغه‌ی بیری اؤز یپرینده صادر بؤلمه‌غه‌ی.

بؤلمه‌غه‌ی حاضر جماعتقه ولپ یالغوز دغی،
قیلمه‌غه‌ی تا بیر جماعت انده حاضر بؤلمه‌غه‌ی.

باوجودی کیم، جماعت ایله‌گه‌یلر برچه هزل،
تا امامت قیلمه‌غه‌ی آسوده‌خاطر بؤلمه‌غه‌ی.

۴۵

توس مزارلری بابیده کیم ویرانه‌ده گنجِ مدفونغه، بلکه صدف ایچره درِّ مکنونغه مشابه دورلر

اولیاءوللە مزاری توس ویرانی ارا
کؤپتورور، یؤق باک اگر طوفیده کؤرسه کیمسه رنج،

مونچه کیم ویرانه کپزدیم گنج بیر هم یؤق اپدی،
بؤیله ویران کیم کؤروپتور انده مدفون مونچه گنج.

۴۶

غلط بیتیر کاتب بابیده قلم سورمه‌گ و قراسی‌نینگ غلطین یوزیگه کپلتورمک

فلان کاتب ار خطنی موناق یازر،
بو منصبدین انی قۏپرماق کېرەک.

یوزین نامەسیدېک قرا ایلەبان،
قلمدېک باشین دغی یارماق کېرەک.

قرادین قراغه بېریبان اولاق،
قلمرودین انی چیقرماق کېرەک.

۴۷

کامل قلمزن سۏزیده کیم، تعریفی لازم کېلگەی که، قلم تیلین بیلور کیشی انی بیلگەی

قبلةالکتّاب کیم، دېرلر انی سلطان علی،
کیم قضا کلکی مثللیک خامەسی یازمس غلط.

قیسی قطعەمنی که یازدی باردی اندین شعرلیک،
اېل سالورلر جزودانغه کیم، اېرور بیر قطعه خط.

۴۸

همت بابیده کیم سرونینگ سرافرازلیغیغه سبب دور و اریغنینگ خاکسارلیغیغه باعث

همت اهلی که اېرور توزلوک ارا سرو کیبی،
دهر بۏستانیده سرسبز دور و آزاده.

اول که، سو ینگلیغ اېرور پست نهاد و کجرو،
چېکیب افغان انگه تینمسلیغ اېرور آماده.

۴۹

دلبستەلیغ منعیده کیم وصل نفعی جان تارتماق دور و هجر صرصری جان بېرمک

ای نوایی، کیشیگه بېرمه کۏنگول،
اگر اول حور دورور، یۏقسه پري،

وصلی نفعی بو که، چېککەیسېن جان،
اۏلتورور، لېک فراقی ضرری.

۵۰

قلمی‌نینگ سیهکارلیغی‌نینگ بیراهلیغی و اؤزی‌نینگ سیاه‌رولیغی‌نینگ عذرخواهلیغی

الهی، اول رقمي کیم، چیکیبدورور قلمیم،

مِنَ‌الشَّرارةِ اَوْ غَیْرِها فَرَرْتُ لَدَیْک.

اگر خود اؤلسه ملیح اجری رحمتینگ دور انینگ،

وَ لَوْ یَکُونُ قَبِیْحَاً فَمِنْهُ تُوْبْتُ اِلَیْک.

© ezgu istiklar yurt

رباعیلر

۱

سبحانه‌اللهِ خالقِ ذوالمجدُ الا

کیم، اندین اہرور تؤله خلا بیرله ملا.

گر مهر انینگ مثلی دہگه‌یلر عقلا،

مهر آلّیده ذرّه ینگلیغ اؤلغه‌ی مثلا.

۲

کؤک پؤیه و سَیر ایله طلبگار سنگه،

کون سرغریبان عشقده بیمار سنگه.

آی داغ ایله قوللوق ایلب اظهار سنگه،

تون انجمی نقدیدین خریدار سنگه.

۳

یا رب که، عنایتینگنی یار ایله منگه،

یؤقلوققه هدایتینگنی بار ایله منگه،

هم کهفِ کفایتینگنی دار ایله منگه،

هم درِّ عنایتینگ نثار ایله منگه.

۴

شاهیِ که فلک ساری چو میل اؤلدی انگه،

کؤک ظرفی ساچرغه نور کَیل اؤلدی انگه،

افلاک شهی تابع و خیل اؤلدی انگه،

بلکیم، یپر و کؤک خیلی طفیل اؤلدی انگه.

۵

جانیمده‌غی «جیم» ایکّی دالینگغه فدا،

اندین سؤنگ «الف» تازه نهالینگغه فدا،

«نون»ی دغی عنبرین هلالینگغه فدا،

قالغن ایکی نقطه ایکّی خالینگغه فدا.

© ezgi istanbul edi

٦

بو قاصد ایشیم آه و فغان ایله‌دیلا،
بو رقعه تنیمنی ناتوان ایله‌دیلا.
بو صعب خبر ایچیمنی قان ایله‌دیلا،
بو قانلیغ ایچیم هلاکِ جان ایله‌دیلا.

٧

اویلنسه بیرو تاری اؤلوب نکبت انگه،
مکاره که، قلتبان سورر شهوت انگه.
زشت اېرسه گر اېلدین یاشورور رحمت انگه،
خوب اېرسه گر اېلگه کؤرگوزور لعنت انگه.

٨

کیم بؤلسه بو ماتمکده‌دېک عالم ارا،
سَیر ایله‌سه غم‌سرشتلیک آدم ارا،
گر آدم اېرور بؤلسه کېره‌ک‌تور غم ارا،
عالمده اېسه، بؤلسه کېره‌ک ماتم ارا.

٩

عشقینگده نېچه زار بؤله‌ی فرقت ارا،
یېتسم خوش اېرور بزمینگه بیر عشرت ارا.
کؤز ایکّی یوزونگدین آلمه‌سم صحبت ارا،
ایکّی تبانینگدین اؤیله کیم خلوت ارا.

١٠

نؤش ایلر اېمیش قدحنی جانانه تؤله،
ساقي، منگه توت جامِ حریفانه تؤله.
قوی، گر خود اېرور سپهر پیمانه تؤله،
هر نېچه که، خالی اېتسم، اېت یانه تؤله.

١١

© Ezgi Uğurlu Yurt

نامەنگ که، تیریکلیگیمدین اول دور مطلوب
آچیب اۆقوغچ بیر نېچه لفظِ مرغوب،
کۆپ تۆلغنیب اشک ایچره اۆزومدین باردیم،
اول نوع که، سو ایچیگه توشکەی مکتوب.

۱۲
نامەنگ که، اېرور باعثِ اقبال و طرب،
یېتکورسه طرب مېنِ حزینغه نې عجب.
یالغوز مېندین کېترمەدی رنج و تعب
کیم، بۆلدی بسې خلق حیاتیغه سبب.

۱۳
بیر عیبغه گرچه خلق قیلغەی منسوب،
فقر اهلیدین اضطراب اېمستور محسوب،
صدق اېرسه خود اېتمک کېرەک اۆز فعلینی خوب،
کذب اېرسه، ملامت دغی باردور مطلوب.

۱۴
سو کۆزگوسینی باغ ارا ایلرده شتاب،
سیماب قیلور اېردی تحرک بیله تاب.
دی قیلدی بو سیمابنی انداق کۆزگو
کیم کۆزگو انینگ قاشیده بۆلغەی سیماب.

۱۵
وصلینگ بۆلوبان جانغه میسر، یا رب،
چهرەنگ قیلیبان کۆزنی منور، یا رب،
نطقونگ ساچیبان بزمده گوهر، یا رب،
یا رب که، اجابت ایلەگیل هر «یا رب».

۱۶
محبوب دورور گل و وصالی مطلوب،
کۆرمک انی گلبن اوزره بیلگیل محسوب.

بزم ایچره اوزوب کېتورگن اېرمس مرغوب،
اول نوع که مجلس ایچره اۏلگن محبوب.

۱۷

ای اول که، سۏزونگ توشتی حبیب آلّیده خۏپ،
مېندین یۏلیغه باشینگ قۏیوب، توفراغین اۏپ.
احبابغه هم بیرین-بیرین خدمت اېتیب،
عرض ایله، نیاز ایله دعا کۏپتین-کۏپ.

۱۸

گردون اوزه بزم اوچون مقام ایله‌دی توت،
اول بزمده خورشیدنی جام ایله‌دی توت.
اول جام ایله عشرتنی مدام ایله‌دی توت،
آخر دمی بېر قویی خرام ایله‌دی توت.

۱۹

گر عاشق اېسنگ زېب و تکلفنی اونوت،
یخشی و یمان ایشده تخلفنی اونوت.
اۏتکن گر اېرور یمان تأسفنی اونوت،
کېلگن گر اېرور یخشی تصرفنی اونوت.

۲۰

ای عشق، انینگ کۏییده طوفِ حرم اېت،
بیزنی دغی اول طوفغه باشله، کرم اېت،
بیر دایره کۏیی تېگره‌سیده رقم اېت،
گر چیقسه آیاغیم رقمینگدین، قلم اېت.

۲۱

چون خنجرِ هجرینگ منگه قطع اېتتی حیات،
باری غم و دردینگ اۏقینی تینمه‌یین آت
کیم، آنچه قاوورسون پر اۏلوب بوتسه قنات،
طایر بۏلوبان یېتکه‌مېن آخر سنگه بات.

۲۲

بۆلدی مېنینگ اۆلمگیمگه سودا باعث،
سوداغه هوایِ جامِ صهبا باعث.
صهباغه دغی دیر و چلیپا باعث،
بو برچه‌غه اول دلبرِ ترسا باعث.

۲۳

کۆنگلومنی آلیبدور اول شهِ سبزدواج،
کیم غمزه بیله آلور ممالکدین باج.
باشی اوزه مملکت خراجی بیر تاج،
تاجی اوزه گوهری ممالککه خراج.

۲۴

کوندوز کۆرسنگ اۆزونگنی محزون، قدح ایچ،
انداق که، قویاش روشن و موزون قدح ایچ.
اول دم که، قویاش باتتی، شفقگون قدح ایچ،
جامینگنی قیلیب نېچوک که گردون، قدح ایچ.

۲۵

گل وقتی میسر اۆلسه گلفام قدح،
اندین سۆنگ توتسه بیر گل‌اندام قدح.
منع ایله‌سه برچه اهلِ اسلام قدح،
کافرمېن اگر قیلمه‌سم آشام قدح.

۲۶

روحومغه که میدین اېردی هر لحظه فتوح،
ناصح تیلی نیشی قیلدی انی مجروح.
می لاییني مرهم قیله‌یین شام و صبوح،
اول وقتقچه که، تازه بۆلغه‌ی منگه روح.

۲۷

قۏرقوتمه مېنی تموغدین، ای زاهدِ یخ،
جنت منگه بۏلگوسی دېبان اورمه زنخ
کیم، دۏزخ انینگ یادی بیله جنت اېرور،
جنت باری سېنینگ بیله دور دۏزخ.

۲۸

رخساری اوزه خاللرین اول دلبند،
آچتی چو مېنی کۏردی بسې حاجتمند.
عیشیمغه یمان کۏز اېتمه‌گن اېمدی گزند،
خاصّه که، اول-اۏق بۏلوبتور اۏت اوزره سېند.

۲۹

یاشیمغه بغیر قانی چو اېردی مانند،
کۏز اسره‌دی یاشدېک بۏلوب اندین خورسند.
تورمه‌دی کۏزومده یېتکچ اول سروِ بلند،
بۏلمس کیشی فرزندی کیشیگه فرزند.

۳۰

کۏنگلوم صیدی اوزوب اولوستین پیوند،
سرگشته‌صفتلیغ بیله اېردی خورسند.
قلابِ محبتینگ ینه سالدی کمند،
صیدې که، اوزوب اېدی رسن، ایله‌دی بند.

۳۱

ای شربتِ لعلینگ آبِ حیواندین الذ،
حیوان سوییني قۏی که، چوچوک جاندین الذ.
نې جاندین الذ، نې آبِ حیواندین الذ
کیم، هرنې که یۏق، اندین الذ، اندین الذ.

۳۲

بو دور تیلگیم که اول که، معبودونگ اېرور،
توتقه‌ی سېنی اول یان که، سېنینگ سودونگ اېرور.

کۆنگلونگگه یېتورگه‌ی اولچه بهبودونگ اېرور،
ایلگینگگه کېتورگه‌ی اولچه مقصودونگ اېرور.

۳۳

گل ذکرین اېشیتورمېن و یۆق گلدین اثر،
بو باغ اېشیگیدین ایسترەم آنچه گذر
کیم، تاپمه‌سه گل جمالیدین بهره نظر،
بارې ایسیدین یېتسه دماغیمغه خبر.

۳۴

ساقي، بدنیمنی ناتوان اېتتی خمار،
کۆنگلومنی قدحدېک تۆله قان اېتتی خمار.
هر عضوومه یوز رنج عیان اېتتی خمار،
توتقیل قدحې که، قصدِ جان اېتتی خمار.

۳۵

ملک آچقه‌لی هر خسروِ عالي‌مقدار،
انصاف و عدالت و صلاح اېتسه شعار.
فتح اۆلغه‌ی اینینگ نهایتی آخرِ کار،
المنةُلله که، سنگه برچه‌سی بار.

۳٦

کۆزوم اوچه‌دور، مگر که یاریم کېله‌دور،
اېس هر دم آزر، مگر نگاریم کېله‌دور.
یا بادیهٔ فراق سَیریده قیلیب
یوز مرحله قطع شهسواریم کېله‌دور.

۳۷

آشوب که اول کۆز طرفی ایلنه‌دور،
باغلبسېن و جان بو درددین اۆرتنه‌دور.
یا غایتِ اوسروکلوغیدین بولغنه‌دور،
اول مست کیبی که، بولغنور باغلنه‌دور.

© ezgu istanbul yazı

۳۸

اغیار ایله جفت بهرمه فردیم بار
کیم، فرقتی ضعفیده رخِ زردیم بار.
گر دردیدین آهِ غصه پروردیم بار،
منع ایلەمه، ای رفیق کیم، دردیم بار.

۳۹

هر لحظه کؤنگول غمینگده محزون بؤلەدور،
محزونلوغی لحظه-لحظه افزون بؤلەدور.
سودا انگه یوز آنچه که، مجنون بؤلەدور،
یوز مونچه دپسم هم نپِ عجب چون بؤلەدور.

۴۰

ای بادِ صبا، ایلەسنگ اول ساری گزار،
جان بیرله کؤنگولنی تاپشورەی آلغچ بار.
کؤنگلومنی ایتیگه طعمه قیلغیل زنهار،
جانیمنی دغی آیاغیغه ایله نثار.

۴۱

ای جسم، انینگ کؤییني پیدا قیلەکؤر،
ای کؤنگول، اؤشول کؤینی مأوا قیلەکؤر.
ای کؤز، سپن آنینگ یوزین تماشا قیلەکؤر،
ای اشک، انینگ کؤیی سری آقیلەکؤر.

۴۲

اپلدین قاچیب اول که، توتسه تاغ ایچره قرار،
ساووغده یپری بو تاغنینگ جوفیده غار.
ایسّیغده مکانی انده کیم، یاتمیش قار،
عالم اپلی‌نینگ شهلیغیدین بار انگه عار.

۴۳

اندین بیری کیم، قاشیمده یاریم یؤقتور
هجرانیده جز نالهٔ زاریم یؤقتور.
دشت اؤزره قویون کیبی قراریم یؤقتور،
سرگشته‌لیگیمده اختیاریم یؤقتور.

۴۴
هر گرمرویِ که، بؤلغه‌ی اول کاشفِ راز،
مقصود حریمی سری قیلغچ پرواز.
تانگ یؤق فلک اوزره ایله‌بان جلوهٔ ناز،
نعلَینی ملککه بؤلسه محرابِ نماز.

۴۵
عالم بار ایمیش، نوایبا، شؤرانگیز،
عالمده‌غی اہل باشتین-اياغ رنگامیز.
عشق ایستر ایمیش سینی عدم مصری سری،
بارغیل که، ایرور اہل تیله‌گن یپرده عزیز.

۴۶
احباب دینگیز که، خان و ماندین طمع اوز،
نیِ خان و نیِ مان، کون و مکاندین طمع اوز.
نیِ کون و مکان، جان و جهاندین طمع اوز،
لیکن دیمنگیز مونی که، اندین طمع اوز.

۴۷
جاندین سینی کؤپ سیورمین، ای عمرِ عزیز،
ساندین سینی کؤپ سیورمین، ای عمرِ عزیز.
هر نینی که سیومک آندین آرتوق بؤلمس،
آندین سینی کؤپ سیورمین، ای عمرِ عزیز.

۴۸
لعلینگنی قیلیب نکته‌سرا، ای قاره‌کؤز،
عشق اهلی حیاتیغه یرا، ای قاره‌کؤز.

© ezgi ishiklar azeri

چېکمه ینه سورمه کؤز ارا، ای قاره‌کؤز،
اېل قانیغه قیلمه کؤز قرا، ای قاره‌کؤز.

۴۹

اول کؤز که، دمې بؤلمه‌دی ساغ، ای قاره‌کؤز،
قانیمدین ایچر مدام ایاغ، ای قاره‌کؤز.
بیلمان که اېرور انگه قراغ، ای قاره‌کؤز،
یا مست اېدی قؤیدی تازه داغ، ای قاره‌کؤز.

۵۰

جانبخش لبینگ چشمهٔ حیوان مو اېمس؟!
هجریدین انینگ ایچیم تؤله قان مو اېمس؟!
هر قطرهٔ قان لعلِ بدخشان مو اېمس؟!
هر پارهٔ لعلی جوهرِ جان مو اېمس؟!

۵۱

گر عاشق اېسنگ، مهر و وفا قیلمه هوس،
درد ایسته و دفعیغه دوا قیلمه هوس،
هجران و وصال مطلقا قیلمه هوس،
دلدارینگدین غیرِ رضا قیلمه هوس.

۵۲

محبوبقه اعتماد قیلماق بؤلمس،
اندین طلبِ مراد قیلماق بؤلمس.
کؤزنینگ قاره‌سین مداد قیلماق بؤلمس،
گر بؤلسه بیتیگ سواد قیلماق بؤلمس.

۵۳

هم صومعه کنجی شیخِ طرّارغه بس،
هم شیخ یوزی زاهدِ هوشیارغه بس.
هم دیرده مستلیغ مېنِ زارغه بس،
هم مغبچه وصلی جانِ بېمارغه بس.

© ezgi kitabevi

۵۴

تا صبح خروسیِ اویغانیب اوردی نفس،
خفّاش قنات آچقوچه می قیلمه هوس،
چون ولوله چپکتی کؤی ارا طبلِ عسس،
می ایچ انگه تپگرو کیم، یپتر صوتِ جرس.

۵۵

غربتده غریب شادمان بؤلمس اپمیش،
اپل انگه شفیق و مهربان بؤلمس اپمیش،
آلتون قفس ایچره گر قیزیل گل بوتسه،
بلبلغه تیکندپک آشیان بؤلمس اپمیش.

۵۶

اول درِّ ثمین که، بار اپدی کؤزومه یاش،
ایلرده اجل انگه جفا رسمینی فاش.
غم تیرناغیدین قیلیب قراغیمنی خراش،
یاشورغه‌ی اپدیم آنی کؤزوم اوییده کاش.

۵۷

یؤق بادهٔ وصل، آبِ حیوان اول اپمیش،
احباب ملاقاتی دپمه، جان اول اپمیش.
گردون غم و رنج صورتین نقش اپتسه،
جان چهره‌سی اطرافیغه هجران اول اپمیش.

۵۸

یپللر توتوبان شیخ مقالاتیغه گؤش،
نپ کؤنگلومه ذوق یپتتی، نپ جانیمه جؤش.
جانیمغه نوا سالدی و کؤنگلومگه خروش،
بیر جرعه بیله مغبچهٔ باده‌فروش.

۵۹

شربت منگه خوناب و غذا غم بۏلميش،
بستر توفراغ و آه همدم بۏلميش.
حاليمغه خلايق ايشی ماتم بۏلميش،
سېنسيز اۏلريم صعب اېدی، اول هم بۏلميش.

٦٠

ساقي، مېنی خارخاردين اَيله خلاص،
گل-گل يوزونگ آچ، بهاردين ايله خلاص.
يا می بېر و انتظاردين ايله خلاص،
يا اۏلتوروبان خماردين ايله خلاص.

٦١

بېر جام و آل، ای مغبچه، جانيمنی عوض،
قۏش توتقيل و، آل ايکّی جهانيمنی عوض.
انی سومورورده قطرهای تامسه اگر،
سېن هم تۏک انينگ اۏرنيده قانيمنی عوض.

٦٢

کيم ايستهسه سلطنت، سخا دور انگه شرط،
هر وعده که ايلهسه وفا دور انگه شرط.
کيم فقر طلب قيلسه، فنا دور انگه شرط،
آلّيغه نې کيم کېلسه، رضا دور انگه شرط.

٦٣

بو دورده يۏق سېن کيبی خوشخوان حافظ،
حفّاظ ارا سرحلقهٔ دوران حافظ.
قرآنغه سېن اۏلغن کيبی يکسان حافظ،
بۏلسون سنگه برچه ايشده قرآن حافظ.

٦٤

کيم ايلهسه ساقيِ گلاندام طمع،
ايلگيدين انينگ ساغرِ گلفام طمع.

اندین سۏنگ اگر تقوا و اسلام طمع،
ایلر ایسه، گل مرده‌ک ایرور خام‌طمع.

٦٥

اول دم که، قویاش ایله‌دی مغربقه رجوع،
گر صحبت اۏشول قویاش بیله تاپسه وقوع.
خوشتور قیلماق جام قویاشیغه شروع،
اول دمغچه کیم، قیلور قویاش جامی طلوع.

٦٦

مغ دیریده دست بیرسه بیر لحظه فراغ
کیم، مغبچه عشقیدین قیزیغ بۏلسه دماغ.
اول توتسه مغانه لحن ایله هر دم ایاغ،
باش آلسم ایاغیدین کیره‌ک باشیمه داغ.

٦٧

بیر گل غمیدین دیدیم قۏیه‌ی بغریمه داغ،
بارگه‌ی مو دیبان عطری دماغیمغه فراغ،
بارگین چو ملوث ایله‌دی بوم ایله زاغ،
ایمدی انی ایسله‌مکه یوز حیف دماغ.

٦٨

بیردینگ منگه دیر ارا اقامت، ای مغ،
توتتونگ قدحِ میِ ملامت، ای مغ.
بو ایشنی خود ایله‌دینگ کرامت، ای مغ،
یا رب که، همیشه بۏل سلامت، ای مغ.

٦٩

نامه‌نگ یتیبان تاپتی کۏنگول عزّ و شرف،
هر لفظی بۏلوب مراد درّیغه صدف.
هر سطری الم چیریگی‌نینگ دفعی اوچون،
اقبال سپاهیدین چیکیبان بیر صف.

۷۰

ساقي، بدنیمنی قیلدی غم تیغی شکاف،
قانیم باری آقتی، توتمه اۏزونگنی معاف.
توتقیل بدلی مایَتَحَلَّل میِ صاف،
تا مست قیله‌ی غم چېریگی بیرله مصاف.

۷۱

یوز محنت و غم کۏنگلومه یېتکوردی فراق،
جانیمغه بلا و درد اۏقین اوردی فراق.
جسمیمنی فنا اۏتیغه کویدوردی فراق،
چون کویدی، کولینی کۏککه ساووردی فراق.

۷۲

کۏنگلومنی غم و درد ایله قان ایله‌دی عشق،
کۏز یۏلیدین اول قاننی روان ایله‌دی عشق.
هر قطره‌نی بیلمه‌دیم قیان ایله‌دی عشق،
بېدل اېکنیم بۏیله عیان ایله‌دی عشق.

۷۳

اول دم که قویاش باتتی و سرغردی شفق،
بزمینگغه شفقگون می ایله بېر رونق.
نې حقنی اونوت، نې مینی قویغیل مطلق
کیم، تانگله اېرور تېنگری کریم و برحق.

۷۴

آلّیمده طبیبِ چاره‌سازیم هم یۏق،
یانیمده رفیقِ دلنوازیم هم یۏق.
تېگره‌مده انیسِ جانگدازیم هم یۏق،
باشیمده شهِ بنده‌نوازیم هم یۏق.

۷۵

کیم کؤردی ایکین جهانده آیا خوشلوق،
تا بیر کیشی ایله‌گه‌ی تمنا خوشلوق.
یوز ییلده اگر بیر اؤلسه پیدا خوشلوق،
آماده دورور یانیده یوز ناخوشلوق.

۷۶

هجرینگده مېنینگ صبریمه جز نقصان یؤق،
کؤنگلوم ارا غیرِ ناله و افغان یؤق.
جانیمغه حیات امیدی خود امکان یؤق،
یؤق، یؤق، یؤق، صبر یؤق، کؤنگول یؤق، جان یؤق.

۷۷

یؤق دهرده بیر بې‌سر و سامان مېندېک،
اؤز حالیغه سرگشته و حیران مېندېک.
غم کؤییده خان و مانی ویران مېندېک،
یعنی که، الاخان و الامان مېندېک.

۷۸

بې‌رحم دورور عالم و ظالم افلاک،
بې‌مهر دورور انجم و دوران بې‌باک.
قی سروِ چمن که، جلوه قیلدی چالاک
کیم، ییرگه تؤکولمه‌دی نېچوک کیم خاشاک.

۷۹

زاهد سېنگه، حور، منگه جانانه کېره‌ک،
جنت سنگه بؤلسون، منگه میخانه کېره‌ک.
میخانه ارا ساقي و پیمانه کېره‌ک،
پیمانه نېچه بؤلسه تؤله، یانه کېره‌ک.

۸۰

ای جان و کؤنگول، بیر-بیرینگیزگه قاریشینگ،
اول کؤی سری رخشِ تمنا یاریشینگ.

حال اوستیده اېرکنیم سۆزین اۆتکریشینگ،
حالیمنی سۆررغه کېلمه‌سه یالبریشینگ.

۸۱

اۆلسم یسه‌منگ مونده مزاریمنی مېنینگ،
یوکلب اېلیتینگ جسمِ فگاریمنی مېنینگ.
اۆترو چیقریب اهلِ دیاریمنی مېنینگ،
کۆییده قۆیونگ تنِ نزاریمنی مېنینگ.

۸۲

ای اول که، زمانه اهلیدین اَیریلدینگ،
عشق اهلی طریقی خوب اېکننی بیلدینگ.
خوش قیلدینگ، الر طورینی و قاتیلدینگ،
رحمت سنگه، یخشی ایله‌دینگ، خوش قیلدینگ.

۸۳

کۆکسومنی جفا تیغی بیله یاره قیلینگ،
کۆنگلومنی چیقرینگ دغی یوز پاره قیلینگ.
هر پاره‌سینی بیر ساری آواره قیلینگ،
عشقیم اۆتیغه بو نوع ایله چاره قیلینگ.

۸۴

گر دلبر اېمس ملک‌وش و حورخصال،
اندین سۆنگ اولوس‌نینگ کۆزی کۆر و تیلی لال.
نې حسنیغه رویت و نې عشقیمغه مقال،
بالله مېن و عاشقلیق اېرور امرِ محال.

۸۵

بیر سری سریغ پرلا و مېن توتساغ یۆل،
نې تاغ و، نې توز، دېسنگ نې آباد و، نې چۆل.
ییرتوق کېپنکدین چیقریب یلنگ قۆل،
اول قاچسه و مېن قاوسم و، مېن قاچسم و اول.

© ezgi iztaki Azeri

۸٦

تورمه‌ی مېنِ زار و ناتوان بیرله کؤنگول،
الفت توتمیش اول آستان بیرله کؤنگول.
یارې که منگه جان اېدی هم عزم اېتتی،
مېن مونده و خدمتینگده جان بیرله کؤنگول.

۸۷

عمرینگ قویاشیغه بېرمه‌سون چرخ زوال،
جانینگ قمرینی قیلمه‌سون دور هلال.
تون-کون بؤلغیل مه‌روش و مهرخصال،
دهر اهلیغه نوربخش و فرخنده‌جمال.

۵۸

ای جانی حبیب و کؤنگلی احبابقه لال،
مېن هم قیلدیم جان و کؤنگولنی ارسال،
کؤنگلومگه بېر احباب بیله جامِ وصال،
جانیمنی حبیب آیاغی توفراغیغه سال.

۸۹

صدبرگ، بنفشه، یؤقسه نرگس، یا گل،
ایچمک بؤلمس بولر هواسی بیله مل.
تا هجر پېلیدین اؤلدی آشفته دماغ،
یوز ناخنه کؤز ایچره و یوز پاره کؤنگول.

۹۰

تاغ ایچره عجب شاه دور اول شېفته‌حال،
کیم تاپسه بولاغې سویی انداق که زلال.
باشی اوزه چترِ سلطنت هر ینگی تال،
سو ایچکه‌لی جامِ عیشی بیر اېسکی سفال.

۹۱

تا دهر دورور، دهر اوزه سلطان بۆلغیل،
تا عالم اېرور، عالم اوزه خان بۆلغیل.
دوران اېلی‌نینگ جسمیده هم جان بۆلغیل،
هم جانلریغه مایهٔ درمان بۆلغیل.

۹۲

مغ دیری سری بوگون تمنا قیلدیم،
اول مغبچه حسنینی تماشا قیلدیم.
دین نقدینی کفری بیرله سودا قیلدیم
کیم، قیلدی بو ایش کیم، مېنی رسوا قیلدیم؟!

۹۳

یاشونغن اېمیش قاره بولوتقه ماهیم،
گردونني ساوورماغلیق اېرور دلخواهیم .
کیرمیش قرا توفراققه قویاشدېک شاهیم،
نېوچون قرا قیلمه‌سون قویاشنی آهیم.

۹۴

جاهل که، حسد بۆلغه‌ی انینگ جهلیغه ضم،
نور اېل کۆزیدین انگله‌سه اۆز کۆزیده کم.
کۆزلرنی آلیشماققه چېکیب تیغِ ستم،
اېل کۆزینی هم اۆیغه‌ی و اۆز کۆزینی هم.

۹۵

بحر و کېمه‌دین کۆنگولده کۆپتور المیم
کیم، سېکریمه‌یین قدم، یوگورمه‌ی قلمیم.
مقصوددین آنچه سالدی بیر دمده ییراق
کیم، یوز ییل انی طی قیله آلمس قدمیم.

۹۶

غربتقه توشوب ضعیف و بېمار اۆلدوم،
درد و غم و محنت ایلگیده زار اۆلدوم.

سرتاسر اجل تاشیدین افگار اۏلدوم،
سېنسیز نې بلالرغه گرفتار اۏلدوم.

۹۷

عشق اهلی که، منظوردین ایسترلر کام،
اول کام کېرەک که، بیر نظر بۏلسه تمام.
گر بۏلسه نظّارەسیده اندیشهٔ خام،
کۏزلرگه نظر دغی حرام اۏلدی حرام.

۹۵

مسجدقه نېچه اهلِ ریادېک یېتەیین،
یا رند کیبی عزیمتِ دیر اېتەیین.
مقصود تاپیلسه یخشی، یۏقسه نېتەیین،
باشیمنی آلیب قی سری اېمدی کېتەیین.

۹۹

جانیم ارا اۏت لعلِ سخندانینگ اوچون،
یوزوم اوزه کوکب مهِ تابانینگ اوچون.
کۏکسومده الف سروِ خرامانینگ اوچون،
سۏزلب، یوز آچیب کېل بو طرف جانینگ اوچون.

۱۰۰

زلفونگ گرهیغه پای‌بست اۏلمیشمېن،
لعلینگ میدین باده‌پرست اۏلمیشمېن،
اول مینی ایچیب یۏلونگده پست اۏلمیشمېن،
هَی-هَی، نې دېدیم، مگر که مست اۏلمیشمېن.

۱۰۱

زاغې که چۏقوب آقیزدی قان کۏنگلومدین،
تیرناغ ایله اوزدی ناتوان کۏنگلومدین.
اعضاسیده کۏر اثر دمیم دودیدین،
منقار ایله چنگیده نشان کۏنگلومدین.

© Ezgu Uzbek Edi

۱۰۲

خوشتور بۏلسک، ایکاوله همدم سېن و مېن،
بیر-بیرگه دېسک، یېتوشسه هر غم سېن و مېن.
بۏلسق بار ایسک حرمغه محرم سېن و مېن،
مغ دیری ارا بۏلسه وطن هم سېن و مېن.

۱۰۳

ای بادی صبا، اگر هوا ایله‌گه‌سېن،
گلشنغه یېترنی مدعا ایله‌گه‌سېن.
سرو آلیده یېر اۏپوب دعا ایله‌گه‌سېن،
گل قاشیده قوللوغوم ادا ایله‌گه‌سېن.

۱۰۴

مېنمېن مو وصال امیدیدین شاد اۏلغن،
بیر-بیر غم و اندوه‌دین آزاد اۏلغن.
آز-آزغینه بېرگن سایی گل عطری نسیم،
بلبلدېک ایشیم ناله و فریاد اۏلغن.

۱۰۵

عصیان توتونی بېرمه و چهره‌مگه امان،
اول نوع قرا قیلدی که، مۏریده سمان.
آق ایله‌مگینی مېن سیه‌روی یمان،
ایله‌یالمان عفو سویی بیرله گمان.

۱۰۶

عصیان ارا قالغن ابتلانی مو دېییز؟
مأمور ایتکن نفسِ وغانی مو دېییز؟
یۏق طاعت ایله کبر و ریانی مو دېییز؟
یخشی دېمک اۏزنی بو بلانی مو دېییز؟

۱۰۷

دير ايچره تيلب جامِ هلالي پرتو،
سجّاده گرو بؤلسه نې تانگ، ای رهرو،
چون مغبچه آلّيده قيلور سجده بيرو،
يؤق عيب مصلاسی انينگ ميغه گرو.

۱۰۸

جانيمغه قيلور جور و جفا يار اسرو
کيم، يار ايچيده جور و جفا بار اسرو.
بؤلدوم چېکيبان جور و جفا زار اسرو،
مېن جورکش و يار جفاکار اسرو.

۱۰۹

گر قيلسه کيشی قيليب گناهې، توبه،
اول جرمغه بؤلسه عذرخواهی توبه.
قيلماق نېچه گاه جرم و گاهې توبه،
بو جرم ايله توبه‌دين الهي توبه.

۱۱۰

نې يوزينی غازه ايله‌ميش فرسوده،
نې کؤزيگه سورمه تارتميش بېهوده.
نې قاشينی وسمه ايله‌ميش آلوده،
بو يوز و کؤز و قاشدين اېمن آسوده.

۱۱۱

نامه‌نگ منگه روحدين نشان بؤلدی ينه،
آسايشِ جانِ ناتوان بؤلدی ينه.
هر حرفی انينگ تنيمده جان بؤلدی ينه،
هر لفظی حياتِ جاودان بؤلدی ينه.

۱۱۲

چون لاله تؤکولدی، لاله‌گون جام ايچمه،
گل فصلی توگندی مِی گلفام ايچمه.

© ezgi istanbul zati

جوزاده چو توتتی مهر آرام ایچمه،
کؤپ بؤلسه ضرورت اؤلمه‌یین شام ایچمه.

۱۱۳

مغ دیریده بؤلسه منگه بیر کاشانه،
ملجأ دغی پیرِ دیردپک فرزانه.
می مغبچه توتسه هر زمان مستانه،
کافر بؤله‌یین بؤلسه مرادیم یانه.

۱۱۴

هم جسمینگگه ضعف بؤلسه جانیم صدقه،
هم جانینگگه جسمِ ناتوانیم صدقه.
سروینگغه شکست اؤلسه روانیم صدقه،
یؤق-یؤق که، سنگه جان و جهانیم صدقه.

۱۱۵

یا کاشفِ اسرارِ نهان بؤلسه کیشی،
حلّالِ رموزِ آسمان بؤلسه کیشی.
یا عاشقِ زارِ ناتوان بؤلسه کیشی،
دیوانه و رسوایِ جهان بؤلسه کیشی.

۱۱۶

سپن خود باره‌سپن کؤنگولنی قیترغیل، اخی،
بپدللیق اؤتیدین مپنی قوتقرغیل، اخی.
یا تیغ چپکیب تؤش-تؤشیدین یارغیل، اخی،
بیر پاره‌سینی بیزگه بپریب بارغیل، اخی!

۱۱۷

سپن بارغه‌لی آرتمیش کؤنگول زارلیغی،
آه اؤقلریدین هر نفس افگارلیغی.
بیلمان اونوتولغن مو اپکندور منگه هجر،
یا کؤپره‌ک اپرور بو قتله دشوارلیغی.

© ezgi istanbul yazı

۱۱۸

جانیمغه یېتیپتورور خمار، ای ساقي،
می توتقیل و بېرمه انتظار، ای ساقي.
اوّل اۏزینگ ایله اختیار، ای ساقي،
توتقیل مېنگه سۏنگره زنهار، ای ساقي.

۱۱۹

آخر دمی عمر اېتسه شتاب، ای ساقي،
توتقیل منگه آنچه مېِ ناب، ای ساقي
کیم، حشرده مست اۏله‌ی خراب، ای ساقي،
تا انگله‌مه‌ی اېتسه‌لر عذاب، ای ساقي.

۱۲۰

دېدیم ذقنینگ توتوب، سقاغینگنی اۏپه‌ی،
کۏز قاشینگگه سورتوبان قباغینگنی اۏپه‌ی.
گلدېک یوزونگ ایسله‌بان دوداغینگنی اۏپه‌ی،
یۏق، یۏق-یۏق، اگر دېسنگ، ایاغینگنی اۏپه‌ی.

۱۲۱

هر زلف خمیغه قیلمه وابسته مېنی،
هر کۏز هوسیدین اېتمه‌گیل خسته مېنی.
هر قاش طمعیغه سالمه پیوسته مېنی،
یا رب، باریسیدین ایله وارسته مېنی.

۱۲۲

جانیمده خماردین عذاب، ای ساقي،
کۏنگلومده هم اندین اضطراب، ای ساقي.
یېتکور منگه جامِ مېِ ناب، ای ساقي
کیم، حالیم اېرور اسرو خراب، ای ساقي.

۱۲۳

© ezgi kitaplığı

فرقت سحری غمغه یۏلیقتوردی مېنی،
هجران کونی یوز بلاغه تاپشوردی مېنی.
غم شامی اۏلوم حالیغه یېتکوردی مېنی،
تانگ آتقوچه اویقوسیزلیغ اۏلتوردی مېنی.

۱۲۴

مونگلوغ باشیم آستیده‌غی تاشیمنی مو دېی؟
تاش اوستیده‌گی غریب باشیمنی مو دېی؟
حسرت سوییدین کۏزیمده یاشیمنی مو دېی؟
اۏلمکدین صعبراق معاشیمنی مو دېی؟

۱۲۵

نې دشتِ مخوف اېمیش فنا صحراسی
کیم، انده کیررگه یۏق بلا یراسی.
هرگز چو یانیب کېلمه‌دی ناپیداسی،
کیمدین کیشی ایله‌گه‌ی نشان القاسی.

۱۲۶

اوّل مېنگه وصلِ روحپرور نې اېدی،
سۏنگره قیلماق هجر ایله مضطر نې اېدی.
دېسم بۏلر، ای شۏخِ ستمگر، نې اېدی،
دېر کیم، سېنگه نې، مېن بیله‌یین هر نې اېدی.

۱۲۷

کۏز بیرله قاشینگ یخشی، قباغینگ یخشی،
یوز بیرله سۏزینگ یخشی، دوداغینگ یخشی.
اېنگ بیرله مېنگینگ یخشی، سقاغینگ یخشی،
بیر-بیر نې دېیین، باشدین ایاغینگ یخشی.

۱۲۸

یا رب که، فنا بزمیده خاص ایله مېنی،
فقر اهلیغه صاحب اختصاص ایله مېنی،

یا داخلِ زمرهٔ خواص ایله مبنی،
یا رنجِ عوامدین خلاص ایله مبنی.

۱۲۹

تا دشت بهار بیرله رنگین بۆلغه‌ی،
گلزار نگارخانهٔ چین بۆلغه‌ی.
دشت اوزره سبنگه سلطنت آیین بۆلغه‌ی،
گلزار ارا تخت اوستیده تسکین بۆلغه‌ی.

۱۳۰

تا چرخ وصالی کۆییدین سوردی مبنی،
قتل ایله‌گه‌لی هجرغه تاپشوردی مبنی.
گر هجر اۆلوم حالیغه یبتکوردی مبنی،
یار ابتکنی طعنه، لبک اۆلتوردی مبنی.

۱۳۱

هجرینگ سپهی زبر و زبر قیلدی مبنی،
غم کشوری ایچره دربدر قیلدی مبنی.
اندین که بتر ابمس، بتر قیلدی مبنی،
جان آلغوچه نې دبی که، نبلر قیلدی مبنی.

۱۳۲

نامه‌نگ که، مبنگه مژدهٔ جانې ابردی،
هجران غمیدین خطِّ امانې ابردی.
ظلمتقه سوادی گر نشانې ابردی،
مضمون انگه آبِ زنده‌گانی ابردی.

۱۳۳

تیل سۆز بیله تا قیزیتتی هنگامه‌منی،
بیر هم تییه آلمه‌دیم بو خودکامه‌منی.
هر نبچه ایتیکره‌ک ایله‌دیم خامه‌منی،
اول خامه قراراق ایله‌دی نامه‌منی.

كؤرستكيچلر

تاريخي، ادبي و ميفيک شخصلر نامی كؤرستكيچی

ابوبكر - قطعه ۳۹، ۱.

ابولغازی سلطان حسين بهادیرخان - دیباچه، ۱۰.

آدم - غزل ٦، ۱؛ دیباچه ۵.

اسكندر (سكندر) -۵، ۳؛ ۲۵۷، ۷؛ ۵۹۱، ۷.

افريدون - غزل ۹۷، ۷؛ ۱۰۵، ۹؛ ۲۲، ۷.

امير خسرو دهلوي - دیباچه، ۱۱.

اهرمن - غزل ۲٦٦، ۲.

ایاز - غزل ۲۱۳، ٦؛ ۲۷٦، ۳.

بلال - غزل ۵۱، ۴.

بلقيس - غزل ۲۲۳، ۹؛ ۲۵۳، ۷.

بهرام - غزل ۱۷۲، ٦.

بوالعلا - غزل ۴۵، ۸.

بولهب - غزل ۴۵، ۸.

جمشيد (جم) - غزل ۳،۱؛ ٦،۱٦؛ ۹،۴۱؛ ۷،۹۷؛ ۹،۸،۱۰۵؛ ۱۲۰، ۷؛ ۱۷۸، ٦؛ ۲۲۲، ۷؛ ۲۵۷، ۷؛ ۳۱۵، ۷؛ ۳۴۷، ۷؛ ۳۵۳، ٦؛ ۴۱۵، ۳؛ ۵۱۱، ۳؛ ۵۵٦، ۵؛ ۵۷۳، ٦؛ ۵۸۱، ۷؛ ٦۵۰، ۷.

حاتم - دیباچه ۵؛ غزل - ۹۷، ۷.

حافظ شيرازي - غزل ۲۸۷، ۷.

خسرو - غزل ۱۵٦، ۹؛ ۲۸۲، ۷؛ ۳۵۵، ۳؛ ۵۴۰، ۴؛ ٦۵۰، ۷.

خضر - غزل ٦،۱٦؛ ٦،۲۴؛ ۵،۵۷؛ ۱،۷۴؛ ۳،۱۰۱؛ ۳،۲۲۵؛ ٦،۲۴۹؛ ۱، ۲۷۸؛ ۵، ۳۳۴؛ ۳، ۳۵۹؛ ٦، ۳۷۰؛ ۵، ۳۸۴، ۳۸۷، ٦؛ ۴۰۳، ۵؛ ۴۸۸، ۸؛ ۵۱۲، ۲؛ ۵۲۹، ۱؛ ۵۴۲، ۷؛ ۵۷۷، ۴؛ ٦۲۹، ٦، ۸.

خليل - غزل - ۲، ۸؛ ۳۸۹، ۷؛ ۴۷۲، ۵.

دارا - غزل ۵، ۳؛ ۵۹۱، ۷، دیباچه، ۹.

داوود - غزل ۲۲۵، ٦؛ ۲۸۷، ۵؛ ۵۳۸، ۴.

رستم - ترجيع‌بند IX، بند ۹؛ مثنوی VII، ۸.

رسول - غزل ۵، ۷؛ ۸۹، ۷.

روح‌الله (مسیح، موسی) - غزل ۱۸، ۳؛ ۲۳، ۶؛ ۴۹، ۵؛ ۵۷، ۵؛ ۵۹، ۱؛ ۶۵، ۲؛ ۷۳، ۴؛ ۸۹، ۲؛ ۱۰۱، ۳؛ ۱۲۰، ۶؛ ۱۳۹، ۴؛ ۱۴۶، ۶؛ ۱۵۰، ۵؛ ۱۵۶، ۵؛ ۱۶۴، ۴؛ ۱۶۵، ۳؛ ۲۱۹، ۵؛ ۲۲۶، ۳؛ ۲۳۱، ۵؛ ۲۸۵، ۲؛ ۲۸۷، ۵؛ ۲۸۹، ۲؛ ۲۹۳، ۵؛ ۳۱۱، ۴؛ ۳۲۸، ۴؛ ۳۵۱، ۴؛ ۳۵۳، ۴، ۷؛ ۳۷۴، ۳؛ ۳۸۴، ۳؛ ۳۸۸، ۲؛ ۴۶۲، ۱؛ ۴۶۳، ۲؛ ۴۶۵، ۴؛ ۴۷۱، ۶؛ ۴۸۳، ۱؛ ۴۸۶، ۱؛ ۴۸۸، ۱؛ ۵۰۱، ۹؛ ۵۰۸، ۶؛ ۵۵۸، ۴؛ ۶۰۰، ۳؛ ۶۰۵، ۳؛ ۶۳۹، ۴؛ مثنوی وی، ۶.

سامري - غزل ۳۸۸، ۲.

سلیمان - غزل ۷، ۷؛ ۱۵۷، ۸؛ ۱۹۶، ۷؛ ۲۵۳، ۷؛ ۲۶۶، ۲.

سنعان - غزل ۵۶۵، ۳.

سهیب - غزل ۵۱، ۴.

سهیل - غزل ۲۱، ۴؛ ۲۹۱، ۱.

سید حسن - مثنوی III، ۶.

شعیب - غزل ۵۱، ۶.

شیرین - غزل ۲، ۷؛ ۴۸۳، ۲؛ ۴۸۹، ۴؛ ۵۴۰، ۴.

عذرا - غزل ۲، ۶.

علی - غزل ۲۷۶، ۵؛ قطعه- ۴۷، ۱.

عمران -۳۲۸، ۴.

عیسی - غزل ۹۰، ۱؛ ۱۱۴، ۳؛ ۱۳۳، ۲؛ ۲۰۷، ۵؛ ۲۲۵، ۲؛ ۲۵۷، ۳؛ ۲۶۴، ۹؛ ۲۹۳، ۵؛ ۳۴۷، ۲؛ ۳۶۴، ۶؛ ۴۲۹، ۴؛ ۴۵۰، ۷؛ ۴۶۲، ۳؛ ۴۷۵، ۱؛ ۴۸۶، ۲؛ ۵۲۲،۴؛ ۵۴۲،۲؛ مخمس-۱،۷ بندی، مسدس - ۳ بند.

فردوسي - مثنوی VII، ۸.

فرهاد - غزل ۲، ۷؛ ۳۵، ۴؛ ۱۱۱، ۳؛ ۱۱۸، ۵، ۱۲۶، ۵؛ ۱۴۹، ۵؛ ۱۸۷، ۵؛ ۲۰۵، ۶؛ ۲۲۲، ۱، ۲، ۳؛ ۳۲۰، ۲؛ ۳۳۵، ۴؛ ۳۳۶، ۷؛ ۳۳۵، ۳؛ ۳۹۳، ۳؛ ۴۱۲، ۶؛ ۴۱۳، ۷؛ ۴۲۶، ۵؛ ۴۲۹، ۳؛ ۴۳۵، ۵؛ ۴۳۹، ۲؛ ۴۵۸، ۷؛ ۴۸۳، ۲؛ ۴۸۹، ۴؛ ۴۹۳، ۶؛ ۴۹۹، ۱؛ ۵۴۰، ۴؛ ۵۵۵، ۳؛ ۵۹۳، ۶؛ ۵۹۷، ۲؛ ۶۲۷، ۱.

فضیل برمکي- غزل ۳۷۶، ۳.

قارون - غزل ۵۶،۶؛ ۹۷، ۷؛ ۳۳۶، ۸؛ ۴۷۶، ۲؛ ۴۹۶، ۸؛ ۵۷۳، ۶. قوباد -غزل ۱۲۰، ۷؛ ۳۵۳، ۶.

کلیم - غزل ۵۱، ۶.

کی - غزل ۵۸۱، ۷.

کیاني - دیباچه ۱۹.

کیخسرو - غزل ۵۱۱، ۳؛ ۵۱۶، ۵.

لطفي - غزل ۴۵۷، ۶.

لیلا - غزل ۲،۴؛ ۲۰،۴؛ ۴۵،۶؛ ۷۲،۶؛ ۱۸۴،۵؛ ۱۹۸،۵؛ ۲۲۱،۷؛ ۲۲۸، ۱؛ ۳۵۹، ۶؛ ۳۶۸، ۴؛ ۳۸۶، ۴؛ ۴۴۰، ۴؛ ۴۸۹، ۲؛ ۵۰۵، ۲؛ ۵۵۹، ۶؛ موستزاد ۱، ۴.

© ezu.tabarestan.info

ماني - غزل ٦٥٠، ٣ .

مجنون - غزل ٢، ٤؛ ٢٠، ٤؛ ٣٥، ٤؛ ٤٥، ٦؛ ٦٠، ٣؛ ٦٨، ٥؛ ٧٢، ٦؛ ١٠٥،٦؛ ١١٣،٣؛ ١١٤،٦؛ ١٢٦،٥؛ ١٣٥،٤؛ ١٣٨،٥؛ ١٤٩،٥؛ ١٨٤،٥؛ ١٨٧، ٥؛ ٢٢١، ٧؛ ٢٢٢، ١، ٢، ٣؛ ٢٢٧، ٦؛ ٢٢٨، ١؛ ٢٥٧، ٥؛ ٢٨٩، ٤؛ ٣٠٥، ٥؛ ٣٢٠، ٢؛ ٣٣٥، ٤؛ ٣٣٦، ١، ٧؛ ٣٣٧، ٨؛ ٣٤٥، ٣؛ ٣٥٩، ٦؛ ٣٦١، ٧؛ ٣٦٨، ٤؛ ٣٨٦، ٤؛ ٣٩٣، ٣؛ ٣٩٨، ٧؛ ٤١٢، ٦؛ ٤١٣، ٧؛ ٤٢٦، ٥؛ ٤٢٩، ٣؛ ٤٣٥، ٥؛ ٤٣٩، ٢؛ ٤٤٠، ٤؛ ٤٤٩، ٦؛ ٤٥٣، ٤؛ ٤٥٥، ٧؛ ٤٥٨، ٧؛ ٤٨٠، ٢؛ ٤٨٢، ٦؛ ٤٨٧، ٧؛ ٤٨٩، ٢؛ ٤٩٣، ٦؛ ٥٠٥، ٢؛ ٥٢٨، ٧؛ ٥٤٨، ٧؛ ٥٥٢، ٥؛ ٥٥٩، ٦؛ ٥٩٠، ٥٧٣، ٢؛ ٥٩٨، ٦؛ ٦١٢، ٢؛ ٦٢٧، ١؛ مخمس -٢، ٥ بند، ٧ بند؛ ترجيعبند -٧ بند، ١ مصرع؛ رباعی -٣٩، ٣.

محمد - دیباچه ١ .

محمد عمر - غزل ٥٢٨، ٦.

مریم - غزل ١٤٦، ٥؛ ٣٦٤، ٦.

ملک شاه الپ ارسلان - دیباچه، ١١.

مولوی - غزل ٦٥٠، ٦.

میرزا چوچوک - غزل ٥٥٩، ١.

میرک - غزل ٣٣١، ٦.

نظامي - مثنوی VII، ٥.

نمرود - غزل ٥، ٢.

نوح - غزل ١٠٢، ٥؛ ١٩٦، ٧؛ ٣٣٤، ٧.

هامون - غزل ٣٣٦، ٤.

وامق - غزل ٢، ٦؛ ١١١، ٣؛ ١٤٩، ٥؛ ٣٣٧، ٨؛ ٣٩٣، ٣؛ ٤١٢، ٦؛ ٤٨٧، ت؛ ٥٩٣، ٦.

یأجوج- غزل ٢٠٩، ٧ .

یعقوب - غزل ٤٦٢، ٢؛ ٥٣٨، ٤.

یوسف - غزل ٢٧٢، ١؛ ٣٥٨، ١؛ ٣٧٤، ٣؛ ٤٣٦، ٣؛ ٤٤١، ٨؛ ٤٦١، ٩؛ ٤٦٢، ٣؛ ٤٧٩، ٤؛ ٥٠٢، ٢؛ ٥٢٣، ١؛ ٥٣٨، ٤؛ ٥٥٨، ٤؛ ٦٣٩، ٥؛ مسدس ٣ بند.

جیوگرافیک ناملر کؤرستکیچی

افرنج - غزل ٩٢، ٩.

باغِ زاغان - غزل ١٢٧، ٧.

باغِ سفید - غزل ١٢٧، ٧.

بدخشان - غزل ٤٠٧، ٥؛ رباعی ٥٠، ٣.

بطحا - غزل ٦، ٧.

توس - قطعه ۴۵، ۱.
جیحون - غزل ۲۰، ۱؛ ۲؛ ۴۰۳، ۳؛ ۴۹۶، ۳.
چین - غزل ۲۳۱، ۲؛ ۵۰۵، ۵؛ ۶۵۰، ۳؛ رباعی ۱۲۹، ۲.
حجاز - غزل ۹،۹۱؛ ۹،۱۹۹؛ ۷،۲۱۳؛ ۷،۳۰۹؛ ۷،۳۱۷؛ ۷،۴۳۰.
ختن - دیباچه ۱۲؛ غزل ۲۶۴، ۱؛ ۵۲۰، ۳؛ ۶۲۳، ۵.
خراسان - مثنوی X، ۳.
ری - مسدس XI، ۲.
زحل - غزل ۲۲۳، ۹.
زمزم - غزل ۶، ۵.
سپاهان - مسدس XI، ۲.
سمرقند - مخمس XIII، ۲.
عجم - غزل ۱۹۹، ۹؛ ۳۰۹، ۷؛ ۳۱۷، ۷؛ ۴۳۰، ۷.
عدن - غزل ۴۷۵، ۴.
عراق - غزل ۹۱، ۹؛ ۱۹۹، ۹؛ ۳۰۹، ۷؛ ۳۱۷، ۷؛ ۴۳۰، ۷؛ ۴۷۱، ۷.
عمان - غزل ۹۵، ۴؛ ۴۰۷، ۶؛ ۵۲۹، ۳.
عمران - غزل ۳۲۸، ۴.
قاف - غزل ۱۳۳، ۶؛ ۱۹۴، ۶؛ ۴۶۵، ۵؛ مثنوي IX، ۳.
قلزم - غزل ۹۵، ۴.
کعبه - غزل ۶،۴؛ ۱۱۷، ۹؛ ۱۹۶، ۵؛ ۲۹۴، ۸؛ ۳۷۰، ۶؛ ۴۴۰، ۹؛ ۵۰۹، ۵. کشمیر - دیباچه ۱۲.
کنعان - غزل ۱۴۴، ۲؛ ۴۶۲، ۲.
مازندران - غزل ۸۶، ۷؛ ۶۳۷، ۱.
مدینه - غزل ۹۲، ۹.
مرو - غزل ۶۳۷، ۱.
نهربز - غزل ۳۰۹، ۷.
هری (هرات) - غزل ۹۱،۹.
هندوستان - غزل ۱۶۷، ۵.
یثرب - غزل ۶، ۸.
یمن - غزل ۲۱، ۴.

اپتنیک ناملر کؤرستکیچی

اؤزبک - غزل ۲۴۰، ۴.

© ezgiistiklar.com

برلاس - غزل ۲۶۲، ۷.
ترخان - غزل ۲۶۲، ۷.
ترسا - غزل ۲۸۲، ۱۰.
تورک - غزل ۲۱۳،۵؛ ۴۴۱،۶؛ ۴۸۱،۵؛ ۴۹۹،۵؛ مثنوی VII، ۴.
جهود - غزل ۱۱۶، ۴؛ ۲۸۲، ۱۰.
ختا - دیباچه ۱۲ بیت؛ غزل ۶۴۱، ۸.
عرب - غزل ۴۵، ۶؛ ۸۹، ۶.
گبر - غزل ۲۸۲، ۱۰.
لؤلی - غزل ۱۴۰، ۸؛ ۴۵۱، ۶؛ ۵۷۸، ۵ .
هندو - غزل ۲۴، ۱؛ ۵۸، ۷؛ ۱۱۶، ۳؛ ۱۹۷، ۵؛ ۳۱۲، ۳؛ ۳۷۴، ۷؛ ۴۴۴، ۴؛ ۵۱۰، ۲؛ ۵۲۸، ۲؛ ۵۷۸، ۱؛ ۶۲۳، ۵.

© Ezgi istiklar Zati